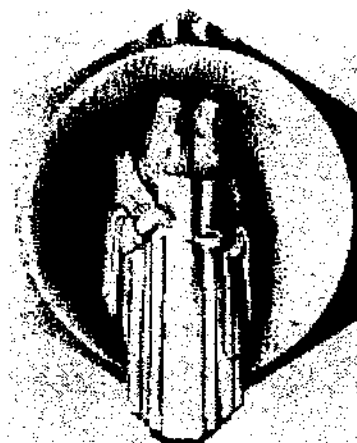

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

Б И Л Т Е Н

**НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

**Број 1041
Скопје, 1 ноември 2012 година**

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

**Главен и одговорен уредник: м-р Илија ПИПЕРКОСКИ,
генерален секретар**

Уредник: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска-Цветановска

**Умножено на Универзитетот во Скопје
Тираж: 70 примероци**

Содржина на Билтен број 1041 од 1 ноември 2012 година

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје (**Горан Колевски, Спасе Стојановски, Ана Вуксановиќ, Николче Михајловски, Елена Стојмилова, Роза Арсова, Бојана Котеска, Александра Гавриловска, Весна Киранциска**).....1

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во научните области: психологија на образование и воспитување, психологија на трудот, организациска психологија, теории и методи на општествената статистика на Филозофскиот факултет во Скопје (**д-р Билјана Блажевска-Стоилковска**).....2-106

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот институт во Скопје (**Сања Марковиќ, Лилјана Ристовска, Имерали Бафтијари, Александар Дрејовски, Игор Бошковски, Александра Караевска Димовска, Лилјана Ѓуровска, Бојан Петрушевски, Валентина Алексовска, Игор Стојановски, Николина Алексовска, Елена Трпковска, Александра Костовска-Вангеловска**).....11-12

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА

1. Рецензија на докторската дисертација **Релации и разлики во антрополошкиот простор кај скијачи, фудбалери и ученици**, изработена од **м-р Александар Јоксимовиќ**, пријавена на Факултетот за физичка култура во Скопје.....13-20

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје (**Кристина Стојаноска, Никола Ѓивовски, Гице Џамбазовски, Димитар Петров, Маријана Нешковска, Сања Боневска, Љубиша Стојчески, Сашко Ристов, Цветко Младеновски, Горан Шеќеров, Билјана Станкова, Димитар Манчев, Кристина Стојаповска, Славчо Василевски, Фросина Јованоска, Сенад Бшироски**).....21-23

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на асистент од научната област хидротехнички објекти на Градежниот факултет во Скопје (**м-р Стевчо Митовски**).....24-29

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања за група предмети од областа на урбанизмот на Институтот за урбанизам при Архитектонскиот факултет во Скопје (**д-р Јасмина Сиљаноска**).....30-41

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања од научната област индустриски растенија - тутун на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (**д-р Ромина Кабрапова**).....42-52

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник по група предмети од областа на биофизиката и општата физика, на Институтот за физика при Природно-математичкиот факултет во Скопје (д-р **Јулијана Велевска**)..... 53-65

ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

1. Реферат за избор на наставник во сите звања по наставните предмети пијано и камерна музика за клавишни инструменти на Факултетот за музичка уметност во Скопје (м-р **Кристина Светиева**).....66-76

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**Иљко Гавриловски, Абдулкадир Али, Филип Николовски, Рената Попоска, Неџмедин Џељадини**).....77

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за македонска литература во Скопје (**Билјана Јоновска, Марија Христова, Лилјана Дамовска, Елена Стефановска**).....78

ИНСТИТУТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖЕНЕРСТВО И ИНЖЕНЕРСКА СЕИЗМОЛОГИЈА

1. Реферат за избор на наставник во сите звања од областа на асейзмичко проектирање на брани во Институтот за земјотресно инженерство и инженерска сеизмологија во Скопје (д-р **Виолета Мирчевска**),.....79-92

ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА

1. Рецензија на докторската дисертација **Стопанските прилики во Скопје меѓу двете светски војни, од м-р Лидија Ѓурковска**, пријавена на Институтот за национална историја во Скопје.....93-97

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

1. Рецензија на ракописот **Методика на наставата по албански јазик во основното образование**, (албански: *Metodika e mësimiit të gjuhës Shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor*, за студиската група одделенска настава на албански јазик од доц. д-р **Лулзим Алиу**, пријавена на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје.....98-111

АРХИТЕКТОНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Архитектонскиот факултет во Скопје (со променет наслов) (**Розита Симоновска, Македонка Макаровска, Лидија Мицковска, Ива Димовска, Маја Петреска, Ема Зафирова, Елена Марковска, Маја Тошиќ, Маријана Миновска, Маја Сталевска, Сања Стојкова, Марина Најдоска, Дејан Томски, Светлана Камчева Љубица Манасиева, Бисера Денковска, Симона Ситновска**).....112-113

ФАКУЛТЕТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ

1. Рецензија на докторската дисертација **Влијание на обновливите извори на електрична енергија врз работата на производните капацитети во електроенергетскиот систем**, изработена од м-р **Софија Николова-Поцева**, пријавена на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје.....114-119

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Рецензија на докторската дисертација под наслов **Методи на вреднување и сметководствен третман на нематеријалните средства-критички осврт врз моделот на компонентни цени**, од м-р **Александар Коцевски**, поднесена на Економскиот институт во Скопје.....120-125
2. Рецензија на докторската дисертација **Финансирање на единиците на локалната самоуправа во контекст на рамномерниот регионален развој во Република Македонија**, од м-р **Николче Јанкуловски**, поднесена на Економскиот институт во Скопје.....126-131
3. Рецензија на докторската дисертација под наслов **Оптимизација на трошоците за процесирање на готовина во работењето на банките**, од м-р **Марко Трпкоски**, поднесена на Економскиот институт во Скопје.....132-137

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на докторската дисертација **Одговорност на меѓународните организации за ultra vires акти**, од м-р **Вида Поповска-Кочишка**, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....138-144
2. Рецензија на докторската дисертација **Исламот и апсолутниот карактер на човековите права со посебен аспект на правата на жената**, од м-р **Јана Илиева**, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....145-151

ГРАДЕЖЕН ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Градежниот факултет во Скопје (**Соња Иванова**).....152

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Реферат за избор во звање помлад асистент од областа информатика и компјутерско инженерство на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје (**м-р Томче Делев, м-р Александар Каневче**).....153-157

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник (во сите наставно-научни звања) за научните области: класична археологија: грчка и римска култура на Филозофскиот факултет во Скопје (**д-р Антонио Јакимовски**).....158-175

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ "БЛАЖЕ КОНЕСКИ"

1. Реферат за избор на асистент по предметите теорија и практика на преведувањето и толкувањето при Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје (**м-р Соња Китановска-Кимовска, м-р Огнен Чемерски**).....176-190

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рефератот за избор на наставник во сите наставно-научни звања по групата предмети: моден дизајн 1, моден дизајн 2, 2Д и 3Д - моделирање, концепт и реализација на авторска колекција на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (**д-р Лидија Георгиева**).....191-202

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на докторската дисертација **Европската жандармерија и мировните мисии на ЕУ**, од **м-р Славчо Богев**, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....203-213
2. Рецензија на докторската дисертација **Нормативна и институционална рамка на Европската унија за кризен менаџмент**, од **м-р Биљана Начарова**, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....214-219

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник (во сите звања) за научните области (дисциплини): средновековна византиска уметност, поствизантиска уметност - општ курс, национална уметност во турскиот период и средновековна ликовна семиотика на Филозофскиот факултет во Скопје (**д-р Анета Серафимова**).....220-237

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

1. Реферат за избор во соработничко звање-асистент на еден извршител од областа Математички науки и информатички науки, по предметите: Основи на информатиката, за студиските групи Одделенска настава и Предучилишно воспитание, на македонски јазик, и Информациска писменост, за студиската група Библиотекарство, на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје (**м-р Клементина Климоска, м-р Јасмина Арменска**).....238-241
2. Реферат за избор во соработничко звање-асистент од областа основи на тесно-стручни предмети, по предметот основи на музичката култура со методика, за студиските групи Одделенска настава и Предучилишно воспитание, на албански наставен јазик, на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје (**м-р Мујесере Илјази, м-р Ардиан Јашари**).....242-245

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на соработник во научната област што ја покрива Институтот за МКММВ на Машинскиот факултет во Скопје (**м-р Васе Јорданоска**).....246-250

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Реферат за избор на еден наставник во сите звања за предмети од областа информатика и компјутерско инженерство на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје (**д-р Љупчо Антовски**).....251-259

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје (**Анкица Стојановска, Натали Милевска, Ана-Марија Петрова, Владимир Атанасовски, сузана Таскова, Дијана Андоновска, Ана Петковска, Јетмире Исмаили, Пеце Митревски, Мартина Антиќ, Игорчо Точев, Марјан Спасески, Ивана Хациванова, Ирена Ристеска, Елена Димитровска, , Маја Чадиева, Миле Трајков, Лазар Саидев, Драгана Михајловска, Маре Саздовска, Александра Лазова, Дива Апостоловска, Бојан Митревски, Верица Бержецка Крстева, Бети Милошоска, Деспина Ѓорѓиевска, Фросина Илиевска, Елена Јовевска, Катерина Шошковска, Марија Андреева, Ирена Брзанова, Бранко Петковски**).....260-265
2. Преглед на прифатени теми за изработка на докторска дисертација на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје (**м-р Давор Штрк, м-р Скендер Дурмиши, м-р Катерина Бакалова**).....266

ФАКУЛТЕТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА

1. Реферат за избор на асистент во научната област економика на земјоделството и развој на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (м-р **Ивана Ј. Стаменковска**).....267-270

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Економскиот факултет во Скопје (**Надица Илоска, Мартина Анческа, Бисера Карадимче, Александар Николоски, Афродита Настеска, Ана Ситновска, Горан Дојчиноски, Елизабета Николовска, Игор Андреевски, Сандра Цоневска, Дејан Милошевски, Ивана Јаневска, Мери Шешп, Весна Милковска, Натка Кирова, Александра Боева**).....271-272

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите звања за научните области (дисциплини): теорија на воспитанието, педагогија и социјална педагогија на Филозофскиот факултет во Скопје (д-р **Борче Костов**).....273-285

ЗЕМЈОДЕЛСКИ ИНСТИТУТ

1. Реферат за избор во звањето редовен професор во научната област физиологија на растенијата на Земјоделскиот институт во Скопје (д-р **Сузана Кратовалиева**).....286-314

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник по предметот менаџмент на човечки ресурси на Економскиот факултет во Скопје (д-р **Љупчо Ефтимов**).....315-334
2. Реферат за избор на асистент по група предмети од областа финансии на Економскиот факултет во Скопје (м-р **Александар Дејановски, м-р Елена Наумовска, м-р Благоица Петреска, м-р Јордан Косевски**).....335-337

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Машинскиот факултет во Скопје (**Ивона Димитровска, Методија Христовски, Христијан Мицевски, Ариф Ибраими, Илир Мехмети, Благој Минчев**).....338

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Реферат за избор на еден соработник во научното поле економски науки, област: економски развој, на Економскиот институт во Скопје (м-р **Тошо Кипријанов, м-р Милица Мавева, м-р Антонио Антонијевски, м-р Перица Врбоски, м-р Катерина Кареска, м-р Благоја Грозданов, м-р Елена Макревска, м-р Владимир Петковски**).....339-344
2. Рецензија на докторската дисертација **Кредитирање на населението во Република Македонија со користење надворешни услуги и пласман на кредитни производи преку кредитни посредници**, изработена од м-р **Илија Псалтиров**, пријавена на Економскиот институт во Скопје.....345-350

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ "БЛАЖЕ КОНЕСКИ"

1. Реферат за избор на виш лектор по турски јазик на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје (м-р **Сена Ариф-Шешум**).....351-358

ПЕДАГОШКИ ФАКУЛТЕТ "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

1. Реферат за избор во звањето редовен професор од областа мајчин јазик со култура на изразувањето и писменоста, по предметот: албански јазик со култура на изразувањето, за студиските групи одделенска настава и предучилишно воспитание, на албански наставен јазик на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје (д-р **Вехби Кадриу**).....359-369

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Реферат за избор во звањето асистент од областа информатика и компјутерско инженерство на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје (м-р Миле Јованов).....370-377

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (Силва Дескова Крстевска, Миланка Станишоска Најдеска, Мирјана Петрушевска, Бети Корунувска, Катерина Стојкоска, Арбереша Влаши, Јана Станоевска).....378

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на докторската дисертација Влијанието на карактерот на политичкиот систем врз дипломатскиот церемонијал и протокол, од м-р Добрила Срцева, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....379-389

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Реферат за избор во звањето асистент од областа информатика и компјутерско инженерство на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје (м-р Миле Јованов).....370-377

ИНСТИТУТ ЗА СОЦИОЛОШКИ И ПОЛИТИЧКО-ПРАВНИ ИСТРАЖУВАЊА

1. Преглед на одобрени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје (Силва Дескова Крстевска, Миланка Станишоска Најдеска, Мирјана Петрушевска, Бети Коруневска, Катерина Стојкоска, Арбереша Влаши, Јана Станоевска).....378

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ "ЈУСТИНИЈАН ПРВИ"

1. Рецензија на докторската дисертација **Влијанието на карактерот на политичкиот систем врз дипломатскиот церемонијал и протокол**, од м-р Добрила Срцева, пријавена на Правниот факултет "Јустинијан Први" во Скопје.....379-389

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија на докторската дисертација **Училишниот менаџмент во функција на надминување на образовно-организациските бариери**, изработена од м-р Мимоза Давчева, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....390-398
2. Реферат за избор на еден помлад асистент за научните области (дисциплини): средновековна археологија и нумизматика на Филозофскиот факултет во Скопје (м-р Ирена Теодора Васевска).....399-404

ПРЕГЛЕД

НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУД НА ФАКУЛТЕТОТ
ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО СКОПЈЕ

Кандидат	Тема	Ментор
Горан Колевски	Анализа и конструкција на генератори на својства при класификација на текст со употреба на екстерно знаење	д-р Ана Мадевска Богданова
Спасе Стојановски	Безбедност во безжични индустриски сензорски мрежи	проф. д-р Андреа Кулаков
Ана Вуксановиќ	Придонес кон безбедносните аспекти на е-наплата во Р. Македонија	проф. д-р Владимир Трајковиќ
Николче Михајловски	Евалуација на модел-базирано генерирање на java изворен код	доц. д-р Анастас Мишев
Елена Стојмилова	Начини и техники за подобрување на класификатори	вон. проф. д-р Андреа Кулаков
Роза Арсова	Примена на компјутерската обработка во облак во средношколскиот образовен систем во Република Македонија	доц. д-р Соња Филипова.
Бојана Котеска	Практична примена на софтверското инженерство за подигање на квалитетот на научни апликации	доц. д-р Анастас Мишев
Александра Гавриловска	Иновативен пристап во користење на паметните телефони во јавниот транспорт	доц. д-р Анастас Мишев
Весна Киранциска	Препознавање емоции преку звучни карактеристики во интеракција човек-робот	доц. д-р Невена Ацковска

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ВИШ НАУЧЕН СОРАБОТНИК/ВОНРЕДЕН ПРОФЕСОР
ВО ИНСТИТУТОТ ЗА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК „КРСТЕ МИСИРКОВ“ ВО СКОПЈЕ

Советот на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје, на својата 67. седница одржана на 3.X 2012 год., во врска со конкурсот за избор на еден соработник во сите звања донесе одлука за формирање Рецензентска комисија во состав: научен советник д-р Снежана Веновска-Антевска, редовен професор д-р Људмил Спасов и научен советник д-р Стоја Поп-Атанасова.

По пријава на д-р Елена Јованова-Грујовска, научен соработник/доцент, за избор во звањето виш научен соработник/вонреден професор, изразувајќи благодарност до Советот на Институтот за македонски јазик за довербата, го доставуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Елена Јованова-Грујовска, научен соработник/доцент и раководител на проектот „Семантичко-деривацки речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи во македонскиот јазик“ при Одделението за лексикологија и лексикографија во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје, е родена на 2.VI 1966 година во Скопје. Основно и средно училиште завршила во Велес. Во 1989 год. дипломирала на групата Македонски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет во Скопје. Во 1998 год. ја одбрала магистерската теза „Валоризација на колоквијализмите во македонската јазична средина“. Во 2009 година ја одбрала докторската дисертација „Лексичко-семантичка анализа на именките со субјективна оценка во македонскиот јазик (деминутиви, хипокористици, пејоративи, аугментативи)“.

Во текот на учебните 1988/1989 и 1989/1990 работела како професорка по македонски јазик во неколку училишта во Велес. Од учебната 2006/2007 до 2010/2011 година била ангажирана како гостин-предавач по предметите: македонски јазик I, македонски јазик II и македонски (немајчин) јазик на Универзитетот ФОН во Скопје, Струга и Гостивар. Во рамките на постдипломските студии по македонистика и комуникологија ги предава предметите: методологија на лингвистичките и антрополошките истражувања, зборообразување, споредбено зборообразување на словенските јазици, терминологија.

Во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ работи во Одделението за македонска лексикологија и лексикографија од 1.IX 1990 година, прво како помлад асистент (1990-1998), потоа како асистент-истражувач (1999-2009), а од 2010 како научен соработник.

Во септември 1991 година престојуваше на Катедрата за словенечки јазик во Љубљана. Во 2004 и 2005 година учествуваше на курсот по општа лингвистика во Велико Трново, Бугарија.

Во периодот 1995-1998 година спровела истражување во врска со колоквијалноста на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Со помош на четири техники (анкета, интервју, прашалник и слободен разговор) опфатила околу 700 студенти.

Научна дејност

Научноистражувачката работа во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“, во периодот од 1990 година до денеска ја остварува преку следниве проекти: Речник на македонската народна поезија, Речник на македонската народна

проза, Толковен речник на македонскиот јазик, Дигитализација на Картотеката на народната поезија (изработка на индекс на зборови, П-Р), Семантичко-деривациски речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи во македонскиот јазик. Како член на овие проекти, вклучена е во повеќе фази: експерпција, составување на индексот, обука и обработка. Таа постапно навлегуваше во методологијата на научната работа, насочувајќи го својот интерес во истражувањата од областа на лексикологијата и лексикографијата. На тој начин се запозна со сите фази од изработката на еден речник и се обучи за лексикографска обработка.

Од ангажманот на проектите во Одделението за лексикологија и лексикографија произлезе и докторската дисертација „Лексичко-семантичка анализа на именките со субјективна оценка во македонскиот јазик (деминутиви, хипокористици, пејоративи, аугментативи)“.

Во 2011 година раководи со проектот „Дигитализација на Картотеката на народната поезија (изработка на индекс на зборови, П-Р)“, што е финансиран од Министерството за култура на Република Македонија.

Научноистражувачкиот опус на Е. Јованова-Грујовска е изразен во поголем број библиографски позиции, објавени во научни списанија и други публикации. Има учествувано со реферати на повеќе собири и конференции. Автор е и на книгата „Валоризација на колоквијализмите во македонската јазична средина“. Книгата е наведена и цитирана во реномираните меѓународни списанија *Sociolinguistics* и *Slavia*.

Усвојувајќи ги современите теории во лексикологијата, д-р Елена Јованова-Грујовска го пријави проектот „Семантичко-деривациски речник на деминутиви, хипокористици, аугментативи и пејоративи во македонскиот јазик“. Министерството за образование и наука во октомври 2010 година го прифати овој проект со д-р Елена Јованова-Грујовска како главен истражувач. Во изминатите две години Јованова-Грујовска ја организира работата врз проучувањето на лексиката со субјективна оценка од повеќе аспекти. Резултат на тоа се објавените специјализирани трудови, одржаните предавања од еминентните странски лингвисти Даринка Гортан-Премк и Емил Хорак и успешната реализација на јазичната работилница „Лексиката со субјективна оценка во македонскиот јазик“ (одржана на 3.IV 2012 во просториите на ИМЈ).

Материјалот од докторската дисертација и сознанијата од реализацијата на проектот се добра основа за најновата монографија на Елена Јованова-Грујовска „Лексичко-семантичка анализа на именките со субјективна оценка во македонскиот јазик“ (303 стр.). Во неа, авторката ги прифаќа современите теории на зборообразувањето, според кои именките со субјективна оценка претставуваат модификациони деривати, т.е. називи на веќе именуваните десигнати со основите и остануваат во истата зборовна група. Таа прифаќа дека развојот на дериватот може да оди во неколку правци: семантичката содржина само се модифицира со детерминативните значења на зборообразувачкиот формант, т.е. суфикс; со зборообразувачкиот формант развива нови семантички реализации; губи дел од семантичката вредност и добива термилошка вредност.

Зборообразувачкото значење е во тесна врска со лексичкото значење. Авторката се задржува на развојот од примарното кон секундарното и преносното значење.

Лексичкиот материјал е експерпиран од Картотеката на Толковниот речник на македонскиот јазик, дополнет е со единици од современата уметничка литература, од разговорниот стил и од сите досега излезени речници во Македонија, меѓу кои и Толковниот речник на македонскиот јазик.

Лексичкиот материјал се состои од околу 3800 лексеми. Поделен е во две основни групи: деминутиви и хипокористици (со речиси 3000 единици); аугментативи и пејоративи (со над 800 позиции). Преку него, авторката ги разгледува

зборообразувачките и лексичките модели што функционираат во јазикот во врска со овој вид лексика.

Е. Јованова-Грујовска прво се задржува на структурната класификација на лексемите. Станува збор за деминутивно-хипокористичните деривати образувани со помош на форманти, од кои најголема продуктивност покажуваат: -ичка, -ица и -ка, потоа со помала продуктивност следат: -на, -е, -ле, -уле, -це, -енце, -че, -ок/-чок, -ец, вклучително и -чо и -уш (како колоквијални форми). Исклучителна експресивност и галовност се постигнува со прирастување (кумулирање на суфиксите): -ченце, -иченце, -уленце, -улчуле, -улченце, -енцуле и сл. Изделени се суфиксите со најголема продуктивност, на пр. : -иште и -ина, а потоа оние што се со помала: -етана/-атана, -ко, -ло/-ле, -ало/-ило, како и -чо и -уш. Лексичко-семантичката анализа е прикажана преку 16 семантички полиња: 1. Делови од човечкото тело; 2. Физички и психички особини на човекот; 3. Роднински односи; 4. Храна; 5. Обичаи, вера и општествен живот; 6. Болести и лекување; 7. Облека и обувки; 8. Дом, покуќнина и посатки; 9. Орудија и предмети од опкружувањето; 10. Занаети и професии; 11. Растителен свет; 12. Животински свет; 13. Релјеф и хидрографија; 14. Метеорологија; 15. Сообраќај и 16. Други лексеми.

Богатството на илустративен материјал и исцрпната анализа ја овозможуваат сигурноста со која авторката ги изведува заклучоците, а како основно произлегува дека лексиката со субјективна оценка егзистира најчесто во рамките на основното значење на лексемите, а човечките особини често се прикажани преку метафоризација. Односите со членовите од семејството најчесто се позитивни до галовни (особено кон потомството). Ова се однесува и на храната, облеката, домот и покуќнината, како и зоонимите (особено домашните животни). Во рамките на фитонимите честа е појавата на синонимни називи, т.е. дублети кои поседуваат богата полисемантичка структура.

Одделно се издвојуваат трудовите во последните 3 години, како што се: *Структурна и семантичка анализа на именките со субјективна оценка во македонскиот јазик*, статија во која авторката изнесува некои нови сознанија за именките со субјективна оценка, потоа *Лексиката со субјективна оценка во поезијата на Љубомир Груевски*, префрлувајќи се на јазични анализи што го прошируваат нејзиното поле на дејствување во текстот *Поетите што ги обединуваат световите*.

Стандардизираната постапка и нејзината научна преокупација ја среќаваме и во трудовите што се во печат, а што ни беа приложени во соодветна форма, како што се: *Блаже Конески како редактор на Речникот на македонскиот јазик, Хипокористичноста и нејоративноста во драмите на Јордан Плевнеш, За деминутивите и хипокористичките во расказите на А. П. Чехов и Изразување субјективност при именувањето на храната*.

Се пројавува и во активности за популаризирање на науката во Република Македонија. Од овие активности произлегуваат интервјуата и јавните настапи на телевизиите, радиото и периодичниот печат. Во 2011 и 2012 година учествува на трибини и држи предавања за улогата и значењето на мајчиниот јазик.

Нејзината научноистражувачката дејност е насочена кон лексичко-семантичките, зборообразувачките и социолингвистичките аспекти на современиот македонски јазик, а тоа може да се забележи од обработуваните теми.

Заклучок

Имајќи го предвид работењето и ангажираноста на д-р Елена Јованова-Грујовска, може да се забележи дека таа самостојно и со изразена креативност ги извршува предвидените задачи, внесувајќи индивидуален пристап преку нови, свежи идеи. Нејзиното продлабочено истражување во области што се малку работени во

македонистиката, како што е лексиката со емотивна оценка, а наедно и проширувањата на сознанијата во оваа област со еден сериозен, научен пристап, но исто така и сестраноста да се завлегува во други активности сведочат дека таа се движи по една нагорна линија што дава резултати. Врз основа на научноистражувачките, наставните и сите други покажани активности може да се заклучи дека таа ги поседува квалитетите за избор во звањето виш научен соработник/вонреден професор. Комисијата со задоволство му предлага на Советот на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ да ја избере на д-р Елена Јованова-Грујовска во звањето виш научен соработник/вонреден професор.

Скопје, 5. X 2012

Рецензенти

н. сов. д-р Снежана Веновска-Антевска с.р.

проф. д-р Људмил Спасов с.р.

н. сов. д-р Стоја Поп-Атанасова с.р.

ВКУПНАТА АКТИВА НА ПОЕНИ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО

	Според интерниот образец на ИМЈ	Поени	
		во земјата	меѓународни
I. Објавени трудови			
Монографии:			
Валоризација на колокајализмите во македонската јазична средина, Скопје 2002.	8		
Лексичко-семантичка анализа на именките со субјективна оценка во македонскиот јазик, Скопје 2012.	8		
Лексикол рафски трудови од научноистражувачките проекти во ИМЈ:			
Толковен речник на македонскиот јазик, том I, Скопје 2003 (група автори);	6		
Толковен речник на македонскиот јазик, том II, Скопје 2005 (група автори);	6		
Толковен речник на македонскиот јазик, том IV, Скопје 2009 (група автори).	6		
Статии во списанија и зборници:			
За именките со субјективна оценка од зборобразувачки и лексичко-семантички аспекти, Македонски јазик 60, Скопје 2009, стр.227-230;	6		
Структурна и семантичка анализа на именките со субјективна оценка во македонскиот јазик, Македонски јазик 61, Скопје 2010, стр.188-195;	6		
Изразување субјективности при именувачењето на храната, Македонски јазик 63, Скопје 2012 (во печат).	6		
Лексиката со субјективна оценка од областа на животинскиот свет, Зборник во чест на проф. Кирил Конески на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Скопје 2009, стр.91-97;	2		
Од семантиката на филономската лексика врз моделот на деминутивите и друментализациите, Зборник во чест на проф. Лијана Минова-Ѓуркова на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, Скопје 2009, стр.291-295;	2		
Лексиката со субјективна оценка во поезијата на Љубомир Груевски, Зборник на трудови од македонско-српска научна конференција, Битола 2012;			3

ОПРЕДУВАЊЕ НА ВКУПНАТА АКТИВА НА ПОЕНИ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО

Блаже Конески како редактор на Речникот на македонскиот јазик, Зборник на трудови од меѓународниот научен симпозиум „Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура“ (во печат);		3
За деминутивите и хипокористивите во расказите на А. П. Чехов, Зборник на трудови од V македонско-руска научна конференција (во печат).		3
Труд во зборник на трудови од стручен собир:		
Хипокористивноста и њејоративноста во драмите на Јордан Плевнеш, Зборник на трудови од јазичната работилница „Лексиката со субјективна оценка во македонскиот јазик“ (во печат).	1	
Труд во други списанија или зборници:		
Поезиие што ги обединуваат световите, Поезија - ревија за уметност, број 3, Битола 2012, стр.15.	2	
II. Учество на проекти		
Семантичко-дериватски речник на деминутиви, хипокористиви, аугментативи и њејоративи во македонскиот јазик;	6	
Дигитализација на Карпотова на народна поезија (изработка на индекс на зборови, П-Р).	6	
III. Дисертации		
Валоризација на копоквијализмите во македонската јазична средина, Магистерски труд одбранет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 1998;	5	
Лексичко-семантичка анализа на именките со субјективна оценка (деминутиви, хипокористиви, аугментативи, њејоративи), Докторска дисертација одбранета на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 2009.	8	
IV. Раководител на проекти		
Семантичко-дериватски речник на деминутиви, хипокористиви, аугментативи и њејоративи во македонскиот јазик;	4	
Дигитализација на Карпотова на народна поезија (изработка на индекс на зборови, П-Р).	4	
V. Учество на научни собири и научни конференции		

ОПРЕДУВАЊЕ НА ВКУПНАТА АКТИВА НА ПОЕНИ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО

Колоквијалната лексика во македонскиот јазик ерз примерот на едно социолингвистичко истражување, Предавање на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид 2010;		3
Развојот на современата македонска лексикографија, Предавање на Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид 2010;		3
Деминутивната лексика образувана со формантите -че и -енце во Речникот на македонската народна поезија, Студиски ден по повод 10-годишнината од смртта на Тодор Димитровски, Скопје 2010;	2	
Блаже Конески како редактор на Речникот на македонскиот јазик, Меѓународен научен симпозиум „Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура“, Скопје 2011;		3
Именките со субјективна оценка во Речникот на македонскиот јазик, Научен собир по повод 90 години од раѓањето на Благоја Корубин „Современите лингвистички истражувања во македонистиката“, Скопје 2011;	2	
Хипокористичноста и пейоративноста во драмите на Јордан Плевнеш, Јазична работилница „Лексиката со субјективна оценка во македонскиот јазик“, Скопје 2012;	2	
Лексиката со субјективна оценка во поезијата на Љубомир Груевски, Македонско-српска научна конференција, Битола 2012;		3
Стилистичките аспекти на современата романска поезија, Реферат на меѓународната манифестација Хераклејски постски свечености, Битола 2012;		3
За деминутивите и хипокористичите во расказите на А. П. Чехов, V македонско-руска научна конференција, Охрид 2012.		3
VI. Учество во редакциски одбори и рецензентски комитети		
Списание за наука и уметност „Велес“, редакциски одбор: Васил Тоциновски, Људмил Спасов, Елена Јованова-Грујовска;	2	
Николина Василевска, <i>Мига солзи за едно љубовно писмо</i> , ПНВ публикации, Скопје 2012, рецензенти: Елена Јованова-Грујовска, Сена Ариф;	2	
Зборник на трудови од јазичната работилница Лексиката со субјективна оценка во македонскиот јазик, Скопје 2012, редакциски одбор: Елена Јованова-Грујовска, Снежана Веновска-Анѓевска, Биљана Маленко;	2	

ОПРЕДУВАЊЕ НА ВКУПНАТА АКТИВА НА ПОЕНИ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО

Зборник на трудови од меѓународниот научен симпозиум „Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура“ (во печат), редакциски одбор: Димитар Пандев, Максим Каранфиловски, Људмил Спасов, Веселинка Лаброска, Елена Јованова-Грујовска и др.		3
VII. Воведни излагања, претседавања и сл.		
<i>Лексикацѝа со субјективна оценка во македонскиот јазик</i> , Воведно излагање на јазичната работилница, Скопје 2012.	2	
VIII. Одржани предавања по покана од образовно-научна институција		
<i>Развојот на македонската лексикологија и лексикографија</i> , Универзитет ФОН, Факултет за применети јазици, Струга 2009;	2	
<i>Местото на колоквијалната лексика во современиот македонски јазик</i> , Универзитет ФОН, Факултет за применети јазици, Скопје 2011;	2	
<i>Местото на мајчиниот јазик во образовниот процес</i> , Универзитет ФОН, Факултет за применети јазици - реализирана клиничка настава, Скопје 2012.	2	
IX. Организацииски одбори		
Меѓународен научен симпозиум „Блаже Конески и македонскиот јазик, литература и култура“, организацииски одбор: Димитар Пандев, Максим Каранфиловски, Људмил Спасов, Веселинка Лаброска, Елена Јованова-Грујовска и др.;		3
<i>Лексикацѝа со субјективна оценка во македонскиот јазик</i> , Јазична работилница одржана на 3.4.2012, организацииски одбор: Елена Јованова-Грујовска, Снежана Веновска-Антевска, Бијана Маленко.	2	
X. Јавни настапи, радио-телевизиски емисии и периодичен печат		
<i>Толковниот речник на македонскиот јазик</i> , пет емисии во научната програма на МТВ подготвени по повод излегувањето на томовите од Толковниот речник на македонскиот јазик, 2003, 2005, 2006, 2009, 2010; (2 x 0,5)	1	
<i>Мајчиниот јазик - културен белег на оштетеностото</i> , предавање по повод Меѓународниот ден на мајчиниот јазик, Кинотека на Македонија, 2010;	0,5	
<i>За развојниот македонскиот јазик и нормата</i> , Утринска програма на МТВ, 2010, 2011, 2012; (3 x 0,5)	1,5	
<i>Беседа за сликарој и карикатурист Тодор Блажевски</i> , Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје 15.12.2011;	0,5	

ОДРЕДУВАЊЕ НА ВКУПНАТА АКТИВА НА ПОЕНИ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО

	Негување на мајчиниот јазик и неговата улога во унапредувањето на меѓуетничките односи, предавање пред членството на СОЖМ - Тафталиде, 2012;	0,5	
	Мајчиниот јазик - мост меѓу народите, учество на трибина за меѓуетничка толеранција, Општина Чаир, 2012;	0,5	
	Лексика на со субјективна оценка во македонскиот јазик, Утринска програма на МТВ, 2012;	0,5	
	Искусвајќи од јазичната работилница „Лексика на со субјективна оценка во македонскиот јазик“ во чест на Тоор Димитровски, Контактна емисија „Само за вас“ на МТВ, 2012.	0,5	
	Изјава по повод Меѓународниот ден на мајчиниот јазик - 2010 за МИА, МТВ, А1, ТЕЛМА, 24 Вести, Канал 5. (6 x 0,5)	3	
XI. Членство во организации и комисии			
	Член на Советот на ИМЈ „Крсте Мисирков“ од 2009 до 2012 година;	0,5	
	Претседател на Комисијата за јавни набавки на канцелариски материјал во ИМЈ „Крсте Мисирков“ во 2010 година;	0,5	
	Член на Комисијата за изработка на Предлог-правилникот за начинот и постапката за избор во повисоко научно звање во 2010 година.	0,5	
	Член на Комисијата за јавни набавки во ИМЈ „Крсте Мисирков“ во 2011 година;	0,5	
	Член на претседателство на Градската организација на Сојузот на борците од НОБ и продолжувачите;	0,5	
	Член на пописна комисија во ИМЈ „Крсте Мисирков“ во 2012 година.	0,5	
XII. Учество во настава на I циклус студии			
	Македонски јазик I, 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011 (3 x 1)	3	
	Македонски јазик II, 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011 (3 x 1)	3	
	Македонски (немајчин) јазик, 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011 (3 x 1)	3	
XIII. Учество во настава на II циклус студии			
	Методологија на лингвистичките и антрополошките истражувања, 2011/2012	3	
	Збооробразување, 2011/2012	3	
	Споредбено збооробразување на словенските јазици, 2011/2012	3	
	Терминологија, 2011/2012	3	
ВКУПНО:			179,5

**ПРЕГЛЕД НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ
ТРУДОВИ ВО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ**

<i>Ред. бр.</i>	<i>Име на кандидатот</i>	<i>Наслов на темата</i>	<i>Ментор</i>
1.	Сања Марковиќ	"Финансиска анализа на јавните здравствени установи во Република Македонија-студија на случај на ЈЗУ од терцијарен карактер"	д-р Биљана Ангелова
2.	Лилјана Ристовска	"Системот на финансирање на општините во Република Македонија - развој на механизмите на еквализација"	д-р Биљана Ангелова
3.	Имерали Бафтијари	"Улогата на националниот иновационен систем во поттикнувањето и развојот на конкурентноста на малите и средни претпријатија"	д-р Дејан Пендев
4.	Александар Дрејовски	"Можности и перспективи на лиценцата како модел на трансфер на технологија во земјите во развој"	д-р Диана Бошковска
5.	Игор Бошковски	"Ефекти од примена на он лајн маркетинг комуникацијата на јавните претпријатија на примерот на ЈП Водовод и канализација-Скопје"	д-р Татјана Петковска-Мирчевска
6.	Александра Караевска Димовска	"Примена на компјутерско работење во облак за создавање нови бизнис модели"	д-р Зоран Јаневски
7.	Лилјана Ѓуровска	"Примена на позитивните практики за унапредување со јавните финансии во Република Македонија"	д-р Биљана Ангелова
8.	Бојан Петрушевски	"Улогата и значењето на инвестиционите фондови на пазарот на капитал во Република Македонија"	д-р Биљана Ангелова
9.	Валентина Алексовска	"Управување со ризици во единиците на локалната самоуправа – студија на случај во општина Куманово"	д-р Биљана Ангелова
10.	Игор Стојановски	"Формата на финансирање како поттикнувачки фактор за развојот на мали и средни претпријатија во преработувачката индустрија"	д-р Васил Поповски
11.	Николина Алексовска	"Современи концепти на функцијата на внатрешната ревизија"	д-р Биљана Ангелова

**ПРЕГЛЕД НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ
ТРУДОВИ ВО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ**

<i>Ред. бр.</i>	<i>Име на кандидатот</i>	<i>Наслов на темата</i>	<i>Ментор</i>
1.	Елена Трпковска	"Управување со јавните расходи во Република Македонија"	д-р Снежана Костадиновска- Милошеска
2.	Александра Костовска- Вангеловска	"Развој и особености на приходниот систем на Република Македонија"	д-р Снежана Костадиновска- Милошеска

РЕЦЕНЗИЈА

На ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „РЕЛАЦИИ И РАЗЛИКИ ВО АНТРОПОЛОШКИОТ ПРОСТОР КАЈ СКИЈАЧИ, ФУДБАЛЕРИ И УЧЕНИЦИ“ ОД КАНДИДАТОТ м-р АЛЕКСАНДАР ЈОКСИМОВИК, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКА КУЛТУРА ВО СКОПЈЕ.

Наставно-научниот совет на Факултетот за физичка култура во Скопје, врз основа на одлуката бр. 0201-897/8 од 26.9.2012 год., формира Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација, поднесена од кандидатот м-р Александар Јоксимовиќ, во состав: 1. проф. д-р Небојша Марковски - ментор, 2. проф. д-р Вујина Живковиќ - претседател, проф. д-р Ленче Алексовска Величковска - член, проф. д-р Александар Туфекчиевски - член и проф. д-р Милан Наумовски - член, која по разгледувањето на доставениот материјал го донесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Изработената докторска дисертација под наслов **РЕЛАЦИИ И РАЗЛИКИ ВО АНТРОПОЛОШКИОТ ПРОСТОР КАЈ СКИЈАЧИ, ФУДБАЛЕРИ И УЧЕНИЦИ**, од кандидатот м-р Александар Јоксимовиќ, содржи 142 страници текст, разделен на дванаесет глави, и тоа: 1. **ВОВЕД**, напишана на 12 страници; 2. **ПРЕГЛЕД НА ДОСЕГАШНИТЕ ИСТРАЖУВАЊА**, напишана на 13 страници; 3. **ПРЕДМЕТ И ПРОБЛЕМ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО**, напишана на 1 страница; 4. **ОСНОВНА ЦЕЛ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО**, напишана на 1 страница; 5. **ХИПОТЕЗИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО**, напишана на 3 страници; 6. **МЕТОДИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО**, напишан на 4 страници; 7. **МЕТОДИ ЗА ОБРАБОТКА НА ПОДАТОЦИТЕ**, напишана на 2 страници; 8. **РЕЗУЛТАТИ**, напишана на 61 страница; 9. **ДИСКУСИЈА**, напишана на 10 страници; 10. **ЗАКЛУЧОК**, напишана на 6 страници; 11. **ЗНАЧЕЊЕ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО**, напишана на 2 страници; 12. **ЛИТЕРАТУРА** (наведени 170 библиографски единици), напишана на 10 страници и **ПРИЛОГ**, напишана на 16 страници.

Кај ваков вид истражувања, во методолошко-техничка смисла, квалитетот, бројот, обемот, пропорционалниот однос на главите и подглавите ги задоволуваат и најстрогите критериуми.

Во таа смисла, во понатамошниот текст ќе се задржиме, во најкуси можни црти, на секоја глава одделно.

Во првата глава - **ВОВЕД**, авторот дава краток осврт на структурата и разликите на различните спортови (фудбал, скијање), како и карактеристиките на антрополошкиот статус кај младите категории спортисти. Понатаму, во текстот, авторот укажува на сознанијата кај процесите на трансформација кај спортистите (антропометрискиот, постуралниот, моторниот и конативниот), а кои настануваат како последица од континуиран тренажен процес.

Воедно, авторот укажува на позитивните процеси и значајни влијанија кај учениците од основните училишта кои не се занимаваат со спорт, но редовно ја посетуваат наставата по физичко воспитување и нејзините слободни активности.

Во понатамошниот текст, на јасен и концизен начин кандидатот дава опис на основните карактеристики на скијачкиот спорт, фудбалската игра, како и карактеристиките на редовната настава и слободните активности по физичко воспитување, фундаментални во реализацијата на поставените задачи, односно утврдување на интегрираните ефекти на спортовите (фудбал и скијање), како и ефектите на физичкото воспитување и неговите слободни активности.

Во продолжение, авторот во кратки црти дава опис на структурата на антропометрискиот простор како фундаментален за ориентација и селекција на спортистите во повеќе спортски дисциплини. На многу јасен начин зборува за структурата на постуралниот статус и неговото големо влијание врз психофизичката состојба на организмот, особено во периодот на развој. Исто така, јасно е опишуна структурата на моторичкиот и конативниот простор како најодговорни за реализација на сите видови скијање, но и за одговорноста на модалитетот на човековото однесување.

Наговестувајќи го понулевиот модел, авторот, презентирајќи одредени литературни податоци кои се од понов датум, укажува на детерминантната улога на

моторичкиот и конативниот простор. На крајот, авторот укажува на потребата од ваков вид истражувања со кои во наредниот период би се расветлиле повеќе прашања поврзани со антрополошкиот статус кај младите категории спортисти.

Во втората глава – **ДОСЕГАШНИ ИСТРАЖУВАЊА**, која е напишана на 13 страници, со близу 40 цитирани библиографски единици, кандидатот м-р Александар Локсимовиќ дава увид на истражувањата кои имаат голема блискост со предметот на ова истражување. Наведените актуелни досегашни истражувања кои се во тесна врска со предметот на ова истражување, поделени се во четири генерални групи, и тоа: истражувања во врска со антропометрискиот простор, истражувања во врска со постуралниот статус, истражувања во врска со моторичкиот простор и истражувања во конативниот простор. Врз основа на презентираниот материјал можеме да кажеме дека изборот на приложените трудови во целост одговара на предметот на истражувањето и во голема мера ја расветлува проблематиката опфатена во ова истражување.

Во третата глава – **ПРЕДМЕТ И ПРОБЛЕМ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО**, која е напишана на 1 страница, авторот јасно го дефинира предметот на неговото истражување. Во таа смисла, предмет на неговото истражување претставуваат морфолошките карактеристики, постуралниот статус, моторните и конативните способности кај различни групи испитаници опфатени со: скијање, фудбал и физичко воспитување.

Во четвртата глава, **ОСНОВНА ЦЕЛ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО**, напишана на 2 страници, авторот, во согласност со поставениот предмет и проблем на истражувањето, ја дефинира и основната цел на истражувањето, а тоа е да се утврдат разликите и меѓусебната поврзаност во просторот на антропометриските, постуралните, моторните и конативните варијабли кај трите различни групи испитаници кои посебно се опфатени со спортовите скијање, фудбал и физичко воспитување.

Во петтата глава, **ХИПОТЕЗИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО**, авторот, на методолошки и коректен начин, а врз основа на предметот и проблемот на истражувањето, а во согласност со неговата основна цел, како и посебните цели, поставени се 3 основни и 12 посебни хипотези кои во целост одговараат на

поставениот предмет и цели на истражувањето, односно групата на хипотези е поставена врз основа на експлоративниот период и имаат за цел да ги утврдат квантитативните и квалитативните меѓугрупни разлики во манифестниот антропометриски, постурален, моторички и конативен простор помеѓу трите групи испитаници.

Во шестата глава – **МЕТОДИ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО**, која е напишана на 4 страници, инкорпориран се неколку подглави, и тоа: примерок на испитаници, примерок на мерни инструменти и варијабли, постапка на мерењата на антропометриските латентни димензии, постапка на мерењето на постуралните латентни димензии, постапка на мерењата на моторните латентни димензии, како и програма и постапка на мерењата на конативните латентни димензии. Во истата глава, авторот, за секој од применетите суппримероци дефинирани според понудениот модел, применува 14 антропометриски, 3 варијабли за проценка на постуралните латентни димензии, 12 варијабли за проценка на моторичките латентни димензии, како и 3 варијабли наменети за проценка на конативните латентни димензии кои во досегашните истражувања се покажале како извонредно репрезентативни и се со задоволителни метрички карактеристики.

Седма глава: **МЕТОДИ ЗА ОБРАБОТКА НА ПОДАТОЦИТЕ**. Во оваа подглава, поаѓајќи од потребите на истражувањето, а врз основа на поставените цели и програмата на истражувањето, авторот применил поголем број адекватни униваријантни и мултиваријантни статистички постапки. Во таа насока се применети следниве методи за обработка на податоците:

1. основни дескриптивни статистички параметри:

- број (N);
- аритметичка средина (Mean);
- минимален резултат (Min);
- максимален резултат (Max);
- распон (Range);
- стандардна девијација (SD);
- стандардна грешка на разликата меѓу аритметичките средини (Error);
- skewness.

- kurtosis.
- 2. Позрзавоста помеѓу предикторските и критериумски варијабли е прикажана во матрицата на интеркорелациите, во антрополошкиот простор на униваријантно ниво, со користење на Пирсоновиот коефициент на корелација.
- 3. Каноничка корелациона анализа на мултиваријантно ниво, посебно за секој третиран сегмент на антрополошкиот статус (антропометрискиот, постуралниот, моторниот и когнитивниот), е прикажана за секоја група испитаници. Групите што биле сочинети од варијаблите на третираните сегменти на антрополошкиот статус биле комбинирани во сите можни релации.
- 4. Разлики во антрополошките простори на униваријантно ниво. Во случаите каде што постои статистички значајна разлика, биле анализирани и податоците од анализата на варијансата (ANOVA).
- 5. Дискриминативната анализа (DISKRA) на мултиваријантно ниво меѓу групите испитаници, е прикажана посебно за секој третиран сегмент на антрополошкиот статус (антропометрискиот, постуралниот, моторниот и когнитивниот).
- 6. Податоците се анализирани со помош на статистичките пакети STATISTICA и SPSS.

Во осмата глава – **РЕЗУЛТАТИ**, која е напишана на 61 страница:

- Во подглавата 8.1., авторот прикажува 8 табели (табели 2-9) со интерпретација на дескриптивните статистички параметри на фудбалерите.
- Во подглавата 8.2., авторот прикажува 8 табели (табели 10-17) со интерпретација на дескриптивните статистички параметри на скијачите.
- Во подглавата 8.3., авторот прикажува 8 табели (табели 18-25) со интерпретација на дескриптивните статистички параметри кај учениците.
- Во подглавата 8.4., авторот прикажува 7 табели (табели 26-32) со интерпретација на каноничко корелациона анализа помеѓу скијачите и фудбалерите.

- Во подглавата 8.5., авторот прикажува 4 табели (табели 33-36) со интерпретација на каноничко корелациона анализа помеѓу скијачите и учениците.
- Во подглавата 8.6., авторот прикажува 7 табели (табели 37-43) со интерпретација на каноничко корелациона анализа помеѓу фудбалери и фудбалери.
- Во подглавата 8.7., авторот прикажува 20 табели (табели 44-63) со интерпретација на разликите помеѓу скијачите и фудбалерите.
- Во подглавата 8.8., авторот прикажува 20 табели (табели 64-83) со интерпретација на разликите помеѓу скијачите и учениците.
- Во подглавата 8.9., авторот прикажува 20 табели (табели 84-103) со интерпретација на разликите помеѓу фудбалерите и учениците.

Во деветтата глава **ДИСКУСИЈА**, која е напишана на 10 страници, добиените резултати од ова истражување, авторот ги споредил со резултатите до кои дошле одделни автори што се занимале со исти или слични прашања во светот.

Во десеттата глава – **ЗАКЛУЧОК**, која е напишана на 6 страници, врз основа на поставените хипотези, авторот дошол до следниве заклучоци на истражувањето:

- бидејќи хипотезите $H1.1$ и $H1.4$ целосно не се прифаќаат, а хипотезите $H1.2$ и $H1.3$ делумно се прифаќаат, главната **хипотеза $H1$** , која гласи дека постојат статистички значајни релации во антрополошкиот простор на мултиваријантно ниво, **делумно се прифаќа**;
- бидејќи хипотезите $H2.1$ и $H2.2$ делумно се прифатени, а хипотезите $H2.3$ и $H2.4$ целосно се прифатени, главната **хипотеза $H2$** , која гласи дека постојат статистички значајни разлики во антрополошкиот простор на униваријантно ниво, **целосно се прифаќа**;
- бидејќи хипотезите $H3.1$, $H3.3$ и $H3.4$ целосно се прифатени, а хипотезата $H3.2$ е делумно прифатена, главната **хипотеза $H3$** , која гласи дека постојат статистички значајни разлики во антрополошкиот простор на мултиваријантно ниво, **целосно се прифаќа**.

Во единаесеттата глава - **ЗНАЧЕЊЕ НА ИСТРАЖУВАЊЕТО**, која е напишана на 2 страници, авторот укажува на теоретското и практичното значење на истражувањето, а добиените резултати даваат нови научни информации, кои ја збогатуваат не само теоријата, туку имаат и своја практична примена, односно теоретското значење е да се утврдат релациите помеѓу применетите варијабли, а практичното значење се состои во практичната примена на добиените резултати.

Во дванаесеттата глава - **ЛИТЕРАТУРА**, која е напишана на 10 страници, авторот има презентирano 170 библиографски единици од повеќе автори од земјата и од странство. Користената литература е соодветна и во целост одговара на поставените цели на истражувањето, а тоа говори за познавањето на проблематиката од страна на авторот, како и за неговиот сериозен приод во решавањето на проблемот на истражувањето.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложената докторска дисертација, како и врз основа на досега изнесеното, Комисијата е на мислење дека изработената докторска дисертација по својата содржина, обем, квалитет и значење е оригинална. Поради тоа и сето горе изнесено, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичка култура во Скопје да го прифати приложеното дело како изработена докторска дисертација од кандидатот м-р Александар Јоксимовиќ на тема **РЕЛАЦИИ И РАЗЛИКИ ВО АНТРОПОЛОШКИОТ ПРОСТОР КАЈ СКИЈАЧИ, ФУДБАЛЕРИ И УЧЕНИЦИ** и да закаже јавна одбрана.

Комисија

Проф. д-р Небојша Марковски – ментор, ср.

Проф. д-р Вујица Живковиќ – претседател, ср.

Проф. д-р Ленче А. Величковска – член, ср.

Проф. д-р Александар Туфекчиевски – член, ср.

Проф. д-р Милан Наумовски – член ср.

Преглед

на прифатени теми за изработка на магистерски труд од Наставно-научниот совет
на седницата одржана на 26.9.2012 година

1. Електроенергетика

ред. бр.	студент	тема на македонски јазик	тема на англиски јазик	предложен ментор
1	Кристина Стојаноска	Балансна енергија и влијание на производството на ветерните електрани врз оптималната работа на класичните електрични центри	Balance Energy and influence of wind farm power generation on optimal operation of classical power plants	Проф. д-р Атанас Илиев

2. Електрични машини и автоматизација

ред. бр.	студент	тема на македонски јазик	тема на англиски јазик	предложен ментор
1	Никола Гиовски	Предизвици, проблеми и можни решенија во ветрогенераторските системи од аспект на прогноза, планирање и испорака на енергија на ветрот	Challenges, problems and possible solutions in wind generator systems from the aspect of forecast, planning and delivery of wind energy	Проф. д-р Влатко Стоилков
2	Гоце Цамбазовски	Придонес кон примената во ветрогенераторските системи во паметни мрежи од аспект на електричните машини	Contribution to the application of wind power systems in smart grids in terms of electrical machines	Проф. д-р Влатко Стоилков
3	Димитар Петров	Влијание на дневниот дијаграм на потрошувачка врз режимот и квалитетот на работа на турбогенераторите во термоцентрали на јаглен	Impact of the daily consumption diagram on the regime and the quality of the turbogenerators in the thermal plants	Проф. д-р Влатко Стоилков

3. Безжични и мобилни комуникации

ред. бр.	студент	тема на македонски јазик	тема на англиски јазик	предложен ментор
1	Маријана Нешковска	Релејни комуникации со зголемена ефикасност	Relay communications with increased efficiency	Проф. д-р Зоран Хаџи-Велков
2	Сања Боневска	Нови техники во кооперативните комуникации	Novel cooperative communications techniques	Проф. д-р Зоран Хаџи-Велков

3	Љубиша Стојчески	Релејни технологии во мобилните комуникациски системи од четврта генерација	Relay technologies in fourth generation mobile communications systems	Проф. д-р Зоран Хаци-Велков

4. Обновливи извори на енергија

ред. бр.	студент	тема на македонски јазик	тема на англиски јазик	предложен ментор
1	Сашко Ристов	Систем за следење на сонцето за оптимално производство на електрична енергија со фотоволтаични панели	System for sun-tracking for optimal photovoltaic's electricity production	Проф. д-р Владимир Димчев

5. Комуникациски и информациски технологии

ред. бр.	студент	тема на македонски јазик	тема на англиски јазик	предложен ментор
1	Цветко Младеновски	Анализа на перформансите на вертикални хендовери во хетерогени безжични и мобилни мрежи со користење на IEEE 802.21	Performance Analysis of Vertical Handovers in Heterogeneous Wireless and Mobile Networks by using IEEE 802.21	Проф. д-р Тони Јаневски
2	Горан Шеќеров	Анализа на перформансите на Mobile IPv6	Performance Analysis of Mobile IPv6	Проф. д-р Тони Јаневски
3	Билјана Станкова	Анализа на модели за е-учење базирани на комуникациски и информациски технологии	Analysis of e-learning models based on communication and information technologies	Проф. д-р Александар Ристески
4	Димитар Манчев	Анализа и конкретна примена на софтвер за детекција и превенција од неовластени мрежни упади - SNORT	Analysis and specific application of unauthorized network intrusions detection and prevention software - SNORT	Проф. д-р Александар Ристески
5	Кристина Стојановска	Анализа на бизнис модели за синергија на телекомуникациските и електроенергетските системи	Analysis of business models for synergy telecom and electricity systems	Проф. д-р Александар Ристески
6	Славчо Василевски	Оптимизација на DWDM оптичка мрежа со компензација на дисперзија	Optimisation of DWDM optical network with dispersion compensation	Проф. д-р Александар Ристески

6. Проектен менаџмент

ред. бр.	студент	тема на македонски јазик	тема на англиски јазик	предложен ментор
1	Фросина Јованоска	Менаџмент на севкупен квалитет имплементиран преку Системи за управување со квалитет	Total Quality Management implemented through Quality Management Systems	Проф. д-р Вангел Фунџиќ

7. Соларна технологија

ред. бр.	студент	тема на македонски јазик	тема на англиски јазик	предложен ментор
1.	Сенад Бешироски	Техно-економска анализа на фотоволтаични системи за пумпање вода во Република Македонија	Techno-economic analysis of photovoltaic water pumping systems in Republic of Macedonia	проф. д-р Кирил И. Коцев

Р Е Ф Е Р А Т

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ ОД НАУЧНАТА ОБЛАСТ ХИДРОТЕХНИЧКИ ОБЈЕКТИ НА ГРАДЕЖНИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Градежниот факултет, на 393. седница одржана на 14.9.2012 година, нè одреди за членови на Рецензентската комисија по конкурсот објавен во весниците „Дневник“ и „Лајме“ на 6.9.2012 година, во согласност со Правилникот за критериумите и постапката за избор во научно-наставни звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

На распишаниот конкурс за повторен избор на асистент од научната област хидротехнички објекти, се јави кандидатот м-р Стевчо Митовски, дипл. град. инж. Кандидатот Стевчо Митовски од 1.2.2006 година работи на Градежниот факултет во Скопје, кога бил избран за помлад асистент во Катедрата за хидротехнички објекти. Кандидатот на 15.3.2010 бил избран за асистент од научната област хидротехнички објекти.

По прегледот на доставениот конкурсен материјал и впечатоците што ги имаме стекнато од досегашната работа на кандидатот, го поднесуваме до Наставно - научниот совет следниов

И З В Е Ш Т А Ј

1. Биографски податоци

Кандидатот м-р Стевчо Митовски е роден на 10.4.1980 година во Скопје, каде што завршил основно образование. Средното образование го стекнал во природно-математичката гимназија „Ѓорче Петров“ во Крива Паланка. Во учебната 1998/1999 се запишал на Градежниот факултет во Скопје, на хидротехничката насока и дипломирал во јануари 2005 година со просечна оценка 9,1 и дипломска работа оценета со 10. Во текот на студирањето работел како хонорарен соработник во фирмата ГЕИНГ - Скопје, во периодите од јули 2003 до септември 2003 и од февруари 2004 до септември 2004 година, на проекти од областа на геомеханиката и хидротехниката. По дипломирањето бил ангажиран како надворешен соработник во изведувањето на вежбите по предметите хидротехнички објекти, искористување на водните сили и водостопански системи на Градежниот факултет во Скопје, а во еден период работел и како демонстратор по предметот организација и механизација. Од март 2005 година бил вклучен во консултантскиот тим на Проектот за унапредување на ХС Злетовица.

На 324. седница на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет во Скопје, одржана на 1.2.2006 година, бил избран за помлад асистент по предметите од областа на хидротехничките објекти, искористување на водните сили и водостопански системи, од кога е и во редовен работен однос на Факултетот. Во истото звање бил преизбран на 348. седница на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет, одржана на 26.11.2008 година. На 362.

седница на Наставно-научниот совет, одржана на 15.3.2010 година бил избран за асистент по предметите од областа на хидротехничките објекти, искористување на водните сили и водостопански системи.

Во учебната 2004/2005 се запишал на постдипломски студии на Градежниот факултет во Скопје и по положувањето на предвидените испити, на 28.9.2009 година, успешно го одбрал магистерскиот труд со наслов „Компаративна анализа на статичката стабилност на масивна брана со апликација на 2-Д и 3-Д нумерички модели“, под менторство на проф. д-р Љупчо Петковски, стекнувајќи го звањето магистер на технички науки. Кандидатот во моментот работи на докторската дисертација со работен наслов “Статичка анализа на бетонски брани со моделирање на конструктивните фуги”, под менторство на проф. д-р Љупчо Петковски, прифатена од страна на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет на 376. седница со одлука бр. 02-2/72.

За постигнатите резултати од студирањето на Градежниот факултет во Скопје, кандидатот е носител на две признанија: (1) награда за најдобар студент во учебната 2003/2004 година и (2) признанието „Инженерски прстен“ за најдобар дипломиран студент на Градежниот факултет во Скопје за 2004/2005, година, доделено од Инженерската институција на Македонија. Во учебната 2004/2005 од страна на невладината организација „Ромасверзитас“, која е оперативна програма на Фондацијата „Институт отворено општество – Македонија“ (ФИОМ), како одличен студент добил стипендија за менторство на студент на Градежен факултет, припадник на ромската националност. Кандидатот активно го познава англискиот јазик, за што поседува документ од полагање на TOEFL-тест, и солидно го користи општиот софтвер (MS Word, Excel, Power Point и Auto-CAD). Поседува Овластување Б за вршење надзор на објекти од градежништвото (бр. 2.0816).

Во периодот 26-30.4.2007 година, во соработка со неколку професори и асистенти, ја предводел групата студенти од Градежниот факултет во Скопје, кои зеле учество на I регионален конгрес на студенти од геотехнолошките факултети - ГЕОРЕКС 2007, во организација на студентите од Рударско-геолошко-градежниот факултет од Тузла. Во соработка со неколку професори и асистенти од Градежниот факултет, учествувал во организацијата на II регионален конгрес на студенти од геотехнолошките факултети - ГЕОРЕКС 2008, кој се одржал во Охрид во периодот 17-21.4.2008 година.

Кандидатот м-р Стевчо Митовски активно учествувал во организацијата на Вториот конгрес за брани, одржан од 7 до 9 мај 2009 година во Струга, во организацијата на Меѓународната работилницата на тема „Современи методи и материјали за градба на брани“, која се одржа во Скопје на 3 и 4 септември 2009 година, како и во организацијата на Симпозиумот на тема “Dams – recent experiences on research, design, construction and service”, кој се одржа во периодот 17-18.11.2011 година во Скопје, во организација на Македонскиот и Словенечкиот комитет за големи брани.

2. Наставна работа

Во учебните 2003/2004 и 2004/2005 година, како одличен студент бил назначен за демонстратор по предметот *организација и технологија на градба*. Во периодот од февруари 2005 до јануари 2006 бил ангажиран како надворешен соработник на Катедрата за хидротехнички објекти, каде што ги водел вежбите по предметите: *хидротехнички објекти, искористување на водните сили и водостопански системи*. Во периодот од изборот за помлад асистент (1.2.2006) до денес, успешно учествува во изведувањето на вежбите по предметите: *хидротехнички објекти, брани, хидројазли, основи на хидроенергетика, хидроенергетски објекти и водостопански системи*. Во рамките на вториот циклус на студии учествувал во изведување на аудиторни вежби по предметот *бетонски брани*. Покрај тоа, по предметите за кои е избран, вршел консултации со студентите за полагање на испитите по соодветните предмети и за изработка на дипломските работи.

При работата со студенти на полето на истражувачката дејност, на I и II регионален конгрес на студенти од геотехнолошките факултети бил ментор при изработката на студентски трудови, објавени во соодветните зборници на трудови од овие конгреси. На меѓународните академски и културни средби ICAMES, одржани во Истанбул, Турција, во мај 2006 година, бил успешен водач на тимот од студенти и асистенти, кои вршеа презентација на труд од областа на анализата на брани.

3. Научноистражувачка и стручна работа

Во рамките на CEEPUS-проектот за мобилност на наставен и соработнички кадар, во периодот 1-31.10.2006 година, кандидатот м-р Стевчо Митовски престојувал на Градежниот факултет во состав на Техничкиот универзитет во Виена, Австрија, каде што работел на тема поврзана со појавата на пукнатини кај бетонски брани. Во рамките на CEEPUS-проектот остварил уште еден студиски престој – во периодот 3-23.10.2007 година, на Техничкиот универзитет во Брно, Чешка Република. Во досегашниот период кандидатот подетално ја разработувал проблематиката на конструктивната анализа и стабилноста на насипните и бетонските брани со методот на конечни елементи, со примена на софтвер за геотехничко инженерство GEO-Slope, и за конструктивно инженерство SOFiSTiK.

Учеството на кандидатот, како помлад асистент во периодот пред изборот во звањето асистент, како автор и коавтор на научни трудови и како соработник на стручни трудови е презентирano во постојните билтени на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

После изборот во звањето асистент, кандидатот продолжува успешно да се занимава со научна работа, при што, како автор или коавтор, се појавува во следниве објавени наслови во земјава и надвор од неа:

1. Mitovski S., Petkovski L., “An outline of system techniques for analysis of water resources systems”, Fourth International Conference on Water Observation and Information System for Decision Support, BALWOIS, May, 2010, Ohrid, Republic of Macedonia, Proceedings, CD-ROM;

2. Tančev L., Petkovski L., Mitovski S., "Small dams – conventional or easygoing approach?", 8th ICOLD European Club Symposium, Dam Safety – Sustainability in a Changing Environment, September, 2010, Innsbruck, Austria, Proceedings, CD-ROM;
3. Кокаланов Ѓ., Митовски С., Марковска С., Маневска К., "Дводимензионално и тродимензионално моделирање на брана Кнежево", III Симпозиум на друштво на геотехника на Македонија, Струга, Јуни, 2010, Зборник на трудови, с.343-350;
4. Mitovski S., Kokalanov G., Petkovski L., "Modeling of concrete gravity dams behavior on action of static loading", International Scientific Conference - People, Buildings and Environment 2010, November, 2010, Krtiny, Czech Republic, Proceedings, CD-ROM;
5. Mitovski S., Kokalanov G., Petkovski L., "Stress analysis of concrete gravity dam", International Symposium on topic "Dams – recent experiences on research, design, construction and service", November, 2011, Skopje, Macedonia, Proceedings, p. 81-89;
6. L. Tancev, Petkovski L., Mitovski S., "Dam construction practice in Macedonia – past, present, future", International Symposium on topic "Dams – recent experiences on research, design, construction and service", November, 2011, Skopje, Macedonia, Proceedings, p. 9-19;
7. Petkovski L., Mitovski S., "Contribution towards the procedure for choice on optimal type of dam", International Symposium on topic "Dams – recent experiences on research, design, construction and service", November, 2011, Skopje, Macedonia, Proceedings, p. 115-123;
8. Mitovski S., Petkovski L., Kokalanov G. "Comparation study for the stress state of concrete gravity dam after construction", Fifth International Conference on Water, Climate and Environment - BALWOIS, May, 2012, Ohrid, Republic of Macedonia, Proceedings, CD-ROM;

Паралелно со наставната и научноистражувачката работа, кандидатот м-р Стевчо Митовски активно учествува и во применувачката работа, која се изведува во рамките на дејноста на Факултетот. Во продолжение е даден преглед на стручните трудови во кои партиципирал, во периодот откако бил избран за асистент.

1. Основен проект за надвишување на хидројаловиштето бр.3, фаза II, на Рудник Саса ДООЕЛ - М. Каменица, од кота 960 мнв до максимално можно ниво, за годишно производство од 900,000 t руда, Дел 2, Книга 2.2. – Статичка анализа на јаловиштето, (февруари. 2010), Петковски Љ., Танчев Љ., Витанов В., Митовски С., Ефтоска М.;
2. Основен проект за надвишување на хидројаловиштето бр.3, фаза II, на Рудник Саса ДООЕЛ - М. Каменица, од кота 960 мнв до максимално можно ниво, за годишно производство од 900,000 t руда, Дел 2, Книга 2.3. - Водоспроводници за површински и дренирани води, (февруари. 2010), Петковски Љ., Танчев Љ., Витанов В., Д. Мославац, Ѓорѓевски С., Гапковски Н., Папиќ Ј., Митовски С., Ефтоска М.;

3. Елаборат за анализа на напрегањата, деформациите и стабилноста на браната “Кнежево” за реално изведена состојба, (април. 2010), Љ. Танчев, Љ. Петковски, Ѓ. Кокаланов, С. Митовски, С. Марковска, К. Маневска;
4. Анекс на изведбениот проект на преливниот орган на јаловиштето Тополница на рудникот Бучим – Радовиш, за песочна брана на кота 654 мнв (октомври. 2010), Петковски Љ., Витанов В., Ѓорѓевски С., Јовановски М., Гапковски Н., Папиќ Ј., Митовски С., Ефтоска М.;
5. Изведбен проект за надвишување на хидројаловиштето бр.3, фаза II, на Рудник Саса ДООЕЛ - М. Каменица, од кота 960 мнв до максимално можно ниво, за годишно производство од 900,000 t руда, Книга 2 - Водоспроводнициоди, Книга 3 - Јаловиште (ноември. 2010), Петковски Љ., Витанов В., Папиќ Ј., Митовски С., Ефтоска М.;
6. Идеен проект за избор на тип на насипна брана и оптимално техничко решение со диспозиција за придружните објекти за брана Речани на Оризарска Река, Книга 1 – Насипна брана (декември. 2010), Книга 2 – Придружни објекти (мај. 2011), Петковски Љ., Витанов В., Ѓорѓевски С., Гапковски Н., Јовановски М., Јосифовски Ј., Папиќ Ј., Митовски С., Ефтоска М., Пешевски И.;
7. Анекс бр. 6 кон Изведбениот проект за надвишување на хидројаловиштето бр.3, фаза II, рудник Саса ДООЕЛ М. Каменица, од кота 960.0 mnn до максимално можно ниво, за годишно производство од 900,000 t руда – Галериско продолжување на оптичниот тунел (јули. 2011) Петковски Љ., Витанов В., Ѓорѓевски С., Јовановски М., Јосифовски Ј., Папиќ Ј., Митовски С., Ефтоска М.;
8. Основен проект за брана Речани со придружните објекти, Книга 1 – Хидрауличка анализа на придружните објекти и статичка анализа на узводниот загат (април. 2012), Книга 2 – Статичка анализа на браната (април. 2012), Книга 3 – Сеизмичка анализа на браната (мај. 2012) Книга 8 – Анализа на поплавен бран предизвикан од уривање на браната (мај. 2012), Книга 9 – Оскултација на браната, придружните објекти, боковите и акумулацијата (јули. 2012) Петковски Љ., Витанов В., Ѓорѓевски С., Гапковски Н., Јовановски М., Папиќ Ј., Митовски С., Ефтоска М., Пешевски И.;

4. Општествена активност

Во однос на општествената активност, кандидатот е член на Македонскиот комитет за големи брани, каде што ја извршува функцијата технички секретар, член е на Друштвото за геотехника на Македонија и на Меѓународното друштво за механика на почви и геотехничко инженерство, како и член на Друштвото на Македонија за хидрологија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци и констатации, можеме да констатираме дека кандидатот м-р Стевчо Митовски, дипл.град.инж., целосно ги исполнува условите за повторен избор во звањето асистент од научната област хидротехнички објекти на Градежниот факултет во Скопје. Резултатите од студирањето и ангажманите пред вработувањето на Градежниот факултет, а особено неговата работа и усовршување како помлад асистент и асистент, потврдуваат дека кандидатот постојано напредува, што ни дава гаранција дека се развива во квалитетен наставно-научен работник. Имено, кандидатот покажува залагање и постигнува успех во работата со студентите, и истовремено заокружува повисок степен на образование со работата на докторската дисертација, која е во завршна фаза на изработка. Паралелно, кандидатот напредува и се афирмира и на полето на научноистражувачката и применувачката работа, учествувајќи во релативно голем број објавени научни и стручни трудови.

Имајќи го предвид наведеното, Рецензентската комисија има особено задоволство и чест на Наставно-научниот совет на Градежниот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ да му предложи кандидатот м-р Стевчо Митовски, дипл.град.инж., да биде повторно избран во звањето асистент од научната област хидротехнички објекти.

Членови на Рецензентската комисија

Проф. д-р Љупчо Петковски с.р.

Проф. д-р Ѓорѓи Кокаланов с.р.

Проф. д-р Спасен Ѓорѓевски с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ЗА НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ:
ПСИХОЛОГИЈА НА ОБРАЗОВАНИЕ И ВОСПИТУВАЊЕ, ПСИХОЛОГИЈА
НА ТРУДОТ, ОРГАНИЗАЦИСКА ПСИХОЛОГИЈА, ТЕОРИИ И МЕТОДИ НА
ОПШТЕСТВЕНАТА СТАТИСТИКА
НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ, ИНСТИТУТ ЗА
ПСИХОЛОГИЈА

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XXIX редовна седница одржана на 19 септември 2012 година, донесе одлука број 04-1623/12 за формирање на Рецензентска комисија за избор на наставник за научните области (дисциплини): психологија на образование и воспитување, психологија на трудот, организациска психологија, Теории и методи на општествената статистика на Институтот за психологија, Филозофски факултет-Скопје.

Рецензентската комисија во состав: д-р Елисавета Сардоска, редовен професор, д-р Виолета Арнаудова, редовен професор и д-р Николина Кениг, вонреден професор, по увидот во доставениот материјал, до Наставно-научниот совет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот што беше објавен во весникот „Дневник“ од 30 август 2012 година, за избор на наставник за научните области (дисциплини): психологија на образование и воспитување, психологија на трудот, организациска психологија, теории и методи на општествената статистика на Филозофскиот факултет во Скопје, се пријави само кандидатката д-р Билјана Блажевска – Стоилковска, асистент на Филозофскиот факултет во Скопје.

1. Биографски податоци

Д-р Билјана Блажевска – Стоилковска е родена во Скопје на 23.7.1978 година, каде што завршила основно образование, а средно образование завршила во Медицинскиот училиштен центар „Д-р Панче Караџов“ - отсек за медицински сестри-техничари. Дипломирала психологија на Филозофскиот факултет во Скопје (23.10.2002). Магистрирала (1.7.2008) на Филозофскиот факултет во Скопје на Институтот за психологија со одбрана на магистерскиот труд: „Улогата на работните вредности и кариерната насоченост во формирањето на психолошкиот договор за работа“. Докторирала (30.5.2012) на Филозофскиот факултет во Скопје на Институтот за психологија со одбрана на дисертацијата: „Донесување одлука за избор на занимањето при премин од средно кон високо образование: неодлучност при изборот и фази во одлучувањето“.

Од мај 2000 до септември 2003 најнапред работела како асистент во рамките на проект за психо-социјална поддршка на лица зафатени од војна организиран од Американскиот центар за бегалци (мај 2000 - август, 2000 год.) и во рамките на проект за психо-социјална поддршка на деца зафатени од војна организиран од Европската унија (март 2001 - јули 2001 год.). Потоа работела во приватната болница за кардиохирургија „Филип Втори“ (1.11.2002 - 30.9.2003).

На Филозофскиот факултет во Скопје се вработила како помлад асистент (1.11.2003), по предметите: психологија на трудот, психологија на трудот 1, психологија на трудот 2 и статистика во психологијата на Институтот за психологија, психологија на образование и психологија на Институтот за социологија, психологија на Институтот за безбедност, одбрана и мир, психологија на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. За асистент е избрана (11.12.2008) по предметите: психологија на трудот 1, психологија на трудот 2, дескриптивна статистика и инференцијална статистика и основи на статистиката на Институтот за психологија, психологија на Институтот за социологија, психологија на Институтот за безбедност, одбрана и мир, како и психологија на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

1. Наставно-образовна дејност

Д-р Билјана Блажевска–Стоилковска во континуитет успешно ги изведува вежбите по голем број предмети од I циклус студии со студентите на Институтот за психологија, Институтот за социологија и Институтот за безбедност, одбрана и мир на Филозофскиот факултет во Скопје. Освен како асистент, таа е активно вклучена и во реализирање на наставата како предавач по предметот психологија на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје. Во периодот од 15.1.2008 до 15.9.2010 е ангажирана како координатор за ЕКТС на Институтот за психологија, тековно е секретар на постдипломските студии по менаџмент на човечки ресурси во општествените дејности на Филозофскиот факултет во Скопје почнувајќи од 1.3.2010. Д-р Билјана Блажевска–Стоилковска одржала голем број консултации со студентите и учествувала во бројни комисији за оцена и одбрана на дипломски трудови. За успешниот професионален ангажман како асистент, покрај академското образование и наставната практика, придонесуваат нејзините квалификации за работа со Word, Power-point, Internet, Excel, основното познавање на статистичката програма LISREL и одличното познавање на статистичката програма SPSS и на англискиот јазик. За успешната наставно-образовна дејност придонес имаат и нејзините карактеристики на одговорна, сериозна, трудољубива, амбициозна, подготвена за стекнување нови знаења, комуникативна, кооперативна личност во односите со студентите и колегите на Факултетот.

2. Научноистражувачка дејност

Д-р Билјана Блажевска–Стоилковска објавила девет научни и стручни трудови во земјата и во странство од областа на психологијата на трудот - избор и развој на кариерата, окупациска здравствена психологија (управување со стрес, добросостојба), просоцијално однесување на работа, психолошки договор за работа, како и примена на напредни статистички методи во истражувања од областа на нејзините професионални интересирања.

Била учесник во меѓународниот научноистражувачки проект под наслов „Компаративна психолошка анализа на организацијата на работата и задоволството од работата помеѓу македонски и бугарски организации“ (2005-2006).

Земала учество на следниве семинари:

Креативна настава и учење (Охрид, 3-5.6.2007)

Креативна настава и учење (Скопје, 7-9.2.2007)

Примена на современи методи и техники во високошко образование (Скопје, 8-11.11.2007)

Преознавање и справување со физичка и сексуална злоупотреба на предучилишни деца (Охрид, 3-5.12.2001)

Работа со вулнерабилни групи деца како предизвик: Извор на задоволство и стрес (Скопје, 25-26.5.2001)

Учествувала на шест конференции и научни собири:

(2011). Motivation and Learning Strategies Among Psychology and Architecture Students and Their Academic Achievement. Труд презентиран на *12-th European Congress of Psychology, Istanbul, Turkey, July, 4-8, 2011* (коавтор).

(2011). Learning strategies, motivation and academic achievement of psychology students. Труд пријавен на *Međunarodni psihologijski znanstveni skup 20. Dani Ramira i Zorana Bujasa, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, 7-9 april, 2011* (коавтор).

(2010). Kako studenti završne godine studija percipiraju uzajamne odnose sa budućim poslodavcem: ispitivanje inicijalne forme psihološkog ugovora. Труд пријавен на *Međunarodni znanstveno-stručni skup XVII Dani psihologije u Zadru, Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru, 27-29 maj 2010*;

(2010). Work strain and well-being among service employees. Труд презентиран на *Scientific Conference with international participants Psychology - Traditions and Perspectives, Department of Psychology, Philosophical Faculty, South-West University "Neofit Rilski" in Blagoevgrad, Bulgaria, 29-31 October, 2010* (коавтор).

(2010). Radno opterećenje, fizičko zdravlje i životno zadovoljstvo prosvetnih i zdravstvenih radnika. Труд презентиран на *XVI Naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji, Filozofski fakultet, Beograd, Srbija, 5-6 februar, 2010* (коавтор).

(2009). Radno zadovoljstvo i izvori radnog opterećenja. Труд пријавен на *XV Naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji, Filozofski fakultet, Beograd, Srbija, 6-7 februar, 2009* (коавтор).

Кон пријавата се приложени список и кратко образложение на објавени научни и стручни трудови, и по еден примерок од нив.

Трудови на д-р Билјана Блажевска – Стоилковска објавени во периодот 2004-2011:

(2011). Attractiveness of Leg Length: Report From 27 Nations. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 42 (1), 131-139 (коавтор).

Трудот претставува истражување на ЛБР - морфолошки индекс или показател на перцепцијата на физичка привлечност. На примерок од 3103 субјекти во 27 земји, со примена на МАНОВА е истакната важноста на ЛБР-индексот во различни култури.

(2010). Психолошки договор: содржина, формирање и импликации. *Годишен зборник*, 63, 225-238.

Во трудот е објаснет конструктот психолошки договор и двата негови типа – релациски и трансакциски кои се дискутирани наспроти формалните договори за работа.

(2010). Work strain and wellbeing among service employees. In *Proceedings of the Scientific Conference with international participants "Psychology - Traditions and Perspectives"*, University "Neofit Rilski", Blagoevgrad, Bulgaria, 29-31 October, 2010 (коавтор).

Предмет на истражување се разликите во поглед на изворите на работна напрегнатост и субјективната добросостојба (физичко и психичко здравје) меѓу вработените во здравствениот, образовниот и прехранбениот сектор и се потврдени со дискриминантна анализа.

(2009). Задоволство од работата и извори на работното оптоварување. *Годишен зборник*, 62, 143-153 (коавтор).

Предмет на трудот е поврзаноста помеѓу сатисфакцијата од работата и одредени чинители на работната напрегнатост, и определување предиктори на работната сатисфакција кај вработени во прехранбената индустрија.

(2007). Кариерни ориентации: корисен конструкт во усогласување на преференциите за работа и можностите за вработување. *Годишен зборник*, 60, 215-226.

Трудот ги претставува кариерните ориентации како корисна алатка во реализација на активности од економска и социјална природа, како и од психолошка природа (советување и поддршка од вокациските психолози), со цел да се зголемат можностите за вработување. Направена е експлоративна анализа на кариерните ориентации кај нашите студенти.

(2007). Социјално-психолошките аспекти на условите за работа во организациите. *Социолошка ревија*, 1/2, 75-82 (коавтор).

Работните услови се анализираат од физички, психолошки и социјален аспект на индивидуално, групно и организациско ниво. Тие се сметаат за најзначајни индикатори на квалитетот на работниот живот и за фактори кои се директно одговорни за здравјето и за благосостојбата на вработените.

(2007). Готфредсоновата теорија на ограничување, компромис и себе-креирање: приближување на психолошкиот и социолошкиот приод во изборот и развојот на кариерата. *Социолошка ревија*, 1/2, 65-74.

Во трудот е претставена теоријата на Линда Готфредсон како пристап за дискусија на улогата на психолошките и на социолошките фактори во изборот и развојот на кариерата.

(2006). Улогата на селф-менаџментот на кариерата во новите услови на пазарот на трудот. *Годишен зборник*, 59, 185-196.

Трудот го разработува конструктот селф-менаџмент на кариерата како логична консеквенца на промените на пазарот на трудот и дел од новиот модел на кариерата кој претставува премин од линеарна кон мулти-димензионална кариерна патека и бара одговорност од вработените и од организациите во управување со кариерата.

(2004). Себепочитувањето и мотивот за постигнување. *Зборник 30 години Институт за психологија*, 137-152 (коавтор).

Испитана е поврзаноста меѓу себепочитувањето како став на себе-вреднување и мотивот за постигнување како релативно стабилна диспозиција, и релацијата на мотивот за постигнување со односот кон успехот во студирањето како димензија на себепочитувањето.

4. Стручно-апликативна дејност

Д-р Билјана Блажевска – Стоилковска била ангажирана во изведување на експертски и промотивни активности во кои е вклучен Факултетот/Институтот; направила превод на статија. Земала учество и во дејности од поширок интерес, како член на организациски или програмски одбор на научен/стручен собир, член на факултетска Комисија за самовалуација на ниво на Институт и на Комисија за техничка обработка на податоците при упис на кандидати на прв циклус студии на Филозофскиот факултет. Била координатор на студиска програма за прв и втор циклус студии.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци од приложената документација и земајќи ја предвид наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната активност на д-р Билјана Блажевска–Стоилковска, Рецензентската комисија оценува дека кандидатката во целост ги исполнува законските услови и предвидените услови според конкурсот.

Д-р Билјана Блажевска–Стоилковска покажува постојан развој во областа на нејзините професионални интересирања и успешно ги обединува теоретската и практичната дејност во својот работен ангажман.

Врз основа на целокупната наставно-научна и друга активност на кандидатката, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје да ја избере во звањето доцент за научните области (дисциплини): психологија на образование и воспитување, психологија на трудот, организациска психологија, теории и методи на општествената статистика.

Скопје,
3.10.2012

Рецензентска комисија
Проф. д-р Елисавета Саркоска, с.р.
Проф. д-р Виолета Арнаудова, с.р.
Проф. д-р Николина Кениг, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Билјана Перо Блажевска – Стоилковска

Институција: Филозофски факултет – Скопје

Научна област: психологија на трудот, организациска психологија, теории и методи на општествената статистика и психологија на образование и воспитување

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот, зимски и летен семестар, 2003/2004	$(4*15*0,03)+(4*15*0,03)=$ 3,6
2.	Одржување на вежби по предметот статистика во психологијата, зимски и летен семестар, 2003/2004	$(8*15*0,03)+(8*15*0,03)=$ 7,2
3.	Одржување на вежби по предметот психологија на образование и воспитување, зимски и летен семестар, 2003/2004 на Институт за социологија	$(1*15*0,03)+(1*15*0,03)=$ 0,9
4.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот, зимски и летен семестар, 2004/2005	$(4*15*0,03)+(4*15*0,03)=$ 3,6
5.	Одржување на вежби по предметот дескриптивна статистика, зимски семестар, 2004/2005	$(6*15*0,03)=$ 2,7
6.	Одржување на вежби по предметот инференцијална статистика, летен семестар, 2004/2005	$(6*15*0,03)=$ 2,7
7.	Одржување на вежби по предметот психологија на образование и воспитување, зимски и летен семестар, 2004/2005 на Институт за социологија	$(1*15*0,03)+(1*15*0,03)=$ 0,9
8.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот, летен семестар, 2005/2006	$(4*15*0,03)=$ 1,8
9.	Одржување на вежби по предметот инференцијална статистика, летен семестар, 2005/2006	$(6*15*0,03)=$ 2,7
10.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2005/2006 на Институт за социологија	$(2*15*0,03)=$ 0,9
11.	Одржување на вежби по предметот дескриптивна статистика, зимски семестар, 2006/2007	$(6*15*0,03)=$ 2,7
12.	Одржување на вежби по предметот психологија, зимски и летен семестар, 2006/2007 на филолошки факултет	$(2*15*0,03)+(2*15*0,03)=$ 1,8
13.	Одржување на вежби по предметот инференцијална статистика, летен семестар, 2006/2007	$(6*15*0,03)=$ 2,7
14.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2006/2007 на Институт за социологија	$(4*15*0,03)=$ 1,8
15.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2006/2007 на Институт за безбедност одбрана и мир	$(2*15*0,03)=$ 0,9
16.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот 1, зимски семестар, 2007/2008	$(2*15*0,03)=$ 0,9

17.	Одржување на вежби по предметот дескриптивна статистика, зимски семестар, 2007/2008	$(4*15*0,03)=$ 1,8
18.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот 2, летен семестар, 2007/2008	$(2*15*0,03)=$ 0,9
19.	Одржување на вежби по предметот инференцијална статистика, летен семестар, 2007/2008	$(4*15*0,03)=$ 1,8
20.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2007/2008 на Институт за социологија	$(3*15*0,03)=$ 1,35
21.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2007/2008 на Институт за безбедност одбрана и мир	$(2*15*0,03)=$ 0,9
22.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2007/2008 на Филолошки факултет	$(2*15*0,03)=$ 0,9
23.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот 1, зимски семестар, 2008/2009	$(4*15*0,03)=$ 1,8
24.	Одржување на вежби по предметот дескриптивна статистика, зимски семестар, 2008/2009	$(6*15*0,03)=$ 2,7
25.	Одржување на вежби по предметот психологија, зимски и летен семестар, 2008/2009 на Филолошки факултет	$(2*15*0,03)+(2*15*0,03)=$ 1,8
26.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот 2, летен семестар, 2008/2009	$(4*15*0,03)=$ 1,8
27.	Одржување на вежби по предметот инференцијална статистика, летен семестар, 2008/2009	$(6*15*0,03)=$ 2,7
28.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2008/2009 на Институт за социологија	$(2*15*0,03)=$ 0,9
29.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2008/2009 на Институт за безбедност одбрана и мир	$(2*15*0,03)=$ 0,9
30.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот 1, зимски семестар, 2009/2010	$(4*15*0,03)=$ 1,8
31.	Одржување на вежби по предметот дескриптивна статистика, зимски семестар, 2009/2010	$(2*15*0,03)=$ 0,9
32.	Одржување на вежби по предметот психологија, зимски семестар, 2009/2010 на Филолошки факултет	$(2*15*0,03)=$ 0,9
33.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот 2, летен семестар, 2009/2010	$(4*15*0,03)=$ 1,8
34.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2009/2010 на Институт за социологија	$(2*15*0,03)=$ 0,9
35.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2009/2010 на Институт за безбедност одбрана и мир	$(2*15*0,03)=$ 0,9
36.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот 1, зимски семестар, 2010/2011	$(4*15*0,03)=$ 1,8
37.	Одржување на вежби по предметот основи на статистиката, зимски семестар, 2010/2011	$(6*15*0,03)=$ 2,7
38.	Одржување на вежби по предметот психологија, зимски семестар, 2009/2010 на Филолошки факултет	$(2*15*0,03)=$ 0,9
39.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот 2, летен семестар, 2010/2011	$(4*15*0,03)=$ 1,8
40.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2010/2011 на Институт за социологија	$(2*15*0,03)=$ 0,9
41.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2010/2011 на Институт за безбедност одбрана и мир	$(2*15*0,03)=$ 0,9
42.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот 1, зимски семестар, 2011/2012	$(4*15*0,03)=$ 1,8
43.	Одржување на вежби по предметот основи на статистиката, зимски семестар, 2011/2012	$(6*15*0,03)=$ 2,7

44.	Одржување на вежби по предметот психологија, зимски семестар, 2011/2012 на Филолошки факултет	$(2*15*0,03)=$ 0,9
45.	Одржување на вежби по предметот психологија на трудот 2, летен семестар, 2010/2011	$(4*15*0,03)=$ 1,8
46.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2010/2011 на Институт за социологија	$(2*15*0,03)=$ 0,9
47.	Одржување на вежби по предметот психологија, летен семестар, 2010/2011 на Институт за безбедност, одбрана и мир	$(2*15*0,03)=$ 0,9
48.	Подготовка на нов предмет (вежби) Психологија на трудот и организацијата	0,5
49.	Подготовка на нов предмет (вежби) Основи на статистиката	0,5
50.	Подготовка на нов предмет (вежби) Избор и развој на кариера	0,5
50.	Подготовка на нов предмет (вежби) Напредни статистички методи	0,5
51.	Консултации со студенти	$(269*0,002)*17 =$ 9,20
52.	Член во комисија за одбрана на дипломска работа	$50*0,1=$ 5
Вкупно		101,45

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание (2007). Готфредсоновата теорија на ограничување, компромис и себекреирање: приближување на психолошкиот и социолошкиот приод во изборот и развојот на кариерата. <i>Социолошка ревија</i> , 1/2, 65-74.	4
2.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание (2007). Социјално-психолошките аспекти на условите за работа во организациите. <i>Социолошка ревија</i> , 1/2, 75-82. (коавтор)	3,6
3.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во реферитно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (2011). Attractiveness of Leg Length: Report From 27 Nations. <i>Journal of Cross-Cultural Psychology</i> , 42 (1), 131-139. (коавтор)	$3,6*1,418(\text{и.ф.})=$ 5,1048
4.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир (2010). Work strain and wellbeing among service employees. In <i>Proceedings of the Scientific Conference with international participants "Psychology - Traditions and Perspectives"</i> , University "Neofit Rilski", Blagoevgrad, Bulgaria, 29-31 October, 2010. (коавтор)	1,8
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир (2004). Себе-почитувањето и мотивот за постигнување. <i>Зборник 30 години Институт за психологија</i> , 137-152. (коавтор)	1,6

6.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на високообразовна институција (2010). Психолошки договор: содржина, формирање и импликации. <i>Годишен зборник</i> , 63, 225-238.	2
7.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на високообразовна институција (2009). Задоволство од работата и извори на работното оптоварување. <i>Годишен зборник</i> , 62, 143-153. (коавтор)	1,8
8.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на високообразовна институција (2007). Кариерни ориентации: корисен конструкт во усогласување на пеференциите за работа и можностите за вработување. <i>Годишен зборник</i> , 60, 215-226.	2
9.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на високообразовна институција (2006). Улогата на селф-менаџментот на кариерата во новите услови на пазарот на трудот. <i>Годишен зборник</i> , 59, 185-196.	2
10.	Учество на научен/стручен собир со реферат (2011). Motivation and Learning Strategies Among Psychology and Architecture Students and Their Academic Achievement. Труд презентираан на <i>12-th European Congress of Psychology, Istanbul, Turkey, July, 4-8, 2011</i> ; (коавтор)	1
11.	Учество на научен/стручен собир со реферат (2010). Work strain and well-being among service employees. Труд презентираан на <i>Scientific Conference with international participants Psychology - Traditions and Perspectives, Department of Psychology, Philosophical Faculty, South-West University "Neofit Rilski" in Blagoevgrad, Bulgaria, 29-31 October, 2010</i> ; (коавтор)	0,5
12.	Учество на научен/стручен собир со реферат (2010). Radno opterećenje, fizičko zdravlje i životno zadovoljstvo prosvetnih i zdravstvenih radnika. Труд презентираан на <i>XVI Naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji, Filozofski fakultet, Beograd, Srbija, 5-6 februar, 2010</i> ; (коавтор)	1
13.	Учество на научен/стручен собир со реферат Себе-почитувањето и мотивот за постигнување. <i>Зборник 30 години Институт за психологија, Институт за психологија, Филозофски факултет, Универзитет "Св. Кирил и Методиј" – Скопје, 3-4 декември, 2004</i>	1
14.	Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција (2011). Motivation and Learning Strategies Among Psychology and Architecture Students and Their Academic Achievement. <i>12-th European Congress of Psychology, Istanbul, Turkey, July, 4-8, 2011</i> ; (коавтор)	1
15.	Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција (2011). Learning strategies, motivation and academic achievement of psychology students. <i>Međunarodni psihologijski znanstveni skup 20. Dani Ramira i Zorana Bujasa, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, 7-9 april, 2011</i> ; (коавтор)	1
16.	Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција (2010). Kako studenti završne godine studija percipiraju uzajamne	1

	odnose sa budućim poslodavcem: ispitivanje inicijalne forme psihološkog ugovora. <i>Međunarodni znanstveno-stručni skup XVII Dani psihologije u Zadru, Odjel za psihologiju, Sveučilište u Zadru, 27-29 maj, 2010;</i>	
17.	Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција (2010). Radno opterećenje, fizičko zdravlje i životno zadovoljstvo prosvetnih i zdravstvenih radnika. Труд презентираан на <i>XVI Naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji, Filozofski fakultet, Beograd, Srbija, 5-6 februar, 2010;</i> (коавтор)	1
18.	Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција (2009). Radno zadovoljstvo i izvori radnog opterećenja. Труд пријавен на <i>XV Naučni skup Empirijska istraživanja u psihologiji, Filozofski fakultet, Beograd, Srbija, 6-7 februar, 2009.</i> (коавтор)	1
Вкупно		32,4048

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
1.	Експертски активности Член во комисија за утврдување на способности за студирање архитектура	1
2.	Експертски активности Член во комисија за утврдување на психолошки особини релевантни за судии и јавни обвинители	1
3.	Учество на промотивни активности на факултетот/институтот Учество во промоција на Филозофскиот факултет на манифестацијата Денови на образованието во учебната 2007/2008 год.	0,5
4.	Учество на промотивни активности на факултетот/институтот Учество во промоција на Институтот за психологија на манифестацијата Отворен ден на Филозофскиот факултет во учебната 2009/2010 год, 2010/2011 год. и 2011/2012 год.	3*0,5= 1,5
5.	Превод на статија Прескрининг, длабока експлорација и избор: од теорија на одлучување до советување за кариера, во оригинал: Gati, I. & Asher. I. (2001). Prescreening, In-Depth Exploration and Choice: From Decision Theory to Career Counseling Practice. <i>Career Development Quarterly</i> , 50 (2), 140-157.	0,5
Дејности од поширок интерес		
1.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир 30 години Институт за психологија, Институт за психологија, Филозофски факултет, Универзитет "Св. Кирил и Методиј" – Скопје, 3-4 декември, 2004	0,5

2.	Член на факултетска комисија Член на комисија за самовалуација на ниво на Институт во мандатниот период 2007-2011 год.	0,5
3.	Член на факултетска комисија Член на комисија за техничка обработка на податоците при упис на кандидати на прв циклус студии на Филозофски факултет, во следните мандати: 1. учебна 2006/2007 год. 2. учебна 2007/2008 год. 3. учебна 2010/2011 год	$3 \cdot 0,5 = 1,5$
4.	Координатор на студиска програма Координатор за КТС на студиската програма за прв циклус студии на Институтот за психологија, во мандатните периоди: 1. 15.1.2008-30.9.2008 2. учебна 2008/2009 год. 3. учебна 2009/2010 год.	$3 \cdot 1 = 3$
5.	Координатор на студиска програма Координатор на студиската програма за втор циклус студии на интердисциплинарни студии по менаџмент на човечки ресурси во општествените дејности во мандатниот период 1.3.2010-14.9.2014	1
Вкупно		11

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	101,45
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	32,4048
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	11
Вкупно	144,8548

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Елисавета Сардоска, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Виолета Арнаудова, член, с.р.
3. Проф. д-р Николина Кениг, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ЗА ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД ОБЛАСТА НА УРБАНИЗМОТ НА ИНСТИТУТОТ ЗА УРБАНИЗАМ ПРИ АРХИТЕКТОНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Архитектонскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на XL седница одржана на 6.9.2012 година, избрана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Влатко П. Коробар, претседател, проф. д-р Мирослав Грчев, член и проф. д-р Зорица Блажевска, член за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања за група предмети од областа на урбанизмот на Институтот за урбанизам при Архитектонскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

На распишаниот конкурс, објавен во дневните весници „Дневник“ и „Коха“ на 29.8.2012 година, се пријави д-р Јасмина Сиљаноска, дипл. инж. арх., досегашен вонреден професор на група предмети од областа на урбанизмот на Институтот за урбанизам при Архитектонскиот факултет.

Врз основа на прегледот и анализата на професионалната биографија и референтните дела, како и врз основа на личното познавање на кандидатката и нејзините наставни, научни, стручни и други ангажмани, Рецензенската комисија го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Биографски податоци и работно искуство

Кандидатката д-р Јасмина Сиљаноска е родена во Кичево. Основно и средно образование завршила во Скопје како првенец на генерацијата. Со високо образование се стекнала на Архитектонскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, каде што дипломирала со оценка 10 (десет), во февруари 1983 година. Послтидипломски студии завршила на Архитектонскиот факултет на Универзитетот во Загреб, на студиите за градителско наследство во Сплит, успешно одбранувајќи го трудот на тема „Дијахрониска студија на главниот градски плоштад во Скопје и влијанието на концепцискиот дисконтинуитет на градот“ (Dijakronijska studija glavnog gradskog trga u Skopju i utjecaji koncepcijskog diskontinuiteta grada), работена под менторство на проф. д-р Невен Шегвиќ и коменторство на проф. д-р Маријан Хржиќ.

Во текот на академската 1997/1998 година била на студиски престој на Државниот универзитет во Аризона, САД (Arizona State University) на Факултетот за архитектура и енвайронментален дизајн (College of Architecture and Environmental design), каде што работела проекти од областа на одржливиот развој во Одделот за планирање и пејзажна архитектура (School of Planning and Landscape Architecture), како и на истражувања во рамките на докторските студии на овој Факултет од областа на урбанистичкото обликување и контролата на процесот на планирање, за потребите на сопственото истражување поврзано со докторската дисертација која ја пријавила на Архитектонскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Во декември 2001 година докторирала на Архитектонскиот факултет, успешно одбранувајќи ја докторската дисертација со наслов „Планерски аспекти на обликувањето на градскиот простор“, работена под менторство на проф. д-р Влатко П. Коробар.

Во февруари 1986 година, на Архитектонскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, била избрана во звањето помлад асистент на групата предмети од областа на урбанизмот при Институтот за просторна организација на човековата средина. Во 1991 година била преизбрана во истото звање. Во 1995 година кандидатката била избрана за асистент по предметот „основи на урбанизмот“ при Институтот за просторна организација на човековата средина, а во 1998 година била преизбрана во истото звање.

Во ноември 2002 година кандидатката била избрана за доцент по предметите основи на урбанизмот и системи на домување при Институтот за просторна организација на човековата средина. За вонреден професор на група предмети од областа на урбанизмот при Институтот за урбанизам, д-р Јасмина Сиљаноска била избрана во јануари 2008 година.

Работата на кандидатката во периодот на нејзините избори за доцент и вонреден професор е рецензирана во билтените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр.812/2002 и бр.933/2007.

II. Наставно-образовна дејност

Во периодот по нејзиниот избор во звањето вонреден професор, д-р Јасмина Сиљаноска го води предметот основи на урбанизмот, од старата наставна програма, при Институтот за просторна организација на човековата средина (3. и 4. семестар во 2007/2008), а соработува и во наставата на предметите: урбана анализа, програмирање и планирање на функции, со проф. д-р Влатко П. Коробар (5. и 6. семестар, 2007/08, 2008/09). Од 2008/2009 година до денес, го води предметот урбанистичко планирање I (3. и 4. семестар) од интегрираните петгодишни студии од прв и втор циклус на Архитектонскиот факултет според ЕКТС-програмата. Во учебните 2009/2010 и 2010/2011 година учествува и во продлабочената настава на темата „Скопје 2030: урбанистичко-архитектонски проекти за Скопје што се смалува“ (8. и 9. семестар).

Кандидатката во 2003 година е избрана за раководител на постдипломските студии по архитектура и урбанизам, а повторно е избрана за раководител на студиите за периодот 2011-2013 година. На постдипломските студии таа ги води предметите историја на урбанизмот и урбанистички истражувања. Во рамките на овие научни постдипломски студии, д-р Јасмина Сиљаноска континуирано се ангажира во разработување на темите и употребената методологија во секој поединечен магистерски труд. Во овој период, таа била 11 пати член на комисији за оцена и одбрана на магистерски трудови во рамките на научните постдипломски студии за архитектура и урбанизам, а била и член на комисији за оцена и одбрана на магистерски трудови од интегрираните петгодишни студии од прв и втор циклус според ЕКТС-програмата.

Во изминатиот период, таа била член на постојаната комисија за оцена и одбрана на дипломски работи (62 дипломски работи) и ментор на 14 дипломски работи.

Значаен дел од нејзиниот наставно-образовен ангажман на Архитектонскиот факултет е нејзиното учество во работата на Меѓународната летна школа за архитектура во манастирот „Св. Јоаким Осоговски“, Крива Паланка. За одбележување е нејзиниот успешен ангажман на 21. сесија под наслов „Пејзажот и границите на архитектурата“, која се одржа во јули 2012 година, а на која таа беше раководител на сесијата. На истата сесија, гостин-ментор беше познатиот архитект и педагог со светска репутација, Елиа Зенгелис.

Кандидатката во овој период има учествувало во неколку работилници организирани во рамките на научниот проект COST Project TU0803; Cities Re-

growing Smaller (CIRES) Fostering Knowledge on Regeneration Strategies in Shrinking Cities across Europe, и тоа: на 1. Workshop Meeting во Децау, Германија, во 2010 година, на 2. Workshop Meeting во Таранто, Италија, во 2010 година, на 3. Workshop Meeting, во Порто, Португалија, во 2011 година, на WG4 Workshop Meeting, „Problem Solving at the Urban Scale: Times of Demographic Change and Urban Crisis“, во Кембриџ, Велика Британија, во 2011 година, и на 4. Workshop Meeting, во Тарту, Естонија, во 2012 година.

III. Научноистражувачка и стручна дејност

Во периодот по изборот во звањето вонреден професор, д-р Јасмина Сиљаноска учествувала во неколку научни проекти работени при Институтот за просторна организација на човековата средина. Во националниот научен проект: „Односот и интеграцијата помеѓу централната и локалната власт во системот на урбанистичкото планирање“, поддржан од Министерството за образование и наука на Р. Македонија, таа била раководител и главен истражувач. Проектот е работен во периодот 2003-2007 година. Во проектот како истражувачи учествувале и проф. д-р М. Грчев и проф. д-р В. П. Коробар, а како помлади истражувачи учествувале и ас. м-р Д. Пенчиќ и м-р Ј. Стефановска. Истражувањето прави критички осврт на постојните теории и светски искуства, на дефинирањето на улогата на различните нивоа на планирање во Р. Македонија и на постојната практика и инструментите за планирање и контрола кај нас, предлагајќи елементи за подобрување на релацијата помеѓу централната и локалната власт во системот на урбанистичкото планирање, како и соодветна поделба на ингеренциите помеѓу нив.

На меѓународната конференција „Shifting Planning Culture in SEE: Development of Strategies and Approaches in Urban Planning“, во Охрид (2008), била програмски координатор и организатор. На истата конференција имала пленарно излагање на тема: „Changing Development Context: Local and Central Government Role Sharing“.

Во моментот кандидатката учествува во меѓународниот научен проект: COST TU 0803, „Cities Re-growing Smaller“ (CIRES), Fostering Knowledge on Regeneration Strategies in Shrinking Cities across Europe“. Проектот се реализира во периодот од 2009 до 2013 година.

Кандидатката има одржано и бројни предавања на меѓународни стручно-научни собири како што се: на 2. Workshop Meeting, COST Cities Re-growing Smaller: „Causes of shrinkage in the de-industrialised cities“, во Таранто, Италија, во 2010 година, имала секциско излагање на тема: „Reinventing the City: Ghost Industries' Towns“, на 3. Workshop Meeting, во Порто, Португалија, во 2011 година, секциско излагање на тема: „Problem solving and best practice: the case of small town of Kuševo“, како и забележително учество на меѓународната конференција „Shrinkage in Europe: Causes, Effects and Policy Strategies“, одржана во февруари 2010 година во Амстердам, Холандија, со реферат на тема: „Consequences and challenges of shrinkage: The case of small cities in a transition society“ (заедно со В. Коробар и Ј. Стефановска).

Трудот презентира на меѓународната конференција „Shrinkage in Europe: Causes, Effects and Policy Strategies“ во Амстердам, Холандија (2010), со наслов: „Causes, Consequences and Challenges of Shrinkage: The Case of Small Cities in a Transitional Society“, е објавен во едно од најреферентните европски научни списанија со меѓународен уредувачки одбор, Built Environment, тематски број „Understanding Shrinkage in European Regions“, volume 38- Number 2, pp. 244, Alexandrine Press, Oron, UK (2012). Built Environment е меѓународно научно списание кое е особено познато по својот интердисциплинарен приод и фокусираност на актуелни и науч-

но релевантни теми, кои се внимателно избрани од уредниците или од гостите-уредници, кои се врвни специјалисти во областа, а принципот на „слепо“ двојно рецензирање на текстовите гарантира дека секој број е единствен по својот академски квалитет и професионална релевантност.

Од стручно-уметничката дејност се истакнува нејзиното учество на изложби во областа на архитектонското и урбанистичко творештво, меѓу кои се издвојува нејзиното учество на изложбата „60 години Архитектонски факултет“, во организација на Архитектонскиот факултет во Музеј на град Скопје, во 2009 година, и нејзиното учество како организатор/куратор на изложбата на студентски трудови на БИСТА на 14. Биенале на македонската архитектура, Скопје, во 2008 година, во организација на Асоцијацијата на архитекти на Македонија – ААМ.

IV. Стручно-апликативна дејност

Вкупниот професионален ангажман на Архитектонскиот факултет и во професионалната заедница д-р Јасмина Сиљаноска го изразува и низ организирање на разни манифестации, изложби, учество и организација на бројни професионални дебати и сл., како и преку членување и работа во повеќе стручни тела и организации, како и остварување на дејности од поширок интерес.

Таа учествува со воведни излагања или предавања на неколку значајни професионални дебати како што се: „FORUM SKOPJE 2008: City-Identity“, организирана во соработка со Техничкиот универзитет во Виена, Музејот на град Скопје, Културниот центар „Точка“, кадешто како куратор се јавува И. Мирковски, одржано во Скопје, 2008 година; Јавната дебата: „Замисли град“, која беше дел од интернационалната програмата *Debate on Tour* на Холандскиот институт за архитектура (NAI) и програмата Archis SEE network, во организација на Прва архи бригада и КОР, одржана во Скопје во 2011 година, на која е воведничар-панелист; јавната дебата на тема: Архитектурата како историја/историјата како архитектура“, на која била панелист/воведничар, која се реализира во организација на 12 НВО, а поддржана од ААМ, во МКЦ во Скопје, 2011 година.

Своите ставови за актуелните случувања во сферата на урбанизмот и архитектурата д-р Јасмина Сиљаноска јавно ги изнесува во голем број печатени и електронски медиуми и во вид на текстови како што е авторскиот текст: „Духовна импотенција“, објавен во книгата: „Неред и гротеска“ од едицијата „Град“, на издавачите „Темплум“ и „Плоштад слобода“, Скопје (2010).

Таа била член на национална жири-комисија за избор на најдобар труд на меѓународен конкурс за изработка на идејно решение за надградба-дооформување на трет кат на ГТЦ-Скопје, како член/претставник на ААМ во 2008 година.

Од исклучително значење е нејзиното присуство на европската архитектонска сцена како независен експерт за предлагање на архитектонски остварувања за наградата на Европската унија за современа архитектура: „Мис ван дер Рое“, и тоа веќе во три последователни мандати за избор на најдоброто архитектонското остварување во земјите на Европската унија (2005-2007, 2007-2009, 2009-2011). „Фондацијата Мис ван дер Рое“ ја назначува д-р Јасмина Сиљаноска за независен експерт во процесот на предлагање на архитектонски остварувања до жирито за доделување на наградата на Европската унија за современа архитектура. Наградата е една од најпрестижните во Европа, а независните експерти имаат задача да ги препознаат и номинираат најдобрите концептуални, естетски и технички решенија, реализирани во некоја од земјите на Европската унија.

Во периодот по изборот во звање вонреден професор, д-р Јасмина Сиљаноска има остварено голем број стручно/научни и експертски активности. Била ангажирана како консултант и соработник на елаборати, при евалуација и супер-

визија на проекти и студии, како и во проекти за унапредување на методологијата во урбанистичкото планирање и градителското наследство. Таа била експерт-консултант во изработката на „Заштитно конзерваторските основи за културно наследство“ за ГУП за градот Скопје (2012-2022), работена во Конзерваторскиот центар на град Скопје во (2012). Во 2008 година била претседател на Комисијата за измена и дополнувања на Правилникот за содржина и методологија за изработка на заштитно-конзерваторски основи за културно наследство, ангажирана од Управата за културно наследство при Министерството за култура на Р. Македонија.

Исто така, значајни се и нејзините ангажирања како: консултант/соработник при изработката на „Експертски елаборат - Јавни функции“ за потребите на Документациската основа на ГУП на град Скопје (2012-2022) во Агенцијата за планирање на просторот на Р. Македонија во 2011 година; експерт-консултант за потребите на подобрување на методологијата во подготовка на ГУП-Тетово во 2010 год.; соработник во изработка на „Истражувачка студија за програмски барања за изработка на планската програма за ГУП за град Скопје (2012-2022)“ и на „Планска програма за изработка на ГУП на град Скопје (2012-2022)“, изработени во Институтот за урбанизам при Архитектонскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во 2011 година.

На стручно-научно поле има остварено и други активности во доменот на организацијата или процесот на евалуација на научни остварувања како што се: програмски и организационен координатор на Меѓународната конференција „Shifting Planning Culture in SEE: Development of Strategies and Approaches in Urban Planning“, во Охрид, 2008 година; нејзиниот ангажман во процесот на евалуација на ракописи за Зборник на трудови од Меѓународната конференција „Innovation as a Function of Engineering Development“ IDE, организирана во Ниш, 2011 година.

Вкупниот професионален ангажман на Архитектонскиот факултет и во професионалната заедница, д-р Јасмина Сиљаноска го изразува и низ организирање на разни манифестации, како и преку членување и работа во повеќе стручни тела, комисии и организации како што се: раководител на Институтот за урбанизам (2008-2010); член на голем број комисии и тела на Архитектонскиот факултет; член на Асоцијацијата на архитекти на Македонија – ААМ; член на Националниот комитет за човекови населби-ОН Хабитат, тело на Владата на Р. Македонија, (2003-); член на Меѓуресорското тело за домување на Владата на Република Македонија, за планирање, следење и координација на процесот за спроведување на Стратегијата за домување на Р. Македонија (2007-2012), Скопје (2008-); член MC (Management Committee) во COST Project TU0803, Cities Re-growing Smaller (CIRES) Fostering Knowledge on Regeneration Strategies in Shrinking Cities across Europe (2009-2013).

V. Заклучок

Вонр.проф. д-р Јасмина Сиљаноска со својата наставна, научна и стручна работа е значаен репрезент на високите академски стандарди што ги негува наставниот кадар на Архитектонскиот факултет. Таа е една од оние наставно-научни работници кои со резултатите од својата работа стандардите ги поткрепаат на уште повисоко рамниште.

Нејзиниот самопрегорен ангажман во наставата се одликува со континуирано обновување и осовременување на содржината и методите на настава. Резултатите од овие нејзини активности се високо оценети во спроведените студентски анкети. Искуствата стекнати во текот на бројните престои на познати архитектонски школи во странство, кандидатката умешно ги приспособува на условите и студиската програма на Факултетот, приближувајќи ги начинот на реализација и

содржината на предметите на кои е ангажирана кон практиката на референтните високообразовни институции од областите на планирањето и обликувањето на градскиот простор во светот.

Посебно треба да се одбележат резултатите од научната работа на кандидатката чиј опсег и квалитет сведочат за искусен научен работник, за што потврдуваат бројните настапи на меѓународни конференции и објавувањето научни трудови во референтни меѓународни списанија. Кандидатката д-р Јасмина Сиљаноска својот научен интерес го има насочено кон подрачја кои се исклучително актуелни во пошироки рамки, поврзувајќи ја нашата научна мисла со тековните тенденции во европски рамки. Статусот на етаблиран научен работник се потврдува и преку нејзиното учество во многубројни работни тела на национално ниво, во областите на планирање и уредување на просторот и заштита на градителското наследство.

Својот професионален кредибилитет кај стручната заедница и пошироката јавност д-р Јасмина Сиљаноска го потврдува низ активното учество и јавното изнесување на своите ставови за општествено релевантни прашања од областа на урбанистичкото планирање и обликување на просторот, преку учество на разни дебати, манифестации, изложби и сл.

Врз основа на изнесеното во рефератот, Комисијата со особено задоволство му предлага на Наставно-научниот совет да го прифати рефератот и врз основа на член 54, став 2 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, да упати предлог-одлука до Универзитетскиот сенат за избор на вонр. проф. д-р Јасмина Сиљаноска во звањето редовен професор.

Рецензентска Комисија

Проф. д-р Влатко П. Коробар, претседател, с.р.
 Проф. д-р Мирослав Грчев, член, с.р.
 Проф. д-р Зорица Блажевска, член, с.р.

Скопје, 4.10.2012 година

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗАВАЊЕ

Кандидат: д-р Јасмина Воислав Сиљаноска, дипл.инж.арх
Институција: Архитектонски факултет – Скопје, УКИМ
Научна област: архитектура и урбанизам

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Основи н урбанизмот, 3. и 4. сем., 2+4 и 2+2, летен семестар, 2007/2008; Вежби: (2 часа/сем. x 15 x 4 групи x 0,03) = 3,6 Предавања (2 часа/сем x 15 x 0,04) = 1,2	4,8
2.	Урбана анализа, програм. и план. на функции, 5. и 6. сем., 2+3 и 2+2, летен семестар, 2007/2008 Вежби: (15 x 2 часа/сем. x 0,03 x 3 групи) = 2,7	2,7
3.	Урбанистичко планирање I, I циклус студии, 3. и 4. сем., 2+2, зимски семестар, 2008/2009; Вежби: (80 часа/сем. x 0,03) = 2,4 Предавања (28 часа/сем x 0,04) = 1,12	3,52
4.	Урбана анализа, програм. и план. на функции, 5. и 6. сем., 2+3 и 2+2, зимски семестар, 2008/2009; Вежби: (15 x 3 часа/сем. x 0,03 x 3 групи) = 4,05	4,05
5.	Урбанистичко планирање I, I циклус студии, 3. и 4. сем., 2+2, летен семестар, 2008/2009 Вежби: (56 часа/сем. x 0,03) = 1,58 Предавања (28 часа/сем x 0,04) = 1,12	2,7
6.	Урбана анализа, програм. и план. на функции, 3. и 4. сем., 2+2, летен семестар, 2008/2009 Вежби: (15 x 2 часа/сем. x 0,03 x 4 групи) = 3,6	3,6
7.	Урбанистичко планирање I, I циклус студии, 3. и 4. сем., 2+2, зимски семестар, 2009/2010 Вежби: (80 часа/сем. x 0,03) = 2,4 Предавања (28 часа/сем x 0,04) = 1,12	3,52
8.	Урбанистичко планирање I, I циклус студии, 3. и 4. сем., 2+2, летен семестар, 2009/2010 Вежби: (56 часа/сем. x 0,03) = 1,58 Предавања (28 часа/сем x 0,04) = 1,12	2,7
9.	Продлабочена настава, летен семестар, 2009/2010, 8. сем, Вежби: (15 x 5 часа/сем. x 0,03) = 2,25 Предавања (15 часа/сем x 0,05) = 0,75	3
10.	Урбанистичко планирање I, I циклус студии, 3. и 4. сем., 2+2, зимски семестар, 2010/2011 Вежби: (80 часа/сем. x 0,03) = 2,4 Предавања (28 часа/сем x 0,04) = 1,12	3,52

11.	Продлабочена настава, 9. сем. зимски семестар, 2010/2011, Вежби: $(15 \times 4 \text{ часа/сем.} \times 0,03) = 1,8$ Предавања $(15 \text{ часа/сем} \times 0,05) = 0,75$	2,55
12.	Урбанистичко планирање I, I циклус студии, 3. и 4. сем., 2+2, летен семестар, 2010/2011 Вежби: $(56 \text{ часа/сем.} \times 0,03) = 1,58$ Предавања $(28 \text{ часа/сем} \times 0,04) = 1,12$	2,7
13.	Урбанистичко планирање I, I циклус студии, 3. и 4. сем., 2+2, зимски семестар, 2011/2012 Вежби: $(80 \text{ часа/сем.} \times 0,03) = 2,4$ Предавања $(28 \text{ часа/сем} \times 0,04) = 1,12$	3,52
14.	Урбанистичко планирање I, I циклус студии, 3. и 4. сем., 2+2, летен семестар, 2011/2012 Вежби: $(56 \text{ часа/сем.} \times 0,03) = 1,58$ Предавања $(28 \text{ часа/сем} \times 0,04) = 1,12$	2,7
15.	Летна школа за архитеткура во манастирот „Св. Јоаким Осо- говски“, Крива Паланка, во организација на Архитектонскиот факултет во Скопје, УКИМ, сесија: „Пејзажот и границите на архитектурата“ (2012), раководител	1,5
16.	Учество на работилници во рамките на научниот проект COST Project TU0803; Cities Re-growing Smaller (CIRES) Fostering Knowledge on Regeneration Strategies in Shrinking Cities across Europe: - 1. Workshop Meeting, Десау, Германија (2010) - 2. Workshop Meeting, Таранто, Италија (2010) - 3. Workshop Meeting, Порто, Португалија (2011) - WG4 Workshop Meeting, „Problem Solving at the Urban Scale: Times of Demographic Change and Urban Crisis“, Кембриџ, Велика Британија (2011) - 4. Workshop Meeting, Тарту, Естонија, (2012)	5
17.	Подготовка на нов предмет: „Урбанистичко планирање I“, предавања и вежби според новата наставна ЕКТС-програма	1,5
18.	Консултации со студенти (10 семестри од 86 -145 студенти во семестар)	2,64
19.	Ментор на дипломска работа (14 дипломски $\times 0,2$)	2,8
20.	Член на комисија за оценка и одбрана на докторска дисертација	0,5
21.	Член на комисија за оценка и одбрана на магистерска работа (11 магистерски $\times 0,3$)	3,3
22.	Член на комисија за одбрана на дипломска работа (62 дипломски работи $\times 0,1$)	6,2
23.	Интерна скрипта од предавањата по предметот Урбанистичко планирање I	4
24.	Пакет материјали за предметот основи на урбанизмот, предметен наставник-приготвувач	1
Вкупно		75,2

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ+ СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста:	Поени
1.	Национален научен проект: „Односот и интеграцијата помеѓу централната и локалната власт во системот на урбанистичкото планирање“, поддржан од Министерството за образование и наука на Р. Македонија (2003-2007), раководител.	6
2.	Автор на труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: “Causes, Consequences and Challenges of Shrinkage: The Case of Small Cities in a Transitional Society”, во Built Environment, issue „Understanding Shrinkage in European Regions“, volume 38- Number 2, pp. 244, Alexandrine Press, Oxon, UK (2012) (заедно со В.П.Коробар и Ј. Стефановска).	4,8
3.	Учество во меѓународен научен проект: COST TU 0803, „Cities Re-growing Smaller“ (CIRES), <u>Fostering Knowledge on Regeneration Strategies in Shrinking Cities across Europe</u> “(2009 - 2013).	5
4.	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество: конференција „Shifting Planning Culture in SEE: Development of Strategies and Approaches in Urban Planning“, тема: “Changing Development Context: Local and Central Government Role Sharing”, Ohrid, (2008).	3
5.	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество на тема: „Reinventing the City: Ghost Industries’ Towns“ на 2 Workshop Meeting, COST Cities Re-growing Smaller: „Causes of shrinkage in the de-industrialised cities“, Таранто , Италија (2010).	2
6.	Секциско предавање на тема : „Problem solving and best practice: the case of small town of Kuševo“ на научен/стручен собир со меѓународно учество, 3Workshop Meeting, Порто, Португалија (2011).	2
7.	Учество на научен/стручен собир со реферат „Consequences and challenges of shrinkage: The case of small cities in a transition society“ (заедно со: В. Коробар и Ј. Стефаносвка), меѓународна конференција „Shrinkage in Europe: Causes, effects and Policy Strategies“ Амстердам, Холандија (2010).	1
8.	Одржано предавање на покана на Факултетот за земјоделски науки и храна, УКИМ, на тема: „Јавните простори и обликувањето на градскиот простор“, Скопје (2008).	1
9.	Групно јавно претставување на архитектонско и урбанистичко дело: Изложба „60 години Архитектонски факултет“, во организација на Архитектонскиот факултет, Музеј на град Скопје, Скопје (2009).	2

10.	Организатор/куратор на изложба: Биенале на студентите по архитектура-БИСТА на 14. Биенале на македонската архитектура, Скопје (2008).	2
Вкупно		28,8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa:	Поени
1.	Графички дизајн на плакат и материјали за Летна школа, сесија 21: „Пејзажот и границите на архитектурата“, организирана од Архитектонскиот факултет, УКИМ, Крива Паланка-Осоговски манстир, соработник (2012).	0,5
2.	Објавен авторски текст: „Духовна импотенција“, во книгата: „Неред и гротеска“, pp.29, едиција: „Град“, Темплум и Плоштад слобода, Скопје (2010) .	2
3.	Предавање/јавна дебата на институции од јавен карактер: „FORUM SKOPJE 2008: City-Identity“, организирана во соработка со Техничкиот универзитет во Виена (ТУ Виена), Музејот на град Скопје, Културниот центар „Точка“, куратор: И. Мирковски, Скопје (2008).	0,5
4.	Предавање/ јавна дебата на институции од јавен карактер: јавната дебата: „Замисли град“, дел од интернационалната програма <i>DebateonTour</i> на Холандскиот институт за архитектура (NAI) и програма <i>archis SEE network</i> , во организација на Прва архи бригада и KOP, Скопје (2011).	0,5
5.	Предавање/ јавна дебата на институции од јавен карактер: воведно излагање на тема: Архитектурата како историја/историјата како архитектура“, во организација на 12 НВО и граѓанскиот сектор, поддржана од ААМ, Скопје (2011).	0,5
6.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, систематизација и методологија: експерт-консултант за подготовка на ГУП-Тетово (2010).	1
7.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, систематизација и методологија: евалуација на ракописи за Зборник на трудови од Меѓународната конференција „Innovation as a Function of Engineering Development“ IDE, Niš (2011).	1
8.	„Заштитно конзерваторските основи за културно наследство“ за ГУП за Градот Скопје (2012-2022), Конзерваторски центар на Град Скопје, Скопје (2012) (соработник-консултант).	1
9.	Студија, физибилити-студија: изработка на експертски елаборат „Јавни функции“ за потребите на Документациската основа на ГУП на град Скопје (2012-2022), Агенција за планирање на просторот на Р.Македонија, Скопје (2011) (соработник-консултант).	1

10.	Студија, физибилити-студија: учесник/соработник во изработка на „Истражувачка студија за програмски барања за изработка на планската програма за ГУП за град Скопје (2012-2022)“, Архитектонски факултет- УКИМ, Скопје (2011).	1
11.	Студија, физибилити студија: учесник/соработник во изработка на „Планска програма за изработка на ГУП на град Скопје (2012-2022)“, Архитектонски факултет-УКИМ, Скопје (2011).	1
12.	Член на национална жири-комисија: На меѓународен конкурс за изработка на идејно решение за надградба-дооформување на трет кат на ГТЦ-Скопје, како член на ААМ, Скопје (2008)	1
13.	Член на меѓународна жири комисија: независен експерт за предлагање на архитектонски остварувања за наградата на Европската Унија за современа архитектура: „Мис ван дер Рое“, во два мандата (2007-2009 и 2009 -2011).	4
14.	Претседател на комисија за измена и дополнувања на подзаконски акт: Правилник за содржина и методологија за изработка на заштитно-конзерваторски основи за културно наследство, Управа за културно наследство, Министерство за култура на Р. Македонија, Скопје (2008).	4
	Вкупно	19
	Дејности од поширок интерес	
1.	Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/струен собир: програмски и организационен координатор на Меѓународна конференција „Shifting Planning Culture in SEE: Development of Strategies and Approaches in Urban Planning“, Охрид (2008).	1
2.	Раководител на внатрешна единица: Раководител на Институтот за урбанизам (2008-2010).	3
3.	Член во извршно тело на меѓународна организација која подржува/организира научноистражувачка дејност: член на MC (Management Committee) во COST Project TU0803, Cities Re-growing Smaller (CIRES) Fostering Knowledge on Regeneration Strategies in Shrinking Cities across Europe (2009-2013).	2
4.	Член на комисији на Архитектонскиот факултет во Скопје: - за меѓународна соработка (2004-2007) - член на организационен одбор за одбележување „60 години Архитектонски факултет“ (2009) - за полагање на интеремидијарен завршен испит на Архитектонскиот факултет (2010-) - за подевалуација на студиската програма на интегрираните петгодишни студии по ЕКТС (2011).	2
5.	Член на комисија за избор во звања $4 \times 0,2 = 0,8$	0,8
6.	Член на Националниот комитет за човекови населби-ОН.Хабитат, тело на Владата на Р. Македонија (2003-)	1
	Член на Меѓуресорското тело за домување на Владата на Република Македонија	

7.	публика Македонија, за планирање, следење и координација на процесот за спроведување на Стратегијата за домување на Р. Македонија (2007-2012), Скопје (2008-).	1
8.	Раководител на постдипломски студии по архитектура и урбанизам на Архитектонскиот факултет, УКИМ, Скопје, два мандата (2003-2011 и 2011-2013)	4
Вкупно		14,8
Вкупно 19,0 + 14,8 =		33,8

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	75,02
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ+ СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	28,8
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	33,8
Вкупно	137,62

Членови на Комисијата

Проф. д-р Влатко П. Коробар, претседател, с.р.
 Проф. д-р Мирослав Грчев, член, с.р.
 Проф. д-р Зорица Блажевска, член, с.р.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА
ОД НАУЧНАТА ОБЛАСТ ИНДУСТРИСКИ РАСТЕНИЈА - ТУТУН НА
ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ**

Наставно- научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, на XLIV редовна седница одржана на 8.10.2012 година, со одлука бр. 02-2258/4 од 8.10.2012 година, формира Рецензентска комисија во состав: д-р Златко Арсов, вонреден професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, д-р Зоран Димов, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје и д-р Илија Ристески, вонреден професор на Научниот институт за тутун во Прилеп, со задача да изврши преглед и оценка на наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност на кандидатот пријавен за избор во звањето доцент.

Комисијата изврши преглед на доставената документација и констатира дека на распишаниот конкурс на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје во дневните весници „Нова Македонија“ од 15.9.2012 година и „Коха“ од 14.9.2012 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања од научната област индустриски растенија – тутун, се пријавил само еден кандидат.

По прегледот на доставената документација, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс, за избор на наставник во сите наставно-научни звања од научната област индустриски растенија - тутун, се пријавила д-р Ромина Симеон Кабранова, досегашен асистент на Катедрата за специјално поледелство и тутун, Институт за растителна биотехнологија при Факултетот за земјоделски науки и храна во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Врз основа на пријавата и останатите приложени документи, Рецензентската комисија го констатира следново:

1. Биографски податоци

Д-р Ромина С. Кабранова е родена на 1.2.1967 година во Прилеп, РМ. Основно и средно образование завршила во родното место. Во 1985 година се запишала на Земјоделскиот факултет во Скопје, поледелска насока. Дипломирала во јуни 1989 година со просечен успех 8,03. Во 1990 запишала постдипломски студии, група: производство и обработка на тутун, и ги завршила испитите со просечен успех 9,28. Во мај 2004 година го одбрани магистерскиот труд со наслов „Компаративни истражувања на структурата на производството кај ориенталските тутуни во Република Македонија и ориентацијата кон пазарот“, и се здобила со звањето магистер на земјоделски науки. Од март 2005 година, па до денес, работи на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, најнапред како помлад асистент на група предмети на Катедрата за Специјално поледелство и тутун при Институтот за растителна биотехнологија (XXXVI Седница одржана на 19.4.2005 год.), а во 2008 година е избрана за асистент на група предмети на Катедрата за специјално поледелство и тутун, Институт за растителна биотехнологија при Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје (XXXIII седница одржана на 31.3.2008 год.).

Докторската дисертација со наслов „Влијание на начинот на производство на тутунски расад врз приносот и квалитетот на тутунот“ ја одбранила на 7.9.2012 година на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Активно се служи со англискиот јазик и компјутерските програми.

2. Наставно-образовна дејност

Д-р Ромина Кабранова својот професионален ангажман го истакнува преку одржување на практичната настава на предметите: *производство на тутун, зрнети и клубенести култури, тревници и познавање на житата* на повеќе насоки од прв циклус студии при Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, и тоа: *поледелство, преработка на земјоделски производи, екоземјоделство, искористување почви и води, градинаро-цвекарската насока и производство и преработка на тутун*, вклучувајќи ги и дисперзираните студиски програми во Струмица и Прилеп во текот на 2011/2012 година. Професионално ги извршува работните обврски од областа на високообразовниот процес на младите кадри и учествува во организирањето на теренската настава со студентите, практичната настава и лабораториските вежби, како и во спроведувањето консултации и континуирано оценување во рамките на предметните програми.

3. Научноистражувачка дејност

Кандидатката д-р Ромина Кабранова интензивно работи врз сопствената професионална надградба која се одвива во рамките на Катедрата за специјално поледелство и тутун, Институт за растителна биотехнологија и како резултат на досегашната научноистражувачка работа, како автор и коавтор има објавено голем број на научни и стручни трудови од областа на земјоделството, вклучувајќи ги магистерскиот и докторскиот труд. Д-р Ромина Кабранова активно учествувала на голем број симпозиуми, конференции и обуки од областа на земјоделството, како и проекти: национален научен проект „Заемност на генотипот, условите на одгледување и нивниот ефект врз квантитативните својства кај зимски сорти и хибриди маслодајна репка (*Brassica napus* L.)“, 2010-2012 година - Министерство за образование и наука на Република Македонија; меѓународниот научен проект: No.: MP/MCD/98/084 – Three alternatives to the use of methyl bromide - Demonstrative Project (1998-2001) - Министерство за екологија и просторно планирање и UNIDO и Земјоделски факултет - Скопје, како и меѓународниот научен проект: No.: MP/MCD/00/136, (Phase-out of methyl bromide in tobacco seedlings and horticultural production sector (2001-2005) - Министерство за екологија и просторно планирање и UNIDO.

Коавтор е на практикумот по предметот *производство на тутун*, издаден во 2007 година и практикумот по предметот *познавање и обработка на тутунската суровина*, издаден во 2011 година, како и на практикумот по предметот *фуражно производство* (во печат, позитивно рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр.1020 од 1 декември 2011 година).

4. Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Од вработувањето до денес, д-р Ромина Кабранова е активно вклучена во стручно-апликативната работа, како и во дејности од поширок карактер. За време на својот досегашен работен ангажман, остварила голем број научни посети, студиски престои и обуки, меѓу кои: Експертска активност при евалуација на проектот

TCP/UZB/3001 Enhanced Productivity of Cotton Wheat Systems through the adoption of Conservation Agricultural Practices (2006) gender consultant-(FAO, UN) Tashkent, Uzbekistan. 21 April – 4 May, 2006; *Planning for Poverty Reduction and Sustainable Development*; January 17 – February 13, 2008. – International Training programme at National institute of Rural Development (NIRD), Hyderabad, India; *Rural Women and the Future for Rural Areas*; 12-14 September 2008. Skopje, Macedonia. National Council of Women of Republic of Macedonia (UWOM) & Central European Initiative (CEI); *The Role of Knowledge, Innovation and Human Capital in Multifunctional Agriculture and territorial Rural development* (Chairman: Workshop sessions –D: Investment in human capital, extension & agricultural rural development. D); 113th European Association of Agricultural Economics (EAAE) Seminar, 60th anniversary of the Institute of Agricultural Economists – Belgrade (IAE), 9-11 December 2009, Belgrade, Serbia.

Член е на Комисијата за апробации при Управата за семе и семенски материјал, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство на РМ. Стручен соработник од областа на земјоделството е во списанието „Моја земја“.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност и постигнатите резултати на пријавената кандидатка, Комисијата заклучи дека д-р Ромина С. Кабранова поседува научни и стручни квалитети кои според Законот за високото образование на Република Македонија (Сл. весник на РМ бр. 35/08; бр. 103/08; бр. 26/09; бр. 83/09; бр. 99/09; бр. 115/2010, бр. 17/2011 и бр. 51/2011), Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Пречистен текст (бр. 173, 1 август 2011) ги исполнува сите услови да биде избрана за наставник во научната област индустриски растенија - тутун, во звањето доцент.

Како резултат на погоре наведеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, кандидатката д-р Ромина С. Кабранова да биде избрана во звањето доцент во научната област индустриски растенија - тутун.

Рецензентска комисија

1. Д-р Златко Арсов, вонреден професор
Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје с.р.
2. Д-р Зоран Димов, редовен професор
Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје с.р.
3. Д-р Илија Ристески, вонреден професор
Научен институт за тутун – Прилеп с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Ромина Симеон Кабранова
 (име, татково име и презиме)

Институција: УКИМ – Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје
 Институт за растителна биотехнологија
 (назив на факултетот/институтот)

Научна област: индустриски растенија – тутун

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -поледелство: Производство на тутун- зимски семестар 2005/06 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
2.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -поледелство: Производство на тутун- зимски семестар 2006/07 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
3.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -поледелство: Производство на тутун- зимски семестар 2007/08 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
4.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма - поледелство: Производство на тутун- зимски семестар 2008/09 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
5.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -поледелство: Производство на тутун- зимски семестар 2009/10 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
6.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -поледелство: Производство на тутун- зимски семестар 2010/11 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
7.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -поледелство: Производство на тутун- зимски семестар 2011/12 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
8.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма - преработка на земјоделски производи: Познавање на житата- зимски семестар 2005/06 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
9.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -преработка на земјоделски производи: Познавање на житата- зимски семестар 2006/07 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
10.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска	1,2

	програма -преработка на земјоделски производи: Познавање на житата- зимски семестар 2007/08 (ФЗНХ - Скопје)	
11.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -преработка на земјоделски производи: Познавање на житата- зимски семестар, 2008/09 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
12.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма - преработка на земјоделски производи: Познавање на житата- зимски семестар 2009/10 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
13.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -преработка на земјоделски производи: Познавање на житата- зимски семестар 2010/11 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
14.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма - преработка на земјоделски производи: Познавање на житата- зимски семестар 2011/12 (ФЗНХ - Скопје)	1,2
15.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -екоземјоделство: Тревници- зимски семестар 2006/07 (ФЗНХ - Скопје)	0,6
16.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -екоземјоделство: Тревници- зимски семестар 2007/08 (ФЗНХ - Скопје)	0,6
17.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -екоземјоделство: Тревници- зимски семестар 2008/09 (ФЗНХ - Скопје)	0,6
18.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -екоземјоделство: Тревници- зимски семестар 2009/10 (ФЗНХ - Скопје)	0,6
19.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -екоземјоделство: Тревници- зимски семестар 2010/11 (ФЗНХ - Скопје)	0,6
20.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -екоземјоделство: Тревници- зимски семестар 2011/12(ФЗНХ - Скопје)	0,6
21.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -искористување почви и води: Тревници- зимски семестар 2006/07 (ФЗНХ - Скопје)	0,6
22.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -искористување почви и води: Тревници- зимски семестар 2007/08, (ФЗНХ - Скопје)	0,6
23.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -искористување почви и води: Тревници- зимски семестар 2008/09 (ФЗНХ - Скопје)	0,6
24.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -поледелство: Зрнести и клубенести култури- летен семестар 2005/06, (ФЗНХ - Скопје)	1,2
25.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -поледелство: Зрнести и клубенести култури- летен семестар 2006/07, (ФЗНХ - Скопје)	1,2
26.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска	1,2

	програма -поледелство: Зрнести и клубенести култури- летен семестар 2007/08, (ФЗНХ - Скопје)	
27.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -поледелство: Зрнести и клубенести култури- летен семестар 2008/09, (ФЗНХ - Скопје)	1,2
28.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -поледелство: Зрнести и клубенести култури- летен семестар 2009/10, (ФЗНХ - Скопје)	1,2
29.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -поледелство: Зрнести и клубенести култури- летен семестар 2010/11, (ФЗНХ - Скопје)	1,2
30.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиска програма -поледелство: Зрнести и клубенести култури- летен семестар 2011/12, (ФЗНХ Скопје)	1,2
31.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -поледелство: Тревници- летен семестар 2006/07 (ФЗНХ - Скопје)	0,6
32.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -поледелство: Тревници- летен семестар 2007/08 (ФЗНХ- Скопје)	0,6
33.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма - поледелство: Тревници- летен семестар 2008/09 (ФЗНХ - Скопје)	0,6
34.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -поледелство: Тревници- летен семестар 2009/10 (ФЗНХ - Скопје)	0,6
35.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -поледелство: Тревници- летен семестар 2010/11 (ФЗНХ - Скопје)	0,6
36.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (2+1), студиска програма -поледелство: Тревници- летен семестар 2011/12 (ФЗНХ - Скопје)	0,6
37.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиски програми -производство и преработка на тутун: Производство на тутун- зимски семестар 2011/12 (Прилеп)	1,2
38.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (3+2), студиски програми - Преработка на земјоделски производи: Познавање на житата- зимски семестар 2011/12 (Прилеп)	1,2
39.	Одржување на вежби од 1. циклус студии: (0+2, 0+1), студиски програми (поледелство, производство и преработка на тутун), летен семестар 2011/12 (ФЗНХ - Скопје , Прилеп)	2,4
40.	Консултации со студенти: насока (поледелство, преработка на земјоделски производи, екоземјоделство, искористување почви и води, производство и преработка на тутун) 2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12 (зимски+летен семестар).	1,4
41.	Одржување теренска настава по предметите: Производство на тутун, Познавање на житата, Зрнести и клубенести култури,	0,6

	Тревници, Производство и преработка на тутун: 2005/06, 2006/07, 2007/08, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12.	
42.	Коавтор на учебно помагало - Практикум: Производство на тутун	3
43.	Коавтор на учебно помагало - Практикум: Познавање и обработка на тутун	3
44.	Коавтор на учебно помагало - Практикум по фуражно производство	3
45.	Објавена статија во стручно-методско списание „Моја земја“, бр. 38, декември 2008; бр. 40, февруари 2009; бр. 77 март 2012; бр. 78, април 2012.	4
	Вкупно	54

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Учесник во национален научен проект: „Заемност на генотипот, условите на одгледување и нивниот ефект врз квантитативните својства кај зимски сорти и хибриди маслодајна репка (<i>Brassica napus</i> L.)“, 2010-2012 година - Министерство за образование и наука на Република Македонија.	3
2.	Учесник во меѓународен научен проект: No.: MP/MCD/98/084 – Three alternatives to the use of methyl bromide - Demonstrative Project (1998-2001) - Министерство за екологија и просторно планирање и UNIDO и Земјоделски факултет - Скопје.	5
3.	Учесник во меѓународен научен проект: No.: MP/MCD/00/136, (Phase-out of methyl bromide in tobacco seedlings and horticultural production sector (2001-2005) - Министерство за екологија и просторно планирање и UNIDO.	5
4.	Учество на XIX меѓународен симпозиум за тутун; 22-24 септември 1999 во Охрид, Македонија. Карајанков С., Полсимонова Гордана, Арсов З., Кабранова Ромина (1999), „Контејнерско производство на тутунски расад“. Зборник на резимеа.	0,5
5.	Учество на меѓународно советување за: <i>Алтернативи на употребата на метил бромид во земјоделството</i> ; 24-27 април 2002, Охрид, Македонија.	0,5
6.	Учество на XX меѓународен симпозиум за тутун: <i>Искусства од примената на контејнерското производство на расад</i> ; 15-18	0,5

	октомври 2002, Охрид, Македонија.	
7.	Учество на меѓународна работилница: <i>Regional Socio-Economic and Gender Analysis (SEAGA) and Rural Development Workshop</i> ; Ohrid, 24-28 May 2004. (FAO & GTZ).	0,5
8.	Учество на меѓународна програма за обука: <i>Socio-Economic and Gender Analysis (SEAGA) and Rural Development Training of Trainers (ToT) Workshop</i> ; Suva Mt., Nish, Serbia & Montenegro, 7-17 August 2004. (FAO, Natura Balkanika & Ministry of Agriculture, Forestry and Water management of Republic of Serbia).	0,5
9.	Учество на меѓународен семинар: <i>Rural Women and the Future for Rural Areas</i> ; 12-14 September 2008. Skopje, Macedonia. National Council of Women of Republic of Macedonia (UWOM) & Central European Initiative (CEI).	0,5
10.	Учество на меѓународна програма за обука: <i>Planning for Poverty Reduction and Sustainable Development</i> ; January 17 – February 13, 2008. – International Training programme at National institute of Rural Development (NIRD), Hyderabad, India.	0,5
11.	Учество на меѓународен семинар: <i>The Role of Knowledge, Innovation and Human Capital in Multifunctional Agriculture and territorial Rural development</i> (Chairman: Workshop sessions –D: Investment in human capital, extension & agricultural rural development. D); 113 th European Association of Agricultural Economists (EAAE) Seminar, 60 th anniversary of the Institute of Agricultural Economists – Belgrade (IAE), 9-11 December 2009, Belgrade, Serbia.	2
12.	Карајанков С., Мартиновски Ѓ., Попсимонова Гордана, Арсов З., Кабранова Ромина (2000), „Резултати од примената на контејнерско производство на тутунски расад“. Зборник на трудови, XXV средба - „Факултет - стопанство“, 2000. Vol.8, 69-76. UDC 633.71:61.543.3	1,2
13.	Карајанков С., Арсов З., Талески Б., Цвејоски Р., Кабранова Ромина (2000), „Некои технолошки и хемиски карактеристики на тутунски вирџиниски ребра во зависност од потеклото и начинот на обработката“. Годишен зборник на Земјоделскиот факултет, XLV, 73-82. UDC 633.7	1,2
14.	Карајанков С., Мартиновски Ѓ., Попсимонова Гордана, Арсов З., Кабранова Ромина (2001), „Влијание на хранливиот простор врз квантитетот и квалитетот на тутунскиот расад при контејнерскиот начин на производство“. Зборник на трудови XXVI средба „Факултет стопанство“, Земјоделски факултет – Скопје. Vol. 9 189-195. UDC 633.7	1,2
15.	Карајанков С., Мартиновски Ѓ., Попсимонова Гордана, Кочов М., Арсов З., Мишковски Ѓ., Кабранова Ромина (2003), „Поширока примена на контејнерското производство на расад во	2,4

	производството на тутун во Р. Македонија“. Институт за тутун-Прилеп; Тутун, Vol. 53 N 1-2, LIII, 1-2, 12-19. UDC 633.71153.037(497.7) ISSN 0494-3244.	
16.	Кабранова Ромина , Арсов З. (2005), „Класна структура на ориенталските тутуни во Република Македонија“. Годишен зборник на трудови - Факултет за земјоделски науки и храна, Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“-Скопје; Vol. L, 15-30, UDC: 63(058) ISSN 0351-9112; стр. 131.	1,8
17.	Арсов З., Карајанков С., Кабранова Ромина (2005), „Тренд на производството, извозот и увозот на тутун во Република Македонија и Светот“. Зборник на трудови: Пристапот на производите од агрокомплексот до надворешниот и внатрешниот пазар - Здружение на агроекономистите на Република Македонија, Скопје; 87-97, UDC 631.155(497.7)(082) 338.439.5(497.709082); стр. 143.	1,6
18.	Кабранова Ромина , Арсов З., Анакиев Б. (2006), „Агроеколошка политика у развоју локалних заједница“. International Assembly, Multifunctional agriculture and Rural development (I) local communities. Economy of Agriculture, Belgrade, Serbia, thematic number 13-19; God./Vol. LIII, TB (13-667) UDC 338.43:63 YU ISSN 0352-3462.	1,6
19.	Sekovska Blagica, Kabranova Romina , Arsov Z., Anakiev B. (2007), „Influence of the transition to the development of Macedonian agriculture“. 100-th Seminar of the EAAE development of Agriculture and rural areas in CEE, Novi Sad, Serbia. 157-158. ISBN 978-86-86087-03-4. pg.181 (Poster presentation)	1,7
20.	Sekovska Blagica, Petkovska B. Tatjana, Kabranova Romina (2008), „Urban and periurban agriculture in the Republic of Macedonia – the case of Prilep“. 43-th Croatian and 3-th International Symposium on Agriculture 2008. Proceedings , 18-21 February, Opatia, Croatia. 238-242.	2,4
21.	Анакиев Б., Арсов З., Кабранова Ромина , Карајанков С. (2009), „Влияние на добивите на някои култури в Македония върху пазара на предлагане“. България Рустича, България, 285 – 298; Троян, 2009; ISBN 978-954-8465-63-2; стр. 304.	1,2
22.	Kabranova Romina , Arsov Z. (2009), „Territorial and natural priorities of Macedonia – important factor for tobacco production development“. 113 th EAAE Seminar, 60 th anniversary of the Institute of Agricultural Economics – Belgrade (IAE), , Belgrade, Serbia. Thematic proceedings, 175-181; ISBN 978-86-82121-76-3; pg.646 (Oral presentation).	3,7
23.	Арсов З., Горѓиев Г., Кабранова Ромина (2009), „Намалување на содржината на катран, никотин јаглероден моноксид во тутунскиот чад од цигарите преку вентилирање на филтер-стапчето“. ТУТУН, Vol.59, N 3-4, 88-97. ISSN 0494-3244, UDC: 633.977. Институт за	3,2

	тутун -Прилеп, Македонија.	
24.	Сековска Благита, Кабранова Ромина , Анакиев Б. (2009), „Социо-културни аспекти на евроинтеграцијата“. Зборник на трудови од Мариовско-мегленски средби, Институт за социолошки и правни истражувања, Скопје Зборник на трудови, Прилеп, Македонија; 211-220; UDC 341,171,071,51(4-672EY:497,7):316,7(062) ISBN 978-608-65073-0-5 МОН и Министерство за култура на РМ. стр. 364.	1,6
25.	Арсов З., Кабранова Ромина (2010), „Some experiences of production of oriental tobacco seedlings in Float Tray System in Macedonia“. 44-th Tobacco Workers Conference, 18-19 January, 2010. North Carolina University, Kentucky, USA.	1
26.	Анакиев Б., Кабранова Ромина , Арсов З., Михајловска Славица (2010), „Regional Specifics of Macedonian Agriculture“. International scientific meeting: Multifunctional Agriculture and Rural Development (V). God./Vol. LVII CB/SI-2 (1-656) UDC 338.43:63 YU ISSN 0352-3462.	1,8
27.	Filipovski K., Peshevski M., Ralevic N., Kabranova Romina (2010), „Production of oriental tobaccos in the Balkan countries“. TOBACCO Vol. 60. N 7-12, 94-102, ISSN 0494-3244. UDC: 633.71 (497). „University St. Kliment Ohridski“ - Bitola; Scientific Tobacco Institute – Prilep, Macedonia.	2,4
28.	Spirkovska Marijana, Dimov Z., Arsov Z., Kabranova Romina , Srbinoska Marija (2012), „Agronomic characteristics of winter oil rape hybrids depending of nitrogen top dressing“. Book of Abstracts, 311. International Symposium and XVII Scientific Conference of Agronomists of Republic of Srpska; Trebinje, Bosnia and Herzegovina, 19-22 March, 2012. Faculty of Agriculture Banja Luka. (Poster presentation).	1,5
	Вкупно	50

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЛНОСТ

1.	Експертска активност: Евалуација на проект TCP/UZB/3001 Enhanced Productivity of Cotton Wheat Sistems through the adoption of Conservation Agricultural Practices (2006) gender consultant–(FAO, UN) Tashkent, Uzbekistan. 21 April – 4 May, 2006.	1
2.	Член на Комисија за апробации при МЗШВ на РМ.	2
3.	Учество во промотивни активности на ФЗНХ-Скопје.	4
4.	Член на секретаријат на меѓународен симпозиум за земјоделство и храна. ФЗНХ- 65 години јубилеј на Факултетот за земјоделски науки и храна - Скопје, 12-14 декември 2012. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје.	1
5.	Член на Европската асоцијација на агроелектронисти (EAAE).	2

6.	Член на Сојузот на организации на жени (СОЖМ) на РМ – Комисија за родов развој во руралните средини.	1
	Вкупно	11

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	54
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	50
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	11
Вкупно	115

Рецензентска комисија

1. Д-р Златко Арсов, вонреден професор
Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје с.р.
2. Д-р Зоран Димов, редовен професор
Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје с.р.
3. Д-р Илија Ристески, вонреден професор
Научен институт за тутун – Прилеп с.р.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД ОБЛАСТА НА
БИОФИЗИКАТА И ОПШТАТА ФИЗИКА, НА ИНСТИТУТОТ ЗА ФИЗИКА ПРИ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 23.8 2012 година, со одлука број 07 1281/3, формираше Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања по група предмети од областите: оптика и спектроскопија, методика на наставата по физика и општа физика, во состав: проф. д-р Мимоза Ристова-редовен професор на ПМФ, проф. д-р Александар Андоновски - редовен професор на ПМФ во пензија и проф. д-р Ненад Новковски – редовен професор на ПМФ.

На распишаниот конкурс објавен во весниците „Дневник“ и „Коха“ од 28.6. 2012 година, се пријави само кандидатот д-р Јулијана Велевска, вонреден професор на Институтот за физика при ПМФ во Скопје. По прегледот на приложената документација, Рецензентската комисија на Наставно-научниот совет има чест да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Јулијана Велевска е родена на 6.12.1961 г. во Кочани, Република Македонија. Основно и средно образование завршила во Кочани со континуиран одличен успех. Во учебната 1980/81 година се запишала на Факултетот за физика, а дипломирала во учебната 1985/86 година на тогаш веќе Природно-математички факултет, Институт за физика со среден успех 8,25. Во учебната 1987/88 година се запишала на постдипломски студии од физичка оптика на Институтот за физика при ПМФ во Скопје. Испитите од овие студии ги положила со среден успех 9,25. Со звањето магистер на физички науки се стекнала со одбраната на магистерскиот труд со наслов ОПТИЧКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА Ni/SiO КЕРМЕТНИ ТЕНКИ ФИЛМОВИ ДОБИЕНИ ПО МЕТОД НА НАИЗМЕНИЧНО ИСПАРУВАЊЕ ВО ВАКУУМ во октомври 1994 година. Со одбраната на докторската дисертација под наслов ЕЛЕКТРО-ХРОМИЗАМ КАЈ ТЕНКИ ФИЛМОВИ ОД НИКЕЛ ОКСИД на 14 март 2002 година се стекнала со научен степен доктор на физички науки. На Институтот за физика при ПМФ во Скопје е вработена од 1.1.1988 година како приправник-помлад асистент, од јуни 1989 година е избрана за помлад асистент по оптика и општа физика, од ноември 1995 година е избрана, а од ноември 1998 и ноември 2001 година е и преизбрана во звањето асистент по оптика и општа физика. Од 1.2.2003 година е избрана за доцент по група предмети од оптика и општа физика, а од наредната година и е доделен и предметот методика на наставата по физика за студентите од групата математика - физика. На 27 декември 2007 година д-р Велевска била избрана во звањето вонреден професор.

2. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Како асистент на Институтот за физика, Јулијана Велевска изведувала вежби по следниве предмети: оптика (нумерички и експериментални), атомска со нуклеарна физика (нумерички и експериментални), општа физика за хемичари (нумерички и експериментални), Брауново движење и топлина (експериментални, двопредметни студии математика-физика), биофизика за медицинари, фармацевти, стоматолози, биолози (експериментални), општа физика за математичари, шумари, градежници

(експериментални), методика на наставата по физика (хоспитации). Како доцент на Институтот за физика држела предавања по предметите физика за студенти од Градежен факултет, физика за студенти од геодезија, физичка и квантна оптика за студенти од применета физика, како и методика на наставата по физика за студенти од групата математика-физика. Во рамките на овие предавања има изготвено скрипти (за интерна употреба) за сите овие предмети. Важно е да се истакне дека по предметите физичка и квантна оптика и методика на наставата по физика (општа и специјална), освен овие скрипти (за интерна употреба), не постои друг материјал за студентите на македонски јазик. Како вонреден професор, д-р Велевска држела настава по физика за студентите од Градежниот факултет, физика за студентите по геодезија, методика на наставата по физика со хоспитации, општа методика на наставата по физика, специјална методика на наставата по физика, теориска оптика, акустика, спектроскопија, физика на музика и музички инструменти. Во истиов период држела и настава од повеќе предмети на вториот циклус студии на Институтот за физика, современи стратегии во наставата по физика, колектори со концентрација и нивна примена, современи техники на учење и физички семинар. Потребно е да се истакне дека во овој период таа подготвила два сосем нови предмета: теориска оптика и физика на музички инструменти. Кон нејзината обемна наставна активност треба да се додаде и тоа дека д-р Велевска била ментор на 16 дипломски работи, учествувала како член на комисија во 26 дипломски работи, била член во комисија за одбрана на една докторска дисертација и три магистерски трудови. Нејзиниот грижлив однос кон студентите се огледува и во подготовката на наставни материјали од следниве предмети: физика за градежници, физика за геодети, општа методика на наставата по физика, специјална методика на наставата по физика, спектроскопија, теориска оптика и физика на музички инструменти.

3. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Научноистражувачката активност д-р Јулијана Велевска ја реализирала во неколку полиња, како што се: физика на полупроводниците, електрохромизмот, физика на диелектриците, како и физика и екологијата/животната средина. Резултат на нејзината научноистражувачка работа се повеќето научни трудови кои се објавени во домашни и меѓународни списанија, но и научни трудови кои биле презентирани на конференции во земјата и во странство, како автор или коавтор. Д-р Велевска учествувала и во два меѓународни истражувачки/образовни проекта: (1) PREPARATION OF SODIUM ALGinate FRACTIONS BY RADIATION INDUCED DEGRADATION AND IDENTIFICATION OF THEIR GELATION AND BIOADHESIVE PROPERTIES, македонско-турски проект под раководство на д-р Стојан Рендевски (07-669/3) и (2) NEW UNIVERSITY CURRICULA FOR PHYSICS AND TECHNOLOGY OF RENEWABLE ENERGY: AN EDUCATIONAL NETWORK IN BALKAN AREA - JEP TEMPUS (07-663/3).

Трудовите објавени до изборот во звањето вонреден професор биле рецензирани во билтените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, под бр. 643 (1995); бр. 716 (1998); бр. 785 (2001); бр. 815 (2002) и бр. 930 (2007). Во последниот петгодишен период, т.е. од изборот во звањето вонреден професор, таа има објавено 10 научни труда, од кои 4 се објавени во списанија со фактор на влијание, 2 во списанија со меѓународен уредувачки одбор, 3 во национално списание и еден во Зборник на трудови на меѓународна конференција. Во овој период резултатите од научноистражувачката работа ги презентирала на 2 научни конференции преку усни соопштенија и на 4 конференции преку 5 презентации со постер.

3.1. НАУЧНИ ТРУДОВИ

Десетте научни трудови во кои д-р Јулијана Велевска се јавува како автор/коавтор а кои биле публикувани во периодот од изборот во звањето вонреден професор, се дадени подолу под редни броеви од 1 до 10. Тие се наведени и во Анексот кон извештајот. Во продолжение ќе бидат накусо анализирани сите наведени публикации.

1. **S. Demiri, M. Najdoski, J. Velevska, A SIMPLE CHEMICAL METHOD FOR DEPOSITION OF ELECTROCHROMIC PRUSSIAN BLUE THIN FILMS, *Mater. Res. Bull.* **46** (2011) 2484 - 2488 (IF=2,145).**

Во оваа публикација е презентирана нова хемиска метода за таложење на тенки филмови од Пруско сино (Prussian blue) со сукцесивно потопување во два хемиски раствора. Била направена карактеризација на филмовите со помош на рендгенска дифракција, скенирачка електронска микроскопија и со FTIR-анализа. Електрохромните својства биле анализирани со помош на циклична волтаметрија и спектроскопија во видливиот дел од спектарот.

2. **M. Pecovska-Gjorgjevich, J. Velevska, A. Andonovski, DIELECTRIC CONSTANT AND INDUCED DIPOLE MOMENT OF EDIBLE OILS SUBJECTED TO CONVENTIONAL HEATING, *Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering* (accepted for publication) (IF=1,079).**

Во оваа публикација се презентирани резултатите од истражувањата на маслата со методот на диелектрична спектрометрија. Предмет на истражување се пет типа растителни масла. Истражувана е фреквентната зависност на диелектричната константа, факторот на диелектричните загуби на маслата, и тоа во фреквентен интервал од 100 kHz - 13 MHz при различни температури на термичко третирање. Индексот на прекршување, моларната и ориентационата поларизација се определени за сите типови на масла со примена на теоријата дадена од Н.М.Путинтсев и Д.Н. Путинтсев. Добиените резултати покажуваат дека ориентационата поларизација придонесува во диелектричната константа при ниски температури и фреквенции. Тоа покажува дека маслата за јадење не се чисти неполярни диелектрици.

3. **M. Pecovska-Gjorgjevich, J. Velevska, A. Andonovski, DIELECTRIC RELAXATION AND AC CONDUCTIVITY STUDY OF CALCITE AND DOLOMITE AQUEOUS SOLUTIONS *Physics and Chemistry of Liquids* (accepted for publication) (IF=0,633).**

Во трудот се презентирани резултатите од истражувањата на диелектричните и електричните параметри на честици од калцит и доломит во водни раствори со примена на диелектричната спектрометрија и формализам на електричниот модул. Се покажало дека големината на зрната (5 nm; 10 nm; 20 nm), концентрацијата (10^{-5} - 10^{-2} g/l) на водните раствори и температурата (295 K- 313 K) влијаат врз диелектричната константа, електричните модули и спроводливоста. Cole-Cole дијаграмите покажуваат зависност од дијаметарот на зрната на колоидните честици и температурата. Тие укажуваат дека релаксационите процеси не се Debye-ови.

4. **J. Velevska, M. Pecovska-Gjorgjevich, M. Najdoski, N. Stojanov, STUDIES ON ELECTROCHROMISM OF CHEMICALLY DEPOSITED NICKEL OXIDE THIN FILMS, *Silpakorn U Science & Tech J*, **5**(5), (2011) 34-42.**

Во овој труд е презентирана хемиската постапка за добивање на никелоксидните (NiO_x) филмови. Добиените никелоксидни филмови покажуваат аноден

електрохромизам, со промена на бојата обело-сивкасти до темнокафени. Во истражувањето за карактеризирање на филмовите се применети повеќе техники, како што се дифракција на X-зраци (XRD), видлива спектроскопија и електрохемиски методи. Од истражувањата со наведените методи е определена зависноста на оптичката апсорбација од густината на електричните полнежи, коефициентот на обоеност, како и времето на одговор во циклусот на боење-обезбојување.

5. J. Velevska, M. Ristova, M. Pecovska – Gjorgjevich, X – RAY PHOTOELECTRON SPECTROSCOPIC CHARACTERIZATION OF ELECTROCHROMIC NiO_x THIN FILMS PREPARED BY LOW VACUUM EVAPORATION, *Physica Macedonica* 59 (2011) 61-69.

Во оваа публикација авторите ги даваат резултатите од истражувањата на електрохромните карактеристики на NiO_x тенки филмови, добиени со метод на испарување во низок вакуум. Електрохемиските промени низ оксидо-редукциските процеси биле испитувани со помош на циклична волтаметрија. Се покажало дека филмовите се транспарентни во редуцирана состојба, а се кафено обоени во оксидирана состојба. Транспарентноста на целосно обелените и обоените филмови е снимена во видливиот дел од оптичкиот спектар. Од добиените спектри е определена ширината на забранетата зона и за двете состојби. За да се објасни механизмот на обелување – обојување била вршена анализа на спектрите добиени со рендген-фотоелектронска спектроскопија (XPS).

6. J. Velevska, M. Pecovska - Gjorgjevich, M. Najdoski, N. Stojanov, TICKNESS - DEPENDENT AND ELECTROCHROMIC PROPERTIES OF CHEMICALLY DEPOSITED NICKEL OXIDE FILMS, *Physica Macedonica* 59 (2011) 91 – 98.

Во оваа публикација се презентирани резултатите од истражувањата на дебелината и електрохромните карактеристики на никел оксидните филмови, приготвени со хемиска депозиција, како функција од времето на растење на филмот со помош на *in situ* мерења на трансмисијата. За реализирање на истражувањата е конструирана електрохромна тест-ќелија во која филмовите од никел оксид се употребени како работна електрода, а стакло обложено со алуминиум оксид допингован со флуор (FTO) е употребено како спротивна електрода во алкална средина 0,1 M NaOH воден раствор. Добиените филмови покажуваат аноден електрохромизам, менувајќи ја бојата од безбојна до темно-кафена. Во трудот е истражувана разликата во оптичката густина, ефикасноста на обојување и времето на целосно обојување - обезбојување на филмовите во зависност од нивната дебелина.

7. M. Pecovska - Gjorgjevich, A. Andonovski, J. Velevska, MEASURING FREQUENCY-AND TEMPERATURE- DEPENDENT PERMITTIVITY OF VEGETABLE OILS, *Physica Macedonica* 59 (2011) 77 – 89.

Овој труд ги презентира резултатите од истражувањата на растителни масла со примена на диелектричната спектрометрија. Неколку својства (диелектричните загуби, реален и имагинарен дел на комплексната диелектрична константа, специфичната спроводливост, како и релаксационите времиња) на 5 вида растителни масла и едно моторно масло се истражувани во температурен интервал од 300 K до 318 K и фреквентен интервал од 10 Hz до 13 MHz. Анализирани се графикот на зависноста на наведените параметри од температурата и фреквенцијата за растителните во однос на моторното масло. Добиените Cole-Cole дијаграми покажуваат постоење на повеќе од еден релаксационен процес. Покажано е дека зависноста на Cole-Cole диелектричните параметри од фреквенцијата е добар индикатор за карактеристиките на различни супстанции. Диелектричните својства на растител-

ните масла се од витално значење за разбирање на однесувањето на овие материјали кога се користат како изолатори наместо минералното масло.

8. R. Neškowska, M. Ristova, J. Velevska, LOW VACUUM EVAPORATED CUPROUS OXIDE FILMS, Proceedings of New frontiers of low-cost photovoltaic solar cells, (2008) 1-6, 29-31 May, Skopje, Macedonia.

Оваа публикација дава приказ на резултатите од истражувањата на електрохромните карактеристики на бакароксидни тенки филмови добиени со методот на испарување во низок вакуум. Се покажало дека филмовите се светложолтеникави во редуцирана состојба, а се кафено обоени во оксидирана состојба. Транспарентноста на целосно обелените и обоените филмови била снимена во видливиот дел од оптичкиот спектар. Од добиените спектри била определена ширината на забранетата зона и за двете состојби.

9. N. Stojanov, J. Velevska, Implementation of ICT in higher education using CAS softwer applications for educational simulations in natural sciences, Proceedings of The VI International Balkan Congress for Education and Science: THE MODERN SOCIETY AND EDUCATION (2011)1073-1079, 29.09 - 01.10, Ohrid, Macedonia.

Во оваа публикација е прикажан начин на којшто програмскиот пакет Mathematica може да се употреби како моќна едукативна алатка за креирање виртуелни симулации за потребите во реализација на наставата на програмите од физика од универзитетските студии. Трудот дава насоки и кон публикување на апликациите од виртуелните експерименти на динамички веб-страници, со помош на MOODLE бесплатната PHP - апликација.

10. M. Pecovska - Gjorgjevich, J. Velevska, M. Najdoski, DIELECTRIC ANALYSIS OF SUNFLOWER AND OLIVE OIL SUBMITTED TO MICROWAVE RADIATION, Proceedings of The First International Conference on Radiation and Dosemetry in Various Fields of Research (RAD 2012) 379-382, April 25-27, 2012, Nish, Serbia.

Оваа публикација прикажува резултати од дејството на микробрановото (MW) загревање врз диелектричните својства и оксидационите процеси на ладно цедено маслиново масло и рафинирано сончогледово масло, добиени со диелектрична и УВ - спектрометрија. Примероците се загревани во микробранова печка (850 W, 2.450 MHz) за време од 0 до 14 минути. Резултатите покажуваат деградација на диелектричните карактеристики, спроводливоста и оксидациона стабилност на испитуваните масла, како и наголемување со времето на експонирање. Промени се забележани и кај УВ - спектрите. Маслиновото масло содржи повеќе монозаситени масти (71,8%), додека сончогледовото масло (34%). Апсорпциониот спектар од маслиновото масло покажува само еден добро дефиниран пик на 206 nm поврзан со оксидацијата на монозаситените масти, додека широко плато е набљудувано на 230 nm, што укажува на присуство на полинезаситени масти во мал износ. Апсорпциониот спектар од сончогледовото масло покажува три пика (203 nm, 230 nm и 269 nm) зависно од износот на полинезаситените масти. Набљудувана е промена на сите пикови со времето на MW експонирање на маслата. Тоа укажува дека оксидационите процеси на незаситените масти имаат забележително место.

4. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Во периодот по изборот за вонреден професор, д-р Велевска се истакнала и со неколку експертски активности: (1) направила стручна редакција на превод на книгата "Поучување општа физика" од авторот Арнолд. Б. Аронс, Просветно дело АД - Скопје (2010). Исто така, рецензирала трудови и за едно меѓународно и едно домашно списание (Japanese Journal of Applied Physics и Physica Macedonica). Покрај

тоа, таа активно учествувала во работата на комисиите на 2 државни натпревара по физика (републички натпревар по физика за основно образование, 2008 и 2012).

5. ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

За одбележување се следните активности што ги имала д-р Велевска од поширок интерес: изготвила и пријавила научен национален проект, а се јавува како учесник во подготовката на уште еден национален проект. Работела и на изготвувањето на еден FP-7 проект во 2010 година под раководство на д-р Мимоза Ристова, кој не е одобрен за финансирање од страна на Европската комисија. Во овој период, д-р Велевска била раководител на Заводот за методика и општа физика (2007-2009), а членувала во повеќе факултетски комисии: Испитна комисија за дополнително тестирање на Градежен факултет (2007//08), Комисија за проверка на психофизичка способност на кандидати за студирање на наставни насоки (2007/08; 2008/09; 2009/10), Комисија за расходување и отуѓување (2009 и 2010) и Комисија за набавка. Д-р Велевска во овој период била бираана и за рецензент за избор во звања на 4 свои помлади колеги.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од искажаното во рефератот може да се заклучи дека д-р Јулијана Велевска, вонреден професор на Институтот за физика при Природно-математичкиот факултет, на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, покажала значајна наставна, научна, стручна и меѓународна активност, чии резултати се дотолку позначајни доколку се земе предвид дека се остваруваат во време, исклучително тешко за експериментални фундаментални истражувања. Врз основа на приложената документација, личното познавање на кандидатката, како и нејзината активност во наставно-образовната, научноистражувачката и стручната дејност, сите поодделно и на егзактен начин бодувани во Анексот од овој извештај, со задоволство му предлагаме на Наставно-научниот совет да ја избере д-р Јулијана Велевска во звањето редовен професор по група предмети од областите: оптика и спектроскопија, методика на наставата по физика и општа физика, на Институтот за физика при ПМФ, ако и да ја проследи до Сенатот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ на усвојување.

Рецензентска комисија

1. Д-р Мимоза Ристова, редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.
2. Д-р Александар Андоновски, редовен професор (во пензија) на ПМФ во Скопје, с.р.
3. Д-р Ненад Новковски, редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Јулијана Борис Велевска
(име, татково име и презиме)

Институција: Природно – математички факултет, Институт за физика
(назив на факултетот/институтот)

Научна област: физика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Одржување настава од прв циклус студии Предмети: 1. Физика за градежници (3 часа, 5 семестри – 9 поени) 2. Физика за геодети (2 часа, 5 семестри – 6 поени) 3. Методика на наставата по физика со хоспитации (2 часа, 2 семестра – 2,4 поени) 4. Општа методика на наставата по физика со хоспитации (2 часа, 4 семестри – 4,8 поени) 5. Специјална методика на наставата по физика со хоспитации (2 часа, 4 семестри – 4,8 поени) 6. Теориска оптика (3 часа, 2 семестра – 3,6 поени) 7. Акустика (2 часа, 1 семестар – 1,2 поени) 8. Спектроскопија (3 часа, 4 семестри – 7,2 поена) 9. Физика на музика и музички инструменти (2 часа, 3 семестри – 3,6 поени)	42,6
2	Одржување настава од втор циклус студии Предмети: 1. Современи стратегии во наставата по физика (20 часа, 2 семестра – 2 поена) 2. Колектори со концентрација и новна примена (25 часа, 1 семестар – 1,25 поени) 3. Современи техники на учење (45 часа, 1 семестар – 2,25 поени) 4. Физички семинар (15 часа, 6 семестри – 4,5 поени)	10
3	Настава во работилници 1. Учесник (1) Intensive Lecture Course организирано во рамките на DAAD проектот International Masters and postgraduate „Programme in Materials Science and Catalysis “ (MatCatNet) 01-05 October 2008	1
4	Одржување на вежби Предмети: 1. Методика на наставата по физика со хоспитации (2 часа, 2 семестра – 1,8 поени) 2. Општа методика на наставата по физика со хоспитации (2 часа, 4 семестри – 3,6 поени) 3. Специјална методика на наставата по физика со хоспитации (2 часа, 4 семестри – 3,6 поени) 4. Теориска оптика (1 час, 2 семестра – 0-9 поени) 5. Акустика (1 час, 1 семестар – 0-45 поени)	11,7

	6. Физика на музика и музички инструменти (1 час, 3 семестри – 1,35 поени)	
5	Подготовка на нов предмет 1. Теориска оптика ♦ предавања – 1 поен ♦ вежби – 0,5 поени 1. Физика на музика и музички инструменти ♦ предавања – 1 поен ♦ вежби – 0,5 поени	3
7	Консултации со студенти (928 студенти)	1,9
8	Ментор на дипломска работа (16) - Марјан Бошев (2008) - Биљана Томеска (2008) - Минова Марија (2008) - Пенка Мантова (2008) - Александра Василева (2008) - Тихомир Јовановски (2009) - Јагода Ивановска (2009) - Спасова Весна (2009) - Виолета Ризовска Блажева (2010) - Билјана Кирова (2010) - Габриела Андова (2010) - Даниела Пандилеска (2010) - Бранкица Ѓорѓиевска (2010) - Соња Фиданова (2010) - Љубица Иванова (2011) - Сандра Ангелова (2011)	3,2
9	Член на комисија за оцена и одбрана на докторат (1) - Сани Демири (2012) ИФ ПМФ	0,5
10	Член на комисија за оцена и одбрана на магистратура (3) - Фадиљ Ајредини (2010) ИФ ПМФ - Ангела Глигорова (2010) ИФ ПМФ - Христина Костадинова Бошкова (2012) ИФ ПМФ	0,9
11	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (29) - Убавка Цибрева (2008) (Ментор: О. Зајков) - Иљас Мемети (2008) (Ментор: Н. Андоновска) - Јасмина Петрушевска, (2008) (Ментор: Н. Андоновска) - Габриела Лазаровска (2008) (Ментор: Н. Андоновска) - Андромaxe Милошевска (2008) (Ментор: Н. Андоновска) - Биљана Илиева (2008) (Ментор: Н. Андоновска) - Биљана Танчева (2008) (Ментор: Н. Андоновска) - Тања Ангелова (2009) (Ментор: Н. Андоновска) - Анета Стоилкова (2009) (Ментор: Н. Андоновска) - Зоран Костадинов (2009) (Ментор: О. Зајков) - Блаже Ангелов (2009) (Ментор: Н. Андоновска) - Христина Стамарџијоска (2009) (Ментор: О. Зајков) - Јулија Скрческа (2009) (Ментор: Н. Андоновска) - Тасевска Сандра (2009) (Ментор: М. Пецовска - Ѓорѓевиќ) - Аиновска Јоана (2009) (Ментор: М. Пецовска - Ѓорѓевиќ) - Александра Петкова (2009) (Ментор: Н. Андоновска) - Дејан Костадиновски (2009) (Ментор: Н. Андоновска) - Горан Трпковски (2009) (Ментор: Н. Андоновска) - Лепа Ѓореска (2009) (Ментор: О. Зајков) - Тања Бошковска (2009) (Ментор: Н. Андоновска) - Рада Манчева (2010) (Ментор: Н. Андоновска) - Емилија Димитрова (2010) (Ментор: М. Пецовска - Ѓорѓевиќ)	2,9

	- Рајна Јаќимовска (2010) (Ментор: Н. Андоновска) - Билјана Ангелковска (2010) (Ментор: Н. Андоновска) - Павлинка Ѓорѓиева (2010) (Ментор: Г. Апостоловска) - Кирчо Гоцевски (2010) (Ментор: О. Зајков) - Ѓилтене Џемаили (2010) (Ментор: О. Зајков) - Александар Коџиќ (2010) (Ментор: Н. Стојанов) - Билјана Попоска (2011) (Ментор: О. Зајков)	
12	Пакет материјали за одреден предмет 1. Физика (за градежници) 2. Физика (за геодети) 3. Општа методика на наставата по физика со хоспитации 4. Специјална методика на наставата по физика со хоспитации 5. Теориска оптика 6. Спектроскопија 7. Физика на музика и музички инструменти	7
	Вкупно	84,7

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Учесник во меѓународен научен проект (1) 1. PREPARATION OF SODIUM ALGINATE FRACTIONS BY RADIATION INDUCED DEGRADATION AND IDENTIFICATION OF THEIR GELATION AND BIOADHESIVE PROPERTIES, македонско-турски проект под раководство на д-р Стојан Рендевски (07-669/3). 2. NEW UNIVERSITY CURRICULA FOR PHYSICS AND TECHNOLOGY OF RENEWABLE ENERGY: AN EDUCATIONAL NETWORK IN BALKAN AREA -научно-истражувачки JEP TEMPUS проект (07-663/3).	10
2	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со фактор на влијание, со меѓународен уредувачки одбор 1. S. Demiri, M. Najdoski, J. Velevska, A SIMPLE CHEMICAL METHOD FOR DEPOSITION OF ELECTROCHROMIC PRUSSIAN BLUE THIN FILMS, <i>Mater. Res. Bull.</i> 46 (2011) 2484 - 2488 (IF=2,145) (6,945). 2. M. Pecovska-Gjorgjevich, J. Velevska, A. Andonovski, DIELECTRIC CONSTANT AND INDUCED DIPOLE MOMENT OF EDIBLE OILS SUBJECTED TO CONVENTIONAL HEATING, <i>Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering</i> (accepted for publication) (IF=1,079) (5,879). 3. M. Pecovska-Gjorgjevich, J. Velevska, A. Andonovski, DIELECTRIC RELAXATION AND AC CONDUCTIVITY STUDY OF CALCITE AND DOLOMITE AQUEOUS SOLUTIONS <i>Physics and Chemistry of Liquids</i> (accepted for publication) (IF=0,633) (5,355).	18,2

3	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание 1. J. Velevska, M. Ristova, M. Pecovska – Gjorgjevich, X – RAY PHOTOELECTRON SPECTROSCOPIC CHARACTERIZATION OF ELECTROCHROMIC NiO_x THIN FILMS PREPARED BY LOW VACUUM EVAPORATION, <i>Physica Macedonica</i> 59 (2011) 61-69 (3,2) 2. J. Velevska, M. Pecovska - Gjorgjevich, M. Najdoski, N. Stojanov, THICKNESS - DEPENDENT AND ELECTROCHROMIC PROPERTIES OF CHEMICALLY DEPOSITED NICKEL OXIDE FILMS, <i>Physica Macedonica</i> 59 (2011) 91 - 98 (2,4) 3. M. Pecovska - Gjorgjevich, A. Andonovski, J. Velevska, MEASURING FREQUENCY-AND TEMPERATURE- DEPENDENT PERMITTIVITY OF VEGETABLE OILS, <i>Physica Macedonica</i> 59 (2011) 77 - 89 (3,2) 4. J. Velevska, M. Pecovska-Gjorgjevich, M. Najdoski, N. Stojanov, STUDIES ON ELECTROCHROMISM OF CHEMICALLY DEPOSITED NICKEL OXIDE THIN FILMS, <i>Silpakorn U Science & Tech J</i>, 5(5), (2011) 34-42. (2,4)	11,2
4	Труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир 1. R. Neškovska, M. Ristova, J. Velevska, LOW VACUUM EVAPORATED CUPROUS OXIDE FILMS, Proceedings of New frontiers of low-cost photovoltaic solar cells, (2008) 1-6 29–31 May, Skopje, Macedonia (1,6).	1,6
5	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор 1. N. Stojanov, J. Velevska, Implementation of ICT in higher education using CAS softwer applications for educational simulations in natural sciences, Proceedings of The VI International Balkan Congress for Education and Science: THE MODERN SOCIETY AND EDUCATION (2011)1073-1079, 29.09 - 01.10, Ohrid, Macedonia (2,7). 2. M. Pecovska - Gjorgjevich, J. Velevska, M. Najdoski, DIELECTRIC ANALYSIS OF SUNFLOWER AND OLIVE OIL SUBMITTED TO MICROWAVE RADIATION, Proceedings of The First International Conference on Radiation and Dosimetry in Various Fields of Research (RAD 2012) 379-382, April 25-27, 2012, Nish, Serbia (2,4)	5,1
6	Учество на научен/стручен собир со реферат Усна презентација (2) 1. The VI International Balkan Congress for Education and Science: THE MODERN SOCIETY AND DUCATION 29.09 - 01.10 2011, Ohrid, Macedonia: N. Stojanov, J. Velevska, IMPLEMENTATION OF ICT IN HIGHER EDUCATION USING CAS SOFTWARE APPLICATIONS FOR EDUCATIONAL SIMULATIONS IN NATURAL SCIENCES.	2

	2. 8th Conference of the Society of Physicists of Republic of Macedonia, September 23-25, 2010, Skopje, Macedonia: M. Pecovska - Gjorgjevich, A. Andonovski, J. Velevska, MEASURING FREQUENCY-AND TEMPERATURE-DEPENDENT PERMITTIVITY OF VEGETABLE OILS.	
	Постер (5) 1. New frontiers of low-cost photovoltaic solar cells, May 29-31 2008, Skopje, Macedonia: R. Neškovska, M. Ristova, J. Velevska, LOW VACUUM EVAPORATED CUPROUS OXIDE FILMS. 2. 10th International Balkan Workshop on Applied Physics, July 6-8 2009, Constanta, Romania: J. Velevska, M. Pecovska - Gjorgjevich, M. Najdoski, ELECTROCHROMIC PROPERTIES OF THIN NICKEL OXIDE FILMS PREPARED BY SIMPLE CHEMICAL DEPOSITION TECHNIQUE. 3. J. Velevska, M. Pecovska - Gjorgjevich, M. Najdoski, THICKNESS - DEPENDENT AND ELECTROCHROMIC PROPERTIES OF CHEMICALLY DEPOSITED NICKEL OXIDE FILMS, Book of abstracts, pp 20, 8th Conference of the Society of Physicists of Republic of Macedonia, September 23-25, 2010, Skopje, Macedonia. 4. J. Velevska, M. Ristova, M. Pecovska - Gjorgjevich, X - RAY PHOTOELECTRON SPECTROSCOPIC CHARACTERIZATION OF ELECTROCHROMIC NICKEL OXIDE THIN FILMS PREPARED BY LOW VACUUM EVAPORATION, Book of abstracts, pp 26, 8th Conference of the Society of Physicists of Republic of Macedonia, September 23-25, 2010, Skopje, Macedonia. 5. The First International Conference on Radiation and Dosimetry in Various Fields of Research (RAD 2012) April 25-27, 2012, Nish, Serbia: M. Pecovska - Gjorgjevich, J. Velevska, M. Najdoski, DIELECTRIC ANALYSIS OF SUNFLOWER AND OLIVE OIL SUBMITTED TO MICROWAVE RADIATION.	2,5
7	Апстракт објавен во зборник на конференција Меѓународна (1) 1. J. Velevska, M. Pecovska - Gjorgjevich, M. Najdoski, ELECTROCHROMIC PROPERTIES OF THIN NICKEL OXIDE FILMS PREPARED BY SIMPLE CHEMICAL DEPOSITION TECHNIQUE, Book of Abstracts, pp 93, 10th International Balkan Workshop on Applied Physics, July 6-8 2009, Constanta, Romania. Национална (3) 1. J. Velevska, M. Pecovska - Gjorgjevich, M. Najdoski, THICKNESS - DEPENDENT AND ELECTROCHROMIC PROPERTIES OF CHEMICALLY DEPOSITED NICKEL OXIDE FILMS, Book of abstracts, pp 20, 8th Conference of the Society of Physicists of Republic of Macedonia, September 23-25, 2010, Skopje, Macedonia. 2. J. Velevska, M. Ristova, M. Pecovska - Gjorgjevich, X - RAY PHOTOELECTRON SPECTROSCOPIC CHARACTERIZATION OF ELECTROCHROMIC NICKEL OXIDE THIN FILMS PREPARED BY LOW VACUUM EVAPORATION, Book of abstracts, pp 26, 8th Conference of	1
		1,5

	the Society of Physicists of Republic of Macedonia, September 23-25, 2010, Skopje, Macedonia.	
	3. M. Pecovska - Gjorgjevich, A. Andonovski, J. Velevska, MEASURING FREQUENCY-AND TEMPERATURE- DEPENDENT PERMITTIVITY OF VEGETABLE OILS, Book of abstracts, pp 27, 8th Conference of the Society of Physicists of Republic of Macedonia, September 23-25, 2010, Skopje, Macedonia.	
	Вкупно	53,1

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Експертски активности: -Стручна ревизија: (3) 1. Стручна редакција на превод на книга (Поучување општа физика од Арнолд Б. Аронс, Просветно дело АД: Скопје, 2010) 2. Рецензент на труд во списание: 1 Japanese Journal of Applied Physics: рецензент на труд: RP100934 2 Physica Macedonica: рецензент на труд: t6	3
2	Учество во работа на комисији за државни натпревари: (2) - Републички натпревар по физика за основно образование (2008) - Републички натпревар по физика за основно образование (2012)	2
	Вкупно	5

ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект Носител (1) - ДОБИВАЊЕ И КАРАКТЕРИЗАЦИЈА НА ТЕНКИ ЕЛЕКТРОХРОМАТСКИ ФИЛМОВИ ОД МЕТАЛНИ ОКСИДИ Учесник (1) - ФИЗИЧКО И СТРУКТУРНО КАРАКТЕРИЗИРАЊЕ НА АТМОСФЕРСКИ АЕРОСОЛНИ ЧЕСТИЧКИ ВО СКОПЈЕ	1,5
2.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект Учесник (1) - FP7 (раководител: д-р Мимоза Ристова)	1
3.	Раководител на внатрешна организациона единица - Шеф на Завод за методика и општа физика (2007-2009)	3
4.	Член на факултетска комисија (7) - Испитна комисија за дополнително тестирање на Градежен факултет (2007//08) - Комисија за проверка на психофизичка способност на кандидати за студирање на наставни насоки (2007/08; 2008/09; 2009/10)	3,5

	- Комисија за расходување и отуѓување (2009 и 2010) - Комисија за набавка	
5.	Член на комисија за избор во звање (4) - Ирина Петреска (прием и избор во звање-помлад асистент) - Боце Митровски (избор во звање-асистент) - Ратка Нешковска (избор во звање-вонреден професор) - неизбран кандидат (конкурс за асистент)	0,8
	Вкупно	9,8

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	84,7
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	53,1
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	5,0
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	9,8
Вкупно	152,6

Членови на Комисијата

1. Д-р Мимоза Ристова, редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.
2. Д-р Александар Андоновски, редовен професор (во пензија)
на ПМФ во Скопје, с.р.
3. Д-р Ненад Новковски, редовен професор на ПМФ во Скопје, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА
ПО НАСТАВНИТЕ ПРЕДМЕТИ ПИЈАНО И КАМЕРНА МУЗИКА ЗА
КЛАВИШНИ ИНСТРУМЕНТИ
НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ ВО СКОПЈЕ

Наставно - научниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност во Скопје, на седницата одржана на 3.10.2012 година, донесе решение за формирање Рецензентска комисија во состав: проф. Јован Каровски, проф. м-р Катерина Гелебешева – Костадиновска и вонр. проф. м-р Зоран Пехчевски за избор на еден наставник во сите звања по наставните предмети пијано и камерна музика. На конкурсот, објавен во весниците „Дневник“ и „Лајм“ на 22.9.2010 година, се пријави само кандидатката м-р Кристина Светиева.

По разгледувањето на доставената документација, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

М-р Кристина Светиева е родена во Скопје на 18. 5.1985 година. Благодарение на својата извонредна музичка надареност започнала да учи пијано на шестгодишна возраст и се запишала во МБУЦ „Илија Николовски – Луј“. Своето основно музичко образование го завршила во 1999 година. Завршувајќи ја осмолетката една година порано, таа се запишала во средниот оддел на МБУЦ „Илија Николовски – Луј“ и матурирала со одличен успех во рок од три години во 2002 год.

Додипломските студии на Факултетот за музичка уметност во Скопје кандидатката ги запишала во академската 2002/03 година на Одделот за клавишни инструменти – инструмент: пијано. Студиите ги завршила со одличен успех и пофалба - „**cum laude**“ на дипломскиот испит во 2006 година.

Во академската 2006/07 година кандидатката се запишала на постдипломски студии на ФМУ во Скопје на Одделот за клавишни инструменти – инструмент: пијано, под менторство на проф. м-р Жени Захаријева. Магистрирала во 2008 година, исто така со пофалба - „**cum laude**“ на завршниот испит.

Во академската 2008/09 година кандидатката ги започнала докторските студии од областа на пијанистичката интерпретација под менторство на проф. м-р Жени Захаријева, за областа на интерпретацијата и проф. д-р Димитрије Бужаровски, за областа на теоријата на музиката.

Во периодот од 2009 до 2011 година кандидатката завршила двегодишна специјализација на реномираната музичка академија во Париз „Schola Cantorum“, под менторство на проф. Жени Захаријева, и се стекнува со дипломите: „Diplome Supérieur de la Schola Cantorum“ и „Cycle de Virtuosite, Certificat de 1-ere année“.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Кандидатката м-р Кристина Светиева вршела наставно - образовна дејност на две образовни институции. Во периодот од септември 2006 до февруари 2010 год. м-р Кристина Светиева работела како професор по пијано во ДМБУЦ „Илија Николовски – Луј“ во Скопје, каде што успешно се занимавала со педагошка дејност и со своите ученици освоила втора награда на државниот натпревар во април 2008 година.

Првите искуства во наставата на високообразовна институција ги стекнала на ФМУ во Скопје како демонстратор на Одделот за клавишни инструменти во академските 2006/07 и 2007/08 година. На 20. 5.2008 година кандидатката м-р Кристина Светиева е избрана хонорарно за асистент по наставниот предмет пијано на прв циклус студии на ФМУ, а на 17. 2.2010 година е избрана за асистент по истиот наставен предмет во редовен работен однос. Во рамките на наставно - образовниот процес, таа изведувала консултативни активности за подобрување на индивидуалните резултати на студентите.

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Професионалната биографија на м-р Кристина Светиева започнува од самите почетоци на нејзината музичка едукација, кога добива можност да настапува на подиумите надвор од едукативните институции. На десетгодишна возраст настапува со Македонската филхармонија изведувајќи го Хајдновиот концерт во G-dur на две последователни концертни вечери (1996 година), а во 1997 година настапува како солист со камерен оркестар на реномираниот интернационален музички фестивал во Анкара – Турција.

КОНЦЕРТИ СО ОРКЕСТАР

- 4. 6.1992** **Концерт со Македонска филхармонија**, диригент – П. Петровски,
Ф. Олсон: Детски концерт
- 8.3.1996** **Концерт со Македонска филхармонија**, диригент – Жан Ив Годен,
J. Хајдн: Концерт за пијано и оркестар D-dur

- 9.3.1996** **Концерт со Македонска филхармонија**, диригент – Жан Ив Годен,
J. Хајдн: Концерт за пијано и оркестар D-dur
- 31.3.1997** **Концерт со „Гордион камерен оркестар“, диригент – Е. Коркмаз, на**
Интернационалниот музички фестивал, во Анкара-Турција
J. С. Бах: Концерт за пијано оркестар f-moll
- 23. 4.1997** **Концерт со Камерен оркестар на МБУЦ, диригент – Ф. Муратовски,**
J. С. Бах: Концерт за пијано оркестар f-moll
- 16. 6.1999** **Концерт со Македонска филхармонија, диригент – Ле Фи Фи,**
Ф. Меделсон: Брилијантно Капричо
- 29. 5.2000** **Концерт со филхармонијата на Разград - Бугарија, диригент – К.**
Иванов, на I балкански форум на млади пијанисти,
Ф. Меделсон: Брилијантно Капричо
- 21. 6.2002** **Концерт со Македонска филхармонија, диригент – Б. Цанев,**
К. С. Санс: Концерт за пијано и оркестар g-moll, I став
- 27. 5.2004** **Концерт со Македонска филхармонија, диригент – Б. Цанев,**
М. Равел: Концерт за пијано и оркестар G-dur, I став
- 6.12.2005** **Концерт со Симфониски оркестар на ФМУ, диригент – С. Николовски**
М. Равел: Концерт за пијано и оркестар G-dur
- 29.11.2007** **Концерт со Македонска филхармонија, диригент – Ле Фи Фи,**
Донаторски концерт за изградба на оргули во Скопје
Ф. Пуланк: Концерт за 2 пијана и оркестар – солисти, М. Вршкова и К.
Светиева

РЕЦИТАЛИ

- 5.2.1998** Солистички рецитал во Тетово
- 23.2.1998** Солистички рецитал во организација на МММ во Скопје
- 3.7.1998** Рецитал на пијано дуо Кристина Светиева и Ирина Наумовска на
фестивалот „Скопско лето“
- 12.8.1998** Рецитал на пијано дуо Кристина Светиева и Ирина Наумовска во
Стокхолм - Шведска
- 6.6.2000** Солистички рецитал во Салон 19'19

- 11.6.2000** Солистички рецитал на фестивалот „4. Меѓународен Белапаис музички фестивал“ во Белапаис, Северен Кипар
- 24. 6.2001** Полурецитал на фестивалот „Холандски музички сесии“ во Берген, Холандија
- 25.10.2001** Солистички рецитал во Салон 19'19
- 18. 6.2002** Полу рецитал на фестивалот „Охридско лето“
- 11. 4.2003** Солистички рецитал во Гевгелија на фестивалот „Гевгелиска пролет“
- 18. 4.2003** Солистички рецитал во Салон 19'19
- 21. 7.2004** Полурецитал во Даут пашин амам на фестивалот „Скопско лето“
- 26.11.2008** Солистички рецитал во Скопје во рамките на циклусот концерти „Pro Musica“, во организација на Сојузот на музичките уметници на Македонија.
- 25. 6.2009** Солистички рецитал во „Сала Бугарија“ во Софија – Бугарија
- 25. 6.2010** Солистички рецитал во Париз – Франција
- 20.12.2011** Солистички рецитал во Скопје во рамките на фестивалот „Златна лира“

УЧЕСТВО НА ФЕСТИВАЛИ

- 3. 4.1996** Изведба на Овчеполска суита на „Авторски портрет на Композиторот Благој Цанев“ на фестивалот „Денови на македонска музика“
- 3.7.1998** Рецитал на пијано дуо Кристина Светиева и Ирина Наумовска на фестивалот „Скопско лето“
- 11.6.2000** Солистички рецитал на фестивалот „4. меѓународен Белапаис музички фестивал“ во Белапаис, Северен Кипар
- 24.6.2001** Полу рецитал на фестивалот „Холандски Музички Сесии“ во Берген, Холандија
- 18.6.2002** Полурецитал на фестивалот „Охридско лето“
- 11.4.2003** Солистички рецитал во Гевгелија на фестивалот „Гевгелиска пролет“
- 21.7.2004** Полурецитал во Даут пашин амам на фестивалот „Скопско лето“

- 12.8.2007** Солистички настап на „3. Сан Даниеле интернационална пијанистичка средба“ во **Сан Даниеле, Италија**
- 8.8.2008** Солистички настап на „4. Сан Даниеле интернационална пијанистичка средба“ во **Сан Даниеле, Италија**
- 5.12.2009** Концерт на Весна Гиновска - Илкова - сопран и Кристина Светиева - пијано, во рамките на фестивалот „Златна лира“
- 27.3.2010** Настап со камерен состав на фестивалот „Денови на македонска музика“
- 29.3.2010** Настап со повеќе камерни состави на фестивалот „Денови на македонска музика“
- 3.12.2010** Настап со Весна Гиновска – Илкова на отворањето на фестивалот „Златна лира“

ДРУГИ НАСТАПИ

- 23.1.2010** Настап со Весна Гиновска – Илкова на промоцијата на книгата „Данка Фирфова - живот посветен на музиката“
- 14.10.2010** Рецитал со Ана – Мусева – сопран, магистерски испит
- 29.11.2010** Настап на концерт по повод 200-години од раѓањето на Р.Шуман
- 14.4.2011** Настап со Николина Јаневска – мецо сопран и Ивана Здравкова – сопран во Амбасадата на САД во Скопје
- 2.6.2011** Рецитал со Ивана Здравкова – сопран, дипломски испит

НАГРАДИ

- 1994** **Финалист** во категоријата соло-пијано на XXVII меѓународен натпревар по пијано „**Virtuosi per musica di pianoforte**“ во Усти над Лабем, Чешка
- 1995** **II награда** во категоријата соло-пијано на Интернационалниот натпревар „**Rovere d'Oro**“ во Сан Бартоломео, Италија
- 1995** **I специјална награда** во категоријата соло-пијано, на Републичкиот натпревар по музика
- 1996** **I награда** во категоријата соло-пијано на Шестиот натпревар на Одделот за пијано при МБУЦ „Илија Николовски - Луј“

- 1996 II награда** во категоријата соло-пијано на Интернационалниот натпревар „**Rovere d'Oro**“ во Сан Бартоломео, Италија
- 1996 II награда** во категоријата пијано дуо Кристина Светиева и Ирина Наумовска на Интернационалниот натпревар „**Rovere d'Oro**“ во Сан Бартоломео, Италија
- 1996 I награда** во категоријата пијано дуо Светиева Кристина и Наумовска Ирина на XXXIV натпревар на учениците и студентите по музика од Република Македонија
- 1998 II награда** во категоријата пијано дуо Ирина Наумовска и Кристина Светиева на Интернационалниот натпревар „**Музиката и Земјата**“ во Софија, Бугарија
- 2000 I награда** во категоријата соло-пијано на Меѓународниот вокален и инструментален конкурс „**Анемос**“ во Рим, Италија
- 2001 Специјална прва награда** во категоријата соло-пијано на XXXIX државен натпревар на ученици и студенти по музика
- 2001 Специјална награда** во категоријата соло пијано на XXXIX државен натпревар на ученици и студенти по музика
- 2002 Специјална награда** во категоријата соло пијано на **I интернационален натпревар на млади музичари – „Охридски бисери“**
- 2007 I награда** во категоријата соло-пијано на натпреварот за „Најдобра изведба на дело за Водата“ - „**Ондина**“ во Русалка, Бугарија
- 2007 Специјална награда за импресионизам** во категоријата соло-пијано на 3. Интернационална пијанистичка средба во **Сан Даниеле, Италија**
- 2008 Втора награда** за изведба на концертот за пијано и оркестар од Ф. Лист во А-дур на 4. Интернационална пијанистичка средба во **Сан Даниеле, Италија**

М-р Кристина Светиева има остварено повеќе тонски и видеозаписи за МРТВ.

М-р Кристина Светиева е член на Сојузот на музички уметници на Македонија од 2007 год.

РЕЦЕНЗИИ

По повод изведбата на Хајдновиот концерт со Македонската филхармонија, во емисијата „**Музичката витрина**“ на Радио Скопје од 9.3.1996 година ќе остане забелсено дека: „ десетгодишната пијанистка Кристина Светиева, која е една од нашите најталентирани млади пијанисти, која и покрај младоста е добитник и на повеќе меѓународни признанија.... Задоволство причинуваше да се слуша нејзиното свирење и затоа таа претставуваше вистинска атракција на овој пригоден концерт.“

Препорака за Кристина Светиева од грчката пијанистка Агате Лемони (Сан Даниеле-Италија, 2007 година): „Ми претставуваше големо задоволство да работам со еден таков талент. Оваа млада пијанистка е навистина талентирана и харизматична во секој поглед. Поседува голема чувствителност и музикално разбирање. Има одлична комуникација со публиката и поседува уникатен шарм. Нејзиниот карактер е неприкосновен и се одликува со добрина и деликатност. Ова се одразува на нејзиниот тон, што е реткост за некој на нејзина возраст. Таа е вреден работник и поседува голема страст за учење. Таа е интелигентна и остроумна. Таа поседува одлична техника и мислам дека таа е исклучително надежен млад уметник.“

Музичкиот критичар Светослав Дермнджиев во бугарското списание „Музикални хоризонти“ бр. 6 од 2009 година пишува за концертот на Кристина Светиева одржан на 25.6.2009 во камерната сала „Бугарија“ во Софија:

„Пијанистката (К. Светиева) веднаш не освои со јарката интерпретација на различни стилови.....Прелудиумите на Дебиси беа изведени со фантазија, флексибилност и остроумност. Во сонатата од Лист младата пијанистка демонстрира крупна мисла и виртуозна техника...Во сонатата во Es-dur од Хајдн, Светиева покажа убаво фразирање и разнообразност на штриховите....“

Рецензија за рециталот на пијанистката Кристина Светиева, објавена на 21.12.2011 во емисијата „Културна клучалка“ на првата програма на Радио Скопје од Васка Наумова Томовска - музички критичар и публицист:

„Млада и извонредно зрела пијанистка, која длабоко навлегла во светот на светлиот пијанизам. Оној пијанизам кој знае да го однесе уметникот на патување низ не согледливите звучни просторства, низ звучните фрески на специфичната пијанистичка колоритност, низ филозофските или реалистичните имагинации кои само уметниците со развиена музичка интелигенција можат да ги осознаат, да ги согледаат и пренесат во етерот...“

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложените материјали и личниот увид во севкупниот музички, уметнички и педагошки развој на пријавената кандидатка, Рецензентската комисија го дава следново мислење:

М-р Кристина Светиева е кандидатка која со својата уметничка дејност, што ја започнува уште во нејзините рани години од образовниот период, го свртува вниманието врз себе како извонредно надарен, перспективен и креативен уметник. Тоа се потврдува со увидот во нејзината богата концертна активност како пијанист - солист, пијано соработник на истакнати солисти или член на други камерни ансамбли. Таа е исто така добитник на значајни пијанистички награди како и високи оценки од стручната критика. Нејзините професионални достигнувања во континуитет се афирмирани на домашните и меѓународните подиуми, а нејзината висока професионалност, самоиницијативност и

сериозност, се одлика и гаранција за нејзиниот одговорен приод кон педагошките предизвици. Рецензентската комисија заклучи дека пред себе има кандидат кој во целост одговара на бараниот профил за наставник на Факултетот за музичка уметност.

Според увидот на комплетната документација и приложените материјали доставени на конкурсот, можеме да констатираме дека пријавената кандидатка ги има сите стручни и формални квалификации, со што ги исполнува општите и посебните услови на конкурсот за избор во наставничко звање.

Имајќи го предвид погоре изнесеното, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно -научниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност во Скопје да ја избере м-р Кристина Светиева за доцент по предметите пијано и камерна музика за клавишни инструменти.

Рецензентска комисија

1. Проф. Јован Каровски с.р.

2. Проф. м-р Катерина Гелебешева - Костадиновска с.р.

3. Вон. Проф. м-р Зоран Пехчевски с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

м-р Кристина Светиева

Институција:

Универзитет „Св. Кирил и Методиј” - Скопје, Факултет за музичка уметност- Скопје

Научна област:

пијано и камерна музика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Асистент по предметот пијано на 1 циклус студии во 2008/09 година (2 семестра X 12 часа вежби неделно)	10,8
2.	Асистент по предметот пијано на 1 циклус студии во 2009/10 година (2 семестра X 12 часа вежби неделно)	10,8
3.	Асистент по предметот пијано на 1 циклус студии во 2010/11 година (2 семестра X 20 часа вежби неделно)	18
4.	Асистент по предметот пијано на 1 циклус студии во Учебна 2011/12 година (2 семестра X 16 часа вежби неделно)	14,4
5.		
	Вкупно	54

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.		
2.		
3.		
4.		
	Вкупно	

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	20.12.2011 Соло-рецитал во рамките на фестивалот „Златна лира“	8
2.	25.6.2010 Соло-рецитал во Париз - Франција	8
3.	5.12.2009 Рецитал со Весна Гиновска – Илкова – сопран, во рамките на фестивалот	8

	„Златна лира“	
4.	25.6.2009 Соло-рецитал во „Сала Бугарија“ во Софија - Бугарија	8
5.	26.11.2008 Соло-рецитал во рамките на циклусот концерти „Pro Musica“, во организација на СМУМ	8
6.	29.11.2007 Концерт со Македонска филхармонија- Ф. Пуланк: Концерт за 2 пијана и оркестар, солисти: К. Светиева и М. Вршкова	8
7.	6.12.2005 Концерт со Симфониски оркестар на ФМУ – М.Равел: Концерт за пијано и оркестар G-dur	8
8.	11. 4.2003 Соло-рецитал во Гевгелија на фестивалот „Гевгелиска пролет“	8
9.	25.10.2001 Соло-рецитал во Салон 19'19	8
10.	11. 6.2000 Соло-рецитал на фестивалот „4. Меѓународен Белапаис музички фестивал“ во Белапаис, Северен Кипар	8
11.	29. 5.2000 Концерт со Филхармонијата на Разград – Бугарија - Ф.Менделсон: Брилијантно Капричо	8
12.	3. 7.1998 Рецитал на пијано дуо Кристина Светиева и Ирина Наумовска на фестивалот „Скопско лето“	8
13.	23.2.1998 Соло-рецитал во организација на МММ во Скопје	8
14.	31.3.1997 Концерт со Гордион камерен оркестар во Анкара – Ј.С.Бах: Концерт за пијано и оркестар f-moll	8
15.	8.3.1996 Концерт со Македонска филхармонија – Ј.Хајдн: Концерт за пијано и оркестар D-dur	8
16.	21. 7.2004 Полурецитал во Даут пашин амам на фестивалот „Скопско лето“	4
17.	18. 6.2002 Полурецитал на фестивалот „Охридско лето“	4
18.	24. 6.2001 Полурецитал на фестивалот „Холандски музички сесии“ во Берген, Холандија	4
	Вкупно	132

СТРУЧНО – АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
	Вкупно	

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	54

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	132
Вкупно	186

Рецензентска комисија

1. Проф. Јован Каровски с.р.

2. Проф. м-р Катерина Гелебешева – Костадиновска с.р.

3. Вонр. проф. м-р Зоран Пехчевски с.р.

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
 Природно-математички факултет – Скопје, на седницата на Наставно-научниот совет на Факултетот, одржана
 на 27.09.2012 година.

Кандидат	Тема	Ментор
Иљко Гавриловски, дипломиран инженер по биологија	„КОНЦЕНТРАЦИЈА НА ЈОД ВО УРИНА И ХИПОТИРЕОЗА КАЈ ХУМАНАТА ПОПУЛАЦИЈА ВО ПОЛОШКИОТ РЕГИОН“	- д-р Сузана Диневска-Ковчаровска, редовен професор на ПМФ - Скопје.
Абдулкадир Али, дипломиран инженер по биологија	„ВЛИЈАНИЕ НА ВРЕМЕТО НА ОПОРАВУВАЊЕ ПО АКУТЕН ХИПЕРТЕРМИЧКИ СТРЕС ВРЗ ГЛИКОГЕНСКИОТ И ГЛУКОЗНИОТ МЕТАБОЛИЗАМ ВО СРЦЕ КАЈ СТАОРЕЦ“	- д-р Сузана Диневска-Ковчаровска, редовен професор на ПМФ - Скопје.
Филип Николовски, дипломиран инженер по математичко програмирање	„МЕТОДИ НА ДЛИНСКО ПРЕВАРУВАЊЕ БЕЗ ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ИЗВОДИ ЗА ЗАДАЧИ НА БЕЗУСЛОВНА ОПТИМИЗАЦИЈА“	- д-р Ирена Стојковска, доцент на ПМФ - Скопје.
Рената Попоска, дипломиран професор по математика	„НЕУТРАЛНИ ОПЕРАЦИИ ВО ВЕКТОРСКО ВРЕДНОСНИ СТРУКТУРИ“	- д-р Валентина Миовска, доцент на ПМФ - Скопје.
Каролина Дајмановска, дипломиран професор по физика	„СРЕДНОШКОЛСКИ ПРОЕКТ ЗА ЗАЧУВУВАЊЕ НА НОКНОТО НЕБО-УЧЕЊЕ БАЗИРАНО НА ПРОЕКТ“	- д-р Гордана Апостоловска, вонреден професор на ПМФ – Скопје, а коментор д-р Оливер Зајков, вонреден професор на ПМФ – Скопје.
Нецмедин Џељадини, дипломиран професор по одделенска настава	„ВЛИЈАНИЕТО НА СООБРАКАЈОТ ВРЗ РАЗВОЈОТ НА ТУРИЗМОТ, СО ПОСЕБЕН ОСВРТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА“	- д-р Никола Панов, редовен професор на ПМФ – Скопје.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ОД ОБЛАСТА НА АСЕИЗМИЧКО ПРОЕКТИРАЊЕ НА БРАНИ ВО ИНСТИТУТОТ ЗА ЗЕМЈОТРЕСНО ИНЖИНИЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Во врска со распишаниот конкурс за избор за еден наставник во сите звања од областа на асеизмичко проектирање на брани, објавен во весникот „Дневник“ од 3.9.2012 год., со решение бр.09-1463/1 од 21.9.2012 год., а по одлука на Наставно-научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство во Скопје одржана на 20.9.2012 год., именувани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на еден наставник од наведената област.

На распишаниот конкурс се пријави само еден кандидат, д-р **Виолета Мирчевска**, дипл.град.инж., вонреден професор во Институтот за земјотресно инженерство во Скопје.

По прегледот на приложените документи од кандидатката, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци

Родена е на 30. 11.1957 година во Штип - Република Македонија. Средно образование стекнала во Гимназијата “Орце Николов”. Во учебната 1976/77 год. се запишала на Градежниот факултет при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” и го завршила со среден успех на испитите 9,3. Дипломската работа ја одбранила на 6.7.1982 .

На 1.1.1983 год. се вработила во ИЗИИС, како стручен соработник во Отсекот за инженерски објекти, каде што работи и сега. Во учебната 1983/1984 год. се запишала на постдипломски студии од областа на земјотресното инженерство во ИЗИИС.

На 6.11.1995 успешно ја одбранила магистерската теза под наслов “Нелинсарно динамичко однесување на објекти изградени од локални материјали” и се стекнала со академското звање магистер на технички науки од областа на земјотресното инженерство.

На 7.10.2002 успешно ја одбранила докторската дисертација под наслов “Тродимензионален нелинеарен модел за статичка и динамичка анализа на

насишни брани ” и се стекнала со звањето доктор на технички науки од областа на земјотресното инженерство.

Со цел да го поттикне творештвото и креативниот труд и да ги истакне постигнатите резултати и назначајните достигнувања во градежното конструкторство, Друштвото на градежните конструктори на Македонија ѝ доделува признание за особено остварување во градежното конструкторство за 2002 година за научноистражувачкиот труд - докторска дисертација “Тродимензионален нелинеарен модел за статичка и динамичка анализа на насишни брани”.

Со одлука на Научно-наставниот совет на ИЗИИС, одржан на 27.2.2008 година (билетн 14.12.2007 година), избрана е во звањето вонреден професор од областа на земјотресното инженерство по предметот асейзмичко проектирање на брани.

Работела интензивно на повеќе научноистражувачки и апликативни проекти, а исто така учествувала и во активностите врзани за Интернационалниот курс за асейзмичко проектирање на конструкции CADAC по предметот асейзмичко проектирање на брани.

Во периодот од декември 2002 до јануари 2003 година престојувала на двомесечно стручно усовршување на Универзитетот во Bochum, Федерална Република Германија, финансирано од фондацијата DAAD.

Во текот на 2007-2008 година престојувала на Универзитетот во Berkeley-Калифорнија стипендирана од Fulbright-ата фондација која ја доделува Владата на USA.

Во периодот од ноември 2010 до јануари 2011 година престојувала на тримесечен стручен престој на Универзитетот во Stuttgart, Федерална Република Германија, финансиран од фондацијата DAAD.

Од странските јазици одлично го владее англискиот јазик.

Член е на домашни и на странски друштва од областа на градежништвото и земјотресното инженерство: Македонска асоцијација за земјотресно инженерство, Друштво на градежните конструктори на Македонија, Македонска асоцијација за високи брани (MCOLD), Друштво на геотехничари на Македонија, Европска асоцијација за земјотресно инженерство, Alumni DAAD и член на управниот одбор на Alumni MAAA.

2. Наставно-образовна дејност

Д-р Виолета Мирчевска активно беше вклучена во изведувањето на наставата која се одржува на 12-неделниот курс за асейзмичко проектирање на згради и инженерски објекти за едукација на кандидати од земјите во развој (CADAC), организирани во Институтот, по предметот асейзмичко проектирање на брани.

На редовните постдипломски студии од 2001 година, на интернационалните постдипломски студии реализирани во соработка со Рур-универзитетот во Бохум и програмата DAAD, д-р Виолета Мирчевска изведува предавања по предметот асейзмичко проектирање на брани.

Од 1995 година д-р Виолета Мирчевска континуирано работи на развој на софтвер за статичка и динамичка анализа на насипани, гравитациони и лачни брани, и тоа софтвер за анализа на лачни брани ADAD-IZIIS и софтвер за анализа на насипани брани PROC3DN-IZIIS. Анализата на гравитационите брани се одвива со примена на софтверот ADAD-IZIIS. Софтверот е континуирано во развој и во процес на верификација. Сите публикации и учества на научно-стручни собири на кандидатот д-р Виолета Мирчевска се поврзани со истражувања кои се базираат на апликација на наведените софтвери. Тие служат како добра основа за развој на оригинално научно истражување од областа на земјотресното инженерство и сеизмичката анализа за оценка на сеизмичката стабилност на браните.

Во периодот 2007-2012 година д-р Виолета Мирчевска била ментор на два кандидата за изработка на магистерска теза, моментално е ментор на кандидат за изработка на една докторска дисертација и на две магистерски теми. Повскепати е бирапа за член на рецензентски комисији за избор во наставно-научни и во соработнички звања, како и на комисији за оценка и одбрана на магистерски и докторски тези.

Во Анекс 2, кој е составен дел на овој извештај, подетално се наведени активностите на кандидатката во научноистражувачката дејност.

3. Научноистражувачка дејност

Професионалната активност на кандидатката д-р Виолета Мирчевска е ориентирана во областа на земјотресното инженерство, и тоа динамичка анализа на брани и геотехнички објекти.

Солидното познавање на нумеричките и компјутерски методи за анализа на конструкциите, како и познавањето на англискиот јазик, ѝ овозможуваат лесно и навремено следење на научните сознанија од областа на земјотресното инженерство во светот.

Во периодот од 2007 година до денес, како автор и коавтор, учествувала на голем број домашни и меѓународни научни собири, на кои се презентирани и објавени 27 научни реферати. Учествувала и во реализацијата на 3 научноистражувачки проекти.

Сите активности од областа на наставно-образовната дејност за периодот од изборот во звањето вонреден професор до сега се претставени во Анексот 2.

4. Стручно-апликативна дејност

Во изминатиот период, од последниот избор до денес, самостојно или во соработка со истражувачи од Институтот за земјотресно инженерство, како и во соработка со истражувачи од Градежниот факултет во Скопје и во соработка со градежните фирми во Албанија, учествува во изработка на повеќе идејни и основни проекти, ревизии на проекти, експертизи и слаборати за различни типови на инженерски објекти, кои се дадени во Анекс 2.

5. Дејности од поширок интерес

Во периодот од декември 2002 до јануари 2003 година престојувала на двомесечно стручно усовршување на Универзитетот во Bochum, Федерална Република Германија, финансирано од фондацијата DAAD. Веднаш по враќањето во 2002 година е вклучена како член во Alumni DAAD.

Во периодот од ноември 2010 до јануари 2011 година престојувала на тримесечен стручен престој на Универзитетот во Stuttgart, Федерална Република Германија.

Од 2012 е член на DYNET/SEEFORM одборот за унапредување на академската и научна соработка помеѓу Федерална Република Германија и Македонија.

Во текот на 2007-2008 година престојувала на Универзитетот во Berkeley-Калифорнија, стипендирана од Fulbright-овата фондација која ја доделува Владата на USA. По враќањето во 2008 година е член на управниот одбор на Alumni MAAA и зема активно учество во комисији за селекција на кандидати од Р. Македонија при доделување на Fulbright-овите стипендии.

Листата на активности од овој домен е дадена во Анекс 2.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на претходно изнесените активности за наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и за меѓународната активност, може да се заклучи дека д-р Виолета Мирчевска, вонреден професор во Институтот за земјотресно инженерство во Скопје, е афирмиран наставно-образовен и научно-стручен работник од областа за која конкурира.

Кандидатката д-р Виолета Мирчевска, во периодот од нејзиниот избор за вонреден професор до денес, искажува изразена посветеност и инвентивност во наставата, научноистражувачката и апликативната дејност.

Од приложената листа на научни трудови објавени во земјата и во странство, може да се констатира дека кандидатката е со изразена мотивираност за следење на најновите сознанија во науката од областа на сеизмичката анализа на брани. Особено се забележливи нејзините настани и презентации на научните собири од областа на сеизмичкото проектирање и анализа на брани кои се исклучиво поврзани со истражувања базирани на апликација на софтверот кој кандидатката континуирано го развива.

Врз основа на целокупниот ангажман кој ги задоволува критериумите дадени во Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, како и од личното познавање на кандидатката, нејзините професионални квалитети и научноистражувачкиот потенцијал со кој располага и од досегашната соработка со неа, Комисијата со особена чест и задоволство му предлага на Научниот совет на Институтот за земјотресно инженерство во Скопје, вонреден професор д-р Виолета Мирчевска,

д-р инж. град. инж., да биде избана во наставно-научното звање редовен професор за предметот асеизмичко проектирање на брани.

Членови на Рецензентската комисија,

1. Проф. д-р Михаил Гаревски с.р.
2. Проф. д-р Голубка Нечевска- Цветановска с.р.
3. Проф. д-р Љубомир Тапков с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Виолета Јован Мирчевска**
 (име, татково име и презиме)

Институција: **Институт за земјотресно инженерство - Скопје**

Научна област: **градежништво; земјотресно инженерство.**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Посни
	Учебна 2007/2008 година	1,5
	<i>Предавања на меѓународен курс CADAC</i>	
1	Асеизмичко проектирање на брани	1,5
	Учебна 2008/2009 година	4,2
	<i>Предавања на трет циклус студии</i>	
2	Асеизмичко проектирање на брани	1,8
	<i>Предавања на втор циклус студии</i>	
3	Асеизмичко проектирање на брани	1,5
	<i>Вежби на втор циклус студии</i>	
4	Асеизмичко проектирање на брани	0,90
	Учебна 2009/2010 година	4,2
	<i>Предавања на трет циклус студии</i>	
5	Асеизмичко проектирање на брани	1,8
	<i>Предавања на втор циклус студии</i>	
6	Асеизмичко проектирање на брани	1,5
	<i>Вежби на втор циклус студии</i>	
7	Асеизмичко проектирање на брани	0,90
	Учебна 2010/2011 година	4,2
	<i>Предавања на втор циклус студии</i>	
8	Асеизмичко проектирање на брани	1,8
	<i>Предавања на трет циклус студии</i>	
9	Асеизмичко проектирање на брани	1,5
	<i>Вежби на втор циклус студии</i>	
10	Асеизмичко проектирање на брани	0,9
	Учебна 2011/2012 година	4,2
	<i>Предавања на втор циклус студии</i>	
11	Асеизмичко проектирање на брани	1,8
	<i>Предавања на трет циклус студии</i>	

12	Асеизмичко проектирање на брани	1,5
	Вежби на втор циклус студии	
13	Асеизмичко проектирање на брани	0,9
	Подготовка на нов предмет	3
14	- Предавања / 2	2
15	- Вежби / 2	1
	Консултации со студенти / 81	0,162
	Учество во комисии	8,3
16	Комисија за одбрана на магистерска работа - член / 11	3,3
17	Комисија за оцена на докторат - член / 10	5,0
	Интерна скрипта од предавања	4
18	Асеизмичко проектирање на брани	4
	Изготвување на софтвер	8
19	ADAD-IZIIS за анализа на лачни брани	4
20	PROC3DN-IZIIS за анализа на насипани брани	4
	Вкупно:	41,762

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поеени
	Ментор	6
1	Ментор на докторска дисертација / 1	3
2	Ментор на магистерска работа / 3	3
	Раководител на меѓународен научен проект	9
3	Collaboration between Albania and Macedonia in the field of seismic safety of dams, Bilateral research project, IZIIS 2008-23	9
	Учесник во меѓународен научен проект	5
4	NATO Science for Peace, "Development of low-cost rubber bearings for seismic safety of structures in Macedonia and Balkan", SFP-978028	5
	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор со оригинални научни резултати	9.59
5	Mircevska V., Bickovski V., Garevski M. "A 3D Nonlinear Analysis of a Rock-Fill Dam Based on IZIIS Software", ACTA GEOTECHNICA SLOVENICA 2007/2 vol. 4, pp 17-32.	4,8+0,235
6	Hristovski V., Dujic, B., Stojmanovska M., Mircevska V. , "Full-Scale Shaking-Table Tests of XLam Panel Systems and Numerical Verification – Part 1: Specimen 1", ASCE Journal of Structural Engineering , Submitted: 26 September 2011, Accepted: 11 October 2012, Published: 13 October 2012	3,6+0.955
	Научни-стручни трудови објавени во научно-стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор со оригинални научни резултати	9.6
7	Mircevska V., Bickovski V., Manova K., Computation of HDP In Arch Dams using ARCH-IZIIS Software, 14 European Conference of Earthquake Engineering, 30-September 2010, Ohrid (full paper on CD, Proceedings paper number 1879.pdf)	4,8
8	Mircevska V., Bulajic L., Manova K., "Comparison of added mass method with sophisticated analytical BEM-FEM approach using ADAD-IZIIS software", 15 World Conference of Earthquake Engineering, Lisbon 2012- (full paper on CD, Proceedings paper number 5655.pdf)	4,8
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/ стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	31,8
9	Mircevska, V., Bickovski, V, Garevski M., "A Benchmark test of a software- PROC3DN-IZIIS", International Conference of Earthquake Engineering, October 2009, Banja Luka , Proceedings pp.379-388.	2,4
10	Mircevska, V., Bickovski, V, Garevski M. "A Benchmark test of a software- FILT3D", International Conference of Earthquake Engineering, October 2009, Banja Luka , Proceedings pp. 389-394.	2,4
11	Mircevska V., Bickovski V., "Use of BEM in solving Fluid-Structure interaction:, International Conference of Earthquake Engineering, Banja Luka , October 2009 , Proceedings pp. 390-396.	2,7

12	Mircevska V., Bickovski V., Garevski M., "Some suggestions for generation of 3D model of dams that is used in the IZIIS-software, European Plaxis Users Meeting, Karlsruhe November 2009 (available on internet)	2,4
13	Mircevska V., Bickovski V., Garevski M., " Some comments about the safety coefficient", European Plaxis Users Meeting, Karlsruhe November 2009 (available on internet)	2,4
14	Mircevska V., Kokona H., Bickovski V., Manova K., "Modification of the HS Model developed in PLAXIS", III International Scientific Conference GNP, Zabljak, February, 2010, Montenegro, pp.117-122.	1,8
15	Mircevska V., Bickovski V., Manova K., "Advanced Methods for solving of HDP", III International Scientific Conference GNP, Zabljak February, 2010, Montenegro, pp.111-116.	2,4
16	Mircevska V., Manova K., Transformation of Laplace Equation for Solving HDP Applying BEM', <i>Teoretska i eksperimentalna Istraživanja Konstrukcija i Njihova Primena u Građevinarstvu</i> , March, Nis (Serbia), 2010, Proceedings pp. A-185-A-194.	2,7
17	V. Mircevska, Kokona H., Assessment of Soft –Soil Instability Using Hardening Soil Model, International Symposium of Landslide and Geoenvironment, October 2011, Tirana (Albania), (Invited lecture) , full paper on CD, Proceedings pp. 241-271.	2,7
18	Mircevska V., Bickovski V., Manova K., ARCH-ver3 –IZIIS software, International Symposium SLOCOLD -MACOLD , Dams – recent experiences on research, design, construction and service, Skopje November 2011, vol. 1, pp. 89-96.	2,4
19	Bulajić I., Mirčevska V., "Comparison of HDP of arch dams using Westergaard and Zangar solution and with application of BEM in software ADAD-IZIIS", Conference proceedings of the Third International Conference on Earthquake Engineering and Engineering Seismology, Association of Civil Engineers of Serbia, Divčibare May 2012 , pp. 125-132.	2,7
20	Mirakovski. G., Mircevska V., Gorgjeska I., Seismic microzonation of Skopje Urban Area“ ", 2 nd International Scientific Meeting GTZ 2012, Tuzla June 2012 , vol. 1, pp.861-869.	2,4
21	Mircevska V., Bickovski V., Manova K., " ADAD-IZIIS Software Options and some application", 2 nd International Scientific Meeting GTZ 2012, Tuzla June 2012, vol. 1, pp.365-373.	2,4
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/ стручен собир	13,4
22	Филиповски А., Цветковска М., Мирчевска В., Плана Ф., „Санација на носива конструкција на објект - подрачна единица на Фонд за НИОМ Гевгелија“, 12-ти Меѓународен симпозиум на Друштво на градежни конструктори на Македонија-ДГКМ, Струга, Македонија, септември 2007, Книга 2, стр. 617-622	1,2
23	Mircevska V., "Seismic Input Paramerets for Assesment of Dynamic Stability of Hydro Power Plants' Suth-East Europe Energy Leadership Conference, AUK-Prisrina/RIT-New York univ., Pristina, December 4-6 2009 (only on CD)	2,0
24	Mircevska V., Bickovski V., Garevski M. " Modeling of Structural	1,6

	Joints for Arch Dams" MCOLD and II Congress of Dams , Struga, May 2009, pp. 95-104.	
25	Mircevska V., Bickovski, V., Garevski M." Verification Analysis of Computer Program PROC3DN with PLAXIS- phase static – Engineering Problem from Practice (system dam - deep excavation)", MCOLD and II Congress of Dams , Struga May 2009, pp. 171-179.	1,6
26	Mircevska V., Bickovski, V., Garevski M." Verification Analysis of Computer Program FILT3D-IZIIS with PLAXIS- phase of filtration– Engineering Problem from Practice " , MCOLD and II Congress of Dams , Struga May 2009, pp. 181-185.	1,6
27	Mircevska V., Bickovski, V., " Dam-Fluid Interaction" , MCOLD and II Congress of Dams , Struga May 2009, pp. 105-115.	1,8
28	Mircevska V., Manova K., "Transformation of Laplace's Equation for Solving HDP applying BEM",TEIK Nis Srbija 2010, pp. 185-194.	1,8
29	Mircevska V., Aleksov I, Comparison of Subspace Iteration Eignvalue Solution of an arch Dam using SAP 2000 and ADAD-IZIIS Software, MASE, Ohrid 2011, pp. 383-388.	1,8
	Одржано предавање по покана на референтен странски универзитет	15
30	Предавања на Универзитетот во Беркли, САД на тема : Analysis and Design of Arch Dams using ADAD-IZIIS software, јануари 2008	2*3
31	Предавања на Универзитетот во Штутгарт, Федеративна Република Германија на тема : FSI interaction for arch dams - ADAD IZIIS software, јануари 2011 год.	3*3
	Вкупно:	99,39

Менторство на докторска дисертација:

1. Кандидат: м-р Ивана Булајич,, дипл. град. инж
Работен наслов на темата: Имплементирање на интеракција лачна брана-карпест фундамент во софтверот АДАД-ИЗИИС
Одобрена: декември 2010 год.

Менторства на магистерски работи:

1. "BEM-FEM решение на хидродинамички притисок кај лачни брани", Ивана Алексов, дипл. град. инж.
2. "Нелинеарен хиперболичен модел за оцена на напонско-деформационата состојба на меки почви", Хелидон Коконa, дипл. град. Инж.
3. "Стабилност на испукани карпести масиви", Слободан Гургевиц, дипл. град. инж.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Студии, стручни мислења и експертизи	8
1	Извештај за извршена периодична инспекција за стабилноста на објектот „Разладна кула на Блок 2“-во РЕК Битола – со мислење за нејзината стабилност, ИЗИИС 2008-45 (заедно со проф. М.Гаревски и проф. В. Мицов)	2
2	Извештај за извршена периодична инспекција за стабилноста на објектот „Разладна кула на Блок 2“-во РЕК Битола – со мислење за нејзината стабилност, ИЗИИС 2009-61 (заедно со проф. М.Гаревски и проф. В. Мицов)	2
3	Извештај за извршена периодична инспекција за стабилноста на објектот „Разладна кула на Блок 2“-во РЕК Битола – со мислење за нејзината стабилност, ИЗИИС 2010-20 (заедно со проф. М.Гаревски и проф. В. Мицов)	2
4	Стручно мислење за причините и степенот на оштетеност на управната зграда на „Дигораск“ (заедно со проф. В. Христовски), јуни 2012	2
	Основни проекти	44
5	Основен проект за индивидуална станбена зграда на ул. „Димо Хаџидимов“ бр.25-Скопје, Алеант ДОО-Скопје (заедно со доц. Владимир Бичковски и проф. Мери Цветковска), јануари 2009	4
6	Основен проект за надградба и доградба на индивидуален станбен објект на ул. „Дебарца“ бр.11, Кп бр.11687 КО Центар 1 – Скопје, Алеант ДОО-Скопје (заедно со доц. Владимир Бичковски и проф. Мери Цветковска), јуни 2009	4
7	Геолошка и сеизмогеолошка основа за генерален урбанистички план на град Скопје за широкото урбанистичко подрачје на градот, (заедно со Гаврил Миравовски, Снежана Стаматовска, Слободан Мицајков, Ирена Зафирова, Вера Гаца, Ирена Ѓорѓеска, Дејан Филиповски, Игор Марковски), Извештај ИЗИИС 2011-31,14 јуни 2011	4
8	Expertise on Stability of „Artificial Lake's Dyke“- Deep Excavation System in the Vicinity of Tirana „Report-IZIIS 2009-15 (заедно со проф. М. Гаревски)	4
9	Постамет за споменикот на Карпош-основен проект, фаза конструкција, ИЗИИС 2009-29	4
10	Постамет за споменикот на АСНОМ-основен проект, фаза конструкција, ИЗИИС 2009-30	4
11	Постамет за споменикот на Гоце Делчев и Даме Груев-основен проект, фаза конструкција, ИЗИИС 2009-31	4
12	Дијагностика на постојната состојба и предложено решение за санација на армирано бетонски опак Н=180м во Термоцентралата – Осломеј, ИЗИИС 2009-18 (заедно со проф. Љ. Ташков, проф. Л. Крстевска и проф. В. Мицов)	4
13	Assessment of Seismic Hazard and Risk of Abu Dhabi, 2011 (зедно со проф. З. Милутинович)	4
14	Динамичка анализа на типична статуа Н=3.м на зградата на	4

	Министерството за надворешни работи на Р. Македонија, Инвеститор Д.Г Бетон- Скопје, февруари 2012 (зедно со доц. В. Бичковски)	
15	Динамичка анализа на типична статуа Н=2.m на зградата на возобновениот театар во Скопје, инвеститор: Министерство за култура на Р. Македонија, јуни 2012 (зедно со доц. В. Бичковски)	4
	Ревизија	14.0
15	Ревизија на изведбен проект „Потпурни сидови од армирана земја кај хотел „Спленид“, Будва, Црна Гора, EAST Construction and int.trad.co.inc., Ankara-Turkey (заедно со проф. Мери Цветковска), мај 2008	1
16	Технички преглед – ревизија на Основен проект за контрола на носивост и зајакнување на објект „Софтверски центар SEAVUS-Блок 1“, Скопје, Алеант ДОО-Скопје , септември 2008	1
17	Технички преглед – ревизија на Основен проект за контрола на носивост и зајакнување на објект „Софтверски центар SEAVUS-Блок 2“, Скопје, Алеант ДОО-Скопје , септември 2008	1
18	Ревизија на „Main Project for combined RC construction for protectio of deep construction pit-ENK Complex–Pristina –Kosovo“, октомври 2008 (заедно со проф. М. Гаревски)	1
19	Ревизија на „Main Project for combined RC construction for protectio of deep construction pit- ENK Complex – Pristina – Kosovo“, октомври 2008 (заедно со проф. М. Гаревски)	1
20	Технички преглед – ревизија на Основен проект на Спомен куќата на Тодор Проевски во Крушево, НЕИМАР инженеринг ДОО–Скопје (заедно со проф. Атанас Филиповски и проф. Мери Цветковска), јануари 2009	1
21	Ревизија на основен проект за темелење под столбови од 110 KV Далековод ТЕ-ГО Скопје К-9111, Локација - Вардариште, јуни 2009	1
22	Технички прием на станбено деловен објект (5.11) П+6+ПО „Расадник“ на ул. “Сава Ковакевиќ“ бр. 47, Скопје, населба Расадник, Инвеститор: Д.Г. „БЕТОН“, А.Д.- Скопје, јули 2009	1
23	Ревизија на Изведбан проект- фаза конструкции објект Македонска филхармонија (преработен проект од 2010) (заедно со проф. Христовски и проф. Мицов), август, 2010	1
24	Ревизија на Изведбен проект – детали на челична кровна конструкција на објектот Македонска филхармонија, октомври 2010	1
25	Технички прием на погон за откуп и преработка на земјоделски производи и шумски плодови на ул. „Првوماјска бб, Кисела Вода, Скопје, инвеститор: „ЕЛМИГО“- ДООЕЛ – СКОПЈЕ, Октоври 2010	1
26	Основен проект - фаза статика за објектот станбена зграда на улица „Иво Рибар Лола“ бб - општина Карпош-Скопје, 15-07-2010	1
27	Ревизија на основен проект: Техничко изведбено решение на варијанта на длабоко темелење врз АБ шипови, Комплекс Пекабеско с. Кадино-Скопје, август 2010 (зедно со проф. М.	1

	Гаревски)	
28	Ревизија на основен проект: „Семејно домување во станбена кука на улица Ново Планирана бр.4 бб, ГП 3.08, 3.09, 3.10-Криви Дол”, општина Карпош-Скопје, Алеант ДОО-Скопје (со проф. Мери Цветковска), март 2012	1
	Вкупно:	66,0

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		12,1
Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Член на организациони или програмски одбори на меѓународни научни/стручни собири	2
1	INDIS 2012 - Planning, Design, Construction and Renewal in the Civil Engineering, Novi Sad, Srbija, November 2012	1
2	2 nd International Scientific Meeting GTZ 2012, Tuzla , June 7-9,2012	1
	Студиски престој во странство	2,5
3	Универзитет Berkeley- Калифорнија, стипендија од Fulbright-овата фондација која ја доделува Владата на USA, 2007-2008 (9 месеци)	2
4	Универзитет во Stuttgart, Федерална Република Германија, финансиран од фондацијата DAAD - Германија, 2010-2011 (3 месеци)	0,5
	Член во извршно тело на меѓународна организација која подржува/организира научноистражувачка работа	4
5	Member of MAAA (executive committee), за селекција на кандидати при доделување на Fulbright- ови стипендии	2
6	Member of DYNET/SEEFORM committee	2
	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект	3
7	Научноистражувачки проект „Примена на инфинитивни елементи за решавање на брановото движење во еластичните медиуми”, Министерство за образование и наука, 2010	1
8	Научноистражувачки проект „Експериментално аналитичко истражување на динамички одговор на дрвени конструкции составено од вкрстен-лепено ламинирано дрво”, Министерство за образование и наука, 2010	1
9	Научноистражувачки проект „Развој на аналитички модел за работа на вертикална конструктивна фута кај лачна брана со имплементација во софтверот ADAD-IZIIS”, Универзитет „Св. Кирил и Методиј”, Комисија за наука, 2012	1
	Член на комисија за избор во звање	0,6
10	Комисија за избор во звање - асистент (м-р Марта Стојманова)	0,2
11	Комисија за избор во звање - доцент (д-р Игор Горгиев)	0,2
12	Комисија за избор во звање - вонреден професор (д-р Драги Дојчиновски)	0,2
	Вкупно:	12,1

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	41,762
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	99.390
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	78,1
Вкупно	219,252

Членови на Рецензентската комисија,

1. Проф. д-р Михаил Гаревски с.р.
2. Проф. д-р Голубка Нечевска- Цветановска с.р.
3. Проф. д-р Љубомир Ташков с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА: „СТОПАНСКИТЕ ПРИЛИКИ ВО СКОПЈЕ МЕЃУ ДВЕТЕ СВЕТСКИ ВОЈНИ“ ОД М-Р ЛИДИЈА ЃУРКОВСКА ПРИЈАВЕНА ВО ИНСТИТУТ ЗА НАЦИОНАЛНА ИСТОРИЈА ВО СКОПЈЕ,

Со одлука на Научниот совет на Институтот за национална историја во Скопје бр. 10-330/1 од 10.7.2012 година, определени сме за членови на Комисијата за оцена и одбрана на докторската дисертација со наслов: "Стопанските прилики во Скопје меѓу двете светски војни," од кандидатката м-р Лидија Ѓурковска, во состав: проф. д-р Надежда Цветковска, проф. д-р Симо Младеновски, проф. д-р Вера Гошева, проф. д-р Македонка Митрова и проф. д-р Тодор Чепреганов.

Откако Комисијата со особено внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација со наслов: "Стопанските прилики во Скопје меѓу двете светски војни" од м-р Лидија Ѓурковска припаѓа на историографските теми од областа на економската историја, бидејќи ги обработува стопанските прилики во градот Скопје, како административен, политички, економски и културно-просветен центар во вардарскиот дел на Македонија, во периодот меѓу двете светски војни, кога оваа територија се наоѓа во составот и територијалните рамки на новоформираната држава – Кралството на СХС/Југославија. Неспорно е дека со анектирањето на Кралството Србија по балканските војни (1912-1913) и кон Кралството на СХС/Југославија по Првата светска војна (1914-1918), економијата на вардарскиот дел на Македонија, а со тоа вклучително и градот Скопје, била насочена во правец на капиталистичкиот развиток, а тоа значело и позабрзан развиток. Меѓутоа, целиот овој процес имаше и своја друга страна. Имено законите на капиталистичкиот развиток, како што е познато, ги зголемуваат разликите на ниво на стопанската развиеност на одделни потесни и пошироки подрачја во една држава. А во случајот на вардарскиот дел на Македонија, условите беа сосема специфични. Вардарскиот дел на Македонија беше одвоен со силата на оружјето и мировните договори и анектиран, прво, кон Кралството Србија, а потоа кон Кралството СХС/Југославија. Во историјата не е познат случај за освоените земји и подрачја да се води посебна грижа за нивниот стопански развиток. Неизбежна судбина на сите такви подрачја е да се развиваат во зависност и во согласност со интересите на освојувачот (метрополата). Таква беше

судбината и на вардарскиот дел на Македонија, а во тој контекст и на градот Скопје, како негов административен, политички, економски и културно-просветен центар. Треба да се напомене дека вардарскиот дел на Македонија во Кралството на СХС/Југославија во периодот меѓу двете светски војни беше третиран како објект, а не како субјект.

Затоа и темата што се обработува во докторската дисертација преставува важен научен потфат, бидејќи се однесува на овој мошне комплексен и чувствителен период од историјата на Македонија и македонскиот народ во првата половина на XX век, односно на периодот од 1918 до 1941 година.

Треба да се напомене дека во докторската дисертација, стопанските прилики во градот Скопје во периодот меѓу двете светски војни не се разгледуваат изолирано, туку во неа е направена анализа на стопанските прилики и во вардарскиот дел на Македонија.

Иако за одделни прашања и проблеми од овој период воопшто и посебно за одделни прашања и проблеми поврзани со темата во докторската дисертација досега е пишувано од повеќе автори, сепак цениме дека забележително е отсуството на еден научноистражувачки труд во кој комплетно и комплексно ќе бидат претставени и обработени стопанските прилики во градот Скопје во наведениот период кој претставувал, претставува и ќе претставува посебен интерес за македонскиот народ. Токму тоа го нуди и докторската дисертација на м-р Лидија Ѓурковска.

Методолошки, докторската дисертација ги запазува критериумите кои се однесуваат на трудови од историската наука и таа концепциски се состои од: Предговор, Вовед, пет глави, Заклучок, Кратенки и Ивори и литература.

Во предговорот, м-р Лидија Ѓурковска се осврнува на мотивите и на научната оправданост за обработка на оваа тема, потенцирајќи дека "познавањето на стопанските прилики не е само основа за објективно толкување и осветлување на економскиот развој на еден град, туку и на останатите области, како надградба за севкупното живеење во градот". Токму затоа, сеопфатното проучување на историјата на градот Скопје, во кој било период, па и во периодот меѓу двете светски војни, го прави неопходно и истаржувањето и проучувањето на стопанските прилики. Исто така, таа дава приказ и осврт на користените извори (необјавени и објавени) и на историографската литература, печатот и периодичните списанија, објавувани во меѓувоениот период, а и подоцна.

Во воведот е обработен историскиот развој на градот Скопје, со посебен акцент на стопанските прилики. Особено е значаен освртот на периодот од 1912 до 1918 година и последиците што балканските и првата светска војна ги оставиле зад себе и како тие се одразиле врз стопанството на градот Скопје. Цениме дека во анализата на настаните и процесите во воведот, м-р Лидија Ѓурковска вложила труд и умешност се со цел да даде една нивна поширока елаборација, а во интерес на темата, користејќи притоа доста издржана научна литература.

колски, автобуски, автомобилски, железнички и авионски. Посебно внимание е посветено на сообраќајната инфраструктура, како и на работата на Аероклубот во Скопје. Трговијата како стопанска гранка во градот Скопје, имала значајно место. Елаборирани се следниве прашања: трговските дуќани, трговските фамилии, градската трговија, градските пазари, како и надворешната трговија. Посебно е обработена работата на трговската комора во Скопје. На крајот од оваа глава е обработен туризмот како стопанска гранка, со посебен акцент на состојбите во хотелиерството и бањскиот туризам.

Петтата глава е посветена на банкарството. Мошне прегледно се обработени како факторите кои влијаеле на развојот на оваа стопанска дејност, така и формирањето и работата на паричните заводи, штедилници и банки.

Докторската дисертација е работена врз основа на архивска документација (необјавена и објавена) и на историографската литература, печатот и периодичните списанија објавувани во периодот меѓу двете светски војни и подоцна, што може да се констатира од богатиот научен апарат, а и од изворите и литературата дадени на крајот на дисертацијата. Сето тоа дава потврда дека м-р Лидија Ѓурковска извршила мошне обемни научни истражувања.

Исто така, треба да се одбележи дека оваа докторска дисертација добива поголема тежина и квалитет и со тоа што во неа содржината на текстот е поткрепена и со мошне прегледно изработените статистички табели и илустрации.

Сето ова дава потврда дека м-р Лидија Ѓурковска пристапила мошне сериозно и одговорно при обработката и успеала да даде одговор на поставените прашања и проблеми што се предмет на обработка на оваа докторска дисертација.

На крајот би истакнале дека стилот на пишувањето е јасен, а м-р Лидија Ѓурковска, со своите размислувања, анализи, синтези и заклучоци успеала да одговори на односната тема.

Во првата глава, во неколку наслови, се обработени факторите што влијаеле на стопанските прилики во градот Скопје. Во почетокот користејќи ги статистичките податоци од двата пописа на населението (од 1921 и 1931 година) е извршена и дадена анализа на бројната состојба на населението, куќите и домаќинствата во градот, како и бројната состојба на населението според националната и верска припадност. Со споредување на податоците прикажана е флукуацијата на населението во наведениот период. Потоа се обработени природните фактори (енергетски извори, природните богатства и населението како извор на работна сила) кои ги условуваат и имаат силно влијание врз стопанските прилики во градот Скопје. На крајот од оваа глава, м-р Лидија Ѓурковска мошне прегледно го анализира и го обработува политичкиот фактор, т.е. политиката, кој имал посебно и силно влијание на целата територија во вардарскиот дел на Македонија, а во тој контекст и во градот Скопје. Политичкиот фактор бил реализиран преку органите на централната власт во Белград (Владата, преку надлежните министерства од економскиот ресор и Народното собрание на Кралството на СХС/Југославија) и на локалната власт во Скопје (Окружното, Околинското, Обласното собрание и Бановинската управа преставена преку Бановинскиот одбор и Бановинското собрание).

Втората глава со наслов "Индустрија и занаетчиство" е обработена во два наслова и повеќе поднаслови. Во првиот наслов се обработени состојбите во индустријата и индустрискиот производство. Од изложеното може да се констатира дека во градот Скопје во периодот меѓу двете светски војни егзистирале повеќе индустриски капацитети од областа на прехранбената, текстилната, кожената, графичката, металната и хемиската индустрија, како и индустријата за градежен материјал, керамичката индустрија и електростопанството. Притоа, акцентот е даден на веќе постојните и новоотворени индустриски објекти; потоа, на вложеноста и навлегувањето на домашниот и на странскиот капитал во нив; на односот на власта кон оваа стопанска гранка (преку распределбата на буџетските средства); на сопственоста и на пласманот на индустриските производи; на вработеноста и на положбата на вработените. Во вториот наслов од оваа глава, м-р Лидија Ѓурковска ги обработува состојбите во занаетчиството. Во рамките на оваа стопанска дејност, таа ги обработува следниве прашања и проблеми: видови на занаети, занаетчиски здруженија, условите за работа, производство и пласман на занаетчиските производи. Посебен акцент е даден на работата на Занаетчиската комора во Скопје и на работата на занаетчиските училишта.

Во третата глава, во два наслова и повеќе поднаслови се обработени стопанските прилики во земјоделството (одгледувањето и производството на житарки, овоштарството, градинарството и лозарството) и во сточарството (говедарство, овчарство и козарство) во градот Скопје и неговата околина.

Сообраќајот, трговијата и туризмот, како стопански гранки, се обработени во четвртата глава. Во почетокот се обработени состојбите во сообраќајот: добиточен,

ЗАКЛУЧОК

Со својот сериозен и одговорен пристап кон разгледувањето и анализата на документацијата и историографската литературра, како и понудените одговори на поставените прашања што произлегуваат од темата, може да констатираме дека докторанката м-р Лидија Ѓурковска ни се претставува како сериозен, одговорен и перспективен научен работник, која може да се носи со предизвиците што ги носи научноистражувачката работа.

Врз основа на изнесеното, а согласно со законските барања содржани во Правилникот за единствените основи за организирање на постдипломски и докторски студии на Универзитетот "Св. Кирил и Методија" во Скопје, Комисијата за оценка и одбрана на докторската дисертација има посебна чест и задоволство да им предложи на Советот на Институтот за национална историја во Скопје, докторската дисертација на м-р Лидија Ѓурковска: "Стопанските прилики во Скопје меѓу двете светски војни" да ја прифати за одбрана.

Комисија:

1. Проф. д-р Надежда Цвтековска

_____ с.р

2. Проф. д-р Симо Младеновски

_____ с.р.

3. Проф. д-р Вера Гошева

_____ с.р.

4. Проф. д-р Македонка Митрова

_____ с.р.

5. Проф. д-р Тодор Чепреганов

_____ с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ “МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА ПО АЛБАНСКИ ЈАЗИК ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ” (албански: *METODIKA E MËSIMIT TË GJUHËS SHQIPE NË CIKLIN E ULËT TË ARSIMIT FILLOR*) ЗА СТУДИСКАТА ГРУПА
ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА НА АЛБАНСКИ ЈАЗИК ОД АВТОРОТ
ДОЦ. Д-Р ЛУЛЗИМ АЛИУ

Врз основа на одлуката на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје, бр. 02-413/5 од 30. 8.2012, одреден сум за член на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” (алб. “*Methodika e mësimit të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor*”) од доц. д-р Лулзим Алиу, наменет за студентите на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје, за предметот методика на наставата по албански јазик, за студентите од групата одделенска настава, на албански наставен јазик.

По разгледувањето и анализата на учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” (алб. “*Methodika e mësimit të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor*”) од доц. д-р Лулзим Алиу, имам чест до Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје да го поднесам следниов

ИЗВЕШТАЈ

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА УЧЕБНИКОТ

1. Назив на учебникот:

“Методика на наставата по албански јазик во основното образование”
(алб. “*Methodika e mësimit të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor*”)

2. Назив на предметната програма:

Учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” се однесува за програмата Методика на наставата по мајчин јазик.

3. Назив на студиската програма:

Учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” е наменет за студиската програма по одделенска настава, на Педагошкиот факултет, на албански наставен јазик.

4. Фонд на часови и ЕКТС - кредити:

Предметот методика на наставата по албански јазик за групата одделенска настава на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје е задолжителен предмет и се слуша во: петтиот семестар - 45 часа (2+1) - 4 ЕКТС - кредити; шестиот семестар - 45 часа (2+1) - 3 ЕКТС - кредити; седмиот семестар - 60 часа (2+2) - 4 ЕКТС - кредити; осмиот семестар - 75 часа (3+2) - 3 ЕКТС - кредити.

5. Учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” е напишан согласно со наставниот план и програмата за наведениот предмет за групата одделенска настава на албански наставен јазик, на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје.**6. Име на авторот на учебникот:**

доц. д-р Лулзим Алиу.

7. Со одлука на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје, бр. 02-413/5 од 30. 8.2012, одредена сум за член на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” (алб. “Metodika e mësimet të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor”) од доц. д-р Лулзим Алиу, наменет за студентите на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје, за предметот методика на

наставата по албански јазик, за студентите од групата одделенска настава, на албански наставен јазик.

8. Учебникот претставува прво издание.

9. Општи податоци за учебникот:

- ❖ Учебникот во ракопис содржи 156 страници (формат A4), напишани на компјутер, со големина на буквите 12, оддалеченост на еден од друг ред 1 (Line spacing).
- ❖ Содржината на учебникот е поделена на десет тематски целини:
 - првата тематска целина од учебникот содржи седум дела, кои се посебно обработени и образложени;
 - втората тематска целина содржи два дела и секој од нив е поделен во помали поглавја и единици;
 - третата тематска целина содржи два дела и секој од нив е поделен во помали поглавја и единици;
 - четвртата тематска целина е содржана во два дела;
 - петтата тематска целина содржи пет дела и е поделена во повеќе поднаслови;
 - шестата тематска целина содржи единаесет посебно образложени делови;
 - седмата, осмата, деветтата и десеттата тематска целина се содржани во само по еден посебен дел и се составени од повеќе поднаслови;
 - на крајот следува прилогот со примери за организирање на училницата и примери од дневни подготовки, а потоа следува делот користена литература.

10. Краток опис на учебникот:

Во приложениот учебник во ракопис “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” (алб. “Metodika e mësimi të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor”) станува збор за обработка на системот за изучување на предметот методика на наставата по мајчин јазик. Учебникот

опфаќа десет поглавја кои претставуваат една методска логичка заокружена целина, која се однесува на основните постулати на методиката на албанскиот јазик за основното образование. Во целина гледано, изборот на поглавјата кои се претставени во ракописот и начинот на кој тие се обработени и презентирани во целост соодветствуваат на длабочината и обемот во кој се проучува основата на методиката на мајчиниот јазик за профилот за кои е наменет учебникот.

Учебникот во ракопис е структуриран во десет тематски целини. Секоја тематска целина е поделена во поглавја кои се логичко-методички и содржински поврзани и претставуваат заокружена наставно-тематска целина.

Првиот дел, ОБЛАСТА НА МЕТОДИКАТА НА АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК, ги опфаќа следните тематски содржини кои се обработени врз научна основа и се во тек со развојот на методичката наука,: Областа на методиката; Мајчиниот јазик, значење и задачи; Потребата за подготовка на учениците првачиња за изучување на почетното читање и пишување; Потребното време за подготовка на првачињата; Некои значајни предуслови од кои зависи ефектот на подготовката на првачињата за изучување на почетното читање и пишување; Задачите и значењето на почетното читање и пишување. Во првата тематска целина студентите, идни наставници, се запознаваат со новата наставна област, со нејзината цел, задачи и значење, детално се разгледуваат предусловите потребни за подготовка на првачињата за изучување на почетното читање и пишување како најважни и најсложени активности на почетокот на школувањето.

Во вториот дел е обработена УЧИЛИШНАТА ДОКУМЕНТАЦИЈА. Во оваа тематска целина се изработени две поглавја: „Училишната документација” и „Содржина на наставната курикула”. Во делот за училишната документација, детално се разработуваат наставниот план и наставната програма, како и принципите на разработка на наставната програма; додека, пак во вториот дел се истакнуваат курикуларните рамки, содржината, структурата и целите на наставната програма по мајчин јазик, за на крајот од второто поглавје да се

дава преглед на општите, научните и дидактичките принципи на изучување на мајчиниот јазик.

Во третата тематска целина, **ТИПОЛОГИЈА И СТРУКТУРА НА НАСТАВНИОТ ЧАС**, се обработени две поглавја: „Структурата на наставниот час“ и „Наставните форми на работа“. Во првото поглавје се опфатени сите видови на наставни часови, било тоа да е за претставување на нови содржини, за повторување, вежби или испрашување, како и се дава опис на артикулацијата на наставниот час по мајчин јазик со сите придружни елементи, опфаќајќи ги и домашните задачи на учениците како и дневните подготовки на наставниците. Во второто поглавје на оваа тематска целина се изработени сите основни форми кои се користат во реализирањето на наставниот час.

Четвртиот дел, **ОКОЛУ НАСТАВНИТЕ МЕТОДИ НА ПОЧЕТНОТО ЧИТАЊЕ И ПИШУВАЊЕ**, содржи историски развој на сите користени методи кои се употребени при изучувањето на почетното читање и пишување. Потоа следува поделбата на методите на: аналитички, синтетички и аналитичко-синтетички методи, како и осврт на оние методи кои се во употреба и ден-денес во современото образование. Во овој дел се дава и согледување на авторот за важноста на методите за изучување на почетното читање и пишување, истакнување на факторите кои влијаат во изборот на методите за изучување на почетното читање и пишување, детален опис на сите методи кои се применуваат во почетното читање и пишување, илустрирани со примери од практиката кои го олеснуваат нивното сфаќање од страна на студентите. На крајот од овој дел во кратки црти се дава преглед на дидактичките наставни методи за изучување на почетното читање и пишување.

ЕЛЕМЕНТИ НА ИЗРАЗУВАЊЕ е петтата тематска целина, начинот и формите преку кои може да се изрази човековиот говор, а основни елементи на изразувањето е зборот и реченицата. Оваа тематска целина ги содржи следниве поглавја: Елементи на изразување; Видови на пишување; Видови на читање; Изучување на јазичниот систем на албанскиот јазик; Изучување на

граматиката. Сите наставни содржини се пишуваат на јасен и разбирлив јазик, илустрирани со примери и табели кои се доста прегледни и го олеснуваат учењето од страна на студентите.

Шестата тематска целина, која е конципирана според современите пристапи во рамките на теоријата на методиката, ги содржи **МЕТОДИТЕ, МОДЕЛИТЕ, ТЕХНИКИТЕ И СТРАТЕГИИТЕ НА ИЗВЕДУВАЊЕ НАСТАВА**. Овој дел е сочинет од два дела во кои се обработени современиот пристап кон изведување на наставата, што ги опфаќа методите, моделите, техниките и новите стратегии. Додека, пак, во вториот дел е опишан начинот на планирање на наставниот час, и кои се елементите што треба да ги содржи еден план за изведување на наставен час. На почетокот од шестата тематска целина се дава преглед на општите современи тенденции во наставната работа, и посебно за современите стратегии на учење на почетното читање и пишување, презентирање на наставните содржини од страна на наставникот, се истакнува важноста на повратната информација како важен елемент на формативното следење и проверување на учениците, се објаснува Блумовата таксономија на целите на наставата и се истакнува барањето наставата по почетно читање и пишување да ги достигне повисоките нивоа од таа таксономија.

Значаен дел во воспитно-образовниот процес е вреднувањето на постигањата на учениците, затоа во седмата тематска целина е обработено **ВРЕДНУВАЊЕТО НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ**. Во ова поглавје станува зборува за современиот пристап кон вреднувањето и новите форми на вреднување, како што е формативното следење и проверување и сумативното оценување на постигањата на учениците. Се дава детален опис на сите методи на следење, проверување и оценување на постигањата на учениците, карактеристични за наставата по почетно читање и пишување. Посебен дел, како осма тематска целина е **ПРАКТИЧНОТО ОСПОСОБУВАЊЕ**. Во оваа тематска целина се опфатени видовите на практичната работа која се врши со учениците од основните училишта, а која може да се спроведе преку изработување на: *проекти, портфолија, евалуација* и др.

Во деветтиот дел, СТИМУЛАТИВНА СРЕДИНА ЗА УЧЕЊЕ ВО XXI ВЕК како тематска целина која е обработена како посебно поглавје, е укажано на значењето на средината, т.е. на училницата, улогата и значењето што ја има таа во воспитно-образовниот процес, направена е споредба помеѓу традиционалната и современата училница, поделбата на училницата во центри на активности и др.

Во воспитно-образовниот процес е познат триаголникот наставник-ученик-родител. Во десеттата тематска целина е обработен токму тој сооднос помеѓу овие три значајни фактори на наставниот процес, а таа СОРАБОТКАТА ПОМЕЃУ НАСТАВНИОТ, РОДИТЕЛОТ И УЧЕНИКОТ.

11. Предлози за потребни корекции: Според направената анализа на содржините на предложениот ракопис – учебник, корекции не се потребни.

12. Оцена на учебникот:

Учебникот во ракопис, според содржинскиот корпус, е значаен материјал поради тоа што претставува сублимат на теоретските и практичните сознанија на оваа научна област. Парадигмите кои ја сочинуваат содржинската структура во целост соодветствуваат со постојните методски релации на наставата во современите услови.

Содржините од секоја тематска целина на учебникот се логички поставени и имаат научно-методолошка заснованост. Во тематските целини со длабок аналитички пристап се разработени фундаменталните аспекти, концепции и теории за изучување на мајчиниот јазик кои се во согласност со современата научна мисла.

Изборот на темите и поднасловите соодветствува со детерминираниите нормативно-програмски и дидактичко-методски барања како неопходна условеност за реализација на предметот методика на наставана на албански јазик.

Паралелно со научно-стручните, застапени се и дидактичките сознанија за обликување на содржинската структура, што претставува патоказ за самостојно истражување и решавање на одредени наставни прашања. Со тоа се

овозможува полесно усвојување на материјата и поефикасна примена на стекнатите знаења во практичната работа.

Во согласност со тематските содржини, во учебникот се застапени сите тематски содржини, табели и илустрации, како дополнување на теоретските објаснувања.

Применетите поими и термини соодветствуваат со академските барања за обработка на теоретските сознанија и применливоста во воспитно-образовниот процес.

Учебникот во ракопис “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” (алб. “Metodika e mësimi të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor”) е напишан со разбирлив јазик, што овозможува непречено совладување на методичките содржини и нивна ефикасна имплементација во практиката. Стилот на пишување ги задоволува потребните услови на еден универзитетски учебник, во согласност со стандардниот литературен албански јазик.

Учебникот во ракопис е предвиден да се печати во стандарден Б5-формат.

13. Категоризација: учебник.

14. Заклучок:

Имајќи ги предвид претходно изнесените податоци за учебникот, како во однос на содржинската структура, методолошко-дидактичката поставеност, така и во однос на целосното усогласување со студиските програми на Педагошкиот факултет и програмата за изучување на мајчиниот јазик, т.е. почетното читање и пишување во основните училишта, сметам дека учебникот во ракопис во целост ги исполнува критериумите да биде објавен.

Врз основа на тоа, имам чест на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје, да му предложам учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното

образование” (алб. “Metodika e mësimi të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor”) од доц. д-р Лулзим Алиу да го прифати и да го објави како учебник за студентите од групата одделенска настава, на албански наставен јазик, за предметот методика на наставата по албански јазик на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје.

Рецензент

Доц. д-р Теута Шабани с-р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА РАКОПИСОТ “МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА ПО АЛБАНСКИ ЈАЗИК ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ” (албански: *METODIKA E MËSIMIT TË GJUHËS SHQIPE NË CIKLIN E ULËT TË ARSIMIT FILLOR*) ЗА СТУДИСКАТА ГРУПА ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА НА АЛБАНСКИ ЈАЗИК ОД АВТОРОТ
ДОЦ. Д-Р ЛУЛЗИМ АЛИУ

Врз основа на одлуката на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје, бр. 02-413/5 од 30. 8.2012, одреден сум за член на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” (алб. “*Metodika e mësimit të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor*”) од доц. д-р Лулзим Алиу, наменет за студентите на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје, за предметот методика на наставата по албански јазик, за студентите од групата одделенска настава, на албански наставен јазик.

По разгледувањето и анализата на учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” (алб. “*Metodika e mësimit të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor*”) од доц. д-р Лулзим Алиу, имам чест до Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје да го поднесам следниов

ИЗВЕШТАЈ

ОСНОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА УЧЕБНИКОТ

1. Назив на учебникот:

“Методика на наставата по албански јазик во основното образование” (алб. “*Metodika e mësimit të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor*”)

2. Назив на предметната програма:

Учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” се однесува за програмата Методика на наставата по мајчин јазик.

3. Назив на студиската програма:

Учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” е наменет за студиската програма по одделенска настава, на Педагошкиот факултет, на албански наставен јазик.

4. Фонд на часови и ЕКТС - кредити:

Предметот методика на наставата по албански јазик за групата одделенска настава на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје е задолжителен предмет и се слуша во: петтиот семестар - 45 часа (2+1) - 4 ЕКТС - кредити; шестиот семестар - 45 часа (2+1) - 3 ЕКТС - кредити; седмиот семестар - 60 часа (2+2) - 4 ЕКТС - кредити; осмиот семестар - 75 часа (3+2) - 3 ЕКТС - кредити.

5. Учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” е напишан согласно со наставниот план и програма за наведениот предмет за групата одделенска настава на албански наставен јазик, на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје.

6. Име на авторот на учебникот:

доц. д-р Лулзим Алиу

7. Со одлука на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје, бр. 02-413/5 од 30.8.2012, одреден сум за член на Рецензентската комисија за рецензирање на учебникот “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” (алб. “Metodika e mësimit të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor”) од доц. д-р Лулзим Алиу, наменет за студентите на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје, за предметот методика на наставата по албански јазик, за студентите од групата одделенска настава, на албански наставен јазик.

8. Учебникот претставува прво издание.

9. Општи податоци за учебникот:

- ❖ Учебникот во ракопис содржи 156 страници (формат A4), напишани на компјутер, со големина на буквите 12, оддалеченост на еден од друг ред 1 (Line spacing).
- ❖ Содржината на учебникот е поделена на десет тематски целини:
 - првата тематска целина од учебникот содржи седум дела, кои се посебно обработени и образложени;
 - втората тематска целина содржи два дела и секој од нив е поделен во помали поглавја и единици;
 - третата тематска целина содржи два дела и секој од нив е поделен во помали поглавја и единици;
 - четвртата тематска целина е содржана во два дела;
 - петтата тематска целина содржи пет дела и е поделена во повеќе поднаслови;
 - шестата тематска целина содржи единаесет посебно образложени делови;
 - седмата, осмата, деветтата и десеттата тематска целина се содржани во само по еден посебен дел и се составени од повеќе поднаслови;
 - на крајот следува прилогот со примери за организирање на училницата и примери од дневни подготовки, а потоа следува делот користена литература.

10. Краток опис на учебникот:

Во приложениот учебник во ракопис “Методика на наставата по албански јазик во основното образование” (алб. “Metodika e mësimit të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor”) станува збор обработка на систем за изучување на предметот методика на наставата по мајчин јазик. Учебникот

опфаќа десет поглавја кои претставуваат една методска логички заокружена целина, која се однесува на основните постулати на методиката на албанскиот јазик за основното образование. Во целина гледано, изборот на поглавјата кои се претставени во ракописот и начинот на кој тие се обработени и презентирани во целост соодветствуваат на длабочината и обемот во кој се проучува основата на методиката на мајчиниот јазик за профилот за кои е наменет учебникот.

Учебникот во ракопис е структуриран во десет тематски целини. Секоја тематска целина е поделена во поглавја кои се логичко-методички и содржински поврзани и претставуваат заокружена наставно-тематска дисциплина.

Првиот дел, ОБЛАСТА НА МЕТОДИКАТА НА АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК, ги опфаќа следните тематски содржини кои се обработени врз научна основа и се во тек со развојот на методичката наука: Областа на методиката; Мајчиниот јазик, значење и задачи; Потребата за подготовка на учениците првачиња за изучување на почетното читање и пишување; Потребното време за подготовка на првачињата; Некои значајни предуслови од кои зависи ефектот на подготовката на првачињата за изучување на почетното читање и пишување; Задачите и значењето на почетното читање и пишување.

Преку изложените теми се претставува и појдовната точка за подигнување на свеста кај идните наставници во однос на значењето на претпочетната фаза и самиот почеток на изучувањето на почетното читање и пишување на првачињата.

Во вториот дел е обработена УЧИЛИШНАТА ДОКУМЕНТАЦИЈА. Во оваа тематска целина се изработени две поглавја, Во првото поглавје е претставено „Училишната документација“ и „Содржина на наставната курикула“. Што сè се опфаќа и кои се основните документи што се дел од училишната документација, а во второто поглавје, кои се елементите што треба да ги содржи една курикула и врз кои основни принципи се гради таа курикула.

Во третата тематска целина, ТИПОЛОГИЈА И СТРУКТУРА НА НАСТАВНИОТ ЧАС, се обработени две поглавја: „Структурата на наставниот час“ и „Наставните форми на работа“. Во првото поглавје се опфатени сите видови на наставни часови, било тоа да е за претставување на нови содржини, за повторување, вежби или испрашување, како и сите основни делови кои го сочинуваат еден наставен час. Во второто поглавје на оваа тематска целина се изработени сите основни форми кои се користат во реализирањето на наставниот час.

Четвртиот дел, ОКОЛУ НАСТАВНИТЕ МЕТОДИ НА ПОЧЕТНОТО ЧИТАЊЕ И ПИШУВАЊЕ, содржи историски развој на сите користени методи кои се употребени при изучувањето на почетното читање и пишување. Потоа следува поделбата на методите на: аналитички, синтетички и аналитичко-синтетички методи, како и осврт на оние методи кои се во употреба и ден-денес во современото образование.

ЕЛЕМЕНТИ НА ИЗРАЗУВАЊЕ е петтата тематска целина, начинот и формите преку кои може да се изрази човековиот говор, а основни елементи на изразувањето се зборот и реченицата. Оваа тематска целина ги содржи следниве поглавја: Елементи на изразување; Видови на пишување; Видови на читање; Изучување на јазичниот систем на албанскиот јазик; Изучување на граматиката.

Шестата тематска целина, која е конципирана според современите пристапи во рамките на теоријата на методиката, ги содржи МЕТОДИТЕ, МОДЕЛИТЕ, ТЕХНИКИТЕ И СТРАТЕГИИТЕ НА ИЗВЕДУВАЊЕ НАСТАВА. Овој дел е сочинет од два дела во кои се обработени современите пристапи кон изведување на наставата, што ги опфаќа методите, моделите, техниките и новите стратегии. Додека, пак, во вториот дел е опишан начинот на планирање на наставниот час, и кои се елементите што треба да ги содржи еден план за изведување на наставен час.

Значаен дел во воспитно-образовниот процес е вреднувањето на постигањата на учениците, па затоа во седмата тематска целина е обработено ВРЕДНУВАЊЕТО НА ПОСТИГАЊАТА НА УЧЕНИЦИТЕ. Во ова поглавје станува зборува за современите пристапи кон вреднувањето и новите форми на вреднување, како што се формативното вреднување и сумативното вреднување.

Посебен дел, како осма тематска целина е ПРАКТИЧНОТО ОСПОСОБУВАЊЕ. Во оваа тематска целина се опфатени видовите на практичната работа која се врши со учениците од основните училишта, а која може да се спроведе преку изработување на: *проекти, портфолија, евалвација* и др.

Во деветтиот дел, СТИМУЛАТИВНА СРЕДИНА ЗА УЧЕЊЕ ВО XXI ВЕК, како тематска целина која е обработена како посебно поглавје, е укажано на значењето на средината, т.е. на училиштата, улогата и значењето што ја има таа во воспитно-образовниот процес, направена е споредба помеѓу традиционалната и современата училишта, поделбата на училиштата во центри на активности и др.

Во воспитно-образовниот процес е познат триаголникот наставник-ученик-родител. Во десеттата тематска целина е обработен токму тој сооднос помеѓу овие три значајни фактори на наставниот процес, а тоа е СОРАБОТКАТА ПОМЕЃУ НАСТАВНИКОТ, РОДИТЕЛОТ И УЧЕНИКОТ.

- 11. Предлози за потребни корекции:** Според направената анализа на содржините на предложениот ракопис – учебник, корекции не се потребни.

12. Оцена на учебникот:

Учебникот во ракопис, според содржинскиот корпус, е значаен материјал поради тоа што претставува сублимат на теоретските и практичните сознанија на оваа научна област. Парадигмите кои ја сочинуваат содржинската структура во целост соодветствуваат со постојните методски релации на наставата во современите услови.

Содржините од секоја тематска целина на учебникот се логички поставени и имаат научно-методолошка заснованост. Во тематските целини со длабок аналитички пристап се разработени фундаменталните аспекти, концепции и теории за изучување на мајчиниот јазик кои се во согласност со современата научна мисла.

Изборот на темите и поднасловите соодветствува со детерминираниите нормативно-програмски и дидактичко-методски барања неопходна условеност за реализација на предметот методика на наставата на албански јазик.

Паралелно со научно-стручните, застапени се и дидактичките сознанија за обликување на содржинската структура, што претставува патоказ за самостојно истражување и решавање на одредени наставни прашања. Со тоа се

овозможува полесно усвојување на материјата и поефикасна примена на стекнатите знаења во практичната работа.

Во согласност со тематските содржини, во учебникот се застапени сите тематски содржини, табели и илустрации, како дополнување на теоретските објаснувања.

Применетите поими и термини соодветствуваат со академските барања за обработка на теоретските сознанија и применливоста во воспитно-образовниот процес.

Учебникот во ракопис "Методика на наставата по албански јазик во основното образование" (алб. "Metodika e mësimit të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor") е напишан со разбирлив јазик, што овозможува непречено совладување на методичките содржини и нивна ефикасна имплементација во практиката. Стилот на пишување ги задоволува потребните услови на еден универзитетски учебник, во согласност со стандардниот литературен албански јазик.

Учебникот во ракопис е предвиден да се печати во стандарден Б5-формат.

13. Категоризација: учебник.

14. Заклучок:

Имајќи ги предвид претходно изнесените податоци за учебникот, како во однос на содржинската структура, методолошко-дидактичката поставеност, така и во однос на целосното усогласување со студиските програми на Педагошкиот факултет и програмата за изучување на мајчиниот јазик, т.е. почетното читање и пишување во основните училишта, сметам дека учебникот во ракопис во целост ги исполнува критериумите да биде објавен.

Врз основа на тоа, имам чест на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет "Св. Климент Охридски" во Скопје, да му предложам учебникот "Методика на наставата по албански јазик во основното образование" (алб. "Metodika e mësimit të gjuhës shqipe në ciklin e ulët të arsimit fillor") од доц. д-р Лулзим Алиу да го прифати и да го објави како учебник за студентите од групата одделенска настава, на албански наставен јазик, за предметот методика на наставата по албански јазик на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје.

Рецензент

Проф. д-р Нешит Садик

Прифатени теми за изработка на магистерски труд на Архитектонскиот факултет(со променет наслов)

р.бр	кандидат	наслов на тема	ментор
1.	Розита Симоновска	„Нови концепти на домување - обединет хабитат“	Проф. Д-р Зорица Блажевска
2.	Македонка Макаровска	„Нови концепти на домување на Рурбан Хабитат “	Проф. Д-р Зорица Блажевска
3.	Лидија Мицковска	„Учење од Скопје: Кула во станбена текстура – тактики на трансформирање на станбената текстура, Маџир Маало - Скопје“	Проф. Д-р Минас Бакалчев
4.	Ива Димовска	„Втора кука – Нови типологии на домување во Маџир Маало“	Проф. Д-р Минас Бакалчев
5.	Маја Петреска	„Прототипови на маалски кули- тактики на трансформирање на станбената текстура на примерот на Маџир Маало“	Проф. Д-р Минас Бакалчев
6.	Ема Зафирова	„Напластување на куки/Тактики на трансформирање на станбената текстура“	Проф. Д-р Минас Бакалчев
7.	Елена Марковска	„Архитектонско истражување во областа на музеите, од аспект на нивната интеракција со изложбените поставки и патеката на движење“	Проф. Д-р Анета Христова- Поповска
8.	Маја Тошиќ	„Развој на музеите на современа уметност и ефемерноста на поставките како услов на нивната променливост“	Проф. Д-р Анета Христова- Поповска
9.	Маријана Миновска	„Интегрирани објекти како модел на архитектонскиот концепт од областа на трансформативните типологии на примерот на општествени објекти и јавниот простор во градот Скопје од областа на образование, здравство и рекреација“	Доц. Д-р Михајло Зиноски
10.	Маја Сталевска	НОВ УРБАН БЛОК „Истражување на односите помеѓу јавниот, заедничкиот и приватниот простор во централно-градските блокови“	Проф. Д-р Влатко Коробар
11.	Сања Стојкова	„Програмска и обликовна редефиниција на центарот на Гевгелија“	Проф. Д-р Мирослав Грчев
12.	Марина Најдоска	„Програмски и просторни барања на кулинарскиот образовен процес“	Проф. Д-р Виктор Пајвански
13.	Дејан Томски	„Институт за здрава храна“	Проф. Д-р Виктор Пајвански

14.	Светлана Камчева	„Недооформени/маргинализиран и простори на ниво на град Кавадарци-истражување и развивање на нов апликативен модел врз недооформените блоковски структури“	Проф. Д-р Владимир Арсовски
15.	Љубица Манасиева	„Простори со сиромашни или девастирани формални и визуелни квалитети на територијата на град Кочани“	Проф. Д-р Владимир Арсовски
16.	Бисера Денковска	„Хибридните модели како нова амбиентална сензитивност: Институт за современи медиуми, мултимедиа и урбана култура во Скопје“	Доц. Д-р Огнен Марина
17.	Симона Ситновска	„Хибридните објекти како нова амбиентална сензитивност: Институт за иновација, современи технологии и енергетска ефикасност во домувањето“	Доц. Д-р Огнен Марина

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ВЛИЈАНИЕ НА ОБНОВЛИВИТЕ ИЗВОРИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ВРЗ РАБОТАТА НА ПРОИЗВОДНИТЕ КАПАЦИТЕТИ ВО ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИ СИСТЕМ“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р СОФИЈА НИКОЛОВА - ПОЦЕВА, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје број 02-2481/15 од 26.9.2012 година, одредени сме за членови на Комисијата за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Софија Николова - Поцева, со наслов „Влијание на обновливите извори на електрична енергија врз работата на производните капацитети во електроенергетски систем“.

По извршениот преглед на докторската дисертација, до Наставно-научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи податоци за докторската дисертација

Докторската дисертација со наслов „Влијание на обновливите извори на електрична енергија врз работата на производните капацитети во електроенергетски систем“ од м-р Софија Николова - Поцева е изложена во 8 поглавја, при што заедно со заклучокот и библиографијата, дисертацијата содржи 156 страници. Покрај листата на користена литература, во дисертацијата е приложен и список на референци на кои кандидатот се јавува како автор и ги објавил во списанија и во зборници на трудови на конференции од проблематиката на докторската дисертација.

2. Предмет на докторската дисертација

Искористувањето на обновливите извори на енергија (ОИЕ) е современа и актуелна проблематика и нивното имплементирање во електроенергетскиот систем (ЕЕС) претставува приоритет во многу земји во светот. Во последната деценија сме сведоци на интензивно градење на електрани на ОИЕ кои работат во електроенергетски системи составени од конвенционални извори на енергија (хидро, термо и нуклеарни електрани). Ваквите електроенергетски системи, составени од класични извори на електрична енергија, заедно со ОИЕ претставуваат хибридни системи чија функционална поврзаност и оперативна работа е силно зависна од условите на појава на изворот на енергија од обновлива природа, како и од технолошките карактеристиките на постројките за добивање на електрична енергија од обновливи извори.

Заради непредвидливата и стохастична природа на енергетските ресурси од обновлив тип (ветер, сонце), интегрирањето на капацитетите на ОИЕ во ЕЕС условува ангажирање и на дополнителни трошоци (дополнителни производни

агрегати, оперативна резерва итн.). Овие спротивни услови и карактеристики помеѓу ОИЕ и класичните извори на електрична енергија создаваат одредена барисра и го усложнуваат функционирањето и оперативната работа на изворите од обновлив карактер и изворите од класичен тип во заеднички хибриден систем. Временските серии на податоци кои ги претставуваат параметрите на обновливите извори (ветер, сонце) се со стохастична природа со голема непредвидливост, наспроти класичните извори на енергија (хидро, термо и нуклеарна) кои можат со голема прецизност да се вклопат и планираат според потребите на потрошувачите, односно конзумот. Поради нивната стохастична природа неопходно е справување во ситуации на неочекувани падови на моќноста од ОИЕ или во ситуации на вишок на производство заради повисока моќност.

За компензирање на непостојаното однесување на производството на електрична моќност од ОИЕ, алтернативна е употребата на уреди за складирање на енергијата или интегрирање на пумпно акумулациони (реверзибилни) хидроелектрани. Пумпно акумулационите хидроелектрани овозможуваат складирање на енергија од ОИЕ во периодите кога цената на електрична енергија е ниска (или во периоди при појава на ветер), а да се продаде (испорача) енергијата кога цените на пазарот се повисоки.

Предметот и целта на докторската дисертација се фокусирани на влијанието на работата на постројките на ОИЕ во ЕЕС составен од класични извори на електрична енергија (хидроелектрани и термоелектрани). Работата на постројките на ОИЕ во ЕЕС со класични извори на електрична енергија се разгледува од следниве аспекти:

- оперативна работа на капацитетите на ОИЕ заедно со класичните извори на електрична енергија во ЕЕС;
- еколошки ефекти при имплементацијата на ОИЕ во ЕЕС.

Во докторската дисертација е поставен математички модел за решавање на проблемот на оптимална распределба на моќности помеѓу конвенционалните електрани во сложен систем со интегрирани ветерни електрани. Системот кој е анализиран е составен од термоелектрани (ТЕЦ), акумулациони хидроелектрани (ХЕЦ), пумпно акумулациони хидроелектрани (ПАХЕЦ) и дополнителни системи за договор за пумпање на вода кај пумпно акумулационите хидроелектрани и ветерни електрани.

3. Анализа на докторската дисертација

Материјалот е поделен во осум поглавја, при што секое поглавје обработува посебно тематско подрачје.

Најпрво во воведот како прв дел од докторскиот труд е даден преглед на досегашните постапки, методи и начини на решавање на проблематика на оперативно водење на комплексен ЕЕС.

Во вториот дел се презентирани начините на поставување на конзумот на електрична енергија како хронолошки дијаграм или дијаграм на траење на оптоварувањето. Понатаму, во овој дел е прикажана поделбата на дијаграмот на оптоварување, апроксимацијата на кривата на траење на оптоварување, како

и начинот на пополнување на дијаграмот на оптоварување со произведената енергија од одделните електрани.

Во третиот дел се дадени постапки на моделирање на конвекционални извори на електрична енергија, како моделирање на термоелектрични центри на фосилно гориво со договорна енергија или слободни во своето производство, акумулациони хидроцентрали. Посебен дел е посветен на моделирањето на реверзибилните хидроцентрали кои можат да работат во два режима, во пумпно моторен или во турбинско генераторски режим на работа.

Во четвртиот дел е разгледана расположливата моќност на ветерот и се презентирани одделните ефекти кои влијаат врз искористливиот енергетски потенцијал на ветерот. Понатаму се опишани статистички методи кои најчесто се користат за анализа на ветерните ресурси, укажувајќи на нивната примена во енергетската конверзија на ветерот. Разгледувањето понатаму е проширено на изведување на методите за проценување на енергетскиот потенцијал на ветерот на одредена локација. Кои крајот на овој дел е објаснета енергетската карактеристика на ветерна турбина и определувањето на моќноста произведена од ветерна електрана.

Во петтото поглавје е дадена формулацијата на проблемот на оптимална работа на електраните во сложен ЕЕС, што всушност е предмет и цел на докторскиот труд. Во овој дел е дадена функцијата на цел со математичка формулација, како и постапката на аналитичко решавање во итеративна постапка.

Во шестото поглавје се дадени начини на одредување на почетните вредности на променливите кои влегуваат во состав на Лагранжовата функција. Тука спаѓаат почетните вредности за моќностите на пумпно акумулационите хидроелектрани, акумулационите хидроелектрани, термоелектраните, лагранжовите мултипликатори за биланс на моќности во секој од временските интервали, лагранжовите мултипликатори за биланс на енергија на термоелектраните, лагранжовите мултипликатори за биланс на вода кај хидроелектраните и лагранжовите мултипликатори за биланс на вода кај пумпно акумулационите хидроелектрани во анализираниот временскиот период.

Во седмото поглавје се презентирани еколошките влијанија од согорување на фосилни горива во термоенергетски постројки, односно определување на емисијата на полутанти во зависност од хемискиот состав на горивото и технологијата на согорување во производната термоенергетска постројка. Определувањето на емисиите е предуслов за одредување на еколошкото влијание на работата на електраните во ЕЕС.

Во осмото поглавје се дадени резултатите од примената на програмскиот пакет кој е реализиран за решавање на математичкиот модел, односно за добивање оптимално решение на функцијата на цел. Како верификација на програмскиот пакет изработен во Matlab, е користена оптимизационата алатка Solver во Excel што може да се користи за функција на цел со лимитиран број на променливи до 200. После верификацијата, со програмскиот пакет изработен во Matlab направени се и соодветно презентирани повеќе сценарија на работа на сложен ЕЕС. Како варијанти се користени сценарија за период од еден ден со

24 часовна поделба, како и повеќедневна оптимизација со што секако се зголемува диманзијата на функцијата на цел. Програмскиот пакет овозможува решавање на оптимизациони проблем со различни варијанти на периодот на оптимизација и различни интервали на поделба. Во овој дел се дискутирани и анализирани резултатите од различните варијанти со што се презентирани и сколошки показатели.

На крајот е даден заклучок од целиот труд за применливоста на програмскиот пакет со анализа на можностите на моделот кои секако можат да се прошират за понатамошно истражување во проблематиката на оптимална работа на изворите во сложен ЕЕС.

4. Верификација на докторската дисертација

Како резултат од истражувањата поврзани со докторската дисертација, м-р Софија Николова-Поцева објавила 16 труда на домашни и меѓународни конференции и еден труд во меѓународното списание Elsevier. Некои од објавените трудови:

- С. Николова, А. Чаушевски, А. Илиев: "Атмосферска емисија од термоенергетските постројки во Р. Македонија". Меѓународен симпозиум "ЕНЕРГЕТИКА 2008", Книга 1, стр. 477-486, Охрид, Р. Македонија, 9-11 октомври 2008.
- S. Nikolova, A. Iliev, A. Causevski: "Short term Prediction of Energy Generated by a Single Wind Turbine", 8. National Conference with International Participation "Power – Ecology – Economy 2009", Novy Smokovec, Slovakia, May 27-29, 2009.
- S. Nikolova, A. Causevski, A. Iliev: "Environmental Impact of Emissions of Thermal Power Plants Operation", 8. National Conference with International Participation "Power – Ecology – Economy 2009", Novy Smokovec, Slovakia, May 27-29, 2009.
- A. Causevski, S. Nikolova, František Janíček, Dragan Minovski: "Modeling the Reversible Hydro Power Plant in a Power System", 8. National Conference with International Participation "Power – Ecology – Economy 2009", Novy Smokovec, Slovakia, May 27-29, 2009.
- S. Nikolova, A. Iliev: "Short term prediction of wind farm power production". ICEST 2009, Veliko Tarnovo, Bulgaria, volume 2, p.p. 351-354, June 25-27, 2009.
- С. Николова, А. Илиев: "Оптимална распределба на моќности во систем составен од конвенционални и обновливи извори на енергија", IX Национална конференција со меѓународно учество ETAI 2009, Реф. А2-4, Охрид, Р. Македонија, 26-29 септември 2009.
- S. Nikolova, A. Iliev: "Optimal operation of power system with conventional and renewable energy sources", 1st International Conference RENEWABLE ENERGY SOURCES, High Tatras, Slovak Republic, May 18-20, 2010.
- S. Nikolova, A. Causevski: "Optimum operation strategy for hybrid energy system", 1st International Conference RENEWABLE ENERGY SOURCES, High Tatras, Slovak Republic, May 18-20, 2010.
- S. Nikolova, A. Causevski: "Generation scheduling with wind-hydro-thermal power system", 1st International Conference RENEWABLE ENERGY SOURCES, High Tatras, Slovak Republic, May 18-20, 2010.
- S. Nikolova, A. Causevski: "Optimal Operation Of Conventional Power Plants In Power System With Integrated Wind Power Plants", 2nd International Conference RENEWABLE ENERGY SOURCES, High Tatras, Slovak Republic, June 7-9, 2011.

- S.Nikolova, A.Causevski, A. Al-Salaymeh: "Optimal Operation of Conventional Power Plants in Power System with Integrated Renewable Energy Sources", GCREEDER 2011, Amman-Jordan, April 26– 28, 2011.
- S. Nikolova, A.Causevski, A. Al-Salaymeh: "Optimal Operation of Conventional Power Plants in Power System with Integrated Renewable Energy Sources", Energy Conversion and Management (2012), Elsevier International Journal, Article in Press, 10.1016/j.enconman.2011.11.035.
- S. Nikolova-Poceva, A. Causevski: "Managing of Hydro Energy Resources in a Power System with Integrated RES", 7th SDEWES Conference on Sustainable Development of Energy Water and Environmental Systems, Ohrid, R.Macedonia, July 1 - 7, 2012.
- А. Чаушевски, С. Николова-Поцева: "Моделирање на реверзибилна хидроелектрана во електроенергетски систем", Меѓународен симпозиум "ЕНЕРГЕТИКА 2012", Книга I, стр. 223-232, Охрид, Р. Македонија, 4-6 октомври 2012.

5. Оригинални придонеси на дисертацијата

Истражувањето во докторската дисертација е во насока на наоѓање соодветно решение на оптимална работа на производните капацитети од конвенционален тип при што има технологии и производни постројки од ОИЕ. Посебен придонес во докторската дисертација е моделирањето на ветерните електрични центри, како и моделирањето на реверзибилните хидроцентри во двата режима на работа (пумпен и генераторски) каде што се дефинирани часовите на двата режима, при што целта е максимално да се искористи одреден расположив волумен на вода. Овие хидропроизводни постројки се посебно важни во ЕЕС како електрани кои можат да го апсорбираат вишокот енергија во системот кој се појавува од ветерните електрани, и, секако, да го предадат во системот под поволни економски услови, односно при повисока цена на електрична енергија. Производните капацитети кои се расположливи во ЕЕС треба да одговорат на варијацијата на конзумот во 24-часовен период на дневниот режим на работа. Варијацијата на промена на конзумот, со дополнителната динамика на појава на моќност од централите од ОИЕ, го усложнува проблемот на водење и работа на изворите во ЕЕС.

Со развиениот математички модел и реализираниот програмски пакет се дава оригинален придонес во моделирањето на реверзибилните хидроцентри, системите за увоз на енергија во пумпен режим, со соодветна корелација и работа со ветерни центри во ЕЕС. Тој е верифициран со анализата на разни сценарија и соодветно е потврден во научните трудови кои се објавени.

Заклучок и предлог

Во докторската дисертација „Влијание на обновливите извори на електрична енергија врз работата на производните капацитети во електроенергетски систем“, кандидатката м-р Софија Николова - Поцева разработува актуелна и сложена проблематика од областа на оптимална работа на производните постројки во сложен ЕЕС. Врз основа на претходно изнесено-то, Комисијата заклучи дека во докторската дисертација е даден значаен научен придонес во областа на планирање и оперативна работа на електричните центри во систем со вестерни центри кои имаат непредвидлива појава на инјектирана моќност во системот. Со постигнатите резултати, кандидатката м-р Софија Николова - Поцева има покажано длабоко познавање на проблематиката на дисертацијата и истражувачки дух, што резултира со научен придонес во областа на оперативна работа на конвенционалните производни единици во ЕЕС во кој се интегрирани технологии кои користат обновливи извори на енергија. Резултатите од работата на докторската дисертација се публикувани во научни трудови и соодветно се презентирани на конференции и во списание.

Врз основа на изложената анализа и оцена, Комисијата со задоволство му предлага на Наставно - научниот совет на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје да го прифати овој извештај и на кандидатката м-р Софија Николова - Поцева да и одобри јавна одбрана на докторската дисертација „Влијание на обновливите извори на електрична енергија врз работата на производните капацитети во електроенергетски систем“.

Комисија

1. Проф. д-р Мито Златаноски, претседател с.р.
2. Проф. д-р Антон Чаушевски, ментор с.р.
3. Проф. д-р Арсен Арсенов, член с.р.
4. Проф. д-р Вангел Фуштиќ, член с.р.
5. Доц. д-р Билјана Начевска Настовска, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ
**„МЕТОДИ НА ВРЕДНУВАЊЕ И СМЕТКОВОДСТВЕН ТРЕТМАН НА
НЕМАТЕРИЈАЛНИТЕ СРЕДСТВА - КРИТИЧКИ ОСВРТ ВРЗ МОДЕЛОТ НА
КОМПОНЕНТНИ ЦЕНИ”** ОД КАНДИДАТОТ М-Р АЛЕКСАНДАР КОЦЕВСКИ,
ПОДНЕСЕНА ДО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со поднесената докторска дисертација од кандидатот **м-р Александар Коцевски** под наслов: **МЕТОДИ НА ВРЕДНУВАЊЕ И СМЕТКОВОДСТВЕН ТРЕТМАН НА НЕМАТЕРИЈАЛНИТЕ СРЕДСТВА – КРИТИЧКИ ОСВРТ ВРЗ МОДЕЛОТ НА КОМПОНЕНТНИ ЦЕНИ**, Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на 81- та седница одржана на 24.8.2012 година, донесе одлука бр. 02-1645/2 од 29.8.2012 година, за формирање на Комисија за оцена и одбрана на трудот, во состав:

1. д-р Неда Петроска Ангеловска
2. д-р Биљана Ангелова
3. д-р Климентина Попоска
4. д-р Татјана Петковска и
5. д-р Марија Ацковска

Членовите на Комисијата со потребното внимание ја прочитаа поднесената докторска дисертација **МЕТОДИ НА ВРЕДНУВАЊЕ И СМЕТКОВОДСТВЕН ТРЕТМАН НА НЕМАТЕРИЈАЛНИТЕ СРЕДСТВА – КРИТИЧКИ ОСВРТ ВРЗ МОДЕЛОТ НА КОМПОНЕНТНИ ЦЕНИ** од кандидатот **м-р Александар Коцевски** и на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, му го доставуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи напомени

Докторската дисертација од кандидатот **м-р Александар Коцевски** на тема: **МЕТОДИ НА ВРЕДНУВАЊЕ И СМЕТКОВОДСТВЕН ТРЕТМАН НА НЕМАТЕРИЈАЛНИТЕ СРЕДСТВА – КРИТИЧКИ ОСВРТ ВРЗ МОДЕЛОТ НА КОМПОНЕНТНИ ЦЕНИ**, обработува современа и мошне актуелна проблематика од областа на финансиско – сметководствениот менаџмент. Прашањето на избор на најсоодветен метод на идентификување и вреднување на нематеријалните средства се вбројува во еден од најдискутираните, но не доволно истражувани прашања од областа

на финансиското сметководство. Ваквата констатација е особено забележителна во последните неколку години по големата финансиска криза, кога и потребата за реформирање и хармонизирање на финансиското известување и постигнување на висок степен на компарабилност на финансиските извештаи во меѓународни рамки стана повеќе од неопходност. Самиот факт што Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (IASB) и Одборот за стандарди во финансиското сметководство (FASB) преземаат иницијативи со цел развој и имплементација на посебен стандард за објективен третман на нематеријалните средства, давајќи приоритет во агендата на бројни активни проекти, најдобро ја потврдува оваа констатација.

Со оглед на комплексноста на оваа проблематика, проблемите и предизвиците во процесот на идентификување на нематеријалните средства, во практиката не се забележани темелни истражувачки потфати од теоретски и практичен аспект во насока на оцена на квалитативните аспекти на постојните методи на вреднување на оваа категорија средства. Со истражувањето во овој труд намерата е да се даде соодветен научен придонес во доменот на проблематиката на вреднување на нематеријалните средства, имајќи ги притоа предвид постојните напори за обработка на оваа тема од светски авторитети во сметководствената теорија, продуцирана во последните неколку години. Во тој контекст, се има за цел да се предложи дополнителен модел на вреднување на нематеријалните средства, што примарно ќе ги има предвид составните компоненти и карактеристики на нематеријалните средства, притоа базирајќи се на модифицирани техники на вреднување во однос на останатите методи.

2. Содржина на дисертацијата

Докторската дисертација под наслов МЕТОДИ НА ВРЕДНУВАЊЕ И СМЕТКОВОДСТВЕН ТРЕТМАН НА НЕМАТЕРИЈАЛНИТЕ СРЕДСТВА – КРИТИЧКИ ОСВРТ ВРЗ МОДЕЛОТ НА КОМПОНЕНТНИ ЦЕНИ, поднесена од кандидатот м-р Александар Коцевски, има вкупно 315 страници, од кои на основниот текст на трудот се однесуваат 277 страници, а на 38 страници се поместени двата прилога и користената литература со вкупно 230 библиографски единици.

Воведниот дел од трудот се однесува на актуелноста на проблематиката која е предмет на истражување. Во него е презентирana и кратка содржина на материјата која се обработува и се елаборираат целите и предметот на истражувањето. Во овој дел, кандидатот посебно ги акцентира методите на научноистражувачката работа кои се користат во насока на добивање на очекуваните резултати и постигнување на целите на истражувањето.

Во **првата глава** од трудот детално внимание се посветува на дефинирање на поимот, улогата и значењето на нематеријалните средства за развојот на приватниот и јавниот сектор во склоп на современата економија. Предмет на елаборација се и најзначајните карактеристики на нематеријалните средства, како и различните пристапи кон нивното дефинирање и класифицирање во рамките на регулаторната, сметководствената и економската литература. Ова поглавје од трудот има за цел да

утврди како различните школи на економската мисла пристапуваат кон третманот на нематеријалните средства. Особен акцент се става на австриската школа, школата на американските институционалисти, како и на неокласичните модели на економски раст.

Менаџерски пристапи кон идентификување на нематеријалните средства и избор на алтернативни методи за нивно вреднување е насловот на **втората глава** од овој труд. Во неа се посветува внимание на основните проблеми и предизвици на кои менаџерите наидуваат во процесот на идентификување на екстерно и интерно генерираните нематеријални средства. Ова поглавје детално се задржува на изборот и примената на алтернативните методи на вреднување на нематеријалните средства, како и јасно дефинирање на критериумите врз кои соодветниот избор ќе биде базиран. Во рамките на оваа глава, а имајќи го предвид предметот на истражување, критички и преку конкретни примери се опишува примената на секој од поединечните монетарни и немонетарни методи на вреднување на нематеријалните средства. На крајот од оваа глава е спроведена детална анализа и се прави критички осврт врз предностите, слабостите и ограничувањата што произлегуваат од примената на алтернативните методи на вреднување на нематеријалните средства.

Третото поглавје е централно за предметот на истражување во овој труд и неговиот очекуван придонес за науката и практиката. Во ова поглавје внимателно се испитува природата на моделот на компонентни цени и основните критериуми на коишто се базира овој пристап кон вреднувањето на расположливите средства. Пред да бидат презентирани заклучоците од истражувањето за релевантноста на моделот на компонентни цени при вреднувањето на нематеријалните средства, најнапред се елаборира неговата примена во процесот на вреднување на материјалните средства и на капиталот на претпријатијата. Примарна цел на истражувањето е да ја оцени адекватноста и применливоста на овој модел во процесот на вреднување на однапред, прецизно идентификувани нематеријални средства и нивните составни компоненти. Намерата е да се равие модел кој ќе може да аргументира дали примената на компонентните цени во процесот на вреднување на нематеријалните средства нуди подобри резултати и релевантни вредности на кои ќе може да се темели финансиското известување на оваа категорија постојани средства. Во овој случај не станува збор за едноставна „козметичка“ промена на веќе однапред дефинираната математичка формула применлива при вреднувањето на материјалните средства, туку суштинско адаптирање на моделот со цел комплетен и прецизен сметководствен третман на оваа категорија средства. Ваквиот модел се тестира со податоци од претпријатија што котираат истовремено и на американската берза на хартии од вредност, каде што финансиските извештаи се подготвуваат во согласност со американските општоприфатени сметководствени принципи (ГААП), и на европските берзи на хартии од вредност, кои, пак, бараат финансиските извештаи да бидат подготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МФСИ). Резултатите од истражувањето би требало да покажат какво е значењето на моделот на компонентни цени во функција на веродостојноста на износите кои се добиваат со неговото користење, наспроти релевантноста на информациите добиени со примена на

останатите алтернативни методи на вреднување на нематеријалните средства, елаборирани во третото поглавје.

Во **четвртата глава**, насловена како сметководствен третман и признавање на нематеријалните средства согласно со стандардите за финансиско известување, предмет на аргументирање се основните регулаторни барања содржани во различни рамки и стандарди за финансиско известување во поглед на вреднувањата и обелоденувањата поврзани со нематеријалните средства. Третманот на нематеријалните средства е област што манифестира сигнификантни разлики помеѓу финансиските извештаи подготвени во согласност со МСФИ и МСС, од една страна и ГААП, од друга страна. За таа цел, двата сета на стандарди поединечно се анализирани и разликите помеѓу нив детално се елаборирани. Примарно, фокусот е на МСС 38 – Нематеријални средства, одобрен и издаден од страна на Одборот за меѓународни сметководствени стандарди во март 2004 година, а ревидиран во јули 2009 година. Поголавјето продолжува со анализа на ГААП 141, 142 и 157, релевантни за третманот на нематеријалните средства во сопственост на претпријатијата што продуцираат финансиски извештаи за општа намена во САД. Оваа анализа има за задача да потврди дека освен суштинските разлики помеѓу двата сета на сметководствени стандарди, тие третираат само дадена група на нематеријални средства, додека пак голем број на средства што спаѓаат во оваа категорија (како што се интелектуалните средства, инвестициите во образование, тренинг и знаење, брендот, менаџерските договори, односите со купувачите итн.) не се предмет на елаборација. Целта на ова поглавје е да докаже дека примената на моделот на компонентни цени за вреднување, во комбинација со дадената рамка за финансиско известување, може да обезбеди комплетен и веродостоен третман на нематеријалните средства и нивно адекватно презентирање во финансиските извештаи за општа намена.

Во **петтата глава** од трудот се сумирани резултатите од целокупниот научен потфат планиран и реализиран во текот на изработката на овој труд. Посебно внимание се посветува на придонесот на резултатите од истражувањето за развојот на теоретската сметководствена мисла и импликациите врз процесот на креирање на адекватни сметководствени политики и развивање на професионална сметководствена регулатива за вреднување на нематеријалните средства, применлива во меѓународниот економски амбиент. Воедно, дадени се и соодветни препораки за унапредување и насоки за алтернативна примена на моделот на компонентни цени во процесот на вреднување на материјалните и нематеријалните средства на претпријатијата.

Во делот за **заклучни согледувања** се сумирани најзначајните констатации, видувања, ставови и оценки на авторот, презентирани во овој докторски труд.

ОЦЕНА И ПРЕДЛОГ

Членовите на Комисијата внимателно ја прочитаа и ја проучија докторската дисертација на кандидатот м-р Александар Коцевски со наслов **МЕТОДИ НА ВРЕДНУВАЊЕ И СМЕТКОВОДСТВЕН ТРЕТМАН НА НЕМАТЕРИЈАЛНИТЕ СРЕДСТВА – КРИТИЧКИ ОСВРТ ВРЗ МОДЕЛОТ НА КОМПОНЕНТНИ ЦЕНИ** и заедно е мислењето дека таа претставува комплексен и содржаен труд во областа финансиското сметководство, при што детално се анализираат нематеријалните средства и нивните карактеристики од теоретски, практичен и сметководствен аспект.. Со оглед на нивната хетерогена природа и отсуството на физичка компонента, општа констатација е дека тие се мошне комплексна и се уште недоволно застапена категорија на средства во билансите на состојба на претпријатијата. Од таа причина, кандидатот ја потенцира потребата од примена на објективен метод на идентификување и вреднување на нематеријалните средства кој ќе резултира во презентирање на точни и комплетни податоци за вкупните средства, обврски, капитал, приходи и расходи на деловните ентитети. Со други зборови, генезата на реалноста е во процесот на вреднување, евиденција и третман на нематеријалните средства во сметководството. Истражувањето покажува дека алтернативните методи на вреднување (монетарни и немонетарни) доволно не се познаваат и не се имплементираат, како и дека тие даваат некомплетна и искривена слика за вредноста на нематеријалните средства.

Во таа насока, кандидатот во целост одговорил на поставената цел на истражување во трудот, преку предлагање на дополнителен модел на вреднување на нематеријалните средства, што примарно ќе ги има предвид составните компоненти и карактеристики на нематеријалните средства, притоа базирајќи се на модифицирани техники на вреднување во однос на останатите методи. Имено, преку емпириското истражување во трудот се докажува постоењето на директна врска меѓу применетиот метод на вреднување на нематеријалните средства и показателите за финансиската состојба и финансиските резултати од работењето на претпријатијата. Притоа, кандидатот дава детален опис на позитивното влијание на моделот на компонентни цени врз показателите кои произлегуваат од DuPont - анализата. Ваквиот пристап во истражувањето е надополнет со методолошка рамка која во целост одговара на академските стандарди, а кандидатот користи современа научна и стручна, домашна и странска литература од потесната и пошироката област, што е солидна основа за критичко размислување по клучни прашања од истражуваната проблематика.

Комплексноста на материјата, сеопфатноста во разработката на теоретските аспекти во трудот, надополнети со оригинален пристап во истражувањето на предметната проблематика, даваат солидна основа за позитивна оценка на Комисијата дека истражувањето во трудот претставува солиден научен придонес во процесот на градење и унапредување на методологијата на идентификување и вреднување на нематеријалните средства како значајна компонента на финансиските извештаи и фактор на раст и развој на претпријатијата во современото динамично опкружување.

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата му предлага на Советот на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати извештајот со позитивна оцена на докторската дисертација на тема: **"МЕТОДИ НА ВРЕДНУВАЊЕ И СМЕТКОВОДСТВЕН ТРЕТМАН НА НЕМАТЕРИЈАЛНИТЕ СРЕДСТВА – КРИТИЧКИ ОСВРТ ВРЗ МОДЕЛОТ НА КОМПОНЕНТНИ ЦЕНИ"**

2. на кандидатот **м-р Александар Коцевски** да му се дозволи јавна одбрана на докторската дисертација.

Скопје, 17 октомври 2012 г.

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА И ОДБРАНА НА
ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

1. _____ с.р
/ Д-р Неда Петроска-Ангеловска /
2. _____ с.р
/ Д-р Биљана Ангелова /
3. _____ с.р
/ Д-р Климентина Попоска /
4. _____ с.р
/ Д-р Татјана Петковска /
5. _____ с.р
/ Д-р Марија Ацковска /

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ФИНАНСИРАЊЕ НА ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА
САМОУПРАВА ВО КОНТЕКСТ НА РАМНОМЕРНИОТ РЕГИОНАЛЕН РАЗВОЈ ВО РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА“ ОД
М-Р НИКОЛЧЕ ЈАНКУЛОВСКИ, ПОДНЕСЕНА ДО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во врска со поднесената докторска дисертација од кандидатот м-р Николче Јанкуловски на тема „Финансирање на единиците на локалната самоуправа во контекст на рамномерниот регионален развој во Република Македонија“, а согласно со заклучокот од 79 седница на Научниот совет од 22.6.2012 и одлука бр. 02-1470/1 од 29.6.2012 година, формирана е Комисија за оцена и одбрана, во состав:

- д-р Биљана Ангелова
- д-р Дејан Пендев
- д-р Диана Бошковска
- д-р Снежана Костадиноска Милошеска
- д-р Климентина Попоска.

Членовите на Комисијата со особено внимание ја прочитаа и ја проучија поднесената докторска дисертација од кандидатот м-р Николче Јанкуловски на тема „Финансирање на единиците на локалната самоуправа во контекст на рамномерниот регионален развој во Република Македонија“, и до Научниот совет на Економскиот институт во Скопје го доставуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи согледувања

Регионалниот развој е комплексен и долгорочен процес чија основна цел е намалување на разликите во развојот меѓу планските региони. Сложеноста на регионалниот развој се темели на неговата повеќедимензионалност, што подразбира присуство на повеќе компоненти, и тоа: економска, социјална, просторна, културна и слично. Заради тоа, успешното имплементирање на стратегиите и политиките за регионален развој е во

непосредна зависност од потребата за пошироко сфаќање на концептот за регионален развој, ефикасното поврзување на политиката за регионален развој со секторските политики, како и обезбедување потребна поддршка од страна на релевантни институции во земјата.

Процесот на децентрализација кој вклучува пренесување на надлежности од централната власт на единиците на локалната самоуправа во Република Македонија се заснова на законската рамка усвоена во периодот 2002–2004. Ваквиот процес имаше за цел значително да ги зголеми овластувањата на избраните локални службеници и на општините во управувањето со локалните прашања и проблеми. Оваа крупна реформа на административниот систем започна вистински да се спроведува со официјалниот старт на фискалната децентрализација во јули 2005 година. Истовремено, диспаритетот во нивоата на развој во државата, заедно со процесите кои беа дел од подготовките на Република Македонија за интеграција во ЕУ, доведоа до започнување на процес кој имаше за цел креирање политика за рамномерен регионален развој која ќе овозможи блиска соработка меѓу општините и другите чинители на регионално ниво, без да има потреба од создавање ново ниво на државна администрација.

Македонскиот административен систем е двостепен систем, составен од централна власт и единици на локалната самоуправа (или општините), односно не постои регионализација од административен аспект. Заради статистички потреби, Државниот завод за статистика ја дели земјата на 8 региони во согласност со Номенклатурата за територијални единици за статистички потреби (NUTS) на ЕУ. Во исто време, со Законот за рамномерен регионален развој на овие региони им беше доделена улога на плански региони. Во меѓувреме, помеѓу единиците на локалната самоуправа и централната власт одредени надлежности беа еднакво распределени како што беше случајот со: планирањето и спроведувањето на конзистентна политика за регионален развој, усогласувањето на регионалната политика на Македонија со регионалната политика на ЕУ и зајакнувањето на административно -институционалните капацитети за постигнување на ефективна економска и социјална кохезија на национално и на локално ниво.

Диспаритетот помеѓу одделни региони во Република Македонија е изразен во значајна мера, поради што кандидатот ја истакнува потребата од итно преземање на системски мерки за решавање на овој проблем. По основ на регионалниот развој, Република Македонија, покрај традиционалните извори на финансирање, може да користи и значителни средства од ИПА- фондите (компонента 3). Сепак, донесувањето на Законот за рамномерен

регионален развој не е доволен услов за ефикасно програмирање на развојот на регионите и намалување на нивниот диспаратет. Затоа, покрај формирањето на сите центри за регионален развој и донесувањето на стратегијата за рамномерен регионален развој, се јавува потреба и од понатамошно зајакнување на капацитетот за планирање на ниво на општини. Исто така, од големо значење е и континуираното финансирање на регионалниот развој, мерењето на диспаратетите и постојан мониторинг на постигнување на целите утврдени во Законот.

Од истражувањето кое се спроведе во рамките на овој труд, кандидатот укажува на формите преку кои можат да се обезбедат средства за финансирање на единиците на локалната самоуправа, како и на можностите и способностите на локалните власти во корелација со стратегиите и политиките на централната власт да овозможат позабрзан локален развој и тоа во функција на порамномерен регионален развој на Република Македонија.

Рамномерниот регионален развој е посебно важна компонента во процесот на децентрализација, која треба да го поттикне локалниот економски развој и да ги намали регионалните разлики преку соработка на единиците на локална самоуправа (ЕЛС) и меѓусебна помош и соработка на ЕЛС со централната власт.

2. Содржина на трудот

Докторската дисертација на тема “Финансирање на единиците на локалната самоуправа во контекст на рамномерниот регионален развој на Република Македонија” е конципирана во: воведен дел, три тематски поглавја, заклучни согледувања, библиографија и прилози. На основниот текст отпаѓаат 190 страници, 11 страници се прилози и 7 страници се библиографски единици (користена литература).

Во воведниот дел од трудот се опфатени актуелноста на проблематиката на истражувањето, предметот и целите на истражувањето, очекуваните резултати и методолошкиот приод кој се користи во истражувањето.

Во првото поглавје (*Особености на регионалниот развој во Република Македонија*) се елаборирани карактеристиките на регионалниот развој во Република Македонија. Исто така е дефинирана основната рамка за водење на политиката за рамномерен регионален развој, како и основните плански документи за нејзина реализација. Во овој дел се претставени

планските региони во Република Македонија (Вардарски, Источен, Југозападен, Југоисточен, Пелагониски, Полошки, Североисточен и Скопски плански регион), како и функционално територијалните единици за потребите за планирање на развојот и реализација на мерките и инструментите за поттикнување на развојот.

Компонентите на развојот на планските региони се претставени врз основа на расположливите податоци од Државниот завод за статистика на Република Македонија. Притоа, првенствено се вклучени податоците за: местоположбата и степенот на урбанизираност, степенот на развиеност на планските региони и подрачјата со специфични развојни потреби. Посебно внимание е посветено на економските карактеристики, пазарот на работна сила, социјалниот развој, природните ресурси, природното и културно – историско наследство, заштитата на животната средина, демографскиот развој, комуналната, сообраќајната и енергетската инфраструктура.

Во второто поглавје (*Институционална поставеност во контекст на финансирање на регионалниот и руралниот развој во Република Македонија*) е претставена институционалната рамка за регионалниот развој во Република Македонија, градењето на капацитети за регионален развој и финансирањето на регионалниот развој. За реализација на стратешките цели за развој на планските региони, во овој дел од трудот се истражени и изворите за финансирање на рамномерниот регионален развој, и тоа: националниот буџет, буџетите на единиците на локалната самоуправа, расположливите фондови од Европската унија, други меѓународни извори, донации и спонзорства од физички и правни лица и други средства утврдени со закон.

Третото поглавје (*Анализа на индикатори за следење на финансискиот капацитет на единиците на локална самоуправа и на регионите во Република Македонија*) е фокусирано на апликативното истражување на предметот на истражување на овој труд. Кандидатот има направено анализа на: економско – социјалниот индекс (брuto – домашен производ по жител, буџетски приходи по жител, раст на додадената вредност на нефинансискиот сектор, стапка на невработеност); критериумите за распределба на буџетски трансфери по ЕЛС; финансискиот капацитет на општините во РМ (капацитетот и структура на изворните приходи, капацитетот и структурата на буџетските трансфери и донации, учеството на изворните приходи на општините во вкупните буџетски приходи); задолженоста на општините (учество на општинските долгови во вкупниот јавен долг); капиталното подобрување и инвестициите за капитално подобрување (расходи на општините во вкупните

буџетски расходи); матрицата за приходи, расходи и извори на финансирање по региони и матрицата на финансиски индикатори по региони. На крајот од ова поглавје се дадени и препораки за финансирање на развојот на единиците на локалната самоуправа и на регионите во Република Македонија.

Во заклучокот се презентирани клучните наоди и заклучоци од теоретските и апликативните истражувања на докторската дисертација. При завршното оценување се сублимираат согледувањата на резултатите од анализата на индикаторите за следење на финансискиот капацитет на единиците на локалната самоуправа и на регионите во Република Македонија во нејзиниот досегашен развој, како и идентификација на факторите што најмногу придонеле за досегашните состојби во овој домен. Воедно, се сумирани и препораките за креирање можности за финансирање на економскиот развој на единиците на локалната самоуправа, со посебен осврт на финансирањето на рамномерниот регионален развој на Република Македонија во иднина и тоа во поглед на подигање на економската, социјалната и територијалната кохезија меѓу и во рамките на планските региони.

3. Оцена и заклучок

Докторската дисертација на тема „Финансирање на единиците на локалната самоуправа во контекст на рамномерниот регионален развој на Република Македонија“, од **м-р Николче Јанкуловски**, претставува актуелен и значаен труд кој се одликува со адекватно изграден пристап кон третиралиот проблем базиран на научна аргументација на поставените тези, како и анализа и синтеза на релевантни податоци. Ваквиот пристап е надополнет со соодветна методолошка рамка, користење на соодветна стручна и научна литература и критичко размислување, базирано на компаративна анализа и емпириско истражување. При изработката на трудот, консултирана е значителна библиографска граѓа претежно од странски автори, како и голем број документи, интернет - извори и публикации поврзани со истражуваната проблематика.

Истражувачката компонента на дисертацијата дава соодветен инпут во идентификување на формите преку кои се обезбедуваат средства за финансирање на единиците на локалната самоуправа и ефикасноста во менаџирањето со нив, во функција на локалниот развој. Со определување издржани критериум за селекција на рурални и урбани општини произлегуваат и соодветни сознанија за финансискиот капацитет на општините во

досегашниот период на функционирање на локалната самоуправа. Од истражувањето врз основа на теоретска опсервација на оваа проблематика и компаративна анализа на економскиот развој меѓу одделните плански региони произлегуваат и соодветни препораки и идни насоки за надминување на постојните слабости при менаџирањето на буџетите на локалната самоуправа, како на приходната, така и на расходната страна, и тоа во функција на економски оправдан локален развој.

Согласно со претходното, Комисијата констатира дека кандидатот *м-р Николче Јанкуловски* изработил квалитетен, компактен и сеопфатен труд. Кандидатот успешно се справил со поставениот предизвик за истражување и анализа на оваа комплексна проблематика и успеал да понуди аргументирани ставови, мислења, заклучоци и препораки. Теоретските и емпириските елаборации и резултати од анализата на податоци можат да добијат реална примена кај планирањето и буџетирањето на локалните финансии во функција на рамномерниот регионален развој во Република Македонија.

Врз основа на претходното, Комисијата му предлага на Советот на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати извештајот со позитивна оцена за поднесената докторска дисертација „Финансирање на единиците на локалната самоуправа во контекст на рамномерниот регионален развој во Република Македонија“ од *м-р Николче Јанкуловски* и да пристапи кон формирање на комисија за одбрана;
2. на кандидатот *м-р Николче Јанкуловски* да му се определи термин за јавна одбрана на докторскиот труд.

Во Скопје, 10.10.2012

Членови на Комисијата,

1. Д-р Билјана Ангелова, ментор	с.р.
2. Д-р Дејан Пендев, член	с.р.
3. Д-р Диана Бошковска, член	с.р.
4. Д-р Снежана Костадиноска Милошеска, член	с.р.
5. Д-р Климентина Попоска, член	с.р.

Р Е Ц Е Н З И Ј А
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ
„ОПТИМИЗАЦИЈА НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ПРОЦЕСИРАЊЕ НА ГОТОВИНА ВО
РАБОТЕЊЕТО НА БАНКИТЕ“ ОД М-Р МАРКО ТРПКОСКИ,
ПОДНЕСЕНА ДО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со поднесената докторска дисертација од кандидатот м-р Марко Трпкоски под наслов ОПТИМИЗАЦИЈА НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ПРОЦЕСИРАЊЕ НА ГОТОВИНА ВО РАБОТЕЊЕТО НА БАНКИТЕ, Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на 81-вата седница одржана на 24.8.2012 година, донесе одлука бр. 02-1621/1 од 29.8.2012 година, за формирање на Комисија за оцена и одбрана на трудот, во состав:

1. д-р Климентина Попоска
2. д-р Биљана Ангелова
3. д-р Снежана Костадиноска Милошеска
4. д-р Татјана Петковска Мирчевска и
5. д-р Неда Петроска Ангеловска.

По проучувањето на поднесената докторска дисертација и по усогласувањето на мислењата на членовите, Комисијата, до Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи напомени

Докторската дисертација од кандидатот м-р Марко Трпкоски ОПТИМИЗАЦИЈА НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ПРОЦЕСИРАЊЕ НА ГОТОВИНА ВО РАБОТЕЊЕТО НА БАНКИТЕ, обработува современа и актуелна проблематика од областа на банкарскиот менаџмент. Основна цел на истражувањето во рамките на докторската дисертација претставува изнаоѓањето на решенија чијашто примена ќе придонесе кон оптимизација на трошоците за процесирање на готовина во банкарското работење. Целта во трудот е постигната преку теоретска и емпириска анализа, која овозможува да се идентификуваат: клучните расходни компоненти при конституирањето на модел за процесирање на готовина и континуираните трошоци во процесирањето на готовина, како и воспоставување на инфраструктура на нивно адекватно управување; запознавање со моделите на организација и оптимизација при процесирање на готовина, анализа на нивните перформанси и согледувањето на можноста за нивно интегрирање и приспособување кон инфраструктурата на одделните деловни банки; идентификација на можностите за извршување на нови банкарски услуги поврзани со процесирањето на готовина и нивно соодветно воспоставување во рамките на постојните ресурси и инфраструктура.

Во рамките на трудот се идентификуваат ефектите на моделите за организација и оптимизација на готовина врз трошоците за процесирање на готовина во банкарското работење и се утврдуваат насоки за оптимизација на процесирањето на готовина на глобално ниво. Претходно наведеното овозможува добивање на препораки кои би можеле да се искористат во насока на оптимизација на трошоците за процесирање на готовина во банкарскиот сектор во Република Македонија.

Предмет на истражување во трудот претставува оптимизацијата на трошоците за процесирање на готовина во банкарското работење. За истражувањето на предметот да биде реализирано во насока на постигнување на целите на истражувањето, кандидатот анализира различни типови на трошоци при процесирање на готовина, како анализа на нивната алокација според типот на активностите и ангажманот на ресурси. Во рамките на предметот на истражување се анализирани поголем број на модели кои се применуваат за проектирање на готовинските текови кај нефинансиските правни субјекти и ефектот од нивното приспособување и имплементација во процесирањето на готовината кај деловните банки. Притоа е извршено истражување на ефектите од имплементацијата на современи технолошки решенија кои би довеле до подобрување на квалитетот на банкарските сервиси, како и можностите за оптимизација и консолидација на целокупниот систем на процесирање на готовина на деловните банки.

Резултатите од истражувањето во трудот сугерираат оптимизација на иницијалните трошоци за воспоставување на инфраструктура за процесирање на готовина, оптимизација на тековните трошоци поврзани со процесирањето на готовина во банкарското работење, оптимизација на трошоците поврзани со ризиците во процесирањето на готовина и подобрување на ефикасноста при обработка, чување и транспорт на готовина, пораст на квалитетот и намалување на бројот на фалсификувани банкноти во рамките на националната економија.

Во текот на изработката на дисертацијата користена е современа домашна и странска литература, како и интернет-страници поврзани со соодветните аспекти на предметното истражување. При изработката на трудот, користена е соодветна методологија заснована на повеќе научни методи, согласно со природата на истражувањето и понудени се релевантни аргументи за докажување на поставената хипотеза и исполнување на поставените цели на истражувањето.

2. Содржина на дисертацијата

Докторската дисертација под наслов ОПТИМИЗАЦИЈА НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ПРОЦЕСИРАЊЕ НА ГОТОВИНА ВО РАБОТЕЊЕТО НА БАНКИТЕ, поднесена од кандидатот м-р Марко Трпкоски, има 315 страници. Основниот текст на дисертацијата се состои од вовед, четири глави и заклучни согледувања, а користената литература содржи 15 страници со 62 книги, 104 статии, публикации и работни документи, како и 119 интернет-страници. Во основниот текст на трудот се презентирани 35 табели, 42 графикони и 15 слики, додека во делот на прилозите кон трудот се дадени дополнителни 14 табели и 2 слики.

Во воведот на трудот, кандидатот започнува со осврт кон актуелноста на проблематиката во докторската дисертација. Во него е презентирана кратка содржина на материјата која се обработува и се елаборираат целите и предметот на истражувањето. Во овој дел е ставен посебен акцент на методите на научно-истражувачката дејност кои се користат во насока на добивањето на очекуваните резултати и постигнувањето на целите на истражувањето.

Во првата глава се претставени фундаменталните аспекти на готовината како платежен инструмент. Во овој дел кандидатот елаборира краток осврт кон историските параметри на развојот на платежните системи и инструменти. Во првиот дел од трудот, од особена важност претставува утврдување на учеството на готовината во вкупниот износ на реализирани платежни трансакции, компаративна анализа на готовината и останатите типови на платежни инструменти, како и утврдување на оперативните и финансиските области во работењето со готовина. Со ова се овозможува адекватно запознавање со основите на готовината како проблематика на трудот. Во оваа глава се става акцент и на регулативната рамка поврзана со процесирањето на готовина. Во неа се обработени основите на регулативата поврзана со процесирањето на готовина на Европската унија, како и релевантните европски институции кои имаат клучна улога во оваа област.

Во втората глава, детално се претставени банкарските трошоци во процесирањето на готовина. Покрај иницијалните трошоци за воспоставување на инфраструктура за работење со готовина, во трудот се претставени и континуираните трошоци во процесирањето на готовина. Континуираните трошоци во најголем дел се условени од типовите на банкарски услуги поврзани со работењето со готовина. Меѓу нив, како најчесто застапени се издвоени трошоците при преземање и снабдување со готовина на деловните експозитури, опслужувањето со готовина на АТМ-уреди, трошоци за услугите кон нефинансиски правни субјекти, трошоци за држењето на готовината во интерните банкарски системи и трошоците за персонал ангажиран во областа на работа со готовина. Од особена важност во овој дел е добивањето на целосна слика за трошоците при процесирањето на готовина, поради тоа што голем дел од деловните банки немаат адекватни системи на мерење на сите трошочни категории. Од друга страна, одредени типови на услуги и производи поврзани со процесирањето на готовина, а со тоа и дел од трошочните категории, кај голем дел од деловните банки не се воопшто присутни. Адекватната алокација на трошоците според типот и користењето на ресурси овозможува банките одделните трошочни категории во процесирањето на готовина да ги поврзат со природата на активностите и со тоа да извршат евалуација дали е поповолно да се реализираат преку интерни или екстерни услуги.

Во третата глава кандидатот се фокусира на моделите на организација и управување со готовина. Моделите на оптимизација се карактеристични за планирањето на готовинските текови кај нефинансиските правни лица, додека моделите на организација ги претставуваат стандардните банкарски модели за процесирање на готовина. При анализата на моделите на оптимизација, меѓу кои е ставен посебен акцент на моделот на Baumol, Beranek, Miller-Orr и Stone, се дава и

критички осврт во насока адекватна евалуација на нивните перформанси. Преку проучување на моделите, извршено е конституирање на нов модел на организација на процесирањето на готовина кај деловните банки, кој во одреден степен ги интегрира моделите на оптимизација. Новиот модел е детално елабориран при што се обработени неговиот основен концепт и организација, улогите и одговорностите на учесниците во моделот, начинот на порамнување и пребивање на нивните побарувања и обврски, како и мотивите за нивната партиципација во моделот за процесирање на готовина. Истовремено, извршено е проектирање на ефектите од новиот модел за процесирање на готовина врз трошоците во банкарското работење.

Проектирањето на ефектите е извршено врз иницијалните трошоци за воспоставување на инфраструктура за процесирање на готовина, односно врз трошоците при конституирање на модел за процесирање на готовина како и врз стекнатите трошоци на носителот и учесниците во моделите за процесирање на готовина. Од особена важност е проектирањето на ефектите на новиот модел за процесирање на готовина врз тековните трошоци во процесирањето на готовина. Во овој сегмент од главата се дава осврт кон можностите за оптимизација на трошоците условени од обемот на работењето на деловните банки, фактичките и предвидените трошоци за процесирање на готовина, инкременталните трошоци за процесирање на готовина, граничните трошоци во процесирање на готовина, како и опортунитетните трошоци во процесирањето на готовината. Воедно, опфатени се и можните ефекти на моделот врз трошоците кои произлегуваат од ризиците во процесирањето на готовина, како и другите ефекти од примената на моделот кои се смета дека овозможуваат подобро дејствување во областа на обработка, чување и транспорт на готовина, одржување на висококвалитетни банкноти во оптек, како и намалување на бројот на фалсификувани банкноти во оптек преку примената на соодветна инфраструктура за нивна детекција.

Во четвртата и последна глава од трудот, извршена е анализа на можностите за оптимизација на трошоците за процесирање на готовина на македонскиот пазар. Предмет на анализа се постојните принципи на процесирањето на готовина во банкарскиот сектор, меѓу кои е ставен акцент на организацијата на моделите за процесирање на готовина, банкарската инфраструктура за процесирање на готовина, како и законската регулатива која ја уредува оваа област. Во рамките на анализата се идентификувани недостатоците на постојниот модел на процесирање на готовина и се даваат идни насоки кои се смета дека ќе придонесат за оптимизација на трошоците во овој сегмент од банкарското работење. Покрај предложениот нов модел за процесирање на готовина на македонскиот пазар, презентирани се и други решенија кои можат да придонесат за подобрување на системот за процесирање на готовина како користењето на современи технолошки решенија за оптимизација и проектирање на потребите од готовина, можности за намалување на трошоците поврзани со осигурувањето на готовина, како и современи ИТ-системи за автоматизирање на процесите поврзани со готовина во насока на подобрување на резултатите од оперативното работење. Анализата се заснова на расположливите секундарни извори на податоци. Заради евидентната ограниченост со реални податоци кои можеа да бидат обработени,

препораките на ниво на банкарскиот сектор се изведени со помош на едноставна симулација.

Во заклучокот на трудот се сумирани клучните резултати од истражувањето преку оценка на фундаменталните врски меѓу моделите за организација и оптимизација на трошоците при процесирањето на готовина и нивното одделно влијание врз трошоците на деловните банки. Оптимизацијата на трошоците претставува еден од најголемите предизвици во современото банкарско работење и таа е особено значајна во делот на неговата ликвидност. Во овој дел, исто така, направено е резиме на недостатоците на постојните модели за процесирање на готовина, со посебен акцент на клучните недостатоци и грешки кои се присутни во банкарскиот сектор.

ОЦЕНА И ПРЕДЛОГ

Членовите на Комисијата внимателно ја прочитаа и ја проучија докторската дисертација на кандидатот м-р Марко Трпкоски со наслов ОПТИМИЗАЦИЈА НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ПРОЦЕСИРАЊЕ НА ГОТОВИНА ВО РАБОТЕЊЕТО НА БАНКИТЕ и сметаат дека таа претставува комплексен и содржаен труд во областа банкарскиот менаџмент.

Членовите на Комисијата ценат дека докторската дисертацијата претставува значаен труд кој се одликува со сериозен пристап кон третирањот проблем на оптимизација на трошоците на готовина во банкарството и опфаќа обработка на сите релевантни аспекти на обработуваната материја, аргументација на поставените тези, соодветни методолошки пресметки и презентација на резултатите. Ваквиот пристап е надополнет со соодветна методолошка рамка, користена е најнова научна и стручна литература, како и сеопфатна компаративна анализа и емпириско истражување кои создаваат основа за изразено критичко размислување од страна на кандидатот. Претходно наведениот пристап создава солидна основа за конципирање заклучоци, насоки и препораки за оптимизацијата на трошоците за процесирање на готовина на глобално ниво, со посебен акцент на можностите за нивно инкорпорирање на македонскиот пазар, што му дава посебен научен придонес на трудот.

М-р Марко Трпковски во трудот сублимира голем број на елементи кои можат да бидат имплементирани во рамките на постојната банкарска инфраструктура, без поголем издаток, како и алтернативи во делот на оптимизација на трошоците во процесирањето на готовина на глобално ниво, со посебен осврт на можностите за практична примена во банкарството во Република Македонија. Кандидатот во целост одговорил на поставената цел на истражување во трудот, односно предлагање на конкретни решенија чијашто примена ќе придонесе кон оптимизација на трошоците за процесирање на готовина во банкарското работење.

Членовите на Комисијата се едногласни во оцената дека кандидатот м-р Марко Трпкоски во докторската дисертација ОПТИМИЗАЦИЈА НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ПРОЦЕСИРАЊЕ НА ГОТОВИНА ВО РАБОТЕЊЕТО НА БАНКИТЕ, успеа успешно да одговори на целите и на прашањата што беа поставени при дефинирањето на предметот на истражување. Комисијата констатира дека согласно со академските

стандарди, кандидатот м-р Марко Трпковски изработил комплексен и сеофатен труд со оригинален пристап во истражувањето на предметната проблематика. Теоретските и емпириските елаборации во трудот имаат реална примена во практиката, со што овој труд има како научен, така и апликативен придонес.

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата му предлага на Советот на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати овој узвештај со позитивна оцена на докторската дисертација **ОПТИМИЗАЦИЈА НА ТРОШОЦИТЕ ЗА ПРОЦЕСИРАЊЕ НА ГОТОВИНА ВО РАБОТЕЊЕТО НА БАНКИТЕ**, и

2. на кандидатот м-р Марко Трпковски да му се дозволи јавна одбрана на докторската дисертација.

Скопје, 8 октомври 2012 година.

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА И ОДБРАНА НА ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

1. _____ с.р.
/ Д-р Климентина Попоска /

2. _____ с.р.
/ Д-р Биљана Ангелова /

3. _____ с.р.
/ Д-р Снежана Костадиноска Милошеска /

4. _____ с.р.
/ Д-р Татјана Петковска Мирчевска /

5. _____ с.р.
/ Д-р Неда Петроска Ангеловска /

03-1926/1
25-10-2

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ОДГОВОРНОСТ НА МЕЃУНАРОДНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ ЗА *ULTRA VIRES* АКТИ“ ОД М-Р ВИДА ПОПОВСКА -КОЧИШКА, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седница одржана на 15.9.2011 година, донесе одлука за формирање Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација под наслов „Одговорност на меѓународните организации за *ultra vires* акти“ од кандидатката м-р Вида Поповска -Кочишка, во состав: проф. д-р Поликсена Гавроска, проф. д-р Љуборми Д. Фрчкоски, проф. д-р Сашо Георгиевски, проф. д-р Татјана Петрушевска и проф. д-р Тони Дескоски. Комисијата до наставно-научниот совет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Тема на докторската дисертација

1. Актуелност на проблематиката и научен придонес на истражувањето

Докторската дисертација под наслов „Одговорност на меѓународните организации за *ultra vires* акти“ го обработува институтот меѓународна одговорност на меѓународните организации, конкретно за посебен вид на меѓународни противправни акти, *ultra vires* актите.

Прашањата разработени во трудот го актуализираат прашањето за одговорност на меѓународните организации, тема кој веќе во скоро време е присутна во меѓународната јуриспруденција. Растечкиот број на меѓународните организации во изминатите 50-тина години и нивната улога на важен двигател на меѓународните односи, можеби не во иста мера како и државите, сепак, ја наметна потребата од отворање на прашањето за нивната одговорност во поглед на активностите кои ги преземаат и актите кои ги усвојуваат. Меѓународните организации, денес, претставуваат незаменлив инструмент за институционализирана соработка меѓу државите и постои општа тенденција за проширување на нивните овластувања, многу од нив во исклучива надлежност на суверените држави.

Оттука, бројните активности, нормативни и оперативни кои се изведуваат од страна на меѓународните организации на територијата на мнозинството држави-членки можат да доведат до повреда на правата на другите и да предизвикаат штета. Во вакви случаи се поставува прашањето кои правни принципи ќе се применат за односите помеѓу организацијата и „жртвата“ од нејзините активности. Тука лежи основата на одговорноста на меѓународната организација. Исто како што државата може да биде повикана на одговорност за повреда сторена на една организација, така и организацијата може да биде одговорна за повреда извршена на држава или друга меѓународна организација, каде што повредата произлегува од прекршување на меѓународна обврска согласно со одредба во специфичен договор или принцип на меѓународното обичајно право.

Така, многу прашања кои произлегуваат од одговорноста на меѓународните организации

се разработени во трудот. Имено, каде би ги лоцирале границите на меѓународно-правниот субјективитет на меѓународните организации? Ако постои одговорноста, дали произлегува исклучиво од внатрешното право на организацијата, па оттука, дали може да постои нејзино повикување само од страна на организацијата или може да се повикаат државите-членки на одговорност во случај на недостиг на потребните финансии на организацијата? Кој е одговорен кога меѓународната организација дејствува *ultra vires*? Дали државите кои гласале против одредена одлука се одговорни кога одлуката ќе предизвика штета на трета страна? Дали се државите-членки обврзани со договорите создадени од меѓународната организација? Дали се меѓународните организации обврзани со општите принципи на меѓународното право и со општите договори како оние што се однесуваат на човековите права?

Припишувањето одговорност на меѓународните организации може да се оправда врз неколку основи. Пред сè, тука е огромната улога на меѓународните организации во меѓународните односи, која логично води кон одговорност за преземање неправни акти или *ultra vires* акти. Меѓународната заедница не може да толерира ситуација во која еден толку активен актер како што е меѓународна организација, на глобалната сцена да и биде дозволено да ги прекршува обврзувачките меѓународни норми без притоа да сноси последици за своето однесување. Такавата состојба би го потценила институтот на меѓународната одговорност, како и одредбите за понатамошното постапување на повредените страни, како и самото меѓународно право.

За жал, принципот дека меѓународните организации може да се повикаат на меѓународна одговорност за неправни и *ultra vires* акти засега претставува дел од меѓународното обичајно право. Елементот на „практиката“ и на „*opinio iuris*“ се евидентирани од меѓународните организации и државите, и многубројните автори, како и одлуките на меѓународните организации, ќе играат значајна улога во процесот на кодификација на правилата на одговорност на меѓународните организации. Тие се сосема свесни за околностите во кои се претпоставува одговорноста, така што своите понатамошни чекори ги планираат во согласност со свеста.

Во трудот е анализирана и 10-годишната работа на Комисијата за меѓународно право при Обединетите нации во однос на оваа проблематика која за таа цел формираше посебна група во својот состав. Започнувајќи од 2000 год., кога на својата 52. седница, Комисијата одлучи да ја вклучи темата за „одговорност на меѓународните организации“ во својата долгорочна програма за работа, па сè до 2011 година кога конечно ги усвои „Предлог-членовите за одговорност на меѓународните организации за меѓународно противправни акти“ и го поднесе до Генералното собрание за нивно понатамошно усвојување, така што овие правила се уште не се стапени во сила. Нивното стапување во сила ќе предизвика пресвртница во односите на меѓународната сцена.

Во однос на Република Македонија, во трудот е направен краток осврт на нејзиниот прием во меѓународните организации, посебно приемот во Обединетите нации, постапувајќи *ultra vires* во однос на критериумите за членство, не навлегувајќи во политичките констелации на проблемот.

Научниот придонес на истражувањето се огледа во анализата на правилата кои треба да ја регулираат одговорноста на меѓународните организации и на практиката, односно однесувањето на меѓународните организации кое може да повлече нивна одговорност во одредени ситуации. Особено се потенцира дека активностите на организациите и нивните акти, по примерот на државите, не се неограничени, напротив, се регулирани со внатрешните правила на организациите и со принципите на меѓународното право. Непостапувањето согласно со нив повлекува меѓународна одговорност. Посредно преку оваа анализа се дефинира местото и улогата на меѓународните организации во денешно време, кога тие стануваат сè поважен субјект на меѓународното право.

2. Предмет, цел и хипотези на истражувањето

Предмет на проучување на докторскиот труд се претежно меѓународните правила или пресуди за одговорност на меѓународните организации кои произлегуваат од актите на значајни меѓународни институции, како што се Комисијата за меѓународно право при Обединетите нации и Меѓународниот суд на правдата. Бидејќи одговорноста за организации произлегува единствено врз основа на меѓународно-противправни акти, нивното проучување е исто така присутно во трудот. Посебно се обрнува внимание на поимот на *ultra vires* актите и одговорноста на организациите за овој вид меѓународно-противправни акти. Во однос на поставувањето на тезите, трудот тргнува од констатацијата дека меѓународната заедница не обрнува доволно внимание на оваа толку релевантна проблематика, несогледувајќи ја јасно растечката улога и влијание на меѓународните организации. Обемот на делегирани овластувања од страна на државите кон меѓународните организации се повеќе се зголемува, па оттука одговорноста за нив сè повеќе доаѓа до израз. Се што оди во прилог на зајакнување на позицијата на меѓународните организации и потврдување на нивниот меѓународно-правен субјективитет, државите нерадо го прифаќаат. Затоа ова прашање бара особена внимателност при неговото регулирање. Но, сепак, државите мора да ја прифатат реалноста и потребата од што поскоро усвојување на правилата кои ја регулираат оваа област заради ставање крај на меѓународно-противправните активности на меѓународните организации.

3. Методолошки пристап на изработката

При изработка на трудот се користат повеќе научни методи: **историскиот метод** се користи, пред сè, во воведниот дел на трудот, кој го обработува историскиот развој на меѓународните организации, но исто така и останатите глави кои даваат приказ на минатите состојби во поглед на оваа проблематика., како на пр., приказ и обработка на поранешни пресуди на Меѓународниот суд на правдата. Понатаму, се користи и дескриптивниот метод со цел да се добие претстава за актуелните состојби во однос на прашањето за одговорноста на меѓународните организации, како и да се објаснат некои поими, на пр., поимот на *ultra vires* актите. Во извесна смисла се користи и компаративниот метод при обработката на правилата кои ја регулираат одговорноста на меѓународните организации со правилата кои ја регулираат одговорноста на државите, а кои се веќе усвоени од релевантните институции. Преку аналогија се прави споредба на Предлог-членовите за одговорност на меѓународните организации и одговорност на државите. Аналитичкиот и нормативниот метод се користат заради согледување на регулативата на оваа проблематика и колку таа е во согласност со општите принципи на меѓународното право.

4. Структура на дисертацијата

Докторската дисертација е составена од вовед, VII глави и заклучок.

Во воведниот дел се отвора концептот на истражувањето, неговиот историски развој и се укажува на некои основни постулати кои се важни за правилен пристап за истражувањето. Се разработува актуелноста на проблематиката на истражувањето и доменот во кој докторската дисертација претставува научен придонес, а посебно се образложени основната и другите цели

на истражувањето, како и основната хипотеза на истражувањето. Меѓу другото, се укажува на потребата и важноста од проучување на оваа проблематика.

Во првиот дел насловен „Улогата и значењето на меѓународните организации“, кој содржи пет точки, се дадени некои општи генералии за меѓународните организации, нивното настанување, историскиот развој и улогата која тие ја играат на меѓународната сцена. При тоа, се потврдува дек тие се продукт на денешното глобално живеење кое влече свои корени во почетокот на минатиот век. Несомнено, се вели дека XX век е ерата на меѓународните организации. Денес со право може да се тврди дека ниту една значајна одлука од областа на надворешната политика не може да се донесе без притоа да се земе предвид ставот на некоја меѓународна организација, што не значи дека за сметка на тоа е намалена улогата на суверените држави, напротив тие сеуште имаат доминантна улога во светот. Понатаму се прави обид за дефинирање на меѓународните организации, иако е прилично тешко да се даде една синтетичка дефиниција бидејќи не постои единствен тип на меѓународни организации. Оттука, повеќе се посветува внимание на целите кои треба да ги остварат и интересите за нивно создавање. Класификацијата на меѓународните организации овозможува подобро разбирање на мноштвото различни организации кои покриваат широки сфери на дејности и соработка, и во кои се испреплетуваат различни односи. Овој труд ги зема предвид само меѓународните владини организации кои можат да бидат повикани на меѓународна одговорност. Конечно, оваа глава ги наведува правните акти кои ги донесуваат меѓународните организации во согласност со нивните конститутивни инструменти и правилата на општото меѓународно право.

Втората глава под наслов „Меѓународноправен субјективитет на меѓународните организации“ го разработува концептот на меѓународниот субјективитет на меѓународните организации. Несомнено е дека меѓународните организации поседуваат субјективитет, инаку не би можеле воопшто да зборуваме за нивно повикување на одговорност. Обемот на нивниот субјективитет е различен кај секоја меѓународна организација и тоа прашање е регулирано со одредбите на нивниот основачки инструмент. Правниот субјективитет на организација кој е предуслов за меѓународната одговорност на таа организација мора „да се разликува од тој на нејзините држави-членки“. Со тоа, во меѓународното право се повеќе се зацврстува вториот субјект, меѓународните организации, покрај државите. Поради комплексноста на конституирањето, меѓународните организации не се третираат како идентични творби на државите, туку како сосема друг субјект на меѓународното право. Правилата кои го регулираат однесувањето на меѓународните организации се мошне слични на оние на државата, нормално приспособени кон специфичните карактеристики на меѓународните организации. Во оваа глава, ова прашање се разгледува и низ призмата на практиката на Меѓународниот суд на правдата и неговото искуство по ова прашање.

Третата глава го обработува поимот на меѓународната одговорност на меѓународните организации. Имено, со формирањето на Лигата и по неа Обединетите нации, како сеопшти, универзални организации, се појавува еден нов вид на одговорност, која е резултат на повреда на меѓународните норми кои од суштинско значење, не само за обезбедување на мирот во светот, туку се од интерес на сите членки на меѓународната заедница. Покрај теоретските постулати за поимот на одговорност, во оваа глава детално се анализирани правилата на меѓународното право кои ја регулираат оваа материја, поточно регулативата се насочува претежно кон Предлог-членовите за одговорност на меѓународните организации усвоени од Комисијата за меѓународно право и практиката на Меѓународниот суд на правдата во однос на ова прашање. Понатаму се објаснуваат поимот и елементите на меѓународно-противправните акти. Посебно при повикувањето на одговорност на една меѓународна организација се зема предвид однесувањето и дали тоа може да и биде припишано. Освен елементот на атрибутивност, мора да се разгледа

и повредата на меѓународната обврска како втор услов за повикување на меѓународна одговорност. Што значи се предвидуваат условите кога една меѓународна организација може да биде повикана на одговорност, како и правните последици од извршувањето на меѓународно противправен акт, односно формите на репарација за повредените држави или меѓународни организации. Сето тоа поткрепено со искуството на ОН во однос на мировните операции на териториите на државите. Понатаму, се отвора прашањето на овластен субјект кој би можел да повика на одговорност една меѓународна организација, солидарна одговорност, како и прашањето за противмерките, односно условите за преземање противмерки од страна на членовите на една меѓународна организација.

Во четвртта глава „*Ultra vires* акти на меѓународните организации“ се разработува поимот на *ultra vires* воопшто и во однос на меѓународните организации. Се поставува прашањето за противправниот карактер на *ultra vires* актот и се поврзува конкретно со однесувањето на орган или претставник на меѓународна организација. Бидејќи актот кој ги надминува надлежностите на организацијата задолжително ги надминува и овластувањата на органот или претставникот. Зголемувањето на бројот на меѓународните организации кои ги извлекуваат своите овластувања од оснивачки инструменти, дава еден нов моментум кон проблемот и концептот на *ultra vires*, правејќи го исто толку важен во меѓународното право колку и во внатрешното. Ова станува очигледно судено од аспект на вниманието кое се посветува на оваа материја од страна на меѓународните судови и правници, особено во поглед на актите на меѓународните организации.

Петтата глава „Одговорност на меѓународните организации за *ultra vires* акти и одлуки“ зборува конкретно за одговорноста на меѓународните организации за *ultra vires* актите. Тука се мисли на активностите кои ги преземаат меѓународните организации, а не на актите кои ги донесуваат. *Ultra vires* правните акти, кои ги надминуваат надлежностите, предизвикуваат нивно поништување, односно лишување од произведување на правно дејство. Активностите кои веќе се преземени *ultra vires* подлежат на одговорност заради предизвиканата штета од страна на повредената држава или друга меѓународна организација. Овие дилеми заслужуваат посебно внимание, кое е проследено не само преку теоретски приказ, туку и преку судската пракса. Членот 8 од Предлог-членовите за одговорност на меѓународните организации ја предвидува ситуацијата кога организациите, поточно нивни органи или претставници се однесувале *ultra vires*.

Прашањата кои тука се отвораат се однесуваат на правниот статус и влијанието на актите и одлуките на меѓународните организации кои не се во согласност со одредбите од нивните оснивачки документи или со воспоставените правила и процедури. На пр., дали таквите акти и одлуки се спротивни на оснивачките инструменти и противправни, дали ги содржат правни-обврзувачките обврски, кој е компетентен да одлучи за можните приговори и какви гаранции им се достапни на членките за заштита на нивните интереси наспроти таквите акти и одлуки.

Во шестата глава под наслов „Правни последици од одговорноста на меѓународните организации за *ultra vires* миротворните операции“ се истражува обемот и содржината за повреди на меѓународното право од страна на миротворните операции. Тука се поставуваат неколку прашања: на кој правен енетитет може да му се припише однесувањето во рамките на миротворните операции? Принциплите за припишувањето на однесување на државата се предвидени во инструментите на меѓународното хуманитарно право и во Предлог-членовите за одговорност на државите, но принципите за припишување на однесувањето на меѓународните организации е недоволно развиено. Исто така, потребно е да се утврди дали однесувањето кое може да се припише на меѓународна организација, може да биде припишано и на една или повеќе држави. Понатаму, кој е овластен да повика на одговорност за повреди на меѓународно

хуманитарно право направени во рамките на мировните операции, и кои механизми им стојат на располагање за повикување на одговорност? Кои акти би можеле да претставуваат *ultra vires* во рамките на мировните операции? Во оваа глава се анализира сегашната состојба во поглед на меѓународните правила кои се применуваат на миротворните операции, *de lege lata*, и и правото какво треба да биде, *de lege ferenda*. Без оглед на улогата на другите организации, оваа глава е ограничена на миротворните операции на ОН и НАТО, бидејќи овие две организации доминираат на меѓународната сцена во однос на миротворните операции и е сосема извесно дека ќе ја продолжат ваквата улога и во иднина. Конкретно, во изминатите 50-тина години, ОН имаат учествувано во преку 50-тина моротворни операции на сите континенти, а во моментот се ангажирани на 16 миротворни операции врз основа на мандат за употреба на сила согласно со Глава VII од Повелбата на ОН. А прашањето за одговорност за повредите на меѓународното право беше целосно запоставено во изминатите години.

Последниот дел, **заклучокот**, ги содржи општите согледувања на авторката за состојбата со меѓународната одговорност на меѓународните организации, и се потенцира потребата од што е можно поскоро комплетирање на процесот на кодификација на оваа материја, со цел да се избегнат какви било двосмислености или недоречености за однесувањето на меѓународните организации, посебно во делот на ангажирањето воени сили на организациите. Овој дел содржи и идните развојни тенденции на оваа проблематика, *de lege ferenda*.

II. Заклучок и предлог

Докторскиот труд *Одговорност на меѓународните организации за ultra vires акти*, од кандидатката м-р Вида Поповска -Кочишка, обработува мошне актуелна тема во меѓународната јуриспуденција, иако сеуште недоволно развиен. Дури во 2011 година беа усвоени нацрт-правилата за одговорност на меѓународните организации, а кои се уште не стапени на сила, но со тоа се направи значаен исчекор напред во кодификувањето на оваа материја. Корисноста од направеното истражување и направените анализи се зајакнати со практичното искуство на релевантните меѓународни институции, како и со однесувањето на меѓународните организации, *opinio iuris*.

Структурата на трудот е избалансирана. Материјата во сите главни аспекти е исцрпна, и е детално и темелно презентирана според логичен редослед. Содржината на трудот е презентирана на едноставен и јасен начин.

Во рамките на утврдениот предмет, реализираното истражување и направените анализи, кандидатката ја обработува широката проблематика не само прегледно, туку многу продлабочено, отворајќи бројни дилеми и прашања, притоа давајќи сопствени одговори и констатации, т.е сугерирајќи сопствени ставови и видувања.

Темата на докторскиот труд е обработена со употреба и комбинирање на неколку научни методи, во функција на успешно анализирање, докажување и презентирање на поставените тези. Трудот претставува самостоен стручно-научен труд во кој кандидатката, преку примена на соодветна научна методологија, изразува завидна способност за научна разработка на поставените тези, поставувајќи солидно изведени и издржани заклучоци, притоа покажувајќи завидна способност за користење на стручна и научна литература. Научно издржаниот третман на суштинскиот дел од материјата и отворените дилеми, прашања и сугестии поместени во трудот даваат солидна основа за понатамошно комплексно истражување на прашањата поврзани со оваа тема, во што се состои и основниот научен придонес на овој докторски труд.

Врз основа на изнесените приказ и оценка, Комисијата констатира дека се работи за

докторски труд што ги задоволува критериумите за подготвување на научни и стручни трудови од ваков вид, предвидени во соодветната законска регулатива и актите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ и Универзитетот „Св Кирил и Методиј“ во Скопје.

Од тие причини, на Комисијата и причинува задоволство едногласно да му предложи на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ да го усвои овој извештај со позитивна оцена и да и овозможи на кандидатката м-р Вида Поповска Кочишка да пристапи кон јавна одбрана на својот докторски труд.

КОМИСИЈА

Д-р Поликсена Гавроска, ред.проф. с.р.

Д-р Љубомир Д. Фрчкоски, ред. проф. с.р.

Д-р Сашо Георгиевски, ред. проф. с.р.

Д-р Татјана Петрушевска, ред.проф. с.р.

Д-р Тони Дескоски, вонр.проф. с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ИСЛАМОТ И АПСОЛУТНИОТ
КАРАКТЕР НА ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА СО ПОСЕБЕН АСПЕКТ НА ПРАВАТА
НА ЖЕНАТА“, ОД М-Р ЈАНА ИЛИЕВА, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ
ФАКУЛТЕТ “ЈУСТИНИЈАН ПРВИ” ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет “Јустинијан Први” при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје на седницата одржана на 18.6.2012 година, донесе одлука за формирање комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација под наслов „Исламот и апсолутниот карактер на човековите права, со посебен аспект на правата на жената“, од кандидатката м-р Јана Илиева, во состав: проф. д-р Поликсена Гавроска, проф. д-р Марика Ристовска, проф. д-р Татјана Петрушевска, доц. д-р Јасна Бачовска и доц. д-р Каролина Ристова Астеруд. Комисијата до Наставно-научниот совет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I.

ТЕМА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

Актуелност на проблематиката и научен придонес на истражувањето

Докторската дисертација под наслов „Исламот и апсолутниот карактер на човековите права, со посебен аспект на правата на жената“ ја обработува компатибилноста на човековите права, а особено правата на жената со исламот, т.е. исламскиот правен систем, како актуелен и акутен проблем во државите со доминантно муслиманска провениенција.

Во трудот е дадена целосна анализа на суштината и значењето на поимот „човекови права“, вградени во договорите на Организацијата на Обединетите нации, како и на регионално ниво, како и постојаниот конфликт меѓу универзализмот на човековите права и културниот релативизам. Со тоа, трудот опфаќа една значајна компонента во односот на исламот кон човековите права, во генерална смисла, земајќи го предвид фактот дека историското и културното

потекло на парадигмата „човекови права“ често се користи од страна на муслиманските земји како оправдување за нивната неподготвеност да го прифатат принципот на универзалност и да ги приспособат своите закони и политики во согласност со меѓународните норми за правата на човекот.

Во контекст на наведеното, трудот се осврнува и на анализа на нормативната структура на исламот, односно изворите на шеријатското право, и тоа: Куран, суна, иџма, кијас, фатва, мадхаб, од кои извори произлегуваат правата и обврските на луѓето во муслиманско доминантните земји. Главен проблем кај овој правен систем е тоа што тој не поставува јасни стандарди за обемот на правата на човекот и поради тоа исламските земји имаат значителна слобода да ја одредат неговата содржина, согласно со нивното дискреционо толкување на шеријатот. Ваквата дискреција ги отвора вратите за можни злоупотреби. Од тие причини, евидентна е практиката на индиферентност на државите чии правни системи се засновани на шеријатското право, за која се зборува во овој докторски труд, а особено кога станува збор за ратификување на основните конвенции за правата на човекот, како и нивното приобегнување кон резерви, со цел да ги заштитат вредностите засновани врз нивниот религиски систем.

Имајќи го предвид фактот дека ваквите резерви ги поткопуваат основните цели на инструментите за правата на човекот, релевантно е прашањето за универзалноста и апсолутниот карактер на човековите права. Ова дотолку повеќе ако се земаат предвид расправите кои доаѓаат од исламскиот свет дека меѓународните човекови права не се универзални туку дека се производ на европското просветителство и неговиот културен развој. Од тие причини произлегува острата критика на Универзалната декларација за правата на човекот и донесување на нејзин пандан - Декларацијата за човекови права во исламот од страна на Организацијата на исламската конференција, според која сите права и слободи предвидени во неа ќе бидат предмет на исламскиот шеријат.

Трудот особено се фокусира на правата на жената во исламот, за кои според кандидатката, се едни од најспорните прашања во рамките на оваа дебата бидејќи тука особено доаѓа до израз спротивставеноста на овие права дефинирани во меѓународното право и внатрешните особености и практики на државите. Во трудот се дадени примери на легислатива за статусот на жената во различни земји кои го применуваат исламското право, така што можат да се забележат најразлични ситуации, од забележителна слобода како, на пример, во Тунис или Мароко, до скоро неверојатна практика на исклучување како во Саудиска Арабија. Секоја земја има различна визија за вистинскиот исламски начин на третирање на жената. Сепак, нееднаквоста во семејството и сродните традиции и практики во различните муслимански земји се тесно поврзани со реалната способност на жената да ги ползува своите права во тие држави.

Идејата за еднакви права за жената и еднаквост во семејството, со јазикот на *fiqh* е „новосоздадено прашање“ (*masa'il mustahdatha*); тоа не ги засега правниците во минатото, бидејќи не било дел од нивното социјално опкружување или сфаќањата на луѓето за еднакви права. Сепак, оваа идеја денес наметнува голем предизвик за исламската правна мисла со кој таа кога-тогаш ќе треба да се соочи. Особено денес, кога во многу исламско доминантни земји, учеството на жените во

јавниот и политичкиот живот и, посебно, учеството на високи позиции во државниот систем е евидентно и тоа може да се оправда и поддржи и од гледна точка на исламското право.

Конечно, трудот се осврнува и на развојните процеси на 21 век кои го трансформираат односот помеѓу религијата, правото и семејството кај муслиманскиот свет. Поради тоа, студијата за исламот и човековите права е особено интересна. Таа е повеќестрана и отвора важни политички, социолошки, антрополошки и етички прашања. Истовремено е и техничка област, која има за цел да ги помири традиционалното шеријатско право и правото за права на човекот, чиј однос бил отсекогаш многу ранлив и дискутабилен. Зголемените движења на оние што го застапуваат политичкиот ислам и се залагаат за негова правна институционализација и на оние што се „прозападно“ ориентирани, наметнаа различни прашања и очекувања во однос на тоа каква ќе биде компатибилноста на исламските агенди со меѓународните норми за правата на човекот во нивниот поставиторитарен период.

Предмет, цел и хипотеза на истражувањето

Предмет на проучување на докторскиот труд се човековите права во исламот, односно шеријатското право, со посебен акцент на правата на жената, што претставува еден од најделикатните проблеми во современото право за правата на човекот, со цел да се докаже дека и покрај влијанието на културниот релативизам во исламско доминантните држави, одредени човекови права остануваат да имаат апсолутен карактер и да важат во однос на сите, без притоа да можат да бидат легално „начнати“.

Фокусот на истражувањето е во утврдување на разликите и противвречностите помеѓу шеријатското право и меѓународното право за правата на човекот кое се базира на универзалноста на човековите права. Барањето за универзалност и апсолутен карактер на човековите права не може да биде целосно олабавено со влијанието на религиозните и културните традиции, кои го одредуваат и условуваат карактерот на граѓанските и политичките права на индивидуата во даденото општество.

Исто така, фокусот е ставен и на можноста за развивање на едно ново, современо толкување на исламот и шеријатското право, посебно во однос на правата на жените, кое нема да биде во контрадикција со меѓународно правните инструменти за правата на жената, особено Конвенцијата за елиминирање на сите форми на дискриминација против жената. Во трудот се посветува особено влијание на природата, содржината и функционирањето на исламот и шеријатското право. Ваквиот фокус е доста значаен бидејќи, денес, евидентни се одредени поместувања во правец на согледување на односот помеѓу исламот и човековите права како однос на хармонија (а не како облик на културна доминација на западот над другите култури и нации) и на промовирање на карактеристиките на човековите права како универзални вредности со апсолутен карактер.

Во делот на поставувањето на тезите, кандидатката поаѓа од општата хипотетска рамка дека постои некомпатибилност помеѓу шеријатското право и современите норми за правата на човекот што се рефлектира и во однос на правата на жената во исламско-доминантните земји, како и тоа дека повикувањето на културниот релативизам во однос на правата на жените во муслиманските земји не може да ги амнестира овие земји од апсолутниот карактер на некои од овие права. Кандидатката во афирмација на главната теза се осврнува на потребите од промена на сфаќањата и општествената свест во муслиманските земји, а особено од потребата за ревидирање и реинтерпретација на изворите на шеријатското право, бидејќи тие не соодејствуваат со оригиналната исламска мисла. Доколку се развијат нови разбирања и интерпретации на исламот, за што се залагаат многу муслимански реформатори од минатото и денес, и тие се транспонираат во легислатива, би произвеле правила кои би биле во прилог на промовирањето и заштитата на правата на жената, нивните интереси и искуства.

Методолошката рамка

Сложеноста на темата и целта на истражувањето наложува комплексен методолошки инструментариум, така што е применета комбинација на квантитативни и квалитативни методи.

Фактот што истражувањата кои поаѓаат од нормативистичкиот приод сè повеќе од нивото на чисто теоретската расправа преминуваат на полето на емпириски истражувања овозможи истражувањето да се базира на веќе истестирани постапки, приспособени на поставената хипотетичка рамка и расположливите податоци.

Во трудот се применети следниве квалитативни методи: анализа на содржината, компаративно-правниот метод и историско-правниот метод.

Анализата на содржината се користи во истражувањето на примарната литература, односно на меѓународноправните документи за правата на човекот, посебно оние што се однесуваат на правата на жената, како и на сите релевантни документи и текстови од кои е составено шеријатското право.

Компаративно-правниот и историско-правниот метод се применети за вршење на релевантни споредби на правата на човекот регулирани со шеријатското право и правата на човекот загарантирани со меѓународноправните инструменти за човекови права. За да се оствари тоа, користен е историско-правниот метод и тоа, пред сè, за истражување на историскиот развој на исламското право, и тоа од арабските норми во седмиот век, преку поимите „шерија“ и „фих“ сè до современото толкување на нормите на шеријатот, како и развојот на човековите права на жената, но како еден поширок контекст кој не датира од времето на Лигата на народите, туку од борбата за еднаквост, правда и признавање на фундаменталните потреби на жената, која се јавува паралелно со почетоците на човековата култура.

Методот на индукција е применет при систематизирање на светската литература и практика од различни извори применети од страна на кандидатката

при истражување на алтернативните решенија за евентуално надминување на судирот „апсолутен карактер на човековите права“ – исламот.

Методот на дедукција е применет при извлекување на сопствени заклучоци врз база на претходно наведените примарни извори.

Структура на дисертацијата

Докторскиот труд „Исламот и апсолутниот карактер на човековите права, со посебен аспект на правата на жената“ е составен од вовед, четири дела и заклучок.

Во воведниот дел се претставени историскиот развој и поимот на меѓународното право за правата на човекот. Со презентирањето на содржината се дава контурата на темата што е предмет на истражувањето, со цел попрецизно претставување на генезата на документите како на универзално, така и на регионално ниво. Истовремено се опфатени и активностите кои се рефлектираат на политиките и правните системи на државите, како појдовна точка во докажувањето на хипотезите на докторскиот труд.

Во првиот дел насловен како „Поим на правата на жената“ е претставен историскиот развој на правата на жената како посебен вид на човекови права, како и меѓународните договори за правата на жената. Кандидатката во овој дел ја апострофира вообичаената практика на муслиманските земји на изјавување на општи и недозволиви резерви кон овие договори и оддолжување на нивната ратификација, со цел да не се повредат одредбите на исламската шерија.

Во вториот дел насловен како „Исламот и правата на жената во исламот“ се претставени поимот и термилолошките појаснувања на терминот ислам и шеријатско право, а особено нормативната структура на исламот, која е важна за утврдување на правата и обврските на луѓето под шеријатски режим. Кандидатката дава детално образложение на статусот и правата на жената во шеријатското право и современата исламска легислатива. Истовремено, кандидатката во трудот ја начнува и потребата за реинтерпретација на изворите на шеријатското право, кои се спротивни на оригиналната исламска мисла. Според кандидатката, доколку се изврши таква реинтерпретација сè поочигледно е дека јазот помеѓу исламските правила и меѓународните човекови права ќе биде значително редуциран, односно дека религијата, доколку е сфатена и интерпретирана во својата оригинална замисла, може да биде фактор за помирување на овој јаз.

Во третиот дел, кандидатката се осврнува и на едно од најконтроверзните прашања на денешницата, а тоа е однос помеѓу културниот релативизам и универзалноста на човековите права, кој е круцијален за докажување на тезите на трудот. Според кандидатката, иако аргументите на културните релативисти имаат повеќе приврзаници во академските кругови, сепак нивните ставови не водат кон прогрес и решавање на проблемот за изнаоѓање на решение за акцептирање на постојната и некаква нова општоприфатена декларација за човековите права. Кандидатката го апострофира фактот дека и покрај тоа што универзализмот не е синоним за униформност, потребно е прифаќање на соодветен реализам, како фундамент од каде би требало да се тргне во постигнувањето на целосната

ефективност на корпусот на човековите права и слободи, каде што спаѓаат и правата на жената во исламските земји.

Во четвртиот дел, кандидатката ја елаборира потребата од промовирање на дијалог во контекст на подобрување на правата на жената во исламските земји. Исто така, посочени се и развојот и влијанието на глобализацијата врз правата на жената, а особено промените кои се очекува да настанат во доменот на овие права, во земјите од Истокот по Арапската пролет.

Во заклучокот се содржани крајните согледувања на кандидатката во форма на препораки, во што се состои научниот придонес на оваа докторска дисертација.

Заклучок и предлог

Докторскиот труд „Исламот и апсолутниот карактер на човековите права, со посебен аспект на правата на жената“ обработува мошне интересна тема, при што корисноста од направеното истражување и направените анализи се зајакнати со актуелноста на темата не само во блискоисточниот, туку и во глобалниот светски контекст, факт што влијае и врз подигнување на свесноста за нејзината не помала релевантност и во западнобалканскиот контекст.

Структурата на трудот е избалансирана. Материјата во сите главни аспекти е исцрпно, детално и мошне темелно презентирана според логичен редослед. Содржината во трудот е презентирана на едноставен и јасен начин.

Во рамките на утврдениот предмет, реализираното истражување и направените анализи, кандидатката ја обработува широката проблематика не само прегледно, туку многу попродабочено, отворајќи бројни дилеми и прашања, притоа давајќи сопствени одговори и констатации, т.е. сугерирајќи сопствени ставови и видувања.

Темата на докторскиот труд е обработена со употреба и комбинирање на неколку научни методи, во функција на успешно анализирање, докажување и презентирање на поставените тези. Трудот претставува самостоен стручно-научен труд во кој кандидатката, преку примена на соодветна научна методологија, изразува завидна способност за научна разработка на поставените тези, поставувајќи солидно изведени и издржани заклучоци, притоа покажувајќи завидна способност за користење на стручна и научна литература. Научно издржаниот третман на суштинскиот дел од материјата и отворените дилеми, прашања и сугестии поместени во трудот даваат солидна основа за понатамошно комплексно истражување на прашањата поврзани со оваа тема, во што се состои и основниот научен придонес на овој докторски труд.

Врз основа на изнесениот приказ и оценка, Комисијата констатира дека се работи за докторски труд што ги задоволува критериумите за подготвување на научни и стручни трудови од ваков вид, предвидени во соодветната законска регулатива и актите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Од тие причини, на Комисијата и причинува задоволство едногласно да му предложи на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ да

го усвои овој извештај со позитивна оцена и да и овозможи на кандидатката м-р Јана Илиева да пристапи кон јавна одбрана на својот докторски труд.

КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Поликсена Гавроска с.р.**
- 2. Проф. д-р Татјана Петрушевска с.р.**
- 3. Проф. д-р Марика Ристовска с.р.**
- 4. Доц. д-р Јасна Бачовска с.р.**
- 5. Доц. д-р Каролина Ристова Астеруд с.р.**

ПРЕГЛЕД

на пријавени и прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Градежниот факултет во Скопје
на 394. седница на Наставно – научниот совет одржана на 17.10.2012 година

Р. бр.	Кандидат	Работен наслов на темата	Ментор
1	Соња Иванова, дипл. геод.инж.	"Анализа на процесот за изработка на дигитални картографски прикази врз основа на аналогни карти"	проф. д-р Златко Србиноски, Градежен факултет во Скопје.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ ПОМЛАД АСИСТЕНТ ОД ОБЛАСТА ИНФОРМАТИКА И
КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ
НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Во врска со конкурсот на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје од 25.VIII,2012 год., објавен во дневните весници „Вечер“ и „Лајм“, според решението број 02-1098/1, Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, на својата седница одржана на 26.IX,2012, нè определи за рецензенти за избор на помлад асистент по предметите од наставно-научната област информатика и компјутерско инженерство.

По проучувањето на доставените материјали, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен во весниците „Вечер“ и „Лајм“ на 25.VIII,2012 година, се пријавија двајца кандидати, и тоа: м-р Томче Делев и м-р Александра Каневче.

I. Кандидат: Томче Делев, магистер по електротехника и информациски технологии

Биографски податоци

М-р Томче Делев е роден на 16.IX 1985 во Гевгелија. Основно образование завршил во ОУ „Владо Кантарциев“ во Гевгелија, а средното образование го завршил во УЦ „Јосиф Јосифовски“ во Гевгелија. Во текот на основното и средното образование активно учествувал на регионални и државни натпревари по математика и физика, освојувајќи повеќе награди и признанија.

Во 2004 година се запишал на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, на насоката информатика и компјутерско инженерство. Дипломираш на истиот Факултет во 2008 со просечна оценка 9,55. Во текот на факултетското образование постојано бил наградуван за постигнатиот успех во студирањето.

Во октомври 2008 се запишал на магистерски студии на Факултетот за електротехника и информациски технологии, на насоката софтверско инженерство. По успешното полагање на предвидените испити со просечна оценка 10,00 и предавањето и одбраната на магистерскиот труд со наслов „Архитектура и развој на мобилни апликации со знаење за контекстот“, под менторство на вонр. проф. д-р Дејан Ѓорѓевиќ, на 29.XII,2010 се стекнал со научниот назив магистер по електротехника и информациски технологии, потесна специјалност: софтверско инженерство.

Своето прво работно искуство го стекнал во Друштвото за компјутерски услуги „CreationPal“ како софтверски инженер и архитект на првата македонска повеќе-платформска мобилна апликација „SportyPal“. Почнувајќи од септември 2009 година работел како демонстратор избран на Наставно-научен совет на Институтот за компјутерска техника и информатика при Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, а од 2011 година работи на истата позиција на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство.

Во февруари 2012 година се запишал на докторски студии на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, на насоката компјутерски науки и инженерство.

Како автор и коавтор има објавено 4 научни труда.

Кандидатот активно го владее англискиот јазик.

Наставно-педагошка дејност

За време на работењето на Факултетот за електротехника и информациски технологии и Факултетот за информатички науки компјутерско инженерство во изминатиот период одржувал аудиториски и лабораториски вежби на следниве предмети: структурирано програмирање, објектно ориентирано програмирање, вовед во интернет, програмски методологии, софтверско инженерство, визуелно програмирање, концепти за развој на софтвер, основи на софтверско инженерство и напреден развој на софтвер.

Научна и стручна дејност

Кандидатот ги објавил следниве трудови на домашни и меѓународни научни конференции:

- [1] G. Madjarov, D. Gjorgjevikj, and T. Delev, "Efficient two stage voting architecture for pairwise multi-label classification" in *AI 2010: Advances in Artificial Intelligence (J. Li, ed.), vol. 6464 of Lecture Notes in Computer Science*, pp. 164–173, 2011.
- [2] G. Madjarov, D. Gjorgjevikj, and T. Delev, "Ensembles of binary svm decision trees" in *Proc. of 2nd ICT Innovations Conference, (Ohrid, Macedonia)*, pp. 181–188, 2010.
- [3] T. Delev, D. Gjorgjevikj, and G. Madzarov, "Place-Tags, discovering and promoting places through mobile phones and collaborative filtering" in *Proc. of 32nd International Conference on Information Technology Interfaces ITI2010 (V. Luzar-Stiffler, I. Jarec, and Z. Bekic, eds.), (Cavtat, Croatia)*, pp. 225–230, 2010.
- [4] Икономовска Е., Делев Т., Димов З., Ѓорѓевиќ Д., "Web систем за електронско поднесување и рецензирање на трудови на научна конференција", *Зборник на трудови на VIII Национална конференција ЕТАИ со меѓународно учество - ЕТАИ 2007*, pp. 17-5, Охрид, Македонија, 19-21 септември 2007.

Во [1] е претставен ефикасен метод за гласање во процесот на предикција за методите базирани на парови на ознаки. Како резултат на структурата на поврзување на моделите парови на ознаки значително се зголемува пресметковната ефикасност на класичните методи парови на ознаки во процесот на предикција. Класификациските модели се организирани во две нивоа и во процесот на предикција некои од моделите поставени во второто ниво нема потреба да бидат евалуирани како резултат на предикциите добиени од моделите поставени во првото ниво.

Во [2] е истражувана можноста за креирање на ансамбли од класификатори од бинарната дрво архитектурата која во секој од јазлите обучува класификатор од машините со носечки вектори. Случајни шуми (анг. Random forest) и Бегинг (анг. Bagging) се користат за градење на ансамблиите. Експерименталната евалуација покажува дека ансамблиите од оваа архитектура ги подобруваат перформансите на основниот класификациски модел.

Во [3] е претставен дизајн и имплементација на мобилна апликација заедно со веб-сервер за геоозначување омилен и интересни места и нивно споделување со заедница. Дизајнот и архитектурата на оваа апликација укажува на клучните аспекти и прашања кај овој вид на системи.

Во [4] е опишан веб-базиран систем кој ги решава повеќето административни задачи околу една научна конференција, кои се дел од процесот на прибирање и рецензија на трудови. Системот овозможува електронско поднесување на трудови од страна на авторите и автоматизација на процесот на рецензија. Со овој систем исто така е овозможено автоматско прибирање на рецензиите и нивно збирно прикажување што го олеснува донесувањето на одлука за прифаќање/одбивање на трудовите.

Кандидатот учествувал и во следниве научни и апликативни проекти:

1. Локациски базирани мобилни колаборативни сервиси (раководител вонр. проф. д-р Владимир Трајковиќ), финансиран од ФЕИТ, УКИМ
2. Употреба на фолксономија и интернет социјални и интернет социјални мрежи во апликација на е-здравје (раководител доц. д-р Иван Чорбев), финансиран од ФЕИТ, УКИМ
3. Развој на методи за повеќецелна хиерархиска класификација (раководител вонр. проф. д-р Дејан Ѓорѓевиќ), финансиран од ФЕИТ, УКИМ
4. Методи за повеќезначна и хиерархиска повеќезначна класификација и рангирање базирани на дрва на одлучување (раководител вонр. проф. Д-р Дејан Ѓорѓевиќ), финансиран од ФИНКИ, УКИМ

II. Кандидат: Александра Каневче, магистер по електротехника и информациски технологии

Биографски податоци

М-р Александра Каневче е родена во Белград, Р. Србија, на 22.1.1987. Основно и средно образование завршила во Охрид со континуиран одличен успех. Во 2005 година се запишала на редовни студии на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, на насоката информатика и компјутерско инженерство. Дипломирала на истиот Факултет на 18.6.2009 со просечна оценка 10, со наслов на дипломскиот труд: "Оптимизација на сложени мрежни системи", под менторство на акад. Љупчо Коцарев. Во текот на факултетското образование постојано била наградувана за постигнатиот успех во студирањето.

Од октомври 2009 година е ангажирана од Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје како демонстратор по предметите од подрачјето на информатиката и компјутерското инженерство.

На магистерски студии од областа на компјутерските мрежи и е-технологии се запишала во ноември 2009 година на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје. Испитите ги положила со просечна оценка 10. На 13.6.2011 магистрирала на истиот Факултет на тема: "Моделирање и анализа на сложени мрежни системи", под менторство на акад. Љупчо Коцарев.

Со отворањето на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, од октомври 2011 е ангажирана од страна на Факултетот како демонстратор по предметите од подрачјето на информатиката и компјутерското инженерство.

Во февруари 2012 година се запишала на докторски студии на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, на насоката компјутерски науки и инженерство.

Како автор има објавено 3 научни труда.

Кандидатот активно го владее англискиот јазик.

Наставно-педагошка дејност

За време на работењето на Факултетот за електротехника и информациски технологии и Факултетот за информатички науки компјутерско инженерство во изминатиот период одржувала аудиториски и лабораториски вежби на следниве предмети: логички кола и дискретни автомати, формални јазици, компјутерски мрежи, WAN-мрежи, комуникациони технологии, архитектура и организација на компјутери, надежност на системи, безбедност и заштита на компјутерски системи, компјутерски архитектури.

Научна и стручна дејност

Кандидатката ги објавила следниве трудови на домашни и меѓународни научни конференции:

- [1] A. Kanevce, L. Kocarev, "Optimization of the electric power system of Macedonia", *ICT Innovations*, Ohrid, Macedonia, 2009.
- [2] A. Kanevce, I. Mishkovski, L. Kocarev, "Extended OPA model for cascading failure analyses", *The 9th Conference for Informatics and Information Technologies*, Molika, Macedonia, 2012.
- [3] A. Kanevce, I. Mishkovski, L. Kocarev, "Modelling long-term dynamical evolution of Southeast European power transmission system", *7th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems*, Ohrid, Macedonia, 2012.

Во [1] е развиен модел на електроенергетскиот систем на Македонија, како комплексен мрежен систем. Притоа генерализирајќиот проблем на минимална цена на проток е нумерички решен. Во системот се вклучени сите термоцентрали, термоелектрани - топлини, поголемите хидроцентрали, како и обновливите извори на енергија со повластени тарифи. Во трудот се прикажани и анализирани карактеристични примери на функционирањето на електроенергетскиот систем на Македонија.

Во [2] се анализирани надежноста и особено последователните падови во една мрежа. Искористени се податоците за електроенергетскиот систем на Југоисточна Европа. Мрежата е моделирана со помош на линеарно програмирање, за оптимална распределба на произведената електрична енергија до потрошувачите. Надежноста на мрежата е анализирана со помош на ОПА-моделот, кој овозможува анализа на последователни падови на електроенергетска мрежа. Во [2] ОПА-моделот е проширен така што вклучува и минимално производство на секој производствен капацитет и е направена анализа за влијанието на оваа минимална граница на производство врз последователните падови во системот. Резултатите покажуваат дека ова ограничување воведува дополнителна нестабилност во системот што води до поголема веројатност за последователни падови во системот.

Во [3] е моделирана електроенергетската мрежа на Југоисточна Европа како целина и како мрежа која постојано се надградува со цел да може да се задоволи зголемената побарувачка на електрична енергија, земајќи ја предвид потребната надежност на мрежата. При тоа, искористен е ОПА-моделот кој задоволува две барања. Прво, моделот се базира на паѓање и оптовареност на линиите со определена веројатност и мрежата се моделира како DC-мрежа, за што се користи линеарно програмирање. Второ, моделот вклучува систематска надградба на производствените и преносните капацитети на електроенергетскиот систем. Резултатите од анализите покажуваат дека спојувањето на посебните електроенергетски системи на Југоисточна Европа во еден заеднички пазар ќе има големи економски бенефиции во однос на инвестирање во нови производствени капацитети.

Кандидатката учествувала и во следниве научни и апликативни проекти:

1. Дијагностицирање на ранливост, појава на феномени и нестабилност во човечки мрежи, финансиран од: FP6 STREP EU
2. Програма за реализација на стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија за периодот 2012-2016 година, финансиран од: Светска банка.
3. Моделирање на реалистични 3D-сценарија за симулација на безжични мобилни ад хок-мрежи, финансиран од: ФИНКИ, УКИМ

Заклучок и предлог

Врз основа на претходно изнесеното, Комисијата заклучи дека и двајцата пријавени кандидати ги исполнуваат условите за избор во звањето помлад асистент од областа информатика и компјутерско инженерство на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство. Кандидатите имаат постигнато голем успех во текот на нивните додипломски и магистерски студии, а поседуваат и стекнато искуство на полето на научното и апликативното истражување, кое и понатаму продолжуваат да го продлабочуваат на нивните тековни докторски студии. Исто така, и двајцата кандидати веќе имаат поголемо искуство во наставната дејност како демонстратори на Факултетот, при што работата ја изведуваат стручно, посветено, совесно и со големо внимание.

Врз основа на сето изнесено Комисијата со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје да го прифати извештајот и да ги избере кандидатите м-р Томче Делев и м-р Александра Каневче за помлади асистенти од областа информатика и компјутерско инженерство на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство.

Скопје, 4.10.2012

Рецензентска комисија:

Акад. проф. д-р Љупчо Коцарев, претседател с.р.

Вонр. проф. д-р Дејан Ѓорѓевиќ, член с.р.

Доц. д-р Соња Филипова, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК (ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА) ЗА НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: КЛАСИЧНА АРХЕОЛОГИЈА: ГРЧКА И РИМСКА КУЛТУРА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XXIX редовна седница одржана на 19.IX 2012 година, донесе ОДЛУКА за формирање Рецензентска комисија по пријавата на д-р Антонио Јакимовски за избор за наставник (во сите наставно-научни звања) за научните области (дисциплини): класична археологија: грчка и римска култура, на Филозофскиот факултет во Скопје на Институтот за историја на уметност и археологија. Со внимание ги прегледаваме приложените документи и го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Антонио Јакимовски е роден на 12.8.1976 година во Скопје, каде го заврши основното и средното образование во гимназијата „Никола Карев“. Студираше на Филозофскиот факултет во Скопје, на Институтот за историја на уметноста со археологија, каде што дипломира во 2000 година, на темата „Неолитски населби во Скопско“.

Постдипломските студии ги реализираше исто така на Филозофскиот факултет во Скопје, на Институтот за историја на уметноста со археологија со одбрана на темата „Антички светилки од Збирката на Музеј на Македонија“ во 2005 година, под менторство на проф. д-р Виктор Лилчиќ.

Во 2008 година ја одбрани докторската дисертација на тема: „Антички светилки во Македонија“, на Филозофскиот факултет во Скопје, пред комисијата: проф. д-р Виктор Лилчиќ (ментор), проф. д-р Иван Микулчиќ, проф. д-р Вера Битракова Грозданова, проф. д-р Елица Манева и проф. д-р Драги Митревски.

Од 2003 до 2007 година бил вработен во Музеј на Македонија.

Наставно-образовна дејност

Д-р Антонио Јакимовски има искуство и во едукативната дејност, и тоа во наставата на Филозофскиот факултет во Скопје, каде што во учебните 2006/2007, 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010 и 2010/2011 година бил ангажиран на Филозофскиот факултет во Скопје, при Институтот за историја на уметноста и археологија како стручњак од практиката со 4 часа неделно по предметите:

- вовед во археологија I
- вовед во археологија II
- римска археологија I (општа)
- римска археологија II (Македонија)
- раноантичка нумизматика
- нумизматика на Рим и рана Византија

Од учебната 2010/2011 е вработен како асистент на Филозофскиот факултет во Скопје, за научната област: класична археологија: грчка и римска култура.

Во согласност со член 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 138 од 6.VII.2009 година, член 12), кандидатот д-р Антонио Јакимовски остварил вкупно 49,72 поени од наставно-образовната дејност и со тоа го надминал минималниот број поени (10) по овој основ, потребен за избор во звањето доцент.

Научноистражувачка дејност

Д-р Антонио Јакимовски остварил исклучително богата и разновидна научноистражувачка дејност, при што публикувал повеќе библиографски единици во кои што главно ги третира проблемите на праисториската и античката археологија на територијата на Република Македонија. Меѓу нив се истакнуваат трудовите:

1. Новооткриена гробница вклесана во карпа од Исар Марвинци, Македонско наследство бр. 14, Скопје 2000, 73-80; / New discovered tomb carved into the rock from Isar Marvinci, Macedonian Heritage No. 14, Skopje 2000, 73-80; каде што публикува новооткриена гробница со целиот инвентар пронајден во неа.

2. Делчево, 2001: истражувања на четири тврдини од 6 век, Македонско наследство бр. 17, Скопје 2001, 83-92 (коавтор на В. Лилчиќ) / Delcevo 2001: Research on the four 6th Century Fortresses, Macedonian Heritage No. 17, Skopje 2000, 83-92 (co-author of V. Lilicic). Претставени се три новооткриени тврдини, дотогаш непознати во археолошката наука.

3. Неолитски населби во Скопско, Македонско наследство, Скопје 2002; Neolithic settlements in the Skopje area, Macedonian Heritage Skopje 2002.

На едно место се публикувани сите неолитски населби во регионот на Скопје, со две дотогаш непознати населби.

4. The Macedonian type of lamps, Macedonian Heritage No. 27, Skopje 2006. Претставен е тип на светилки, кој за првпат е издвоен како посебен. Типот е карактеристичен единствено за територијата на која живеат античките Македонци, поради што е наречен македонски тип светилки.

5. Lychnology, Macedonian Heritage No. 27, Skopje 2006.

Во текстот е претставена наука, која е дел од археологијата која се развива како посебна област која има за цел обработка на осветлувањето низ целото човеково егзистирање.

6. Северен бедем - Стоби 2001., Maced. acta archaeol 17, Скопје 2006. Претставени се резултатите од ископувањето во Стоби во 2001 година, при што е направена најдобрата стратиграфска рамка на локалитетот со што е прецизно датирана изградбата на северниот бедем, а со тоа и започнувањето на градското живеење на Стоби.

7. Археолошки истражувања, Чатеж, 2002. Maced. acta archaeol 17, Скопје 2006. Претставени се резултатите од ископувањата на Чатеж во 2002 година, при што е даден приказ на начинот на истражување со помош на тотална станица и механизација, како и објектите откриени на ископувањето при кое за прв пат се откри нетипична неолитска култура во Словенија.

8. The Neolithik Settlement at Čatež – Sredno Polje. First Farmers - Koper 2005

(во коавторство со Митја Гуштин и група автори). Монографија во која се претставени резултатите од ископувањата на Чатеж во 2002 година, со објектите откриени на ископувањето, како и целокупниот инвентар пронајден на овој локалитет.

9. The Macedonian Type of Lamps. Skripta Praehistorika, Situla 44, Ljubljana 2007.

Типологија и попрецизна датација на тип светилки кои за прв пат ги одвоил авторот како засебен тип, со локални карактеристики. Освен типологијата, прецизирана е и датацијата на овој тип антички светилки.

10. Forum Romanum Stobis. Скопје 2007.

(во коавторство со Мила Шурбаноска). Публикација за археолошките истражувања кои се вршени на објектот со арки од Стоби, како дел од римскиот форум на археолошкиот локалитет Стоби.

11. Oil Lamps from the Collection of the Museum of Negotino. Macedonian Heritage No. 30, Skopje 2007.

Систематизирање, типологија и датација на светилките од збирката на Музеј на Град Неготино.

12. Светилки од Цареви Кули, Зборник на трудови, во спомен на Јован Ананиев, Струмица 2007, 131-134.;

Обработени се светилки од археолошкиот локалитет Цареви Кули во Струмица, при што тие се систематизирани, подредени во типови и датирани.

13. Неолит во Македонија. Maced. acta archaeol 18, Skopje 2008.

Прикажан е неолитот во Македонија со сите негови фази според дотогаш познатата литература за овој период, кој претставува еден од најрепрезентативните во Република Македонија.

14. Антички светилки од збирката на Музеј на град Неготино. Maced. acta archaeol 18, Скопје 2008.

Систематизирање, типологија и датација на светилките од збирката на Музеј на Град Неготино.

15. Археолошки истражувања – Стоби, 2001 година. Maced. acta archaeol 18, Скопје 2008 (во коавторство со Мила Шурбаноска и Горан Санев).

Истражувањата на проектот предримско Стоби се прикажани во овој текст, користејќи ги наодите и објектите пронајдени при истражувањата во 2001 година.

16. Нови согледувања за римската кука во Валандово. Maced. acta archaeol 18, Скопје 2008. (во коавторство со Мила Шурбаноска).

Авторите ги сумираат резултатите од повеќегодишните истражувања на локалитетот Стакина Чешма кај Валандово, при што даваат свои согледувања за карактеристиките и функцијата на овој објект.

17. Проект "Виминациум" Maced. acta archaeol 18, Скопје 2008.

Приказ на проектот Виминациум, односно начинот и методологијата на истражувањата, како и начинот на презентирањето на откриените градби на овој грандиозен локалитет во близината на село Костолац - Србија.

18. Римски форум - Стоби, истражувања 2003-2006 година. Maced. acta archaeol 19, Скопје 2010.

Резултати од истражувањата на Римскиот форум во Стоби.

19. Horizon from Iron Age on Sector "Roman Necropolis" - Isar Marvinci, Macedonian Heritage No. 36-37, Skopje 2010.

Прикажани се железнодопските наоди и објекти од повеќегодишните истражувања на секторот Римска некропола на Исар Марвинци - Валандово, при

што за првпат е претставена печка со целиот нејзин керамички инвентар пронајден внатре, со што со сигурност е потврдено локалното производство на долновардарската - гевгелиска група на керамички наоди од железното време.

20. Градба со Арки - Forum Romanum Stobis. Скопје 2010.

Публикација за Градбата со Арки - истражувана од 2003 до 2010 година во рамките на проектот „Римски форум“. Во оваа публикација е обработен целиот материјал пронајден во објектот, неговиот инвентар како и дефинирана е неговата функција.

21. Macedonian Royal Tomb at Staro Bonche, Macedonian Heritage No. 38-39, Skopje 2011.

Публикувани се резултатите од повеќегодишните истражувања на гробницата од Старо Бонче, која е една од најубавите раноантички објекти во Република Македонија. Притоа, преку аналогии во античкиот свет, одреден е начинот на градење, погребување како и нејзината датација.

22. Attempt for location of the Mediaeval Town of Kavalariion, Macedonian Heritage No. 38-39, Skopje 2011 (во коавторство со проф. д-р Виктор Лилчиќ и доц. д-р Бошко Ангеловски).

Преку повеќегодишни теренски истражувања, авторите даваат своевидување за локацијата на средновековниот град Каваларион.

Со свои стручни и научни излагања учествувал на повеќе домашни и странски симпозиуми, меѓу кои се:

- Учество на тема: Културниот хоризонт од 6 век во регионот на Делчево, на симпозиумот: „Епохата на царот Јустинијан I во Република Македонија“, во организација на Институтот за историја на уметноста со археологија и НВО Центар за археолошки истражувања, Скопје, одржан во МАНУ на 4. 7. 2001.

Д-р Антонио Јакимовски е активен член на Македонското археолошко научно друштво и како таков учествувал со повеќе свои прилози на редовните симпозиуми на МАНД:

- учество на XVIII симпозиум на МАНД, одржан во Гевгелија 2004 година со научните прилози:

“Гробница вклесана во карпа од Исар Марвинци”

и: “Палатата од Валандово” (во коавторство со Мила Шурбаноска);

- учество на XIX симпозиум на МАНД, одржан во Делчево, 2006 година, со научните прилози:

“Македонски тип светилки”

и: проектот „Римски форум“ – Стоби, 2003-2006” (во коавторство со Мила Шурбаноска);

- учество на XX симпозиум на МАНД, одржан во Кичево во 2008 година со научните прилози:

Кралската гробница од с. Бонче

и: проектот „Римски форум“ – Стоби, 2003-2006” (во коавторство со Мила Шурбаноска).

- активно учество на XXI симпозиум на МАНД, одржан во Струмица во 2010 година, со научните прилози:

Археолошки комплекс Старо Бонче

и: “Градба со арки – Стоби, 2009-2010”.

Учествувал на меѓународниот симпозиум одржан во Пиран-DNEVI ARHEOLOGIJE V PIRANU - Словенија, октомври 2006.

Тој активно учествувал и на Семинарот за управувањето со културното наследство во Република Македонија и предизвиците од Валета - конвенцијата одржано во НУБ – Скопје, 2007 година.

Учествувал на меѓународниот симпозиум "XIIth International Colloquium on Roman Provincial Art, Corpus Signorum Imperii Romani" одржан во Пула, 2012 год,

Учествувал на Меѓународната школа за музеологија, Summer School of Museology, Piran, 2012.

Научноистражувачката активност на д-р Антонио Јакимовски се однесува и на теренските археолошки истражувања, при што бил соработник и раководител на повеќе археолошки ископувања од 1995 година во рамките на следниве научно-истражувачки проекти:

1995	ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА
1996	ВАРДАРСКИ РИД -ГЕВГЕЛИЈА (проект на Филозофски факултет) ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА
1997	ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА
1998	ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА ДАВИНА КУЛА ЧУЧЕР (проект на Филозофски факултет) ТУМБА МАЏАРИ-СКОПЈЕ
1999	ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА ДАВИНА КУЛА ЧУЧЕР (проект на Филозофски факултет) ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО
2000	ВРАЊАК-МАРКОВА СУШИЦА ТУМБА МАЏАРИ -СКОПЈЕ СТОБИ-ГРАДСКО ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА КРИВО КРУВЧЕ-КРИВА ПАЛАНКА ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО
2001	ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО-секторски раководител САМОИЛОВИ ТВРДИНИ-ОХРИД - секторски раководител МАЧЕВСКИ ЧУКИ- ПЕХЧЕВО СТОБИ -ГРАДСКО ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО

- 2002 ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО-секторски раководител
ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА - секторски раководител
- 2003 СТОБИ-ГРАДСКО - раководител на теренски истражувања
СТАКИНА ЧЕШМА-ВАЛАНДОВО
- 2004 СТОБИ-ГРАДСКО-теренски раководител
ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО - секторски раководител
ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА - секторски раководител
ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО - секторски раководител
- 2005 СТАКИНА ЧЕШМА-ВАЛАНДОВО
ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО-секторски раководител
СТОБИ-ГРАДСКО - раководител на теренски истражувања
- 2006 СТОБИ-ГРАДСКО –заменик-раководител
ГРАДИШТЕ-НЕГОТИНО – корководител
- 2007 СКОПСКО КАЛЕ - секторски раководител (проект на Филозофски факултет)
СТОБИ-ГРАДСКО – заменик-раководител
ВИСОКА - с. КУШЕВИЦА – заменик-раководител (проект на Филозофски факултет)
БОНЧЕ - с. БОНЧЕ - раководител на теренски истражувања (проект на Филозофски факултет)
ВИНИЧКО КАЛЕ - ВИНИЦА – заменик-раководител
- 2008 СТОБИ-ГРАДСКО – заменик-раководител
ВИНИЧКО КАЛЕ - ВИНИЦА – заменик-раководител
БОНЧЕ - с. БОНЧЕ - раководител на теренски истражувања (проект на Филозофски факултет)
МАРКОВА КУЛА-ДЕМИР КАПИЈА-заменик-раководител (проект на Филозофски факултет)
- 2009 СТОБИ-ГРАДСКО – заменик-раководител
БОНЧЕ - с. БОНЧЕ - раководител на теренски истражувања (проект на Филозофски факултет)
ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО
- 2010 СКОПСКО КАЛЕ - секторски раководител (проект на Филозофски факултет)
СТОБИ-ГРАДСКО –заменик-раководител
БОНЧЕ - с. БОНЧЕ - раководител на теренски истражувања (проект на Филозофски факултет)
ГРАДИШТЕ - с. ЦРНОБУКИ – заменик-раководител (проект на Филозофски факултет)

СЕЛИШТЕ - с. ВЕШЈЕ- раководител на теренски истражувања
(проект на Филозофски факултет)

- 2011 БАРБАРАС - ДЕМИР ХИСАР - раководител на проект
(проект на Филозофски факултет)
БОНЧЕ - с. БОНЧЕ - раководител на теренски истражувања
(проект на Филозофски факултет)
АРХЕОЛОШКИ КОМПЛЕКС - ДЕМИР КАПИЈА -раководител на
проект (проект на Филозофски факултет)
ДЕМИР КАПИЈА - геофизички истражувања со Геоархео -
Хрватска (проект на Филозофски факултет)
ГРАДИШТЕ - с. ЦРНОБУКИ - геофизички истражувања
со Геоархео -Хрватска (проект на Филозофски факултет)
СТАКИНА ЧЕШМА-ВАЛАНДОВО – заменик-раководител

- 2012 СТАКИНА ЧЕШМА-ВАЛАНДОВО – заменик-раководител
ОРМАНКОВ ГРОБ - НЕГОТИНО - корководител
(проект на Филозофски факултет)
БАРОВО - ДЕМИР КАПИЈА- корководител
(проект на Филозофски факултет)
ГРАДИШТЕ - с. ЦРНОБУКИ - корководител
(проект на Филозофски факултет)
БОНЧЕ - с. БОНЧЕ - раководител на теренски истражувања
(проект на Филозофски факултет)

Освен тоа учествувал и на меѓународни научноистражувачки археолошки истражувања:

МУРСКА СОБОТА-СЛОВЕНИЈА (проект на Филозофски факултет)
НОВА ТАБЛА-СЛОВЕНИЈА
РИФНИК-СЛОВЕНИЈА
ОБЕРДРАУБУРГ-АВСТРИЈА
ЛИЕНЦ-АВСТРИЈА
СРЕДЊЕ ПОЉЕ-СЛОВЕНИЈА -раководител на теренски истраж.
НОВА ТАБЛА-СЛОВЕНИЈА - секторски раководител
ГРАМОЗНИЦА-СЛОВЕНИЈА - секторски раководител
СОПОТ-ВИНКОВЦИ-ХРВАТСКА

Д-р Антонио Јакимовски активно учествувал во теренските работи во рамките на наведените научноистражувачки проекти во својство на учесник на работните тимови, технички документатор за фотографирање, техничко истражување, потоа на рекогносцирање, во ископувањата работел на селектирање на керамика, а во последните неколку години, паралелно со завршувањето на неговите студии и зголемувањето на неговите искуства во теоријата и уште повеќе во археолошката практика, честопати добива и задолжение заменик-раководител на археолошките ископувања во отсуство на раководителот, како и раководител на теренски истражувања и проекти. Раководел со повеќе теренски археолошки

ископувања, меѓу кои и со проектите: Барбарас 2011 година и Археолошки комплекс Демир Капија 2011.

Истражувал културни хоризонти од предисторијата и антиката. Во овој поглед се издвојуваат неговите проучувања на античките светилки, досега единствено и врвно дело во македонската археологија.

Последните неколку години д-р Јакимовски врши археолошки ископувања на најмонументалната раноантичка гробница од македонски тип во Пелагонија кај село Бонче, во рамките на научноистражувачкиот проект „Истражување на археолошкиот комплекс Висока и Старо Бонче“, под раководство на проф. д-р Виктор Лилчиќ.

Во согласност со член 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 138 од 6.VII 2009 година, член 12), кандидатот д-р Антонио Јакимовски остварил вкупно 421 поен од научноистражувачката дејност и со тоа далеку го надминал минималниот број поени неопходен за избор во звањето доцент.

Стручно-апликативна дејност

Покрај во наставно-образовната и научноистражувачката дејност, кандидатот д-р Антонио Јакимовски пројавил и значителна активност на полето на стручно-апликативна дејност. Како резултат на неговата долгогодишна ангажираност на истражувањата на проектот „Римски форум“ објавил две стручни монографии (*Forum Romanum Stobis*. Скопје 2007 и Градба со Арки - *Forum Romanum Stobis*. Скопје 2010). Во Република Македонија, како и со повеќегодишното ангажирање на локалитетот Средње Поље-Чатеж - Словенија има објавено стручна монографија во странство: *The Neolithic Settlement at Čatež – Sredno Polje, First Farmers* - Koper 2005 (во коавторство со Митја Гуштин и група автори).

Во согласност со член 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 138 од 6.VII 2009 година, член 12), кандидатот д-р Антонио Јакимовски остварил вкупно 28 поени од стручно-апликативната дејност и со тоа го надминал минималниот број поени по овој основ, потребен за избор во звањето доцент.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Членовите на Рецензенската комисија, по разгледувањето на пристигнатите материјали од конкурсот, констатираа дека кандидатот д-р Антонио Јакимовски ги исполнува условите на конкурсот. Д-р Антонио Јакимовски во изминатиот период особено успешно ги реализирал задачите поврзани со наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност во областите за кои е распишан конкурсот. Имајќи го предвид членот 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 138 од 6.VII 2009 година, член 12),

Комисијата заклучи дека кандидатот д-р Антонио Јакимовски, со постигнати вкупно 498,72 поена, го задоволува потребниот број на поени по сите основи (40) што треба да ги оствари за да биде избран во звањето доцент.

Сумирајќи го гореизнесеното, како членови на Рецензентската комисија, имаме чест и задоволство да му предложиме на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, кандидатот д-р Антонио Јакимовски да биде избран во звањето доцент по научните области: класична археологија: грчка и римска култура.

Рецензентска комисија

Скопје 10.10.2012 година

Проф. д-р Виктор Лилчиќ, с.р.

Проф. д-р Драги Митревски, с.р.

Доц. д-р Марјан Јованов, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: **Антонио Никола Јакимовски**
(име, татково име и презиме)

Институција: **Филозофски факултет / Институт за историја на уметност и археологија**

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: **класична археологија: грчка и римска култура**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава учебна 2006/2007 - од прв циклус студии: вовед во археологија, I семестар, 4 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	2,4
2.	Одржување на настава учебна 2006/2007 - од прв циклус студии: вовед во археологија, II семестар, 4 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	2,4
3.	Одржување на настава учебна 2007/2008 - од прв циклус студии: вовед во археологија, I семестар, 4 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	2,4
4.	Одржување на настава учебна 2007/2008 - од прв циклус студии: вовед во археологија, II семестар, 4 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	2,4
5.	Одржување на настава учебна 2008/2009 - од прв циклус студии: вовед во археологија, I семестар, 4 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	2,4
6.	Одржување на настава учебна 2008/2009 - од прв циклус студии: вовед во археологија, II семестар, 4 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	2,4
7.	Одржување на настава учебна 2009/2010 - од прв циклус студии: вовед во археологија, I семестар, 4 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	2,4
8.	Одржување на настава учебна 2009/2010 - од прв циклус студии: вовед во археологија, II семестар, 4 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	2,4
9.	Одржување на настава учебна 2010/2011 - од прв циклус студии: вовед во археологија, I семестар, 4 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	2,4
10.	Одржување на настава учебна 2010/2011 - од прв циклус студии: вовед во археологија, II семестар, 4 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	2,4
11.	Одржување на настава учебна 2011/2012 - од прв циклус студии: вовед во археологија, I семестар, 5 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	3
11.	Одржување на настава учебна 2011/2012 - од прв циклус студии: античка нумизматика, I семестар,	3

	5 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	
12.	Одржување на настава учебна 2011/2012 - од прв циклус студии: вовед во археологија, II семестар, 5 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	3
13.	Одржување на настава учебна 2011/2012 - од прв циклус студии: античка нумизматика, II семестар, 5 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04).	3
14.	Настава во школи и работилници: Стоби- реставрација на мозаици и камена пластика од римски форум, одржан 2008 година	1,5
15.	Настава во школи и работилници: Летна археолошка школа Црнобуки, 2010 година	1,5
16.	Настава во школи и работилници: Летна археолошка школа Виничко Кале, 2011 година	1,5
17.	Одржување на теренска настава	
18.	Консултации со студенти 2006/2007 - од прв циклус студии: вовед во археологија, I семестар, 2 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,002).	0,06
19.	Консултации со студенти 2006/2007 - од прв циклус студии: вовед во археологија, II семестар, 2 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,002).	0,06
20.	Консултации со студенти 2007/2008 - од прв циклус студии: вовед во археологија, I семестар, 2 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,002).	0,06
21.	Консултации со студенти 2007/2008 - од прв циклус студии: вовед во археологија, II семестар, 2 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,002).	0,06
22.	Консултации со студенти 2008/2009 - од прв циклус студии: вовед во археологија, I семестар, 2 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,002).	0,06
23.	Консултации со студенти 2008/2009 - од прв циклус студии: вовед во археологија, II семестар, 2 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,002).	0,06
24.	Консултации со студенти 2009/2010 - од прв циклус студии: вовед во археологија, I семестар, 2 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,002).	0,06
25.	Консултации со студенти 2009/2010 - од прв циклус студии: вовед во археологија, II семестар, 2 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,002).	0,06
26.	Консултации со студенти 2010/2011 - од прв циклус студии: вовед во археологија, I семестар, 2 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,002).	0,06
27.	Консултации со студенти 2010/2011 - од прв циклус студии: вовед во археологија, II семестар, 2 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,002).	0,06
28.	Консултации со студенти 2011/2012 - од прв циклус студии: вовед во археологија, I семестар, 2 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,002).	0,06
29.	Консултации со студенти 2011/2012 - од прв циклус студии: вовед во археологија, II семестар, 2 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,002).	0,06

30.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат со наслов: „Античко оружје“, кандидат: Бошко Ангеловски	0,5
31.	Научно-популарна книга: Форум Романум Стобис (коавтор)	4
32.	Научно-популарна книга Гредба со арки - Стоби (коавтор)	4
Вкупно		49.72

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Раководител на национален научен проект: БОНЧЕ - с. БОНЧЕ -2007, раководител на теренски истражувања	6
2.	Раководител на национален научен проект: БОНЧЕ - с. БОНЧЕ -2008, раководител на теренски истражувања	6
3.	Раководител на национален научен проект: БОНЧЕ - с. БОНЧЕ -2009, раководител на теренски истражувања	6
4.	Раководител на национален научен проект: БОНЧЕ - с. БОНЧЕ -2010, раководител на теренски истражувања	6
5.	Раководител на национален научен проект: БОНЧЕ - с. БОНЧЕ -2011, раководител на теренски истражувања	6
6.	Раководител на национален научен проект: БОНЧЕ - с. БОНЧЕ -2012, раководител на теренски истражувања	6
7.	Раководител на национален научен проект: СЕЛИШТЕ - с. ВЕШЈЕ-2010, раководител на теренски истражувања	6
8.	Раководител на национален научен проект: БАРБАРАС - ДЕМИР ХИСАР -2011, раководител на проект	6
9.	Раководител на национален научен проект: АРХЕОЛОШКИ КОМПЛЕКС - ДЕМИР КАПИЈА - раководител на проект	6
10.	Раководител на меѓународен научен проект: меѓународна изложба "Македонске Бронце", отворена на Светскиот ден на музеите 2005 година во Археолошкиот музеј во Загреб.	9
11.	Раководител на меѓународен научен проект: "Почетоците на технологијата", отворена на 31 мај 2006 година во Музеј на Македонија.	9
12.	Раководител на меѓународен научен проект	9

	" Гроб број 12 од Бучинци", отворена на 28.10.2006 год. во AULA MEDITERRANEA-Пиран-Словенија.	
13.	Раководител на меѓународен научен проект "Млада македонска археологија"- излагање на најновите достигнувања, претставени на меѓународниот симпозиум одржан во Пиран - Словенија од 27.10.2006 до 29.10.2006 год.	9
14.	Раководител на меѓународен научен проект "Управување со културното наследство во Р. Македонија и предизвиците на конвенцијата од Ла Валета", одржан во Скопје, 16-18 април 2007 година, организиран од Британската амбасада во Скопје и Мацар (Македонски центар за археолошки истражувања).	9
15.	Учесник во национален научен проект АКТИВНО УЧЕСТВО НА НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКИТЕ ПРОЕКТИ НА СЛЕДНИТЕ ЛОКАЛИТЕТИ: 1995 ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА 1996 ВАРДАРСКИ РИД -ГЕВГЕЛИЈА (проект на Филозофски факултет) ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА 1997 ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА 1998 ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА ДАВИНА КУЛА ЧУЧЕР (проект на Филозофски факултет) ТУМБА МАЦАРИ-СКОПЈЕ 1999 ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА ДАВИНА КУЛА ЧУЧЕР (Проект на Филозофски факултет) ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО 2000 ВРАЊАК-МАРКОВА СУШИЦА ТУМБА МАЦАРИ -СКОПЈЕ СТОБИ-ГРАДСКО ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА КРИВО КРУВЧЕ-КРИВА ПАЛАНКА ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО 2001 ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО-секторски раководител САМОИЛОВИ ТВРДИНИ-ОХРИД - секторски раководител МАЧЕВСКИ ЧУКИ- ПЕХЧЕВО	

	СТОБИ -ГРАДСКО ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО	
2002	ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО-секторски раководител ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА - секторски раководител	
2003	СТОБИ-ГРАДСКО - раководител на теренски истражувања СТАКИНА ЧЕШМА-ВАЛАНДОВО	
2004	СТОБИ-ГРАДСКО-теренски раководител ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО - секторски раководител ВИНИЧКО КАЛЕ-ВИНИЦА - секторски раководител ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО - секторски раководител	
2005	СТАКИНА ЧЕШМА-ВАЛАНДОВО ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО-секторски раководител СТОБИ-ГРАДСКО - раководител на теренски истражувања	
2006	СТОБИ-ГРАДСКО -заменик раководител ГРАДИШТЕ-НЕГОТИНО - корководител	
2007	СКОПСКО КАЛЕ - секторски раководител (проект на Филозофски факултет) СТОБИ-ГРАДСКО - заменик-раководител ВИСОКА - с. КУШЕВИЦА - заменик -раководител (проект на Филозофски факултет) БОНЧЕ - с.БОНЧЕ - Раководител на теренски истражувања (проект на Филозофски факултет) ВИНИЧКО КАЛЕ - ВИНИЦА - заменик- раководител	
2008	СТОБИ-ГРАДСКО - заменик- раководител ВИНИЧКО КАЛЕ - ВИНИЦА - заменик -раководител БОНЧЕ - с. БОНЧЕ - раководител на теренски истражувања (проект на Филозофски факултет) МАРКОВА КУЛА-ДЕМИР КАПИЈА-заменик- раководител (проект на Филозофски факултет)	
2009	СТОБИ-ГРАДСКО - заменик -раководител БОНЧЕ - с. БОНЧЕ - раководител на теренски истражувања (проект на Филозофски факултет) ИСАР МАРВИНЦИ-ВАЛАНДОВО	
2010	СКОПСКО КАЛЕ - секторски раководител (проект на Филозофски факултет) СТОБИ-ГРАДСКО - заменик- раководител БОНЧЕ - с. БОНЧЕ - раководител на теренски истражувања (проект на Филозофски факултет) ГРАДИШТЕ - с. ЦРНОБУКИ - заменик- раководител (проект на Филозофски факултет)	

	СЕЛИШТЕ -с.ВЕШЈЕ-раководител на теренски истражувања (проект на Филозофски факултет)	
2011	БАРБАРАС - ДЕМИР ХИСАР - раководител на проект (проект на Филозофски факултет) БОНЧЕ - с. БОНЧЕ - раководител на теренски истражувања (проект на Филозофски факултет) АРХЕОЛОШКИ КОМПЛЕКС-ДЕМИР КАПИЈА- раководител на проект (проект на Филозофски факултет) ДЕМИР КАПИЈА - геофизички истражувања со Геоархео - Хрватска (проект на Филозофски факултет) ГРАДИШТЕ - с. ЦРНОБУКИ - геофизички истражувања со Геоархео -Хрватска (проект на Филозофски факултет) СТАКИНА ЧЕШМА-ВАЛАНДОВО - заменик -раководител	
2012	СТАКИНА ЧЕШМА-ВАЛАНДОВО - заменик -раководител ОРМАНКОВ ГРОБ - НЕГОТИНО - кораководител (проект на Филозофски факултет) БАРОВО - ДЕМИР КАПИЈА- кораководител (проект на Филозофски факултет) ГРАДИШТЕ - с. ЦРНОБУКИ - кораководител (проект на Филозофски факултет) БОНЧЕ - с. БОНЧЕ - раководител на теренски истражувања (проект на Филозофски факултет)	
	Вкупно: 63 x 3 бода	189
16.	Учесник во меѓународен научен проект: МУРСКА СОБОТА-СЛОВЕНИЈА(проект на Филозофски факултет) НОВА ТАБЛА-СЛОВЕНИЈА РИФНИК-СЛОВЕНИЈА ОБЕРДРАУБУРГ-АВСТРИЈА ЛИЕНЦ-АВСТРИЈА СРЕДЊЕ ПОЉЕ-СЛОВЕНИЈА -раководител на теренски истраж. НОВА ТАБЛА-СЛОВЕНИЈА - секторски раководител ГРАМОЗНИЦА-СЛОВЕНИЈА - секторски раководител СОПОТ-ВИНКОВЦИ-ХРВАТСКА Вкупно 9 x 5 бода	45
17.	Дел од монографија објавен во странство: The Neolithik Settlement at Čatež – Sredno Polje. First Farmers - Koper 2005 (во коавторство со Митја Гуштин и група автори)	6
18.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: "Новооткриена гробница вклесана во карпа од Исар Марвинци". Македонско наследство бр.14, 2000-Скопје.	4
19.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание:	4

	Делчево 2001: истражувања на четири тврдини од 6 век (во коавторство со доц. д-р Виктор Лилчиќ), Македонско наследство бр.17, 2001-Скопје.	
20.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Археолошки истражувања Чатеж, 2002. Maced. acta archaeol 17, Скопје 2006.	4
21.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: The Macedonian type of lamps Macedonian Heritage No. 27, Skopje 2006.	4
22.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Lychnology. Macedonian Heritage No. 27, Skopje 2006.	4
23.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Северен бедем - Стоби 2001. Maced. acta archaeol 17, Скопје 2006.	4
24.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Светилки од Цареви Кули, Зборник на трудови, во спомен на Јован Ананиев, Струмица 2007, 131-134.	4
25.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: The Macedonian Tipe of Lamps. Skripta Praehistorika, Situla 44, Ljubljana 2007.	4
26.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Oil Lamps from the Collection of the Museum of Negotino. Macedonian Heritage No. 30, Skopje 2007.	4
27.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Neolit vo Makedonija. Maced. acta archaeol 18, Skopje 2008.	4
28.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Антички светилки од збирката на Музеј на град Неготино. Maced. acta archaeol 18, Скопје 2008.	4
29.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Археолошки истражувања - Стоби 2001 година. Maced. acta archaeol 18, Скопје 2008. (Во коавторство со Мила Шурбаноска и Горан Санев)	4
30.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание:	4

	Нови согледувања за римската кука во Валандово. Maced. acta archaeol 18, Скопје 2008. (Во коавторство со Мила Шурбаноска)	
31.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Proekt "Viminacium" Maced. acta archaeol 18, Скопје 2008.	4
32.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание: Римски форум - Стоби, истражувања 2003-2006 година, Maced. acta archaeol 19, Скопје 2010.	4
33.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание Horizon from Iron Age on Sector "Roman Necropolis"- Isar Marvinci, Macedonian Heritage No. 36-37, Скопје 2010.	4
34.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор The Macedonian Tipe of Lamps. Skripta Praehistorika, Situla 44, Ljubljana 2007.	6
35.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Macedonian Royal Tomb at Staro Bonche, Macedonian Heritage No. 38-39, Скопје 2011.	6
36.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор: Attempt for location of the Mediaeval Town of Kavalariion, Macedonian Heritage No. 38-39, Скопје 2011. (во коавторство со проф. д-р Виктор Лилчиќ и доц. д-р Бошко Ангеловски)	6
	Вкупно	421

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Стручна монографија: Forum Romanum Stobis. Скопје 2007. (во коавторство со Мила Шурбаноска).	8
2.	Стручна монографија Градба со Арки - Forum Romanum Stobis. Скопје 2010. (во коавторство со Мила Шурбаноска)	8
3.	Стручна монографија објавена во странство The Neolithik Settlement at Čatež – Sredno Polje.	12

	First Farmers - Koper 2005 (во коавторство со Митја Гуштин и група автори)	
	Вкупно	28

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	49,72
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	421
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	28
Вкупно	498,72

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Драги Митревски, с.р.
2. Проф. д-р Виктор Лилчиќ, с.р.
3. Доц. д-р Марјан Јованов, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ ПО ПРЕДМЕТИТЕ ТЕОРИЈА И ПРАКТИКА НА ПРЕВЕДУВАЊЕТО И ТОЛКУВАЊЕТО ПРИ КАТЕДРАТА ЗА АНГЛИСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Скопје, на својата 30. редовна седница одржана на 7.9.2012 година, не избра за рецензенти во врска со пријавата на м-р Соња Китановска-Кимовска и м-р Огнен Чемерски на конкурсот објавен во дневниот весник „Нова Македонија“ на 25.8.2012 година, за избор на асистент по предметите теорија и практика на преведувањето и толкувањето при Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

ИЗВЕШТАЈ

М-р Соња-Китановска-Кимовска

БИОГРАФИЈА

Лични податоци

Презиме	Китановска-Кимовска
Име	Соња
Адреса	Партизански одреди 78/3/12, 1000, Скопје, Република Македонија
Државјанство	Република Македонија
Датум на раѓање	8.10.1979
Телефон	070/62 84 86
E-mail	sonjakitanovska@yahoo.com

Работно искуство

Работно место	НАСТАВНИК ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК (хонорарен ангажман) - настава преку интернет
Датум (од-до)	јули 2012 - денес
Работодавач и адреса	Agora Evolution LLC, Washington, USA
Главни задолженија	-подготовка и одржување на часови по англиски јазик според потребите на клиентите - 1 час неделно
Работно место	НАДВОРЕШЕН СОРАБОТНИК ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК (хонорарен ангажман како стручњак од практиката)
Датум (од-до)	октомври 2010 - денес
Работодавач и адреса	Катедра за преведување и толкување, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, бул. Крсте Мисирков 66, 1000 Скопје, Република Македонија
Главни задолженија	- подготовка и одржување на часови од методска единица вежби по предметите англиски јазик 1Б и 2Б на студенти во I година од додипломски студии -подготовка и спроведување на колоквиуми и испити по истите предмети, вклучувајќи и усни испити - консултации за студенти -150 студенти

- академска година 2010/2011 -18 часа неделно (2 семестра)
академска година 2011/2012 - 6 часа неделно (2 семестра) -член за комисија за
одбрана на дипломска работа - 2 пати

Работно место	НАДВОРЕШЕН СОРАБОТНИК ПО ПРЕДМЕТОТ ПРОФЕСИОНАЛНИ ВЕШТИНИ (хонорарен ангажман како демонстратор)
Датум (од-до)	ноември 2011-денес
Работодавач и адреса	Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје, ул.Ругер Бошковиќ бр. 16,1000 Скопје, Република Македонија
Главни задолженија	- подготовка и одржување на часови од методските единици предавања и вежби (2+2) по предметот професионални вештини и етика на студенти во I година од додипломски студии - подготовка и спроведување на испити по предметот - консултации за студенти - 310 студенти - академска година 20122 - 19 часа неделно (1 семестар).
Работно место	НАДВОРЕШЕН ПРЕДАВАЧ (хонорарен ангажман како стручњак од практиката)
Датум (од-до)	ноември 2010-денес
Работодавач и адреса	Факултет за применети странски јазици, Универзитет ФОН - Скопје, бул. Војводина 66, 1000 Скопје, Република Македонија
Главни задолженија	- подготовка и одржување часови од методска единица предавања по предметот теорија на преведување и толкување на студентите на постдипломски студии (I семестар); - подготовка и одржување часови од методска единица вежби по предметот двонасочен деловен превод на студентите на постдипломски студии (II семестар); - подготовка и спроведување на колоквиуми и испити по истите предмети - консултации за студенти -10 студенти - академска година 2010/2011 - 3 часа неделно (2 семестра) - академска година 2011/2012 - само консултации.
Работно место	ХОНОРАРЕН ПРЕВЕДУВАЧ/ГОЛКУВАЧ
Датум (од-до)	септември 2003 - денес
Работодавач и адреса	клиенти од Македонија, Велика Британија, Ирска, Шведска, Кина, Албанија, Бразил, Тајван, Шпанија, Германија, Холандија, Австралија, Романија, Литванија
Главни задолженија	- преведување на директивите на ЕУ и македонските закони како дел од процесот на усогласување на македонското со европското законодавство за Секретаријатот за европски прашања при Владата на Република Македонија; - преведување на текстови од следниве области: - право (закони, договори, оданочување, царина, избори, кривично право, корупција, човекови права, општо) - преведени над 700.000 зборови - телекомуникации (кориснички интерфејси за паметни телефони и таблет компјутери, упатства за корисни за паметни телефони и таблет компјутери, мрежи) - преведени над 120.000 зборови - земјоделство и сточарство (градинарство, овоштарство, поледелство, благосостојба на животни, безбедност на храна, органско производство, земјоделска механизација) - преведени над 100.000 зборови - маркетинг (интернет-маркетинг, анкети, прашалници, кампањи и квизови за

СМС)

- економија, финансии, бизнис, менаџмент, безбедност, медицина, труд и социјална политика, животна средина, инженерство, дипломи, уверенија, транспорт;
- толкување (шепотење, консекутивно и симултано) на состаноци, семинари, обуки, конференции, прес-конференции - над 500 дена ангажман како толкувач за бројни клиенти, меѓу кои:
- Амбасада на Кралство Шведска во Република Македонија
- Делегација на Европската комисија во Република Македонија
- Министерство за правда на Обединетото Кралство
- Министерство за правда на Република Македонија
- UNDP – UN Women
- Меѓународна организација за миграција - канцеларија во Скопје
- Friedrich Ebert Stiftung
- Hans Seidel Stiftung
- Lars Oscar Consulting AB Sweden
- Стопанска комора на Република Македонија
- Академија за обука на судии и јавни обвинители
- Коалиција „Сите за правично судење“
- Федерација на фармерите во Република Македонија
- Центар за човекови права и разрешување конфликти.

Работно место **ПРЕВЕДУВАЧ/ТОЛКУВАЧ КООРДИНАТОР ЗА ПРЕВОД И ПОДДРШКА НА РАКОВОДСТВОТО**

Датум (од-до) октомври 2001 – јули 2010

Работодавач и адреса Федерација на шведски фармери/проект „Поддршка на земјоделските здруженија во Република Македонија“ (СФАРМ 1, 2 и 3) (финансиран од Шведската агенција за меѓународна соработка)
ул. 20 Октомври 17, 1000 Скопје, Република Македонија

Главни задолженија

- преведување на материјали, вклучувајќи кореспонденција, извештаи, материјали за семинари/работилници/обуки, брошури, материјали за печат и други правни и стручни документи;
- толкување (шепотење, консекутивно и симултано) на состаноци, семинари, обуки, конференции, прес-конференции;
- лекторирање на сите службени документи на проектот на англиски јазик;
- координирање и надгледување на работата на преведувачите/толкувачите (вкупно 5 преведувачи/толкувачи);
- усогласување на терминологија на преведување и лекторирање на преведени текстови;
- подготвување на систем за следење и оценување на напредокот на проектот (дефинирање на показатели, извори на верификација, методи и распоред на собирање на податоците);
- собирање и анализирање на податоците за сите показатели;
- пишување на тримесечни извештаи од следењето;
- презентирање на извештаите од следењето пред раководството и Советодавниот одбор на проектот;
- пишување на годишните извештаи за напредокот на проектот;
- учество во изготвувањето на годишен план за работа на проектот;
- учество во изготвувањето на предлог-проекти.

Работно место	НАСТАВНИК ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК
Датум (од-до)	септември 2004 – јануари 2007
Работодавач и адреса	Еуролингва – Скопје, бул. Партизански одреди 15а-2/12, 1000 Скопје, Република Македонија
Главни задолженија	- подготовка и одржување на часови по англиски јазик за возрасни - 4 часа неделно.
Работно место	ПРЕВЕДУВАЧ /ТОЛКУВАЧ
Датум (од-до)	октомври 2001 – јануари 2002
Работодавач и адреса	Луис Бергер СА/ЕУ/ФАРЕ проект МА 9710 „Инвестициони опции во транспортниот сектор“ (финансиран од ЕУ/ФАРЕ), ул. 27 март бр. 5, 1000 Скопје, Република Македонија
Главни задолженија	- преведување на документи, вклучувајќи материјали за семинари/конференции и други правни и стручни документи; - толкување (консекутивно) на состаноци, семинари, работилници.
Работно место	ПРЕВЕДУВАЧ/ТОЛКУВАЧ
Датум (од-до)	мај 2000 – септември 2001
Работодавач и адреса	Енигма ДОО З. Д. Битола, Терминал бб, 7000 Битола, Република Македонија
Главни задолженија	- преведување на документи, материјали, кореспонденција и други правни и стручни документи; - толкување (консекутивно) на состаноци и состаноци по телефон.

ВОЛОНТЕРСКА РАБОТА

Работно место	АКТИВЕН ЧЛЕН, ноември 2011-денес
Датум (од-до)	ноември 2011
Работодавач и адреса	НВО-Здружение на преведувачите на Република Македонија (ЗПРМ)
Главни задолженија	- развој на предлог-проекти.
Работно место	КОНСУЛТАНТ ЗА РАЗВОЈ НА ПРОЕКТИ
Датум (од-до)	ноември 2011 – денес
Работодавач и адреса	НВО-Фондација за болните од Паркинсонова болест од Република Македонија
Главни задолженија	- развој на предлог-проекти (2 проекта поднесени до Американската амбасада во Скопје: 1 од нив успешен и реализиран) - преведување на документи.
Работно место	ЧЛЕН НА УПРАВЕН ОДБОР
Датум (од-до)	јули 2005 – денес
Работодавач и адреса	НВО Македонска асоцијација на Чивнинг-стипендисти (МЦАА)
Главни задолженија	- претставување на МЦАА пред заинтересираните страни (вклучувајќи ја Амбасадата на Обединетото Кралство во РМ и Министерството за образование и наука на РМ) - развивање и одржување на базата на податоци на поранешни стипендисти - организирање на настани во рамките на МЦАА

- осмислување на содржините на веб-страницата на МЦАА
- развој на предлог-проекти.

Работно место	ЧЛЕН НА УПРАВЕН ОДБОР (ВО РАЗЛИЧНИ ПЕРИОДИ И ПРЕТСЕДАТЕЛ, ПОТПРЕТСЕДАТЕЛ И СЕКРЕТАР)
Датум (од-до)	септември 2001 – август 2005
Работодавач и адреса	НВО-Менса Македонија (ММ)
Главни задолженија	- претставување на ММ пред заинтересираните страни - одржување на комуникацијата со Менса интернешенал - изготвување на нацрт-статут, правилници за избори, деловник за работа на Генералното собрание, одлуки и други документи - информирање на членовите за активностите на ММ - организирање на настани (тестирања, собранија) - преведување на содржините на веб-страницата и други документи - водење записници од состаноци (на УО и ГС).

ОБРАЗОВАНИЕ

Датум (од-до)	февруари 2008 - денес
Образовна институција	Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методија“ – Скопје
Област на изучување	Наука за преведувањето
Диплома	Во тек е изработка на докторска дисертација под работен наслов „Преведување стил: врз примери од англиската книжевност на македонски јазик“, ментор: проф. д-р Драги Михајловски.
Датум (од-до)	октомври 2003 – јуни 2004
Образовна институција	Истражувачки центар за англиски јазик и применета лингвистика Универзитет во Кембриџ, Кембриџ, Обединето Кралство
Област на изучување	Англиски јазик и применета лингвистика
Просечна оцена	68% од 75%
Диплома	Магистер по филозофија (високообразовна квалификација <i>магистер</i> призната од Министерството за образование и наука на Република Македонија)
Датум (од-до)	октомври 1998 – октомври 2002
Образовна институција	Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методија“ – Скопје
Област на изучување	Англиски јазик и книжевност (преведување)
Просечна оцена	9.3 од 10 – Пофалница за постигнат висок успех во студирањето
Диплома	Дипломиран филолог по англиски јазик и книжевност- преведувачка насока

СТУДИСКИ ПРЕСТОЈ ВО СТРАНСТВО

Датум (од-до)	јуни 2007
Образовна институција	Летна школа за истражување на превод, Универзитетски колеџ Лондон, Лондон, Обединето Кралство
Област на изучување	Методи на истражување - општо, методи на истражување на преводот, теорија на преведување

СТРУЧНИ ОБУКИ

Датум (од-до)	април 2012
Организатор	Proz.com
Област на изучување	<i>Proz.com Virtual Event – Questions You Have Always Wanted to Ask</i>
Датум (од-до)	октомври 2011
Организатор	Proz.com
Област на изучување	<i>Proz.com Regional Balkans & SEE Conference - Skopje</i>
Датум (од-до)	септември 2011
Организатор	Proz.com
Област на изучување	<i>Proz.com 2011 Freelance Translator Virtual Conference</i>
Датум (од-до)	јули 2011
Организатор	Proz.com
Област на изучување	<i>Proz.com 2011 Freelance Translator Virtual Conference</i>
Датум (од-до)	септември 2010
Организатор	Proz.com
Област на изучување	<i>Proz.com 2011 Freelance Translator Virtual Conference</i>

ДРУГИ ОБУКИ

Датум (од-до)	ноември 2008
Организатор	<i>TAM/BAS Programme & CHRONOS info</i>
Област на изучување	Финансирање од ЕУ и изработка на предлог-проекти
Датум (од-до)	февруари 2008
Организатор	<i>YES Foundation & CS Global</i>
Област на изучување	Обука за претприемништво
Датум (од-до)	април 2005
Организатор	<i>Македонски центар за меѓународна соработка</i>
Област на изучување	Управување со непрофитни организации

СТИПЕНДИИ

Датум (од-до)	октомври 2003 - јуни 2004
Институција	Министерство за надворешни работи на Велика Британија/Институт отворено општество / Труст од Кембриџ за странци
Назив на стипендија	Стипендија Чивнинг за Источен Јадран на Министерството за надворешни работи Велика Британија и Институтот отворено општество
Датум (од-до)	октомври 1999-октомври 2002
Институција	Министерство за образование и наука на Република Македонија
Назив на стипендија	Стипендија за талентирани студенти

УЧЕСТВО НА МЕЃУНАРОДНИ НАУЧНИ И СТРУЧНИ КОНФЕРЕНЦИИ СО РЕФЕРАТИ

Kitanovska Kimovska Sonja (2011) *Double Negation in English and Macedonian: A Comparative Approach*. 6th INTERNATIONAL LANGUAGE CONFERENCE: Productive Language Skills for Academic Purposes, 7-8 October 2011, Varna Bulgaria.

Kitanovska Kimovska Sonja (2010) L2 Acquisition of Multiple WH-Questions: The case of Macedonians Learning English. 6th ELTAM-IATEFL-TESOL INTERNATIONAL BIENNIAL CONFERENCE: Empowering Teachers for New Challenges in ELT, 30-31 October 2010, Skopje, Republic of Macedonia.

УЧЕСТВО НА МЕЃУНАРОДНИ НАУЧНИ И СТРУЧНИ КОНФЕРЕНЦИИ КАКО УЧЕСНИК

2006, 28-30 September – Applied Linguistics Association of Serbia and Montenegro International Congress *Applied Linguistics Today*, Belgrade, Serbia.

ИЗРАБОТЕНИ И ПОДНЕСЕНИ ОБРАЗОВНИ МЕЃУНАРОДНИ ПРОЕКТИ

Назив на проектот: The Hidden Core of the EU (Translator's Contribution to the EU Integration Process)

Донатор: Open Society Foundations Scholarship Programs, 2012-2013 Alumni Grant Program

Носител на проектот: Соња Китановска-Кимовска

ЛИЧНИ ВЕШТИНИ И КОМПЕТЕНЦИИ

Мајчин јазик **Македонски јазик**

Други јазици

	АНГЛИСКИ	СРПСКИ	АЛБАНСКИ	ИТАЛИЈАНСКИ
Читање	Одлично	одлично	добро	основно
Пишување	одлично	одлично	добро	основно
Зборување	Одлично	одлично	добро	основно

Социјални вештини Одлични комуникациски и меѓучовечки вештини, флексибилна, приспособлива, тимски играч

Организациски вештини Дobar организатор, солидно чувство за структура, координатор, планер,

добар управувач со времето

Технички вештини	Одлични познавања на апликации од MS Office (Word, Excel, Power Point), SPSS (Statistical Package for the Social Sciences), интернет, WordFast и Todos (алатки за преведување со помош на компјутер).
Членство во организации	- Здружение на преведувачи на Република Македонија, ноември 2011 – до денес - Македонска асоцијација на Чивнинг стипендисти, јули 2005 - (член на Управен одбор) - Cambridge Overseas Society, UK, јуни 2004 - (член) - Менса Македонија (ММ), октомври 2000 - (во одредени периоди Претседател, потпретседател и секретар на Управниот одбор)
Други податоци	Овластен судски преведувач од македонски на англиски јазик и обратно во Основен суд Битола од 2003 година
Препораки	- Стен-Руне Лундин, СФАРМ; email: sten-rune.lundin@lansstyrelsen.se - Аница Томшиќ-Стојковска, Коалиција Сите за правично судење; e-mail: tomic.stojkovska@yahoo.com - д-р Драги Михајловски, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, Република Македонија; e-mail: dragimihajlovski@yahoo.co

М-р Огнен Чемерски

Огнен Чемерски

Адреса: ул. Благоја Страчков бр. 17

1000 Скопје, Македонија

Тел. 02-3116-844

Моб.: 075-466-526

Е-пошта: ognencemerski@gmail.com

Датум на раѓање: 4.11.1974

Образование:

11 јуни, 2012 **Магистер на филолошки науки, наука за книжевност**

Наслов на трудот: „Преведување поморјанска терминологија во романот 'Моби Дик' од Херман Мелвил“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје.

14 мај, 2000 Дипломиран филолог, англиски јазик и книжевност, Универзитет Грејсленд, Ламонај, Ајова, САД.

Одлука за признавање/нострификација бр. 09-7379/2 од 8.6.2005, Министерство за образование на Република Македонија, со која квалификацијата се признава под стручен назив *дипломиран филолог по англиски јазик и литература, преведувачка насока*.

- 1999-2000 Универзитет Грејсленд, Ламонај, Ајова, САД
- Награда за исклучителен придонес во областа на англискиот јазик, Катедра за англиски јазик, Универзитет Грејсленд, Ламонај, Ајова, САД.
 - Одликуван на списокот на ректорот.
- 1996-1999 Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ (I и II година).

РЕЛЕВАНТНО РАБОТНО ИСКУСТВО

- 2005-- **Надворешен соработник/стручњак од практиката**
- Филолошки факултет „Блаже Конески“, Катедра за англиски јазик и книжевност, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, РМ.
- Одговорности: лекторска настава и вежби по предмети во четврта година: преведување од македонски на англиски јазик 3 и 4, преведување од англиски на македонски јазик 3 и 4 и современ англиски јазик 7 и 8 – превод.
- 2005 - 2011 **Самостоен преведувач/толкувач (самовработен).**
- Регистриран преведувач: трговец-поединец, ТП АГНИ Огнен Чемерски, Скопје, РМ.
- Книжевни преводи, деловно-технички преводи, консекутивно и симултано конференциско толкување.
- 2007-2012 Стручен рецензент/соработник на Ireland Literature Exchange (Даблин, Република Ирска).
- Рецензија на преводи на ирски автори од потенцијални издавачи, за потребите на споменатата фондација.
- 2006—март 2007 **Асистент на проект**
- Проект ГОФРЕ: Изградба на административни капацитети за интегрирање во ЕУ, финансиран од британското Министерство за надворешни работи.
- Одговорности: преведување, симултано и консекутивно толкување, организациски работи.

2001 -- 2006

Асистент на проект

Проект на ДФИД за поддршка за реформата на јавната администрација во Македонија, финансиран од британското Министерство за меѓународен развој.

Одговорности: преведување правни и технички текстови, како на пр. закони, подзаконски акти, извештаи, материјали за обука; симултано и консекутивно толкување, изработка на комуникациска стратегија за Агенцијата за државни службеници, соработка при издавањето на билтенот РЕФОРМА и др.

март – октомври 2001 **Надворешен соработник – преведувач**

Институт Евро-Балкан, Скопје, Македонија

Одговорности: преведување и консекутивно толкување.

2000 - 2001

Наставник по англиски јазик

Центар за странски јазици, Скопје, Македонија

Одговорности: настава по англиски јазик.

февруари – мај, 2000 **Тutor по комуникациски студии и семиотика**

Универзитет Грејсленд, Ламонај, Ајова, САД

Одговорности: помош за студентите да го совладаат материјалот и повешто да пишуваат есеи.

1999 - 2000

Библиотекар

Библиотека „Фредерик Медисон Смит“, Универзитет Грејсленд, Ламонај, Ајова, САД.

БИБЛИОГРАФИЈА**Научни трудови**

- „Преведување поморјанска терминологија во романот ‘Моби Дик’ од Херман Мелвил“ – магистерски труд, Филолошки факултет „Блаже Конески“-Скопје, 2012.
- Коавтор на наративниот дел во научно-популарниот документарен филм на англиски јазик „The Noisy Neighbours“ (Бучни те соседи) за тајниот живот на скакулците и штурците (со Љубомир Стефанов и Драган Чобанов). Траење: 35 мин., Аполо имиџиз, 2005.

Преводи

Скратена библиографија (избор од преведена белетристика, есеистика, философија, академски и научни студии и препеви):

- „Моби Дик“, Херман Мелвил (преведувањето е во тек).
- „Македонските деца-дедовци, транснационалната политика на меморијата, егзилот и враќањето“, Кит Браун, Фондација „Институт отворено општество“, Скопје (книга во печат, 2012).
- „Борбата за македонскиот идентитет 1870-1912“, Ник Атанасовски, Фондација „Институт отворено општество“, Скопје (книга во печат, 2012).
- „Проповедта“, извадок од романот „Моби Дик“, превод на македонски, Блесок 82, Скопје, 2012.
<http://www.blesok.com.mk/tekst.asp?lang=mac&tekst=1298#.UC1ejallTO8>
- „Парите се отепувачка“ (Money Kills), Ристо Крле, во „Macedonian Plays from Folk Life Between the Two World Wars“, приредувач: Јелена Лужина, (превод на англиски, НУБ „Св. Климент Охридски“, 2012).
- „Бунтот на голиот живот: Концептот за животот и неговото политичко значење кај Спиноза, Агамбен и Батлер“, Катерина Колозова, (превод на англиски во Идентитети: списание за политика, род и култура, 14/2008-2009, ISSN 1409-9268, Скопје, 2009).
- „Христијански споменици“, група автори, Управа за заштита на културното наследство, Министерство за култура на РМ/УНЕСКО, 2009 (книга, група преведувачи, превод на англиски).
- Macedonian Cultural Heritage, Christian Monuments. Анета Серафимова и др., Управа за заштита на културното наследство, Министерство за култура на РМ, 2009 (книга, со група преведувачи, превод на англиски).
- Macedonian Cultural Heritage, Ohrid World Heritage Site. Анета Серафимова и др., Управа за заштита на културното наследство, Министерство за култура на РМ, 2009 (книга, со група преведувачи, превод на англиски).
- „Спречување војна во Македонија, превентивна дипломатија за XXI век“, Марк Лејти, Фондација Институт отворено општество-Македонија, Скопје 2009 (книга, превод на македонски).
- Монографија по повод 60-годишнината на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2008 (група преведувачи).
- „Марко Георгиев“, текстови: Бојана Јанева, Марко Георгиев, Мала станица, Скопје, [февруари] 2009 (превод на англиски).
- „Халуцинација. заплеткувањето на расата, родот и националноста во 'Варух Меје – чувар на границата', Доро Вис, Идентитети: списание за род и политика, том 6 / бр. 2/3 / лето 2007/зима 2008.
- „Квир испитување на историските родословија на феминизмот за потребите на универзитетската училишница“, Ли Баучер, Идентитети: списание за род и политика, бр.13/ 2007-2008, том 6 / бр. 2/3 / лето 2007/зима 2008.
- „Отпретани сведоштва : војнички писма од големата војна : 1914-1918“, приредувач: Јасмина Најдовска, Фондација „Институт отворено општество – Македонија“, 2008 (монографија, превод на англиски)

- „Дракула“ (либрето), Дејан Дуковски; МНТ, Скопје, 2007 (превод на англиски јазик, за потребите на театарот);
- „Номадска Европа: Просторите, идентитетите и политиката на припадност во постсоцијалистичка Словенија“, Ксенија Видмар Хорват, Идентитети: списание за род и политика, том 6, бр. 1, 2007.
- „Историска читанка 2: Нациите и државите во Југоисточна Европа“, Фондација „Институт отворено општество“, CDRCEE, 2007 (книга, превод на македонски).
- „Macedonia, the Land of...“, Никос Чаушидис, Зона - Скопје, 2006.
- „Женската страна на приказната : лични приказни за кризата во Македонија 2001“, Александра Бубевска и Мируше Хоџа, Евро-Балкан прес, Скопје, 2006 (книга, превод на англиски).
- „Правото на слободно здружување според Европската конвенција за заштита на човековите права и темелни слободи“, Звонимир Матага; Европски центар за непрофитно право, Будимпешта, 2006 (книга, превод на македонски).
- „Купидона“; Срѓан Јаниќиевиќ, Драмски театар, Скопје, 2006 (драма, превод на англиски за потребите на театарот).
- „Мултикултурализмот на Балканот: неопходен ли е? Употребата на поимот во балкански контекст“, Чавдар Маринов, Идентитети: списание за род и политика, том 5, бр. 2, 2006
- „Може ли да се мисли насилството? Размисли за Бадиу и за можноста за (марксистичка) политика“, Алберто Тоскано, Идентитети: списание за род и политика, том 5/бр.1/ зима 2006;
- „Грчката хомосексуалност“, К.Џ. Довер, Евро-Балкан прес, 2005 (книга, превод на македонски).
- „The Fever Overcome“ and „Bionotes“ in *Gligor Cemerski and his No Boundaries Friends*, Александар Кртов, Галерија Грал, Скопје, 2005.
- „Кон делата на Благоја Чучков“, Климе Коробар, Музеј на Град Скопје, 2005 (на англиски).
- „Груби нијанси“, Лазо Плавеvски, Музеј на Град Скопје, 2005 (превод на англиски)
- „Кон делата на Петар Ѓорѓиев“, Златко Теодосиеvски, Музеј на Град Скопје, 2005, (на англиски).
- Ликовна колонија Галичник : 2002-2004. Музеј на град Скопје, Уметничка галерија Битола, Уметничка галерија Штип, Уметничка галерија Куманово, 2005, (превод на англиски).
- „Песни од Рут Падел“ („Тигар пие на шумски вир“; „Слонот на Марија, спинетата на Елизабета“; „Шумата, корумпираниот функционер и чинија супа од пенис“; „Време за игри“); Културен живот, Скопје, 2004 (превод на македонски).
- „Мората на Морија, херменевтика на гротескното искушение“, Катица Кулаvкова, Идентитети, том 3, бр. 2, 2004, Евро-Балкан прес, Скопје, (превод на англиски).
- „The Ocean as a Witness“, Gligor Cemerski. No Boundaries, 4th International Art Colony, Bald Head Island, No Boindaries Inc., 2004 (превод на англиски).
- „Presence, Play, Difference: Derrida and His "Marginal" Theatrical Comments“, Јелена Лужина, Идентитети: списание за род и политика бр.7, 2004, (превод на англиски)
- „Скопје, град на брегот на невидливиот Босфор“; Ферид Мухиќ, Музеј на Град Скопје, 2004 (на англиски).

- „Мултикултурализам: огледи за политиката на признавање“, Чарлс Тејлор, Евро-Балкан прес, 2004 (книга, превод на македонски).
- „Монографија Димитар Кондовски“, Фондација Трифун Костовски/Македонска академија на науките и уметностите, 2004 (книга, на англиски).
- „Тестаментот на Бетовен“ во „Вулкан“, Магазин на лицата со посебни потреби, година III, број 15, септември 2003, Полио Плус – пост-полио група за поддршка, Скопје, 2003 (превод од англиски на македонски).
- „Смртта на идеологијата и вазата со пластично цвеќе“, Светлана Слапшак; Идентитети, лето 2003, том 2, книга 1; Институт Евро-Балкан, (превод на англиски); август 2003
- „Тело и струна, отворена книга на љубовни и еротски мотиви во македонската лирика“, Струшки вечери на поезијата, 2002 (книга, превод на англиски на дваесет и три песни).
- „Слоевите на македонска почва во сликите на Глигор Чемерски“, Влада Урошевиќ, Галерија Грал, Скопје, 2002 (монографија, на англиски).
- „Егзодусот на Македонците од Грција, женски сведоштва за Втората светска војна и нивниот егзодус“, Стојановиќ-Лафазановска Л. и Лафазановски Е.; Институт Евро-Балкан, 2002 (книга, превод на англиски, со Анастасија Киркова).
- „Досие: Расправа за феминизмот“ (полемика на повеќе автори), прир. Душица Димитровска-Гајдоска, Идентитети, број 3, книга 1; Институт Евро-Балкан, 2002 (превод на англиски).
- „Одите на Џон Китс: Ода на славејот, Ода на меланхолијата, Пофалба на мрзата, Ода на Психа“, Културен живот 1/99, Скопје, јануари, 1999 (препев на македонски, со статија и коментари).
- „ММЕ, кој прв почна?“, 1998 (превод на англиски за потребите на МНТ и на авторот, со Кит Алеандри).
- „Чемерски“, Борис Петковски, Уметничка галерија Скопје, мај 1998 (монографија, превод на англиски).
- „Избор поезија од Вилијам Батлер Јејтс“, Нова Македонија, Скопје, октомври 1996 (препев на македонски).

КОНСЕКУТИВНО И СИМУЛТАНО КОНФЕРЕНЦИСКО ТОЛКУВАЊЕ (од 2002):

- Меѓународен суд за арбитража/Светска банка, Париз, Франција
- Мисија на ОБСЕ
- УСАИД
- УНДП
- УЕФА, Швајцарија
- Амбасада на САД, Мисија ОПДАТ во Македонија
- Амбасада на Велика Британија во РМ
- Делегација на ЕУ, Скопје
- СИГМА, Франција
- Јавно обвинителство на РМ
- Биро за јавни набавки на РМ
- Здружение на млади правници на Македонија

- Европски центар за непрофитно право
- Министерство за правда на РМ
- Министерство за внатрешни работи на РМ
- Национален демократски институт на САД (мисија во Скопје)
- Центар за здравствени услуги, Трст, Италија
- Федерација на синдикатите на Македонија
- Амбасада на Швајцарија/СДЦ, Скопје
- RESPA (Регионална школа за јавна администрација), Никшиќ, Црна Гора (проект на ЕУ)
- RSPCA (Кралско друштво за спречување на свирепост кон животните), Велика Британија
- DFID PAR (Министерство за меѓународен развој, Велика Британија)
- Меѓународен центар за развој на политика за миграции (ICMPD), Скопје/Виена
- Меѓународна федерација на работниците во металургијата
- НОРМАК, Стаатсконсулт (Staatsconsult), Норвешка
- Министерство за култура на РМ
- Граѓанска асоцијација МОСТ
- Техничка поддршка за следење на пазарот (проект на ЕУ/EAP)
- Јавно сообраќајно претпријатие – Скопје
- Македонска радио-телевизија

Заклучок:

Од гореизнесеното може да се констатира дека кандидатите м-р Соња Китановска-Кимовска и м-р Огнен Чемерски ги исполнуваат конкурсните и законските услови за избор во звањето асистент по предметите теорија и практика на преведувањето и толкувањето.

Меѓутоа, м-р Чемерски објавил голем број преводи на англиски и македонски јазик, вклучително и на поезија, проза, драмски текстови, есеи и обемни научни дела од областите на филозофијата, книжевноста, книжевната критика, ликовната уметност, ликовната критика, историјата и друго.

Во рамките на своите работни задачи интензивно се ангажира како консекутивен и конференциски толкувач на меѓународни судски спорови, конференции, работилници, семинари, советувања и средби организирани од голем број субјекти во Република Македонија и во странство.

Кандидатот м-р Огнен Чемерски покажува богато работно искуство од преведувачката и наставната практика во изведувањето на лекторската настава и вежбите по преведување на Катедрата за англиски јазик и книжевност поради што има непрекинат ангажман на Катедрата за англиски јазик и книжевност од 2005 година до

денес. Сето ова го издвојува м-р Огнен Чемерски како посоодветен кандидат за работното место асистент по предметите теорија и практика на преведувањето и толкувањето при Катедрата за англиски јазик и книжевност. Затоа, со задоволство му препорачуваме на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Скопје да го избере м-р Огнен Чемерски за асистент по предметите теорија и практика на преведувањето и толкувањето при Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Скопје,

30.9.2012

Рецензентска комисија

1. Д-р Марија Јанева-Михајловска, редовен професор, с.р.
2. Д-р Јованка Лазаревска-Станчевска, редовен професор, с.р.
3. Д-р Соња Витанова-Стрезова, доцент, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ГРУПАТА ПРЕДМЕТИ: МОДЕН ДИЗАЈН 1, МОДЕН ДИЗАЈН 2, 2Д И 3Д - МОДЕЛИРАЊЕ, КОНЦЕПТ И РЕАЛИЗАЦИЈА НА АВТОРСКА КОЛЕКЦИЈА НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно – научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, донесена на XVI седница од 18.9.2012 година, определени сме за членови на Рецензентската комисија за избор на наставник во сите наставно-научни звања по предметите моден дизајн 1, моден дизајн 2, 2Д и 3Д моделирање и концепт и реализација на авторска колекција. На распишаниот конкурс објавен во весниците “Нова Македонија” и “Лајм” од 18.9.2012 година се пријави само кандидатката м-р Лидија Георгиева, дипл. графичар со модно креирање.

По разгледувањето на приложената документација, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. **БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ** – Лидија Миодраг Георгиева, родена на 25. XI 1964 година во Скопје

Образование

- 6.5.1988 година – дипломирала на Факултетот за ликовни уметности, Универзитет “Св. Кирил и Методиј” во Скопје и се здоби со звање – **дипломиран графичар со модно креирање**;
- како најдобар студент на генерацијата 1987/88 година, со просечен успех од 9,25 добила пофалница од Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје;
- 1989/1991 година – **специјализација од областа на модно креирање** – државна диплома за модно креирање (Brevet de technicien superieur – stylisme de mode) од Academie de Paris, стипендија од француската влада;
- 9.6.2011 година – магистрирала на Факултетот за ликовни уметности, Универзитет “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, со тезата: “Мултиоригиналот во графиката како основен код позајмен од

природните форми и нивната примена во ликовното, дизајнот и модниот дизајн” и се здоби со звање: **магистер по ликовни уметности од областа графика.**

Работно искуство

- **1991-1994**
 - одговорен дизајнер во Corinne Cobson, модна куќа и бренд за линијата La Chemiserie на модната куќа Cacharel;
 - асистент - дизајнер во студио за женски колекции во куќата за висока мода Pierre Balmain;
 - дизајнер за спортски брендови (Levis) во студио за тенденции Poisson Rouge, Париз;
 - креатор на тенденции и концепција на колекција во студио за тенденции Nelly Rodi, Париз.
- **1993-1994**
 - Идејни решенија за костими консалтинг истражување за филмот ПРЕД ДОЖДОТ, режија: Милчо Манчевски.
- **1995-1998**
 - одговорен дизајнер, лансирање и креација на коктел линија во куќа за луксузна мода Rochas, Париз;
 - сценографија и костим - дизајн, театарска претстава Шопинг, режија Срѓан Јаничиевиќ, МНТ, 1998;
 - костим - дизајн за современ танц проект MIR, кореографија на Zan Fransoa Duroge, Интернационален фестивал во Авињон, 2000;
 - костим - дизајн, театарска претстава КУПИДОНА, режија Срѓан Јаничиевиќ, Драмски театар, 2005.
- **2000-2007**
 - дизајнер за концепција на trendbooks за облека и модни додатоци за женски и машки колекции за јапонски лиценци на модната куќа Scooter, Париз;
 - дизајнер на плетени колекции за Ernest Le Gamin, модна куќа и бренд, Париз;
 - дизајнер на колекции од крзно, висока гама за модна куќа Elande, Париз.
- **2007-2009**
 - дизајнер на неколку брендови за плетени производи од кашмир, висока гама, лансирање женска колекција за француски клиенти, производство во Непал, Кина и Хонгконг.
- **2008-2009** – доцент на Факултетот за ликовни уметности, Скопје.
- **2008-2010** – доцент на Европскиот универзитет, Факултет за арт и дизајн, Скопје.
- **1999-2012** – дизајнер на авторски колекции Lidiya Georgieva, облека и модни додатоци: продажни места –дизајнерски бутици во Париз,

Њујорк, Токио, Милано, Лондон, Осака, Римини, Скопје, проследено со публикации во интернационален печат.

- 2000-2012 – реви на модни недели Париз, Лондон, Луксембург, Белград, Скопје.
- 2012 – дизајн и лансирање бренд LG4SMART, мебел и предмети за домаќинство.

2. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Кандидатката во периодот од изборот за доцент држи предавања и вежби по два предмета: модно креирање и моден дизајн проект на два факултета. Во исто време е ангажирана како наставник на постдипломски студии по два предмета: колекција и текстилни материјали. Еден од предметите, колекција, таа за првпат го воведува како нов предмет на постдипломските студии. Во рамките на својата наставно-образовна дејност има подготвено и интерни учебници, како и пакет материјали за настава.

Како истакнат професионалец и стручњак од областа на дизајн и креирање на облеката држи предавања на семинари по покана на странски универзитети, како и предавања во рамките на работилници.

3. СТРУЧНО – УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Кандидатката Лидија Георгиева со нејзиното стекнато светско искуство од работата во центарот на светската мода Париз како дизајнер за познати модни куќи и брендови (на пр. Roshar, Pjer Balman) во повеќе области од модниот дизајн, во својата стручно-уметничка дејност покрива поголемиот дел од модните сектори: луксузна мода, колекции од крзно, спортска облека, концепција на тенденции, работа со лиценци, плетени колекции од кашмир и сл.

Кандидатката лансира сопствен бренд, кој постои успешно повеќе години. Брендот има поддршка во интернационалниот печат и се презентира на најзначајните светски манифестации, односно на лондонската и париската модна недела во официјална селекција. Нејзините дизајни се презентирани во етаблирани светски бутици во Европа, САД и Јапонија, со што придонесува за популаризирање на македонското културно наследство.

Како автор, освен во модниот дизајн, таа се фокусира на истражување и во други области од дизајнот, изработува мебел, изложува фотографии, снима краток филм во соработка со кореограф, конципира театарски костими, сценографија,

костими за современ танц, а сето тоа во рамките на еминентни театарски институции. Со таа активност таа се покажува како комплетен дизајнер.

4. СТРУЧНО – АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Стручно-уметничката дејност на кандидатката Лидија Георгиева се состои од континуирана активност и учество на изложби со свои дела. Покрај активната во модниот дизајн, каде што остварува највидлив печат, кандидатката е присутна и на полето на графичкиот дизајн и освен за својот, таа изработува визуелен идентитет за повеќе брендови. Покрај учеството на модни недели во европски рамки, кандидатката зема учество и на разни ликовни изложби во етаблирани домашни институции како Музејот на современа уметност, Националната галерија на Македонија, а во регионот особено е присутна на модната сцена во Белград со изложби и ревији во “Сава центар”, на Битеф и на Миксер - фестивал.

Како професионалец и истакнат дизајнер член е на жири комисија за избор на најдобра колекција во Лондон и најдобра колекција од студент во Париз.

Нејзините колекции и дела се објавени во каталози од меѓународни и национални списанија и манифестации, но исто така е и автор на концепт, стајлинг, фотографирање и графички дизајни на каталози за повеќе модни недели во странство и во земјата.

5. ЗАКЛУЧОК

Врз основа на презентираниот материјал и анализа на наставно-образовната (28,84 бодови), стручно-уметничката (58,50 бодови) и стручно-апликативната дејност (33,0 бодови), со вкупен број на бодови од **120,34**, Рецензентската комисија констатира дека м-р Лидија Георгиева, дипл. графичар со модно креирање, е солиден и перспективен кандидат кој континуирано се надградува во структурата, давајќи придонес како во полето на модниот дизајн и дизајнот генерално, така и во научно-образовната дејност.

Рецензентската комисија цени дека се исполнети сите услови од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно – научни, научни, наставно-научни и соработнички звања на Универзитетот “Св.Кирил и Методиј” во Скопје (бр.173, 1 август 2011) и со посебна одговорност и чест му предлага на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, кандидатката м-р Лидија Георгиева да биде избрана во наставно – научното звање **вонреден**

професор по предметите моден дизајн 1, моден дизајн 2, 2Д и 3Д - моделирање и концепт и реализација на авторска колекција.

Рецензентска комисија

1. М-р Димитар Малиданов, редовен професор во пензија
Факултет за ликовни уметности, Скопје, претседател, с.р.
2. М-р Антони Мазневски, вонреден професор
Факултет за ликовни уметности, Скопје, член, с.р.
3. Д-р Соња Кртошева, редовен професор,
Технолошко-металуршки факултет, Скопје, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО – СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: **Лидија Миодраг Георгиева**

Институција: **Технолошко – металуршки факултет - Скопје**

Научна област: **хуманистички науки**

НАСТАВНО – ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Одржување на настава – прв циклус студии	
	Модно креирање (2+2) – 2008/09, Факултет за ликовни уметности (15 x 2 x 0,04 поени)	1,2
	Модно креирање (1+1) -2008/09, педагошки оддел, Факултет за ликовни уметности (15 x 1 x 0,04 поени)	0,6
	Моден дизајн проект (2+2)-2008/09, Европски универзитет, Факултет за арт и дизајн, Скопје (15 x 2 x 0,04 поени)	1,2
	Моден дизајн проект (2+2)-2009/10, Европски универзитет, Факултет за арт и дизајн, Скопје (15 x 2 x 0,04 поени)	1,2
2	Одржување на настава – втор циклус студии	
	Колекција (1 пр +0,5 вежби) 2008/09, Европски универзитет, Факултет за арт и дизајн, Скопје (15 x 1 x 0,05 поени предавање + 15 x ,05 x 0,03 вежби)	0,97
	Колекција (1 пр+0,5вежби) 2009/10, Европски универзитет, Факултет за арт и дизајн, Скопје (15 x 1 x 0,05 поени предавање + 15 x ,05 x 0,03 вежби)	0,97
	Текстилни материјали (1пр+0,5 вежби), 2008/09, Европски универзитет, Факултет за арт и дизајн, Скопје (15 x 1 x 0,05 поени предавање + 15 x ,05 x 0,03 вежби)	0,97
	Текстилни материјали (1 пр+0,5вежби), 2009/10, Европски универзитет, Факултет за арт и дизајн, Скопје (15 x 1 x 0,05 поени предавање + 15 x ,05 x 0,03 вежби)	0,97

3	Настава во школи и работилници	
	Работилница за основи на моден дизајн, ФОН, Скопје, 2010, предавања (7 часа)	1,0
4	Одржување на вежби –прв циклус студии	
	Модно креирање (2+2) – 2008/09, Факултет за ликовни уметности (15 x 2 x 0,03 поени)	0,9
	Модно креирање (1+1) -2008/09, педагошки оддел, Факултет за ликовни уметности (15 x 1 x 0,03 поени)	0,45
	Моден дизајн проект (2+2)-2008/09, Европски универзитет, Факултет за арт и дизајн, Скопје	0,9
	Моден дизајн проект (2+2)-2009/10, Европски универзитет, Факултет за арт и дизајн, Скопје	0,45
5	Подготовка на нов предмет	
	Колекција, Европски универзитет, Факултет за арт и дизајн, Скопје, постдипломски студии	
6	Консултации со студенти (30 студенти x 0,002)	0,06
7	Интерна скрипта од предавања	
	Моден дизајн проект, Европски универзитет, Факултет за арт и дизајн, Скопје, интерен учебник	4,0
	Колекција, Европски универзитет, Факултет за арт и дизајн, Скопје, интерен учебник за последипломски студии	4,0
8	Пакет материјали за одреден предмет	
	Модно креирање (1+1) -2008, Факултет за ликовни уметности	3,0
9	Одржано предавање по покана на референтен странски универзитет	
	Предавање на семинар за плетенини и трендови, INSTITUTO MARANGONI, Pariz, септември, 2009	3,0
	Предавање на семинар за дизајн за плетени колекции PARSONS, Pariz, септември, 2009	3,0
	Вкупно	28,84

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Идејно обликовно решение за елементи од мебел, урбана опрема и други објекти	
	Дизајн на стол «ANGEL WING» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Дизајн на фотелја «BUTTERFLY EFFECT» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Дизајн на параван «TECHNO FLOWERS» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Дизајн на маса «FROZEN» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Дизајн на послужавник «desperate housewives» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Дизајн на послужавник «TECHNO FLOWERS за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Дизајн на послужавник «FLOWERS за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Дизајн на лустер «ANGEL WING» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Дизајн на лизгачки врати «TECHNO FLOWERS» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
2	Изведен елемент од мебел, урбана опрема или друг предмет	
	Изведба на стол «ANGEL WING» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Изведба на фотелја «BUTTERFLY EFFECT» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Изведба на параван «TECHNO FLOWERS» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Изведба на маса «FROZEN» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Изведба на послужавник «desperate housewives» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Изведба на послужавник «TECHNO FLOWERS за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0

	Изведба на послужавник « FLOWERS за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Изведба на лустер «ANGEL WING» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
	Изведба на лизгачки врати «TECHNO FLOWERS» за бренд LG4SMART, Скопје, 2012	1,0
3	Учество на светска ликовна манифестација со национално претставување (светски биеналиња и најзначајни светски ликовни манифестации)	
	Учество со изложување и презентација на колекција на официјална селекција на PARIS FASHION WEEK, салон ZIPZONE, октомври 2008	10,0
4	Самостојно јавно претставување со ликовни дела (во странство по повик)	
	Самостојна презентација пред модната јавност на PARIS FASHION WEEK со колекција “the bodyGuarde collection”, е/з 08-09 како официјален избор на интернационалното прес биро за креатори Pressmixer, Париз, октомври, 2008	7,0
	Самостојна презентација пред модната јавност на PARIS FASHION WEEK со колекција “in waves collection”, п/л 09 како официјален избор на интернационалното прес биро за креатори Pressmixer, Париз, март, 2009	7,0
5	Авторство / извршна продукција/ маркетинг на сценско-уметничко или аудиовизуелно дело од мал формат, авторско учество /коавторство на аудиовизуелно дело од среден формат	
	Сценарио и режија на краток филм Voices cruise collection, концептуален проект во соработка со кореограф и балерини, Скопје, 2011	4,0
6	Групно јавно претставување со ликовни дела – со посебен проект, меѓународна, селектирана и жирирана манифестација (во странство)	
	Изложба на фотографии BEASTS IN THE SYSTEM, МИКСЕР - фестивал, Белград, 2011	4,0
7	Авторско учество /коавторство/линиска или извршна продукција /маркетинг / дистрибуција на сценско-уметничко или аудио-визуелно дело од мал формат	

	Костим - дизајн за современ танц проект УЛИС , кореографија на Јуриј Коњар, 2008	3,0
	Костим и карактер - дизајн за цртан филм/омнибус REMIX, режија: Срѓан Јаничиевиќ, Скопје, 2011	3,0
8	Групно јавно претставување со ликовни дела – со посебен проект, селектирана и жирирана манифестација (во земјата)	
	Изложба на фотографии BEASTS IN THE SYSTEM, НГМ “Мала станица”, 2010	2,0
9	Ликовно и графичко обликување на веб- страници, мултимедија, електронски книги, видео и филмска продукција – како автор	
	Креација на авторска веб - страница- www.lidiyageorgieva.com , 2009	0,5
	Вкупно	58,5

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНАТА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Објавено дело во каталог од национална ликовна манифестација	
	Каталог и учество со изложба, Skopje Design Week, 2011	1,0
	Каталог и учество со изложба, Skopje Design Week, 2012	1,0
	Каталог и учество со ревија, Skopje Design Week, 2012	1,0
2	Објавено дело во каталог од меѓународна ликовна манифестација	
	Објавена колекција и авторски портрет SEN KEN, Јапонија, 2008	2,0
	Објавено дело во ВІВА, Париз,	2,0
	Објавено дело, цела страница во FLAVOR CITY Pariz, 2008	2,0
	Каталог од официјална селекција на МИКСЕР фестивал BEASTS IN THE SYSTEM, 2011	2,0
3	Член на меѓународна жири - комисија	

	Член на жири - комисија за избор на најдобра колекција INSTITUTO MARANGONI, Лондон, 2008	2,0
	Член на жири - комисија за избор на студент со најдобра колекција, PARSONS, Париз, 2008	
4	Дела од архитектонска визуелизација, мултимедиски и графички дизајн	
	Креација на колекција, дизајн на лого за луксузна модна линија производи од кашмир GABRIEL, Париз, декември 2008	2,0
	Дизајн на шиена етикета за луксузна модна линија производи од кашмир GABRIEL, Париз, декември 2008	2,0
	Дизајн на висечка етикета картон/паус за луксузна модна линија производи од кашмир GABRIEL, Париз, декември 2008	2,0
	Креација на колекција, стајлинг и дизајн на каталог за луксузна модна линија производи од кашмир JOUR DE CASHMERE, Париз, ноември 2008	2,0
	Концепт и графички дизајн на каталог за париска модна недела "the bodyGuarde collection" е/з 08-09, октомври 2008	2,0
	Концепт, стајлинг, фотографирање и графички дизајн на каталог за колекција на луксузен накит Emilie Chaix за париска модна недела, март 2009	2,0
	Концепт и графички дизајн на каталог за париска модна недела "in waves collection", п/л 09, септември 2009	2,0
	Идејно решение и изведба на излог на бутик SHADE Париз, септември 2010	2,0
	Идејно решение за авторско лого - Телма телевизија, емисија, Шестиот ден, септември 2009	2,0
	Вкупно	33,0

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	28,84
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	58,50

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	33,00
Вкупно	120,34

Членови на Рецензентска комисија

1. М-р Димитар Малиданов, редовен професор во пензија
Факултет за ликовни уметности, Скопје, претседател, с.р.
2. М-р Антони Мазневски, вонреден професор
Факултет за ликовни уметности, Скопје, член, с.р.
3. Д-р Соња Кртошева, редовен професор,
Технолошко-металуршки факултет, Скопје, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЕВРОПСКАТА ЖАНДАРМЕРИЈА И МИРОВНИТЕ МИСИИ НА ЕУ“ ОД М-Р СЛАВЧО БОГЕВ, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, на седницата одржана на 18.6.2012 година, донесе одлука за формирање Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација под наслов „Европската жандармерија и мировните мисии на ЕУ“ од кандидатот м-р Славчо Богев, во состав: проф. д-р Поликсена Гавроска, проф. д-р Билјана Поповска, проф. д-р Татјана Петрушевска, проф. д-р Марика Рисовска и доц. д-р Васко Наумовски. Комисијата до Наставно-научниот совет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I.

ТЕМА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

Актуелност на проблематиката и научен придонес на истражувањето

Европската интеграција е проект кој е роден од желбата да се обезбеди долготраен мир меѓу европските нации. Покрај сопственото искуство од цела низа политики и програми ориентирани кон обезбедување на стабилност и експертизата која ја стекнала во нејзиниот домен, определбата на Европската унија (ЕУ) за градење на мирот надвор останува како една од

најпредизвикувачките задачи на надворешната акција на ЕУ. Се покажало дека остварувањето на проектот за „траен мир“ и стабилност надвор од Унијата бара од Унијата да употреби вариетет на врзани средства и развивање соодветен микс од инструменти кои се однесуваат на периодите: пред криза, активна криза и посткризна ситуација. ЕУ, за разлика од другите меѓународни организации, спроведува своја сопствена надворешна политика и ги одржува своите надворешни релации и тоа потенцијално влијае врз нејзиното инволвирање во кризниот менаџмент бидејќи Унијата мора да ги земе предвид не само политичките цели, туку и другите интереси и приоритети на ЕУ и нејзините составни земји-членки. Придонесот на ЕУ за кризниот менаџмент примарно е поврзан со европската безбедносна и одбранбена политика како што стои во членот 17.2 од Договорот за Европската унија: Прашањата што се однесуваат на овој член ќе вклучат хуманитарни и спасувачки задачи, задачи на чување на мирот на борбени сили во кризен менаџмент, вклучувајќи и миротворство. Воениот кризен менаџмент на ЕУ беше развиен уште од 1999 година внатре во европската безбедносна и одбранбена политика и има јасен меѓувладин карактер. Но, што се однесува до цивилните аспекти на кризниот менаџмент на ЕУ, тие се послабо дефинирани затоа што потенцијално опфаќаат поширок спектар на политики и инструменти имплементирани под меѓувладините столбови и столбот на Заедницата. Првите обиди за воспоставување на заедничка европска надворешна и безбедносна политика се покажале како неуспешни. Разочарувањето било големо кај сите оние што се надевале дека интеграцијата ќе вклучи и политичка соработка. Ваквиот неуспех бил причина европските лидери да ги концентрираат напорите на економските проблеми. Сепак, 70-тите години од минатиот век сведочат за ревитализација на напорите за политичка соработка која може да се објасни со внатрешни и надворешни причини. Во тоа време, Европската заедница има постигнато значајни успеси во економската интеграција и претставува најголема економска сила во светот. Овој економски успех ќе доведе до две значајни последици: како прво, ќе ги охрабри европските лидери да ја прошират соработката во другите

области, и како второ, останатите меѓународни актери ќе ги зголемат своите очекувања од Европската заедница. Овие фактори ќе кулминираат со создавањето на Европска политичка соработка (ЕПС) во 1970 со Луксембуршкиот извештај. Извештајот ја нагласува јасната определба на земјите-членки за воспоставување на обединета Европа способна да ги преземе своите одговорности во утрешниот свет и да даде соодветен придонес со нејзината традиција и мисија. Меѓу другото, се истакнува дека Европа е свесна за нејзините одговорности кои произлегуваат од нивото на економски развој. Исто така е нагласено дека поради зголемената улога, Европа мора да биде подготвена да ги исполни неодољните обврски кон светот. Говорот на Европа во еден глас бил поставен како уште една цел за реализација. Политиката на ЕУ за борба против меѓународниот криминал се здоби со важност по нападите од 11 септември. Иако заедницата ја има декларирано оваа цел уште во средината на 70-тите, дури со нападите во САД, 2001 год., оваа цел доби нова димензија. Европскиот совет ги дискутираше овие напади на вонредниот состанок на 21 септември 2001 и се одлучи за акционен план кој подразбираше соработка со САД. Веднаш по ова, Унијата за првпат ќе подготви листа на терористички организации. Истовремено е договорена Европска безбедносна стратегија која ги дефинира глобалните предизвици и главни закани за приоритетите и целите на ЕУ. Тоа беше првпат во својата историја, ЕУ да презентира официјален документ за глобалната безбедност. „Донесувањето на стратегијата се проценува како почеток на зајакнување на основите за понатамошен развој на заедничката надворешна и безбедносна политика на Европската унија и за надминување на перцепциите на Европската унија единствено како цивилна сила“. Европската унија, во согласност со нејзиниот капацитет, на 1 јануари 2003 година ја започна својата прва операција на цивилен кризен менаџмент, односно првата полициска мисија, стационирана во Сараево (Босна и Херцеговина). Во оваа мисија партиципираа над 30 земји со околу 500 полицајци, кои преку мониторинг, менторски и инспекциски активности требаше да ја спроведат операцијата на цивилен кризен менаџмент“. Првото распоредување на европските

трупии под европската безбедносна и одбранбена политика, следејќи ги намерите од декларацијата во 1999, беше во март 2003 во Република Македонија. ЕУФОР - „Конкордија“ ја употреби активата на НАТО и се сметаше за успешна. Подоцна, истата година беше заменета со помала полициска мисија, ЕУПОЛ - „Проксима“. Оттогаш ЕУ имаше и други мали полициски, правосудни и мониторинг-мисии. Како во Македонија, ЕУ испрати мировници и во Босна и Херцеговина; мисијата ЕУФОР - „Алтеа“. Меѓу мај и септември 2003 година, започна операција „Артемис“ во Демократска Република Конго, под резолуција на Советот за безбедност на ОН 1484. Ова го зацрта патот за понатамошни распоредувања надвор од „границите на нациите“. ЕУ се врати во Конго во 2006 со ЕУФОР ДР Конго, која ја поддржуваше мисијата на ОН за време на изборите во земјата. Мисијата заврши 2006. Географски, мисии на ЕУ надвор од Балканот и ДР Конго се беа спровеле и во Грузија, Индонезија, Судан, Палестина и Украина-Молдавија, заедно со ОН во 2008 година. Иако овие мисии на ЕУ не можат да се сметаат како операции од голем размер, сепак тие се значајни во две работи: тие се први вакви мисии во историјата на Унијата и претставуваат мисии кои не се ограничени само на територијата на Европа. Засновајќи ја својата политика на принципите на меѓународниот закон и мултилатерализам, Унијата се обидува да развие мирни релации со другите актери. ЕУ цели кон тоа да стане глобален играч особено во сферата на кризниот менаџмент и безбедност во рамките на Унијата, а засилувањето на нејзините цивилни и воени капацитети ќе и обезбедат сè повеќе можности да влијае на глобалните случувања во годините кои претстојат.

Предмет, цел и хипотези на истражувањето

Предмет на ова истражување се европската жандармерија и мировните мисии на ЕУ. Ќе се анализираат и елаборираат причините за основање на европската жандармерија, нејзината намена, улога и задачи за безбедноста на Унијата. Во

ова истражување ќе се елаборираат и мировните мисии на ЕУ, каков е нивниот состав, мисија и нивната досегашна успешност во декларираниите задачи и одговорности на доделените мисии. Анализирајќи ги силите за безбедност во Унијата и можностите кои тие можат да ги извршуваат, начинот на нивното функционирање, финансирање, како и начинот на донесување на одлуки, ќе се даде критички осврт за нивната успешност, но во исто време и практично утврдување на нивното функционирање и извршување на доделените задачи.

Целта на ова истражување е да се прикаже потребата на европската жандармерија, нејзината организација, финансирање и функционирање, како и кои се задачите и овластувањата во рамките на Унијата. Исто така ќе се истражат и мировните мисии на ЕУ, нивното ангажирање и успешност во реализација на доделената мисија. ЕУ има за цел да биде способна да спроведе каква било полициска операција, од советување, задачи на асистенција и тренинг, па сè до замена на локалните полициски сили. Земјите-членки ја преземаат обврската да обезбедат повеќе од 5.000 полицајци (5.761), од кои 1.400 ќе можат да се распоредат за помалку од 30 дена.

Европски жандармерски сили (EGF) е иницијатива на 5 земји-членки на ЕУ - Франција, Италија, Холандија, Португалија и Шпанија - во насока на подобрување на способноста за управување со кризи во чувствителните области. Од 17 декември 2008 година, на високо ниво, меѓуседници на комисијата (CIMIN) одлучи и романската жандармерија да стане полноправна членка на EGF. Затоа, EGF се состои од тој момент од 6 земји-членки. EGF одговара на потребата за брзо спроведување на спектар на безбедносни акции на сопствена или паралелно со воена интервенција, преку обезбедување на мултинационална и ефективна алатка. Европската жандармерија ќе го олесни решавањето на кризи кои имаат потреба за управување со полициски сили, обично во критични состојби, и искористувајќи ја предноста од искуството веќе стекнато во соодветните мировни мисии. Седиштето е во Виченца, во „генерал Chinotto“ касарните, со што се овозможува развивање на сеопфатен и кохерентен оперативен систем, кој ќе им

овозвозможи да бидат подготвени во случај на брзо распоредување во кризни подрачја. Целта на EGF е да и обезбеди на меѓународната заедница валидна и оперативна жандармерија како инструмент за управување со кризи, но најпрво и основно располагање на ЕУ, но и на други меѓународни организации, како НАТО, ОН и ОБСЕ, но и *ad hoc*-коалиции.

Во истражувањето се поаѓа од следниве хипотези:

1. Европската жандармерија е во функција на спроведување на евросилите мировни мисии.
2. Структурата на жандармеријата е во директна врска со успешноста во исполнувањето на нејзините задачи.
3. Европската безбедносна политика и кризен менаџмент имаат импликации врз европската жандармерија.
4. Лигимитетот на ЕУ мисиите е условен со употреба на европски сили.
5. Институционалните капацитети на ЕУ влијаат врз подготовката и успешноста на ЕУ-мисиите.
6. Мониторингот на мисиите е механизам кој влијае врз реализација на доделената мисија.

Методологија на истражувањето

При изработката на темата, методолошки гледано, прибирањето, систематизирањето, анализирањето и претставувањето на расположливите податоци и информации во докторската дисертација под наслов „Европска жандармерија и мировните мисии на ЕУ“ се употребени повеќе научни методи, категоризирани на *основни* и *дополнителни* научни методи.

- *Основни* научни методи: методите на индукција, дедукција, на анализа, синтеза и методот на компаративна анализа.

- *Дополнителни* научни методи: методите на студија на случај, методот на интервју и методот на теренско истражување.

Анализирани се дела и публикации од домашни и странски автори за европската жандармерија, нејзината структура и функционирање и мировните мисии извршувани од страна на ЕУ.

При истражувањето се потенцира кои се критичните моменти и фактори за европската жандармерија и мисиите на ЕУ. Анализирајќи ја нејзината функционалност, но и критички осврт врз основа на досега извршените мисии, колкава е нивната успешност, оправданоста на нивното опстојување и прифатеноста од страна на граѓаните на Унијата и граѓаните каде што се извршуваат мисиите на ЕУ.

Структура

Вовед

ГЛАВА 1. ПОТЕНЦИЈАЛОТ НА ЕВРОПСКА ЖАНДАРМЕРИЈА

1. Европската жандармерија

1.1 Зголемување на европската безбедносна соработка

1.2 Процесот на создавање на Европските жандармериски сили (EGF)

1.3 Целта и организација на Европските жандармериски сили (EGF)

2. Зошто Европските жандармериски сили би можеле да постигнат успех

2.2. Жандармериските искуства во мировните операции и мисии

2.3. Дали ЕЖС добро одговараат за мировни операции и мисии?

2.4. Научени лекции од претходните операции

2.5. Причините зошто Европските жандармериски сили (EGF) можат да пропаднат

3. Зошто Европските жандармериски сили (EGF) треба да се развиваат повеќе

- 3.1. Основните интереси на земјите-членки
- 3.2. Европските жандармериски сили (EGF) како најпосакувана опција
- 3.3. Пројавени дилеми во врска со развојот на Европските жандармериски сили

4. Потенцијалот на жандармериската соработка

- 4.1. Соработка со останатите жандармериски сили во светот
- 4.2. Проширување на опсегот на Европските жандармериски сили (EGF)

5. Потенцијалот на Европските жандармериски сили е врз основа на долгорочни трендови

- 5.1. Општи трендови

ГЛАВА 2 ЖАНДАРМЕРИИТЕ И БЕЗБЕДНОСНИТЕ ПРЕДИЗВИЦИ ВО 21 ВЕК

- 1. Полицијата и безбедносните прашања
- 1.2. Европските жандармериски сили во меѓународни рамки
- 1.3. Меѓународни мисии: промена на улогата и функцијата на меѓународните мисии
- 1.4. Современиот внатрешен безбедносен концептот и неговите импликации
- 1.5. Европските жандармериски сили
- 1.6. Жандармериските организации од голем број европски земји

ГЛАВА 3. ЕУ И МИРОВНИТЕ МИСИИ

- 1.1 Промовирање на безбедноста, стабилноста и демократските вредности
- 1.2 Поддршка за одржлив мир
- 1.3 Европска безбедносна и одбранбена политика

- 1.4 Водечката ЕУ-доктрина - Европската стратегија за безбедност
- 1.5 ЕСДП-мисии низ светот
- 1.6 Мировните мисии блиску до дома: Отворајќи го патот за членство на Западен Балкан во ЕУ

ГЛАВА 4 ЕУ легитимитетот за употреба на сила

- 1.1 ЕУ - воени способности
- 1.2 ЕАПМ - Европски акционен план за можностите
- 1.3 ЕАО – Европска агенција за одбрана
- 1.4 Институционалниот капацитет
- 1.5 Планирање мобилно седиште
- 1.6 ЕУ-операции
- 1.7 Улогата на НАТО
- 1.8 Односите меѓу НАТО и ЕУ
- 1.9 Како се донесени одлуките во ЕУ
- 1.10 Безбедност на ЕУ -динамиката: Новите национални интереси
- 1.11 Новите национални интереси во безбедносната политика
- 1.12 Реалистички модели на ЕБОП
- 1.13 Конструктивистички и институционален пристап

ГЛАВА 5 ЕУ МИСИИ

- 1.1 Европската унија и нејзините цивилно-воени способности
- 1.2 Полициски мисии
- 1.3 Владеење на правото – мисии
- 1.4 ЕУПОЛ – Авганистан
- 1.5 ЕУЛЕКС на Косово

Заклучок

Литература

Кандидатот има наведено богата релевантна литература од примарни и секундарни извори.

II

Оцена на Комисијата

Докторската дисертација „Европската жандармерија и мировните мисии на ЕУ“ од кандидатот м-р Славчо Богев на оригинален начин ја обработува темата што е предмет на трудот.

Структурата на трудот е избалансирана. Материјата во сите главни аспекти е исцрпно, детално и мошне темелно презентирана според логичен редослед. Содржината во трудот е презентирана на едноставен и разбирлив начин. Во рамките на утврдениот предмет, реализираното истражување и направената анализа на проблематиката, кандидатот ја обработува широката проблематика не само прегледно, туку многу попродабочено, отворајќи бројни дилеми и прашања, притоа давајќи сопствени одговори и констатации, односно сугерирајќи сопствени ставови и видувања.

Темата на докторската дисертација е обработена со употреба и комбинирање на неколку научни методи, во функција на успешно анализирање, докажување и презентирање на поставените тези. Трудот претставува самостоен научен труд во кој кандидатот преку примена на соодветна научна методологија изразува солидна способност за научна разработка на поставените тези, поставувајќи солидно изведени и издржани заклучоци, притоа покажувајќи завидна способност за користење на научна и стручна литература. Научно издржаниот третман на суштинскиот дел од материјата и отворените дилеми, прашања и сугестии поместени во трудот даваат солидна основа за понатамошно

комплексно истражување на прашањата поврзани со оваа тема, во што се состои и основниот научен придонес на овој докторски труд.

Врз основа на изнесенiот приказ и оценка, Комисијата констатира дека се работи за докторски труд што ги задоволува критериумите за подготвување на научни и стручни трудови од ваков вид, предвидени во соодветна законска регулатива и актите на Правниот факултет "Јустинијан Први" и Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје.

Од тие причини, на Комисијата и причинува задоволство едногласно да му предложи на Наставно-научниот совет на Правниот факултет "Јустинијан Први" да го усвои овој извештај со позитивна оцена и да му овозможи на кандидатот м-р Славчо Богоев да пристапи кон јавна одбрана на својот докторски труд.

Комисија

1. Проф. д-р Поликсена Гавроска с.р.
2. Проф. д-р Билјана Поповска с.р.
3. Проф. д-р Татјана Петрушевска с.р.
4. Проф. д-р Марика Ристовска с.р.
5. Доц. д-р Васко Наумовски с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „НОРМАТИВНА И ИНСТИТУЦИОНАЛНА РАМКА НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА ЗА КРИЗЕН МЕНАЏМЕНТ“, ОД М-Р БИЉАНА НАЧАРОВА, ПРИЈАВЕНА НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ “ЈУСТИНИЈАН ПРВИ” ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Правниот факултет “Јустинијан Први” при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје на седницата одржана на 15.9.2011 година, донесе одлука за формирање комисија за оценка и одбрана на докторската дисертација под наслов „Нормативна и институционална рамка на Европската унија за кризен менаџмент“, од кандидатката м-р Биљана Начарова, во состав: проф. д-р Поликсена Гавроска, проф. д-р Сашо Георгиевски, проф. д-р Татјана Петрушевска, проф. д-р Тања Каракамишева- Јовановска и проф. д-р Тони Дескоски. Комисијата до Наставно-научниот совет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I.

ТЕМА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

Актуелност на проблематиката и научен придонес на истражувањето

Докторската дисертација под наслов „Нормативна и институционална рамка на Европската унија за кризен менаџмент“ ги анализира правните, политичките, и институционалните капацитети на Европската унија за менаџирање со кризи. Преку анализа на досега применуваните инструменти во оваа област се изведуваат заклучоци за нивната ефикасност и се дијагностицираат предностите и слабостите на системот за кризен менаџмент на Унијата.

Трудот се концентрира на анализа на инструментите кои се предвидени во правните и политичките документите на Европската унија во областа на кризниот менаџмент, и тоа низ призмата на нивниот историски развој и промените кои се условени од промените во политичкиот и безбедносниот контекст на меѓународната заедница. Во трудот е направена и компарација на моделот за

кризен менаџмент на Унијата со моделот за кризен менаџмент што се практикува од страна на НАТО.

Предмет, цел и хипотеза на истражувањето

Предмет на проучување на докторскиот труд е анализа на способноста и капацитетот на Унијата за кризен менаџмент. Ова се постигнува преку анализа на сите акти кои ја определуваат на посреден или непосреден начин политиката на Унијата во сферата на кризниот менаџмент. Преку нивна анализа кандидатката формира заклучоци за институционалните капацитети на Унијата, за инструментите кои можат да се применуваат во случај на појава на криза, и дали тие се доволни и се во насока на остварување на целите на Унијата и постигнување на вредностите предвидени во основачките документи.

Во делот на поставување на тезите во докторската дисертација, кандидатката поаѓа од хипотетската рамка дека нормативната и институционалната рамка на Унијата за кризен менаџмент се со цел преку нив да се постигнат општите цели на Унијата, и да се остварат вредностите на Унијата предвидени во основачките акти.

Во контекст на ова, преку неколку поединечни хипотези кои се однесуваат на нејзиното утврдување, докажување и проверливост, кандидатката дава одговори за легитимитетот на овој вид екстерна активност на Унијата, за способноста и капацитетот на институциите и органите на Унијата во сферата на кризниот менаџмент, за тоа дали предвидените инструменти се доволни и ефикасни за навремена реакција во случај на криза, за предностите и слабостите на политиката за кризен менаџмент во цивилни и воени мисии кои ги има реализирано Унијата на терен.

Целта на анализата и истражувањето на докторската дисертација е да се утврди способноста и капацитетот за кризен менаџмент со кој располага Европската унија, и со тоа формирање на научно издржани заклучоци дали тие се доволни за остварување на целите и вредностите поради кои е основана и за кои се залага Унијата. Целта ќе се постигне преку анализа на правните и политичките акти со кои се регулираат прашањата од оваа област.

Методолошката рамка

При изработката на трудот се користени повеќе научни методи, и тоа: во првото поглавје истовремено е користен нормативно-правниот метод за анализа на правните и политичките акти кои ги регулираат прашањата од областа на кризниот менаџмент и историскиот метод преку кој се настојува да се открие генезата и развојот на инструментите кои се применуваат во оваа област. Во второто поглавје, кандидатката користела комбинација на претходно споменатите две методологии, но ги дополнила со компаративниот метод кој е соодветно применет при укажување на институциите и органите релевантни во оваа сфера, но во рамките на НАТО. Дескриптивниот метод и методот на анализа адекватно се

користени во целата докторска дисертација. Во четвртото поглавје, преку внимателна примена на методот на студија на случај се формирани заклучоци за квалитетот на практичната примена на инструментите на кризниот менаџмент во земјите во кои Унијата веќе интервенирала.

Авторката како примарен извор на податоци за докторската дисертација ги користела основачките акти на Унијата, политичките документи и актите кои се усвоени од страна на државите-членки, врз кои за анализа соодветно го применувала нормативно-правниот метод, а како секундарен извор на податоци користела научни трудови кои во одреден обем и од одреден аспект го обработуваат предметот на докторскиот труд. За обработка на податоците од секундарни извори користен е методот на семантичка анализа, преку кој настојувало да се открие значењето на она што авторката на трудот сакала да го каже во контекст на конкретната содржина.

Методот на синтеза е користен секаде низ трудот каде што кандидатката синтетизирал одредено сознание до кое дошла при анализата, односно истражувањето.

Структура на дисертацијата

Докторската дисертација „Нормативна и институционална рамка на Европска унија за кризен менаџмент“ е структурирана во 6 дела: вовед, четири поглавја и заклучок.

Во воведот е дадено образложение на актуелноста на проблемот кој се истражува, и поставени се детерминантите и координатите на предметот на истражување. Со презентирањето на структурата и содржината се дава контурата на темата што е предмет на истражувањето, со цел попрецизно претставување на генезата на документите и активностите кои се рефлектираат на политиката и инструменти за кризен менаџмент, како и за поимно разбирање на проблематиката што е предмет на докторската дисертација. Всушност, во воведот се дадени одговори на прашањата, што, како и зошто е предмет на трудот.

Во првото поглавје насловено како „Правни и политички акти на Европската унија за кризен менаџмент“, во три глави е опишана правната и политичката рамка во која е ставено регулирањето на прашањата од областа на кризниот менаџмент. Почнувајќи од анализа на појавата на интерес на интеграцијата за прашањата што ја опфаќаат политичката и безбедносна соработка на членките, преку институционализирање на прашањето за безбедносна политика во основачките акти и негово модифицирање, до негово регулирање со документи од политичка природа, се настојува да се дојде до јасна претстава за односот на Унијата кон прашањата во областа на кризниот менаџмент. Целта на кандидатката со овој дел е од една страна да се дојде до научно издржани заклучоци за капацитетот на нормативната рамка во која може Унијата и државите-членки да се движат во случај на појава и реакција на криза, а од друга страна да се направи дистинкција помеѓу актите кои ги има усвоено Унијата и актите кои ги имаат усвоено државите

—членки, а кои на посреден или непосреден начин задираат во прашања поврзани со реакцијата (или можноста за реакција) на Унијата во случај на појава на криза. Крајната цел на ова поглавје е преку дефинирање на нормативната рамка за кризен менаџмент да се одговори на прашањето за легитимитетот на овој вид екстерна активност на Унијата.

Во **второто поглавје** насловено како „Институционална рамка на Европската унија за кризен менаџмент“, кандидатката започнува од анализа на улогата и надлежноста на институциите на Унијата во сферата на кризниот менаџмент, преку улогата и надлежноста на органи кои се формирани со специјална функција за дејствување во оваа сфера до процедурите кои треба да се почитуваат и активностите кои треба да се преземаат за активирање на институциите и органите во случај на појава на криза, се основна цел да се дојде до научно издржано сознание за доволноста или недоволноста на овластувањата кои ги имаат институциите и органите за навремена и ефикасна реакција и дејствување во случај на појава на криза.

Третото поглавје насловено како „Инструменти на Европската унија за кризен менаџмент“ се однесува на анализа на инструментите со кои располага Унијата, а кои имаат посредно или непосредно влијание врз спречување на ескалацијата на кризата, и инструменти кои се користат во случај на веќе ескалирана криза, а при тоа правејќи разлика помеѓу инструментите кои се користат во воените и цивилни мисии на кризен менаџмент. Во овој контекст е опфатена анализа на инструментите со стабилизирачко дејство, како што се превентивна дипломатија, економска помош и економска блокада, применливи пред ескалација на кризата, но и инструменти кои се применливи во услови на веќе ескалирана криза, како што се заеднички акции, насоки, стратегии). Анализата на вака поставената структура на овој дел од докторската дисертација ја задоволува целта што е поставена да се оствари со овој дел од дисертацијата, а тоа е да се даде одговор на прашањето за правната природа на инструментите за менаџирање со кризи со кои располага Унијата и за тоа дали тие се адекватни, ефикасни и соодветни на нивната намена.

Во **четвртото поглавје** насловено како „Искуствата на Европската унија во менаџирањето со кризи“, направено е истражување на практичното искуство на Унијата во примена на инструментите за кризен менаџмент и извлечени се заклучоци во однос на тоа колку доследно ги применува Унијата предвидените инструменти, кои од нив најчесто ги применува, кои се практичните предности и слабости на политиката на Унијата за кризен менаџмент итн. Од овој дел на докторската дисертација, кандидатката формира заклучоци за причините поради кои во одреден момент од историскиот развој на Унијата се носат одлуки за промена на политиката за кризен менаџмент и за институционализирање на одредени инструменти кои се користат во оваа област.

Во последниот дел, односно во заклучокот на докторската дисертација синтетизирани се сите сознанија со цел да се утврди дали Европската унија има способност и капацитет за преземање на активности во сферата на кризниот менаџмент, односно дали способноста и капацитетот со кој располага Унијата се

доволни за навремено и ефикасно менаџирање со кризи, во насока на постигнување на општите цели на Унијата, а преку тоа постигнување и на вредностите на Унијата предвидени во основачките договори. Во заклучокот се содржани крајните согледувања на кандидатката во однос на резултатите од досегашната примена на моделот за кризен менаџмент на Европската унија, при тоа укажувајќи на неговите предности и слабости.

Заклучок и предлог

Докторската дисертација „Нормативна и институционална рамка на Европска унија за кризен менаџмент“ од кандидатката м-р Биљана Начарова на оригинален начин ја обработува темата што е предмет на трудот. Вредноста на трудот се зголемува со фактот дека се работи за истражување и анализи кои се од интерес за креирање на правните механизми и политиките на Европската унија, но истовремено овие прашања се актуелни и интересни не само за Европската унија, туку и за пошироката меѓународна заедница, уште повеќе што кризниот менаџмент се однесува на еден дел од екстерната активност на Унијата. За Република Македонија, темата е интересна од два аспекта: од аспект на држава со статус на кандидат за членство во Унијата, и од аспект на држава во која веќе се применувани инструментите на кризниот менаџмент на Унијата.

Структурата на трудот е избалансирана. Материјата во сите главни аспекти е исцрпно, детално и мошне темелно презентирана според логичен редослед. Содржината во трудот е презентирана на едноставен и разбирлив начин. Во рамките на утврдениот предмет, реализираното истражување и направената анализа на проблематиката, кандидатката ја обработува широката проблематика не само прегледно, туку многу попродабочено, отворајќи бројни дилеми и прашања, притоа давајќи сопствени одговори и констатации, односно сугерирајќи сопствени ставови и видувања.

Темата на докторската дисертација е обработена со употреба и комбинирање на неколку научни методи, во функција на успешно анализирање, докажување и презентирање на поставените тези. Трудот претставува самостоен научен труд во кој кандидатката преку примена на соодветна научна методологија изразува солидна способност за научна разработка на поставените тези, поставувајќи солидно изведени и издржани заклучоци, притоа покажувајќи завидна способност за користење на научна и стручна литература. Научно издржаниот третман на суштинскиот дел од материјата и отворените дилеми, прашања и сугестии поместени во трудот даваат солидна основа за понатамошно комплексно истражување на прашањата поврзани со оваа тема, во што се состои и основниот научен придонес на овој докторски труд.

Врз основа на изнесениот приказ и оценка, Комисијата констатира дека се работи за докторски труд што ги задоволува критериумите за подготвување на научни и стручни трудови од ваков вид, предвидени во соодветна законска регулатива и актите на Правниот факултет “Јустинијан Први” и Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје.

Од тие причини, на Комисијата и причинува задоволство едногласно да му предложи на Наставно-научниот совет на Правниот факултет “Јустинијан Први” да го усвои овој извештај со позитивна оцена и да и овозможи на кандидатката м-р Биљана Начарова да пристапи кон јавна одбрана на својот докторски труд.

КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Поликсена Гавроска с.р.**
- 2. Проф. д-р Сашо Георгиевски с.р.**
- 3. Проф. д-р Татјана Петрушевска с.р.**
- 4. Проф. д-р Тања Каракамишева –
Јовановска с.р.**
- 5. Проф. д-р Тони Дескоски с.р.**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК (ВО СИТЕ ЗВАЊА) ЗА НАУЧНИТЕ
ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ): СРЕДНОВЕКОВНА ВИЗАНТИСКА
УМЕТНОСТ, ПОСТВИЗАНТИСКА УМЕТНОСТ - ОПШТ КУРС,
НАЦИОНАЛНА УМЕТНОСТ ВО ТУРСКИОТ ПЕРИОД И
СРЕДНОВЕКОВНА ЛИКОВНА СЕМИОТИКА НА ФИЛОЗОФСКИОТ
ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на одлуката на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет, донесена на неговата XXIX редовна седница одржана на 19 септември 2012 година, избрани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на наставник во сите звања за научните области (дисциплини): средновековна византиска уметност, поствизантиска уметност - општ курс, национална уметност во турскиот период и средновековна ликовна семиотика. На објавениот конкурс во весникот „Дневник“ од 29 август 2012 година се пријави д-р Анета Серафимова, вонреден професор на Институтот за историја на уметноста и археологија при Филозофскиот факултет во Скопје. По прегледот и оцената на доставените материјали, а според решението на Филозофскиот факултет бр. 04-1609/12 од 20 септември 2012 година, имаме чест на Наставно-научниот совет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Анета Серафимова е родена во Скопје, каде што завршила основно училиште и гимназија. Во 1986 година дипломирала на Филозофскиот факултет во Скопје на ННСГ за историја на уметноста со археологија со просечен успех 9,63. Постдипломските студии ги запишала во 1987 година на Филозофскиот факултет во Белград, на Одделението за историја на уметноста, насочувајќи се кон областа поствизантиска уметност на Балканот од XV до XVIII век. Испитите ги завршила со просечен успех десет во 1991 година, а магистрирала во 1994 година на Филозофскиот факултет во Белград. Докторирала во 2002 година на Филозофскиот факултет во Скопје.

Анета Серафимова работи на Филозофскиот факултет од 1987 година како приправник на ННСГ за историја на уметноста со археологија. Таа е избрана за помлад асистент на Институтот за историја на уметноста со археологија во 1988 година, а за асистент во 1994 година. Во 2003 година е

избрана во звањето доцент, а во (јануари) 2008 година во звањето вонреден професор.

Анета Серафимова реализирала повеќе стипендии за стручен престој во странство, меѓу кои треба да се издвојат годишната стипендија (1988-1989) на Владата на Република Грција за студиски престој на Политехничкиот факултет во Атина, стипендијата за студиски престој во Istituto Elenico di Studi Bisantini e Postbisantini (San Giorgio dei Greci) во Венеција (1997), стипендијата за студиски престој во British School of Archaeology (BSA) во Атина (1998), како и стипендијата за студиски престој на Институтот за уметност (Институт за изкуствознание) при Бугарската академија на науките во Софија (1998). Анета Серафимова е добитник на грант за реализација на индивидуален проект на Фондацијата Research Support Scheme (RSS) на Централниот европски универзитет (CEU) во Прага во траење од две години (1995-1996).

Во текот на својата наставно-научна кариера, д-р Анета Серафимова објавила четириесетина научноистражувачки студии и стручни трудови во домашни и странски списанија. Таа е самостоен автор на пет монографии и едно мултимедијално ДВД-издание и коавтор на десетина тематски и монографски публикации. Учествовала на повеќе домашни и меѓународни конгреси, симпозиуми и конференции, а како поканет предавач одржала предавања во Британската школа во Атина (1997), на Универзитетот Сорбона 1 во Париз (1999), во Прешерновата дворана на САЗУ во Љубљана (2005) и на Филозофскиот факултет во Љубљана (2010), како и во Културниот центар на РМ во Њујорк (2006).

Анета Серафимова е носител или учесник во неколку домашни и меѓународни проекти меѓу кои треба да се издвои меѓународниот макропроект *The Gesture in the Cultural Heritage of Europe* (Partnership in-between: Fabbrica Europa - Florence & Museum - Ljubljana & Scientific Research Centre SAZU - Ljubljana & Oxyrhynchus - Athens) во кој е вклучена како научен соработник во периодот меѓу 2004 и 2006 година. Од 2008 до 2012 година, д-р Анета Серафимова реализирала повеќе проекти со Регионалното биро на УНЕСКО за наука и култура во Европа со седиште во Венеција (Regional Bureau for Science and Culture in Europe // UNESCO - BRESC) и со Cooperazione Italiana.

Таа била советник и член на Комисијата за издаваштво во Министерството за култура (2002-2004), член на Советот на министерот за култура (2003-2006) и национален претставник при Советот на УНЕСКО за IPDC (Intergovernmental Programme for the Development of Communication). Од 2010 година, таа е член на Одборот на УНЕСКО при Филозофскиот факултет (UNESCO Chair in Education and Human Development).

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Според старата студиска КТС-програма до 2009 година, наставниот ангажман на додипломските студии на д-р Анета Серафимова се одвива во научните области на византиската и поствизантиската уметност, реализиран преку осум задолжителни предмети (в. Анекс 2/НО: 1-6, 10-11). По 2009 година таа е реализатор на пет задолжителни предмети на Институтот за историја на уметноста и археологија (в. Анекс 2/НО: 7-9, 12-13) и три одделни изборни наставни предмети на Институтот за класични

студии (в. Анекс 2/НО: 16), на Институтот за родови студии (в. Анекс 2/НО: 15) и за насоката археологија (в. Анекс 2/НО: 14). Оттука произлегува дека, според тековните акредитирани програми за првиот студиски циклус на Филозофскиот факултет, д-р Анета Серафимова е носител и реализатор на високообразовните курсеви по *византиска иконографија и семиотика*, *византиска уметност (олиш курс)*, *послевизантиска уметност (олиш курс)*, *послевизантиска уметност во Македонија (XV-XVIII век)*, *преродбенска уметност во Македонија (XIX век)*, *ликовна семиотика - родова перцепција и интеркултурна семиотика*.

Од приложените наставни програми нотираме дека се работи за широк временски дијапазон и обемен наставен материјал и заклучуваме дека д-р Анета Серафимова ги реализира своите активности во наставниот процес во три студиски години (I, II и IV година) со компетентно познавање на византологијата во сферата на уметноста, следејќи ја рецензентната научна продукција и пристап (69 поени).

Од приложените активности во вториот студиски циклус во периодот 2008-2012 година заклучуваме дека д-р Анета Серафимова била/е реализатор на шест предмети во рамките на три постдипломски студиски програми на Институтот за историја на уметноста и археологија: уметноста на Балканот од 15 до 18 век и во 19 век, ликовна и визуелна семиотика и средновековна уметност во Европа (6,5 поени). Во последните четири години таа подготвила вкупно единаесет нови предмети за додипломски студии (16,5 поени), четири за вториот студиски циклус, од кои еден за новоакредитираните интеркултурни постдипломски студии (6 поени), како и пет предмети за третиот студиски циклус за модулите: уметноста и културата на средниот век, поствизантиска и преродбенска уметност на Балканот и семиотички проучувања на ликовното и визуелното (7,5 поени). Комисијата имаше увид врз презентациите и работните материјали за наставните предмети кои се поставени и на глобалната едукативна интернет-мрежа (www.academia.edu), лесно достапни за користење, но и приложени на студентите во печатена форма (в. Анекс 2/НО: 43-44). Во периодот што е предмет на нашата оценка д-р Анета Серафимова била ментор на 36 дипломски трудови и била член на комисија за оцена и одбрана на повеќе дипломски трудови, што претставува завидна бројка која цениме дека треба посебно да се нагласи (в. Анекс 2/НО: 45-50/8 поени).

Д-р Анета Серафимова е авторка на целовити и сублимирани осврти на триесетина средновековни локалитети и фреско-ансамбли, кои ги оценуваме како литературни етиди приложени во научно-популарните книги за македонското културно наследство: „Охрид. Светско наследство“ и „Средновековни споменици“. Обете книги, издадени на македонски (2008) и на англиски јазик (2009), се објавени како дел од проектот на УНЕСКО за имплементација на Конвенцијата на ООН (Париз, 1972) за заштита на културното наследство (в. Анекс 2/НИ: 9) и претставуваат убаво дизајнирани, прегледни и полезни алманаси на македонското културно богатство (8 поени). Во овој контекст сакаме да ги нагласиме специфичната лексика и рафинираниот литературен пристап на д-р Анета Серафимова, како и нејзиниот пишувачки талент кој е потврден со нејзиното вклучување во првата антологија на македонскиот современ

есеј, подготвена од акад. Катица Кулафкова (изд. Стремеж, Скопје 2000, 237-250).

Сублимирајќи ги приложените резултати од наставно-образовната дејност на д-р Анета Серафимова во текот на последните четири години, Комисијата констатира дека таа остварила вкупно 127,5 поени.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Следејќи го членот 3 од Критериумите за избор во звања, а според Анекс 2 приложен од д-р Анета Серафимова, констатираме дека во периодот од 2008 до 2012 година таа била ментор на 3 докторски дисертации (9 поени) и на 3 магистерски труда (3 поени). Таа учествувала во два национални научни проекта и во три меѓународни со што, врз основа на овие активности, се стекнува со 21 поен во доменот на научноистражувачката дејност (в. Анекс 2/НИ: 7-11).

Како резултат на учеството во проектот „Историја на културата на почвата на Македонија: ликовната уметност на почвата на Македонија од IX до крајот на XIX век“, под раководство на акад. Георги Старделов и во издание на Македонската академија на науките и уметностите, д-р Анета Серафимова има значаен удел во тематската книга бр. 20 со пет авторски поглавја и во тематската книга бр. 21 со едно обемно поглавје од 60 печатени страници во вториот дел, како и со седум потпоглавја обединети со насловот „Убавините траат вечно“, поместени во третиот дел од посочената книга (8 поени).

Апликантката приложи три труда со оригинални научни резултати, сите објавени во етаблирани научни списанија (12 поени):

- „Чуде и поуке Христове у Шишевском манастиру Светог Николе (1630.)“, *Саопштиења*, XL (2008), 127-150;
- „Пикторалната семиотика на мајчинството во сцената Раѓање Христово во византиската уметност“, *Пајримониум.МК*, год. 3, бр. 7-8 (2010), 263-276;
- „Beyond the Stereotypes: On the Stylistic Diversity of the Byzantine Art in Macedonia from 11th to 14th Centuries“, *Balkanoslavica*, 37-38, (2010), 17-35.

Апликантката приложи пет труда со оригинални научни резултати, објавени во референтни научни списанија со меѓународен уредувачки одбор (29,6 поени):

- „Османлиски социо-историски рефлексии: претстави на Турци во поствизантското сликарство во Македонија“, *Пајримониум.МК*, год. 4, бр. 9 (2011), 203-212;
- „New Rule - Another Faith“, *Mélange. Papers dedicated to Academician Professor N. St. Shivarov*, eds. I. Endrovic and E. Popova, Veliko Tarnovo University 2011, 213-234 (co-author: J. Spahiu);
- „The Old Testament Wall Paintings in the Šiševo Monastery of St. Nicholas (1630)“, *Scripta & e-Scripta. The Journal of Interdisciplinary Mediaeval Studies*, Vol. 10-11/2012, eds. R. Cleminson and E. Moussakova (2012), 361-391;
- „The Antique Ancestors of Christ in the Tree of Jesse in the Narthex of the Kučevište Monastery“ / „Античките предци на Христа во кучевишката

Лоза Есеева“, *Systasis. E-journal of the Association of Classical Philologists "Antika"*, 20 (2012);

- „Пророчките слова во манастирската црква Свети Никола Шишевски. Идентификација и толкување на текстовите“, *Паџримониум.МК*, год. 5, бр. 10 (2012), 139-151.

Поставувајќи си себеси високи научни стандарди и легитимирајќи се особено со монографското издание за Кучевишкиот манастир (изд. НИК „Лист“, Скопје 2005) како византолог со широк истражувачки капацитет и амбициозен пристап, д-р Анета Серафимова создаде своја препознатлива учена и писмена идиоматика која ја следиме и во овој четиригодишен пресек на нејзината научноистражувачка и творечка активност. Во длабинските анализи на нејзините истражувања читателот е воден преку промислени и суптилно именувани подзаглавија сè до заклучните согледувања кои се прецизно и јасно назначени. Д-р Анета Серафимова продира во сложените теми на Христовата генеалогичка задирајќи длабоко во филозофијата на византиското богословие, ја расчитува комплексната тематика насликана на ѕидовите на манастирската црква Св. Никола Шишевски, трага по мајчинските аспекти во родилните сцени на Богородица сликани низ вековите, но се посветува и на истражувањата на трансликовните и интерликовните влијанија во паралелното постоење на два културолошки феномена, на византискиот и на исламскиот. Таа ги руши стереотипите за третманот на византиската уметност, аргументирано предлагајќи нова стилска терминологија во која ги воведува поимите византиски (монашки) надреализам, хуманизам, кубизам, византиски експресионизам и попартизам. Оттука, Комисијата цени дека сите приложени трудови имаат оригинален печат и научни резултати кои се прифатени и цитирани во меѓународната научна јавност.

Во периодот меѓу 2008 и 2012 година апликантката учествувала на домашни и на меѓународни собири (симпозиуми, конференции и конгреси) на кои имала секциски предавања, а апстрактите од нејзините реферати се објавени во зборници кои □ беа приложени на увид на Комисијата (в. Анекс 2/НИ: 22-29/11 поени).

Комисијата смета дека треба посебно да се издвојат предавањето и изложбата на тема „Ликовните рефлексии на сесловенската мисија на светите Кирил и Методиј во Европа“, кои проф. Серафимова ги реализирала на покана на Катедрата за славистика при Филозофскиот факултет на Љубљанскиот универзитет којшто, вклучен на Шангајскиот список, се вбројува меѓу престижните светски универзитети (3 поени).

Резимирајќи ги резултатите од четиригодишниот пресек на научноистражувачката дејност на д-р Анета Серафимова, Комисијата констатира дека таа остварила вкупно 96,6 поени.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Комисијата смета дека во стручно-апликативната дејност на д-р Анета Серафимова треба посебно да се издвојат трите стручни монографии, за две значајни древни охридски цркви - Свети Константин и Елена и Свети Димитрија, и за Кучевишкиот манастир Свети Архангели

крај Скопје. Овие три наслови со соодветна богата библиографија, опремени со специјално подготвен авторски илустративен материјал, се дел од макропроектот „Публикации за најзначајните вредности од културното и природното наследство“, чијшто реализатор е Министерството за култура на РМ (Управата за заштита на културното наследство), во кој Серафимова е вклучена со повеќе теми (в. Анекс 2/НИ: 8). Овие три стручни монографии се прифатени и одобрени за печат од Редакцискиот одбор на Проектот за што апликантката приложи и писмена потврда од Управата (24 поени).

Д-р Анета Серафимова одржала три предавања од јавен интерес во Информативниот центар на Европската унија во Скопје во организација на Националната комисија за УНЕСКО и Проектната канцеларија на УНЕСКО во Скопје, како и едно пленарно предавање на манифестацијата „Денови на св. Кирил и Методиј“, организирана од Амбасадата на Р. Словенија и Словенечко-македонското друштво „Франце Прешерн“ (4 поени).

Од дејностите од поширок интерес, покрај експертските ангажмани (3 поени), членувањето во рецензентски комисии (1,8 поени), како и студиските престои во три универзитетски установи, во Солун, Ниш и во Љубљана (1,5 поени), треба да се издвои изготвувањето на македонски јазик на средношколскиот учебник на УНЕСКО според програмата „Светското наследство во рацете на младите“ чијшто уредник е д-р Анета Серафимова (6 поени). Овој учебник е изготвен во рамките на проектот на УНЕСКО „Јакнење на дијалогот и соработката преку интеркултурно образование и истражувања“, чијшто реализатор беше Филозофскиот факултет/УКИМ (в. Анекс 2/НИ: 10-11; /СА: 23-24). Сметаме дека треба посебно да се нагласи фактот дека учебникот е лиценциран од страна на УНЕСКО и неговата електронска верзија е поставена на официјалната интернет-страница на УНЕСКО под уставните име и јазик на Република Македонија. Примената на овој учебник во средните училишта во РМ е дел од тековниот проект на Министерството за образование и наука за интегрирано образование, во чија подготовка учествуваше и д-р Серафимова (в. Анекс 2/СА: 25). Таа е истовремено и член на Одборот на УНЕСКО при Филозофскиот факултет.

Врз основа на приложените материјали Комисијата заклучи дека преку активностите во стручно-апликативната дејност во која се вклучени и дејности од поширок интерес, д-р Анета Серафимова остварила вкупно 47,3 бода.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Рецензентската комисија констатира дека во изминатиот четиригодишен период д-р Анета Серафимова покажала богата активност, реализирани проекти и видливи резултати поврзани со наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност. Во согласност со членот 13 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 173, од 1 август 20 година), апликантката освоила вкупно 271,4 поени. Оттука, професионалните референци на д-р

Анета Серафимова изразени во поени се повеќе од тројно поголеми од минималните поени предвидени со Правилникот за избор во највисокото универзитетско звање.

Во заклучокот на нашата евалуација сакаме уште еднаш издвоено да го нагласиме научноистражувачкиот придонес на д-р Анета Серафимова. Промислените опсервации во нејзините трудови се елаборирани со богата морфологија и со учена синтакса, што го прави јазичниот пристап на авторката автентичен и препознатлив. Нејзините истражувања и синтетички согледувања заземаат високо место во современата византолошка мисла и се резултат на личниот научнички напор и на неоспорниот интелектуален капацитет на авторката.

Поради сето изнесено, Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му препорача на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, д-р Анета Серафимова да биде избрана во звањето редовен професор по научните области (дисциплини): средновековна византиска уметност, поствизантиска уметност - општ курс, национална уметност во турскиот период и средновековна ликовна семиотика.

Скопје, 20 октомври 2012

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Димитар Корнаков, научен советник, с.р.
 Д-р Никос Чаусидис, редовен професор, с. р.
 Д-р Вера Георгиева-Петковска, редовен професор, с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО
И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: _____ Анета Кочо Серафимова
 (име, татково име и презиме)

Институција: Институт за историја на уметноста и археологија,
Филозофски факултет (УКИМ)
 (назив на факултетот/институтот)

Научни области: средновековна византиска уметност, поствизантиска
уметност (општ курс), национална уметност во турскиот период и
средновековна ликовна семиотика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Одржување настава	
	- од прв циклус студии (додипломски)	
1	Историја на византиската уметност (до 2008/09) за Институтот за историја на уметноста и археологија (4+2/I-IV сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6 \times 4$ (семестри = 2 учебни години) = 14,4	
2	Историја на уметноста на македонскиот народ од XV век до 1900 година (до 2008/09) (4 + 2/VII-VIII сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6 \times 2$ (семестра = 1 учебна година) = 7,2	
3	Историја на византиската уметност (1) за насоката историја на уметноста (4+2/I сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6$	
4	Историја на византиската уметност (2) за насоката историја на уметноста (4+2/II сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6$	
5	Историја на византиската уметност (3) за насоката историја на уметноста (4+2/III сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6$	
6	Историја на византиската уметност (4) за насоката историја на уметноста (4+2/IV сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6$	
7	Византиска иконографија и семиотика за насоката историја на уметноста (4+2/I сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6$	
8	Византиска уметност за насоката историја на уметноста (4+2/II сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6$	
9	Поствизантиска уметност за насоката историја на уметноста (4+2/III сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6$	

10	Историја на уметноста на македонскиот народ од XV век до 1900 година (1) за насоката историја на уметноста (4+2/VII сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6$	
11	Историја на уметноста на македонскиот народ од XV век до 1900 година (2) за насоката историја на уметноста (4+2/VIII сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6$	
12	Поствизантиска уметност во Македонија за насоката историја на уметноста (4+2/VII сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6$	
13	Преродбенска уметност во Македонија за насоката историја на уметноста (4+2/VIII сем.): $6 \times 15 \times 0,04 = 3,6$	
14	Византиска иконографија и семиотика за насоката археологија (3+2/VII сем.): $5 \times 15 \times 0,04 = 3$	
15	Ликовна семиотика - родова перспектива на Институтот за родови студии (2+2/VII сем.): $4 \times 15 \times 0,04 = 2,4$	
16	Византиска уметност (општ курс) на Институтот за класични студии (2+2/IV сем.): $4 \times 15 \times 0,04 = 2,4$	
	<i>Вкупно одржани часови на прв студиски циклус: 16 предмети = 115 часа $\times$ 15 недели $\times$ 0,04 = 69</i>	69,0
	- од втор циклус студии (постдипломски студии)	
17	Поствизантиска уметност од 15 до 18 век (стара ЕКТС програма) за насоката поствизантиска уметност и уметноста на Преродбата (20 часа/II сем.): $20 \times 0,05 = 1$	
18	Уметноста на Балканот во 19 век (стара ЕКТС програма) за насоката поствизантиска уметност и уметноста на Преродбата (20 часа/III сем.): $20 \times 0,05 = 1$	
19	Поствизантиска уметност на Балканот за насоката уметноста на Балканот од 15 до 18 век и во 19 век (30 часа/I сем.): $30 \times 0,05 = 1,5$	
20	Уметноста на Балканот во 19 век за насоката уметноста на Балканот од 15 до 18 век и во 19 век (30 часа/I сем.): $30 \times 0,05 = 1,5$	
21	Византиска семиотика за насоката средновековна уметност во Европа (15 часа/II сем.): $15 \times 0,05 = 0,75$	
22	Византиска семиотика за насоката ликовна и визуелна семиотика (15 часа/II сем.): $15 \times 0,05 = 0,75$	
	<i>Вкупно одржани часови на втор студиски циклус: 6 предмети = 130 часа $\times$ 0,05 = 6,5</i>	6,5
	Подготовка на нов предмет (додипломски студии)	
23	Византиска иконографија и семиотика за насоката историја на уметноста	1,5
24	Византиска иконографија и семиотика (општ курс) за насоката археологија	1,5
25	Византиска уметност за насоката историја на уметноста	1,5
26	Византиска уметност (општ курс) за Институтот за класични студии	1,5
27	Поствизантиска уметност (општ курс) за насоката историја на уметноста	1,5

28	Поствизантиска уметност во Македонија за насоката историја на уметноста	1,5
29	Преродбенска уметност во Македонија за насоката историја на уметноста	1,5
30	Ликовна семиотика - родова перспектива за Институтот за родови студии	1,5
31	Византиска уметност (општ курс) за Институтот за класични студии	1,5
32	Икона, иконостас и резба за насоката историја на уметноста	1,5
33	Словенско-византиска култура и уметност за листата на изборни предмети на УКИМ	1,5
	<i>Вкупно за подготвока на нови предмети за додипломски студии: 11 предмети x 1,5 = 16,5</i>	16,5
	Подготовка на нов предмет за втор студиски циклус (постдипломски студии)	
34	Поствизантиска уметност на Балканот за насоката уметноста на Балканот од 15 до 18 век и во 19 век	1,5
35	Уметноста на Балканот во 19 век за насоката уметноста на Балканот од 15 до 18 век и во 19 век	1,5
36	Византиска семиотика за насоките средновековна уметност во Европа и ликовна и визуелна семиотика	1,5
37	Интеркултурна семиотика и музеологија за интеркултурни постдипломски студии (за модулот 3+2 и за модулот 4+1)	1,5
	<i>Вкупно за подготвока на нови предмети за втор студиски циклус: 4 предмети x 1,5 = 6</i>	6
	Подготовка на нов предмет за трет студиски циклус (докторски студии)	
38	Средновековна ликовна семиотика и стилови	1,5
39	Балкански сликарски работилници	1,5
40	Средновековни уметности	1,5
41	Христијанско-канонски, христијанско-еретички и пагански религии во доцната антика и во средниот век	1,5
42	Архетипските и канонските аспекти во христијанската визуелна и ликовна семиотика	1,5
	<i>Вкупно за подготвока на нови предмети за трет студиски циклус: 5 предмети x 1,5 = 7,5</i>	7,5
43	Консултации со додипл. и постдипл. студенти: ок. 500 x 0,002 = 2	1
	Пакет материјали за наставен предмет	
44	Текстуален и илустративен материјал (CD Power Point) за предметите: (1) византиска иконографија и семиотика, (2) византиска уметност, (3) поствизантиска уметност, (4) поствизантиска уметност во Македонија и (5) преродбенска уметност во Македонија	5 x 1
	<i>Вкупно за пакет материјали за наставен предмет</i>	5
	Ментор на дипломски труд	
45	2008 год.: (1) Алексовска Јасмина, (2) Арсовски Далибор, (3) Божиновски Даниел, (4) Василески Александар, (5)	

	Георгиевска Лидија, (6) Давитковска Жаклина, (7) Канчевска-Смичковска Татјана, (8) Лозановска Кристина, (9) Трпковски Никола, (10) Чочков Игор, (11) Аврамовиќ Оливера, (12) Атанасовски Милан, (13) Георгиева Ана, (14) Јовановски Далибор, (15) Петрова Ива, (16) Симоновска Магдалена;	16 x 0,2
46	2009 год.: (17) Ѓорѓиевска Тања, (18) Ливриниќ Оливера, (19) Марковска Маја, (20) Механџиска Верица, (21) Младеновска Јасна, (22) Наунова Маргарета, (23) Николовска Ема, (24) Петрушевски Иван;	8 x 0,2
47	2010 год.: (25) Трајковска Билјана, (26) Трпковски Мартин, (27) Цветковска Силвана; (28) Трајкоски Даниел;	4 x 0,2
48	2011 год.: (29) Богдановска Ивана, (30) Трајковска Марија, (31) Стојмировски Дејан, (32) Гиовска Александра, (33) Краранфиловска Елена, (34) Алексова Ана, (35) Ташовска Зорица;	7 x 0,2
49	2012 год.: (36) Јовановска Сања.	1 x 0,2
	<i>Вкупно менџор на дипломски трудови: 36 x 0,2</i>	7,2
	Член на комисија за оцена и одбрана на дипломски труд	
50	Накиќ Ивана (2008), Иличковиќ Марица (2009), Митева Емилија (2009), Нестороска Снежана (2009), Хорват Карло (2009), Михајловиќ Кристина (2011), Трајковска Сања (2012), Ангеловска Ивана (2012).	8 x 0,1
	<i>Вкупно член на комисија за оцена и одбрана на диџл. шруд: 8 x 0,1</i>	0,8
	Научно-популарна книга	
51	Серафимова А., П. Кузман, В. Поповска-Коробар et al., <i>Охрид. Свешско наследство</i> , Едиција „Македонско културно наследство“, изд. УНЕСКО - Венеција и Управа за заштита на културното наследство на РМ, Скопје 2009. - Издание на македонски јазик: ISBN 978-608-4549-08-6 - Издание на англиски јазик: ISBN 978-608-4549-09-3	4
52	Серафимова А., В. Поповска-Коробар, Ј. Тричковска, М. М. Машниќ, <i>Христијански споменици</i> , Едиција „Македонско културно наследство“, изд. УНЕСКО - Венеција и Управа за заштита на културното наследство на РМ, Скопје 2009. - Издание на македонски јазик: ISBN 978-608-4549-01-7 - Издание на англиски јазик: ISBN 978-608-4549-05-5	4
	<i>Вкупно за коавтор на научно-популарна книга: 4 x 2 = 8</i>	8
	Вкупно	127,5

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Ментор на докторска дисертација	
1	Ј. Тричковска, <i>Делата во Македонија на сликарското семејство на Михаил од Самарина</i> , Филозофски факултет, Скопје 2009.	3
2	А. Атанасоски, <i>Историско-уметничките аспекти на орнаменталните мотиви во сугното сликарство на сџоменициите во пелагониската епархија од XII до XVII век</i> , Институтот за национална историја (ИНИ), Скопје 2010.	3
3	Ј. Спахиу, <i>Творештвото на зографот Јован од Грамосија и неговата работилница</i> , Филозофски факултет, Скопје (во изработка).	3
	<i>Вкупно: 3 x 3 = 9</i>	9
	Ментор на магистерска работа	
4	Д. Божиновски, <i>Посвизанското сликарство во црквата Свети Пантелејмон во Нерези</i> , Филозофски факултет, Скопје 2009.	1
5	Ј. Спахиу, <i>Сликарството во насот на црквата Св. Никола во Толичкиот манастир во Демирхисарско</i> , Филозофски факултет, Скопје 2010.	1
6	М. Симоновска, <i>Сугното сликарство во црквата Свети Никола во Куманово</i> , Филозофски факултет, Скопје (во изработка).	1
	<i>Вкупно: 1 x 3 = 3</i>	3
	Учесник во национален научен проект	
7	2008-2010 - <i>Историја на културата на почвата на Македонија: ликовната уметност на почвата на Македонија од IX до крајот на XIX век</i> , МАНУ (носител: акад. Г. Старделов).	3
8	2011-2012 - Книжевен проект: <i>Публикации за најзначајните вредности од културното и природното наследство</i> (реализатор: Министерство за култура на РМ - Управа за заштита на културното наследство).	3
	<i>Вкупно: 2 x 3 = 6</i>	6
	Учесник во меѓународен научен проект	
9	2008-2009 - <i>Implementation of the UN Convention (Paris, 1972) in Presentation and Popularization of the Cultural Heritage in Southeast Europe</i> , UNESCO Office in Venice (BRESCE) and Cooperazione Italiana.	5

10	2011 - <i>International project: Enhancing Dialogue and Collaboration through Intercultural education and Research</i> (established with the support of UNESCO Venice Office, within the framework of MDG-F UN Joint Programme "Enhancing Interethnic Community Dialogue and Collaboration" by the donor MDG-F Achievement Fund and the University "St. Cyril and Methodius" at Skopje as implementing partner). http://www.ukim.edu.mk/mk_content.php?meni=145&glavno=40/291_913_Brosura_za_Web-1	5
11	2011 - UNESCO WHYH Programme - Translation and adaptation of the WHYH Kit for use in Macedonian Educational System (UNESCO Office in Venice - BRESCE and the University "Ss Cyril and Methodius" - Faculty of Philosophy at Skopje as implementing partner). Cf. http://whc.unesco.org/en/educationkit/ http://whc.unesco.org/uploads/activities/documents/activity-54-27.pdf	5
	<i>Вкупно: 3 x 5 = 15</i>	15
	Дел од монографија (тематска книга)	
12	- Серафимова А., „Естетички вовед. (1) Фрески и икони“, (2) „Сликарски висови“, (3) „Нова власт – нова вера“, (4) „Продолжеток“ и (5) „Пред новото“, во: <i>Ликовнаџа уметностџа на почваџа на Македонија од IX до крајотџа на XIX век, книга 20</i> , изд. МАНУ, Скопје 2010, xxi-xli. ISBN 978-608-203-068-5 COBISS.MK-ID88636426	4
13	- Серафимова А., „Кучевишки манастир Свети Архангели“, во: <i>Ликовнаџа уметностџа на почваџа на Македонија од IX до крајотџа на XIX век, книга 21</i> , изд. МАНУ, Скопје 2010, 1019-1078. - Серафимова А., III дел: „Убавините траат вечно. (1) „Св. Софија – Охрид“, (2) „Св. Пантелејмон – Нерези“, (3) „Св. Георгиј – Курбиново“, (4) „Богородица Перивлепта – Охрид“, (5) „Св. Георгиј – Старо Нагоричане“, (6) „Марков манастир“ и (7) „Св. Андреа – Матка“, во: <i>Ликовнаџа уметностџа на почваџа на Македонија од IX до крајотџа на XIX век, книга 21</i> , изд. МАНУ, Скопје 2010, 1279-1296. ISBN 978-608-203-069-2 COBISS.MK-ID 88636426	4
	<i>Вкупно: 2 x 4 = 8</i>	8
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
14	„Чуде и поуке Христове у Шишевском манастиру Светог Николе (1630.)“, <i>Саопшћења</i> , XL (2008), 127-150. Cf. http://www.beobooks.de/deutsch/books/repzavod/saops_40.htm	4
15	„Пикторалната семиотика на мајчинството во сцената Раѓање Христово во византиската уметност“, <i>Пајримониум.МК</i> , год. 3, бр. 7-8 (2010), 263-276. Cf. http://www.kalamus.com.mk/pdf_spisanija/patrimonium_3/019%20-%2032%20Spisanie%20Aneta%202010_05.pdf	4

16	"Beyond the Stereotypes: On the Stylistic Diversity of the Byzantine Art in Macedonia from 11th to 14th Centuries", <i>Balkanoslavica</i>, 37-38, (2010), 17-35. Cf. http://ukim.academia.edu/AnetaSerafimova/Papers/1830156/Beyond the Stereotypes On the Stylistic Diversity of the Byzantine Art in Macedonia from 11th to 14th Centuries	4
	<i>Вкупно: 3 x 4 = 12</i>	12
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
17	„Османлиски социо-историски рефлексии: претстави на Турци во поствизантиското сликарство во Македонија“, <i>Паџримониум.МК</i>, год. 4, бр. 9 (2011), 203-212. Cf. http://www.kalamus.com.mk/pdf_spisanija/patrimonium_4/161%20=%20034%20Patrimonium%202011%20Aneta.pdf	6
18	"New Rule - Another Faith", <i>Mélange. Papers dedicated to Academician Professor N. St. Shivarov</i>, eds. I. Endrovic and E. Popova, Veliko Tarnovo University 2011, 213-234 (co-author: J. Spahiu). Cf. http://ukim.academia.edu/AnetaSerafimova/Papers/1841321/New Rule - Another Faith	5,6
19	"The Old Testament Wall Paintings in the Šiševo Monastery of St. Nicholas (1630)", <i>Scripta & e-Scripta. The Journal of Interdisciplinary Mediaeval Studies</i>, Vol. 10-11/2012, eds. R. Cleminson and E. Moussakova (2012), 361-391. Cf. http://graphilline.com/product/374/scripta-e-scripta-vol-10-11.html	6
20	"The Antique Ancestors of Christ in the Tree of Jesse in the Narthex of the Kučevište Monastery" / „Античките предци на Христа во кучевишката Лоза Есеева“, <i>Systasis. E-journal of the Association of Classical Philologists "Antika"</i>, 20 (2012) cf. www.systasis.org.mk ISSN 1857-5129	6
21	„Пророчките слова во манастирската црква Свети Никола Шишевски. Идентификација и толкување на текстовите“, <i>Паџримониум.МК</i>, год. 5, бр. 10 (2012), 139-151.	6
	<i>Вкупно: 4 x 6 = 24 + [1 (коавторски) x 5,6] =</i>	29,6
	Секциско предавање на научен/стручен собир	
22	„Соочување на духовното и световното во византиската слика на мајчинството“. // Симпозиум „Византиското културно наследство и Македонија“, Скопје, 2009.	1
23	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
24	"Contribution to Studying Islamic Influences on the Post-Byzantine Painting in Ottoman Macedonia".//4th International Congress on Islamic Civilisation in the Balkans, IRCICA (Istanbul) & MANU (Skopje), Skopje/Istanbul, 2010.	2
25	"Ottoman Social and Historical Reflections on the Post Byzantine Painting in Macedonia".//International Balkan	2

	Annual Conference (IBAC) on Co-existence of the Cultures in Balkans, Skopje (9-13 May) 2011.	
	<i>Вкупино: 2 + 2 + 1 = 5</i>	5
	Учество на научен/стручен собир со реферат	
26	- усна презентација: 3 x 1 - постер: /	3
	Апстракт објавен во зборник на меѓународна конференција	
27	- IV International Congress on Islamic Civilisation in the Balkans. Abstracts, Skopje 2010, 111.	1
28	- International Balkan Annual Conference (IBAC) on Co-existence of the Cultures in Balkans. Abstracts, Skopje 2011, 84.	1
29	- Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies. Abstracts of Free Communications, Vol. III, Sofia (22-27 August) 2011, 382-383.	1
	<i>Вкупино: 3 x 1</i>	3
	Одржано предавање по покана на референтен странски универзитет	
30	Филозофски факултет (Катедра за славистика) - Љубљана, Република Словенија - Предавање и изложба на тема: „Ликовните рефлексии на сесловенската мисија на светите Кирил и Методиј во Европа“ (9-11/11/2010) http://www.rtvsllo.si/pda/?&c_mod=pda&op=prireditve&func=item&id=24729&portal=6	3
	ВКУПИНО	96,6

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
	Стручна монографија	
1	<i>Цркваџа Свети Констанијин и Елена во Охрид</i> , Едиција „Публикации за најзначајните вредности од културното и природното наследство“, изд. Министерство за култура на РМ - Управа за заштита на културното наследство, Скопје (во печат).	8
2	<i>Цркваџа Свети Димитрија во Охрид</i> , Едиција „Публикации за најзначајните вредности од културното и природното наследство“, изд. Министерство за култура на РМ - Управа за заштита на културното наследство, Скопје (во печат).	8
3	<i>Кучевишкиот манастир Свети Архангели крај Скопје</i> , Едиција „Публикации за најзначајните вредности од културното и природното наследство“, изд. Министерство за култура на РМ - Управа за заштита на културното наследство, Скопје (во печат).	8
	<i>Вкупино: 3 x 8 = 24</i>	24

	Експертски активности, евалуација, стручна ревизија...	
4	- 2008 - претседател на Комисијата за ревизија на елаборатот за ревалоризација на <i>Збирката на икони на Галеријата на икони - Охрид</i> (Министерство за култура - Управа за заштита на културното наследство)	1
5	- 2009 - претседател на Комисијата за ревизија на елаборатот за валоризација на <i>Ризницата на црквата Свети Ѓорѓи во Сирџа</i> (Министерство за култура - Управа за заштита на културното наследство)	1
6	- 2011-2012 - Експертски услуги за проектот <i>Јакнење на дијалогот и соработката преку интеркултурно образование и изразување</i> , склучен со Филозофскиот факултет (док. бр. 4500132459)	1
	<i>Вкупно: 3 x 1 = 2</i>	3
	Предавање на институции од јавен интерес, културно-информативни центри...	
7	- 2010 (24 мај), КИЦ во Скопје: Воведен реферат на манифестацијата „Денови на св. Кирил и Методиј“ (организатори: Амбасадата на Р. Словенија и Словенско-македонското друштво „Франце Прешерен“).	1
8	- 2011 (6 јули), ЕУ Инфо центар во Скопје: Работилница во рамките на УНЕСКО-проектот „Светското наследство во рацете на младите“ (организатор: Проектна канцеларија на УНЕСКО во Скопје).	1
9	- 2011 (18 октомври), ЕУ Инфо центар во Скопје: Обука на наставници и развој на наставни материјали за локалното наследство во рамките на УНЕСКО-проектот „Светското наследство во рацете на младите“ (организатор: Проектна канцеларија на УНЕСКО во Скопје).	1
10	- 2012 (21 мај), МКЦ во Скопје: Учество (панел 1) на манифестацијата „Светски ден на културните различности“ (организатори: Националната комисија за УНЕСКО и Проектната канцеларија на УНЕСКО во Скопје).	1
	<i>Вкупно 4 x 1 = 4</i>	4
	Дејности од поширок интерес	
	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание	
11	<i>Зборник за средновековна уметност на Музејот на Македонија</i>	0,5
	Член на рецензентска комисија	

12	- 2008 - член на Стручна комисија за признавање на странска високообразовна квалификација (издадена на Андреј Вебле);	
13	- 2008 - член на Комисија за оценка на магистерски труд (Џемал Бектовиќ);	
14	- 2008 - член на Рецензентската комисија за избор на научен соработник на ЈНУ „Институт за старословенска култура“ во Прилеп (д-р Иван Заров);	
15	- 2009 - член на Рецензентската комисија за избор на наставник во сите звања на ФЛУ по предметот <i>историја и теорија на уметноста</i> (д-р Сузана Милевска) ;	
16	- 2009 - член на Рецензентската комисија за избор на научен соработник на Институтот за национална историја (д-р Јулија Тричковска);	
17	- 2010 - член на Рецензентската комисија за избор на наставник во сите звања на ФзФ (д-р Снежана Филипова);	
18	- 2010 - член на Рецензентската комисија за избор на научен соработник на ЈНУ „Институт за старословенска култура“ во Прилеп (д-р Атанас Атанасоски);	
19	- 2012 - рецензент на монографијата „Сливничкиот манастир“ (автор: В. Поповска-Коробар), изд. Каламус (во печат);	
20	- 2012 - член на Рецензентската комисија за избор на виш научен соработник на ЈНУ „Институт за старословенска култура“ во Прилеп (д-р Иван Заров). <i>Вкупно $9 \times 0,2 = 1,8$</i>	1,8
Студиски престој во странство		
21	- 2009 - Aristotle University of Thessaloniki - 2010 - Филозофски факултет во Љубљана - 2011 - Филозофски факултет во Ниш <i>Вкупно $3 \times 0,5 = 1,5$</i>	1,5
Изготвување на средношколски учебник		
22	<i>Светското наследство во рацете на младите. Учебно помагало за средно образование</i> , изд. Министерство за култура на РМ и Национална комисија за УНЕСКО, Скопје 2012 (уредник//дополнувања, адаптација и вовед: А. Серафимова) ISBN 978-608-4544-12-8 COBISS.MK-ID 91121930	6
Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект		
23	- соработник: International project: Enhancing Dialogue and Collaboration through Intercultural education and Research.	3
24	- носител: UNESCO WHYH Programme - Translation and adaptation of the WHYH Kit for use in Macedonian Educational System. <i>Вкупно: $1 + 2 = 3$</i>	
Учесник во изработка на национална програма во одредена област		

25	Член на Работната група на Министерството за наука и образование на РМ - Биро за развој на образованието за спроведување на глобалниот образовен проект на УНЕСКО „Светското наследство во рацете на младите“ (UNESCO WHYH Programme) во средното образование во РМ	3
	Член на факултетска комисија	
26	- од 2010 - член на Одборот на УНЕСКО при Филозофскиот факултет (UNESCO Chair in Education and Human Development)	0,5
	Вкупно	47,3

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	127,5
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	96,6
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	47,3
Вкупно	271,4

Членови на Комисијата

1. Д-р Димитар Корнаков, научен советник, с.р.
2. Д-р Никос Чаусидис, редовен професор, с. р.
3. Д-р Вера Георгиева-Петковска, редовен професор, с.р.

РЕФЕРАТ

**за избор во СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ-АСИСТЕНТ на еден извршител од
областа Математички науки и информатички науки,
по предметите:**

- **Основи на информатиката, за студиските групи Одделенска настава и Предучилишно воспитание, на македонски јазик, и**
- **Информациска писменост, за студиската група Библиотекарство, на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје**

На седницата на Наставно - научниот совет на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје, одржана на 27.9.2012 (одлука 02-512-5 од 1.10.2012), бевме избрани за членови на Рецензентската комисија за избор во соработничко звање асистент на еден извршител од областа Математички науки и информатички науки, по предметите

- Основи на информатиката за студиските групи Одделенска настава и Предучилишно воспитание, на македонски јазик, и
- Информациска писменост, за студиската група Библиотекарство.

На конкурсот објавен во весниците “Дневник” и “Факти” од 5-7.9.2012 година се пријавија кандидатите: м-р Климентина Климоска, магистер на математички науки, и Јасмина Арменска, магистер на информатички науки. По прегледувањето на конкурсните материјали од страна на членовите на Рецензентската комисија, на Наставно - научниот совет на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” му го поднесуваме следниов:

ИЗВЕШТАЈ

I. Кандидат: м-р Климентина Климоска

1. Биографски податоци

Според поднесената кратка биографија, м-р Климентина Климоска е родена на 11.3.1984 година во Скопје. Таа е државјанин на Република Македонија. Средно училиште завршила во ДСУ “Раде Јовчевски - Корчагин” во учебната 2001/2002 година. По завршувањето на средното училиште, сè до учебната 2005/2006 година студирала на Електротехничкиот факултет при Универзитет “Св. Кирил и Методиј”. Во учебната 2005/2006 година се префрлила на Природно-математичкиот факултет, студии по математика на истиот Универзитет. М-р Климоска дипломирала на поднасоката математичко програмирање на 14.7.2009 со среден успех 9,51 и се стекнала со звањето дипломиран инженер по математичко програмирање.

Втор циклус студии запишала на истиот Факултет, на студиската програма математички науки и примена во учебната 2010/2011. Магистрирала на 7.3.2012 со просечна оценка 10,00, со магистерскиот труд под наслов “Финитарни асоцијативни операции” и се стекнала со звањето магистер на математички науки и примена. Кандидатката нема стекнато образовно или научно звање во областа на информатичките науки.

М-р Климоска го говори англискиот јазик, за што има доставено уверение за посетување подготвителен курс за FCE. Во биографијата има наведено дека ги познава и германскиот, српскиот, бугарскиот и латинскиот јазик. Кандидатката во својата биографија навела дека има познавање од работа со компјутери со Windows, Word, Excel, Power Point, Corel Draw, Geonext, Pascal, Mathematica, Visual Basic, C++, LINGO, SQL, Oracle Application Express. Таа има наведено во биографијата дека има освоено награди на натпревари по математика, најзначајна прва награда на републички натпревар по математика и пофалница на меѓународен натпревар за студенти во Бугарија. Има освоено и награда за најдобар студент на Институтот за математика.

Кандидатката во биографијата се опишува како одговорна и исполнителна личност што секогаш си го одржува зборот.

2. Научно истражувачка дејност

М-р Климентина Климоска во поднесената биографија и конкурсни документи нема наведено дека учествувала во научни или образовни проекти. Кандидатката нема наведено дека во досегашната кариера има објавено научни или стручни трудови.

3. Претходни избори во звање, наставна, педагошка и стручна дејност

М-р Климоска досега не е избирана во звањето помлад асистент. Таа достави копии од договори за извршување интелектуални услуги од демонстратори на Институтот за математика при Природно – математичкиот факултет во Скопје за периодите 1.11.2009 - 31.12.2009, 1.11.2010 – 31.12.2010, 16.2.2011 – 30.6.2011 и 15.9.2011 – 31.12.2011. Кандидатката преку договори за извршување интелектуални услуги била ангажирана како демонстратор во вкупно време од само една година. Нема наведено дека има работно искуство преку вработување.

Во својата биографија кандидатката наведува дека за време на ангажманот како демонстратор на Институтот за математика има одржувано вежби по предметите: компјутерски практикум, алгебарски структури, множества и логика, компјутерски апликации, вовед во интернет технологии, основи на програмирање, дискретни структури (лабораториски вежби).

II. Кандидат: м-р Јасмина Арменска

1. Биографски податоци

Според поднесената биографија, м-р Јасмина Арменска е родена во Скопје на 24.8.1980 година. Таа е државјанин на Република Македонија. Средно училиште завршила во гимназијата “Раде Јовчевски - Корчагин” во учебната 1998/1999 година. Во учебната 1999/2000 се запишала на Природно-математичкиот факултет, Институт за математика, при Универзитет “Св. Кирил и Методиј” во Скопје. Студиите ги завршила во 2004 година со просечен успех 9,42, со дипломската работа под наслов “Фуриени трансформации и Фуриев интерграл”, со оценка 10 и се стекнала со звањето дипломиран професор по математика.

Во учебната 2005/2006 година се запишала на постдипломските студии на Институтот за информатика при Природно-математичкиот факултет. Магистрирала со просечен успех 10,00 во јули 2011 година со одбрана на

магистерскиот труд под наслов "Примена на методите за пребарување информации кај системите за одговарање прашања на македонски јазик", со што се стекнала со звањето магистер на информатички науки.

М-р Арменска активно го говори англискиот јазик, за што има поднесено уверение од Центарот за странски јазици ХЕРЦ за активно познавање и користење на англискиот јазик. Во својата биографија има наведено дека умерено го владее и германскиот јазик. Таа во својата биографија наведува дека активно користи компјутери и има познавање од Word, Excel, Power Point, Outlook, интернет. Добитник е на неколку награди и признанија од републички натпревари по математика и физика.

Кандидатката во биографијата се опишува како комуникативна, чесна, прогресивна, динамична и со иницијатива, способна да работи под притисок, флексибилна. Таа вели дека е одговорна и почитува рокови. Таа наведува дека има искуство со работа на проекти со луѓе од различни средини.

2. Научно истражувачка дејност

Кандидатката во својата биографија наведува дека има учествувано во неколку меѓународни високо образовни проекти финансирани од ЕМПУС Програмата на Европската комисија.

М-р Арменска во својата биографија ја наведува листата на досега објавени научни трудови:

1. J. Арменска, А. Томовски, К. Здравкова, Ј. Пехчевски, Пребарување на информации од македонска тест колекција за одговарање прашања, Втора конференција за информатички технологии за млади истражувачи, CITYR 10, јуни 2010, Охрид.
2. J. Armenska, A. Tomovski, K. Zdravkova, J. Pehcevski, Information Retrieval Using a Macedonian Test Collection for Question Answering, Second ICT Innovation Conference, September 2010, Ohrid, Macedonia.
3. J. Armenska, K. Zdravkova, Comparison of Information Retrieval Models for Question Answering, The 5th Balkan Conference in Informatics, 2012, Novi Sad, Serbia.

Претседателот на оваа Рецензентска комисија, како член на програмскиот одбор на конференцијата ICT Innovations 2010, наведува дека научниот придонес на трудот под реден број 2 беше оценет со највисоки оценки од рецензентите на трудот и беше селектиран во групата најдобри трудови на конференцијата кои беа објавени во специјалното издание печатено од издавачот "Спрингер" со наслов: Second International Conference, ICT Innovations 2010, Ohrid Macedonia, September 12-15, 2010. Revised Selected Papers Series: Communications in Computer and Information Science, Vol. 83, Gusev, Marjan; Mitrevski, Pece (Eds.), 1st Edition, 2011, 378 p., ISBN 978-3-642-19325-5.

3. Претходни избори во звање, наставна, педагошка и стручна дејност

М-р Јасмина Арменска по завршувањето на студиите е ангажирана како демонстратор на група предмети кои ги покрива Одделот за математика и информатика на Машинскиот факултет во Скопје. Со одлука на Наставно-научниот совет на 20.10.2005 година е избрана во звањето помлад асистент на Факултетот за информатика на Европскиот универзитет – РМ. На 24.12.2008 е реизбрана за помлад асистент на истиот Факултет каде што работела до март 2012

година. Од март 2012 до денес е ангажирана преку договор за дело како демонстратор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје.

М-р Арменска во својата биографија наведува дека во досегашната работа има богато искуство со држење вежби и работа со студенти на групата предмети од областите: основи на информатика и програмирање, математика за инженери и информатичари, теориски основи на информатиката.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Според податоците од поднесените документи од кандидатите, Рецензентската комисија заклучува дека кандидатката м-р Климентина Климоска не ги исполнува условите на конкурсот за избор во звањето асистент, членот 34 од Правилникот за избор на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” и Законот за високото образование, односно нема еден мандат како помлад асистент или работно искуство од три години. М-р Климоска досега нема прикажано способност за научна дејност, односно нема наведено учество во научни и образовни проекти и нема наведено досегашни публикации на научни трудови.

Рецензентската комисија заклучува дека кандидатката м-р Јасмина Арменска ги исполнува во целост условите на конкурсот за избор во звањето асистент, членот 34 од Правилникот за избор на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” и Законот за високото образование. М-р Арменска има завршено магистерски студии од областа на информатичките науки и додипломски студии од областа на математичките науки. Таа е избирана во 2 мандата како помлад асистент, одлично го говори англискиот јазик, има богато наставно искуство како демонстратор и помлад асистент во различни образовни средини и студиски програми, има учествувано во неколку меѓународни високо образовни проекти и има публикувано 3 научни труда во зборници од научни конференции со што покажува голем потенцијал за научна дејност. Комисијата цени дека странува збор за квалитетна кандидатка која ги исполнува сите услови за избор и покажува огромен потенцијал да прерасне во врвен научен работник и наставник. Затоа имаме чест на Наставно - научниот совет на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје да му предложиме м-р Јасмина Арменска да ја избере во соработничко звање асистент од областа математички науки и информатички науки, по предметите:

- основи на информатиката, за студиските групи одделенска настава и предучилишно воспитание, на македонски јазик, и
- информациска писменост, за студиската група библиотекарство.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Доц. д-р Љупчо Антоvски – претседател, с.р.

Проф. д-р. Наце Стојанов – член, с.р.

Проф. д-р. Слаѓана Јакововиќ – член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ-АСИСТЕНТ ОД ОБЛАСТА ОСНОВИ НА ТЕСНО-СТРУЧНИ ПРЕДМЕТИ, ПО ПРЕДМЕТОТ ОСНОВИ НА МУЗИЧКАТА КУЛТУРА СО МЕТОДИКА, ЗА СТУДИСКИТЕ ГРУПИ ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА И ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ, НА АЛБАНСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК, НА ПЕДАГОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ Скопје, на седницата одржана на 27.9.2012 година, донесе одлука за формирање на Рецензентска комисија за избор во соработничко звање – асистент од областа основи на тесно-стручни предмети, по предметот **основи на музичката култура со методика**, за студиските групи одделенска настава и предучилишно воспитание, на албански наставен јазик, во состав:

1. проф. д-р Аида Ислам, претседател
2. проф. м-р Сабаудин Жута, член
3. доц. д-р Владимир Талевски, член.

На конкурсот објавен во дневните весници „Дневник“ од 5-7.9.2012 година и весникот „Лајм“ од 5-7.9.2012 година се пријавија кандидатите м-р Мујесере Илјази и м-р Ардиан Јашари.

По разгледувањето на целокупната документација што двајцата кандидати ја доставија во предвидениот рок со конкурсот, Рецензентската комисија има чест до Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје да го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Основни биографски податоци

М-р Ардиан Јашари е роден на 11.9.1974 година во Куманово. Основното образование го завршил во ОУ „Велазерими“ во Куманово во 1989 година. Средното образование го продолжил во ДМБУЦ „Илија Николовски-Луј“ во Скопје, каде што завршил на Одделот за музичка теорија и педагогија во 1993 година. Дипломирал на Факултетот за музичка уметност, Оддел за музичка теорија и педагогија во 1997 година. Во учебната 2009/2010 година се запишал на втор циклус студии на ФМУ во Скопје, на Одделот за музикологија – методика на музичката настава. На 26.11.2011 година се стекнал со стручен/научен назив магистер на музички науки со одбраната на магистерската тема со наслов *Самостојните музички активности на учениците во гимназијата „Гоце Делчев“ – Куманово*.

Во учебната 1998/1999 година кандидатот м-р Ардиан Јашари е ангажиран да изведува настава во летниот семестар по предметот музички инструменти на студиите за одделенска настава и предучилишно воспитание на албански наставен јазик на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје. Во периодите 1.9.1998 - 31.8.1999, 17.9.1999 - 9.10.2001 и 10.10.2001 - 2.12.2010 година бил во редовен работен однос во СОУ Гимназија „Гоце Делчев“ во Куманово, како наставник по музичка уметност. На 3.12.2010

година кандидатот се вработил во СОУ Гимназија „Сами Фрашери“ во Куманово како наставник по музичка уметност, каде што сè уште ја извршува оваа дејност.

Кандидатот м-р Ардиан Јашари има стекнато сертификати за: програмата – правење, водење и реализација на акциони проекти; за наставна метода – креативна настава и учење, како и за курсот основи на WINDIWS XP, MS WORD, MS EXCEL.

2. Основни биографски податоци

М-р Мујесере Илјази е родена во Гостивар на 3.7.1973 година. По завршувањето на основното образование во ОУ „Исмаил Кемали“ и средното образование во гимназија „Поповски“ (сега СОУ „Гостивар“) во Гостивар, во 1996 година се запишала на Универзитетот на уметничката академија во Тирана, Република Албанија. Дипломирала на Одделот за музика во 2000 година и се стекнала со називот професор по музичка уметност. Натамошната професионална надградба ја реализира на Факултетот за музичка уметност во Скопје каде што се запишала на постдипломски студии на Одделот за сонологија и мултимедија. Магистерските студии ги завршила во 2011 година со трудот со наслов *Видеоколекција на детски музички игри кај албанската популација од Полог во 2011 година*.

Од 2000 година работи како наставник по музичко образование во ОУ „Исмаил Кемали“ во Гостивар, во истурените паралелки во с. Симница и с. Балиндол.

Во учебната 2009/2010 година, на кандидатката м-р Мујесере Илјази е ангажирана како демонстратор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје по предметот основи на музичката култура со методика, на албански наставен јазик. Оваа активност ја спроведува и во следната 2010/2011 академска година, како и во учебнаа 2011/2012 година. Во текот на својот повеќегодишен ангажман на Педагошкиот факултет, кандидатката м-р Мујесере Илјази се истакнува со висок професионализам кој доаѓа особено до израз преку нејзината целосна посветеност и продлабоченост во работата со студентите, максималната исполнителност во реализацијата на нормативно-наставната програма, колаборативноста, како и комуникацијата со студентите и со наставниот кадар на Факултетот.

Остварувања:

Во 1987 година, м-р Мујесере Илјази реализирала настап на пијано во Културниот дом во Гостивар. Истовремено, приватно изучува пијано во приватно музичко студио.

М-р Мујесере Илјази се занимава и со научноистражувачка дејност во областа на методичко-дидактичките дисциплини, што се потврдува и со нејзиното активно учество на научни конференции со меѓународен карактер. Нејзиниот објавен труд на тема: *Успешноста на функционалната мотивација во наставниот процес со учениците* (во коавторство со проф. С. Жута) е објавен во „Педагошка ревија“, научно списание за образовни прашања (год. 1, бр. 1 2010 год., стр. 56-63, Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“, Скопје).

Со запишувањето на постдипломските студии кандидатката м-р Мујесере Илјази изработува два труда кои не само што претставуваат значаен прилог кон музичката теорија, туку од големо значење е нивната апликативна вредност во наставата по музичко образование. Првиот труд е *Видеоколекција на женски свадбени песни од селото Симница, Гостиварско во 2010 година*, во кој е направено снимање и архивирање на видеоколекција на музички фолклор - женски свадбени песни на албански јазик. Значењето на овој труд произлегува од фактот дека дигиталното снимање, архивирање и каталогизирање претставуваат еден од најдобрите начини за зачувување и идентификување на културното наследство на одреден регион, во случајов свадбените песни на албанската заедница во Македонија. Овој процес претставува стратешки инструмент за презервација на музичката традиција во ова време на глобализација и модернизација, кои неоспорно влијаат врз модификацијата или исчезнувањето на културното наследство не само во урбаните, туку и во најизолираните рурални средини.

Од уште поголемо значење е трудот *Видеоколекција на детски музички игри кај албанската популација од Полог во 2011 година*, со кој кандидатката м-р Мујесере Илјази се стекнала со академското звање магистер на музички науки. Овој труд без дилеми претставува голем исчекор во сферата на воспитно-образовниот процес преку збогатување на детскиот музички репертоар на албански јазик со еден музички жанр кој има значајна улога во развојниот процес на детската личност, но и неопходната апликативност на овие примеси во наставно/образовниот процес. Преку ова истражување е направено и првото архивирање на детската музичка игра во овој регион. Станува збор за помалку заборавен сегмент од културното наследство не само во нашата научна мисла, туку на светско ниво, иако проблематиката на детската музичка игра е предмет на интерес на повеќе хуманитарни дисциплини, имајќи ја предвид нејзината едукативна, естетска, психолошка и социјална вредност. Потребата за истражување на детската музичка игра и изработката на еден ваков труд е резултат на трансформацијата на детскиот свет на игра во електронските медиуми, преку кои се одвива целосното битисување на денешните деца. Со севе ова, овој труд претставува ретка можност за зачувување на она што е останато како музичко-културно наследство од овој вид во дадениот регион и на тој начин добива улога на архивска збирка од непроценлива вредност во опусот на детската музичка литература на албански наставен јазик, а е тесно поврзан со природата на нејзината дејност во наставниот процес и наставните програми на Педагошкиот факултет.

М-р Мујесере Илјази воедно е и автор на неколку детски песни кои успешно се реализираат во повеќе училишта во кои наставата се одвива на албански наставен јазик.

Заклучок и предлог:

Проследувајќи ги вкупните прикази од страна на кандидатите низ кои непосредно се презентирани нивните стручни, научни и професионални остварувања, Рецензентската комисија изгради едногласен заклучок дека од пријавените двајца кандидати, кандидатката м-р Мујесере Илјази во

најголема мера со својот вкупен стручен, научноистражувачки и професионален опус и осварувања ги исполнува условите утврдени со односниот конкурс.

Рецензентската комисија ценеше дека кандидатката м-р Мујесере Илјази, покрај остварувањата што ги презентира со посочените прилози, како кандидат во својата професионална активност, таа има и завиден ангажман практично во процесот на образованието како демонстратор по предметот основи на музичката култура со методика на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје во траење од три години и е евидентно нејзиното успешно докажување во практиката и реализација на предвидената наставно-научна програма во соодветната дисциплина – основи на музичката култура со методика.

Врз основа на сето тоа, Рецензентската комисија во состав: проф. д-р Аида Ислам, проф. м-р Сабаудин Жута и доц. д-р Владимир Талевски едногласно го донесе заклучокот со предлогот за избор во соработничко звање – **асистент** од областа основи на тесно-стручни предмети, по предметот **основи на музичката култура со методика**, за студиските групи одделенска настава и предучилишно воспитание, на албански наставен јазик на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, и на ННС му ја предлага кандидатката м-р **Мујесере Илјаси** за избор во горенаведеното звање.

Рецензентска комисија

1. Д-р Аида Ислам, с.р.редовен професор на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје
2. М-р Сабаудин Жута, с.р. редовен професорна Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје
3. Д-р Владимир Талевски, с.р. доцент на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА СОРАБОТНИК ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ШТО ЈА ПОКРИВА ИНСТИТУТОТ ЗА МКММВ НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со одлука на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, број 02-2756/2 од 25.10.2012, назначени сме за рецензенти за избор на соработник во научната област што ја покрива Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила.

На конкурсот објавен во дневните весници „Дневник“ и „Коха“ на 3.10.2012 година, за избор на соработник во звањето помлад асистент во научната област што ја покрива Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила, се пријави кандидатката м-р Васе Јорданоска, дипл. маш инж.

Врз основа на доставените податоци од кандидатката, нејзините досегашни активности и приложените трудови, го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

ПОДАТОЦИ ЗА КАНДИДАТОТ

1. Образование

Кандидатката Васе Јорданоска е родена на 15.12.1984 година во Скопје. Основно образование завршила во ОУ „Димитар Миладинов“ во Скопје, а средно образование во гимназијата „Раде Јовчевски – Корчагин“ со одличен успех.

Во учебната 2004/2005 година се запишала на Машинскиот факултет во Скопје, на насоката моторни возила. Додипломските студии ги завршила со просечен успех 9,30. Во октомври 2008 година ја одбрала дипломската работа под наслов „Меѓународни и домашни стандарди од областа на моторните возила и нивна корелација“ со оценка 10.

Во 2008 година се запишала на постдипломски студии по индустриско инженерство и менаџмент на Машинскиот факултет во Скопје. Магистерскиот труд со наслов „Франшизата и застапништвото како облик за започнување мал бизнис, предности и недостатоци на истите и нивната застапеност во Република Македонија“ го одбрала во декември 2011 година. Постдипломските студии ги завршила со просечен успех 9,71.

Од странските јазици одлично го владее англискиот јазик, без ограничувања комуницира на српски и хрватски јазик, а на основно ниво го владее и шпанскиот.

2. Работно искуство

Во текот на студиите, во 2007 година, кандидатката била избрана на конкурс од фирмата Johnson Controls и учествувала во студентската практика организирана во техничко-развојниот центар на истата компанија во Тренчин, Словачка. Во 2007 и 2008 година учествувала во практиките организирани од МААА (Македонско – американската алумни асоцијација). Во 2008 година, исто така била ангажирана од Светска банка како соработник при еднонеделната посета на експерт од областа на MSTQ (метрологија, стандарди, тестирање и квалитет).

Со запишувањето на постдипломските студии во ноември 2008 година започнува да работи и на проектот на Владата на Република Македонија за транспонирање на техничките ЕУ - директиви во областа на возилата.

Била соработник и во проектот „Интеграција на техничките ЕУ - директиви кои се однесуваат на слободното движење на стоките и енергијата“ во делот на идентификација и повлекување на конфликтни стандарди од областа на моторните возила, механизацијата и интелигентни транспортни системи, како и идентификација и усвојување на ЕУ и интернационални стандарди, а со тоа станала и член на работната група 1 на Техничкиот комитет 10 при Институтот за стандардизација на РМ.

Од областа на индустриската метрологија, како и во облик на применети истражувања, има учествувано на повеќе испитувања во Макстил АД – Скопје и во креирањето на техничките извештаи од мерењата.

Работела и како стручен помошник при подготовката на документација за типско одобрување на возила за претпријатија од приватниот сектор.

Од декември 2010 година е во редовен работен однос во претпријатието „Професионал е3“, кое претставува претпријатие за развој и имплементација на мерни системи и застапник на глобалниот лидер во производство на опрема за мерење и испитување – **HBM** од Германија. Во тие рамки, секоја година се усовршува на редовните технички обуки, семинари и курсеви организирани и одржувани од истата компанија.

3. Научно - истражувачка и стручна активност

Во периодот од завршувањето на додипломските студии до денес, кандидатката во соработка со други истражувачи има објавено неколку научно-истражувачки и стручни трудови, чиј наслов опис и краток преглед е даден во продолжение.

1. Тим под координација на д-р Милан Ќосевски: Technical Assistance to the Government of Macedonia for the transposition of technical EU directives; University "Sts. Cyril and Methodius", Faculty of Mechanical Engineering – Skopje, GTZ Coordination Office Skopje, Project no: 02.3515.0-013.00 – FINAL REPORT, Skopje, August 2009.

Технички извештај за активностите и реализација на проектот на транспонирање на директивите на Европската унија во областа на моторните возила во националното законодавство и технички спецификации од истата област во Република Македонија. Придонесот на кандидатката е во тесна корелација со областа во која дипломирала. Станува збор за едногодишно ангажирање со полно работно време, при што нејзините главни задолженија и активности биле транспонирање на техничките директиви на ЕУ во национални технички спецификации.

2. Професионал ез ДООЕЛ: Систем за контрола на силите на притисок во валавничкиот стан во топла валавница во АД МАКСТИЛ Скопје (опис и упатство за користење), Скопје, 2009.

Станува збор за проект за избор, набавка и имплементација на мерно – контролен систем за континуирано мерење, on-line обработка и меморирање на силите на притисок во вертикалните столбови на валавничкиот стан. Во рамките на проектот е реализиран мерен систем за кој е развиена софтверска апликација, подготвено е упатство за користење и одржана е обука за вработените.

3. Тим под координација на д-р Милан Ќосевски, Проект за интеграција на техничките ЕУ - директиви кои се однесуваат на „слободното движење на стоките“ и „енергијата“, област: стандардизација, Институт за стандардизација на Република Македонија, ГТЗ – Скопје, Скопје, 2010.

Во рамките на овој проект при Институтот за стандардизација, подржан од Канцеларијата за техничка помош на Германија ГТЗ, е извршена обемна и сложена активност на препознавање и отстранување на конфликтните национални стандарди од областите моторни возила, механизација и интелигентни транспортни системи. Истовремено се утврдени и подготвени за усвојување EN, CENELEC, ISO и други меѓународни стандарди од истата област. Спроведените активности во голема мера се потпираат на знаењата стекнати во дипломската работа и другите истражувања спроведени самостојно од кандидатката.

4. Утврдување на вртежниот момент на погонското и на коленестото вратило на ножици во топла валавница МАКСТИЛ – Скопје, Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Машински факултет – Скопје, Скопје, март 2010.

Применето – истражувачки проект реализиран заради утврдување на причините на ломови во механизмот на ножиците. Заради спецификите на работата, тешките услови за испитување и големиот број на непознати влијателни параметри е реализиран комбиниран истражувачки проект кој

содржи мерење, пресметки и виртуелни симулации на процесот кој се истражува. Користени се нови методи на испитување со безжичен пренос на сигналите, како и моделирање и симулација со софтверскиот пакет АДАМС.

5. Тим под координација на д-р Дарко Данев: Анализа на деформациите и напонската состојба во завртките од капакот на аксијалното лежиште од потпорните валци од валавничкиот стан во погонот топла валавница од МАКСТИЛ АД – Скопје, Универзитет “Св. Кирил и Методиј”, Машински факултет – Скопје, Скопје, јуни 2011.

Применето – истражувачки проект спроведен со цел да се утврди корелацијата на моментот на предзатегање и аксијалните сили во завртките како резултат од работниот режим како можен критичен збир на оптоварувања кој доведува до нивни кршења. Применета е напредна метода на мерење на параметрите и сложена аналитичко – експериментална анализа.

6. Тим под координација на д-р Дарко Данев: Анализа на промената на дебелината на лимот по ширина во зависност од вредноста на притисната сила во ќелиите од валавничкиот стан во погонот топла валавница МАКСТИЛ АД - Скопје, Универзитет “Св. Кирил и Методиј”, Машински факултет – Скопје, Скопје, август 2011.

Применето – истражувачки проект спроведен по аналитички пат врз основа на претходни експериментални испитувања. Резултатите водат до директна заштеда во масата на валаниот лим.

7. Јорданоска Васе: Франшизата и застапништвото како облик за започнување мал бизнис, предности и недостатоци на истите и нивната застапеност во Република Македонија, магистерски труд, Машински факултет Скопје, 2011 година.

Во овој труд се дефинирани ваквите бизниси, дадени се законските рамки и можностите за финансирање на истите бизниси во светот и кај нас. Трудот ги сумира потребните лични квалификации, како и предностите и недостатоците на разгледуваните форми на бизнис. Во крајниот дел се дадени резултатите од истражувањето за застапеноста, состојбата и можностите за просперитет на овие бизниси во Република Македонија.

8. „Како до сопствен бизнис“, Скопје, 2012 (редактор: проф. д-р Радмил Поленаковиќ, м-р Васе Јорданоска, автор на поглавје: Франшизата и застапништвото како облик за започнување мал бизнис).

Ова поглавје објаснува што претставува франшизингот и застапништвото, кои се обврските на учесниците и какви видови на франшизи и на застапници постојат. Дава податоци за распространетоста на франшизингот и застапништвото и во кои индустрии се применуваат ваквите форми на бизнис, како правно се регулирани и кои се потребните квалификации за да се стане корисник на франшиза или, пак, трговски

застапник. Посебен осврт е даден на предностите и недостатоците од користењето франшиза и од станувањето застапник.

9. Универзитет “Св. Кирил и Методиј”, Машински факултет – Скопје, главен истражувач: проф. д-р Атанас Кочов: Зголемување на конкурентноста на малите и средните претпријатија во синџири за снабдување преку процес на развивање нови, уникатни и иновативни стандарди во автомобилската индустрија, Скопје, 2012.

Проектот е реализиран со цел да се оцени подготвеноста на малите и средните претпријатија од Република Македонија да го приспособат своето производство и да се појават како снабдувачи на компаниите кои работат за производителите на автомобили. Фокусот е насочен кон компаниите кои ги произведуваат каблите, изолационите материјали и другите неметални делови користени кај возилата. Иницијативата за проектот е потекната од глобалната компанија LEAR, а во обработката се земени предвид постојните мали и средни претпријатија од Република Македонија кои имаат сродни капацитети.

ЗАКЛУЧОК

Согласно со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, по извршената анализа на приложените документи, Комисијата заклучи дека кандидатката м-р Васе Јорданоска, дипломиран машински инженер, ги исполнува сите услови за избор во звањето помлад асистент на Машинскиот факултет и му предлага на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет да ја избере за соработник во звањето помлад асистент при Институтот за машински конструкции, механизациони машини и возила.

Комисија

1. Вонр. проф. д-р Дарко Данев с.р.
2. Проф. д-р Јанко Јанчевски с.р.
3. Вонр. проф. д-р Игор Ѓурков с.р.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА
ПРЕДМЕТИ ОД ОБЛАСТИТЕ НА ИНФОРМАТИКА И
КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА
ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО**

На 25. седница на Наставно - научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, одржана на 25.10.2012 година (одлука 02-1231/1), бевме избрани за членови на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во сите звања за предмети од областите на информатика и компјутерско инженерство на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство. На конкурсот објавен во весниците „Вечер“ и „Лајм“ на 1.10.2012 година се пријави кандидатот д-р Љупчо Антовски, доцент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство. По прегледувањето на конкурсните материјали и врз основа на личното познавање на кандидатот, на Наставно - научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство му го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски податоци

Љупчо Антовски, доктор на информатички науки, е роден на 27 мај 1977 година во Скопје. Работи како доцент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје. Основно и средно училиште завршил во Скопје со одличен успех. Во текот на школувањето успешно учествува на сојузни и републички натпревари по физика и информатика. Во 1996 година се запишал на Електротехничкиот факултет во Скопје, каде што е наградуван за одличен успех во четири учебни години. Дипломирал во февруари 2001 година како првенец на генерацијата на насоката компјутерска техника, информатика и автоматика со просечен успех 9,83, со тема: „Софтверски пакет за интелигентно фази-логичко управување на термички процеси“.

Постдипломски студии запишал во октомври 2001 година, каде што испитите ги завршил со просечен успех 10,00, и на 10.12.2003 година успешно го одбрал магистерскиот труд со наслов „Мобилни плаќања“. Докторската дисертација под наслов „Модел на мобилни и безжични јавни електронски сервиси“ успешно ја одбрал на 10.1.2008 година.

Стручното усовршување го започнал во текот на додипломските студии со месечни престои во фирмите: Сисдата во Будимпешта, МТНет и Форум – Центар за стратешки истражувања и развој во Скопје, како и во компанијата „Пексим“ на проектот за електронско банкарство. На заводот за програмско инженерство при Институтот за информатика при Природно - математичкиот факултет во Скопје е ангажиран како демонстратор од октомври 2001 година, од февруари 2002 како помлад асистент, од април 2004 година како асистент, а во мај 2007 година е реизбран за асистент. Во март 2008 година е избран за доцент. Во септември 2011 година

преминува да работи на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство.

2. Наставно-образовна дејност

Во досегашниот ангажман на Универзитетот, доц. д-р Љупчо Антоvски на прв циклус студии држел настава по предметите: анализа на софтверски потреби, безжични и мобилни технологии, управување со софтверски проекти, менаџмент во ИКТ, архитектура и организација на компјутери, менаџмент на ИТ-проекти, конструкција на софтвер, дизајн и архитектура на софтвер, семантички овозможени архитектури. На втор циклус студии ги држи предметите: управување со софтверски проекти, објектни архитектури за масовни системи, инженерство на барања. На трет циклус студии ги држи предметите: управување со софтверски процеси, анализа и спецификација на софтверски барања.

Тој добива позитивни оценки за ангажираноста и квалитетот на предавањата, како и за односот кон колегите и студентите. Активно учествува во осовременување на наставата и имплементација на современи методи за електронско учење. Во рамки на повеќе образовни проекти работи на формирање на нови курсеви воведени при формирањето и обновувањето на наставните планови и програми.

Кандидатот во периодот кој се рецензира бил учесник на следниве образовни проекти на Универзитетот:

1. Innovation and Knowledge Management towards eStudent Information System iKnow, EU Tempus JPGR 511342;
2. Workflow and Document Management Infrastructure towards Integrated University (WODOMI), EU Tempus CARDS JEP-40045-2005.

Во овој извештаен период одржал и предавања како поканет професор на прв циклус студии на Државниот универзитет во Тетово, на предметите проектен менаџмент и апликациско програмирање и на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, на предметот развој на информатички системи. Тој е рецензент на еден универзитетски учебник.

3. Научноистражувачка дејност

Во досегашната научноистражувачка дејност, д-р Љупчо Антоvски има објавено 50 рецензирани научни труда. Учествувал на 42 меѓународни научни конференции со рецензирани трудови. Има објавено една статија во книга и 3 статии во научни списанија. Според Google Scholar (scholar.google.com), д-р Антоvски има регистрирано 34 статии и е цитиран од други автори 115 пати, со индекси на цитираност: h-index 5 и i10-index 3.

Иако е избор во ново наставно-научно звање, заради концизност се наведени и образложени само 15 статии кои не се опфатени со претходните извештаи за избор. Останатите 35 статии од кандидатот се презентирани во рефератите објавени во билтените на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од 1.4.2005, 1.5.2007 и 1.3.2008.

Во овој извештаен период, кандидатот го има објавено следниот труд во научно списание:

36. Ribarski, P., Antovski, Lj., Mixnets: Implementation and Performance Evaluation of Decryption and Re-encryption Types, Journal of Computing and Information Technology - CIT 20, 2012, 3, pp. 225-231, doi:10.2498 /cit.100432 (short version presented on ITJ Conference 2012, Cavtat, Croatia).

Во овој труд авторите се осврнуваат на оцена на перформансите на два типа алгоритми за повторна енкрипција и даваат препораки кој алгоритам е соодветен за посебни случаи.

Во зборници на трудови од рецензирани конференции ги има објавено следниве статии:

37. Antovski, Lj., The Vision of Semantically Enabled Service Architectures, Proceedings of the 6th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT 2008), pp. 29-31, Bitola, 2012, February 2008.

Авторот во оваа статија презентира визија за архитектура која е семантички овозможена.

38. Antovski, Lj. And Gusev, M., Abstract Space for Mobile Services, CD Proceedings of the Third European Conference on Mobile Government, Antalya, Turkey, September 2008.

Авторот во оваа статија презентира модел на апстрактен простор за веб-сервиси каде што преку семантички и фази-логички методи сервисите ќе може да се пребаруваат, компонираат и користат со поголема прецизност и брзина.

39. M. Fetaji, B. Fetaji, F. Zendeli, V. Elmazi, Lj. Antovski, Developing Mobile Software Solutions to Offer University Administrative Services using Mobile Devices: M-Government Case Study, Proceedings of the 5th WSEAS/IASME International Conference on EDUCATIONAL TECHNOLOGIES (EDUTE' 09), pp. 121-126, University of La Laguna, Tenerife, Canary Islands, Spain, July 1-3, 2009.

Во овој труд се презентирани резултати од истражувањето на примената на практични мобилни апликации кои нудат студентски сервиси на универзитет. Дискутирани се повеќе аспекти, со осврт пред сè на корисничкото искуство и леснотијата за користење.

40. Antovski, Lj. And Ribarski, P., Mobile Voting- Overview of the road from paper to mobile, CD Proceedings of the Forth European Conference on Mobile Government, Barcelona, Spain, September 2009.

Авторите во овој труд ја презентираат својата визија за премин од хартиен во систем со мобилно гласање. Во трудот се презентирани предизвиците, проблемите и можните решенија.

41. Mihajloska, H., Dimitrova, V., and Antovski, Lj., Security Aspects of Electronic Voting Systems, ICT-ACT conference, Ohrid, Macedonia, September, 2009.

Во овој труд авторите ги наведуваат и ги дискутираат сигурносните аспекти кај системите за електронско гласање.

42. Ribarski, P. and Antovski, Lj., Introducing Strong Authentication for E-Government Services in Macedonia, ICT-ACT conference, Ohrid, Macedonia, September, 2009 (doi: http://www.ict-act.org/ICT-Innovations-10/papers09/ictinnovations2009_submission_117.pdf).

Авторите во овој труд презентираат практичен модел за имплементација на високо ниво на автентикација кај сервиси на електронска влада.

43. Ribarski, P. and Antovski, Lj., Introduction to Secure Electronic Voting Requirements, Proceedings of the 7th International Conference for Informatics and Information Technology (CIIT 2010), Bitola, Macedonia, February, 2010.

Во овој труд се презентирани размислувањата на авторите за имплементација на сигурен систем за електронско гласање и кои се системските барања за ваков систем.

44. Ribarski, P. and Antovski, Lj., Implementing Strong Authentication with OTP: Integrated System, Web Proceedings of the 2nd ICT-ACT conference, pp. 139-148, Ohrid, Macedonia, September, 2010, M. Gusev (eds.), ISSN 1857-7288.

Авторите во овој труд презентираат практичен модел за имплементација на високо ниво на автентикација користејќи интегриран систем со лозинки за една употреба.

45. Armenski, G., Antovski, Lj., E-Student Service System, Proceedings of the 9th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT 2012), Bitola, 2012, April 2012 (прифатен, презентирани, во фаза на печатење).

Во овој труд се презентирани резултатите од анкетата спроведена врз корисниците на системот iKnow. Авторите ги дискутираат резултатите и нивното значење во праксата.

46. Trajkovski, J., Antovski, Lj., Overview of Risk Management Frameworks and Challenges of Their Implementation in IT-Centric Micro and Small Companies, 19th EuroSPI Conference, BENA Business Base Nineteen, Vienna, Austria, 25.-27. 06.2012, R. Messnarz et al. (Eds.), ISBN 978-87-7398-154-2.

Авторите во овој труд се осврнуваат кон постојните методологии за имплементација на рамка за управување со ризици кај микро и мали претпријатија кои се ориентирани кон ИТ, но и со предизвиците при практична имплементација.

47. Trajkovski, J., Antovski, Lj., Risk Management Framework for IT-Centric Micro and Small Companies, Web Proceedings of the 4th ICT-ACT conference, Ohrid, Macedonia, September, 2012 (прифатен, презентирани, во фаза на печатење).

Во оваа статија авторите предложуваат рамка за управување со ризици кај микро и мали претпријатија кои се ориентирани кон ИТ.

48. Imeri, F., Antovski, Lj., An Analytical View on the Software Reuse, Web Proceedings of the 4th ICT-ACT conference, Ohrid, Macedonia, September, 2012 (прифатен, презентирани, во фаза на печатење).

Во оваа статија авторите презентираат аналитички преглед на парадигмата за повторно користење код, проблемите, придобивките и примената.

49. Antovski, Lj., Armenski, G., KupiKniga.mk: Transforming a Website into a Profitable E-Commerce System Using Assisted Conversions Funnel, Web Proceedings of the 4th ICT-ACT conference, Ohrid, Macedonia, September, 2012 (прифатен, презентирани, во фаза на печатење).

Во овој труд авторите го презентираат своето шестмесечно истражување за однесувањето на корисниците на сајтови за е-трговија во Македонија. Биле истражени повеќе техники за пристап до корисниците, а користејќи Гугл Аналитикс авторите и прецизно го измериле придонесот на секој од постојните познати маркетинг-каналы.

50. Ribarski, P., Antovski, Lj., E-Voting algorithm dilemma: Blind signatures or Homomorphic encryptions, Digital Proceedings of the 7th South East European Doctoral Student Conference, pp. 635-644, Solun, 24-25 September.

Авторите во овој труд се осврнуваат на дилемата кој тип алгоритам да се користи кај системите за електронско гласање. Се споредуваат перформансите на два типа: слепи потписи и хомоморфни енкрипции. Авторите даваат свој осврт и препораки.

Во период кој се рецензира, кандидатот учествувал во следните научни и истражувачко-развојни проекти:

1. Масовно електронско гласање, ФИНКИ интересен проект, раководител;
2. SWEB Secure, interoperable, cross border m-services contributing towards a trustful European cooperation with the non-EU member Western Balkan countries, EC FP7, учесник;
3. WE-GO Enhancing Western Balkan e-Government Expertise, EC FP7, учесник.

Д-р Љупчо Антоvски во извештајниот период дал придонес и за развој на млади кадри. Тој бил ментор на 48 дипломски работи, ментор на една магистерска работа, коментор на еден одбранет докторат и е ментор на 3 докторати кои се во фаза на изработка.

Кандидатот е активен и како член на организациски или програмски одбори на повеќе меѓународни конференции. Тој е уредник на два зборника од конференции:

1. ICT innovations 2012 : Book of Abstracts / [editors Ljupcho Antovski, Vesna Dimitrova, Hristina Mihajloska]. - Skopje : ICT-ACT, 2012. ISBN 978-608-65468-0-9;
2. Proceedings of the Sixth international conference on informatics and information Technology: CIIT 2008, February 10-14, 2008, Bitola, Macedonia / editors Ljupcho Antovski, Marija Mihova. – Skopje: Faculty of natural sciences and mathematics, Institute of informatics, 2009, ISBN 978-9989-668-78-4.

4. Стручна и апликативна дејност

Кандидатот е претседател на ТК-34 – техничкиот комитет за ИКТ при Институтот за стандардизација на Република Македонија. Тој е член на CEN/TC224 - Personal identification, electronic signature and cards and their related systems and operations со право на глас и на ISO/IEC/JTC 1/SC 7 - Software and systems engineering како набљудувач. Д-р Антовски е активен член во следниве професионални организации: ICT ACT, IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineering), ACM (Association of Computer Machinery), M-Government Consortium International, WFS (World Federation of Scientists), WSEAS (World Scientific and Engineering Academy and Society), ЕТАИ (Друштво за електроника, телекомуникации, автоматика и информатика), ИАМ (Инженерска асоцијација на Македонија).

Д-р Љупчо Антовски во извештајниот период како стручно лице од областа на информатичката технологија дал стручно мислење на неколку судски спорови. Тој бил вклучен во неколку проекти од меѓународни организации за градење капацитети во Македонија и регионот, како што се проектите: дизајн на ИТ-системот на Управата за водење на матичните книги на Република Македонија; дизајн на делови од ИТ-системот на Бирото за развој на образование и Државната комисија за спречување на корупција; дизајн и развој на информациските системи на Државната изборна комисија на Република Македонија, Централната изборна комисија на Косово, Централната изборна комисија на Босна и Херцеговина, Централната изборна комисија на Албанија; дизајн на ИТ-модел за општините во Македонија и имплементација на едношалтерски системи; дизајн на онтологија за е-влада; дизајн на делумен UML модел за воспоставување веб-базирана околина за интегриран универзитет за управување на работни процеси и документи.

Кандидатот имал неколку кратки студиски престои на следниве универзитети:

- Универзитет Саут Бенк, Лондон, Велика Британија;
- Универзитет во Дортмунд, Германија;
- Универзитетот во Љубљана, Словенија;
- Математички институт на Српската академија на науките и уметностите, Србија.

Во извештајниот период, кандидатот бил стручен редактор на преводите на следните книги:

1. Иан Самервил, Софтверско инженерство, 8-мо издание, Просветно дело, 2008;
2. Хенеси, Патерсон, Компјутерска архитектура - Квантитативен пристап, Просветно дело, 2009 (коредатор);
3. Патерсон, Хенеси, Компјутерска организација и дизајн, Просветно дело, 2009;
4. Џенифер Тидвел, Дизајнирање интерфејси, Просветно дело, 2010.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на доставената документација, познавањето и соработката со кандидатот, можеме да заклучиме дека д-р Љупчо Антовски во целост ги исполнува условите од конкурсот за избор во звањето вонреден професор. Исто така, заклучуваме дека кандидатот во целост ги исполнува и пропишаните услови од член 12 од Правилникот за избор на УКИМ, како и член 125 од Законот за високото образование.

Според горенаведеното, имаме чест на Наставно - научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство при Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“ во Скопје, да му предложиме д-р Љупчо Антовски да биде избран во звањето вонреден професор во сите звања за предмети од областите на информатика и компјутерско инженерство на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Марјан Гушев, редовен професор на ФИНКИ, УКИМ – Скопје, претседател с.р.

Д-р Маргита Кон-Поповска, редовен професор на ФИНКИ, УКИМ – Скопје, член с.р.

Д-р Пеце Митревски, редовен професор на ТФ, УКЛО – Битола, член с.р.

Скопје, 26.10.2012

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО_НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: Љупчо Никола Антовски

(име, татково име, презиме)

Институција: Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство - Скопје

(назив на факултетот/институцијата)

Научна област: информатички науки и компјутерско инженерство

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активоста:	Поени
1	Настава прв циклус 2007-2008 Летен семестар 10 2008-2009 Зимски семестар 8 Летен семестар 16 2009-2010 Зимски семестар 12 Летен семестар 8 2010-2011 Зимски семестар 9 Летен семестар 6 2011-2012 Зимски семестар 8 Летен семестар 6 2012-2013 Зимски семестар 10*1/3 Вкупно: $86,3 \cdot 15 \cdot 0,04 = 51,8$	51,8
2	Настава втор циклус студии 2007-2008 Летен семестар 6 2011-2012 Зимски семестар 5 Летен семестар 4 2012-2013 Зимски семестар 5*1/3 Вкупно: $16,6 \cdot 15 \cdot 0,05 = 12,5$	12,5
3	Настава во работилници 2*1	2
4	Подготовка на нов предмет 6*1	6
5	Консултации со студенти 850*0,002	17
6	Ментор на дипломска работа 48*0,2	9,6
7	Член на комисија за докторат 3*0,5	1,5
8	Член на комисија за магистратура 4*0,3	1,2
9	Член на комисија за дипломска 36*0,1	3,6

10	Рецензент на универзитетски учебник 1*1	1
Вкупно		106,2

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активоста:	Поени
1	Коментор на докторска дисертација 1*1,5	1,5
2	Ментор на магистерска работа 1*1	1
3	Раководител на национален научен проект 1*6	6
4	Учесник во национален научен проект 1*3	3
5	Учесник во меѓународен научен проект 2*5	10
5	Труд објавен во научно списание со меѓународен уредувачки одбор 1*6*90%	5,4
6	Труд објавен во зборник од трудови од научен собир (1+2*90%)*2	5,6
7	Труд објавен во зборник од трудови од научен собир со меѓународен уредувачки одбор (9*90%+1*80%+*60%)*3	28,5
8	Учество на научен собир со реферат 4*1	4
Вкупно		65

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активоста:	Поени
Вкупно		/

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активоста:	Поени
1	Експертски активности: судско стручно мислење 2*1	2
2	Дизајн или изработка на информациски систем 6*1	6
3	Учество во промотивни активности на Факултетот 4*0,5	2
3	Изработка на нов софтверски пакет 6*2	12
4	Превод • Книга 3*3 • Дел од книга 1*1	10
5	Предавање на институции од јавен интерес 3*0,5	1,5
6	Раководител на лабораторија 1*1	1
Дејности од поширок интерес		
1	Уредник на зборник трудови од научен собир 2*1	2
2	Член на организациски или програмски одбор на научен собир 4*0,5	2
3	Студиски престој во странство До 3 месеци 3*0,5	1,5
4	Изготвување и пријавување научен проект 2*1	2
5	Изготвување и пријавување меѓународен научен-образовен проект 1*2	2
6	Член на комисија за избор во звање 2*0,2	0,4
7	Подготовка на национални документи (стандарди) 1*2	2
8	Учество во комисији на државни органи 1*1	1
Спортска дејност		/

	Вкупно	47,4

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	106,2
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	65
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	47,4
Вкупно	218,6

Членови на Комисијата

Проф. д-р Марјан Гушев, претседател с.р.

Проф. д-р. Маргита Кон-Поповска, член с.р

Проф. д-р. Пеце Митревски с.р

ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот
факултет „Јустинијан Први„ во Скопје
Наставно-научен совет – 24.10.2012 година

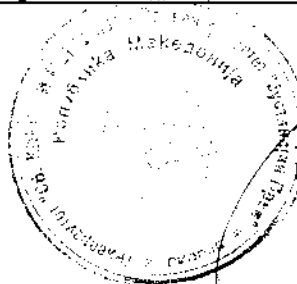
Кандидат	Тема	Ментор
Анкица Стојановска	Постапка за остварување на правото на заштита на лични податоци	Д-р Борче Давитковски
Натали Милевска	Одмерување на казна	Д-р Владо Камбовски
Ана-Марија Петрова	Сузбивање на трговија со луѓе – анализа на состојбите и институционална рамка	Д-р Никола Тупанчески
Владимир Атанасовски	Квалифицирани убиства со посебен осврт на кривичното дело убиство на свиреп начин	Д-р Никола Тупанчески
Сузана Таскова	Институтот проширена конфискација во Република Македонија и споредбеното право	Д-р Никола Тупанчески
Дијана Андоновска	Распит на лица во полициска станица	Д-р Гордан Калаџиџев
Ана Петковска	Тек на кривичната постапка во Грција	Д-р Гордан Калаџиџев
Јетмире Исмаили	Улогата на судско-медицинските вештачења во казненото право	Д-р Александра Деаноска Трендафилова
Пеце Митревски	Косовската криза во 1999 година и Република Македонија	Д-р Љубомир Фрчкоски
Мартина Антиќ	Психопатијата како причина за насилнички криминалитет	Д-р Методија Каневчев
Игорчо Точев	Постапување со доказите во казнената постапка	Д-р Гордан Калаџиџев
Марјан Спасески	Трговијата со луѓе во Република Македонија	Д-р Методија Каневчев

Ивана Хациванова	Форензичко-психолошка експертиза на сторители на кривично дело убиство	Д-р Методија Каневчев
Ирена Ристеска	Управната постапка во остварувањето на права од пензиското и инвалидското осигурување	Д-р Ана Павловска Данева

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот факултет
„Јустинијан Први.“ во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Елена Димитровска	Улогата на Центарот за социјална работа при случаите на семејно насилство	проф. д-р Дејан Мицковиќ
Маја Чадиева	Хармонизација на системот за јавни набавки на Република Македонија со системот за јавни набавки на Европска унија	проф.д-р Димитар Гелев
Миле Трајков	Нови тенденции во електронското банкарство	проф.д-р Димитар Гелев
Лазар Сандев	Истапување наспроти исклучување на содружник во трговско друштво – компаративна анализа	проф.д-р Горан Коевски
Драгана Михајловска	Реорганизација на трговско друштво во стечај	проф. д-р Димитар Гелев.
Маре Саздовска	Обиди за хармонизација на договорите за осигурување во Европската унија	проф. д-р Димитар Гелев
Александра Лазова	Организацијата на Европските берзи и нејзиното влијание врз светската финансиска клима	проф. д-р Димитар Гелев
Дина Апостоловска	Подобрување на корпоративното управување во штедилниците во Република Македонија	проф. д-р Димитар Гелев
Бојан Митревски	Агенција за супервизија на осигурувањето	проф. д-р Димитар Гелев
Верица Бержецка Крстева	Застареност на побарувањата во облигационото право во земјите од Југоисточна Европа и посебни рокови за застареност	проф.д-р Јадранка Дабовиќ Анастасовска

ДЕКАН

Проф.д-р Борче Давитковски

ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот
факултет „Јустинијан Први„ во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Бети Милошоска	„Кршењето на гласачкото право „еден човек еден глас“ при избори во транзициони демократии и препораките на ОБСЕ“	проф.д-р Љубомир Фрчкоски
Деспина Ѓорѓиевска	Улогата на Обединетите нации во одржување на светскиот мир (мировни мисии во Југоисточна Европа	проф.д-р Тони Дескоски
Фросина Илиевска	Кохерентност и ефективност на надворешната и безбедносна политика на Европската унија: студија на случај, Артик	доц.д-р Васко Наумовски
Елена Јовевска	Предизвици во аплицирањето и менаџирањето на европските проекти: студија на случај на спроведувањето на проекти од ИПА, компонентата за прекугранична соработка	проф.д-р Зоран Илиевски
Катерина Шошковска	Правата на жените муслиманки, нивните организации и активности во исламските држави, државите од Западна	проф.д-р Гордана Силјановска Давкова

	Европа и Македонија	
Марија Андреева	„Изборен инженеринг во Република Македонија – (не)научени лекции (Electoral engineering in Republic of Macedonia – lessons (unlearned)“	проф.д-р Гордана Силјановска Давкова
Ирена Брзанова	Информациите од јавен карактер и заштитата на личните податоци во комуникацијата помеѓу државната управа и граѓаните во Република Македонија	доц.д-р Јасна Бачовска

ПРЕГЛЕД
на прифатени теми за изработка на магистерски трудови на Правниот
факултет „Јустинијан Први„ во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Бранко Петковски	Свесност и познавања за интелектуалната сопственост кај мали и средни претпријатија во Република Македонија	проф.д-р Валентин Непељуговски

ПРЕГЛЕД
 на одобрени теми за изработка на докторски дисертации на Правниот
 факултет „Јустинијан Први„ во Скопје
 Наставно-научен совет – 24.10.2012 година

Кандидат	Тема	Комисија
М-р Давор Штрк	Увидот кај сообраќајните деликти- криминалистички и казнено-правни аспекти на истрагата во Република Хрватска и Република Македонија	Д-р М.Каневчев Д-р Г.Бужаровска Д-р Г.Калајчиев
М-р Скендер Дурмиши	Парламентарна контрола на европската дипломатија (демократски дефицит и заедничката надворешна и безбедносна политика)	Д-р Љ.Фрчкоски Д-р С.Георгиевски Д-р Т.Петрушевска
М-р Катерина Бакалова	Република Македонија помеѓу Евроатлантските интеграции и внатрешно- политичката стабилност	Д-р Д.Малески Д-р П.Гавроска Д-р Љ.Фрчкоски

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ ВО НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЕКОНОМИКА НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И РАЗВОЈ ПРИ ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ НАУКИ И ХРАНА ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, на својата XXXXII седница одржана на 30.8 2012 година, со решение бр. 02-1902/4, избра Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Драги Димитриевски, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, проф. д-р Ненад Георгиев, редовен професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје и проф. Д-р Александра Мартиновска Стојческа, вонреден професор на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, за оцена на пријавените кандидати на конкурсот за повторен избор на соработник во звањето асистент во научната област економика на земјоделството и развој.

По прегледот на доставената пријава и приложените документи, Комисијата го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен во весниците „Коха“ од 3.7.2012 година и „Нова Македонија“ од 4.7.2012 година, за повторен избор на соработник во соработничкото звање асистент во научната област економика на земјоделството и развој се пријави еден кандидат, м-р Ивана Јанеска Стаменковска, асистент на група предмети на Институтот за агроекономика при Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Биографски податоци

Кандидатката Ивана Ј. Стаменковска е родена на 8.5.1981 година во Скопје. Основното образование го стекнала во училиштето „Кочо Рацин“ во Скопје, кадешто била прогласена за првенец на генерацијата, рациновци 1995 година. Во учебната 1995/96 година кандидатката се запишала во средното училиште „Раде Јовчевски Корчагин“ - Скопје, природно – математичка гимназија, каде што матурирала во учебната 1999/2000 година.

На Економскиот факултет во Скопје, кандидатката Ивана Ј. Стаменковска се запишала во учебната 1999/2000 година, на насоката финансиски менаџмент, а студиите ги завршила во рок од четири години, со просечна оцена 8,60. Дипломирала во 2004 година, со одбрана на дипломската работа „Улогата на странскиот капитал во земјите во развој и во Република Македонија“. Во учебната 2006/07 година кандидатката се запишала на постдипломски студии на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, на групата агроекономика. Испитите ги положила со просечна оценка 10,00. Со степенот магистер на земјоделски науки на групата агроекономика, кандидатката се стекнала во ноември 2009 година, по одбраната на магистерскиот труд под наслов „Цените во

маркетинг-синџирот на домати во Република Македонија". Во мај 2011 година, кандидатката ја пријавила докторската дисертација под наслов „Модел на повеќекритериумска оптимизација при донесување одлуки кај земјоделските стопанства во Република Македонија“.

Во текот на студиите, кандидатката работела како волонтер во невладината организација „Лицеум“ на проекти од локалната самоуправа на Република Македонија, а од септември 2003 до март 2005 година работела како бизнис - специјалист на проектот „Корпоративно управување и закон за трговски друштва“, финансиран од Американската агенција за меѓународен развој (USAID). Од март 2005 година, кандидатката е ангажирана како координатор на проектот „Градење капацитети за формулирање на македонската политика и економска анализа во однос на земјоделскиот сектор“, финансиран од шведската агенција за меѓународна соработка и развој, а имплементиран од Институтот за агроекономика при Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје. Од 2009 година, кандидатката е вработена како стручен соработник во соработничко звање - асистент во научната област економика на земјоделството и развој, на Институтот за агроекономика.

Кандидатката активно има учествувано во повеќе научноистражувачки проекти, како и на различни работилници од областа на агроекономијата.

Го владее англискиот јазик, а се служи со различни компјутерски програми за агроекономски истражувања.

Наставно-педагошка активност

М-р Ивана Јанеска Стаменковска успешно ги извршува наставните активности преку редовната практична настава на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, по предметите: трошоци и калкулации, таксациии во земјоделството, анализа на работење и сметководство на фарма. Кандидатката учествува во подготовка на материјалите потребни за изведување на вежбите, како и материјали потребни за изработка на семинарски работи. Вежбите ги извршува одговорно, иновативно и интерактивно, со коректен и одмерен однос кон колегите и студентите. Кандидатката има стекнато дополнително искуство во наставата преку ангажманот како асистент на меѓународните студии по агробизнис со двојна диплома, организирани од страна на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје и Шведскиот универзитет за земјоделски науки (СЛУ) преку проектот „Градење капацитети за формулирање на македонската политика и економска анализа во однос на земјоделскиот сектор“, каде што во зимските семестри 2010/2011 и 2011/2012 година, кандидатката беше директно ангажирана во наставата по предметот финансиско сметководство (10 ЕКТС) заедно со проф. д-р Ларш Лонштед и проф. д-р Александра Мартиновска Стојческа.

Научна и стручна дејност

М-р Ивана Јанеска Стаменковска посветува големо внимание на своето усовршување во областа на економијата на земјоделството и развојот преку активно учество во повеќе научноистражувачки проекти, како и на различни работилници, семинари, конференции и конгреси. Како резултат на нејзиното ангажирање во научноистражувачката дејност, кандидатката е автор или коавтор на повеќе домашни и меѓународни научни и стручни трудови и публикации. Во Билтенот број 975 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на 1.12.2009 година, објавен е рефератот од Рецензентската комисија за избор на соработник во звањето асистент во научната област агроэкономика на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, каде што кандидатката приложила 5 научни и стручни труда. За повторен избор во звањето асистент во научната област економика на земјоделството и развој при Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје, кандидатката приложила 7 научни и стручни труда.

Научни и стручни трудови:

6. **Јанеска Стаменковска Ивана** и Георгиев Н. 2009. Анализа на профитните и маркетинг маржите во синџирот на домати во Република Македонија. *Годишен зборник*, вол. 54, 185-195. Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје. Скопје.
7. Gjosevski D., Krstevska A., Nacka M., **Janeska Stamenkovska Ivana**. 2009. *Agricultural statistics database: FYR Macedonia. European Commission under the framework of FP7. AgriPolicy project, FP7, Skopje.*
8. Мартиновска Стојческа А.,...**Јанеска Ивана**, и др. 2009. *Цена на чинење на земјоделските производи во 2008 година во Република Македонија.* Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје.
9. Георгиев Н.,...**Јанеска Ивана**, и др. 2009. *Анализа на малопродажните цени на земјоделските производи на пазарите во Република Македонија.* Факултет за земјоделски науки и храна – Скопје.
10. Azderski J.,..., **Janeska Stamenkovska Ivana**,..... 2010. Block B: Sector analysis of Macedonian agriculture. In: *Dimitrievski D. And Ericson T. Sector analysis study. Skopje: UKIM and SLU, 33-178.*
11. **Janeska Stamenkovska Ivana**, Georgiev N., Martinovska Stojceska A.. 2011. *Tomato Marketing Chain in the Republic of Macedonia. Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*, vol. 11:2, 88-91.
12. Аждерски, Ј.,...**Јанеска Стаменковска Ивана**. 2012. Прирачник за подготовка на стручниот испит за проценувач за процена на вредноста на средствата во земјоделството. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за земјоделски науки и храна во Скопје, Институт за агроэкономика.

Заклучок и предлог

Врз основа на изнесените активности на пријавената кандидатка, може да се констатира следново: м-р Ивана Јанеска Стаменковска присуствувала на повеќе стручни усовршувања, објавила научни и стручни трудови, со што се развива во структурата, успешно користи научноистражувачки методи и успешно ја спроведува наставата од областа на економијата на земјоделството и развојот.

Поради тоа, Комисијата смета дека м-р Ивана Јанеска Стаменковска поседува стручна и научна подготвеност, како и педагошки, морални и формални квалитети според Законот за високото образование на Р. Македонија и актите на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје.

Со оглед на резимираното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за земјоделски науки и храна во Скопје да ја избере кандидатката во звањето асистент во научната област економика на земјоделството и развој.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Драги Димитриевски, с.р.

Проф. д-р Ненад Георгиев, с.р.

Проф. д-р Александра Мартиновска Стојческа, с.р.

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на магистерски труд на **Економскиот факултет-Скопје** во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Надица Илоска	„Анализа на профитабилноста на банките во Македонија“	проф.д-р Горан Петревски
Мартина Анческа	„Монетарната политика и финансиската стабилност – случајот на Македонија“	проф.д-р Горан Петревски
Бисера Карадимче	„Улогата на данокот на добивка и персоналниот данок на доход во даночниот систем на Република Македонија“	проф.д-р Михаил Петковски
Александар Николоски	„Еволуција на даночниот систем на Република Македонија“	проф.д-р Михаил Петковски
Афродита Настеска	„Проценка на влијанието на надворешниот долг врз економскиот раст“	проф.д-р Михаил Петковски
Ана Ситновска	„Развојот и карактеристиките на македонскиот царински систем“	проф.д-р Михаил Петковски
Горан Дојчиноски	„Оценка на ризикот и анализа на резултатите за поефикасно управување со промените во системот на здравствената заштита“	проф.д-р Зоран Миновски
Елизабета Николовска	„Ефектите од финансискиот лизинг како алтернативен начин на финансирање на претпријатијата и неговата примена во Република Македонија“	проф.д-р Зоран Миновски
Игор Андреевски	„Управување со стресот во банкарскиот систем во Р. Македонија со посебен осврт на Комерцијална банка АД Скопје“	проф. д-р Кирил Постолов
Сандра Цоневска	„Унапредување на вкупниот квалитет со методата на континуирано подобрување на процесите во претпријатијата“	проф. д-р Бобек Шуклев

Дејан Милошевски	„Групната динамика и лидерството во Јапонија“	проф. д-р Љубомир Дракулевски
Ивана Јаневска	„Вирусен и герила маркетинг како неконвенционални облици на промоција“	проф. д-р Снежана Р.Јовановска
Мери Шешп	„Маркетинг кампања за лансирање на кобрендиран производ“	проф. д-р Снежана Р.Јовановска
Весна Милковска	„Промотивни активности во конзервната индустрија во Република Македонија“	проф. д-р Нада Секуловска
Натка Кирова	„Влијанието на должничката криза во ЕУ врз европските банкарски системи“	проф. д-р Владимир Филиповски
Александра Боева	„Социјалното претприемништво како нов концепт за одржлив социјален развој во Европската унија и во Република Македонија“	проф. д-р Билјана Секуловска Габер

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ): ТЕОРИЈА НА ВОСПИТАНИЕТО, ПЕДАГОГИЈА И СОЦИЈАЛНА ПЕДАГОГИЈА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Во врска со распишаниот конкурс, објавен во весникот „Дневник“ на 21.9.2012 година, за избор на еден наставник (во сите звања) за следниве научни области: теорија на воспитание, педагогија и социјална педагогија, Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата 30. редовна седница, одржана на 24.10.2012 година, определи Комисија во состав: проф. д-р Анета Баракоска, проф. д-р Сузана Миовска и проф. д-р Вера Стојановска за - доц. д-р Борче Костов, досегашен наставник на Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

По направената анализа на доставените материјали, Рецензентската комисија има задоволство да го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

Доц. д-р Борче Костов е роден на 20.10.1973 година во Скопје. Основното образование го завршил во ОУ „Петар Здравковски- Пенко“ во Скопје со континуиран одличен успех и примерно поведење, а средното образование во училиштето „Моша Пијаде“, исто така, со континуиран одличен успех.

Во учебната 1995/96 година дипломирал на Филозофскиот факултет во Скопје, на Институтот за педагогија со просечен успех 9,92 и диплома за најдобар студент на Филозофскиот факултет дипломиран во таа учебна година.

Од 1.10.1997 година работи на Педагошкиот факултет во Штип како помлад асистент по предметите предучилишна педагогија и семејна педагогија.

Истата година се запишал на постдипломските студии на Институтот за педагогија при Филозофскиот факултет.

На 27.11.2002 година при Институтот за педагогија на Филозофскиот факултет во Скопје го одбрал својот магистерски труд на тема: „Соработката на наставниците со родителите на децата со посебни потреби“ и се стекнал со звањето магистер на педагошки науки.

На 10.7.2003 година, Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет „Гоце Делчев“ во Штип го избира во звањето асистент по предметите предучилишна педагогија и семејна педагогија.

На 22.4.2008 година при Институтот за педагогија на Филозофскиот факултет во Скопје го одбрал својот докторски труд на тема: „Теориските проблеми во конципирањето и реализацијата на современото естетско воспитание“ и се стекнал со звањето доктор на педагошки науки.

На 13.8.2008 година, Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ го избра во звањето доцент.

НАСТАВНО- ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Во изминатиот период, од изборот во звањето доцент, д-р Борче Костов успешно и посветено ја изведува наставата на Педагошкиот факултет при УГД од првиот циклус на студии по предметите: социјална педагогија, на одделите за одделенска настава и предучилишно воспитание; семејна педагогија на истите оддели; предучилишна педагогија и организација на предучилишна установа.

Значаен е и неговиот ангажман во наставата од втор циклус на Педагошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Така, од ноември 2009 ангажиран е да ја изведува наставата на насоката социјална педагогија по предметите: социјална педагогија, социо-едукативни програми за семејства, деца и млади и методи, професионални цели и норми на социјално педагошката работа, а на насоката предучилишно воспитание и образование, предметите: современи тенденции во предучилишното воспитание и образование, воспитание и социјализација на деца од предучилишна возраст и градинката, семејството и локалната средина и на насоката наставнички компетенции, предметот општествено неприфатливо однесување.

Доц. д-р Борче Костов ги изведува наставата и испитите од предметот педагогија на сите групи на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Наведените предмети кои ги реализира укажуваат за неговиот сериозен ангажман и обемноста на работата од оваа научна област.

Истакнуваме дека доц. д-р Борче Костов наставната работа ја врши со ентузијазам и ангажираност почитувајќи ги современите барања на наставната работа според ЕКТС и новите идеи што значително влијае врз осовременувањето на планирањето, организацијата и реализацијата на предавањата и вежбите по предметите за кои е избран. Сите активности поврзани со наставната дејност доц. д-р Борче Костов ги завршува со задоволство, точно и компетентно. Извршувајќи ги своите обврски во рамките на научните области во кои е биран истовремено учествува и на стручно-научни домашни и меѓународни симпозиуми, конференции, тематски расправи, семинари, проекти и сл.

За одбележување е и неговиот напор да изработи пакет материјали со кои се користат студентите од првиот и вториот степен на студии. Таквата активност е во согласност со барањата на ЕКТС студирањето.

Постигнатите поени според Образецот кон извештајот за избор во наставно-научно, научно, наставно-стручно и соработничко звање од наставно-образовната дејност од 132,68 поени точно покажуваат колкав е ангажманот на доц. д-р Борче Костов во областа на наставата и обврските околу нејзиното реализирање на Факултетот за образовни науки и Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во делот на научноистражувачката работа во изминатиов период доц. д-р Борче Костов го разви својот научен потенцијал и го продлабочи својот истражувачки интерес во дисциплините за кои беше избран во звањето доцент. Во извештајот одвојуваме неколку научни труда, кои ни се чинат позначајни, со кои доц.д-р Борче Костов учествувал на повеќе научни собири, конференции и сл., главно од меѓународен карактер:

- Kostov. B., (2007) "The meaning and importance of the fairytales in development of the children in the early childhood" Зборник, "Tradition and Inovation in Pre-School Education", Moscow: Московски педагошки државен универзитет. Стр.264-268 ISBN 978-5-903-603 UDK 004.438(075)
- Kostov. B., Stojanov, T., Stojanova, B., (2008) "School for aeternal values". Зборник: "Contemporary intentions in education"- Охрид, "Ss. Climent of Ohrid"- Skopje. стр.105-110 ISBN 978-9989-823-26-8 (vol.2)
- Kostov. B., (2009): "Collaboration between the contemporary school and the parents of children with special needs". Зборник радова, Future School, Serbian Academy of Education, Београд. стр.421-428 ISBN 978-86-907495-3-9 UDK 37.018.264
- Kostov, B., (2009) "Certain view points of the examination of collaboration between the teachers and the parents of children with special needs" "Inclusive education in the balkan countries", Balkan society for pedagogy and education, Ss Cyril and Methodius-Skopje.стр.497-505 ISBN 978-960-467-198-4
- Костов, Б., Баракоска, А., Стојановска, В., "Значај и улога педагога из уметничких струка у остваривању естетског воспитања у децјем вртичу", VII- Научни скуп, Воспитач у 21. Веку, Алексинац: Висока школа за воспитаче струковних студија, бр.11/2012
- Kostov, B., "Contemporary dilemmas in esthetic education" International Scientific Symposium: Education between tradition and modernity, Ohrid, Republic of Macedonia, 2011 (во печат)
- Костов, Б., „За убавото и убавината“ „Воспитание“- Списание за образовна теорија и практика, Факултет за образовни науки, УГД-Штип, 2010/11. стр.25-32, УДК: 37.015.31.852

Од анализата на трудовите утврдивме дека тие се од неколку научни области (дисциплини), и тоа: теорија на воспитанието, педагогија и трудови кои се допираат до социјалните аспекти и реформски зафати во нашето воспитание и образование.

Најбројни се трудовите од областа на теоријата на воспитанието, како тематика која за кандидатот д-р Костов станува приоритетна со изборот на темата за докторска дисертација од оваа област. Во групата на трудови од теоријата на воспитанието д-р Костов се занимава, главно, со проблемите на естетското воспитание. Во тој контекст нагласуваме дека во нашата педагошка мисла, проблемите на естетското воспитание се најмалку обработувани. Посебно ги издвојуваме оние проблеми кои се

нагласени како дилеми во естетското воспитание. За одбележување се прашањата кои се однесуваат на теоретските проблеми на естетското воспитание и оние кои задираат во практиката на ова воспитно подрачје. Она што со задоволство го истакнуваме е фактот дека овие проблеми се малку, или воопшто не се разработувани во нашата и во теориите на соседните педагогии. Доц. д-р Борче Костов покажа своевидна умешност прашањата на естетиката како филозофска дисциплина да ги преточи во теоријата на педагогијата. Со тоа тој, на извесен начин, придонесе да се изгради теоријата на естетското воспитание во нашата педагошка мисла.

Група на трудови кои со задоволство ги истакнуваме се и оние кои задираат во воспитанието на децата со посебни потреби. Д-р Костов ги класифицира таквите деца како деца со проблеми во психофизичкиот развој и талентирани деца при што наведува дека и едните и другите имаат потреби кои се посебни и оттука бараат специфичен приод во нивното воспитание и образование.

На Универзитетот за предучилишно воспитание во Москва, д-р Борче Костов го изнесе својот труд во кој подробно и аргументирано ја објаснува воспитната функција на бајките, приказните, видеоигрите и сл. Врз основа на обемната странска литература авторот, најпрво, истакнува дека по однос на ова прашање постојат различни, дури и спротивни ставови. Претставниците на рационализмот во педагогијата тврдат дека бајките имаат штетна улога за развојот на здрава детска личност. Сосема спротивни се ставовите на бројни автори во минатото и денес кои докажуваат дека бајките имаат големо воспитно значење и се во функција на правилниот развој на младата личност со можноста детето да се идентификува со доброто во нив и да ги прифати позитивните вредности.

Во согласност со членот 12 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Табела 1 (Универзитетски гласник, година XI, број 173 од 1 август 2011 година), може да се констатира дека доц. д-р Борче Костов од областа на научно-истражувачката дејност остварил вкупно 24,20 **поени** и со тоа го надминал лимитот од **20 поени** кои се неопходни за избор во звањето доцент.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Во периодот од 2008 до 2012 година, доц. д-р Борче Костов го фокусира своето внимание и на стручно-апликативната дејност.

- Координатор на Комисија за подготовка на елаборат за нова студиска програма за прв циклус на студии- социјална педагогија, 2011/12
- Координатор на Комисија за подготовка на елаборат за нова студиска програма за втор циклус на студии- социјална педагогија, 2011/12
- Координатор на Комисија за подготовка на елаборат за нова студиска програма за трет циклус на студии- социјална педагогија, 2009/10

Во контекстот на оваа дејност го истакнуваме неговиот ангажман како координатор при изработката на елаборатите за прв, втор и трет степен за новата студиска програма по социјална педагогија на Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во

Штип. Тој ги осмислил студиските програми од оваа област и ги изработил програмите за работа со студентите. Истакнуваме дека оваа активност е прилично сложена и бара доста напор и знаење.

Доц. д-р Борче Костов со посебен ентузијазам се зафатил и со задачите како шеф на Катедрата за педагогија и психологија на Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Во согласност со членот 12 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Табела 1 (Универзитетски гласник, година XI, број 173 од 1 август 2011 година), може да се констатира дека доц. д-р Борче Костов од оваа област остварил вкупно **10.50** поени и со тоа го надминал лимитот од **5** поени со што ги надминал бараните поени за избор во звањето доцент.

Заклучок и предлог

Од презентираниот научен, наставен и стручен ангажман на доц. д-р Борче Костов може да се согледа дека станува збор за солидно изграден универзитетски наставник и афирмиран научен истражувач, со препознатлива физиономија и темелност во областите во кои повеќе години работи. Особено го нагласуваме неговото ангажирање и објавените трудови кои имаат меѓународно значење и претставуваат сериозна анализа на воспитанието и образованието во Република Македонија. Неговиот избор во академското звање доцент ќе придонесе за зајакнување на научниот капацитет и натамошен развој на Институтот за педагогија при Филозофскиот факултет во Скопје. Рецензентската комисија високо ја оценува неговата наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна дејност.

Во согласност со членовите 10 и 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 1173, од 1 август 2011 година), Комисијата утврди дека доц. д-р Борче Костов остварила вкупно 167,38 поени, со што го остварува критериумот за избор во звањето доцент.

Врз основа на изнесеното, членовите на Рецензентската комисија имаат особена чест на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје да му предложат избор на доц. д-р Борче Костов во звањето доцент по научните области (дисциплини): теорија на воспитание, педагогија и социјална педагогија.

С к о п ј е, 26. 10.2012 година

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Анеџа Баракоска, с.р.
2. Проф. д-р Сузана Миовска-Сџасева, с.р.
3. Проф. д-р Вера Сџојановска, с.р.

ОБРАЗЕЦ
ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО
И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Борче Кирило Костов

Институција: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филозофски
 Факултет- Скопје

Научна област: теорија на воспитание, педагогија, социјална
 педагогија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред.бр.	Назив на активноста	Поени
	Настава на прв циклус студии	
	Семејна педагогија на одделот одделенска настава (2+0) зимски семестар 2008/2009	1,2
	Предучилишна педагогија на одделот предучилишно воспитување (3+0), зимски семестар 2008/2009	1,8
	Семејна педагогија на одделот предучилишно воспитување (2+0), летен семестар 2008/2009	1,2
	Социјална педагогија на одделот одделенска настава (2+0), летен семестар 2008/2009	1,2
	Социјална педагогија на одделот предучилишно воспитување (2+0), летен семестар 2008/2009	1,2
	Организација на предучилишна установа на одделот предучилишно воспитување (2+0), зимски семестар 2009/2010	1,2
	Семејна педагогија на одделот одделенска настава (2+0) зимски семестар 2009/2010	1,2
	Предучилишна педагогија на одделот предучилишно воспитување (3+0), зимски семестар 2009/2010	1,8
	Семејна педагогија на одделот предучилишно воспитување (2+0), летен семестар 2009/2010	1,2
	Социјална педагогија на одделот одделенска настава (2+0), летен семестар 2009/2010	1,2
	Социјална педагогија на одделот предучилишно воспитување (2+0), летен семестар 2009/2010	1,2
	Организација на предучилишна установа на одделот-предучилишно воспитување (2+0) 2009/2010	1,2
	Семејна педагогија на одделот одделенска настава (2+0) зимски семестар 2010/2011	1,2
	Предучилишна педагогија на одделот предучилишно воспитување (3+0), зимски семестар 2010/2011	1,8
	Семејна педагогија на одделот предучилишно воспитување (2+0), летен семестар 2010/2011	1,2
	Социјална педагогија на одделот одделенска настава (2+0), летен семестар 2010/2011	1,2
	Социјална педагогија на одделот предучилишно воспитување (2+0), летен семестар 2010/2011	1,2

Организација на предучилишна установа (2+0), зимски семестар 2010/2011	1,2
Семејна педагогија на одделот одделенска настава (2+0) зимски семестар 2011/2012	1,2
Предучилишна педагогија на одделот предучилишно воспитување (3+0), зимски семестар 2011/2012	1,8
Семејна педагогија на одделот предучилишно воспитување (2+0), летен семестар 2011/2012	1,2
Социјална педагогија на одделот одделенска настава (2+0), летен семестар 2011/2012	1,2
Социјална педагогија на одделот предучилишно воспитување (2+0), летен семестар 2011/2012	1,2
Организација на предучилишна установа на одделот предучилишно воспитување (2+0), зимски семестар 2011/2012	1,2
Педагогија – општ курс на сите насоки на Филолошки факултет (2+0), 2011/2012	1,2
Семејна педагогија на сите насоки на Филолошки факултет (2+0), 2008/09	1,2
Социјална педагогија на сите насоки на Филолошки факултет (2+0) 2008/09	1,2
Организација на предучилишна установа на сите насоки на Филолошки факултет (2+0), 2008/09	1,2
Семејна педагогија на сите насоки на Филолошки факултет (2+0), 2009/10	1,2
Социјална педагогија на сите насоки на Филолошки факултет (2+0), 2009/10	1,2
Организација на предучилишна установа на сите насоки на Филолошки факултет (2+0), 2009/10	1,2
Семејна педагогија на сите насоки на Филолошки факултет (2+0), 2010/11	1,2
Социјална педагогија на сите насоки на Филолошки факултет (2+0), 2010/11	1,2
Организација на предучилишна установа на сите насоки на Филолошки факултет (2+0), 2010/11	1,2
Одржување на вежби (аудиторски)	
Семејна педагогија на одделот одделенска настава (0+2), зимски семестар 2008/2009	0,90
Предучилишна педагогија на одделот предучилишно воспитување (0+2), зимски семестар 2008/2009	0,90
Семејна педагогија на одделот предучилишно воспитување (0+2), летен семестар 2008/2009	0,90
Социјална педагогија на одделот- одделенска настава (0+2), летен семестар 2008/2009	0,90
Социјална педагогија на одделот предучилишно воспитување (0+2), летен семестар 2008/2009	0,90
Организација на предучилишна установа на одделот предучилишно воспитување (0+2), зимски семестар 2009/2010	0,90
Семејна педагогија на одделот одделенска настава (0+2), зимски семестар 2009/2010	0,90
Предучилишна педагогија на одделот предучилишно воспитување (0+2), зимски семестар 2009/2010	0,90
Семејна педагогија на одделот предучилишно воспитување	0,90

(0+2), летен семестар 2009/2010	
Социјална педагогија на одделот одделенска настава (0+2), летен семестар 2009/2010	0,90
Социјална педагогија на одделот предучилишно воспитување (0+2), летен семестар 2009/2010	0,90
Организација на предучилишна установа на одделот предучилишно воспитување (0+2), 2009/2010	0,90
Семејна педагогија на одделот одделенска настава (0+2), зимски семестар 2010/2011	0,90
Предучилишна педагогија на одделот предучилишно воспитување (0+2), зимски семестар 2010/2011	0,90
Семејна педагогија на одделот предучилишно воспитување (0+2), летен семестар 2010/2011	0,90
Социјална педагогија на одделот одделенска настава (0+2), летен семестар 2010/2011	0,90
Социјална педагогија на одделот предучилишно воспитување (0+2), летен семестар 2010/2011	0,90
Организација на предучилишна установа (0+2), зимски семестар 2010/2011	0,90
Семејна педагогија на одделот одделенска настава (0+2), зимски семестар 2011/2012	0,90
Предучилишна педагогија на одделот предучилишно воспитување (0+2), зимски семестар 2011/2012	0,90
Семејна педагогија на одделот предучилишно воспитување (0+2), летен семестар 2011/2012	0,90
Социјална педагогија на одделот одделенска настава (0+2), летен семестар 2011/2012	0,90
Социјална педагогија на одделот предучилишно воспитување (0+2), летен семестар 2011/2012	0,90
Организација на предучилишна установа на одделот предучилишно воспитување (0+2), зимски семестар 2011/2012	0,90
Педагогија – општ курс на сите насоки на Филолошки факултет (0+2), 2011/2012	0,90
Семејна педагогија на сите насоки на Филолошки факултет (0+2), 2008/09	0,90
Социјална педагогија на сите насоки на Филолошки факултет (0+2) 2008/09	0,90
Организација на предучилишна установа на сите насоки на Филолошки факултет (0+2), 2008/09	0,90
Семејна педагогија на сите насоки на Филолошки факултет (0+2) 2009/10	0,90
Социјална педагогија на сите насоки на Филолошки факултет (0+2), 2009/10	0,90
Организација на предучилишна установа на сите насоки на Филолошки факултет (0+2) 2009/10	0,90
Семејна педагогија на сите насоки на Филолошки факултет (0+2), 2010/11	0,90
Социјална педагогија на сите насоки на Филолошки факултет (0+2), 2010/11	0,90
Организација на предучилишна установа на сите насоки на Филолошки факултет (0+2), 2010/11	0,90
Настава во школи и работилници. Ментор (раководител) за реализација на практичната настава за учебната 2010/11	1,5

	на Педагошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.	
	Консултации со студенти	
	Консултации со студенти од Педагошки факултет за академската 2008/2009 (80 студенти), 2009/10 (80 студенти), 2010/11 (50 студенти), 2011/12 (50 студенти)	0,52
	Консултации со студенти од Филолошки факултет (сите групи) за академската 2008/09 (244 студенти-летен семестар)	0,49
	Консултации со студенти од Филолошки факултет (сите групи) за академската 2009/10 (235 студенти-летен семестар)	0,46
	Консултации со студенти од Филолошки факултет (сите групи) за академската 2010/11 (233 студенти-летен семестар)	0,46
	Консултации со студенти од Филолошки факултет (сите групи) за академската 2011/12 (99 студенти-летен семестар)	0,20
	Настава на втор циклус на студии	
	Социјална педагогија (на насоката за социјална педагогија) (24 часа), 1. семестар 2009/2010	1,2
	Социо-едукативни програми за семејства деца и млади (на насоката за социјална педагогија) (24 часа), 1. семестар 2009/2010	1,2
	Современи тенденции во предучилишното воспитание и образование (на насоката за предучилишно воспитување) (32 часа), 2. семестар 2009/2010	1,6
	Социо-едукативни програми за семејства деца и млади (на насоката за социјална педагогија) (24 часа), 2. семестар 2009/2010	1,2
	Методи, професионални цели и норми на социјалната педагогија (на насоката за социјална педагогија) (24 часа), 2. семестар 2009/10	1,2
	Воспитание и социјализација на деца од предучилишна возраст (на насоката за предучилишно воспитување) (24 часа), 2. семестар 2009/10	1,2
	Градинката, семејството и локалната средина (на насоката за предучилишно воспитување) (24 часа), 2. семестар 2009/10	1,2
	Развој на курикулум (на насоката за предучилишно воспитување) (24 часа), 2. семестар 2009/10	1,2
	Социјална педагогија (на насоката за социјална педагогија) (24 часа) 1 семестар 2010/2011	1,2
	Социо-едукативни програми за семејства деца и млади (на насоката за социјална педагогија) (24 часа), 1. семестар 2010/2011	1,2
	Современи тенденции во предучилишното воспитание и образование (на насоката за предучилишно воспитување) (32 часа), 2. семестар 2010/2011	1,6
	Социо-едукативни програми за семејства деца и млади (на насоката за социјална педагогија) (24 часа), 2. семестар 2010/2011	1,2
	Методи, професионални цели и норми на социјалната педагогија (на насоката за социјална педагогија) (24 часа),	1,2

	2. семестар 2010/2011	
	Воспитание и социјализација на деца од предучилишна возраст (на насоката за предучилишно воспитување) (24 часа), 2. семестар 2010/2011	1,2
	Градинката, семејството и локалната средина (на насоката за предучилишно воспитување) (24 часа), 2. семестар 2010/2011	1,2
	Развој на курикулум (на насоката за предучилишно воспитување) (24 часа), 2. семестар 2010/2011	1,2
	Социјална педагогија (на насоката за социјална педагогија) (24 часа), 1. семестар 2011/2012	1,2
	Социо-едукативни програми за семејства деца и млади (на насоката за социјална педагогија) (24 часа), 1. семестар 2011/2012	1,2
	Современи тенденции во предучилишното воспитание и образование (на насоката за предучилишно воспитување) (32 часа), 2. семестар 2011/2012	1,6
	Социо-едукативни програми за семејства деца и млади (на насоката за социјална педагогија) (24 часа), 2. семестар 2011/2012	1,2
	Методи, професионални цели и норми на социјалната педагогија (на насоката за социјална педагогија) (24 часа), 2. семестар 2011/2012	1,2
	Воспитание и социјализација на деца од предучилишна возраст (на насоката за предучилишно воспитување) (24 часа), 2. семестар 2011/2012	1,2
	Градинката, семејството и локалната средина (на насоката за предучилишно воспитување) (24 часа), 2. семестар 2011/2012	1,2
	Развој на курикулум (на насоката за предучилишно воспитување) (24 часа), 2. семестар 2011/2012	1,2
	Општествено неприфатливо однесување (на насоката за наставнички компетенции) (15 часа), 1. семестар 2011/2012	0,75
	Ментор на дипломски работи 50	10
	Член на комисија за оценка или одбрана на магистратура 3	0,9
	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа (3)	0,6
	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (20)	2
	Рецензент на универзитетски учебник: Петровска, С., Семејството и воспитанието на децата, Алфа, Скопје, 2009.	1
	Пакет материјали за предметот социјална педагогија-додипломски студии (Факултет за образовни науки и Филолошки факултет)	1
	Пакет материјали за предметот семејна педагогија-додипломски студии (Факултет за образовни науки и Филолошки факултет)	1
	Пакет материјали за предметот предучилишна педагогија-додипломски студии (Факултет за образовни науки)	1
	Пакет материјали за предметот организација на предучилишна установа-додипломски студии (Факултет за образовни науки и Филолошки факултет)	1
	Пакет материјали за предметот социјална педагогија-постдипломски студии (Факултет за образовни науки)	1

	Пакет материјали за предметот социо-едукативни програми за семејства, деца и млади- постдипломски студии (Факултет за образовни науки)	1
	Пакет материјали за предметот методи, професионални цели и норми на социјалната педагогија - постдипломски студии (Факултет за образовни науки)	1
	Пакет материјали за предметот современи тенденции во предучилишното воспитание и образование - постдипломски студии (Факултет за образовни науки)	1
	Пакет материјали за предметот воспитание и социјализација на деца од предучилишна возраст - постдипломски студии (Факултет за образовни науки)	1
	Пакет материјали за предметот градинката, семејството и локалната средина - постдипломски студии (Факултет за образовни науки)	1
	Вкупно:	132,68

НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред.бр.	Назив на активноста	Поени
	Ментор на магистерска работа (3)	3
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Kostov. B., (2007) "The meaning and importance of the fairytales in development of the children in the early childhood" Зборник, "Tradition and Inovation in Pre-School Education", Moscow: Московски педагошки државен универзитет. стр.264-268 ISBN 978-5-903-603 UDK 004.438(075).	2
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Kostov. B., Stojanov, T., Stojanova, B., (2008) "School for aeternal values". Зборник: "Contemporary intentions in education"- Охрид, "Ss. Climent of Ohrid"- Skopje. стр.105-110 ISBN 978-9989-823-26-8 (vol.2).	2
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Kostov. B., (2009): "Collaboration between the contemporary school and the parents of children with special needs". Зборник радова, Future School, Serbian Academy of Education, Београд. стр.421-428 ISBN 978-86-907495-3-9 UDK 37.018.264.	2
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: Kostov, B., (2009) "Certain view points of the examination of collaboration between the teachers and the parents of children with special needs" "Inclusive education in the balkan countries", Balkan society for pedagogy and education, Ss Cyril and Methodius-Skopje.стр.497-505 ISBN 978-960-467-198-4.	2,7
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор: Костов, Б., Баракоска, А.,	2,7

	Стојановска, В., "Значај и улога педагога из уметничких струка у остваривању естетског васпитања у децјем вртичу", VII- Научни скуп, Васпитач у 21. Веку, Алексинац: Висока школа за васпитаче струковних студија, бр.11/2012.	
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир: Kostov, B., "Contemporary dilemmas in esthetic education" International Scientific Symposium: Education between tradition and modernity, Ohrid, Republic of Macedonia, 2011.	2
	Труд објавен во зборник на трудови на в.о. институција: Костов, Б., „За убавото и убавината“ „Воспитание“-Списание за образовна теорија и практика, Факултет за образовни науки, УГД-Штип, 2010/11. стр.25-32, УДК: 37.015.31.852.	1,8
	Учество на научен/стручен собир со реферат: Kostov, B., "The meaning and importance of the fairytales in development of the children in the early childhood" "Tradition and Inovation in Pre-School Education", november 2007, Moscow.	1
	Учество на научен/стручен собир со реферат: Kostov, B., "Collaboration between the contemporary school and the parents of children with special needs". Future School, Serbian Academy of Education, december 2009, Belgrade.	1
	Учество на научен/стручен собир со реферат: Kostov, B., "Certain view points of the examination of collaboration between the teachers and the parents of children with special needs" "Inclusive education in the balkan countries" 25-27 june 2009, Ohrid.	1
	Учество на научен/стручен собир со реферат: Kostov, B., "The importance and the role of teachers in the art profesion in the exercise of aesthetic education in kindergarten" Научни скуп „Васпитач у 21 веку“ 25/26 03. 2011, Sokobanja.	1
	Учество на научен/стручен собир со реферат: Kostov, B., "Contemporary dilemmas in esthetic education" International Scientific Symposium: Education between tradition and modernity, Ohrid, Republic of Macedonia, 22-24 september 2011.	1
	Учество на научен/стручен собир со реферат: Kostov, B., "Educational Reform in the 21-st Century in Balkan Countries" 15-th International Conference, Balkan Society for Pedagogy and Education, University of South-East Europe Lumina, Bucharest-Romania, 28-30 June, 2012, Bucharest.	1
	Вкупно:	24.20

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред.бр.	Назив на активноста	Поени
	Координатор на Комисија за подготовка на елаборат за нова студиска програма за прв циклус на студии-социјална педагогија, 2011/12	1
	Координатор на Комисија за подготовка на елаборат за нова студиска програма за втор циклус на студии-социјална педагогија, 2011/12	1

	Координатор на Комисија за подготовка на елаборат за нова студиска програма за трет циклус на студии-социјална педагогија, 2009/10	1
	Учество во обука за инклузивно образование спроведена од меѓународни консултанти на EENET (Enabling Education Network), Скопје, 23-25 август 2011.	0,5
	Учество на конференцијата: "Social skills and responsibilities of teachers and professional staff in a multi-ethnic education system" from 16 to 18 december 2011 in Strumica.	0,5
	Учество на иницијативниот проект "Contacts for the Common Future" organized by Youth Alliance Krusevo and UNESCO Youth Club of Thessaloniki, Крушево: 23-27 Февруари 2011, Солун: 25-29 мај 2011 год.	0,5
	Учество на интернационална конференција "European values For The Future Of Southeastern European Countries" Крушево, 1-5 септември 2011.	0,5
	Рецензент на учебник: Велески, К., „Воспитната работа со уленици-домци“, Виста Принт, Скопје, 2010.	0,5
Дејности од поширок интерес		
	Раководител на внатрешна организациона единица. Раководител на Катедрата за педагогија и психологија на Педагошкиот факултет „Гоце Делчев“ во Штип, 2009.	3
	Член на Комисија за подготовка на елаборат за нова студиска програма за прв циклус на студии на Педагошкиот факултет, 2009/10	0,5
	Член на Комисија за проверка на психофизичките способности на кандидатите за студирање на Педагошкиот факултет при УГД- Штип за 2010/11 година.	0,5
	Член на Комисија за проверка на психофизичките способности на кандидатите за студирање на Педагошкиот факултет при УГД- Штип за 2011/12 година.	0,5
	Член на Комисија за проверка на психофизичките способности на кандидатите за студирање на Педагошкиот факултет при УГД- Штип за 2012/13 година.	0,5
Вкупно:		10,50

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	132,68
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	24,20
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	10,50
Вкупно:	167,38

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Анета Баракоска, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Сузана Миовска Спасева, член, с.р.
3. Проф. д-р Вера Стојановска, член, с.р.

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ВО НАУЧНАТА
ОБЛАСТ ФИЗИОЛОГИЈА НА РАСТЕНИЈАТА ВО ЗЕМЈОДЕЛСКИОТ
ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ**

Научниот совет на Земјоделскиот институт во Скопје, на 38. седница од 16. 10. 2012 година, врз основа на објавениот конкурс во весникот “Дневник” од 10. 9. 2012 година и “Коха” од 08. 9. 2012 година, донесе Одлука број 02 – 792/1 од 16. 10. 2012 година за формирање Рецензентска комисија во состав: д-р Трајче Младеновски, редовен професор на Земјоделскиот институт во Скопје, д-р Ленка Цветановска, редовен професор на Природно-математичкиот факултет, Институт за биологија во Скопје и д-р Даница Андреевска, редовен професор на Земјоделскиот институт во Скопје, со задолжение да извршине преглед и оценка на наставно – образовните, научно - стручните и другите остварувања на кандидатите кои се пријавени за избор во сите наставно - научни звања од научната област физиологија на растенијата во Земјоделскиот институт во Скопје.

Комисијата, откако ги разгледа поднесените пријави по објавата на конкурсот од Универзитетот “Св. Кирил и Методиј”, констатира дека за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања во научната област физиологија на растенијата (Биологија и физиологија на семето-40309), се пријавил само еден кандидат, д-р Сузана Кратовалиева, вонреден професор на Земјоделскиот институт во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

По прегледот на доставената документација и другите податоци релевантни за избор на кандидатката, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Д-р Сузана Кратовалиева е родена на 17. 6. 1965 година во Скопје. Основно и средно образование завршила во Скопје. Во учебната 1983/84 се запишала на УКИМ Природно-математички факултет, Институт за биологија во Скопје, наставна насока, каде што дипломирала во 1989 година со просечен успех 9,00.

Во академската 1995/96 година се запишала на постдипломски студии, еколошко-таксономска насока на УКИМ Природно-математички факултет, Институт за биологија во Скопје, каде што испитниот дел го завршила со просечен успех 9,50 и со успешна одбрана на магистерскиот труд во 1998 година, под наслов “Еколошко-таксономски карактеристики и хранлива вредност на родот *Bromus* L. во Скопска Котлина”, се стекнала со звањето магистер на биолошки науки.

Во периодот на завршна подготовка на докторската дисертација (2002), специјализирала на анализа на фитоценолошката вегетација која се јавува во агрофитоценози на територијата на Европа на САЗУ, Институт за биологија во

Љубљана. Констатирајќи две нови географски варијанти за прв пат во ботаничката наука, докторската дисертација од областа на фитоценологија и растителна екофизиологија под наслов *Фитоценолошки и екофизиолошки истражувања на плевелната вегетација во агрофитоценози на пченица од територијата на Скопска Котлина*, во 2002 година успешно ја одбранила на УКИМ Природно-математички факултет, Институт за биологија во Скопје, стекнувајќи се со звањето доктор на биолошки науки.

Со научноистражувачката дејност активно учествувала на научни собири (национални и меѓународни) од ботаничка дисциплина на истражување, потесно подрачје фитоценологија и растителна екофизиологија, публикувајќи оригинални научни трудови.

Согласно со хронолошкиот след на избори во наставно-научни и научни звања, во 1994 година била избрана за помлад асистент на Земјоделскиот факултет во Скопје, во 1999 година за асистент (Билтен на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје бр. 738 од 3. 9. 1999 година) на ЈНУ Земјоделски институт во Скопје, научен соработник во 2003 година (Билтен на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје бр. 819 од 15. 1. 2003 година) на ЈНУ Земјоделски институт во Скопје, во виш научен соработник 2008 година (Билтен на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје бр. 935 од 1. 2. 2008 година) на ЈНУ Земјоделски институт во Скопје, а именувана е во звањето вонреден професор во 2009 година со Решение бр.04-649/1 од 19. 10. 2009, а врз основа на Одлука на Научен совет бр.03-145/1 од 27. 2. 2009 година) на УКИМ, Земјоделски институт во Скопје.

2. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Проф. д-р Сузана Кратовалиева со успех ја изведува наставата на студиската програма на II циклус студии на две студиски програми, и тоа: (1) растително производство со двете потпрограми интегрално производство и органско производство и (2) семепроизводство на поледелски и градинарски растенија. Како предметен наставник е вклучена во изведување настава, вежби и консултации со студенти по предметите:

- заштита на агробiodиверзитетот,
- растителна екологија,
- органско производство на фуражни култури,
- интегрално производство на фуражни култури,
- биологија и физиологија на семе,
- контрола на квалитетот на семенскиот материјал, и
- законски регулативи во семепроизводството на семенски и саден материјал.

Активно и мошне успешно вклучена во наставно-образовниот процес, проф. д-р Кратовалиева била вклучена во оцена и одбрана на магистерски труд на Земјоделскиот институт во Скопје. Завидното ниво на кое ја изведува наставно-образовната дејност е резултат и на нејзините заложби за подготовка на наставни содржини и учебни помагала, што резултира со подготвен и позитивно рецензиран практикум напишан на македонски јазик и издаден на англиски јазик и во употреба на странски универзитет во Марибор, Факултет за

земјоделски и биосистемски науки во соработка со странски автор и коавтори (Белгија, Бугарија) и подготвена интерна скрипта од предавања, под насловите:

1. Вајс К.В., Карлие Л., Влахова М., **Кратовалиева С.**, Миховски Ц. 2012. Методологија за одредување на хранителната вредност на легуминозните фуражни растенија. Евалуација на квалитетот на легуминозите. УКИМ, Земјоделски институт-Скопје, 1-78 (**практикум**)
2. Waes V.C., Carlier L., Vlahova M., **Kratovalieva S.**, Mihovsky T. 2012. Methodology for determination of the feeding value of leguminous forage crops: Evaluation of the quality of legumes. Institute of Agriculture - Skopje, University "Ss. Cyril and Methodius" Skopje, 1-78 (**Practicum**)
3. Младеновски Т., **Кратовалиева С.** 2012. Контрола на квалитетот на семенскиот материјал кај земјоделските растенија. УКИМ Земјоделски институт во Скопје, 1-110 (**скрипта**)

Искуството од долгогодишната научноистражувачка работа, познавањето на ботаничките дисциплини и одредени супспецијалности, како што се: физиологија на растенијата, растителна екологија, систематика со таксономија, фитоценологија со биогеографија, резултирале со меѓународна соработка во рамките на која проф. д-р Кратовалиева рецензирала странски учебник во употреба на Факултетот за биологија "Alexandru Ioan Cuza" на Универзитетот Iasi во Романија и рецензент на два универзитетски учебника во употреба на Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје.

Пое изборот во звањето виш научен соработник/вонреден професор, самостојно или во соработка со колеги од странство и од земјата, организирила и одржала 4 програми за обука од областа на управување со генбанка, стратегии за регенерација, *ex situ* конзервација во земјата за домашни и странски институции или надвор од земјата на покана на Земјоделскиот факултет во Бања Лука, Република Српска и Биотехничкиот факултет во Подгорица, Црна Гора.

1. **Kratovalieva S.**, Bondo L. 2007. Strengthening of Macedonian Gene Bank Management. Skopje, 5-8. Ноември 2007, FACE.
2. **Kratovalieva S.**, Agic R., Simeonovska E., Stefkov Gj. 2008. Regeneration strategies. Skopje, 16-20 Јуни 2008, FACE.
3. **Kratovalieva S.** 2008. Strengthening of Gene Bank Management in Republic of Srpska. Skopje, 23-27 Јуни 2008, FACE.
4. **Kratovalieva S.** 2009. Ex situ konzervacija RCGR za hranu i poljoprivredu. Podgorica, 05-09 Јуни 2009, Биотехнички Факултет во Podgorica, Универзитет во Црна Гора.

3. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во периодот по изборот во звањето виш научен соработник/вонреден професор, проф. д-р Кратовалиева учествувала на 7 меѓународни научни собири (конференции, симпозиуми и сл.) организирани во странство, каде што презентирала 19 апстракти, печатени во книга на апстракти, од кои во 11 од нив се јавува како автор, а во 8 како коавтор.

1. **Kratovalieva S.**, Popsimonova G., Ivanovska S., Jankuloski Lj., Meglich V. 2009. Macedonian genebank: Protein content in regenerated meadow fescue

- (*Festuca pratensis* Huds.) accessions. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26th – 29th, Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 85.
2. **Kratovalieva S.**, Popsimonova G., Ivanovska S., Jankuloski Lj., Meglich V. 2009. Macedonian genebank: Seed protein content in wild red clover (*Trifolium pratense* L.) accessions. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26th – 29th, Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 85.
 3. **Kratovalieva S.**, Popsimonova G., Ivanovska S., Jankuloski Lj., Meglich V. 2009. Macedonian genebank: Leaf protein content in regenerated red clover (*Trifolium pratense* L.) accessions. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26th – 29th, Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 85.
 4. **Kratovalieva S.**, Popsimonova G., Ivanovska S., Jankuloski Lj., Meglich V. 2009. Macedonian genebank: Seed protein content in wild meadow fescue (*Festuca pratensis* Huds.) accessions. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26th – 29th, Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 86.
 5. Simeonovska E., **Kratovalieva S.**, Ivanovska S., Jankulovska M., Stanoev V. 2009. Coleoptile length of the wheat collection accessions. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26th – 29th, Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 77.
 6. Agic R., Ajruli G., Popsimonova G., Ivanovska S., **Kratovalieva S.**, Vasic M., Gvozdanovic Varga J., Jankulovska M., Ibusoska A. 2009. Divergence of bean landraces (*Phaseolus vulgaris* L.) according to the traits of grain. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26th – 29th, Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 84.
 7. Stanoev V., Jankulovski Lj., **Kratovalieva S.**, Simeonovska E., Popsimonova G., Ivanovska S. 2009: Grain protein content in Macedonian cereal landraces. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26th – 29th, Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 80.
 8. Simeonovska E., **Kratovalieva S.**, Ivanovska S., Jovovic Z. 2010. Coleoptile length of some wheat varieties and lines and their derived mutant lines. 8th International Wheat Conference, June 1–4, St. Petersburg, Russia, Abstracts of oral and poster presentations: 192.
 9. **Kratovalieva S.**, Meglic V., Tomic Z., Srbinska M., Cvetanovska L., Klincarska-Jovanovska I. 2010. Fodder genetic resources - Cocksfoot (*Dactylis glomerata* L.) as valuable grassland component. Slovenska rastlinska genska banka v mednarodnem letu biodiverzitete, Ljubljana, 19.Octobra 2010, Knjiga povzetkov: 37.
 10. Srbinska M., Filiposki K., Mitreski M., **Kratovalieva S.**, Cvetanovska L. 2010. Conservation and research of genetic resources of tobacco. Slovenska rastlinska genska banka v mednarodnem letu biodiverzitete, Ljubljana, 19.Octobra 2010, Knjiga povzetkov: 36.
 11. Battle-Sales J., Janette Arriola Morales, **Kratovalieva S.** 2010. Assessing the relationship between soil salinity and plant distribution using electromagnetic induction. Global forum on salinity and climate change, GFSCC2010, Valencia, Spain, University of Valencia & FAO, Book of Abstracts and Extended Abstracts: 326.

12. **Kratovalieva S.**, Meglic V., Guteva J., Tomic Z., Bolaric S., Sandru M.D., Djuric B., Alibegovic-Grbic S., Petrovic D., Roco E., Sustar-Vozlic J. 2011. SEED Net regional collecting expedition and *ex situ* conservation of *Tr.pratense*, *F.pratensis*, *D.glomerata* and *M.falcata*. EUCARPIA, "To serve and conserve" - European Plant Genetic Resources Conference, Wageninge The Netherlands, Book of Abstracts: 73.
13. **Kratovalieva S.**, Srbinska M., Mladenovski T., Filiposki K. 2012. Plant seed germination as measurable response to ultrasound effect. AgriSciMont International Conference: Role of Research in Sustainable Development of Agricultural and Rural Areas, Podgorica, Montenegro May 23-26, Book of Abstracts: 71.
14. **Kratovalieva S.**, Srbinska M., Mladenovski T. 2012. Variability of traits at lucerne local populations. AgriSciMont International Conference: Role of Research in Sustainable Development of Agricultural and Rural Areas, Podgorica, Montenegro May 23-26, Book of Abstracts: 112.
15. Srbinska M., Rafajlovska V., Cvetanovska L., **Kratovalieva S.**, Klincarska-Jovanovska I. 2012. Change of tobacco leaf pigments in process of yellowing. AgriSciMont International Conference: Role of Research in Sustainable Development of Agricultural and Rural Areas, Podgorica, Montenegro May 23-26, Book of Abstracts: 148.
16. **Kratovalieva S.**, Srbinska M., Mladenovski T., Jovovic Z. 2012. Chickpea (*Cicer arietinum* L.) as traditional valuable food in upperland drought areas. AgriSciMont International Conference: Role of Research in Sustainable Development of Agricultural and Rural Areas, Podgorica, Montenegro May 23-26, Book of Abstracts: 156.
17. **Kratovalieva S.**, Popsimonova G., Meglic V. 2012. Nutritive value of traditional chickpea (*Cicer arietinum* L.) landraces. International Scientific Conference 5-6 June, Sadovo, Bulgaria, Book of Abstracts: 71.
18. Popsimonova G., **Kratovalieva S.**, Meglic V. 2012. Descriptive survey of traditional chickpea (*Cicer arietinum* L.) landraces. International Scientific Conference 5-6 June, Sadovo, Bulgaria, Book of Abstracts: 72.
19. **Kratovalieva S.**, Popsimonova G., Ivanovska S. 2012. Conservation status of plant genetic resources in Republic of Macedonia. I International Symposium and XVII Scientific Conference of Agronomists of Republic of Srpska, March 19th-22th 2012, Trebinje Bosnia and Herzegovina, Book of Abstracts: 126.

Како резултат на научноистражувачката работа, по изборот во звањето виш научен соработник/вонреден професор (27. 2. 2008 год.), проф. д-р Сузана Кратовалиева објавила 24 печатени трудови, од кои 19 во странство и 5 во земјата. Од нив, 21 труд се оригинални научни, а 3 се стручни трудови. Како автор се јавува во 7 од вкупниот број на трудови (24), а како прв коавтор во 6, и во 11 труда како учесник во истражувачката работа, што значи активно учество во целиот процес на истражување, пишување и оформување на научните трудови.

1. **Kratovalieva S.**, Popsimonova G., Ivanovska S., Agic R., Dimov Z., Beleski K., Simeonovska E., Stefkov G., Gjamovski V. 2007. Plant Genetic Resources in Republic of Macedonia. Plant Genetic Stocks. The Basis of Agriculture of Today, 13-14 June 2007, Sofia, Proceedings vol.1: 261-263. (стручен труд).

Во трудот се дава приказ на истражувачката работа на тимот кој е вклучен во работата на генбанката на полето на инвенторизација, колекционирање и долгорочна конзервација *ex situ*, *on field* и *in situ*. За секоја од седумте групи на културни растенија, наведен е бројот на пристапни примероци (1200), податоци со кои тие се снабдени нивниот статус и достапност *on line* како дел од EURISCO (Европската веб-страница), каде што авторката е национален претставник. Оригиналноста на истражувачките резултати е потенцирана со MCPD, со кои секоја аксесија е оригинална во своето потекло, биолошки статус и место на идентификација.

2. Цветановска Л., Кратовалиева С., Димеска Г., Веселинова-Ставревска С. 2007. Антиоксидантна активност кај некои култури при контаминација со тешки метали. I конгрес на заштита на растенијата, Охрид, Зборник на трудови, т. XVIII: 132-134. (оригинален научен труд).

Во трудот, истражувачкиот тим користел четири концентрации од никел NiSO_4 : 0,5; 3,0; 6,0 и 10,0 mg/kg почва во експериментален третман при одгледување на домати и пиперка и цинк и бакар кај пиперка ($\text{ZnSO}_4 \times 7\text{H}_2\text{O}$; $\text{CuSO}_4 \times 5\text{H}_2\text{O}$) во концентрации од 0,1; 1,0; 5,0 и 10,0 mg/kg почва, со цел да се потенцира антиоксидативната способност на аскорбинската киселина. Највисоки и токсични ефекти се констатирани при третманите со бакар (особено во концентрација од 10,0 mg/kg почва). Содржината на тешки метали е исклучително силен стрес-физиолошки фактор кон кој растителната толерантност е различна и позитивната корелација помеѓу концентрациите на тешки метали и содржината на аскорбинска киселина оди во прилог на констатацијата.

3. Цветановска Л., Димеска Г., Кратовалиева С., Сума С. 2007. Растителни дефекти при интоксикација со тешки метали. III симпозиум за сточарство со меѓународно учество, 12-14 септември Струга, Зборник на трудови: 767-772. (оригинален научен труд).

Во трудот авторите ја истражувале можноста за фиторемедијација на почвите контаминирани со тешки метали преку нивна апсорпција, трансфер и инкорпорација во коренот и стеблото. Како култура се користени хидропоници со *Allium cepa* L., третиран со различни концентрации од CuSO_4 (0,5; 1,0; 2,0 и 4,0 mg/l), со компаративно истражување на контролна група растенија. Авторите констатирале сигнификантна позитивна корелација помеѓу сувата маса и јаглехидратната компонента кај третираните растенија. Истражувањето е аспектирано и цитогенетски, при што е констатирано намалување на нормалните клетки за сметка на дефектните каде што нерегуларните митотски делби резултираат со појава на оштетени клетки од типот на ерозија на нуклеусите и појава на повеќе микронуклеуси.

4. Цветановска Л., Кратовалиева С. 2007. Хормоналната регулација на 2,4-D во функција на минералната исхрана кај домати. III симпозиум за сточарство со меѓународно учество, 12-14 септември, Струга, Зборник на трудови: 773-776. (оригинален научен труд).

Тргувајќи од податокот дека 2,4-D е всушност синтетички ауксин, авторите констатирале морфофизиолошки и морфоанатомски промени кај третираните растенија како резултат на метаболичките промени на метални јони кои учествуваат во активноста на ензими, катализатори на физиолошките процеси

во растенијата со акцент врз интензивна синтеза на DNA, RNA и протеини, што најчесто завршува со неизбалансиран раст, развој со деформитети и честопати смрт на растенијата. Оттука, авторите упатуваат на внимателно користење на 2,4-D особено во минералната исхрана кај домотот.

5. Цветановска Л., Димеска Г., **Кратовалиева С.**, Божиновска С. 2007. Физиолошко-генетски промени кај кромидот (*Allium cepa* L.) при третман со бакар (Cu^{+2}). III симпозиум за сточарство со меѓународно учество, 12-14 септември Струга, Зборник на трудови: 777-782. **(оригинален научен труд).**

Хиперакумулативната способност на растението кромид (*Allium cepa* L.), третирано со третиран со различни концентрации од CuSO_4 (0.5; 1.0; 2.0 и 4.0 mg/l), овозможува да не се појават значителни дефекти во фотосинтетскиот апарат и биопигментната активност, како и во антиоксидативните својства дури и при егзогено аплицирање на бакарот. Но, сепак треба да се напомене дека авторите констатирале дефекти во морфологијата на коренот и намалениот митотски индекс кај третираните растенија споредени со контролната група.

6. Dimov Z., **Kratovaleva S.**, Spasova D. 2007. Some morphological and technological characteristics of sesame (*Sesamum indicum* L.) from Macedonia. 42nd Croatian & 2nd International Symposium on Agriculture, Opatija, 393 – 396. **(оригинален научен труд).**

Во студија со сусам (*Sesamum indicum* L.), авторите вклучиле 10 генотипови сусам со македонско потекло од струмичкиот регион во рамките на која се евалуирани морфолошки и технолошки својства за нивно помасовно и целисходно искористување во земјоделството и прехранбената индустрија. Сигнификантни варирања помеѓу генотиповите се констатирани за бројот на плодови/растение, принос на семе/растение и принос на семе/ m^2 . Притоа, негативна средно висока ($r = -0.625^{**}$) и значајна корелација помеѓу должината на котиледоните и должината на вегетацијата; приносот на семе/растение покажува многу висока позитивна корелација ($r = 0.949^{*}$) со бројот на плодови/растение. Особено значајна констатација за целата студија е средновисоката негативна корелација помеѓу содржината на протеини и АМ на семето ($r = -0.650^{*}$) проследена со содржината на масло во семенскиот материјал ($r = -0.654^{**}$).

7. Babic D., Stipesevic B., Jug D., Jug I., Samota D., **Kratovaleva S.**, Birkas M. 2008. Comparison of two soil tillage treatments for winter barley – soybean growing based only on residual nitrogen after soybean. Agronomski glasnik, vol 70 (5): 465-473. **(оригинален научен труд).**

Споредбата помеѓу два земјоделски система во 2004/05 и 2005/06, конвенционален со почвена обработка (PLOW) и еколошки погоден (со тањирање) (DISC) и без употреба на азотно ѓубриво, посочува на одличен плодоред од јачмен (*Hordeum vulgare* L.) и соја (*Glycine max* L.). Иако ниски, добиените резултати при DISC третман укажуваат на стабилен род кај јачменот помеѓу 2.1 и 2.6 t ha^{-1} , а при PLOW третманот се повисоки помеѓу 2.8 и 3.4 t ha^{-1} , но само во втората година 2005/06. Според тоа, авторите посочуваат на значителна азотофиксација од страна на сојата со релативно добар принос и статистички незначајни разлики во апсолутната и хектолитарска маса на добиениот семенски материјал помеѓу третманите.

8. Stipesevic B., Jug I., Teodorovic B., Stosic M., Jug D., Samota D., **Kratovalieva S.**, Mukaetov D., Kolar D., Mikic B. 2009. Potencijal facelije, stocnog graska i ozime grahorice kao pokrovnih usjeva u ekoloskom ratarenju. Agriculture in Nature and Environment Protection, 2nd International Scientific/Professional Conference, Vukovar, Croatia, 4-6. June 2009 / Jug, Danijel; Soric, Roberta, editor(s). Osijek: Glas Slavonije d.d.: 127-131. **(оригинален научен труд).**

Во текот на 2007-2008 година истражувано е влијанието на покровните култури и нивните комбинации врз основа на добиеното количество биомаса, почвена конзервација и количество на азот, кој во еколошкото земјоделство не смее да се користи во минерална форма. По производството на соја (*Glycine max* L.), како покровни култури се користени фацелија-Ф (*Phacelia tanacetifolia* L.), доб. грашок-ДГ (*Pisum arvense* L.), влакнеста озима граорица-ВГ (*Vicia villosa* Roth.), мешавина од Ф+ДГ и Ф+ВГ. Највисоко приносна во поглед на надземната биомаса се покажале културите/комбинациите Ф>ФВГ>ВГ, додека најголемо количество азот на располагање на следната култура во почвата оставаат Ф и Ф+ВГ. Истражувањата имаат висока апликативна вредност во производството на безбедно семе од соја, житарки и грашок како алтернативни извори на протеини при одредени хранителни режими.

9. Pajančić D., Stipešević B., **Kratovalieva S.**, Jug D., Mukaetov D., Jug I., Cvetkovic J., Stošić M., Teodorović B. 2009. The potential of winter cover crops for early spring fodder. IV International Symposium of Livestock Production, Struga, 9-12.09.2009, Macedonian Journal of Animal Science, vol. 1 (1): 155–159. **(оригинален научен труд).**

Истражувачкиот тим поставил експериментот во близина на Валпово, Хрватска (2007-2008), а со цел утврдување на ефектите од различни зрнести смеси во продукцијата на биомаса и нивниот потенцијал како ранопролетна добиточна храна, по еколошки рандомизиран блок дизајн (CRBD) во 4 повторувања со 8 зрнести третмани по производство на соја (*Glycine max* L.) и пченка (*Zea mays* L. var. *everta*): ОП-озимска пченица (*Triticum aestivum* L.), ОР-озими 'рж (*Secale cereale* L.), ПГ-полски грашок (*Pisum arvense* L.); ВГ-влакнеста граорица (*Vicia villosa* Roth.); ПГ третман-ОП+ПГ; ПВГ третман-ОП+ВГ и РГ третман-ОР+ПГ. Највисока продукција на сува биомаса е констатирана кај смеската ПГ и ОР (3123 и 2987 kg см/ha) по соја и ОП и ОР (1656 и 1399 kg см/ha) по пченка. Протеинскиот потенцијал при третманот ПР по одгледување соја изнесува 226 и 183 kg протеини, додека при третманот ПВР (155 и 143 kg протеини) по одгледување пченка. Со CRBD авторите ставаат акцент врз безбедниот семенски материјал наменет за добиточна исхрана како алка од синцирот безбедна храна за луѓето.

10. Selamovska A., **Kratovalieva S.**, Popsimonova G. 2009: Influence of Some Factors on Microsporogenesis in Strawberry. Proc. 1st Balkan Symp. on Fruit Growing. ISHS, ACTA Hort. 825: 225-229. **(оригинален научен труд).**

Авторите го истражувале влијанието на начинот на одгледување врз бројот на мешани цветни папки кај култура јагода, растенија-мајка и број на нови изданоци од примарни и секундарни розети кај сортите зенга зенгана и покахонтас. Притоа, констатирале дека растенијата-мајка и изданоците од примарни розети се карактеризираат со 10-15 дена порано настапување на микроспорогенезата во однос на оние од секундарни розети. Слична

физиолошка разлика е евидентирана и помеѓу растенијата одгледувани на црна фолија и без фолија.

11. Šimunović B., Šimon M., Stipešević B., Brozović B., Stošić M., Tomičić J., Kolar D., Mikić B., Mladenović-Drinić S., **Kratovalieva S.** 2010. Različiti sustavi gnojidbe u postrnom uzgoju heljde. Agriculture in nature and environment protection / Danijel Jug, Roberta Sorić (ur.). Osijek: Glas Slavonije: 239-244. **(оригинален научен труд).**

Во почетокот на 2009 година во близина на Ѓаково, авторскиот тим поставил опит со хељда (*Fagopyrum esculentum* L.) после жетва на озими јачмен (*Hordeum vulgare* L.), според следнава шема: Z-без прихранување; AN-прихрана со гранулиран KAH; UR-фолијарен третман (5% раствор на уреа); M1-фолијарен третман со "Profert Mara" и M2-третман со двојно количество од препорачаното M1. Во услови на сушна сезона добиен е повисок принос на семенски материјал од хељда со фолијарен третман M2 (2359 kg ha⁻¹), UR (2148 kg ha⁻¹) и M1 (2064 kg ha⁻¹) во однос на AN третманот (1896 kg ha⁻¹) и Z (1705 kg ha⁻¹). Според тоа, Р. Македонија каде преовладуваат сушни сезони, тие може да се искористат за одгледување хељда како стрна култура за семе со високо квалитетни својства.

12. Cvetanovska L., **Kratovalieva S.**, Stipesevic B., Jug D., Jug I., Klincarska I. 2010. Primary production at seed rice. "Soil Tillage – Open Approach": September 09-11, 2010, Osijek-Croatia / In: Irena Jug, Vesna Vukadinović, Danijel Jug, Boris Đurđević (ur.). Osijek: CROSTRO - Croatian Soil Tillage Research Organisation: 142-148. **(оригинален научен труд).**

Авторите ја истражувале концентрацијата на органските биомолекули (протеини, јаглехидрати и органски киселини) во семето од 11 пристапни примероци ориз (*Oryza sativa* L.) со различен биолошки статус (0015, 0025, 0042, 0048, 0061, 0084-линија; 0030, 0035, 0063-сорта; 0072, 0074-непознато потекло), со цел да се потврди или понатаму стане предмет на дискусија нивната хранителна вредност. Оксидативната стабилност е потврдена со активноста на оксидоредуктазата-каталаза, која покажува најголем ефект кај 0015 и 0030 и посочува на најголема толерантност кон услови на еко-физиолошки стрес. Највисоката концентрација на органски киселини (оцетна, јаболкова, млечна, лимонска и винска) кај 0048 посочува на стабилност во квалитетот. Според активноста на инвертазата, примероците 0015, 0042 и 0074 брзо ја губат животоспособноста.

13. Klincarska I., Cvetanovska L., **Kratovalieva S.**, Stipesevic B., Jug D., Jug I. 2010. Mineral composition of ten improved cultivar varieties of rice (*Oryza sativa* L.). 3rd International Scientific/Professional Conference, Agriculture in Nature and Environment Protection, Vukovar, 31th May-02nd June 2010, Proceedings: 106-110. **(оригинален научен труд).**

Авторите го одредиле минералниот состав кај 10 пристапни примероци ориз под ознаките BN1-0025 (Biser-2), BN1-0030 (Cripto), BN1-0035 (Diana), BN1-0042 (EuropaxS-201), BN1-0048 (Gritna), BN1-0061 (Kakai 203xM-101), BN1-0063 (Karneroli), BN1-0072 (Lemont), BN1-0074 (Lido) и BN1-0084 (Mistral). Како неизоставна храна на македонската трпеза, одредена е содржината на микро- (Fe, Mn, Zn, Cu и макроеlementи (Mg, Ca) со помош на AAS, а кои се неопходни за реализација на биохемиските процеси во зрното ориз како и квантифицирачки индикатори за неговата хранителност. Според добиените резултати за нето

продукцијата на органски биомолекули кај семето ориз (*Oryza sativa* L.), а и според очекувањата може да се оцени дека Cu е лимитирачки за концентрацијата на елементите Fe, Mg, Mn и Zn. Овие елементи се дел од органските биомолекули и антиоксидативни ензими како што се Mg, Fe, Mn, Zn и Cu, пристапниот примерок BN1-0042 покажува најнизок капацитет за асимилација на минерална компонента, што се рефлектира врз квалитетот.

14. **Kratovalieva S.**, Popsimonova G., Tomic Z. 2010. Legumes as pre-crop in organic production of potato in Republic of Macedonia. *Biotechnology in Animal Husbandry* 26: 649-655. **(оригинален научен труд).**

Во периодот 2004-2005 година спроведена е сидерација со македонска селекција обична граорица (*Vicia sativa* L.) с. Победа, како преткултура на градинарски култури (комбир с. Аморова). Добиените резултати авторите ги посочуваат како прилично охрабрувачки во еколошкото производство на храна, особено поради зголемениот принос и подобрен квалитет, евалуиран преку содржината на вкупни јаглехидрати 17,05 %/100 mg с.м. во споредба со контролните 13,37 %/100 с.м.; протеините се повисоко застапени 2,06 %/100 mg с.м. во споредба со контролните 1,42 %/100 g с.м.

15. Klincarska-Jovanovska I., Cvetanovska L., Dimeska G., **Kratovalieva S.**, Battle-Sales J., Cvetanovska A. 2010. Physiological and morpho-anatomic anomalies in pepper after treatment with cobalt chloride. *Global Forum on Salinization and Climate Change & FAO*, 25-29 October Valencia, *Proceedings*: 298-302. **(оригинален научен труд).**

Истражуван е ефектот на кобалтот врз растот и метаболитичките процеси во растенијата во 4 различни концентрации (CoCl_2) – 0,25; 1,5; 3,0; 5,0 mg/kg почва. Неговата фитотоксичност и достапност во растенијата пипер *Capsicum annuum* L. е евалуирана преку концентрацијата на секундарни биомолекули (феноли, шеќери), биопигменти и антиоксиданси (вит.С и антоцијани) како и во анатомско-морфолошките промени од цито- и фитотоксичноста. Но, растенијата презентираат активирање на метаболитички одговор со зголемување на концентрацијата на полифеноли, зголемен број на хлоропласти/единица површина, инхибирајќи ја синтезата на вит. С и диференцијација на скробните зрна. Концентрациите од 3,0 mg/kg и 5,0 mg/kg почва се многу токсични и предизвикуваат видливи анатомски промени во листот тенок епидермис, оксалати под палисиден слој, зголемен број склеренхимски влакна, пореметена срцевина и сл.

16. Cvetanovska L., Dimeska G., Suma S., Cekova B., Klincarska-Jovanovska I., **Kratovalieva S.**, Mukaetov D., Cvetanovska A. 2010. Detoxication of *Capsicum annuum* L. with zeolites. *FAO&Global Forum on salinization and climate change*, Valencia, Spain, 25-29 October 2010. *Proceedings*: 291-295. **(оригинален научен труд).**

Причината за интензивни истражувања кај растенија чиј живот и опстанок се одвива во контаминирани региони од екофизиолошки аспект е евидентна, особено во одредени подрачја каде што фенолошките опсервации сведочат за низа абнормалности. Зеолитите како природни минерали го неутрализираат ефектот на тешките метали менувајќи ја нивната оксидативна структура. Во студијата се следи пиперка (*Capsicum annuum* L.) одгледувана во експериментални услови на контаминација со различни концентрации на

кадмиум (0,1; 0,2; 0,4; 0,8 mg/kg почва), бакар (0,5; 1,0; 10,0; 20,0 mg/kg почва) и цинк (1,0; 5,0; 10,0; 20,0 mg/kg почва). Паралелно со физиолошките промени се следени и промените настанати на анатомско ниво. Резултатите го потврдуваат позитивниот ефект на зеолитите кои сигнификантно ја редуцираат апсорпцијата на кадмиум, бакарни и цинкови јони од растенијата пиперка.

17. **Kratovalieva S.**, Cvetanovska L., Jovanovska-Klincarska I. 2011 Quality properties of vegetables and fodder crops grown on salt-affected soils. *Ecological Questions*, vol 14: 49-51. **(оригинален научен труд).**

Во оваа физиолошка студија е демонстриран ефектот на интензивизирана хидролиза на вкупни јаглехидрати како механизам за регулација на адаптацијата на растенијата кон засолени почви како стрес-фактор од животната средина. Во полски услови, регионот на Овче Поле, одгледувани се пиперка, домати, магдонос, морков, лудерка и црвена детелина. Анализирана е содржината на јаглехидрати кај корен (морков), стебло (кај сите култури), лист (кај сите култури) и плодови (пиперка, домати). Со пасивизација и превенција на осмотската активност во кореновите клетки се забавува/оневозможува навлегувањето на водата и минералните материи. Истовремено се интензивираат хидролитичките процеси во останатите растителни органи и расте осмотскиот притисок во нив како механизам за надминување на стрес-состојбата. Истражувањата се особено интересни од причина на актуелните климатски промени и неизбежни стрес-физиолошки состојби во растот и развојот на растенијата.

18. **Kratovalieva S.**, Mihovsky T. 2011. Ecological approach to potential of soil seed genebank of pastures. 14th Conference on Ecological issues of Mountain Agriculture with international participation, 26-27 May 2011, Troyan, Bulgaria, *Journal of Mountain Agricultural on the Balkans*, vol 14 (4): 800-814. **(оригинален научен труд).**

Во временски период од 10 години (2000-2010) на 8 пасишта во битолскиот дел на Мариово е следен и истражуван флористичкиот состав и вкупниот број семиња/m² почвен генофонд. Во 2000 година авторите констатирале 63 растителни видови, од кои дури 30 (47,62%) се јавуваат во 1 снимка и 33 (52,38%) во >1. Бројот на семиња е различен на секое пасиште, но се движи во рамки 74-87, од кои 33 припаѓаат на видови од *fam. Poaceae* и 51 на *fam. Fabaceae*; останатите се *species diversa*. По 10 години (2010), состојбата е изменета; констатирани се 52 растителни вида, од кои 24 се јавуваат во 1 снимка (46,15%) и 28 вида во >1 (53,85%). Регресионата анализа покажува линеарна зависност помеѓу број семиња од *fam. Fabaceae* ($R^2=0.435$), за разлика од таа кај *fam. Poaceae*, што се должи на нивната многу поголема перзистентност.

19. Vlieghe A.D., **Kratovalieva S.**, Mihovsky T., Vlahova M., Tosev Lj., Carlier L. 2011. Leguminous crops as basis for organic farming in Macedonia. 14th Conference on Ecological issues of Mountain Agriculture with international participation, 26-27 May 2011, Troyan, Bulgaria, *Journal of Mountain Agricultural on the Balkans*, vol 14 (3): 548-563. **(стручен труд).**

Македонско-белгискиот тим, анализирајќи ја состојбата со органското земјоделско производство во Р. Македонија и тоа во ЕУ-земјите, идентифицира особено поволни можности, прогресивен развој и перспективност. Притоа, ја нагласува важноста од користењето на легуминозни растенија/култури, особено

луцеркино семе од традиционални сорти (дебарска, овчеполска) како гаранција за долготрајно користење и проширување на површините под биолошко земјоделство, термин кој е поприфатлив во ЕУ-земјите.

20. Srbinska M., Rafajlovska V., Cvetanovska L., **Kratovalieva S.**, Klincarska Jovanovska I. 2011. Change of tobacco leaf pigments in process of yellowing. Research People and Actual Tasks on Multidisciplinary Sciences, Third International Conference 8-10 June, Lozenec, Bulgaria, Proceedings vol 1: 347-352. **(оригинален научен труд).**

Во студијата се следени физиолошките промени во пигментниот состав (хлорофил а, б, а+б, а/б, а+б/каротеноиди) и јаглехидратната компонента со помош на AAS-техника кај јака 125/3, прилеп П-23 и џебел 38 во период непосредно побербениот период и пожолтување во контролирани услови (32°C, RH 80%). Јака 125/3 покажува највисока концентрација на хлорофилна компонента (а+б) при двата третмана (хлорофил а = 1.44 mg/g-5.70 mg/g с.м.; хлорофил б = 0.49 mg/g-2.76 mg/g с.м.), а кај прилеп П-23 на каротеноидна (0.63 mg/g-3.27 mg/g с.м.). За време на жолтењето на листовите, физиолошките промени во листовите се рефлектираат со сигнификантно намалувања во лисната маса, хлорофилна и каротеноидна содржина.

21. **Kratovalieva S.**, Popsimonova G., Vliegheer A.D., Carlier L., Mihovsky T., Vlahova M., Tosev Lj. 2012. Overview on current fodder crops production in Republic of Macedonia. Journal of Mountain Agriculture on the Balkans, vol 14 (5): 968-980. **(стручен труд).**

Со краток осврт кон актуелната состојба во врска со искористувањето на легуминозните култури во вкупното производството на фуражни, особено во руралните региони во кои живеат дури ½ од вкупното население, луцерката е доминантна, па потоа следуваат добиточен грашок, граорици, еспарзета, црвена детелина и смески за тревници. Сегашната состојба во спрега со контролата на семенскиот материјал може значително да се подобри, особено со семенски компоненти со високи квалитетни својства.

22. Mihovsky T., Vliegheer A.D., **Kratovalieva S.** 2012. Grasses: Multifunctionally used. Journal of Mountain Agriculture on the Balkans, vol 14 (5): 824-833. **(оригинален научен труд).**

Долгогодишните истражувања на тревестите екосистеми, нивниот физиолошки баланс и видов состав, овозможуваат многустрана искористеност во градски и селски средини, паркови, домашни градини и дворови, а особено во превенција на ерозија на почвата и диверзификација на видовите и планско управување. Во истражуваните тревести екосистеми доминираат C₃ и C₄ видови, од кои *Lolium perenne* L. има водечка улога. Други значајни видови од аспект на нивната продуктивност и квалитетни својства се *Lolium multiflorum* Lam., *Festuca arundinacea* L., *Festuca pratensis* Hudson, *Dactylis glomerata* L., *Phleum pratense* L., *Poa trivialis* L., *Poa pratensis* L. и *Agrostis* spp. Познавањето на мултифункционалноста на видовите од fam. *Poaceae* овозможува правилен избор на семенски материјал со животоспособност согласно со националните законски и ISTA-регулативи за испитување квалитет на семе.

23. **Kratovalieva S.**, Pacinoski N., Mihovsky T. 2012. Grazing capacity of grasslands in west part of Macedonia. Journal of Mountain Agriculture on the Balkans, vol 14 (3): 546-562. **(оригинален научен труд).**

Студијата е спроведена во Мариово кој според Резолуцијата бр.16 (1989) за конзервација на ареали е од посебен интерес, селектиран помеѓу 19 други, со стандардна идентификација код МК0000032, тип С, А биогеографски регион. Мариовскиот регион е значајно богат во поглед на биолошката разновидност и пасиштата припаѓаат на типовите *Agrostis vulgaris*, *Festuca pseudovina*, *Koelerhia macrantha*, *Chrysopogon gryllus*, *Andropogon ischaemum*, *Haynaldia villosa*, *Anthoxantum odoratum* и *Deschampsia caespitosa*. Највисока тревна продукција е констатирана на пасиште м.в. Бегова ливад 5070 kg/ha, но најдобар сооднос Роасеае:Fabасеае (1:55) е евидентиран на пасиштето м.в. Гумно; *species diversa* сочинуваат 1690 kg/ha. Податоците понатаму можат да се искористат за затревување со семенски материјал во наведениот сооднос.

24. **Kratovalieva S.**, Mihovsky T., Pacinoski N. 2012. Nutritive value of grasslands in East Macedonia. Journal of Mountain Agriculture on the Balkans, vol 14 (3): 576-588. **(оригинален научен труд).**

Авторите ја истражувале хранителната вредност на пасиштата лоцирани во источниот дел на Р.Македонија, со осврт кон содржината на суви материи (СМ) во фаза на рано цветање, кога е констатирана највисока содржина на СМ на пасиште м.в. Чешмите (91,70%), каде што е највисока и содржината на органски материи (ОМ) (86,32%) и посебно на сурови протеини (СП); незначително пониска е на пасиште м.в. Грамади (13,11%) и м.в. Пиперево (13,66%), м.в. Герен се карактеризира со содржина на СМ<90.00%, најмалку ОМ (82,57%), СП (9,06%) и највисока на сурови/целулозни влакна (СВ) (27,85%). И во фазата на касно цветање, биомасата во м.в. Пиперево содржи најмногу СП (11,20%). Според добиените резултати авторите констатирале дека пасиштата м.в. Чешмите, Матевец и Пиперево се особено квалитетни, составени од 32,98% (м.в. Чешмите), 34,90% (м.в. Пиперево) до 34,95% (м.в. Матевец) видови од fam. Роасеае односно вкупната искористеност (fam.Роасеае+fam. Fabасеае) се базира од 60,21% (м.в. Пиперево), 61,47% (м.в. Матевец) до 61,85% (м.в. Чешмите).

Проф. д-р Кратовалиева мошне активно учествувала и модерираа пленарни, секциски и усни предавања, како и предавања одржувани на научни и стручни собири (12) со домашен и меѓународен карактер.

1. **Kratovalieva S.** 2007. Current status of the forage grass collection at Macedonian gene bank. ECPGR Meeting on WG on Forages, 23-25 October, Piestany, Slovakia **(пленарно предавање на стручен собир со меѓународно учество).**
2. **Kratovalieva S.** 2007. Legume collection in Macedonian gene bank. ECPGR Meeting on Grain Legumes, 16-17 November, Lisbon, Portugal **(пленарно предавање на стручен собир со меѓународно учество).**
3. **Kratovalieva S.** 2009. Training workshop of the ECPGR Documentation&Information Network, EPGRIS3 activity 5-01, on National Inventories on Ex Situ PGR, 29-30 June, Prague, Czech Republic **(пленарно предавање на стручен собир со меѓународно учество).**

4. **Кратовалиева С.** 2010. Легуминозни култури како основа за органско производство во Македонија, 1 декември, с.Камењане, Боговиње (пленарно предавање на стручен собир).
5. **Kratovalieva S.** 2010. Promoting HNV Farming and Agri-Environment Payments through CSOs in Macedonia. Review per country, 6-8 December, Sofia, Bulgaria (секциско предавање на стручен собир со меѓународно учество).
6. **Kratovalieva S.** 2010. Current Farming practices in Macedonia - are they sustainable and why? 25-26 November, Probistip, Macedonia (секциско предавање на стручен собир со меѓународно учество).
7. **Кратовалиева С., Вучков Р.** 2011. Здрава храна и функционална исхрана - растителни и животински продукти, Кичево, Р.Македонија (пленарно предавање на стручен собир).
8. **Кратовалиева С., Вучков Р.** 2011. Здрава храна и млечни производи, Дебар, Р.Македонија (пленарно предавање на стручен собир).
9. **Кратовалиева С.** 2011. Заклучоци од теренска посета и студијата за областа, 26-28 Ноември, Лакавица, Мариово/Старавина, Маврово/Ростуше, Р.Македонија (пленарно предавање на стручен собир).
10. **Kratovalieva S.** 2011. Experience from the Republic of Macedonia in relation to the cultivation of crops on salt-affected soils. 11-12 May, Torun, Poland (пленарно предавање на меѓународен научен собир).
11. **Kratovalieva S.** 2011. Sustainable preservation of indigenous South Eastern European Legumes and their traditional Food and Feed products, 19-21 October, Banja Luka, Republic of Serbia (учество на научен собир со орална презентација).
12. **Кратовалиева С.** 2012. Мерки за креирање на политики - документ развиен во рамките на проектот MATRA, 26-31 март, Пехчево, Пробиштип, Лакавица, Мариово/Новаци, Маврово/Ростуше, Охрид/Орман, Р. Македонија (пленарно предавање на стручен собир).

Автор е на 4 монографии, од кои едната е публикувана на национално ниво, а останатите се меѓународни. Како коавтор учествува во изработка на меѓународна монографија за земјоделството со високи природни вредности (ВПВ) во Р. Македонија и коавтор е на дел од меѓународна монографија.

1. **Кратовалиева С., Попсимонова Г., Ивановска С., Агич Р., Симеоновска Е., Белески К., Димов З., Стефков Ѓ., Ѓамовски В.** 2009. Каталог на национални ex situ конзервирани растителни генетски ресурси. Брезјанка, Скопје (национална).
2. **Kratovalieva S.** 2011. Ratkova Skala - integrated review of the identified high nature values. IUCN, Belgrade, Serbia (меѓународна).
3. **Stefanova V., Hart K., Znaor D., Kratovalieva S., Damjanovski D., Andonov P., Mukaetov D., Petkovski S., Sidorovska V.** 2012. Farmers and nature Together: High Nature Value Farming and Agri-Environment Payments for the Republic of Macedonia. Avalon, The Netherlands, 1-58 (меѓународна).
4. **Stefanova V., Kazakova Y., Kratovalieva S.** 2012. Macedonia. 290-296. In: Opperman R., Beaufoy G., Jones G. (Eds.). 2012. High Nature Value Farming in Europe. 35 European countries – experiences and perspectives. Verlag Regionalkultur, Basel, 544 (меѓународна).

Проф. д-р Кратовалиева реализирала 13 научноистражувачки и стручни проекти; во 6 од нив раководи со проектниот тим, и тоа во 2 национални проекта, 3 меѓународни и 1 меѓународен каде што е координатор на национално ниво. Во останатите проекти учествува во експертскиот тим, од кои во 2 национални и во 5 меѓународни проекти.

1. The Agriculture Strengthening and Accession Project (ID. P101216). 2007-2012. World bank, **меѓународен (учесник)**.
2. Regional collecting expedition and ex situ conservation of *T.pratense*, *F.pratensis* and *D.glomerata*. 2008/2009. SIDA во рамките на SEEDNet програмата, **меѓународен (раководител)**.
3. Каталогизација на ex situ конзервирани национални РГР. 2009. МЗШВ на РМ, **национален (раководител)**.
4. Regional collecting expedition and ex situ conservation of *T.pratense*, *F.pratensis*, *D.glomerata* and *M.lupulina*. 2009/2010. SIDA во рамките на SEEDNet програмата, **меѓународен (раководител)**.
5. COST Action FA0901, Putting Halophytes to Work - From Genes to Ecosystems. 2009-2013. EU RTD Framework Programme, **меѓународен (учесник)**.
6. Leguminous crop production as a basis for organic farming. 2010-2012. Flemish Government, **меѓународен (раководител)**.
7. Промоција на земјоделски и млечни продукти во Југозападниот планински регион. 2010-2011. ЈЗПР, **национален (учесник)**.
8. EU Environment Policy and Strategies in SEE: Capacity Building for Implementation of EU Environment Policy and Strategies in FYROM, Montenegro and Serbia. 2010-2011, European Commission DG/Enlargement & IUCN, **меѓународен (учесник)**.
9. Promoting High Nature Value (HNV) Farming and Agri-environment Payments through CSO's in Macedonia. 2010-2012. AVALON, **меѓународен (учесник)**.
10. Sustainable preservation of indigenous South East European legumes and their traditional food and feed products. European Commission, 2010-2012. **меѓународен (национален координатор/раководител)**.
11. Стари сорти за новите генерации - нашето азно неброено! 2011-2011. МЗШВ, **национален (раководител)**.
12. Автохтон генофонд круши во Република Македонија. 2011-2012. МЗШВ на РМ, **национален (учесник)**.
13. Establishment of the European Forage Collection. 20101-2013. Bioversity International, **меѓународен (учесник)**.

4. СТРУЧНО – АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Како резултат на долгогодишната активност и работа, во поглавјето стручно-апликативна дејност, проф. д-р Кратовалиева мошне активно учествувала во бројни активности, како што се превод на прирачник од англиски на македонски јазик, коавтор е на книга од стручна област, промотивни активности за генбанката и активностите на институцијата Земјоделски институт-Скопје, како

и контрола на квалитет на семенски материјал од земјоделски растенија и издавање на сертификати (2008-2012).

1. Alex De Vlieghe, Lucien Carlier, Mariana Vlahova. 2010. Упатство за одгледување на легуминозни култури за практикување на фармите во Македонија и Бугарија, усогласено со европската политика. Фондација Агро-Центар за едукација, Пропоинт, 1-60 (**превод на прирачник**).
2. Младеновски Т., Кратовалиева С. 2008. Правни насоки и законска регулатива за сертифицирање и етикетање на семенски материјал во Република Македонија. Законска регулатива за заштита на нови сорти земјоделски растенија. Бигос-Скопје, 1-105. (**книга од стручна област**).
3. Наслов: Тамо gdje zlatno sunce sja...Ekološka poljoprivreda u Makedoniji.. 2008. Osijek, AGROGLAS, 194: 82-83 (**стручно-промотивен напис во меѓународно списание**).
4. Наслов: Фармерите со природата за поколенијата. Саем на домашни сорти. 2010. Чешиново-Облешево, 21 септември 2010, МЕД & PRO NATURA (**промотивна активност за ген банката во Земјоделски институт-Скопје, информативен леток**).
5. Наслов: Луцерката-протеинска култура за одржливо сточарство. 2010. МОЈА ЗЕМЈА бр.62/63, дек. 2010/јан.2011 (**стручно-промотивен напис**).
6. Наслов: Во Мариово ќе се развива Земјоделство со високи природни и традиционални вредности. 4 април 2012, "ЈАВНОСТ" Битола: 11 (**промотивна репортажа**).
7. Наслов: И старите сорти се нашиот идентитет. 27 август 2012, (**промотивна активност за ген банката во Земјоделски институт-Скопје, www.zemjodelstvo.mk**).

Проф. д-р Сузана Кратовалиева учествувала во работа на комисии формирани при Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (МЗШВ) на Р. Македонија за подготовка на законски и подзаконски акти.

1. Комисија за изработка на Правилник за испитување на квалитетот на семето од земјоделски растенија, МЗШВ, 2007 (**член**).
2. Комисија за усогласување на домашното законодавство од област на заштита на нови сорти од земјоделски растенија со Конвенција на UPOV и изработка на закон, МЗШВ, 2007 (**член**).
3. Комисија за изработката на Правилник за услови и начин на чување на референтни примероци од видови и сорти на земјоделски растенија и начин на работа на ген банката, МЗШВ, 2010 (**претседател**).
4. Комисија за подготовка на "Список на автохтоните земјоделски растенија и автохтоните раси добиток", МЗШВ, 2010 (**член**).
5. Комисија за измени и дополнувања на Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија, МЗШВ, 2011 (**член**).

5. ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Проф. д-р Сузана Кратовалиева е раководител на студиската програма одржливо земјоделство со две потпрограми: 1) органско и 2) интегрално на

студиите на II циклус студии, акредитирани и реакредитирани на УКИМ, Земјоделски институт-Скопје. Посебен интерес и ангажман проф. д-р Кратовалиева покажува и има како раководител на генбанката и системското управување со *long term* конзервација на растителни генетски ресурси за храна и земјоделство (РГРХЗ) и нивните диви сродници (CWR).

Во 2009 година била член на Уредувачкиот одбор на II меѓународна научна/професионална конференција за земјоделството во природата и заштитата на животната средина одржана во периодот 4-6 јуни 2009 година во Вуковар, Хрватска (2nd International Scientific/Professional Conference, Agriculture in Nature and Environment Protection 04.-06. June 2009), како и на III одржана во периодот 31 мај-2 јуни 2010 година во Вуковар (3rd International Scientific/Professional Conference, Agriculture in Nature and Environment Protection 31. May-02. June 2010).

Членува во голем број меѓународни организации, оперативни групи и сл., наведени како што следуваат:

А) Меѓународни

1. Bioersity International ECPGR WG on Grasses (национален претставник)
2. SEEDNet WG on Fodder Crops (национален претставник)
3. Bioersity International ECPGR WG on Grain Legumes (зам. национален претставник)
4. EUCARPIA (2009, 2010) (член)
5. EURISCO (одговорно лице за Р.Македонија)

Б) Национални

1. SEEDNet РГ за фуражни растенија и треви (национален координатор)
2. SEEDNet РГ за индустриски растенија (зам. национален координатор)
3. SEEDNet РГ за медицински и ароматични растенија (МАР) (член)

Во периодот после изборот во звањето виш научен соработник/вонреден професор, проф. д-р Кратовалиева реализирала 8 научни усовршувања и специјализации на полето на генетски модифицирани организми (ГМО); Органско земјоделство; РГР - стратегии за управување; РГР - заеднички пристап со фармерите во РГР-конзервацијата; физиологија на легуминозни растенија - Органско земјоделство; Испитување квалитет на семе според ISTA (International Seed Testing Association) стандарди за квалитет во акредитирана лабораторија; European Crop Wild Relatives (ECWR) - Диверзитет и стратегии за конзервација.

1. Perspectives in coexistence&traceability along the supply chain:GMO detection,identification&quantification, 15-18 April 2008, Sofia, Bulgaria.
2. 8. European Summer Academy of Organic Farming - Bioacademy 2008, 01-07. September 2008, Lednice, Czech Republic.
3. Genetic resource policies and genetic resource management strategies, 06-17 April 2009, Wageningen, The Netherlands.
4. Integrated and participatory approaches in agrobioersity management, 20 April-01 May 2009, Wageningen, The Netherlands.
5. Study visit and training in 'Legumac' Program between Flanders and C&E-Europe, 10-14 May 2010, Ghent, Flanders.
6. Training and study programme in the ISTA accredited laboratory, 07-19 February 2011, Ljubljana, Slovenia.

7. Conservation strategies for European crop wild relative and landrace diversity, 07-09 September 2011, Palanga, Lithuania.
8. Study visit and training in Flanders Legumac Project - MK_001_09, 22-25 June 2011, Ghent, Flanders.

Учествувала во подготовка и пријавување на 11 научноистражувачки проекти (6-меѓународни и 5-национални), од кои во 7 се јавува како раководител, а во останатите 4 како учесник.

А) Меѓународни

1. Соработка на развојна студија на градинарски ресурси помеѓу Р.Македонија и Р.Кина, МОН, билатерален **(учесник)**
2. Размена и евал. на ресурси од посебни видови на зем.прод.и житарици во РМ и делтата на Жолта река во Р.Кина, МОН, билатерален **(раководител)**
3. COST Action Proposal: Europe Legume Research Network, EU RTD Framework Programme **(нац. координатор)**
4. Safeguard, exploitation and valorization of genetic resources in South East Europe area, European Territorial Co-operation 2007–2013 **(нац. координатор)**
5. Lucerne landraces as natural source of phytoestrogens, МОН, билатерален (РМ&Словенија) **(учесник)**
6. Ecological aspects in soil conservation and production of second crops-МОН-билатерален (РМ&Хрватска) **(учесник)**

Б) Национални

1. Детерминација на животоспособноста на семенски материјал од растителни генетски ресурси, МОН **(раководител)**
2. Биолошка долговечност на семето пченица, МОН **(учесник)**
3. Современ пристап во *in situ* конзервација на РГР за храна и земјоделство, МЗШВ **(раководител)**
4. Семенски генофонд во почвите на Скопска котлина, МЖСПП **(раководител)**
5. Епифитната микрофлора кај семиња од житни растенија наспроти безбедноста на биохраната и семенските преработки, МОН **(раководител)**

Учествува/ла во работата на 4 комисии на Земјоделскиот институт во Скопје, од кои во 1 како претседател, а во останатите 3 како член.

1. Комисија за достап до информации од јавен карактер **(претседател)**
2. Комисија за изработка на нормативни акти во Земјоделски институт – Скопје **(член)**
3. Комисија за евалуација на Земјоделски институт - Скопје, 2010 **(член)**
4. Комисија за втор циклус на студии во УКиМ Земјоделски институт - Скопје, 2011 **(член)**

6. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Според целокупната доставена документација, следливоста во научноистражувачката и наставната дејност на кандидатката проф. д-р Сузана Кратовалиева, Рецензентската комисија ја оценува и ја вреднува како особено позитивна досегашната наставно-образовна, научноистражувачка, стручно-апликативна и дејноста од поширок интерес во научната област физиологија на растенијата (биологија и физиологија на семето - 40309).

Имајќи ја предвид севкупната активност на проф. д-р Сузана Кратовалиева од последниот избор во звањето виш научен соработник/вонреден професор до денес, а според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, имаме посебна чест и задоволство да му предложиме на Научниот совет на Земјоделскиот институт во Скопје, кандидатката проф. д-р Сузана Кратовалиева да биде избрана во звањето редовен професор во научната област физиологија на растенијата (биологија и физиологија на семето - 40309), Одделение за испитување квалитет на семе во Земјоделскиот институт во Скопје, Универзитет “Св. Кирил и Методиј” во Скопје.

Членови на Рецензентската комисија

1. Д-р Трајче Младеновски, редовен професор с. р.
УКИМ, Земјоделски институт - Скопје
2. Д-р Ленка Цветановска, редовен професор с. р.
УКИМ, Природно-математички факултет - Скопје
3. Д-р Даница Андреевска, редовен професор с. р.
УКИМ, Земјоделски институт - Скопје

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат:

д-р Сузана Богоја Кратовалиева

(име, татково име и презиме)

Институција:

УКИМ, Земјоделски институт – Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област:

физиологија на растенијата

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Настава 2. циклус студии: Заштита на агробиодиверзитет, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12 (3+0) ЗИ	9
2.	Вежби 2. циклус студии: Заштита на агробиодиверзитет, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12 (0+2) ЗИ	3,6
3.	Консултации, подготовка на настава и вежби: Заштита на агробиодиверзитет	1,51
4.	Настава 2. циклус студии: Растителна екологија, 2011/12 (4+0) ЗИ	1
5.	Вежби 2. циклус студии: Растителна екологија, 2011/12 (0+3) ЗИ	0,45
6.	Консултации, подготовка на настава и вежби: Растителна екологија	0,5
7.	Настава 2. циклус студии: Органско производство на фуражни култури, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12 (3+0) ЗИ	4,5
8.	Вежби 2. циклус студии: Органско производство на фуражни култури, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12 (0+1) ЗИ	0,9
9.	Подготовка на настава и вежби: Органско производство на фуражни култури	0,75
10.	Настава 2. циклус студии: Интегрално производство на фуражни култури, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12 (3+0) ЗИ	4,5
11.	Вежби 2. циклус студии: Интегрално производство на фуражни култури, 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12 (0+1) ЗИ	0,9
12.	Подготовка на настава и вежби: Интегрално производство на фуражни култури	0,75
13.	Настава 2. циклус студии: Контрола на квалитетот на семенскиот материјал, 2011/12 (3+0) ЗИ	2,25
14.	Вежби 2. циклус студии: Контрола на квалитетот на семенскиот материјал, 2011/12 (0+1) ЗИ	0,45
15.	Подготовка на настава и вежби: Контрола на квалитетот на семенскиот материјал	1,5
16.	Настава 2. циклус студии: Биологија и физиологија на семето, 2011/12 (3+0) ЗИ	0,56

17.	Вежби 2. циклус студии: Биологија и физиологија на семето, 2011/12 (0+1) ЗИ	0,11
18.	Подготовка на настава и вежби: Контрола на квалитетот на семенскиот материјал	0,38
19.	Настава 2. циклус студии: Законски регулативи во семејпроизводството на семенски и саден материјал, 2011/12 (3+0) ЗИ	0,56
20.	Вежби 2. циклус студии: Законски регулативи во семејпроизводството на семенски и саден материјал, 2011/12 (0+1) ЗИ	0,11
21.	Подготовка на настава и вежби: Законски регулативи во семејпроизводството на семенски и саден материјал	0,38
22.	Позитивно рецензиран практикум: Методологија за одредување на хранителната вредност на легиуминозните фуражни растенија, коавтор.	3
23.	Интерна скрипта од предавања: Контрола на квалитетот на семенскиот материјал кај земјоделски растенија-коавтор.	4
24.	Член на комисија за оцена и одбрана на магистратура	0,3
25.	Рецензент на универзитетски учебник: Taxonomy and Ecology/Marius-Nicuşor Grigore.-Iasi:Tehnopress, 2012 Bibliogr. ISBN 978-973-702-923-2.	1
26.	Рецензент на универзитетски учебник: Производство на семенски материјал од растенија наменети за исхрана на добиток/Т.Младеновски: Алфа 94-Скопје, 2006 ISBN 9989-936-12-9.	1
27.	Рецензент на универзитетски учебник: Производство на сертифициран семенски материјал кај житни растенија/Т.Младеновски, Д.Андов, В.Станоев: Европа 92-Кочани, 2012 ISBN 978-9989-9834-7-4.	1
28.	Настава во работилница: Strengthening of Macedonian Gene Bank Management, 5-8 ноември 2007, Скопје.	1,5
29.	Настава во работилница: Regeneration strategies, 16-20 јуни 2008, Скопје.	1,5
30.	Настава во работилница: Strengthening of Gene Bank Management in Republic of Srpska, Скопје, 23-27 јуни 2008.	1,5
31.	Настава во работилница: Ex situ konzervacija RCGR za hranu i poljoprivredu, Biotehnički fakultet u Podgorici, Crna Gora, 5-9 јуни 2009.	1,5
	Вкупно	50,96

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Kratovalieva S., Popsimonova G., Ivanovska S., Jankuloski Lj., Meglich V. 2009. Macedonian genebank: Protein content in regenerated meadow fescue (<i>Festuca pratensis</i> Huds.) accessions. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26 th – 29 th , Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 85.	1
2.	Kratovalieva S., Popsimonova G., Ivanovska S., Jankuloski Lj., Meglich V. 2009. Macedonian genebank: Seed protein content in wild red clover (<i>Trifolium pratense</i> L.) accessions. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar,	1

	EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26 th – 29 th , Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 85.	
3.	Kratovalieva S., Popsimonova G., Ivanovska S., Jankuloski Lj., Meglich V. 2009. Macedonian genebank: Leaf protein content in regenerated red clover (<i>Trifolium pratense</i> L.) accessions. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26 th – 29 th , Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 85.	1
4.	Kratovalieva S., Popsimonova G., Ivanovska S., Jankuloski Lj., Meglich V. 2009. Macedonian genebank: Seed protein content in wild meadow fescue (<i>Festuca pratensis</i> Huds.) accessions. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26 th – 29 th , Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 86.	1
5.	Simeonovska E., Kratovalieva S., Ivanovska S., Jankulovska M., Stanoev V. 2009. Coleoptile length of the wheat collection accessions. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26 th – 29 th , Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 77.	1
6.	Agic R., Ajruli G., Popsimonova G., Ivanovska S., Kratovalieva S., Vasic M., Gvozdancovic Varga J., Jankulovska M., Ibusoska A. 2009. Divergence of bean landraces (<i>Phaseolus vulgaris</i> L.) according to the traits of grain. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26 th – 29 th , Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 84.	1
7.	Stanoev V., Jankuloski Lj., Kratovalieva S., Simeonovska E., Popsimonova G., Ivanovska S. 2009: Grain protein content in Macedonian cereal landraces. Eds. V.Meglić & M.T. Bastar, EUCARPIA Genetic Resources Section (2009), May 26 th – 29 th , Ljubljana, Slovenia, Book of Abstracts: 80.	1
8.	Simeonovska E., Kratovalieva S., Ivanovska S., Jovovic Z. 2010. Coleoptile length of some wheat varieties and lines and their derived mutant lines. 8 th International Wheat Conference, June 1–4, St. Petersburg, Russia, Abstracts of oral and poster presentations: 192.	1
9.	Kratovalieva S., Meglic V., Tomic Z., Srbinska M., Cvetanovska L., Klincarska-Jovanovska I. 2010. Fodder genetic resources - Cocksfoot (<i>Dactylis glomerata</i> L.) as valuable grassland component. Slovenska rastlinska genska banka v mednarodnem letu biodiverzitete, Ljubljana, 19.Octobra 2010, Knjiga povzetkov: 37.	1
10.	Srbinska M., Filiposki K., Mitreski M., Kratovalieva S., Cvetanovska L. 2010. Conservation and research of genetic resources of tobacco. Slovenska rastlinska genska banka v mednarodnem letu biodiverzitete, Ljubljana, 19.Octobra 2010, Knjiga povzetkov: 36.	1
11.	Battle-Sales J., Janette Arriola Morales, Kratovalieva S. 2010. Assessing the relationship between soil salinity and plant distribution using electromagnetic induction. Global forum on salinity and climate change, GFSCC2010, Valencia, Spain, University of Valencia & FAO, Book of Abstracts and Extended Abstracts: 326.	1
12.	Kratovalieva S., Meglic V., Guteva J., Tomic Z., Bolaric S., Sandru M.D., Djuric B., Alibegovic-Grbic S., Petrovic D., Roco E., Sustar-Vozlic J. 2011. SEED Net regional collecting expedition and <i>ex situ</i> conservation of <i>Tr.pratense</i> , <i>F.pratensis</i> , <i>D.glomerata</i> and <i>M.falcata</i> . EUCARPIA, "To serve and conserve" - European Plant Genetic Resources Conference, Wageningen The Netherlands, Book of Abstracts: 73.	1
13.	Kratovalieva S., Srbinska M., Mladenovski T., Filiposki K. 2012. Plant seed germination as measurable response to ultrasound effect.	1

	AgriSciMont International Conference: Role of Research in Sustainable Development of Agricultural and Rural Areas, Podgorica, Montenegro May 23-26, Book of Abstracts: 71.	
14.	Kratovalieva S., Srbinska M., Mladenovski T. 2012. Variability of traits at lucerne local populations. AgriSciMont International Conference: Role of Research in Sustainable Development of Agricultural and Rural Areas, Podgorica, Montenegro May 23-26, Book of Abstracts: 112.	1
15.	Srbinska M., Rafajlovska V., Cvetanovska L., Kratovalieva S., Klincarska-Jovanovska I. 2012. Change of tobacco leaf pigments in process of yellowing. AgriSciMont International Conference: Role of Research in Sustainable Development of Agricultural and Rural Areas, Podgorica, Montenegro May 23-26, Book of Abstracts: 148.	1
16.	Kratovalieva S., Srbinska M., Mladenovski T., Jovovic Z. 2012. Chickpea (<i>Cicer arietinum</i> L.) as traditional valuable food in upperland drought areas. AgriSciMont International Conference: Role of Research in Sustainable Development of Agricultural and Rural Areas, Podgorica, Montenegro May 23-26, Book of Abstracts: 156.	1
17.	Kratovalieva S., Popsimonova G., Meglic V. 2012. Nutritive value of traditional chickpea (<i>Cicer arietinum</i> L.) landraces. International Scientific Conference 5-6 June, Sadovo, Bulgaria, Book of Abstracts: 71.	1
18.	Popsimonova G., Kratovalieva S., Meglic V. 2012. Descriptive survey of traditional chickpea (<i>Cicer arietinum</i> L.) landraces. International Scientific Conference 5-6 June, Sadovo, Bulgaria, Book of Abstracts: 72.	1
19.	Kratovalieva S., Popsimonova G., Ivanovska S. 2012. Conservation status of plant genetic resources in Republic of Macedonia. I International Symposium and XVII Scientific Conference of Agronomists of Republic of Srpska, March 19 th -22 th 2012, Trebinje Bosnia and Herzegovina, Book of Abstracts: 126.	2
20.	Kratovalieva S., Popsimonova G., Ivanovska S., Agic R., Dimov Z., Beleski K., Simeonovska E., Stefkov G., Gjamovski V. 2007. Plant Genetic Resources in Republic of Macedonia. Plant Genetic Stocks. The Basis of Agriculture of Today, 13-14 June 2007, Sofia, Proceedings vol.1: 261-263.	3
21.	Цветановска Л., Кратовалиева С., Димеска Г., Веселинова-Ставревска С. 2007. Антиоксидантна активност кај некои култури при контаминација со тешки метали. I конгрес на заштита на растенијата, Охрид, Зборник на трудови, т. XVIII: 132-134.	3
22.	Цветановска Л., Димеска Г., Кратовалиева С., Сума С. 2007. Растителни дефекти при интоксикација со тешки метали. III симпозиум за сточарство со меѓународно учество, 12-14 септември, Струга, Зборник на трудови: 767-772.	3
23.	Цветановска Л., Кратовалиева С. 2007. Хормоналната регулација на 2,4-D во функција на минералната исхрана кај домати. III симпозиум за сточарство со меѓународно учество, 12-14 септември, Струга, Зборник на трудови: 773-776.	3
24.	Цветановска Л., Димеска Г., Кратовалиева С., Божиновска С. 2007. Физиолошко-генетски промени кај кромидот (<i>Allium cepa</i> L.) при третман со бакар (Cu^{+2}). III симпозиум за сточарство со меѓународно учество, 12-14 септември, Струга, Зборник на трудови: 777-782.	3
25.	Dimov Z., Kratovalieva S., Spasova D. 2007. Some morphological and technological characteristics of sesame (<i>Sesamum indicum</i> L.) from	3

	Macedonia. 42 nd Croatian & 2 nd International Symposium on Agriculture, Opatija, 393 – 396.	
26.	Babic D., Stipesevic B., Jug D., Jug I., Samota D., Kratovalieva S., Birkas M. 2008. Comparison of two soil tillage treatments for winter barley – soybean growing based only on residual nitrogen after soybean. <i>Agronomski glasnik</i> , vol 70 (5): 465-473.	4
27.	Stipesevic B., Jug I., Teodorovic B., Stosic M., Jug D., Samota D., Kratovalieva S., Mukaetov D., Kolar D., Mikic B. 2009. Potencijal facelije, stocnog graska i ozime grahorice kao pokrovnih usjeva u ekoloskom ratarenju. Agriculture in Nature and Environment Protection, 2nd International Scientific/Professional Conference, Vukovar, Croatia, 4-6. June 2009 / Jug, Danijel; Soric, Roberta, editor(s). Osijek: Glas Slavonije d.d.: 127-131.	2
28.	Pajančić D., Stipešević B., Kratovalieva S., Jug D., Mukaetov D., Jug I., Cvetkovic J., Stošić M., Teodorović B. 2009. The potential of winter cover crops for early spring fodder. IV International Symposium of Livestock Production, Struga, 9-12.09.2009, Macedonian Journal of Animal Science, vol. 1 (1): 155–159.	4
29.	Selamovska A., Kratovalieva S., Popsimonova G. 2009: Influence of Some Factors on Microsporogenesis in Strawberry. Proc. 1st Balkan Symp. on Fruit Growing. ISHS, ACTA Hort. 825: 225-229.	3
30.	Šimunović B., Šimon M., Stipešević B., Brozović B., Stošić M., Tomićić J., Kolar D., Mikić B., Mladenović-Drinić S., Kratovalieva S. 2010. Različiti sustavi gnojidbe u postrnom uzgoju heljde. Agriculture in nature and environment protection / Danijel Jug, Roberta Sorić (ur.). Osijek: Glas Slavonije: 239-244.	2
31.	Cvetanovska L., Kratovalieva S., Stipesevic B., Jug D., Jug I., Klincarska I. 2010. Primary production at seed rice. "Soil Tillage – Open Approach": September 09-11, 2010, Osijek-Croatia / In: Irena Jug, Vesna Vukadinović, Danijel Jug, Boris Đurđević (ur.).Osijek: CROSTRO - Croatian Soil Tillage Research Organisation: 142-148.	2
32.	Klincarska I., Cvetanovska L., Kratovalieva S., Stipesevic B., Jug D., Jug I. 2010. Mineral composition of ten improved cultivar varieties of rice (<i>Oryza sativa</i> L.). 3rd International Scientific/Professional Conference, Agriculture in Nature and Environment Protection, Vukovar, 31th May-02nd June 2010, Proceedings: 106-110.	2
33.	Kratovalieva S., Popsimonova G., Tomic Z. 2010. Legumes as pre-crop in organic production of potato in Republic of Macedonia. <i>Biotechnology in Animal Husbandry</i> 26: 649-655.	4
34.	Klincarska-Jovanovska I., Cvetanovska L., Dimeska G., Kratovalieva S., Battle-Sales J., Cvetanovska A. 2010. Physiological and morpho-anatomic anomalies in pepper after treatment with cobalt chloride. Global Forum on Salinization and Climate Change & FAO, 25-29 October Valencia, Proceedings: 298-302.	3
35.	Cvetanovska L., Dimeska G., Suma S., Cekova B., Klincarska-Jovanovska I., Kratovalieva S., Mukaetov D., Cvetanovska A. 2010. Detoxication of <i>Capsicum annuum</i> L. with zeolites. FAO&Global Forum on salinization and climate change, Valencia, Spain, 25-29 October 2010. Proceedings: 291-295.	3
36.	Kratovalieva S., Cvetanovska L., Jovanovska-Klincarska I. 2011 Quality properties of vegetables and fodder crops grown on salt-affected soils. <i>Ecological Questions</i> , vol 14: 49-51.	4
37.	Kratovalieva S., Mihovsky T. 2011. Ecological approach to potential of soil seed genebank of pastures. 14th Conference on Ecological issues	4

	of Mountain Agriculture with international participation, 26-27 May 2011, Troyan, Bulgaria, Journal of Mountain Agricultural on the Balkans, vol 14 (4): 800-814.	
38.	Vliegheer A.D., Kratovalieva S., Mihovsky T., Vlahova M., Tosev Lj., Carlier L. 2011. Leguminous crops as basis for organic farming in Macedonia. 14th Conference on Ecological issues of Mountain Agriculture with international participation, 26-27 May 2011, Troyan, Bulgaria, Journal of Mountain Agricultural on the Balkans, vol 14 (3): 548-563.	4
39.	Srbinska M., Rafajlovska V., Cvetanovska L., Kratovalieva S., Klincarska Jovanovska I. 2011. Change of tobacco leaf pigments in process of yellowing. Research People and Actual Tasks on Multidisciplinary Sciences, Third International Conference 8-10 June, Lozenec, Bulgaria, Proceedings vol 1: 347-352.	3
40.	Kratovalieva S., Popsimonova G., Vliegheer A.D., Carlier L., Mihovsky T., Vlahova M., Tosev Lj. 2012. Overview on current fodder crops production in Republic of Macedonia. Journal of Mountain Agriculture on the Balkans, vol 14 (5): 968-980.	4
41.	Mihovsky T., Vliegheer A.D., Kratovalieva S. 2012. Grasses: Multifunctionally used. Journal of Mountain Agriculture on the Balkans, vol 14 (5): 824-833.	4
42.	Kratovalieva S., Pacinoski N., Mihovsky T. 2012. Grazing capacity of grasslands in west part of Macedonia. Journal of Mountain Agriculture on the Balkans, vol 14 (3): 546-562.	4
43.	Kratovalieva S., Mihovsky T., Pacinoski N. 2012. Nutritive value of grasslands in East Macedonia. Journal of Mountain Agriculture on the Balkans, vol 14 (3): 576-588.	4
44.	Kratovalieva S. 2007. Current status of the forage grass collection at Macedonian gene bank. ECPGR Meeting on WG on Forages, 23-25 October, Piestany, Slovakia (плeнарно предавање на стручен собир со меѓународно учество).	3
45.	Kratovalieva S. 2007. Legume collection in Macedonian gene bank. ECPGR Meeting on Grain Legumes, 16-17 November, Lisbon, Portugal (плeнарно предавање на стручен собир со меѓународно учество).	3
46.	Kratovalieva S. 2009. Training workshop of the ECPGR Documentation&Information Network, EPGRIS3 activity 5-01, on National Inventories on Ex Situ PGR, 29-30 June, Prague, Czech Republic (плeнарно предавање на стручен собир со меѓународно учество).	3
47.	Кратовалиева С. 2010. Леѓуминозни култури како основа за органско производство во Македонија, 1 декември, с.Камењане, Боговиње (плeнарно предавање на стручен собир).	2
48.	Kratovalieva S. 2010. Promoting HNV Farming and Agri-Environment Payments through CSOs in Macedonia. Review per country, 6-8 December, Sofia, Bulgaria (секциско предавање на стручен собир со меѓународно учество).	2
49.	Kratovalieva S. 2010. Current Farming practices in Macedonia - are they sustainable and why? 25-26 November, Probistip, Macedonia (секциско предавање на стручен собир со меѓународно учество).	2
50.	Кратовалиева С., Вучков Р. 2011. Здрава храна и функционална исхрана - растителни и животински производи, Кичево, Р.Македонија (плeнарно предавање на стручен собир).	2
51.	Кратовалиева С., Вучков Р. 2011. Здрава храна и млечни производи, Дебар, Р.Македонија (плeнарно предавање на стручен собир).	2

	собир со меѓународно учество).	
52.	Кратовалиева С. 2011. Заклучоци од теренска посета и студијата за областа, 26-28 Ноември, Лакавица, Мариово/Старавина, Маврово/Ростуше, Р.Македонија (плeнарно предавање на стручен собир со меѓународно учество).	2
53.	Kratovalieva S. 2011. Experience from the Republic of Macedonia in relation to the cultivation of crops on salt-affected soils. 11-12 May, Torun, Poland (плeнарно предавање на меѓународен научен собир).	3
54.	Kratovalieva S. 2011. Sustainable preservation of indigenous South Eastern European Legumes and their traditional Food and Feed products, 19-21 October, Banja Luka, Republic of Serbia (учество на научен собир со усна презентација).	1
55.	Кратовалиева С. 2012. Мерки за креирање на политики - документ развиен во рамките на проектот МАТРА, 26-31 март, Пехчево, Пробиштип, Лакавица, Мариово/Новаци, Маврово/Ростуше, Охрид/Орман, Р. Македонија (плeнарно предавање на стручен собир).	2
56.	Кратовалиева С., Попсимонова Г., Ивановска С., Агич Р., Симеоновска Е., Белески К., Димов З., Стефков Ѓ., Гамовски В. 2009. Каталог на национални ex situ конзервирани растителни генетски ресурси. Брезјанка, Скопје (национална монографија).	8
57.	Kratovalieva S. 2011. Ratkova Skala - integrated review of the identified high nature values. IUCN, Belgrade, Serbia (меѓународна монографија).	12
58.	Stefanova V., Hart K., Znaor D., Kratovalieva S., Damjanovski D., Andonov P., Mukaetov D., Petkovski S., Sidorovska V. 2012. Farmers and nature Together: High Nature Value Farming and Agri-Environment Payments for the Republic of Macedonia. Avalon, The Netherlands, 1-58 (меѓународна монографија).	7.2
59.	Stefanova V., Kazakova Y., Kratovalieva S. 2012. Macedonia. 290-296. In: Opperman R., Beaufoy G, Jones G. (Eds.). 2012. High Nature Value Farming in Europe. 35 European countries – experiences and perspectives. Verlag Regionalkultur, Basel, 544 (меѓународна монографија).	6
60.	Проект: The Agriculture Strengthening and Accession Project (ID. P101216). 2007-2012. World bank, меѓународен (учесник).	5
61.	Проект: Regional collecting expedition and ex situ conservation of <i>T.pratense</i> , <i>F.pratensis</i> and <i>D.glomerata</i> . 2008/2009. SIDA во рамките на SEEDNet-програмата, меѓународен (раководител).	9
62.	Проект: Каталогизација на ex situ конзервирани национални РГР. 2009. МЗПВ на РМ, национален (раководител).	6
63.	Проект: Regional collecting expedition and ex situ conservation of <i>T.pratense</i> , <i>F.pratensis</i> , <i>D.glomerata</i> and <i>M.lupulina</i> . 2009/2010. SIDA во рамките на SEEDNet-програмата, меѓународен (раководител).	9
64.	Проект: COST Action FA0901, Putting Halophytes to Work - From Genes to Ecosystems. 2009-2013. EU RTD Framework Programme, меѓународен (учесник).	5
65.	Проект: Leguminous crop production as a basis for organic farming. 2010-2012. Flemish Government, меѓународен (раководител).	9
66.	Проект: Промоција на земјоделски и млечни продукти во Југозападниот планински регион. 2010-2011. ЈЗПР, национален (учесник).	3
67.	Проект: EU Environment Policy and Strategies in SEE: Capacity	5

	Building for Implementation of EU Environment Policy and Strategies in FYROM, Montenegro and Serbia. 2010-2011, European Commission DG/Enlargement & IUCN, меѓународен (учесник).	
68.	Проект: Promoting High Nature Value (HNV) Farming and Agri-environment Payments through CSO's in Macedonia. 2010-2012. AVALON, меѓународен (учесник).	5
69.	Проект: Sustainable preservation of indigenous South East European legumes and their traditional food and feed products. European Commission, 2010-2012. меѓународен (национален координатор/раководител).	6
70.	Стари сорти за новите генерации - нашето азно неброено! 2011-2011. МЗШВ на РМ, национален (раководител).	6
71.	Проект: Автохтон генофонд круши во Република Македонија. 2011-2012. МЗШВ на РМ, национален (учесник).	3
72.	Проект: Establishment of the European Forage Collection. 2010-2013. Bioversity International, меѓународен (учесник).	5
	Вкупно	209,90

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Alex De Vlieghe, Lucien Carlier, Mariana Vlahova. 2010. Упатство за одгледување на лекуминозни култури за практикување на фармите во Македонија и Бугарија, усогласено со европската политика. Фондација Агро-центар за едукација, Пропоинт, 1-60 (превод на прирачник).	3
2.	Младеновски Т., Кратовалиева С. 2008. Правни насоки и законска регулатива за сертифицирање и етикетање на семенски материјал во Република Македонија. Законска регулатива за заштита на нови сорти земјоделски растенија. Бигос-Скопје, 1-105 (книга од стручна област).	7
3.	“Тамо гдје златно сунце сја...Ekološka poljoprivreda u Makedoniji.” 2008. Osijek, AGROGLAS, 194: 82-83 (стручно-промотивен напис во меѓународно списание).	0.5
4.	Фармерите со природата за поколенијата. Саем на домашни сорти. 2010. Чешиново-Облешево, 21 септември 2010, МЕД & PRO NATURA (промотивна активност за генбанката во Земјоделски институт-Скопје, информативен леток).	0.5
5.	Луцерката-протеинска култура за одржливо сточарство. 2010. МОЈА ЗЕМЈА бр.62/63, дек. 2010/јан.2011 (стручно-промотивен напис).	0.5
6.	Напис: Во Мариово ќе се развива Земјоделство со високи природни и традиционални вредности. 4 април 2012, “ЈАВНОСТ” Битола: 11 (промотивна репортажа).	0.5
7.	И старите сорти се нашиот идентитет. 27 август 2012 (промотивна активност за ген банката во Земјоделски институт-Скопје, www.zemjodelstvo.mk).	0.5
8.	Комисија за изработка на Правилник за испитување на квалитетот на семето од земјоделски растенија, МЗШВ, 2007 (член).	2
9.	Комисија за усогласување на домашното законодавство од област	4

	на заштита на нови сорти од земјоделски растенија со Конвенција на UPOV и изработка на закон, МЗШВ, 2007 (член).	
10.	Комисија за изработка на Правилник за услови и начин на чување на референтни примероци од видови и сорти на земјоделски растенија и начин на работа на генбанката, МЗШВ, 2010 (претседател).	4
11.	Комисија за подготовка на "Список на автохтоните земјоделски растенија и автохтоните раси добиток", МЗШВ, 2010 (член).	2
12.	Комисија за измени и дополнувања на Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија, МЗШВ, 2011 (член).	2
13.	Експертски активности (2008-2012) (испитување квалитетни својства на семето и издавање сертификат за квалитет).	1
Дејности од поширок интерес		
14.	Раководител на студиска програма: Одржливо земјоделство на втор циклус студии (2011, 2012)	2
15.	Член на Уредувачки одбор (2 nd International Scientific/Professional Conference, Agriculture in Nature and Environment Protection 04.-06. June 2009)	1
16.	Член на Уредувачки одбор (3 rd International Scientific/Professional Conference, Agriculture in Nature and Environment Protection 31. May-02. June 2010)	1
17.	Bioversity International ECPGR WG on Grasses (национален претставник)	2
18.	SEEDNet WG on Fodder Crops (национален претставник)	2
19.	Bioversity International ECPGR WG on Grain Legumes (зам. национален претставник)	2
20.	EUCARPIA (2009, 2010) (член)	2
21.	EURISCO (одговорно лице за Р.Македонија)	3
22.	SEEDNet PG за фуражни растенија и тревы (национален координатор)	2
23.	SEEDNet PG за индустриски растенија (зам. национален координатор)	2
24.	SEEDNet PG за Медицински и ароматични растенија (MAP) (член)	2
25.	Perspectives in coexistence&traceability along the supply chain: GMO detection,identification&quantification, 15-18 April 2008, Sofia, Bulgaria	0,5
26.	8. European Summer Academy of Organic Farming - Bioacademy 2008, 01-07. September 2008, Lednice, Czech Republic	0,5
27.	Genetic resource policies and genetic resource management strategies, 06-17 April 2009, Wageningen, The Netherlands	0,5
28.	Integrated and participatory approaches in agrobiodiversity management, 20 April-01 May 2009, Wageningen, The Netherlands	0,5
29.	Study visit and training in 'Legumac' Program between Flanders and C&E-Europe, 10-14 May 2010, Ghent, Flanders	0,5
30.	Training and study programme in the ISTA accredited laboratory, 07-19 February 2011, Ljubljana, Slovenia	0,5
31.	Conservation strategies for European crop wild relative and landrace diversity, 07-09 September 2011, Palanga, Lithuania	0,5
32.	Study visit and training in Flanders Legumac Project - MK_001_09, 22-25 June 2011, Ghent, Flanders	0,5
33.	Подготовка и пријавување на проект: Соработка на развојна студија на градинарски ресурси помеѓу Р.Македонија и Р.Кина, МОН, билатерален (учесник)	1

34.	Подготовка и пријавување на проект: Размена и евал. на ресурси од посебни видови на зем.прод.и житарки во РМ и делтата на Жолта Река во Р.Кина, МОН, билатерален (раководител)	2
35.	Подготовка и пријавување на проект: COST Action Proposal: Europe Legume Research Network, EU RTD Framework Programme (нац. координатор)	2
36.	Подготовка и пријавување на проект: Safeguard, exploitation and valorization of genetic resources in South East Europe area, European Territorial Co-operation 2007–2013 (нац. координатор)	2
37.	Подготовка и пријавување на проект: Lucerne landraces as natural source of phytoestrogens, МОН, билатерален (РМ&Словенија) (учесник)	1
38.	Подготовка и пријавување на проект: Ecological aspects in soil conservation and production of second crops-МОН-билатерален (РМ&Хрватска) (учесник)	1
39.	Подготовка и пријавување на проект: Детерминација на животоспособноста на семенски материјал од растителни генетски ресурси, МОН (раководител)	1
40.	Подготовка и пријавување на проект: Биолошка долговечност на семето пченица, МОН (учесник)	0.5
41.	Подготовка и пријавување на проект: Современ пристап во <i>in situ</i> конзервација на РГР за храна и земјоделство, МЗШВ (раководител)	1
42.	Подготовка и пријавување на проект: Семенски генофонд во почвите на Скопска котлина, МЖСПП (раководител)	1
43.	Подготовка и пријавување на проект: Епифитната микрофлора кај семиња од житни растенија наспроти безбедноста на биохраната и семенските преработки, МОН (раководител)	1
44.	Комисија за достап до информации од јавен карактер (претседател)	1
45.	Комисија за изработка на нормативни акти на Земјоделски институт – Скопје (член)	0.5
46.	Комисија за евалуација на Земјоделски институт - Скопје, 2010 (член)	0.5
47.	Комисија за втор циклус студии на УКИМ Земјоделски институт - Скопје, 2011 (член)	0.5
Вкупно		68,50

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	50,96
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	209,90
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	68,50
Вкупно	329,36

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Трајче Младеновски, претседател с. р.
2. Проф. д-р Ленка Цветановска, член с. р.
3. Проф. д-р Даница Андреевска, член с. р.

**РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ПО ПРЕДМЕТОТ
МЕНАЏМЕНТ НА ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ
НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на одредбите од Законот за високото образование, Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Правилникот за внатрешните односи и работењето на Економскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 26.10.2012 година, донесе одлука бр. 0202 3796/3 од 29.10.2012 за формирање Рецензентска комисија за избор на наставник по предметот менаџмент на човечки ресурси. По разгледувањето на пристигнатите пријави, Комисијата го изготви рефератот во согласност со член 45 и член 48 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и во врска со тоа го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс за избор на наставник во наставно-научно звање по предметот МЕНАЏМЕНТ НА ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ, објавен на 4.10.2012 година во дневниот весник „Нова Македонија“, се пријави еден кандидат: д-р Љупчо Ефтимов, вработен на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје како асистент по истоимениот предмет.

I. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатот Ефтимов Љупчо е роден на 18.11.1978 година во Скопје. По завршувањето на средното образование се запишал на Економскиот факултет во Скопје, на департманот за менаџмент, каде што и дипломирал на 17.3.2004 година со просечна оценка 9,26 како втор најдобар студент на генерација. Има остварено солидни резултати на сите базични дисциплини од областа на менаџментот и организациските науки, со посебен акцент врз предметите менаџмент на човечки ресурси и економика на претпријатие.

Веднаш по дипломирањето го продолжил своето образование на постдипломските студии MBA - менаџмент на Економскиот факултет во Скопје. Кандидатот д-р Ефтимов Љупчо по положувањето на предвидените испити со просечна оценка 9,89 на 13.5.2009 година успешно го одбрал својот **магистерски труд на темата: Еволуција на мерењето и управувањето на организациските перформанси**, на Економскиот

факултет во Скопје, Р. Македонија и се здобил со научен степен-магистер на економски науки од областа на МБА менаџментот.

Докторската дисертација на тема *Примена на Balanced Scorecard* системот за управување со организациските перформанси во високото образование во Р. Македонија ја пријавил во 2009 година на Економскиот факултет во Скопје, Р. Македонија, а успешно ја одбранил на 13.9.2012 година, со што се стекнал со научен степен-доктор на економски науки.

За време на редовните студии, во 2002 година кандидатот д-р Ефтимов Љупчо преку програмите за студентска размена остварил шестмесечен престој во Вермонт, САД, каде што се стекнал со меѓународно работно искуство. Веднаш по завршувањето на студиите се вработил, најпрвин како комерцијалист - приправник во „ДС Керамика“ ДООЕЛ-Скопје, за набргу потоа, искажувајќи ги своите организациски и комуникациски способности, да биде унапреден во комерцијален менаџер.

Своите работни задачи на тоа работно место успешно ги извршувал сè до 17.1.2005 година кога по прв пат е избран за помлад асистент на Економскиот факултет во Скопје по предметите економика на претпријатие и менаџмент на човечки ресурси. По магистрирањето, во јуни 2009 година кандидатот д-р Ефтимов Љупчо последен пат бил избран во звањето асистент по предметите економика на претпријатие и менаџмент на човечки ресурси.

Покрај редовното образование, во текот на својот работен стаж, кандидатот д-р Ефтимов Љупчо учествувал на бројни меѓународни семинари, обуки, курсеви, работилници и конференции од областа на менаџментот на човечките ресурси и управувањето со организациските перформанси. Тој, во 2006 година, како добитник на престижната стипендија **Chevening Scholarship** која ја доделува Open Society Institute и UK Foreign и Commonwealth Office, како професионален истражувач од областа на менаџментот на човечките ресурси и управувањето на организациските перформанси има остварено и деветмесечен студиски престој на престижниот **Oxford University, Oxford, U.K.**

Покрај претходното, кандидатот одлично го зборува англискиот јазик, а има и одлични вештини во користењето на компјутерите: Windows 7, Microsoft Office (Word, Excel, Outlook, Power Point), Adobe Photoshop, SPSS, Internet.

II. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Од моментот на неговиот избор за помлад асистент на Економскиот факултет во Скопје, па сè до денес, кандидатот, применувајќи современ и интерактивен пристап, активно партиципира во изведувањето на наставата и вежбите по предметите **менаџмент на човечки ресурси и производствен менаџмент**, како и во организирањето на вообичаените наставни активности по предметот **економика на претпријатие, управување на резултати и деловна етика**, како на матичниот Факултет, така и на дисперзираните студии во Штип и Струга. Кандидатот веќе осум години одржува секојдневни консултации со студентите и активно ги

насочува во совладувањето на материјалот, како и при изработката на нивните стручни трудови и проектни задачи. За успешноста во неговото досегашно работење говорат и високите резултати што тој континуирано ги добива на годишните евалуации од самите студенти.

Кандидатот д-р Љупчо Ефтимов може слободно да се смета за најзаслужен за креирањето на наставната програма, а потоа и во подготовката на учебните материјали по новиот предмет *управување на резултати* воведен како изборен предмет на додипломските студии на Економскиот факултет во Скопје во 2008 година.

Кандидатот д-р Љупчо Ефтимов е еден од ретките на Универзитетот кој уште како асистент е автор на книга, монографија или учебник. Тој е дел од авторските тимови на **еден универзитетски учебник, една монографија** и автор на **една интерна скрипта за предавања**:

1. **Менаџмент на човечките ресурси**, Економски факултет - Скопје, 2009 година, 309 страници, универзитетски учебник. Коавтор: проф. д-р Димитар Бојациоски.
2. **Employment Conditions and Labour Market in Republic of Macedonia**, pp.55-75, Chapter 3 in *Business Macedonia (2010): Report on Business Environment and Socio –Economic Situation in The Republic of Macedonia*, Business Confederation of Republic of Macedonia, pp.1-100, Skopje, Macedonia, Coauthors: Ph.D Nikica Mojsavska – Blazevski, Ph.D Vladimir Petkovski, M.Sc.Marina Serafimovska, Aleksandar Nikolov, Mile Boskov.
3. **Управување со резултати**, Интерна скрипта за предавања, 132 страници, 2012 година.

Своите наставно-образовни вештини ги има унапредувано и потврдено и на неколку работилници надвор од Факултетот во улога на **предавач**, и тоа:

1. предавач на работилницата на тема **“Time management”** на Career Center-настанот во организација на АИЕСЕК ЛК Скопје, јануари 2009;
2. предавач на работилницата на тема **“What (not) to do on your job interview”** на Career Center-настанот во организација на АИЕСЕК ЛК Скопје, јануари 2009;
3. предавач на бизнис-конференцијата на тема **„Состојбите во вработувањата и пазарот на работна сила на Република Македонија“**, на Конференцијата за подобрување на бизнис-окружувањето во Р. Македонија во организација на Бизнис-алијансата на Словачка (Business Alliance of Slovakia „BAS“) и Конфедерацијата на работодавачи на Македонија (Business Confederation of Republic of Macedonia), 22.10.2010 година.

III. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Покрај во наставно-образовната, кандидатот е особено активен и во научноистражувачката дејност. Во периодот од изборот во звањето помлад асистент до денес, д-р Љупчо Ефтимов ги има објавено следниве трудови:

1. Ефтимов, Љупчо (2012): **Примена на Balanced Scorecard-системот за управување со организациските перформанси во високото образование во Р. Македонија**, [докторска дисертација], Економски факултет во Скопје, Македонија, стр.1-309;
2. Eftimov, Ljupco (2012): **“Student Employability and Brain Drain in The Republic of Macedonia”**, *Journal of International Scientific Publications: Economy & Business*, Vol.6, Part 4, European Union, pp.132-144; ISSN: 1313-2555;
3. Eftimov, Ljupco (2012): **“Macedonian Higher Education System - A Decade Since Bologna”**, *Journal of International Scientific Publications: Educational Alternatives*, Vol.10, Part 1, European Union, pp.24-41, ISSN: 1313-2571;
4. Trpeski, Predrag; Eftimov, Ljupco; (2012): **The Consequences From Neglecting The Short Term Effect of Hysteresis in the Republic of Macedonia**, *In Conference Proceedings of International Scientific Conference “Migration and Labour Market”*, University “Ss. Cyril and Methodius”-Skopje, Institute for Sociological, Political and Juridical research and University “Ss. Kliment Ohridski”-Bitola, Faculty of Economics-Prilep, Macedonia, 20.10.2012, Krushevo, Macedonia;
5. Ефтимов, Љупчо, (2012): **„Македонското високо образование низ факти и бројки”**, *Годишник на Економскиот факултет во Скопје*, Том 47, 2012, Скопје, Македонија;
6. Ефтимов, Љупчо, (2009): **Еволуција на мерењето и управувањето на организациските перформанси**, [магистерски труд], Економски факултет во Скопје, мај 2009, Р. Македонија, стр. 1-143.
7. Eftimov, Ljupco; Eftimov, Lucija; Serafimoska, Marina; (2008): **“The Importance of Balanced Scorecard as a Strategic Management Tool and Its Implementation in the Companies in R. Macedonia and Worldwide”**, *CEA Journal of Economics*, Vol. 3, Issue 2, pp. 21-32, Skopje, Macedonia, UDC 005.962.13(497.7);
8. Eftimov, Ljupco; Serafimoska, Marina; (2007): **The Evolution of Balanced Scorecard as a Strategic Management Tool**, *In Conference Proceedings of 30th Jubilee International Convention MIPRO 2007 “Digital Economy, Information Systems Security and Business Intelligence Systems”*, 21-25.5.2007, pp. 251-257, Opatija, Croatia;
9. Serafimoska, Marina; Eftimov, Ljupco; (2007): **Contribution of Balanced Scorecard and Intellectual Capital in Performance Measurement of Companies**, *In Conference Proceedings of 8th Manufacturing Accounting Research – Cost and Performance Management in Services and Operations*, European Institute for

- Advanced Studies in Management (ELASM), 18-20.6.2007, Trento, Italy;
10. Ефтимов, Љупчо (2006): „**Изработување и спроведување на ефикасно интервју**”, *Годишник на Економскиот факултет во Скопје*, Том 41, 2006, Скопје, Македонија, стр. 425-435;
 11. Ефтимов, Љупчо (2005): „**Бенефициите како елемент на платата на работниците**”, *Годишник на Економскиот факултет во Скопје*, Том 40, 2005, Скопје, Македонија, стр. 481-486;
 12. Samardžić, Ivan; Sebastijanović, Slavko; Despotović, Bozo; Eftimov, Ljupčo (2004): **Butt Welding of Pipes in Steam Boiler Manufacturing Using CNG TIG Welding Machine**, *In Conference Proceedings: Manufacturing and Management in 21st Century*, Dukovski, Vladimir (ed.), Skopje, Macedonia: University “Ss. Cyril and Methodius”, Faculty of Mechanical Engineering, 2004, M1-67.

Во овој дел од рефератот ќе биде даден краток осврт на некои од позначајните трудови на кандидатот од неговиот последен избор до денес.

1. Најзначаен труд на кандидатот од времето на изборот за асистент до овој избор е неговата докторска дисертација под наслов „**Примена на Balanced Scorecard-системот за управување со организациските перформанси во високото образование во Р. Македонија**”. Докторската дисертација отвора доволно широк простор за теоретско запознавање и практична примена на Balanced Scorecard -системот во управувањето на организациските перформанси во високото образование во Република Македонија. Во тесна врска со тоа е и предметот на истражување на докторската дисертација: подобрување на организациските перформанси на високото образование на Р. Македонија со помош на примената на Balanced Scorecard-системот на управување. Основна цел на докторската дисертација е да ги утврди основните проблеми и предизвици со кои се соочува македонското високо образование на патот кон Европската унија, потоа да ја истражи можноста за ефикасна примена на една од најпопуларните менаџмент-техники од бизнисот - Balanced Scorecard -системот за управување на организациските перформанси во работењето на високообразовните институции, како и да креира конкретен модел на BSC-системот применлив на универзитетите и на останатите високообразовни институции во Р. Македонија.

На овој начин одредувајќи ја истражувачката рамка, кандидатот д-р Љупчо Ефтимов, како најважни, ги одредува следниве задачи на истражувањата:

- да се утврди, да се истражи и да се обедини знаењето за улогата, важноста и значењето на високото образование во Европа, како и да се идентификуваат и испитаат промените кои се случуваат во него и најважните причини за нив, реформите кои се преземаат со цел унапредување на функционирањето на европските универзитети, како и да се утврдат најважните предизвици со кои тие се соочуваат во своето управување денес и во блиска иднина;

- да се даде една целосна слика за состојбата на високото образование во Р. Македонија, како и да се изврши компарација на проблемите, реформите и предизвиците со кои се соочуваат македонските универзитети во своето управување во однос на европските универзитети;
- да се согледа суштината на Balanced Scorecard -концептот како целосно заокружен систем за управување на организациските перформанси, и да се испита можноста за негова ефикасна примена во универзитетското образование во Република Македонија;
- да се креира конкретен модел на Balanced Scorecard -систем приспособен за успешно управување со организациските перформанси во високото образование во Р. Македонија.

Поаѓајќи од вака формулираните задачи и цели, кандидатот д-р Ефтимов во текстот на дисертацијата, низ истражувањата на различните аспекти на примена на Balanced Scorecard -системот на управување на организациските перформанси, ги осознава факторите кои ги одредуваат патиштата за подобрување на организациските перформанси во високото образование и дава свој придонес во теоретското и практичното осветлување на проблемите што се отвораат при тоа и во одредувањето на можните правци на дејствување и ангажирање за нивно надминување, а заради зголемување на квалитетот на студирањето.

2. Еден од позначајните трудови на кандидатот од времето на изборот за асистент до овој избор е и **Employment Conditions and Labour Market in Republic of Macedonia**, pp.55-75, Chapter 3 in *Business Macedonia (2010): Report on Business Environment and Socio –Economic Situation in The Republic of Macedonia*, Business Confederation of Republic of Macedonia, pp.1-100, Skopje, Macedonia, Coauthors: Ph.D Nikica Mojsovska –Blazevski, Ph.D Vladimir Petkovski, M.Sc.Marina Serafimovska, Aleksandar Nikolov, Mile Boskov. Основната цел на оваа студија е да се изврши сеопфатна анализа на постојната состојба на пазарот на трудот во Република Македонија и да се оцени успешноста, односно ефикасноста на досегашните политики, стратегии и планови за вработувања. На крајот на студијата, преку детектирање и изолирање на главните проблеми и потреби, кандидатот предлага можни решенија до актуелните и идните креатори на политиките на пазарот на трудот во насока на подобрување на незавидната состојба на пазарот на трудот во Република Македонија.

3. **Управување со резултати**, Интерна скрипта за предавања, 132 страници, 2012 година. Скриптата се состои од шест релативно заокружени тематски целини, поместени во посебни глави, кои се логично наредени и меѓусебно поврзани. *Првата глава* од скриптата има воведен карактер. Во неа се дефинира концептот на мерењето на организациските перформанси, важноста од мерењето на организациските перформанси, како и очекуваните придобивки од него. *Втората глава* е посветена на

толкувањето и мерењето на организациските перформанси од страна на различните деловни функции (менаџментот на човечки ресурси, маркетингот, финансиите и производството). *Третата глава* ги дефинира основните разлики помеѓу традиционалното и современото мерење на организациските перформанси, а воедно ја нагласува неопходноста од дополнување на традиционалните мерки и индикатори на организациските перформанси со нови - нефинансиски мерки и нивното поврзување во системи за нивно управување. Во *четвртата глава* од скриптата се објаснува суштината и процесот на управувањето на организациските перформанси. *Петтата глава* е посветена на основните карактеристики на успешните системи за управување на организациските перформанси, како и најважните принципи за нивно дизајнирање и имплементација во организациите. На крајот, во *шестата глава* се разработуваат доминантните концепти за управување со организациските перформанси во практиката како што се: Матрицата за мерење на перформансите (Performance Measurement Matrix), Пирамидата на перформанси (Performance Pyramid), Системот на резултати-детерминанти (Results-Determinants Framework), Призмата на перформансите (Performance Prism) и Системот на урамнотежени индикатори (Balanced Scorecard).

4. Eftimov, Ljupco (2012): **“Student Employability and Brain Drain in The Republic of Macedonia”**, *Journal of International Scientific Publications: Economy & Business*, Vol.6, Part 4, European Union, pp.132-144; ISSN: 1313-2555. Во трудот се анализира вработливоста на студентите кои завршуваат на македонските универзитети како резултат на долгогодишните реформи кои се спроведуваа во високото образование во Р. Македонија. Со спроведеното истражување се детектираат определени неповолни трендови од огромно значење за надлежните институции кои ја регулираат оваа проблематика како што се: зголемување на учеството на високообразованите лица во вкупниот број на невработени лица, како и зголемена миграција, односно одлив на мозоци од државата. Дополнително, во трудот се презентирани потенцијални решенија на овие проблеми применливи на македонските универзитети со цел да се задржат најквалитетните човечки ресурси во државата.

5. Eftimov, Ljupco (2012): **“Macedonian Higher Education System - A Decade Since Bologna”**, *Journal of International Scientific Publications: Educational Alternatives*, Vol.10, Part 1, European Union, pp.24-41, ISSN: 1313-2571; Во овој труд се анализираат предизвиците со кои се соочија македонските високообразовни институции во процесот на имплементација на болоњските принципи кои требаше да обезбедат поголема компатабилност со останатите европски високообразовни системи. Со цел да се идентификуваат постигнатите резултати од еднодецениските реформски процеси и да се изведе релевантен заклучок спроведено е емпириско истражување на состојбите во македонското високо образование. Како резултат на тоа се детектирани основните проблеми, предизвици и клучни области за понатамошни реформи во македонскиот високообразовен процес.

6. Trpeski, Predrag; Eftimov, Ljupco; (2012): **The Consequences From Neglecting The Short Term Effect of Hysteresis in the Republic of Macedonia**, In *Conference Proceedings of International Scientific Conference "Migration and Labour Market"*, University "Ss. Cyril and Methodius"-Skopje, Institute for Sociological, Political and Juridical research and University "Ss. Kliment Ohridski"-Bitola, Faculty of Economics-Prilep, Macedonia, 20.10.2012, Krushevo, Macedonia. Во овој труд се објаснува континуираната висока стапка на невработеност во Република Македонија преку концептот на хистерезис. Во него се врши современа анализа на можностите за примена на овој концепт на пазарот на работна сила на Р. Македонија.

7. Ефтимов, Љупчо, (2012): **„Македонското високо образование низ факти и бројки“**, *Годишник на Економскиот факултет во Скопје*, Том 47, 2012, Скопје, Македонија. Во овој труд, низ факти и бројки се прикажува моменталната состојба во високото образование во Р. Македонија и се прави споредба со почетната состојба од пред 10 години со цел да се детектираат главните позитивни и негативни трендови во развојот на македонските универзитети, а преку нив и капацитетот на интелектуалниот капитал кој се создава во нив.

4. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Од мошне големо значење за академскиот и професионалниот развој на д-р Љупчо Ефтимов се и неколкуте **меѓународни обуки и студиски престои** што тој ги остварил во изминатиов период како:

- **деветмесечен истражувачки престој на Универзитетот во Оксфорд**, В. Британија, од областа на менаџментот на човечки ресурси и управување со организациските перформанси, изведен под менторство на универзитетски професор од University of Oxford, U.K. 2006-2007, (приложен сертификат);
- **деветмесечна професионална обука за универзитетски предавачи "Professional Training for Social Scientists 2006-2007" на Универзитетот во Оксфорд**, В. Британија, 2006-2007 (приложен сертификат);
- **меѓународна обука за "E-commerce and E-Government"**, University of Iceland – Reykjavik, Iceland, јуни 2005 (приложен сертификат);
- **меѓународна обука "Westbalkan Science Day – A Matching Event between Researchers from Austria and the Western Balkan Countries"**, наменета за истражувачи од земјите од Западен Балкан и Австрија, во организација на University of Vienna, Faculty of Social Sciences, University of Natural Resources and Applied Life Sciences и Austrian Research Promotion Agency (FFG), со поддршка на Austrian Federal Ministry of Science and Research, Vienna, Austria, јуни 2009, (приложен сертификат).

Од особена важност за неговото професионално напредување се и

многубројните домашни и меѓународни семинари, работилници, стручни форуми и советувања на кои тој има учествувало:

- **„Motivating the Future“**, предавање на Мајк Зафировски - главен извршен директор во Нортел-Канада во организација на проектот „Macedonia 2025“, Скопје, 10 октомври 2011;
- **„Одлив на мозоци и политики за интеграција и вмрежување на високо образовани повратници“**, тркалезна маса, Центар за истражување и креирање на политики (CRPM), Скопје, 1 ноември 2011;
- **„Рedefинирање на либералниот капитализам“**, предавање на проф. д-р Славко Кулиќ од Институтот за светски проблеми, Радфорд, САД, во организација на Советот за глобална соработка, Скопје, 9 декември 2010;
- **„Високото образование во современото општество“**, трибина, Здружение на социолози на Република Македонија, 1 декември 2010;
- **„Активно учење во големи студентски групи“**, работилница, Македонско-американска алумни-асоцијација - JFDP, Охрид, 29 октомври 2010;
- **„Подобрување на деловното окружување во Македонија“**, конференција, Бизнис-алијансата на Словачка и Бизнис-конфедерација на Р. Македонија, Скопје, 22 октомври 2010;
- **„Проект менаџмент на кариерата со користење на Microsoft технологија“**, обука, USAID-проект за конкурентност Македонија, Скопје, 14 мај 2010;
- **„Регулативи и практики во сезонското вработување во Агробизнисот“**, стручна конференција, Бизнис-конфедерација на Р. Македонија, говорник, Скопје, 13 мај 2010;
- **„Невработеноста во Република Македонија“**, тркалезна маса, Совет за меѓународни економски односи (Council on Foreign Economic Relations-COFER), главен говорник, Скопје, 15 април 2010;
- **„Подготовка на домашни и меѓународни проекти“**, обука, Стопанска комора на Р.Македонија, 21-22 јануари 2010;
- **„Економските импликации од паѓањето на Берлинскиот ѕид: 20 години потоа“**, трибина во организација на Економскиот факултет во Скопје, ноември 2009;
- **„The Balkan Endgame and Economic Transformation“**, Lecturer Ph.D. Vladimir Gligorov (Vienna Institute for International Economics), во организација на South East European Studies at Oxford (SEESOX), Oxford University, March, 2007;
- **„Performance Pay - what have we learned and what are the challenges for the future?“** Personnel Directors' Forum - speakers Michael Armstrong and Ph.D. Ian Kessler, Templeton College, Oxford University, December, 2006;
- **„Признавање на ЕКТС“**, национална работилница во организација на Academic Training Association (ATA), Економски факултет-Скопје, 21 декември 2005;

- **„Основни елементи на ЕКТС”, национална работилница** во организација на Academic Training Association (ATA), Факултет на Југоисточна Европа, Тетово, 11 ноември 2005.

Кандидатот д-р Ефтимов Љупчо бил **член на организационите одбори на неколку научни и стручни конференции:**

- **член на организациониот одбор на меѓународната научна конференција “The Challenges to economic theory and policy in the aftermath of the global economic crisis”,** одржана по повод 60-годишнината на Економскиот факултет во Скопје, 12-13 ноември 2010, Скопје, Македонија.
- **член на Организациониот одбор на стручната конференција на Центарот на економски истражувања (ЦЕИ) при Економскиот факултет во Скопје „Предизвиците на македонската економија“,** Скопје, 19 мај 2010 година.
- **член на организациониот одбор на 4. Меѓународна стручна конференција за менаџмент на човечки ресурси “HR as a Business Partner”,** во организација на Македонската асоцијација за Човечки Ресурси, 29.11.2012, Скопје, Р. Македонија.

Воедно, кандидатот д-р Ефтимов Љупчо бил **член на уредувачките одбори на неколку стручни списанија или зборници, како и стручен редактор** на преводот на една стручна книга:

- **член на уредувачкиот одбор на Годишникот на Економскиот факултет во Скопје за 2006 година;**
- **член на уредувачкиот одбор на Зборник трудови од меѓународната научна конференција “The Challenges to economic theory and policy in the aftermath of the global economic crisis”,** одржана по повод 60-годишнината на Економскиот факултет во Скопје, 12-13 ноември 2010, Скопје, Македонија;
- **стручен редактор на преводот на книгата „Модерна индустриска организација“, 4. издание, или во оригинал: “Modern Industrial Organization” – 4th edition, Dennis W. Carlton and Jeffrey M. Perloff, Addison Wesley, 2009.**

Стегнатите знаења и способности во наставно-образовната и научно-истражувачката дејност кандидатот д-р Љупчо Ефтимов успешно ги практикува и во разни активности од стручно-апликативна природа. Има земено учество во повеќе **студии, истражувања или проекти** од кои како најзначајни ги издвојуваме следните:

- **„Длабинска анализа на ФОД Новаци“,** член на проектен модул *Анализа и дијагноза на производствената функција*, Центар за научноистражувачка работа при Економскиот факултет во Скопје, 2006 год.;
- **„Програмата за сертификација на Македонската асоцијација за човечки ресурси (МАЧР)“,** 2011 година, одговорен проектант на стручна подготовка и елаборација на програмата.

Во извршувањето на факултетските активности има земено учество во повеќе **факултетски комисии**, и тоа:

- **секретар на Катедрата за менаџмент** (1.2.2010-22.2.2011 година);
- **член на Комисијата за оценка на остварувањето на целите на наставата по предмети, департмани и студиски програми на додипломските студии на Економскиот факултет во Скопје;**
- **член на Комисијата за изработка на предлог-правилник за утврдување и исплата на плати и надоместоци на вработените на Економскиот факултет во Скопје;**
- **ЕКТС-координатор на студиската програма Менаџмент, 2010-2012 година;**
- **член на Редакцискиот одбор за издавање на Студентски информатор за 2009 година;**
- **член на Комисијата за подготовка и комплетирање на документи за добивање на ECTS label за Економскиот факултет во Скопје, 2005/2006 година;**
- **член на Комисијата за меѓународна акредитација на Економскиот факултет во Скопје (AACSB-The International Association for Management Education) 2005/2006; 2006/2007; 2007/2008; 2008/2009 година;**
- **член на Комисијата за упис на студенти во учебната 2005/2006; 2006/2007; 2007/2008; 2008/2009; 2009/2010; 2010/2011; 2011/2012 и 2012/2013;**
- **член на Комисијата за промотивни активности на Факултетот во учебната во учебната 2005/2006; 2007/2008; 2008/2009; 2009/2010; 2010/2011; 2011/2012 и 2012/2013.**

Покрај ова, вредно за одбележување е дека кандидатот д-р Љупчо Ефтимов е **член на повеќе професионални здруженија и експертски групи во областа на менаџментот на човечки ресурси**, што, секако, претставува уште една потврда за неговиот професионален респект и ангажман:

- **член на Управниот одбор на Македонската асоцијација за човечки ресурси, Скопје, Р. Македонија (од јуни 2012 година);**
- **претседател на Комисијата за едукација при Македонската асоцијација за човечки ресурси;**
- **член на Оперативната група за подготовка на “Stop brain drain” стратегија за периодот 2013-2020 година при Министерството за образование и наука на Р. Македонија (од јуни 2011 година);**
- **академски истражувач во Центарот за економски истражувања (ЦЕИ) на Економскиот факултет во Скопје (од 2009);**
- **Член на Оксфордската алумни-асоцијација (Oxford Alumni Association) од 2007 година;**
- **член на Македонската Чивнинг алумни-асоцијација (Macedonian Chevening Alumni Association) од 2011 година.**

ОЦЕНА И ПРЕДЛОГ

Врз основа на приложената документација за активностите на единствениот пријавен кандидат на конкурсот за избор на наставник по предметот менаџмент на човечки ресурси, Рецензентската комисија едногласно констатира дека д-р Ефтимов Љупчо во целост ги исполнува условите пропишани со конкурсот, со одредбите на Законот за високото образование, Статутот на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ во Скопје, Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, како и со Правилникот за внатрешните односи и работењето на Економскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а како најважни резултати од неговиот досегашен ангажман ги издвојува следниве:

- Кандидатот д-р Љупчо Ефтимов е доктор на економски науки.
- Кандидатот е коавтор на позитивно рецензиран универзитетски учебник токму во областа на менаџментот на човечките ресурси. Покрај тоа автор е на една интерна скрипта од предавања, а е дел и од авторскиот тим на една стручна монографија. Објавил 12 научни, односно стручни трудови, при што поголемиот дел од нив во меѓународни научни списанија и конференции.
- Кандидатот континуирано од својот избор во звањето помлад асистент до денес се доусовршувал надвор од нашата земја. Остварил четири студиски престои во странство, меѓу кои за посебно одбележување е деветмесечниот истражувачки престој токму во областа на менаџментот на човечките ресурси и управувањето со перформансите на престижниот Oxford University, U.K. Покрај нив, во изминатиот период учествувал на 15 домашни и меѓународни обуки, семинари, работилници, стручни форуми и советувања.
- Кандидатот има остварено забележителни резултати во изведувањето на настава и вежби по истоимениот предмет на Економскиот факултет во Скопје во изминатиот осумгодишен период, во кој беше ангажиран прво, како помлад асистент, а подоцна и како асистент, а потврда за тоа се високите оценки што тој континуирано ги добива на годишните евалуации од студентите.
- Кандидатот, според член 11 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.173/11), има остварено завидни резултати во сите области: наставно-образовна дејност-63,0 поени, научноистражувачка дејност-47,1 поен и стручно-апликативна дејност-29,0 поени, или по сите основи вкупно 139,1 поен.

Поради тоа, а во согласност со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр.173/11), **Рецензентската комисија со особена чест и задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот да го избере кандидатот д-р Љупчо Ефтимов за наставник по предметот менаџмент на човечки ресурси, во звањето доцент.**

Скопје, 29.10. 2012 год.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Димитар Бојациоски с.р.
2. Проф. д-р Олгица Блажеска с.р.
3. Проф. д-р Благоја Ѓорѓијовски с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Ефтимов Ристо Љупчо

(име, татково име и презиме)

Институција: Економски факултет-Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: организациони науки и управување (менаџмент)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	<u>Одржување на вежби</u> [неделен број на часови * број на работни недели во семестар * бодување * години на изведување на вежби] <u>Одржување на вежби на редовни студии</u> ▪ Менаџмент на човечки ресурси $2*15*0.03*7=6.3$ ▪ Производен менаџмент $2*15*0.03*7=6.3$ <u>Одржување на вежби на дисперзирани студии (Штип и Струга)</u> ▪ Менаџмент на човечки ресурси $2*15*0.03*7=6.3$ ▪ Производен менаџмент $2*15*0.03*7=6.3$ <u>Одржување на вежби на проект 35/45</u> ▪ Менаџмент на човечки ресурси $2*5*0.03*1=0.3$	25.5
	<u>Консултација со студенти 0.002</u> [број на студенти * бодување * години на работа] ▪ Менаџмент на човечки ресурси $300*0.002*7=4.2$ ▪ Производен менаџмент $120*0.002*7=1.7$ ▪ Економика на претпријатие $1100*0.002*7=15.4$ ▪ Деловна етика $300*0.002*5=3.0$ ▪ Управување со резултати $100*0.002*1=0.2$	24.5
	<u>Настава во школи и работилници</u> [раководител 1.5, учесник 1 поен] ▪ Предавач на работилницата на тема "Time management", на Career Center-настанот, во организација на АИЕСЕК ЛК-Скопје, јануари 2009 ▪ Предавач на работилницата на тема "What (not) to do on your job interview", на Career Center-настанот, во организација на АИЕСЕК ЛК-Скопје, јануари 2009	2
	<u>Подготовка на нов предмет</u> [предавања 1, вежби 0.5 поени] ▪ Подготовка на предметот управување со резултати	1

	Позитивно рецензиран универзитетски учебник [автор 8, коавтор 6 поени] ▪ Коавтор на универзитетскиот учебник „Менаџмент на човечките ресурси“, Економски факултет - Скопје, 2009 година.	6
	Интерна скрипта од предавања ▪ Автор на интерна скрипта за предавања по предметот „Управување со резултати“, 2012 година.	4
	Вкупно	63

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	<u>Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание</u> ▪ Eftimov, Ljupco (2012): “Student Employability and Brain Drain in The Republic of Macedonia”, <i>Journal of International Scientific Publications: Economy & Business</i> , Vol.6, Part 4, Info Invest Ltd., European Union, pp.132-144, ISSN: 1313-2555, (international peer-review, published, scientific paper)4 ▪ Eftimov, Ljupco (2012): “Macedonian Higher Education System - A Decade Since Bologna”, <i>Journal of International Scientific Publications: Educational Alternatives</i> , Vol.10, Part 1, Info Invest Ltd., European Union, pp.24-41, ISSN: 1313-2571, (international peer-review, published, scientific paper)4 ▪ Eftimov, Ljupco; Eftimov, Lucija; Serafimoska, Marina; (2008): “The Importance of Balanced Scorecard as a Strategic Management Tool and Its Implementation in the companies in R. Macedonia and Worldwide”, <i>CEA Journal of Economics</i> , Vol. 3, Issue 2, pp. 21-32, Skopje, Macedonia, UDC 005.962.13(497.7) (international peer-review, published, expert paper)3.2	11.2
	<u>Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор</u> ▪ Trpeski, Predrag; Eftimov, Ljupco; (2012): The Consequences From Neglecting The Short Term Effect of Hysteresis in the Republic of Macedonia, <i>In Conference Proceedings of International Scientific Conference “Migration and Labour Market”</i> , University “Ss. Cyril and Methodius”-Skopje, Institute for Sociological, Political and Juridical research and University “Ss.	9.9

	Kliment Ohridski"-Bitola, Faculty of Economics-Prilep, Macedonia, 20.10.2012, Krushevo, Macedonia. (international peer-review, in publishing process, scientific paper)2.7 ▪ Eftimov, Ljupco; Serafimoska, Marina; (2007): The Evolution of Balanced Scorecard as a Strategic Management Tool, <i>In Conference Proceedings of 30th Jubilee International Convention MIPRO 2007 "Digital Economy, Information Systems Security and Business Intelligence Systems"</i>, 21-25.05.2007, pp. 251-257, Opatija, Croatia. (international peer-review, published, expert paper)2.7 ▪ Serafimoska, Marina; Eftimov, Ljupco; (2007): Contribution of Balanced Scorecard and Intellectual Capital in Performance Measurement of Companies, <i>In Conference Proceedings of 8th Manufacturing Accounting Research – Cost and Performance Management in Services and Operations</i>, European Institute for Advanced Studies in Management (EIASM), 18-20.06.2007, Trento, Italy. (international peer-review, published, expert paper)2.7 ▪ Samardžić, Ivan; Sebastijanović, Slavko; Despotović, Bozo; Eftimov, Ljupčo (2004): Butt Welding of Pipes in Steam Boiler Manufacturing Using CNG TIG Welding Machine, <i>In Conference Proceedings: Manufacturing and Management in 21st Century</i>, Dukovski, Vladimir (ed.), Skopje, Macedonia: University "Ss. Cyril and Methodius", Faculty of Mechanical Engineering, 2004, M1-67 (international peer-review, published, expert paper)1.8	
	<u>Монографии</u> ▪ Ефтимов, Љупчо, (2009): <i>Еволуција на мерењето и управувањето на организациските перформанси</i>, магистерски труд, Економски факултет-Скопје, Р. Македонија;8 ▪ Ефтимов, Љупчо, (2012): <i>Примена на Balanced Scorecard системот за управувањето на организациските перформанси во високото образование во Р. Македонија</i>, докторска дисертација, Економски факултет во Скопје, Р. Македонија;8	16
	<u>Дел од монографија</u> ▪ "Employment Conditions and Labour Market in Republic of Macedonia", pp.55-75, Chapter 3 in <i>Business Macedonia (2010): Report on Business Environment and Socio –Economic Situation in The Republic of Macedonia</i>, Business Confederation of Republic of	4

	Macedonia, Skopje, Macedonia	
	<u>Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција</u> ▪ Ефтимов, Љупчо (2012): „Македонското високо образование низ факти и бројки”, <i>Годишник на Економскиот факултет во Скопје</i>, Том 47, 2012, Скопје, Македонија (домашна рецензија, во печат, стручен труд) 2 ▪ Ефтимов, Љупчо (2006): „Изработување и спроведување на ефикасно интервју”, <i>Годишник на Економскиот факултет во Скопје</i>, Том 41, 2006, Скопје, Македонија, стр. 425-435 (домашна рецензија, објавен, стручен труд) 2 ▪ Ефтимов, Љупчо (2005): „Бенефициите како елемент на платата на работниците”, <i>Годишник на Економскиот факултет во Скопје</i>, Том 40, 2005, Скопје, Македонија, стр. 481-486 (домашна рецензија, објавен, стручен труд) 2	6
	Вкупно	47.1

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	<u>Студија, физибилити-студија, истражување на пазарот</u> [одговорен проектант 2, учесник/соработник 1 поен] ▪ Стручна подготовка и елаборација на „Програмата за сертификација на Македонската асоцијација за човечки ресурси (МАЧР)“, 2011 година (нарачател: World Learning како имплементатор на USAID Human and Institutional Development Program), одговорен проектант на програмата; 2 ▪ „Длабинска анализа на структурата и функционирањето на ДООЕЛ ФОД –Новаци“, (нарачател: ФОД–Новаци, ДООЕЛ Битола); соработник во студијата. 1	3
	<u>Учество во промотивни активности на Факултетот</u> ▪ Учество во промотивни активности на Факултетот во учебната во учебната 2005/2006; 2007/2008; 2008/2009; 2009/2010; 2010/2011; 2011/2012 и 2012/2013 година 7*0.5	3.5
	<u>Лекторирање на трудови на македонски/странски јазик</u>	1

	Стручен редактор на преводот на книгата „Модерна индустриска организација“, 4. издание, или во оригинал “<i>Modern Industrial Organization</i>” – 4th edition, Dennis W. Carlton and Jeffrey M. Perloff, Addison Wesley, 2009.	
	<u>Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание</u> Член на уредувачкиот одбор на Годишникот на Економскиот факултет во Скопје за 2006 година.	0.5
	<u>Уредник на зборник на трудови од научен/стручен собир</u> Член на уредувачкиот одбор на Зборник трудови од меѓународната научна конференција “The Challenges to economic theory and policy in the aftermath of the global economic crisis”, одржана по повод 60-годишнината на Економскиот факултет во Скопје, 12-13 ноември 2010, Скопје, Македонија.	1
	<u>Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир</u> Член на Организациониот одбор на стручната конференцијата на Центарот на економски истражувања (ЦЕИ) при Економскиот факултет во Скопје, „Предизвиците на македонската економија“, Скопје, 19 мај 2010 година.	0.5
	<u>Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир</u> - Член на организациониот одбор на 4та меѓународна бизнис-конференција “<i>HR as a business partner</i>” во организација на Македонската асоцијација за човечки ресурси, 29.11.2012, Скопје, Р. Македонија; - Член на организациониот одбор на меѓународната научна конференција “The Challenges to economic theory and policy in the aftermath of the global economic crisis”, одржана по повод 60-годишнината на Економскиот факултет во Скопје, 12-13 ноември 2010, Скопје, Македонија.	2
	<u>Студиски престој во странство</u> [до 3 месеци 0.5, до 6 месеци 1, повеќе од 6 месеци 2 поена] - Студиски престој на University of Iceland - Reykjavik, Iceland (08-15.06.2005) 0.5 - Студиски престој OSI/FCO Pre departure orientation, Bilgi University, Istanbul, Turkey, (12-17.09.2006). 0.5 - Студиски престој на University of Oxford – Oxford, U.K. (28.09.2006-23.06.2007) 2 - Студиски престој и учество на меѓународната работилница “Westbalkan Science Day-A Matching	3.5

	Event between Research from Austria and the Western Balkan Countries" Vienna, Austria, а во организација на на University of Vienna и Centre for Social Innovation – Austria, (22-23.06.2009) 0.5	
	<u>Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект</u> [носител 2, соработник 1] ▪ "Support for alternative tourism in leveraging benefits in the Cross-Border Region Polog – Diber", Cross-Border Cooperation Programme Instrument for Pre-Accession Assistance (IPA), Component II, 2010 ▪ -Doctoral studies in the field of Economics and Business at the University "Ss. Cyril and Methodius" in Skopje (DEBUSS), Submission number: 511301-TEMPUS-1-2010-1-NL-TEMPUS-JPCR, 2010	2
	<u>Член на факултетска комисија</u> ▪ Член на Комисијата за оценка на остварувањето на целите на наставата по предмети, департмани и студиски програми на додипломските студии на Економскиот факултет-Скопје (02-2791/1 од 9.10.2008); 0.5 ▪ Член на Комисијата за изработка на предлог-правилник за утврдување и исплата на плати и надоместоци на вработените на Економскиот факултет-Скопје (02-601/1 од 3.3.2011 година); 0.5 ▪ ЕКТС-координатор за студиската програма Менаџмент, 2010-2012; 0.5 ▪ Член на Редакцискиот одбор за издавање на Студенски информатор за 2009 година, 0.5 ▪ Член на Комисијата за подготовка и комплетирање на документи за добивање на ECTS label за Економскиот факултет во Скопје 2005/2006 година; (0203-2145/1 од 20.10.2005); 0.5 ▪ Член на Комисијата за меѓународна акредитација на Економскиот факултет во Скопје (AACSB-The International Association for Management Education) 2005/2006; 2006/2007; 2007/2008; 2008/2009 година; (04-2440/1 од 5.9.2007); 2 ▪ Член на Комисијата за упис на студенти во учебната 2005/2006; 2006/2007; 2007/2008; 2008/2009; 2009/2010; 2010/2011; 2011/2012 и 2012/2013. 4	9
	<u>Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.)</u> ▪ Член на оперативната група за подготовка на „Stop brain drain“ стратегија за периодот 2013-2020 година при Министерството за образование и наука на Р. Македонија.	2

	<u>Учество во комисии и тела на државни или други органи</u> ▪ Член на Управниот одбор на Македонската асоцијација за човечки ресурси, Скопје, Р. Македонија (од јуни 2012 година)	1
	Вкупно	29

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	63.0
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	47.1
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	29
Вкупно	139.1

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Димитар Бојациоски с.р.
2. Проф. д-р Олгица Блажеска с.р.
3. Проф. д-р Благоја Ѓорѓијовски с.р.

**РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА АСИСТЕНТ ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ
ОД ОБЛАСТА ФИНАНСИИ
НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на објавениот конкурс во “Нова Македонија” и “Коха” од 14.8.2012 година, Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 31.8.2012 година, донесе одлука со која сме одредени за членови на Комисијата за избор на асистент по група предмети од областа на финансииите. По разгледувањето на доставените материјали, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс се пријавија четири кандидати, кои ги исполнуваат општите и посебните услови содржани во конкурсот. Во продолжение, даваме осврт на основните биографски податоци за кандидатите.

Биографски податоци за кандидатите

Александар Дејановски е роден на 21.1.1983 година во Куманово. Во 2006 година дипломирал на Економскиот факултет во Скопје, на департманот Надворешна трговија. Во 2010 година магистрирал на студиската програма по монетарна економија при Економскиот факултет во Скопје, на тема: *Финансиски дериватив и нивната улога при управување со ризициите на компаниите*, со што се стекнал со звањето магистер на науки од областа на монетарната економија. Во 2011 година, на Економскиот институт во Скопје пријавил докторска дисертација на тема: *Менаџирањето со кредитни ризици како генератор на финансиските кризи*. Во однос на работното искуство, од 2010 година, кандидатот работи на МИГ универзитетот во Скопје како асистент по менаџмент и финансии. Кандидатот има објавено повеќе трудови и има учествувало на конференции во земјата и во странство. Во пријавата, кандидатот наведува дека владее со англискиот јазик и дека поседува компјутерски познавања.

М-р Елена Наумовска е родена на 4.10.1977 година во Скопје. Во 2000 година дипломирала на Економскиот факултет во Скопје на департманот Финансиско сметководствен менаџмент, со просечен успех 9,88. Во 2007 година магистрирала на Економскиот факултет во Скопје, на студиската програма по монетарна економија, на тема *Управување со кредитно барање*, со што се стекнала со звањето магистер на науки од областа на монетарната економија. Во 2011 година, на Економскиот факултет во Скопје пријавила тези за изработка на докторска дисертација на тема *Влијанието на финансискониот сектор врз економскиот развој, со посебен осврт на Република Македонија*. Во финалната година на студиите била ангажирана како демонстратор по предметот основи на сметководство. По дипломирањето, по препорака од страна на Економскиот факултет во Скопје како еден од најдобрите студенти на генерацијата, преку Германско-македонскиот фонд

и Тутунска банка била вклучена во проект за развојот на маркетинг-стратегијата за имплементирање на проектот за кредитирање на малите бизниси на македонскиот пазар. Во рамките на проектот, кандидатката работела како практикант во МЕБ банката во Босна и Херцеговина. Во периодот од 2001 до 2009 година, кандидатката била вработена во НЛБ Тутунска банка, а од 2005 година дополнително работела и како агент во НЛБ Нов пензиски фонд. Во НЛБ Тутунска банка, кандидатката работела во Секторот за работа со стратешки клиенти, најнапред како специјалист за долгорочно кредитирање, кредитни линии и конзорциум, од 2007 година како управувач на пазарен сегмент, а од 2008 година како помошник-раководител на службата за проектно финансирање, раководител со повремени овластувања на службата за кредитни линии и координатор за едукација од НЛБ Тутунска банка во доменот на хармонизацијата со членките на НЛБ Групацијата. Од декември 2009 година, кандидатката е вработена на Економскиот факултет во Скопје како помлад асистент по група предмети од областа на финансиите. Во текот на своето работење, кандидатката има објавено трудови и има учествувано на повеќе семинари, конференции и обуки во земјата и во странство. Во пријавата, кандидатката наведува дека владее со англискиот јазик и дека поседува компјутерски познавања.

Благица Петрески е родена на 9.6.1984 година во Скопје. Во 2006 година дипломирала на Економскиот факултет во Прилеп, на насоката сметководство, финансии и ревизија, со просечен успех 9,5. Во 2009 година магистрирала на студиската програма по монетарна економија при Економскиот факултет во Скопје, на тема: *Анализа на улогата на банкарскиот систем во економскиот развој: случајот на Македонија*, со што се стекнала со звањето магистер на науки од областа на монетарната економија. Во 2010 година, за својот магистерски труд ја добила годишната награда на Народна банка на Македонија за млад истражувач до областа на макроекономијата. Во 2011 година, на Економскиот институт во Скопје пријавила докторска дисертација на тема: *Емпириски анализи за финансиската стабилност на земјите од Централна и Југоисточна Европа*. Во однос на работното искуство, од 2007 година кандидатката работи во Стопанска банка - Скопје како финансиски аналитичар и истражувач. Кандидатката има објавено трудови и има учествувано на конференции, семинари и обуки во земјата и во странство. Во пријавата, кандидатката наведува дека владее со англискиот јазик и дека поседува компјутерски познавања.

Јордан Косевски е роден на 11.4.1981 година во Охрид. Во учебната 2000/2001 година се запишал на Факултетот за туризам и угостителство во Охрид на насоката осигурување, а дипломирал во 2004 година. Во 2008 година магистрирал на постдипломските студии по менаџмент во осигурителни компании при Факултетот за туризам и угостителство во Охрид, на тема: *Канали на дистрибуција - фактор за развој на животноото осигурување во Република Македонија*, со што се стекнал со звањето магистер на науки од областа на осигурувањето. Во 2010 година, на Економскиот факултет во Скопје ја одбрал докторската дисертација на тема: *Примена на Basel 2 и Solvency 2 стандардите во Република Македонија како нови модели за супервизорска контрола во банките и компаниите за осигурување и со*

тоа се стекнал со научниот степен доктор на економски науки. Во однос на работното искуство, во 2007 година кандидатот бил ангажиран од Тутунска банка како агент за продажба на кредитни и дебитни картички, а од 2008 година е вработен во Стопанска банка - Филијала Охрид како советник за мали бизниси. Кандидатот има објавено повеќе трудови и има учествувало на конференции во земјата и во странство. Во пријавата, кандидатот наведува дека владее со англискиот и германскиот јазик и дека поседува компјутерски познавања.

Заклучок и предлог

Комисијата со задоволство констатира дека на конкурсот се јавија мошпе квалитетни кандидати, кои во целост ги исполнуваат општите услови за избор на соработник - асистент (соодветно образование - завршен втор циклус студии и просечен успех 8). Врз основа на увидот во поднесените пријави, Комисијата се определи за кандидатката Елена Наумовска. Покрај тоа што има завршено постдипломски студии од областа на финансиите, кандидатката има пријавено докторска дисертација во областа во која се врши изборот. Исто така, нејзината досегашна работа како соработник по група предмети од областа на финансиите недвосмислено зборува за нејзината определба и способност да се занимава со научноистражувачка и наставно-образовна работа во областа на финансиите. Притоа, кандидатката Елена Наумовска активно учествувала во спроведувањето на наставата по неколку наставни предмети на прв циклус студии и се истакнувала со својата трудољубивост и залагање во извршувањето на работните задачи.

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисија има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, кандидатката Елена Наумовска да биде избрана за соработник по група предмети од областа на финансиите во звањето асистент.

Скопје, 18 октомври 2012 год.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Михаил Петковски, с.р.

Проф. д-р Горан Петревски, с.р.

Проф. д-р Владимир Филиповски, с.р.

ПРЕГЛЕД

на теми за изработка на магистерски труд прифатени од
Наставно-научниот совет на Машински факултет во Скопје
на седницата одржана на 25.10.2012 година

Кандидат	Тема	Ментор
Ивона Димитровски	<i>Оптимизација на системиите на менаџмент на човечки ресурси во големи фирми во секторот на малопроджба</i>	Проф. д-р Радмил Поленакосиќ
Методија Христовски	<i>Развој на модел за следливост на производот во синхронот на снабдување</i>	Проф. д-р Атанас Кочов
Христијан Мицевски	<i>Развој на модел за општопродажни активности кај автомобилските импортери преку градење на доверба на клиентите кон производителот</i>	Проф. д-р Ванчо Донев
Ариф Ибраими	<i>Анализа и избор на систем за когенерација со природен гас во медицински установи</i>	Проф. д-р Славе Арменски
Илир Мехмети	<i>Менаџмент на техничкото одржување и снабдување на воздухопловот, моторот и воздухопловната опрема</i>	Проф. д-р Миле Димитровски
Благој Минчев	<i>Карактеристики на современи управувачки системи за зголемување на енергетската ефикасност во процесите на климатизација</i>	Проф. д-р Атанаско Тунески

**РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН СОРАБОТНИК ВО НАУЧНОТО ПОЛЕ
ЕКОНОМСКИ НАУКИ, ОБЛАСТ: ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ, НА
ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ**

Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на својата 83. седница одржана на 4.10.2012 година, донесе одлука бр.02-2115/1 за формирање на Рецензентска комисија за избор на еден соработник во научното поле Економски науки, област: економски развој, во состав: д-р Силвана Мојсовска, редовен професор, д-р Верица Јанеска, редовен професор и д-р Билјана Ангелова, редовен професор.

Конкурсот беше објавен во дневните весници „Дневник“ и „Коха“ на 3.9.2012 година. Врз основа на внимателното разгледување на приложената документација од пријавените кандидати, Комисијата го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На распишаниот конкурс се пријавија осум кандидати кои ги исполнуваат општите услови предвидени со законот. Во продолжение даваме осврт на основните биографски податоци за кандидатите, нивното образование, работно искуство, научно-стручните активности и наставно-образовната дејност.

I Биографски податоци за кандидатите

1) М-р Тошо Кипријанов

Кандидатот **м-р Тошо Кипријанов** е роден на 24.11.1983 година во Кочани. На Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје се запишал во 2002 година, а дипломирал во 2006 година на насоката надворешна трговија, со просечна оценка 9,00. На постдипломските студии по МБА-менаџмент на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје се запишал во учебната 2008/09 година и магистрирал во јуни 2012 година со просечна оценка 9,33, со што се стекнал со академски степен-магистер на економски науки од областа на МБА- менаџментот.

Во текот на додипломските студии, поточно од февруари 2006 до јуни 2006 година кандидатот бил ангажиран како демонстратор на Економскиот факултет по предметите маркетинг и Е-бизнис. По дипломирањето, од мај 2007 до декември 2011 година работел во застапништвото на „Палома“, на работната позиција план и анализа и маркетинг-менаџер. Кандидатот, за познавање на странски јазик приложил свидетелство за положени два испита по англиски јазик, во склоп на програмата од додипломски студии на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Согласно со приложената документација со пријавата, кандидатот нема објавени научни и стручни трудови.

2) М-р Милица Манева

Кандидатката **м-р Милица Манева** е родена на 4.10.1981 година во Валандово. На Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје се запишала во 2000 година, а дипломирала во 2006 година на насоката сметководство и ревизија. На истиот Факултет, на насоката сметководство и ревизија магистрирала во 2012 година, со просечна оценка 8,13 и се стекнала со академски степен-магистер на економски науки од областа на сметководството и ревизијата.

Од ноември 2006 до септември 2008 година работела во „ТИВА-АС“ – сметководствено биро од Валандово. Од јуни 2011 до ноември 2011 била вработена во „Порше Македонија“-Скопје, на работната позиција сметководител, а од јануари 2012 работи како сметководител во компанијата „Агриматко“-Скопје. Кандидатката приложила свидетелство за положени два испита по англиски јазик, во склоп на програмата од додипломски студии на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Согласно со приложената документација со пријавата, кандидатката нема објавени научни и стручни трудови и нема референци за изведување на наставно-образовна дејност.

3) М-р Антонио Антониевски

Кандидатот **м-р Антонио Антониевски** е роден на 22.12.1984 година во Скопје. Во септември 2003 година се запишал на Факултетот за бизнис администрација при Универзитетот на Југоисточна Европа во Тетово, на насоката маркетинг. Студиите ги завршил со просечна оценка 8,69, а дипломирал во септември 2007 година. Во 2008 година се запишал на постдипломски студии на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на насоката управување во јавниот сектор. Предвидените испити ги положил со просечна оценка 8,56, а со одбраната на магистерскиот труд во декември 2011 година се стекнал со академски степен-магистер на економски науки во областа на управување во јавниот сектор.

Во периодот по дипломирањето кандидатот учествувал во обуки и реализирал практика во „Ненико“ во Гостивар, но нема работно искуство по основ на вработување на определено или неопределено време. Кандидатот Антониевски во својата биографија наведува дека одлично го познава англискиот јазик и има основно познавање на албанскиот и германскиот јазик, како и дека поседува компјутерски вештини и способности. Согласно со приложената документација со пријавата, кандидатот нема објавени научни и стручни трудови и нема референци за изведување на наставно-образовна дејност.

4) М-р Перица Врбоски

Кандидатот **м-р Перица Врбоски** е роден на 9.6.1984 година. Во септември 2003 година се запишал на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на департаментот за финансиски менаџмент, каде што дипломирал во јули 2007 година. Во септември 2010 година се запишал втор циклус на студии на Маастрихт школата за менаџмент (Maastricht

School of Management), на програмата за сметководство и финансии (MBA program Accounting and Finance) во Мастрихт, Холандија. Согласно со документот со кој е извршена еквиваленција на оценките, издаден од Министерството за образование и наука на Република Македонија, предвидените испити ги положил со просечна оценка 9,81. Студиите ги завршил во септември 2011 година, а со Решение за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство (Бр. 14-5293/2 од 13.07.2012 година) од Министерството за образование и наука на Република Македонија, му се признава завршен втор циклус магистерски студии и стекнат научен степен-магистер по бизнис-администрација.

До дипломирањето, поточно во периодот 2006-2007 година, бил ангажиран како демонстратор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Од јули до септември 2007 година работел како соработник во „Иново Брокер“ (лиценцирана брокерска куќа), а од октомври 2007 до октомври 2011 година работел како економски соработник во Кабинетот на заменик на претседателот на Владата на Република Македонија задолжен за економски прашања. Од октомври 2011 година до денес е вработен во Министерството за образование и наука на Република Македонија, во кабинетот на министерот. Има посетувано повеќе обуки во земјата и во странство. Зборува англиски јазик, што е поткрепено со приложениот IELTS сертификат. Согласно приложената документација со пријавата, кандидатот нема објавени научни и со стручни трудови.

5) М-р Катерина Кареска

Кандидатката **м-р Катерина Кареска** е родена на 4.12.1984 година во Прилеп. На Економскиот факултет во Прилеп при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола, се запишала во 2003 година, а дипломирала во 2007 година на насоката економика на претпријатија. Во 2009 година кандидатката се запишала како вонреден студент на Педагошкиот факултет во Битола за педагошка доквалификација и истата година се стекнала со стручен назив – наставник за средно образование. Во 2007 година, кандидатката се запишала на постдипломски студии на Економскиот факултет во Прилеп при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола, на насоката МБА – менаџмент, каде што и магистрирала во 2011 година, со просечна оценка 8,80 и се стекнала со академски степен-магистер по Бизнис администрација – МБА-менаџмент. Во текот на 2011 година кандидатката м-р Катерина Кареска пријавила докторски труд во Економскиот институт – Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на тема „Интеграциски пристап на целосното управување со квалитетот за стекнување конкурентска предност на организациите“.

Кандидатката учествувала на неколку семинари и обуки, сите од областа на менаџментот. Таа има објавено два труда во домашното списание „Прилози“ и еден научен труд во Зборник на трудови од конференција во Република Србија, сите од областа на менаџментот. Кандидатката нема работно искуство, ниту референци за изведување на наставно-образовна дејност. Го познава англискиот јазик, што е видно од приложениот сертификат за положен трет степен од курс по англиски јазик.

6) М-р Благоја Грозданов

Кандидатот **м-р Благоја Грозданов** е роден на 29.11.1986 година во Скопје. Во септември 2005 година се запишал на Економскиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на насока Е-бизнис, а дипломирал 2009 година. На истиот Факултет во 2009 година се запишал на последипломски студии, на насоката сметководство и ревизија. Предвидените испити ги положил со просечна оценка 10,00, а со одбраната на магистерскиот труд во јули 2012 година се стекнал со академски степен-магистер на економски науки во областа на сметководството и ревизијата.

Информациите за работното искуство на кандидатот покажуваат дека тој од 2007 година работи во „Конто Профит“, најпрво како асистент во компанијата, а од 2011 е на позицијата менаџер. Во текот на своето работно искуство има учествувало на повеќе семинари и обуки. М-р Благоја Грозданов одлично го владее германскиот јазик, се служи со англискиот јазик, а има основно познавање на италијанскиот јазик. Согласно со приложената документација, кандидатот нема објавени научни и стручни трудови и нема референци за изведување на наставно-образовна дејност.

7) М-р Елена Макревска

Кандидатката м-р Елена Макревска е родена на 21.6.1984 година во Скопје. На Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје се запишала во 2003 година, а дипломирала во 2007 година на насоката надворешна трговија, со просечна оценка 9,26. На постдипломските студии по банкарство и финансии на приватниот универзитет Американ колеџ во Скопје се запишала во 2007 година, каде што магистрирала во 2010 година со просечна оценка А (3,56) и се стекнала со академски степен – магистер по деловна администрација. Во текот на 2011 година, кандидатката пријавила докторат на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје на тема „Влијанието на еврото врз надворешнотрговската размена на ЕУ“.

По дипломирањето, односно од 2008 до 2009 година кандидатката работела во приватното средно училиште САБА во Скопје, а во периодот ноември 2007-јуни 2012 била ангажирана како асистент на приватниот универзитет Американ Колеџ во Скопје на предмети од областа на макроекономијата и финансии. Кандидатката во периодот 2011 -2012 година, самостојно и во коавторство има објавено неколку научни трудови и една книга, со осврт на светската економска криза во 2012 година. Согласно приложените сертификати, кандидатката ги познава англискиот и германскиот јазик.

8) М-р Владимир Петковски

Кандидатот **м-р Владимир Петковски** е роден во Скопје, на 17.9.1986 година. Основно и средно гимназиско образование завршил во родното место, со континуиран одличен успех. Во 2005 година се запишал на Економскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на насоката инаансиски менаџмент и дипломирал во септември 2009 година. Веднаш по дипломирањето

се запишал на постдипломските студии по финансиски менаџмент на Економскиот институт во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Предвидените испити ги положил со просечна оценка 10,00 и магистрирал во март 2011 година, со што се стекнал со звањето магистер на економски науки од областа на финансискиот менаџмент. Во септември 2009 година, на Економскиот институт во Скопје, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ пријавил докторска дисертација на тема: „Финансиски капацитети на општините на Република Македонија и можности, практики и решенија за подобрување“.

По дипломирањето, во октомври 2009 година, добил ангажман како асистент на Факултетот за бизнис економија – Скопје, каде што работи и денес. Наставно-образовните ангажмани на кандидатот опфаќаат учество во подготовка на наставни програми, држење на предавања и вежби, како и методолошка подготовка на студентите за изработка на семинарски трудови и проектни задачи. Кандидатот м-р Петковски е вклучен во предавање на наставни содржини по предметите јавни финансии, тратегиски менаџмент, финансирање и развој на локалната самоуправа, кои вклучуваат обработка на теми поврзани со економскиот развој на национално и локално ниво. Покрај наставнообразовната дејност, кандидатот покажува особен интерес и посветеност во научноистражувачката работа, што е евидентно од учеството на научно-истражувачки проекти и објавените научни трудови, во кои се вбројуваат и двата труда објавени во меѓународното научно списание „Економски развој“ на Економскиот институт во Скопје.

Согласно со приложената документација, кандидатот континуирано работи на своето професионално усовршување преку учество на обуки, семинари и конференции. Одлично зборува англиски и српски/хрватски јазик и поседува основни познавања од италијанскиот и германскиот јазик.

II Заклучок и предлог на Комисијата

Врз основа на претходно изнесените биографски податоци и информации за стручно-научната активност и наставно-образовната дејност на пријавените кандидати за избор на еден соработник во научното поле економски науки, област економски развој, Комисијата констатира дека сите пријавени кандидати ги задоволуваат општите услови за избор во звањето асистент, односно сите имаат завршено втор циклус на студии и се стекнале со научниот степен магистер. Тројца од кандидатите веќе имаат пријавено докторски дисертации во областа на економските науки. Притоа, пријавената дисертација на кандидатот д-р Владимир Петковски се издвојува како најблиска до научната област за која се врши изборот во звање.

Во однос на посебните услови потребни за звањето асистент наведени во конкурсот, согласно со Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија 35/08), чл. 129-130, како и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник 173/2011), а кои пропишуваат кандидатите да имаат искуство во вршење на научна и наставно-образовна дејност, се издвојуваат двајца кандидати: м-р Владимир Петковски и м-р Елена Макревска. Двајцата имаат објавени трудови и работно искуство како асистенти на високообразовни институции, при што кандидатот м-р Петковски покрива неколку наставни предмети поврзани со областа во која се врши изборот во звање. Ниеден од

останатите кандидати нема објавени научноистражувачки трудови, а двајца од кандидатите, м-р Перица Врбоски и м-р Тошо Кипријанов, во текот на последната година од студиите имале ангажман како демонстратори.

Според постигнатите резултати на кандидатите во текот на нивното образование, интересот и посветеноста на научно-истражувачката работа, како и работното искуство во наставно-образовната дејност, Комисијата го констатира следново:

1. кандидатот м-р Владимир Петковски работи на докторска дисертација која се занимава со прашања поврзани со економскиот развој;
2. од досегашниот стручен и научен ангажман на кандидатите, како најрелевантен за бараното звање се издвојува ангажманот на кандидатот м-р Владимир Петковски;
3. преку досегашната работа на високообразовна институција, односно работното искуство како асистент-предавач по група на предмети кои третираат теми поврзани со економскиот развој, кандидатот м-р Владимир Петковски се издвојува и според релевантноста на наставното искуство.

Врз основа на изнесеното во извештајот, а во согласност со Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Рецензентската комисија заклучува дека кандидатот д-р Владимир Петковски ги исполнува законските основи и предвидените услови за звањето асистент според конкурсот за избор и вработување на еден соработник на полето на економските науки, област економски развој. Оттаму, Комисијата му **предлага на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје да го избере м-р Владимир Петковски во звањето асистент во научното поле економски науки, област: економски развој.**

Скопје, 25.10. 2012 година

Рецензентска комисија

1. **Д-р Силвана Мојсовска**
редовен професор

_____ с.р.

2. **Д-р Верица Јанеска**
редовен професор

_____ с.р.

3. **Д-р Билјана Ангелова**
редовен професор

_____ с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „КРЕДИТИРАЊЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА СО КОРИСТЕЊЕ НАДВОРЕШНИ УСЛУГИ И ПЛАСМАН НА КРЕДИТНИ ПРОИЗВОДИ ПРЕКУ КРЕДИТНИ ПОСРЕДНИЦИ“, ИЗРАБОТЕНА ОД
М-Р ИЛИЈА ПСАЛТИРОВ,
пријавена на ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со поднесената докторска дисертација од кандидатот м-р Илија Псалтиров со наслов „Кредитирање на населението во Република Македонија со користење надворешни услуги и пласман на кредитни производи преку кредитни посредници“, Советот на Економскиот институт во Скопје, на седницата одржана на 7 јуни 2012 година, донесе одлука (бр. 09-1287/2 од 13.6.2012) за формирање на Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација во состав:

1. д-р Евица Делова-Јолевска
2. д-р Биљана Ангелова
3. д-р Верица Јанеска
4. д-р Климентина Попоска
5. д-р Наташа Данилоска

Членовите на Комисијата со потребното внимание ја прочитаа и ја проучија поднесената докторска дисертација и по усогласувањето на мислењата, до Советот на Економскиот институт го доставуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи согледувања

Докторската дисертација на кандидатот м-р Илија Псалтиров со наслов „Кредитирање на населението во Република Македонија со користење надворешни услуги и пласман на кредитни производи преку кредитни посредници“ третира актуелна, комплексна проблематика од областа на банкарскиот менаџмент каде што во фокусот на вниманието е кредитирањето на населението, но со акцент на користењето надворешни услуги и пласман на кредитни производи преку кредитни посредници.

Кредитирањето на населението, заедно со прибирањето на депозити од населението претставува една од водечките банкарски активности кај најголемиот број комерцијални банки во светот. Својот финансиски потенцијал банките го насочуваат во голем дел во потрошувачки кредити, станбени кредити, автомобилски кредити, кредитни картички, дозволени пречекорувања на тековни сметки и сл. Кредитирањето на населението, како носител на јавната потрошувачка, е императив за стимулирање на целокупната економска активност на земјата. Самиот процес на кредитирање на населението се одвива во повеќе фази и претставува комплексен микс на активности, кои се комплементарни, при што секоја од тие активности на свој начин придонесува за успешно спроведување на кредитирањето на населението.

Во насока на подобрување на своите услуги кон клиентите, банките можат да користат надворешни услуги во процесот на кредитирање, кои се вршат од страна на

професионални компании, специјализирани за одредени услуги, како инфо-центар услуги, услуги за наплата на побарувања, услуги на кредитно посредување и сл. И македонските банки користат вакви услуги, но во многу помал обем од банките во ЕУ. Токму од таа причина, преку елаборација на темата во овој труд, имајќи ја предвид нејзината актуелност, се даваат нови погледи на тоа како би требало да се развива кредитирањето на населението во Република Македонија.

Актуелноста на темата произлегува од самиот факт што во Република Македонија има малку постојна литература која ги обработува клучните теми на банкарскиот систем на земјата во областа на кредитирањето на население. Во таа насока, речиси и да не постои стручен или научноистражувачки труд кој подлабински ја обработува темата за кредитирање на населението од аспект на односите на банките со кредитните посредници и компании кои даваат надворешни услуги во рамките на активностите поврзани со кредитирањето на населението. Токму затоа, со овој труд да се даде нов квалитет во научно-теоретскиот третман на темата, со исклучително голема посветеност на практични и реални примери кои функционираат во пракса.

Имајќи предвид практичните искуства во земјава пренесени во трудот, од истражувачката компонента на овој труд произлегуваат препораки во насока на подобрување на практиките на кредитирањето на населението и посебно користењето на надворешни услуги во тој домен во банките во Република Македонија.

2. Содржина на дисертацијата

Докторската дисертација на кандидатот м-р Илија Псалтиров со наслов „Кредитирање на населението во Република Македонија со користење надворешни услуги и пласман на кредитни производи преку кредитни посредници“ има вкупно 290 страници. Основниот текст се состои од 283 страници, кои структурно се поделени на вовед, седум глави и заклучни согледувања, прилози, листа на табели, листа на графикони, листа на слики и користена литература. Прилозите се опфатени на 14 страници. Листата на табели содржи 15 табели, листата на графикони се состои од 30 графикони и листата на слики има 12 слики. Користената литература содржи 207 релевантни библиографски единици, закони, подзаконски акти и документи на меѓународни институции, текстови и материјали од списанија, стручни семинари и конференции, интернет-страници.

Воведниот дел ги содржи основните хипотези и целите на истражувањето, како и причините за поставувањето на оваа проблематика надолупнето со значењето на третираната проблематика како за науката, така и за практиката. Современите трендови на работење во банкарството бараат континуирано следење на случувањата во сферата на кредитирањето на населението. Тоа претпоставува дека банките треба да преземаат низа активности со цел привлекување на нови клиенти, нивно опслужување, следење и преземање на корективни акции. Активностите вклучуваат и анализа на можностите и резултатите од користење на надворешни услуги од професионални компании и пласман на кредитни производи преку кредитни посредници, со цел зголемување на нивото на квалитет што банките го нудат на своите клиенти во процесот на кредитирање на населението.

Првата глава на дисертацијата со наслов „Банкарскиот систем на Република Македонија“ дава осврт на структурата на банкарскиот систем во Република Македонија, основните функции на Народната банка на Република Македонија и на банките, односно штедилниците, финансиските активности кои тие ги вршат, органите на управување и сопственичката структура, како и концентрација и пазарното учество на банките. Банкарскиот систем претставува клучна алка во целокупниот финансиски систем на земјата, зафаќајќи околу 90% од вкупните средства на финансискиот систем.

Тоа укажува дека банките се основен финансиски интермедијатор во Република Македонија и имаат клучна улога во финансирањето на економскиот развој на земјата. Кандидатот врши анализа на степенот на финансиско посредување и кредитната активност на банките, но и на профитабилноста на банкарскиот систем. Воедно, дефинирани се и принципите на работење на банкарските институции како заокружување на темата обработена во оваа глава.

Втората глава „Планирање и организирање на кредитирањето на населението“ обработува прашања поврзани со подетална анализа на кредитирањето на населението, односно на неговите основните карактеристики, на процесот на планирање и организирање на кредитирањето на населението. Во ова тематско подрачје е направена анализа на пристапот на населението до банкарските услуги, а со тоа и до кредитите, односно подетално е елабориран целокупниот процес на активности кои ги превземаат или треба да ги преземаат банките со цел адекватно да го организираат кредитирањето на населението. Кандидатот наведува дека комплексноста на тој процес се огледа низ активностите кои го чинат хего, а се однесува на истражување на пазарот и анализа на конкуренцијата; дефинирање на планот за продажба и маркетинг или т.н. буџетирање; потоа, развој и организација на каналите на продажба; следење и анализа на продажните активности, односно подготовка на извештаи од продажбата, преку континуирано следење на движењето на пазарот на кредити со преземање на корективни акции, како и анализа на постпродажниот процес, како можност за обавување на вкрстена продажба (cross-selling) со нагласена грижа за клиентите (customer care), активности кои се тренд во развиените банкарски системи. Оттука, исклучително важно за кредитниот процес се активностите на планирање и организирање на самото кредитирање, од кои подоцна директно зависи резултатот од спроведените кредитни активности, односно пласманот на кредити за населението.

Третата глава од трудот насловена како „Систем на управување со кредитниот ризик при кредитирање на население“ ги опфаќа елементите на системот на ефикасно управување со кредитниот ризик. Кандидатот истакнува дека е неопходно јасно да се дефинира содржината на кредитната стратегија и политика, што подразбира дефинирање на целите, опис на видовите кредитни производи за население, определување на кредитните критериуми, како и детерминирање на лимитите за изложеност на кредитниот ризик. Без постоење на ефикасен систем на управување со кредитниот ризик, не е можно ниту ефикасно управување со кредитниот процес. Во тој контекст се презентирани и надлежностите и одговорностите кои во рамките на систем на управување со кредитниот ризик ги имаат како органите на надзор и управување, така и вработените во одделот за кредитирање на население во банките. Воедно, даден е критички осврт и на интерната контрола и внатрешната ревизија, кои што се исклучително важен сегмент во целиот систем на управување со кредитниот ризик. Кандидатот оправдано ги опишува карактеристиките кои треба да ги има еден менаџмент-информативен систем, што има клучна улога во современите процеси на управување.

Четвртата глава „Процес на управување со кредитниот ризик“ се фокусира на анализа на процесот на управување со кредитниот ризик, како една од носечките активности во работењето на секоја банка. Кандидатот го дефинира кредитниот процес и фазите кои го сочинуваат, почнувајќи од анализа на процесот на одобрување на кредити, класификација на изложеноста на кредитниот ризик (детална анализа на кредитоспособноста на клиентите), преку вршење на редовно следење на кредитите и активностите поврзани со наплата на побарувања, начините на управување со

проблематичните кредити, како и контролата и ревизијата што се вршат во процесот на управување со кредитниот ризик.

Во петтата глава насловена „Користење на надворешни услуги при кредитирање на населението во Република Македонија“ е направена сеопфатна анализа на користењето на надворешни услуги од страна на банките при процесот на кредитирање на население. Надворешните услуги, или во деловниот и банкарскиот свет познати под англискиот термин “outsourcing services”, се стручни услуги кои банките ги добиваат од компании кои се специјализирани за нивно организирање и спроведување, а се насочени кон подобрување на работните процеси, зголемување на ефикасноста и позитивните ефекти од работењето на банките. Во таа насока, кандидатот ги потенцира услугите кои банките ги добиваат во предпродажниот, продажниот и постпродажниот процес при кредитирање на населението, а посебно во користењето на надворешни телемаркетинг услуги преку инфо (контакт) центар, пласманот на кредити преку кредитни посредници, како и мониторингот, преднаплатата и наплатата на долговите. Врвните светски банки во многу сегменти користат услуги од надворешни субјекти, кои со својата професионална, како човечка, така и техничка инфраструктура, можат да овозможат високо ниво на услуги, со кои се подига квалитетот на работењето на банките, а пред сè квалитетот на сервис што им се нуди на клиентите, посебно во процесот на кредитирање. При тоа, кандидатот оценува дека нивото на услуга која што им се нуди на клиентите во домашните банки сè уште е неспоредливо пониско од она во поразвиените економии. Во Македонија постојат повеќе компании кои се стручни да даваат надворешни услуги на банките во разни фази од процесот на кредитирање на населението, а посебно преку Call Center. Услугите кои што се даваат од овие компании на банките во процесот на кредитирање на население се поделени во три групи, односно претпродажни (инфо или контакт центар услуги), продажни (телемаркетинг услуги) и постпродажни надворешни услуги (водење грижа за клиентите, а посебно услугите како мониторинг, пред-наплата и наплата на долгови). Со анализата на капацитетот на овие компании и да ги сервисираат банките и при продажни и пост-продажни активности кандидатот заклучува дека користењето на услуги од надворешен Call Center во оние сегменти на процесот на кредитирање на населението каде штотоа е можно, би било од огромен бенефит како за банките, така и за нивните клиенти.

Шестата глава со наслов „Пример за функционирање на кредитен посредник - КРЕДИТ 1“ се однесува на КРЕДИТ 1 кое како друштво за услуги, посредување и консалтинг, воедно е и прва професионално организирана компанија за кредитно посредување во Република Македонија согласно со Законот за заштита на потрошувачите при договори за потрошувачки кредити. Друштвото е едно од првите компании во земјата кое го има исполнето условот од Дирекцијата за заштита на лични податоци неопходна за работа со лични податоци на населението во различни сегменти, па и во финансискиот сектор. Во таа насока, кандидатот го прикажува профилот на компанијата и нејзината организациска структура, со акцент на клучните аспекти на функционирањето базирано на адекватна примена на соодветните прописи кои ја детерминираат областа на делување на компанијата. Исто така, кандидатот дава посебен осврт на видовите на услуги кои ги нуди и организира компанијата (посебно за банките), како и на резултатите од нејзиното досегашно работење. При тоа, кандидатот наведува дека бенефитите кои што ги добиваат сите инволвирани страни во процесот на кредитно посредување од страна на КРЕДИТ 1 може да се анализираат од четири аспекти: од аспект на банката, од аспект на клиентите – физички лица, т.е. корисниците на кредит, од аспект на трговците и продавачите на возила, како и од аспект на самата компанија, т.е. КРЕДИТ 1.

Во седмата глава со наслов „Анализа на надворешни услуги и услуги од кредитни посредници при кредитирање на население“, кандидатот ги анализира резултатите од анкетата која е спроведена со цел да се испита нивото и квалитетот на надворешните услуги кои ги добиваат банките во процесот на кредитирање на населението. При тоа, извршена е оценка на степенот на отвореност на банките и резултатите од користењето на надворешните услуги при кредитирањето на населението. Врз основа на дистрибуција на прашалник на стручни и одговорни лица во дел од домашните банки е добиена адекватна слика за отвореноста на банките кон користењето надворешни услуги, во насока на утврдување на реалните потреби за нивно користење и во иднина, а со цел подобрување на перформансите во работењето на самите банки, но и подобрување на нивото на услуги кои им се даваат на клиентите при процесот на кредитирање. Врз основа на добиените сознанија од реализираното практично истражување, кандидатот донесува одредени заклучоци во поглед на користењето надворешни услуги и услуги од кредитни посредници во процесот на кредитирање на населението и ефектите од таквиот начин на соработка. Иако со истражувањето кандидатот заклучува дека банките имаат релативно позитивен став кон користењето надворешни услуги и услуги од кредитни посредници, сепак македонските банки не ги користат. Имено, поголем дел од банките немаат ниту свој Call Center, ниту пак користат услуги од надворешен Call Center, што во современото функционирање на банките според кандидатот е незамисливо и претставува голем хендикеп во нивното работење. Најголема активност во поглед на користењето на надворешни услуги има кај наплатата на долговите од корисниците на кредити, за кое кандидатот утврдува дека има позитивното искуство на банките во Република Македонија.

Во заклучните согледувања кандидатот м-р Илија Псалтиров ги сублимира постојните практики и искуство во кредитирањето на населението и при тоа користење на надворешни услуги. Кандидатот заклучува дека нивото на услуга што им се нуди на клиентите во домашните банки сè уште е неспоредливо пониско од она во поразвиените економии. Кандидатот заклучува дека би било од голема полза формирањето на посебен независен орган/и од страна на државата за регулирање на работењето на кредитните посредници, давањето специјални дозволи или лиценци за обавување на таа дејност, како и за вршење на континуиран надзор врз нив. Така би се заокружило во целост институционалното дејствување на кредитните посредници, кои, пак, во иднина би требало да имаат многу поголемо учество во сервисирање на банките и на нивните клиенти, во процесот на кредитирање на населението.

Кандидатот заклучува дека користењето надворешни услуги и услуги од кредитни посредници е исклучително позитивно, зашто на таков начин се зголемува можноста за зголемување на ефектите од работењето, посебно за унапредување на продажбата на кредитни производи преку своевиден нов канал на продажба. На тој начин не само што се развива нов канал на продажба, туку се освојуваат и нови пазарни сегменти, се привлекуваат нови клиенти, а се дава придонес и кон унапредувањето на односите со постојните клиентите, што влијае во целост на зголемување на репутацијата на самата банка и на пораст на вкупното кредитно портфолио. Со своето know-how и специјализираноста која што ја поседуваат тие, може да се даде значаен придонес во остварувањето подобри продажни резултати, во зголемувањето на репутацијата на самите банки, како и воопшто, во подигањето на квалитетот на услуги кон клиентите на банките.

3. Оцена и предлог

Врз основа на внимателно проучување на изнесената содржина на докторската дисертација на кандидатот м-р Илија Псалтиров со наслов „Кредитирање на населението во Република Македонија, со акцент на користење надворешни услуги и пласман на кредитни производи преку кредитни посредници“, Комисијата оцени дека докторската дисертација се одликува со оригинален приод на истражување и е исклучително содржаен и комплексен труд. Докторската дисертација обработува современа и актуелна проблематика од областа на банкарскиот манаџмент.

Дисертацијата се одликува со оригинален пристап кон дефинираниот проблем на истражување и мошне успешно ги инкорпорира научниот и апликативниот третман на кредитирањето на населението и користењето на надворешни услуги во тој процес. Трудот заслужува посебно внимание пред сè и поради неговата актуелност и методолошкиот пристап во истражувањето кој може да се оцени како интегрален, целисходен и исцрпен според обемот на обработениот материјал користен во истражувањето. Концепциски, дисертацијата претставува заокружен систематски приказ на теоретските и практичните искуства од сферата на кредитирањето на населението.

Имајќи ги предвид изнесените ставови, Комисијата беше едногласна во заклучокот дека кандидатот м-р Илија Псалтиров во својата докторска дисертација под наслов „Кредитирање на населението во Република Македонија со користење надворешни услуги и пласман на кредитни производи преку кредитни посредници“ целосно успеал да одговори на предизвикот што го поставил при дефинирањето на предметот на истражување. Појдовните тези успева мошне успешно да ги развие, со аргументирани заклучоци, со свои оригинални ставови и со јасни препораки за развојот на кредитирањето на населението од страна на банките во Република Македонија.

Врз основа на претходното, Комисијата му предлага на Советот на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати извештајот со позитивна оцена за поднесената докторска дисертација „Кредитирање на населението во Република Македонија со користење надворешни услуги и пласман на кредитни производи преку кредитни посредници“ и

2. на кандидатот м-р Илија Псалтиров да му се дозволи јавна одбрана на докторскиот труд.

Скопје, 23 октомври 2012 година

Комисија за оцена и одбрана на
докторската дисертација

1. _____
/Д-р Евица Делова-Јолевска/ с.р.

2. _____
/Д-р Биљана Ангелова/ с.р.

3. _____
/Д-р Верица Јанеска/ с.р.

4. _____
/ Д-р Климентина Попоска / с.р.

5. _____
/Д-р Наташа Данилоска /с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО ВИШ ЛЕКТОР ПО ТУРСКИ ЈАЗИК ПРИ ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ" ВО СКОПЈЕ

Наставно - научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески" во Скопје, на својата триесет и првата редовна седница одржана на 3.10.2012 година, избра Рецензентска комисија во состав: д-р Фадил Хоџа, доцент, д-р Димитар Пандев, редовен професор и д-р Агим Пољоска, редовен професор, во врска со пријавата на м-р Сена Ариф-Шешум на конкурсот за избор во звањето виш лектор по предметот турски јазик.

Заблагодарувајќи се за довербата, чест ни е на Наставно - научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески" во Скопје да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на еден виш лектор по предметот турски јазик објавен во весниците „Нова Македонија" и „Лајме" се пријави м-р Сена Ариф-Шешум.

Биографски податоци

М-р Сена Ариф-Шешум е родена во Охрид на 28.10.1959 г. Основно и средно образование, со континуиран одличен успех, завршила во Охрид.

Дипломирала на Филолошкиот факултет во Скопје, на Катедрата за англиски јазици книжевност во 1982 г. На истиот Факултет, во 1984 г. дипломирала и на Катедрата за турски јазик и книжевност.

Од 1984 до 1986 работела како наставник по англиски и турски јазик во ОУ „Братство и единство" во Охрид.

Почнувајќи од септември 1986 г. се вработила на Филолошкиот факултет, како помлад асистент на Катедрата за турски јазик и книжевност. На истата Катедра ќе биде ангажирана со вежби: фонетика, морфологија, синтакса, методика, турски јазик под Ц 1 и 2. (вкупно 12 часа).

Во јуни 1994 г. на Филолошкиот факултет „Блаже Конески" ја одбранила магистерската теза „Македонските пословици и поговорки од турско потекло кај Марко Цепенков" под менторство на приф. д-р Томе Саздов.

Истата година е избрана за лектор по турски јазик на Катедрата за турски јазик и книжевност.

Наставно - образовна дејност

М-р Сена Ариф-Шешум веќе од 1998 г. е избрана во звањето виш лектор по турски јазик на Катедрата за турски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Во текот на нејзината работа при Катедрата за турски јазик и книжевност од 1994 до 1998 год. беше ангажирана како секретар на Катедрата за турски јазик. Во текот на нејзината професионална работа како виш лектор по турски јазик на Катедрата за турски јазик и книжевност секогаш беше ангажирана во наставата со 14, односно со по 16 часа неделно по предметите;

- турски јазик, 1. 2. 3. и 4. година за групата немајчин;
- турски јазик под Ц, 1. и 2. година;
- теорија и техника на литературно деловно технички превод, 3. година;
- писмено и усно изразување во 3. и 4. година.

Стручно усовршување

Кандидатката м-р Сена Ариф-Шешум, од нејзиниот последен избор како виш лектор па се до денес, учествувала на повеќе домашни и странски семинари за стручно и професионално усовршување:

-ТОМЕР, Анкара, 2009 г., со тема "Тешкотиите на изучување на турскиот јазик како странски во високото образование од страна на македонските говорители (дискусии околу учебниците што се во употреба - нивните квалитети и потреба од промени)";

-Истанбул, 2011 г., во организација на Министерството за образование на Р. Турција - сектор за изучување на турскиот јазик надвор од Република Турција и организацијата ТИКА на тема: „Развојот во образованието и културна споделба“;

- од 9 до 24 јули 2011 г., во Истанбул, Сена Ариф имаше презентација во секција на тема "Македонија и еостојбите на образованието на турски јазик на сите нивоа во РМ".

Учество во симпозиуми, научни собири, конференции и др.

М-р Сена Ариф-Шешум има објавено исто така и голем број на научни трудови со компаративна содржина, како и анализи на состојбите во турскиот јазик како немајчин јазик во рамките на високото образование. Во рамки на тркалезни маси, научни собири и конференции, најчесто темите опфаќале анализи од фразеологија, семантика и лексикологија. Повеќето трудови даваат и примери од турските и македонските пословици и поговори.

Учество на традиционалниот меѓународен симпозиум и фестивал - ХИД- БАХ- ШЕН - Чалакли Валандово. Овие активности се реализираат во соработка со Фолклорниот институт на Анкара, Р.Турција.

2008, на 13. Меѓународен симпозиум на турската култура - Валандово, на тема "Народни творби со тематика пролет и јурѓовденски обичаи".

2009, на 14. Меѓународен симпозиум на турската култура - Валандово, на тема "Фолклорот и современиот живот - придобивки и отстапки".

Мај 2009, Скопје, меѓународен симпозиум: Влијанието на турскиот јазик врз балканските јазици, во организација на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје и МАТУСИТЕБ, на тема "Турските елементи во македонската литература - фолклор, поезија и проза, неизбежни семантички форми".

2010, на 15. Меѓународен симпозиум на турската култура во Скопје, на тема "Пролет, зелено, Ѓурѓовден како примери во ритуалите и песните за Ѓурѓовден".

2011, на 16. Меѓународен симпозиум на турската култура во Скопје, на тема "Манин (кратки поетски творби) во врска со жената и девојката во турската и македонската народна литература.

2012, на 17. Меѓународен симпозиум на турската култура во Скопје.

Учество на 2. Меѓународен симпозиум во Р.Северен Кипар - Лефкоша, 31.10 -3.11.2011 г., во организација на ТМТсо посета на 3 универзитети во Р. Северен Кипар, со реферат презентирани во американскиот универзитет во Лефкоша – „Медиумите на турски јазик во РМ и учебниците“.

Учество на меѓународен собир, 15-20 2011 јуни, Призрен, Косово - Собирна евроазиски образовни синдикали UAEEB -усна презентација и дискусија.

Анталија ноември 2011 г., меѓународен симпозиум во организација на КИБАТЕК - "Есен во поезијата", кадешто се претставени од страна на Сена Ариф Шешум поети од РМ кои творат на турски и македонски јазик, а ја имаат есента како тема (компаративна студија).

Скопје, 2011 г., Ататурк-симпозиум, Дом на АРМ, тема: "Ататурк и значењето на образованието" - зборникот е во печат.

2010, научен собир "Животот и делото на Фахри Каја", Филолошки факултет, Катедра за турски јазик и книжевност, со реферат: "Преводите на делата на Фахри Каја и можни перспективи". За потребите на научниот собир, Сена Ариф Шешум изврши и превод на 4 поетски творби на Фахри Каја.

Учество на 7. Меѓународен Ататурк-конгрес, 17-22 октомври 2011, МАНУ, со темата: Правата на жените и нивното образование во реформите на Ататурк. Под покровителство на претседателот на Р. Македонија Н.Е. Ѓорге Иванов и Претседател на Р. Турција Н.Е. Абдулах Ѓул, во организација на МАНУ и АТАМ (истражувачки центар за Ататурк) - темата се презентираше на англиски јазик.

10 ноември 2011 год., Дом на АРМ, конференција: Во спомени на Ататурк, со реферат: "Изјаснувањата на странските дипломати, книжевници, новинари и мислители за Ататурк" .

Стручни трудови и преводи

М-р Сена Ариф-Шешум има извршено поголем број на симултани преводи при посети на делегации на РМ, како и делегации во посета на Филолошкиот факултет, и високи државни делегации и претставници од образованието на Р.Турција во посета на УКИМ. Исто така, таа има учествувано на повеќе форуми и тркалезни маси како во земјата така и во странство.

Во областа на лектурирањето и преведувањето има широка лепеза на преводи, почнувајќи од учебници, раскази, песни, па се до судски и официјални документи за разна намена и за различни институции кај нас.

Превод на текст (12 страници) за потребите на Заводот за социјални дејности, Скопје, РМ: "На децата им се потребни луѓе како Вае, ча детето му е потребно семејство".

Сена Ариф-Шешум има работено на повеќе преводи на текстови од турски на македонски и обратно, покрај книжевните и лингвистичките текстови има работено на преводи за Заводот за социјални дејности на Р. Македонија.

8.9.2011 - Истанбул, симултан превод и конферансие на Прославата на 20-годишнината од независноста на РМ, во организацијана конзулатот на РМ во Истанбул, Турција, за ангажманот Сена Ариф официјално беше повикана од конзулот на РМ во Р.Турција.

Лектура на книгата "Пијанистичката уметност во РМ 1945-2003 година", автор: Аида Ислам.

Претседател и член во комисиите за оценка на ракописите за учебници на Турски јазик во основно и средно образование - при Министерство за Образованије на Р.М - биро за развој на образованието и педагошкиот совет.

Исто така е и рецензент на еден учебник по турски јазик, како и рецензент на две книги кои конкурираат пред Министерството за култура - 2012, "Илјада солзи за едно љубовно писмо" од Николина Василевска и книга на проф. д-р Елена Јованова – Грујовска, "Македонски и албански пословици - паралели".

Стручно-апликативна дејност

М-р Сена Ариф-Шешум е член и дописник во повеќе комисии, во разни домашни и странски културни и литературни списанија, во различни невладини организации и во разни државни институции.

Преставник-дописник е од Македонија на меѓународното списание: Гунцел Санат Аланија-Анталија Турција. Списанието е со фактор на влијание.

Член била во 16 комисии за одбрана на докторски трудови при Катедрата за турски јазик.

Член била на ННС.

Член била на комисијата за попис на библиотечен фонд во 2008 година.

Член била на централната пописна комисија при Филолошкиот факултет во 2010 година.

Во 2011- член на Комисијата при Кабинетот на претседателот на РМ г. Ѓорге Иванов: "Комисија за одликувања". Комисијата одлучува за доделување на ордени, ордени за заслуги, медали, пофалмици на личности од Македонија и од другите земји. Членовите на Комисијата се назначени лично од претседателот на РМ и има вкупно 17 члена.

Евалуација на нивото на познавање на турскиот јазик кај кандидати на кои Филолошкиот факултет им издава потврда за познавање на турскиот јазик како странски јазик (три кандидати).

Сена Ариф-Шешум е предложена во Комисијата при Филолошкиот факултет: редакција и превод на студентските трудови при зборникот кој ќе се издава на Филолошкиот факултет.

Во 2012 г. при министерството за образованије на РМ, Биро за развој на образованието, назначена е за независен читач на матурските тестови по турски јазик и книжевност за првиот и вториот уписан рок (два теста).

ЗАКЛУЧОК

Од гореизложеното се гледа дека м-р Сена Ариф-Шешум со успех ја изведува наставата по турски јазик и тоа на повеќе студиски години.

Посебно внимание заслужува ангажманот и на другите предмети кои м-р Сена Ариф ги изведува на Катедрата. Ангажман кој бара стручна подготовка за успешно да одговори на сложените наставни задачи и предизвици. Научно-стручните трудови сведочат за преданоста на авторката на проблематиката од областа на јазикот. Перманентно работи на сопственото стручно и научно усовешување. Компаративните анализи и прикази се од посебен интерес. Работата на полето на преводот - книжевен, симултан и консекутивен се доказ за одличното познавање на трите јазици (турски македонски и англиски).

Врз основа на погоре изложеното и вреднувањето на нејзините активности, чест ни е да му предложиме на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ да ја избере м-р Сена Ариф-Шешум во звањето виш лектор по предметот турски јазик.

Рецензентска комисија

1. Доц. д-р Фадил Хоџа, с.р.
2. Д-р Димитар Пандев, редовен професор, с.р.
3. Д-р Агим Пољоска, редовен професор, с.р.

Скопје, 30.10.2012

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Сена Екрем Ариф - Шешум

(име, татково име и презиме)

Институција:

Филолошки факултет "Блаже Конески" – Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област:

јазик – турски јазик и книжевност

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред.број	Назив на активноста	Поени
1.	Зимски семестар 2008/2009	
	Современ турски јазик за групата немајчин 1 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 3 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 7 (4+0)	2.4
	Теорија и техника на превод – мајчин и немајчин 1 (2+2)	2.4
2.	Летен семестар 2008/2009	
	Современ турски јазик за групата немајчин 2 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 4 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 8 (4+0)	2.4
	Теорија и техника на превод – мајчин и немајчин 2 (2+2)	2.4
3.	Зимски семестар 2009/2010	
	Современ турски јазик за групата немајчин 1 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 3 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 7 (4+0)	2.4
	Теорија и техника на превод – мајчин и немајчин 1 (2+2)	2.4
4.	Летен семестар 2009/2010	
	Современ турски јазик за групата немајчин 2 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 4 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 8 (4+0)	2.4
	Теорија и техника на превод – мајчин и немајчин 2 (2+2)	2.4
5.	Зимски семестар 2010/2011	
	Писмено и усно изразување 1 (2+2)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 3 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 5 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 7 (4+0)	2.4
6.	Летен семестар 2010/2011	
	Писмено и усно изразување 2 (2+2)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 4 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 6 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 8 (4+0)	2.4
7.	Зимски семестар 2011/2012	
	Писмено и усно изразување 1 (2+2)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 1 (4+0)	2.4

	Современ турски јазик за групата немајчин 3 (2+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 5 (2+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 7 (4+0)	2.4
8.	Летен семестар 2011/2012	
	Писмено и усно изразување 2 (2+2)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 2 (4+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 4 (2+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 6 (2+0)	2.4
	Современ турски јазик за групата немајчин 8 (4+0)	2.4
9.	Консултации со студенти	
	Зимски семестар 2008/2009 (4 X 30 студенти = 120 студенти X 0.002)	0.24
	Летен семестар 2008/2009 (4 X 25 студенти = 100 студенти X 0.002)	0.2
	Зимски семестар 2009/2010 (4 X 24 студенти = 96 студенти X 0.002)	0.192
	Летен семестар 2009/2010 (4 X 24 студенти = 96 студенти X 0.002)	0.192
	Зимски семестар 2010/2011 (4 X 20 студенти = 80 студенти X 0.002)	0.16
	Летен семестар 2010/2011 (4 X 20 студенти = 80 студенти X 0.002)	0.16
	Зимски семестар 2011/2012 (5 X 30 студенти = 150 студенти X 0.002)	0.3
	Летен семестар 2011/2012 (5 X 30 студенти = 150 студенти X 0.002)	0.3
10.	Подготовка на нов предмет	
	- предавања (4 X 1)	4
	- вежби (4 X 0.5)	2
11.	Член на комисија за одбрана на дипломска работа (18 кандидати X	1.8
	ВКУПНО	91.144

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред.број	Назив на активноста	Поени
1.	Учество во научен/стручен собир, усна презентација (4 X 1)	4
2.	Труд објавен во зборник на трудови од научен собир (4 X 2)	8
3.	Секциско предавање на научен собир со меѓународно учество (4 X 2)	8
4.	Учество на научен/стручен собир со реферат	
	- усна презентација (9 X 1)	9
	ВКУПНО	29

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред.број	Назив на активноста	Поени
1.	Рецензент на учебник	
	- за основно образование (5 учебници X 0.5)	2.5
	- за средно образование (1 учебник X 0.5)	0.5
2.	Рецензии за книги (2 рецензии X 1) на конкурс во Министерство за	2
3.	Претседател на Комисија за оцена на подобност на ракопис за учебник за печатење – основно образование (5 X 1)	5
4.	Член на меѓународна жири-комисија, 2011, Хид-Бах-Шен, фолклорен натпревар	2
5.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот, 2012, презентација на	0.5
6.	Евалуација на пиво на познавање на турскиот јазик кај кандидати на кои Филолошкиот факултет им издава потврда за познавање на турскиот јазик (4 X 1)	4
7.	Лектура на турски јазик на учебник/книга (2 X 1)	2
8.	Превод	

	- предавање на институции од јавен интерес, културно-информативни центри, симултан превод при посета на амбасади (Амбасада на Р.Турција во Скопје со членови од факултетската управа и шефови на катедри), делегации на УКИМ и Филолошки факултет “Блаже Конески“ (10 X 0.5)	5
	Дејности од поширок интерес	
1.	Студиски престој во Р.Турција, 2009, Анкара -ТОМЕР и 2011. Истанбул –семинар (2 X 0.5)	1
2.	Член на факултетска комисија (4 X 0.5)	2
	- Централна пописна комисија при Факултетот	
	- ННС	
	- Пописна комисија за библиотечниот фонд при Катедрата	
	- Редакциски одбор и превод – мултилингва	
3.	Министерство за образование, Педагошки совет за развој на образованието - независен читач на матурските прашања за двата рока, мај и септември 2012 (2 X 3)	6
4.	Подготовка на национални документи – МВР пасошка служба, член во Комисија за правилна ортографија на турските имиња и презимиња (2 X 2)	4
5.	Член на Комисијата за доделување одликувања од страна Претседателот на РМ – медали, ордени, ордени за храброст, почесни одликувања на странски дипломати, лица и институции (2 X 1)	1
6.	Член на МАТУСИТЕБ 2008-2012 (4 X 1)	4
7.	Дописник во меѓународното списание ГУНЦЕЛ САНАТ, научно списание со фактор на влијание	1
8.	8.9.2011 – Истанбул, симултан превод и конферансије на прославата на 20- годишнината од независноста на РМ, во организација на конзулатот на РМ во Истанбул, Турција	3
	ВКУПНО	45.5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	91.144
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	29
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	45.5
ВКУПНО	165.644

Членови на Комисијата

1. Д-р Фадил Хоџа, претседател, с.р.
2. Д-р Димитар Пандев, редовен професор, член, с.р.
3. Д-р. Агим Пољоска, редовен професор, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО РЕДОВЕН ПРОФЕСОР ОД ОБЛАСТА **МАЈЧИН ЈАЗИК СО КУЛТУРА НА ИЗРАЗУВАЊЕТО И ПИСМЕНОСТА**, ПО ПРЕДМЕТОТ: *АЛБАНСКИ ЈАЗИК СО КУЛТУРА НА ИЗРАЗУВАЊЕТО*, ЗА СТУДИСКИТЕ ГРУПИ ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА И ПРЕДУЧИЛИШНО ВОСПИТАНИЕ, НА АЛБАНСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК НА ПЕДАГОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Наставно - научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје, на својата редовна седница одржана на 11. 9. 2012 година, донесе одлука бр. 02-460/4 од 14. 9. 2012 година, за формирање Рецензентска комисија за изготвување реферат за избор во сите наставно-научни звања, по конкурсот објавен во весниците “Дневник” и “Коха” од 24. 8. 2012 година од областа мајчин јазик со култура на изразувањето и писменоста, по предметот албански јазик со култура на изразувањето, за студиските групи одделенска настава и предучилишно воспитание, на албански наставен јазик, во состав:

1. проф. д-р Ремзи Несими, претседател;
2. проф. д-р Агим Пољоска, член;
3. проф. д-р Аслан Хамити, член.

На конкурсот за избор во сите наставно-научни звања од областа мајчин јазик со култура на изразувањето и писменоста, по предметот албански јазик со култура на изразувањето, за студиските групи одделенска настава и предучилишно воспитание, на албански наставен јазик, објавен во весниците “Дневник” и “Коха” од 24. 8. 2012 година, единствен пријавен кандидат е д-р Вехби Кадриу, долгогодишен наставник по овој предмет.

Откако ги анализираваме доставените материјали од страна на кандидатот, имаме чест и задоволство на Наставно - научниот совет на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ во Скопје да му го доставиме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци на кандидатот

Вехби Кадриу е роден на 31. 12. 1958 година во с. Гајре – Тетовско. Основното училиште и средното образование ги завршил во Тетово. Во учебната 1976/77 година се запишал на Филолошкиот факултет при Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” на групата албански јазик и книжевност, каде што дипломирал во 1981 година со среден успех 8,36. По дипломирањето, најпрвин се вработил при РТВ во Скопје, емисии на албански јазик во својство на лектор, додека во периодот од март 1983 до април 1988 година работел, исто така, како лектор во Редакцијата на весникот на албански јазик “Флака е

велацеримит” при НИП РО “Нова Македонија” – Скопје. Во учебната 1988/89 година, Вехби Кадриу е избран за наставник по предметите албански јазик со култура на говорот и литература за деца при Педагошката академија “Св. Климент Охридски” во Скопје.

Постдипломските студии, отсек: лингвистика ги завршил при Филолошкиот факултет на Универзитетот во Приштина. Магистерската теза ја одбрал на Филолошкиот факултет пред Државна комисија при Институтот за историја и филологија на Универзитетот во Тирана – Р. Албанија, во 1992 година и се стекнал со академското звање кандидат на филолошки науки. Согласно со одлуката на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет во Скопје, донесена на 15. редовна седница одржана на 17. 2. 1993 година, издадената диплома е нострифицирана, со што кандидатот Вехби Кадриу се стекнал со звањето *магистер на филолошки науки*.

На 24. 9. 1998 година, м-р Вехби Кадриу се стекна со звањето доктор на филолошки науки при Универзитетот во Тирана – Р. Албанија. Докторатот на м-р Вехби Кадриу е нострифициран на 28. 8. 2002 година со одлука бр. 09-3765/1 од Министерството за образование и наука на Р. Македонија, со што кандидатот се здоби со научен степен *доктор на филолошки науки*. Од периодот 1998-2002 година, д-р Вехби Кадриу при Педагошката академија во Скопје беше избран во наставното звање предавач. Со трансформацијата на Педагошката академија во Педагошки факултет, д-р Вехби Кадриу во 2002 година е избран во наставното-научното звање доцент по предметот албански јазик со култура на изразувањето.

Од 16. 1. 2008 година до денес, д-р Вехби Кадриу е избран во наставно-научното звање вонреден професор од областа мајчин јазик со култура на изразувањето, за групите одделенска настава и предучилишно воспитание на албански наставен јазик, која должност сè уште ја извршува.

Стручно-научни остварувања

Со вредни реферати и прилози, д-р Вехби Кадриу учествувал на разни собири, конференции и симпозиуми, ставајќи посебен акцент врз развојните процеси на наставата по албански јазик и книжевност, а во ред други ја расветлува проблематиката на образовниот процес на албански наставен јазик, посебно во предучилишното и основното образование во Р. Македонија. Од нив како позначајни ги сметаме стручно-научните трудови: „Осврт кон терминологијата во учебниците на албански јазик во Р. Македонија“ на научната конференција „Состојбите и развојот на албанската терминологија – проблеми и обврски, организирана од Академијата на науките на Албанија и од Академијата на науките и уметностите во Косово, одржана во Тирана на 19. 6. 2009 год. (издадено и како посебна збирка на трудови, Тирана, 2009 год.); учество со соопштение „Гледишта и ставови на акад. Јани Томаи за албанската фразеологија“ на меѓународната научна конференција „Придонесите на акад. Јани Томаи во истражувањата за апликативната и контрастивната лингвистика“, организирана и одржана во Универзитетот „Фан Ноли“ во Корча,

Албанија, на 20-21 мај 2010 год., објавен во збирка трудови, Корча, мај 2011, стр. 141-146 и др.

Кандидатот д-р Вехби Кадриу е доста плоден и успешен и во полето на учебникарството за сите нивоа на образованието: од основно, средно и универзитетско ниво за наставата по албански јазик и литература. Од нив izdelуваме: автор на позитивно рецензиран универзитетски учебник – *Албански јазик со култура на изразувањето 1* (Билтен на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, бр. 1036 од 15. 8. 2012 год.; Одлука бр. 02-347/13 од 27. 6. 2012 год.; автор на позитивно рецензиран универзитетски учебник – *Албански јазик со култура на изразувањето 2* (Билтен на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје, бр. 1036 од 15. 8. 2012 год.; Одлука бр. 02-347/13 од 27. 6. 2012 год.

Во рецензијата на универзитетскиот учебник “Албански јазик со култура на изразувањето 1”, меѓу другото, е подвлечено дека: “Ракописот за учебник од авторот д-р Вехби Кадриу според реализираната содржина целосно ги задоволува предвидените барања на наставниот план и програма за студентите од групата одделенска настава и предучилишно воспитување на албански наставен јазик на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје. Овој труд претставува заокружена наставно-научна дејност во едукативниот процес. Содржината на учебникот има научна, стручна и дидактичко-методолошка заснованост која е во контекст со современите образовни текови на академските барања за обработка на теориските и практичните наставни содржини. Покрај ова, ракописот претставува прв учебник по предметот албански јазик со култура на изразувањето на албански наставен јазик во Република Македонија, што претставува наставно помагало со кое наставната материја по овој предмет ќе се совладува потемелно, полесно и поефикасно. Изборот на темите, поднасловите, како и изборот на примерите и илустрациите во учебникот соодветствуваат на наставната програма. Овој ракопис претставува стручно-научно и педагошко дело изработено со одговорност, научен критериум и точност. Предложениот ракопис ги задоволува потребните критериуми на еден универзитетски учебник. Учебникот во ракопис е напишан во разбирлив стил, со што се овозможува лесно совладување на содржинскиот корпус...”

Кандидатот д-р Вехби Кадриу, освен со двата високошколски учебника се јавува и како коавтор на неколку учебници за средно и основно деветгодишно образование, како и на одреден број вредни прирачници, од кои ги издвоивме: коавтор на учебникот „Албански јазик и книжевност 1“ за прв клас средно стручно образование (автор на делот за јазикот и граматиката, стр. 153-239), Албас-Тетово, 2008 год. (второ издание 2010 год.); коавтор на учебникот „Албански јазик 2“ за второ одделение на 9-годишно основно образование, Албас-Тетово, 2008 год. (I издание, II и III издание во 2010 и 2012); коавтор на учебникот „Албански јазик 3“ за трето одделение на 9-годишно основно образование, Албас-Тетово, 2008 год. (I издание, II и III издание во 2010, 2011); коавтор на упаствата за употреба на учебникот „Албански јазик 2“ за II одделение на 9-годишно основно образование, Албас-Тетово, 2008 год.; коавтор на учебникот „Буквар за сите деца Албанци“, Албас-Тетово, 2009 год.; коавтор на Прирачникот за наставата по немајчин јазик за наставниците во основно, средно и високо образование, British Council, Скопје, 2011 год.; коавтор

на Прирачници за наставата во II одделение во 9-годишно основно образование (примери од наставната пракса за албански јазик), издадено од Биро за развој на образованието, Скопје, 2007 год.; коавтор на прирачници за настава во III одделение во 9-годишно основно образование (примери од наставната практика за албански јазик), издадено од Биро за развој на образованието, Скопје, 2008 год. и др.

Покрај ова, д-р Вехби Кадриу се истакнува и во полето на *преведувачката дејност*. Тој преведувал над 20 литературни дела, прикази, при што по овој повод ќе ги изделиме следниве преводи од македонски на албански јазик: Прирачник за наставата по мајчин јазик за наставниците во основно, средно и високо образование, British Council, Скопје, 2011 год, 124 стр.; Прирачник за раководење со училиштето, СЕА-проект, 2008 год., 150 стр.; Прирачник за имплементација на конвенцијата за правата на детето во единиците на локалната самоуправа, Хелсиншки комитет за човекови права во Р. Македонија, 2008 год., 50 стр. и др.

Д-р Вехби Кадриу се истакнува и со професионално, совесно и одговорно јазично уредување или рецензирање, како во: јазично уредување на учебникот „Дидактика на успехот“ од Џ. Мурати, 2011 год.; јазично уредување на верското дело „Книгата на фетваи“ од проф. д-р Мухаммед Сеид Рамадан ел – Бути, 2011 год., 520 стр.; лектор на делото „Албански виори“ (политички коментари и анализи) од М. Несими, Скопје, 2007 год., 310 стр.; лектор на делото „Текето Харабати во Тетово и нејзината историска и културна улога во минатото“ од д-р А. Вишко, Тетово, 2008 год.; лектор на изданието „Политичкиот профил на ПДП, настанувањето, сјајот и падот“ од проф. д-р Џ. Мурати, Тетово, 2011 год.; научен консулент за учебникот „Албански јазик 1“ од авторите М. Терова и И. Мустафа, Албас - Тетово, 2008 год. и сл.

Како надворешен професор извесно време работел на Југоисточниот европски универзитет во Тетово, Факултетот за менаџмент и информатички технологии во Скопје, а од 2006 година д-р Вехби Кадриу е ангажиран како стручњак од практиката за предметот преведување од македонски на албански јазик 1 и 2 на Катедрата за албански јазик и книжевност при Филолошкиот факултет “Блаже Конески” во Скопје.

Од своето вработување на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје, д-р Вехби Кадриу самостојно и компетентно ја изведува наставата по предметот албански јазик со култура на изразувањето. Во овој скоро тридецениски период, тој се стекна со богато воспитно-педагошко и стручно-научно искуство. Во изведување на наставата, д-р Вехби Кадриу постојано е во чекор со современите достигнувања и теоретските поставки на педагошката и лингвистичката наука, како и со примената на резултатите од методологијата на наставата по мајчин јазик, кои мошне успешно ги применува во наставата и во своите стручно-научни трудови. Од доменот на својата стручно-научна дејност, д-р Вехби Кадриу уште од самиот почеток на својата струка пројави особен интерес за одделни прашања на албанскиот стандарден јазик (нормата, чистотата, негувањето и практичната примена).

Педагошки остварувања

Д-р Вехби Кадриу е мошне активен во разни стручни и научно-образовни комисии на Факултетот и надвор од него. На Филолошкиот факултет “Блаже

Конески” во Скопје, уште како студент бил раководител на студентската организација при групата албански јазик и книжевност; а потоа потпретседател на Сојузот на здружението на наставниците по албански јазик и книжевност во Р. Македонија; постојан надворешен соработник на Републичкиот педагошки завод (сега Биро за развој на образованието) и член за изготвување на програмите за воспитно-образовната дејност во предучилишно воспитание и образование и за одделенска настава; советник на општина Тетово; член на Комисијата за составување на наставен план и програма за потребите на Југоисточниот европски универзитет во Тетово; член на државната матурска комисија при Министерството за образование и наука на Р. Македонија и сл.

Д-р Вехби Кадриу земал учество на бројни научни и научно-стручни тела, комисии и истражувачки проекти во земјава и во странство. Тој беше член на Комисијата за заеднички Буквар за сите Албанци, спроведен од стручњаци од Албанија, Косово, и Македонија, потоа член на примарниот тим на проектот Култура на живеење, спроведен од страна на Министерството за образование на Р. Македонија, претседател на Комисијата за изготвување на програмите по албански јазик за 9-годишно основно образование; неколкугодишен член на државната Комисија за матура; заменик-претседател на Испитната комисија за полагање на стручен испит по предметот албански јазик на приправници во основните училишта, при Министерството за образование и наука од 3. 1. 2011 год.; член на Националната комисија за учебници, формирана од Владата на Р. Македонија, на 4. 11. 2008 год.; член на Стручниот тим на Комисијата за стручно мислење за учебниците по албански јазик од прво до петто одделение основно образование, од 30. 9. 2010 год.; член на работната група на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ за ревидирање и проценка на Програмата за интегрирано образование во мултикултурни училишта во Република Македонија од 23. 6. 2011 год.; учесник на Проектот на УНИЦЕФ – Градење на капацитетите за јазична и математичка писменост за унапредување на резултатите од учењето кај учениците, одржан на 15-17 мај и 15-17 септември 2011 год. во Охрид; член на Комисијата на МЦГО за изготвување на компетенции за наставници по мајчин јазик (за предметот), 15. 9. – 1. 11. 2011 год. и др.

Ангажманот и интересирањето на д-р Вехби Кадриу во областа на педагошките науки се протегаат на широк план. Покрај наставата и обврските што ги има на Факултетот, д-р Вехби Кадриу пројавува голем интерес и за перманентно подготвување, усовршување и модернизација на воспитно-образовниот кадар на албански наставен јазик во Р. Македонија. Приложениот список на трудови тоа најдобро го илустрираат и го потврдуваат.

Во своето долгогодишно наставно искуство, кандидатот д-р Вехби Кадриу на многу стручен, научен, совесен и принципиелен начин ги извршувал сите наставни и воннаставни обврски. Тој се истакнал со својот ангажман и продолжува да ја гради својата кариера како наставник, стручњак, лингвист и интелектуалец.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Земајќи ги предвид успешната наставно-образовна работа, плодната научноистражувачка дејност и другите остварувања на кандидатот, може да се заклучи дека д-р **Вехби Кадриу** е солиден наставник и мошне плоден научен работник. Тој во своето долгогодишно наставно искуство на многу стручен, научен, совесен и принципиелен начин ги извршува сите наставни и воннаставни обврски.

Врз основа на гореизложеното, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет “Св. Климент Охридски” во Скопје да го избере д-р Вехби Кадриу во звањето **редовен професор** од областа мајчин јазик со култура на изразувањето и писменоста, по предметот *албански јазик со култура на изразувањето*, за студиските групи одделенска настава и предучилишно воспитание, на албански наставен јазик.

Скопје, 12. 10. 2012 год.

Рецензентска комисија

1. Проф. д-р Ремзи Несими, претседател с.р.
2. Проф. д-р Агим Пољоска, член с.р.
3. Проф. д-р Аслан Хамити, член с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

д-р Вехби Рахим Кадриу

Институција:

Универзитет „Св. Кирил и Методиј“
 Педагошки факултет „Св. Климент Охридски“ - Скопје

Научна област:

мајчин јазик со култура на изразувањето и писменоста

Предмети:

албански јазик со култура на изразувањето 1 и 2, диференцијална граматика на мајчин јазик, лексикологија со фразеологија, истажување во областа на јазикот и културата на говорот, методски модели на наставата по мајчин јазик и функционална писменост

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Назив на активноста			
Одржување на настава во прв циклус студии		Пред.	Поени
Албански јазик со култура на изразувањето, 2007/2008 – 2009/2010 (одделенска настава) – 4 сем. x 3.6 = 14.4	4+2	4	14.4
Албански јазик со култура на изразувањето, 2007/2008 – 2009/2010 (предучилишно воспитание) – 4 сем. x 3.6 = 14.4	4+2	4	14.4
Албански јазик 2 / МИТ – Скопје, 2008/2009	2+2	2	2.4
Албански јазик 3 / МИТ / - Скопје, 2009/2010	2+2	2	2.4
Албански јазик со култура на изразувањето, 2010/2011 – 2011/2012 (одделенска настава) – 4 сем. x 1.8 = 7.2	3+2	3	7.2
Албански јазик со култура на изразувањето, 2010/2011 – 2011/2012 (предучилишно воспитание) – 4 сем. x 1.8 = 7.2	3+2	3	7.2
Диференцијална граматика на мајчин јазик 2010/2011 – 2011/2012 (одделенска настава) – 2 сем. x 1.2 = 2.4	2+1	2	2.4
Лексикологија со фразеологија 2010/2011 – 2011/2012 (одделенска настава) – 2 сем. x 1.2 = 2.4	2+1	2	2.4
Лексикологија со фразеологија 2010/2011 – 2011/2012 (предучилишно воспитание) – 2 сем. x 1.2 = 2.4	2+1	2	2.4
Од втор циклус студии			
Методски модели на наставата по мајчин јазик и функционална писменост (вкупно 60 часа) – 2010/2011; 2011/2012			3
Истражувања во областа на јазикот и културата на говорот (вкупно 60 часа) – 2010/2011; 2011/2012			3
ВКУПНО			61.2
Одржување на вежби (лабораториски или изработка на			

семинарски труд)			
Диференцијална граматика на мајчин јазик 2010/2011 – 2011/2012 (одделенска настава) – 2 сем x 0.90 = 1.8		1	1.8
Лексикологија со фразеологија 2010/2011 – 2011/2012 (одделенска настава) – 2 сем x 0.90 = 1.8		1	1.8
Лексикологија со фразеологија 2010/2011 – 2011/2012 (предучилишно воспитание) – 2 сем x 0.90 = 1.8		1	1.8
Преведување од македонски на албански јазик 2 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011, 20011/2012 – 4 сем x 1.8 = 7.2	0+4	4	7.2
Преведување од македонски на албански јазик 3 2007/2008, 2008/2009, 2009/2010, 2010/2011, 20011/2012 – 5 сем x 1.8 = 9.0	0+4	4	9.0
ВКУПНО			21.6
Консултации со студенти (за девет семестри)		3795	7.59
Ментор на дипломска работа – 7 x 0.2 = 1.4		7	1.4
Член на комисија за оцена или одбрана на докторат -1 x 0.5 = 0.5		1	0.5
Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа – 35 x 0.1 = 3.5		35	3.5
Вкупно		3835	12.99
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ			
Вкупно			95.79

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Автор на позитивно рецензиран универзитетски учебник: <i>Албански јазик со култура на изразувањето 1</i> (Билтен на Универзитетот бр. 1036 од 15.8.2012 год.; Одлука бр.02-347/13 од 27.06.2012 год.	8
2.	Автор на позитивно рецензиран универзитетски учебник : <i>Албански јазик со култура на изразувањето 2</i> (Билтен на Универзитетот бр. 1036 од 15.8.2012 год.; Одлука бр.02-347/13 од 27.06.2012 год.	8
3.	Коавтор на учебникот „Албански јазик и книжевност 1“ за прв клас средно стручно образование (автор на делот за јазикот и граматиката, стр. 153-239), Албас-Тетово, 2008 год. (второ издание 2010 год.) .	6
4.	Коавтор на учебникот „Албански јазик 2“ за второ одделение на 9-годишното основно образование, Албас-Тетово, 2008 год. I издание, II и III издание во 2010 и 2012).	6
5.	Коавтор на учебникот „Албански јазик 3“ за трето одделение на 9-годишното основно образование, Албас-Тетово, 2008 год. I издание, новите изданија во 2010, 2011).	6
6.	Коавтор на упатствата за употреба на учебникот „Албански јазик 2“ за II одделение на 9-годишното основно образование, Албас-Тетово, 2008 год.	2
7.	Коавтор на учебникот „Буквар за сите деца Албанци“, Албас-Тетово, 2009 год.	6
8.	Коавтор на <i>Прирачникот за наставата по немајчин јазик</i> за наставниците во основно, средно и високо образование, British Council, Скопје, 2011.	6
9.	Коавтор на прирачници за наставата во II одделение во 9-годишното основно образование (примери од наставната практика за албански јазик), издадено од Биро за развој на образованието, Скопје, 2007 год.	2
10.	Коавтор на Прирачници за настава во III одделение во 9-годишното основно образование (примери од наставната практика за албански јазик), издадено од Биро за развој на образованието, Скопје, 2008 год.	2
11.	Учество со свој научен труд на тема „Осврт кон терминологијата на учебниците на албански јазик во Р. Македонија“, на научната конференција „Состојбите и развојот на албанската терминологија – проблеми и обврски, организирана од Академијата на науките на Албанија и од Академијата на	3

	науките и уметностите на Косово, одржана во Тирана на 19.6.2009 год. (издадено и како посебна збирка на трудови, Тирана, 2009 год.).	
12.	Учество со соопштение „Гледишта и ставови на акад. Јани Томаи за албанската фразеологија“ на меѓународната научна конференција „Придонесите на акад. Јани Томаи во истражувањата за апликативна и контрастивна лингвистика“, организирана и одржана во Универзитетот „Фан Ноли“ во Корча на 20-21 мај 2010 год., објавено во збирка трудови, Корча, мај 2011, стр. 141-146.	3
13.	Преводи од македонски на албански	
14.	Прирачник за наставата по немајчин јазик за наставниците по основно, средно и високо образование, British Council, Скопје, 2011 год, 124 стр.	3
15.	Прирачник за раководење со училиштето, СЕА-проект, 2008 год., 150 стр.	2
16.	Прирачник за имплементација на конвенцијата за правата на детето во единиците на локалната самоуправа, Хелсиншки комитет за човекови права во Р. Македонија, 2008 год., 50 стр.	2
	Јазично уредување или рецензент	
17.	Јазично уредување на магистерската теза „Педагошките идеи на Сами Фрашери“ на кандидатот Фатмире Алиу, 2008	1
18.	Јазично уредување на учебникот „Дидактика на успехот“ од Ц. Мурати, 2011 год.	1
19.	Јазично уредување на верското дело „Книгата на фетваи“ од проф. д-р Мухаммед Сеид Рамадан ел – Бути, 2011 год., 520 стр.	1
20.	Лектор на делото „Албански виори“ (политички коментари и анализи) од М. Несими, Скопје, 2007 год., 310 стр.	1
21.	Лектор на делото „Човекот – предизвик на мудроста“ (антологија на остроумна реч) од проф. д-р Ц. Мурати, Тетово, 2008 год.	1
22.	Лектор на делото „Текето Харабати во Тетово и нејзината историска и културна улога во минатото“ од д-р А. Вишко, Тетово, 2009 год.	1
23.	Лектор на изданието „Политичкиот профил на ПДП, настанувањето, сјајот и падот“ од проф. д-р Ц. Мурати, Тетово, 2011 год.	1
24.	Научен консулент за учебникот „Албански јазик 1“ од авторите М. Терова и И. Мустафа, Албас - Тетово, 2008 год.	0.5
25.	Прв рецензент на учебникот „Албански јазик и книжевност 4“ за реформираните гимназии, Албас – Тетово, 2010 год.	0.5
26.	Прв рецензент на делото „81 истакнати албански личности“ од проф. И. Жута, Скопје, 2011 год.	0.5
27.	Прв рецензент на монографијата „Професор, политичар и истражувач во областа на педагогијата“ (биографска скица за проф. д-р Целадин Мурати) од И. Јонузи-Кроси, Тетово, 2009 год.	0.5
28.	Рецензент на делото „Од народните извори на Полог“ од И. Касами, Тетово, 2008 год.	0.5
	НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	Вкупно 74.5

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. бр.	Назив на активност:	Поени
1.	Прв член на Комисијата за изготвување на нова наставна програма по албански јазик за прво одделение во деветгодишното основно образование, Биро за развој на образованието, Решение бр. 02-1801, од 24.4. 2007 год.	1
2.	Прв член на Комисијата за изготвување на наставна програма по албански јазик за второ одделение во деветгодишното основно образование, Биро за развој на образованието, Решение бр. 02-1801, од 24. 4. 2007 год.	1

3.	Прв член на Комисијата за изготвување на наставна програма по албански јазик за трето одделение во деветгодишното основно образование, Биро за развој на образованието, Решение бр. 02-1801, од 24. 4. 2007 год.	1
4.	Прв член на Комисијата за изготвување на наставна програма по албански јазик за четврто одделение во деветгодишното основно образование, Биро за развој на образованието, Решение бр. 02-1801, од 24. 4. 2007 год.	1
5.	Прв член на Комисијата за изготвување на наставна програма по албански јазик за петто одделение во деветгодишното основно образование, Биро за развој на образованието, Решение бр. 02-1801, од 24. 4. 2007 год.	1
6.	Прв член на Комисијата за изготвување на наставна програма по албански јазик за шесто одделение во деветгодишното основно образование, Биро за развој на образованието, Решение бр. 02-1801, од 24. 4. 2007 год.	1
7.	Прв член на Комисијата за иновирана наставна програма по албански јазик за прво одделение во осумгодишното основно образование, Биро за развој на образованието, Решение бр. 02-1801, од 24. 4. 2007 год.	1
8.	Прв член на Комисијата за изготвување на наставна програма по албански јазик за шесто одделение во основно образование (изборен предмет), Биро за развој на образованието, Решение бр. 02-6886, од 14. 12. 2007 год.	1
9.	Заменик председател на Испитната комисијата за полагање на стручен испит по предметот албански јазик на приправници во основните училишта, на министерот за образование и наука од 3.01.2011 год.	1
10.	Член на Националната комисија за учебници, формирана со Решение бр. 33-5651/3 од Владата на Р. Македонија, на 4.11.2008 год.	1
11.	Член на Стручниот тим на Комисијата за стручно мислење за учебници по албански јазик од прво до петто одделение основно образование, 30.9. 2010 год.	0.2
12.	Член на матичните комисии на Факултетот за менаџмент и за информациски технологии (МИТ), Скопје, 2008 год.	2
13.	Член на Комисија за изработка на Елаборат за отворање на студиска група по библиотекарство при Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“, Одлука бр. 02 – 279/1 од 19.06.2008 год.	0.5
14.	Член на Комисија за реформа и промена на студиските програми при Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“, Одлука бр. 02 – 236/1 од 20.5.2008 год.	0.5
15.	Член на Рецензентска комисија за изготвување реферат за избор во соработничко звање асистент, Одлука бр. 02 – 370/1 од 10.10.2007 год.	0.2
16.	Член на Рецензиона комисија за утврдување на подобноста на кандидатот м-р Љуљзим Адеми за научна работа и за одобрување на тема за изработка на докторска дисертација, Одлука бр. 09 – 1439 /3 од 25.12.2008 год.	0.2
17.	Претседател на Рецензентска комисија за избор на м-р Љуљзим Адеми во звањето асистент по предметот албански јазик и култура на изразувањето, 24.2.2009 год.	0.2
18.	Член на Рецензентска комисија за изготвување реферат за избор во сите наставно-научни звања на д-р Лулзим Алиу, Одлука бр. 02 – 175 /3 од 25.3.2011 год.	0.2
19.	Член на Рецензентска комисија за избор во сите наставно-научни звања, Одлука бр. 02-341/1 од 17.9.2008 год.	0.2
20.	Член на Рецензентска комисија за одбрана на докторската дисертација „Стандардниот албански јазик во медиумите на албански јазик во Република Македонија, Република Албанија и Косово“, на м-р Љуљзим Адеми, одбранета на 22.12.2011 год.	0.5
21.	Член на работната група на Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ за ревидирање и проценка на Програмата за интегрирано образование во мултикултурни училишта во Република Македонија, 23.6.2011 год.	0.5
22.	Член на Уредувачкиот одбор на Монографијата за св. Климент Охридски, од страна на д-р Виолета Мартиновска, Одлука бр. 02-449/1 од 22.9.2010	0.5

	год.	
23.	Претседател на Комисијата за спроведување на тестирањето на кандидатите за утврдување на способностите за студирање на албански наставен јазик при Педагошкиот факултет „Св. Климент Охридски“ за учебните 2008/09, 2009/10, 2010/11, 2011/12 и 2012/13 година. 5 год. x 0.5 = 2.5	2.5
24.	Учесник на проектот на УНИЦЕФ – Градење на капацитетите за јазична и математичка писменост за унапредување на резултатите од учењето кај учениците, одржан на 15-17 мај и 15-17 септември 2011 год. во Охрид.	2
25.	Член на Комисијата на МЦГО за изготвување на компетенции за наставници по мајчин јазик (за предметот), 15.9. – 1.11.2011 год.	2
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		Вкупно 22,2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	95,79
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	74,50
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	22,20
Вкупно	192,49

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Ремзи Несими, претседател с.р.
2. Прсф. д-р Агим Пољоска, член с.р.
3. Проф. д-р Аслан Хамити, член с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕТО АСИСТЕНТ ОД ОБЛАСТА ИНФОРМАТИКА И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

На седницата на Наставно - научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, одржана на 25.10.2012 година со одлука бр. 02-1229/1, во врска со конкурсот објавен во весниците „Вечер“ и „Љаим“ од 1.10.2012 година, бевме избрани за членови на Рецензентската комисија за избор на асистент по предметите од наставно-научната област информатика и компјутерско инженерство.

На конкурсот се пријави кандидатот Миле Јованов, асистент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, магистер на информатички науки. По разгледувањето на приложените документи, на Наставно - научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје му го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатот Миле Јованов е роден на 11 февруари 1980 година во Кавадарци. Основното образование го завршил во ОУ „Тошо Велков – Пепето“, како најдобар ученик на генерацијата. Средното образование го завршил во Гимназија „Добри Даскалов“, Кавадарци. Во текот на школувањето учествувал и освојувал награди на повеќе регионални и државни натпревари и олимпијади по математика и информатика и учествувал на повеќе математички и математичко – информатички школи на кои постигнал одлични резултати.

На студиите по применета информатика се запишал во учебната 1998/99 година, дипломирал во редовен рок со просечна оценка 9.69 и одлично одбранета дипломска работа во ноември 2002. Прогласен е за најдобар дипломиран студент на Природно-математичкиот факултет за учебната 2001/2002 година. Во текот на студиите добил признанија за најдобар студент на Институтот за информатика и признание за најдобро дипломиран студент на Институтот за информатика во 2002 година. Во мај 2003 е награден за најдобро дипломиран студент од страна на Универзитетот “Св. Кирил и Методиј” во Скопје. Постдипломски студии запишал во 2003 година, а магистрирал во 2009, со просечна оценка 10 и одбранет магистерски труд со наслов „Семантички веб технологии во електронско тестирање“.

Почнувајќи од летниот семестар од учебната 2001/2002 работи како демонстратор на Институтот за информатика. Во март 2005 е избран за помлад асистент, а на крајот на декември 2005 е вработен на таа позиција на Природно математичкиот факултет. Во јануари 2008 е реизбран на позицијата помлад асистент, а во декември 2009 за асистент на Природно – математичкиот факултет. Од септември 2011 работи на позицијата асистент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство. Одлично говори и пишува на англиски, српски и бугарски јазик, а има познавања и од латинскиот и шпанскиот јазик.

Наставно - образовна дејност

Во изминатиот период од 2009 година, кандидатот Миле Јованов изведуваше аудиторски и лабораториски вежби по цела низа предмети: практикум (2009 – 2011), основи на програмирање (2009-2012), објектно и визуелно програмирање (2009-2012), математика 1 (2009-2011), математика 2 (2009-2011), мултимедија / мултимедијални технологии (2009-2012), компајлери (2009-2012), тимска работа (2009-2012), алгоритми и сложеност (2009-2010), дигитизација и е-презентација (2010-2011), формални јазици и автомати (2010-2012), концепти за развој на софтвер (2011-2012), електронско учење / ИКТ во образованието (2010-2012), до 2011 година при Институтот за информатика, а од 2011 година на ФИНКИ.

Кандидатот Миле Јованов, како асистент, постојано е ангажиран со изведување на часови вежби од повеќе различни предмети, што подразбира организирање на бројни испити, колоквиуми и консултации, со голем број на студенти. Во содржинска и организациска смисла, тој има воведувано новини во изведување на вежбите и комуникацијата со студентите преку интернет (веб-ориентирани учебни материјали, тестирање на знаење, задавање и доставување домашни задачи, известувања, резултати, и сл.). За таа намена, за повеќе од одржаните курсеви има изработено веб-сајтови уште пред примената на веб-портал при Институтот за информатика. Особено се грижи за перманентно следење и оценување на работата на студентите преку изработка на семинарски работи во текот на вежбите и организација на редовни тестирања, со што во значителна мера се подобрува успехот на студентите. Кон подготовката и реализацијата на вежбите, како и кон сите други активности, тој пристапува мошне одговорно и самостојно. Во целост, самостојно или во соработка со колегите, има подготвено пакети материјали за вежби за повеќе предмети кои се држеле за прв пат на Институтот за информатика како преведување и преведувачи, основи на програмирање, објектно и визуелно програмирање, основи на вештачката интелигенција, математика 2, мултимедија, информациона технологии во образованието, компајлери, практикум, формални јазици и автомати.

Член е на повеќе од 50 комисији за оцена или одбрана на дипломска работа.

Научноистражувачка дејност

Како асистент на Институтот за информатика, а потоа и на ФИНКИ, по изборот тој продолжил со својата научна работа, чиј резултат се следниве објавени трудови во последниот период, во кои фигурира како главен автор или како коавтор:

9. M. Jovanov, M. Gusev: "PERFORMANCE EVALUATION OF A NEW APPROACH FOR AUTOMATIC QUESTION PRODUCTION", *ICT Innovations 2009*, Publisher: Springer Berlin Heidelberg, ISBN: 978-3-642-10780-1, 2010, pp. 275-283.

Во овој труд е презентирана методологија за оценка и дадени се оригинални резултати од оценката на нов модел за автоматско креирање на прашања за системите за електронско учење и тестирање.

10. M. Jovanov, M. Mihova, N. Ackovska, S. Markovski, "REDESIGN OF THE CDNH PORTAL" *Proceedings of the 7th International Conference for Informatics and Information Technology (CIIT 2010)*, FNSM, Institute of informatics, UKIM, Skopje, ISBN 978-9989-668-88-3, pp. 133-136.

Во овој труд е презентирana работата и воведените новини во порталот на Центарот за дигитизација на националното наследство, при неговата повторна изработка.

11. B. Kostadinov, M. Jovanov, E. Stankov: „A NEW DESIGN OF A SYSTEM FOR CONTEST MANAGEMENT AND GRADING IN INFORMATICS COMPETITIONS“, *ICT Innovations Conference 2010, Web Proceedings*, ISSN 1857-7288, pp. 87-96.

Трудот презентира систем за електронско менаџирање со натпревари по информатика. Презентираниот систем МЕНДО претставува нов модел на систем кој е сеопфатен и на едно место ги вклучува сите елементи кои се среќаваат и/или се потребни во системите за натпреварување.

12. E. Stankov, A. Madevska – Bogdanova, M. Jovanov: „APPLICATION OF DATA MINING METHODS FOR CLASSIFICATION OF STUDENT RESULTS FROM CONVEYING AN ECTS FACULTY COURSE“, *Proceedings of the Eighth conference on informatics and information technology: CiiT2011*, FNSM, Institute of informatics, UKIM, Skopje, Bitola, Macedonia, ISBN 978-9989-668-90-6, 2011, pp. 58-62.

Трудот го разгледува проблемот на зависност на различните елементи од кои се формира финалната оценка во еден курс. Со помош на методи на податочно рударство се разгледани податоци за неколку курсеви кои се одржани на Институтот за информатика и се извлечени заклучоци за значајноста на секој елемент во формирањето на оценката.

13. M. Jovanov, M. Gusev: "ON-LINE FEEDBACK: A HUMAN – COMPUTER E-COLABORATION EXAMPLE", *Proceedings of the Eighth conference on informatics and information technology: CiiT2011*, FNSM, Institute of informatics, UKIM, Skopje, Bitola, Macedonia, ISBN 978-9989-668-90-6, 2011, pp. 187-189.

Во овој труд е презентирan пример-модел на електронска колаборација помеѓу човек и компјутер. Моделот е имплементиран во системот за електронски натпревари МЕНДО.

14. M. Jovanov, M. Mihova: "CDNH WEB PORTAL EXTENSION FOR VIDEO PROJECTS PRESENTATION", *Proceedings of the Eighth conference on informatics and information technology: CiiT2011*, FNSM, Institute of informatics, UKIM, Skopje, Bitola, Macedonia, ISBN 978-9989-668-90-6, 2011, pp. 138-140.

Трудот презентира проширување на портал (порталот на Центарот за дигитизација на националното наследство) кое овозможува лесен достап до видеоматеријали.

15. M. Jovanov, M. Gusev: "GRADING AND RATING OF STUDENTS IN NEW ON-LINE COLLABORATIVE ACTIVITY", *Proceedings of 4th International Conference of Education, Research and Innovations (ICERI2011)*, ISBN: 978-84-615-3324-4, 2011, pp. 1976-1981.

Во овој труд е презентирана методологија за оценување и рангирање на студентите, со осврт на значајноста да се воведат две мерки за вреднување. Едната мерка ја дава оценката на студентот изведена од квалитетот и квантитетот на неговиот придонес во колаборативната активност, а другата – ранг на студентот, кој ќе укажува на квалитетот на придонесот на секој студент, информација значајна за професорот, како модератор и олеснувач на колаборативната активност.

16. M. Jovanov, E. Stankov, B. Kostadinov, N. Ackovska: "PROGRES OF COMPETITIONS IN INFORMATICS: A SUCCESS STORY", *Proceedings of the Ninth conference on informatics and information technology: CiiT2012*, Faculty for Computer Science and Engineering, UKIM, Skopje, 2012, Bitola, Macedonia, (in print).

Трудот ја опишува еволуцијата на форматот на националните натпревари по информатика и постигнатите резултати од избраните најдобри ученици на интернационалните натпревари.

17. M. Jovanov, M. Mihova, E. Stankov: "INFORMATICS IN PRIMARY AND SECONDARY SCHOOLS: REVISIONS IN MACEDONIAN EDUCATION", *Proceedings of the Ninth conference on informatics and information technology: CiiT2012*, Faculty for Computer Science and Engineering, UKIM, Skopje, 2012, Bitola, Macedonia, (in print).

Во овој труд е направен осврт на застапеноста на информатиката во наставните планови и програми во основните и средните училишта во Македонија и презентирани се идни предлог-промени.

18. M. Jovanov, M. Mihova, E. Stankov, E. Janevska: "NEW WEB SITE AND SERVICES OF COMPUTER SOCIETY OF MACEDONIA", *Proceedings of the Ninth conference on informatics and information technology: CiiT2012*, Faculty for Computer Science and Engineering, UKIM, Skopje, 2012, Bitola, Macedonia, (in print).

Овој труд го опишува сајтот на Здружението на информатичарите на Македонија како пример на сајт кој, покрај информации за членовите и пошироката јавност овозможува и колаборација на членовите преку интеграција на технологии како Joomla и Moodle.

19. M. Jovanov, S. Spasovski, V. Bidikov: "SCENARIOS FOR CARRYING OUT THE COMPETITION IN INFORMATICS WITH SPECIFIC

OUTDATED HARDWARE", *Proceedings of the Ninth conference on informatics and information technology: CiiT2012*, Faculty for Computer Science and Engineering, UKIM, Skopje, 2012, Bitola, Macedonia, (in print).

Во овој труд се разгледани сценарија за спроведување на натпревари по информатика во услови на ограничени технички ресурси. Даден е посебен осврт на потребните и расположливите технички можности и дискутирани се предностите и недостатоците на секое од трите понудени решенија.

Дополнителни учества на стручно/научни собири со реферат

12. M. Jovanov, M. Gusev: "(e)Learning with (e)Collaboration", Seventh international conference on informatics and information technology: CiiT 2010, Bitola, Macedonia, 2010.

Стручно апликативна дејност

Публикации (зборници, книги, прирачници)

7. Б. Керниган, Д. Ричи, *Програмски јазик C*, (Kernigan, Ritchie, *The C Programming language*, 2nd edition), стручна лектура на преведени материјали, APC Ламина, 978-608-4535-48-5, Скопје, 2009.

Преводот на книгата е работен во рамките на проектот на Владата на Република Македонија „Превод на 1.000 стручни, научни книги и учебници од кои се учи на врвните, најдобрите и најреномираните универзитети во САД и Англија, а од областа на правото во Франција и Германија“. Книгата ги претставува елементите на програмскиот јазик C, преку програмски примери.

8. П. Дајтл, Х. Дајтл, *C++*, *Како се програмира*, (P. Deitel, H. Deitel, *C++*, *How to program*, 7th edition), стручен превод и лектура на преведени материјали, APC Ламина, 978-608-4535-67-6, Скопје, 2010.

Преводот на книгата е работен во рамките на проектот на Владата на Република Македонија „Превод на 1.000 стручни, научни книги и учебници од кои се учи на врвните, најдобрите и најреномираните универзитети во САД и Англија, а од областа на правото во Франција и Германија“.

9. Ѓ. Јованчевски, Н. Ацковска, Б. Стојчевска, Миле Јованов, *Програмирање за почетници*, Гоцмар, Скопје, 2011.

Оваа книга е изработена како поддршка за наставната програма по информатика за учениците во прва година од средно образование во сите училишта во Република Македонија. Во неа на разбирлив јазик се објаснети основните концепти на програмирањето и преку примери и решени задачи во програмскиот јазик C++ е дадена можност на читателите да ги направат првите чекори во изработката на програми.

Апликации

6. М. Јованов, М. Михова, Нов портал на центарот за дигитизација на националното наследство, www.cdnh.edu.mk
7. Б. Костадинов, М. Јованов, Е. Станков, Нов систем за електронски натпревари „МЕНДО“, <http://mendo.mk>
8. М. Јованов, М. Гогушев, Р. Мирчевски, Е. Станков, Портал на Здружение на информатичарите на Македонија, <http://cs.org.mk>
9. В. Ѓоргиев, М. Јованов, Нова апликација за изработка и презентација на распоред на часови при Институтот за информатика

Учество во комисии за државни и меѓународни натпревари

10. Член на жири-комисијата на АСМ – интернационалниот студентски натпревар во програмирање за регионот на југоисточна Европа, Букурешт, Романија, 2009
11. Претседател на жири-комисијата на XVII балканска олимпијада по информатика, Шумен, Бугарија, 2009
12. Претседател на жири-комисијата на II јуниорска балканска олимпијада по информатика, Шумен, Бугарија, 2009
13. Претседател на комисијата за државни натпревари по информатика за учениците во средните училишта во учебната 2009/2010
14. Претседател на комисијата за државни натпревари по информатика за учениците во основните училишта во учебната 2009/2010
15. Претседател на жири-комисијата на III јуниорска балканска олимпијада по информатика, Шумен, Бугарија, 2010
16. Претседател на комисијата за државни натпревари по информатика за учениците во средните училишта во учебната 2010/2011
17. Претседател на комисијата за државни натпревари по информатика за учениците во основните училишта во учебната 2011/2012
18. Претседател на жири-комисијата на V јуниорска балканска олимпијада по информатика, Охрид, Македонија, 2012

Учество во промотивни активности на факултетот/институтот

9. „Денови на образование и кариера 2011“, 13-15 април, Скопје, Македонија, 2011
10. „Денови на образование и кариера 2012“, 25-28 април, Скопје, Македонија, 2012

Дејности од поширок интерес

Член бил на организациониот одбор на „ICT innovations 2010“, септември 2010, Охрид, Македонија, „Seventh International Conference on Informatics and

Information Technology (CIIT2010)", 2010, Битола, Македонија, "*Eighth International Conference on Informatics and Information Technology (CIIT2011)*", 2011, Битола, Македонија, "*Nineth International Conference on Informatics and Information Technology (CIIT2011)*", 2012, Битола, Македонија.

Член бил на стручни тимови за изработка на наставни програми по предметот програмирање за деветгодишното основно образование (2010), изработка на наставни програми по предметот информатика за I година гимназиско, уметничко и средно стручно образование (2011), изработка на наставни програми по предметот информатика за II година гимназиско, уметничко и средно стручно образование (2012), Биро за развој на образованието, Скопје, Македонија.

Член бил на владина комисија за изработка на национална стратегија: Стратегија за развој на е-содржини 2010-2015, 2010, Скопје, Македонија.

Претседател е на Здружението на информатичари на Македонија.

Останати активности

Учество во проекти

Во периодот од неговиот претходен избор до денес, кандидатот Миле Јованов учествувал во следниве проекти:

6. Едубунту - обука за професорите во средно образование, во проектот за модернизација на образованието, предавач и координатор, раководител на проектот: проф. д-р Благоја Велјаноски, 2009.
7. „Развивање на напредни средини за учење“, раководител на проектот: проф. д-р Ана Мадевска Богданова, 2011 – 2012.
8. „Анализа и моделирање на повеќе-состојбени и комплексни системи“, раководител на проектот доц. д-р Марија Михова, 2011 – 2012.

Учество на конференции, семинари и работилници

Од последниот избор за асистент до денес, кандидатот Миле Јованов учествувал на повеќе конференции, курсеви, обуки, натпревари и работилници, како, на пример: Единаесетта стручно научна конференција за "*Nove tehnologije i standardi: digitalizacija nacionalne bastine*", Белград, Србија, септември 2012; "*Conference: Young talents & the digital future*", Милано, Италија, септември 2012; "*Olympiads in informatics: International Conference joint with the XXIV International Olympiad in informatics*", Монтикиари, Италија, септември 2012; Intensive course "*Graph Spectra and Applications*", Center of Excellence for Applications of Mathematics, август-септември 2012, Врњачка Бања, Србија; "*Ninth International Conference on Informatics and Information Tehnology (CIIT2012)*", април 2012, Македонија; "*International Conference of Education, Research and Innovation (ICERI2011)*", ноември 2011, Мадрид, Шпанија; „*Microsoft ВИЗИЈА 2011*“, октомври, 2011, Скопје, Македонија; „*ICT innovations 2011*“, септември, 2011, Скопје, Македонија; *Seavus summer school*, Крушево, Македонија, август 2011; "*Olympiads in informatics: International Conference joint with the XXIII International Olympiad in informatics*", Патаја, Тајланд, август 2011; *LAN Fest Conference 2011*, Скопје, Македонија, мај 2011; "*Eighth International Conference on Informatics and Information Tehnology (CIIT2011)*", март 2011,

Македонија; *Дигитализација на културното наследство во Југоисточна Европа, Регионална работилница*, Скопје, Македонија, октомври 2010; „*Microsoft ВИЗИЈА 2010*“, октомври, 2010, Скопје, Македонија; Intensive course „*Mathematical Approaches to Learning Processes*“, Center of Excellence for Applications of Mathematics, октомври 2010, Охрид, Македонија; „*ICT innovations 2010*“, септември, 2010, Охрид, Македонија; „*Olympiads in informatics: International Conference joint with the XXII International Olympiad in informatics*“, Ватерлу, Канада, септември 2010; *Seventh International Conference on Informatics and Information Tehnology (CIIT2010)*, февруари 2010, Македонија

Заклучок и предлог

Врз основа на доставената документација, познавањето и соработката со кандидатот, можеме да заклучиме дека Миле Јованов успешно ги изведувал активностите во рамките на задолженијата на Институтот за информатика на ПМФ и Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство.

Во дадената област објавил 11 научни трудови и учествувал со реферати на 4 различни стручно/научни собири, успешно учествувал во реализација на 3 апликативни проекти, бил коавтор на една книга, преведувач/стручен лектор на 2 книги, автор на материјали за повеќе предмети што се користеле во изведување на наставата на Институтот за информатика односно што се користат во изведување на наставата на ФИНКИ. Во периодот од последниот избор тој успешно работи на својата докторска работа. Исто така, со задоволство ја истакнуваме педагошката дејност, како и извонредната ангажираност и самостојност во изведувањето на вежбите на Институтот за информатика / ФИНКИ, како и неговата дејност во областа на организирањето на националните натпревари по информатика за учениците од основните и средните училишта и дејноста во Центарот за дигитизација на националното наследство.

Затоа, имаме чест, на Наставно - научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, да му предложиме м-р Миле Јованов да биде реизбран во звањето асистент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство.

Скопје, 26.10.2012

Рецензентска комисија

Д-р Смиле Марковски,
редовен професор на ФИНКИ, с.р.

Д-р Марјан Гушев,
редовен професор на ФИНКИ, с.р.

Д-р Марија Михова,
доцент на ФИНКИ, с.р.

ПРЕГЛЕД

на прифатени теми за изработка на магистерски труд
на Институтот за социолошки и политичко-правни истражувања во Скопје

Кандидат	Тема	Ментор
Силва Дескова Крстевска	Застапеноста на концептот базиран на компетенции во процесот на регрутирање	Проф.д-р Мирјана Борота Поповска
Миланка Станишоска Најдеска	Понуда и побарувачка на работната сила во Кичевско во периодот 2001-2011 година	Проф. д-р Јорде Јаќимовски
Мирјана Петрушевска	Корелација помеѓу компензациите и мотивацијата на вработените во клиничките болници во Република Македонија	Проф. д-р Јорде Јаќимовски
Бети Корунувска	Споделување на власта во мултикултурните единици на локалната самоуправа - Струга и Кичево	проф. д-р Лидија Христова
Катерина Стојкоска	Анализа на пензиските политики со предлог решение за нивно подобрување (случај во Република Македонија)	Проф. д-р Јорде Јаќимовски
Арбереша Влаши	Формирање и функционирање на Комисиите за односи меѓу заедниците во општините во Република Македонија	проф. д-р Славејко Сасајковски
Јана Станоевска	Употребата на неформален јазик при комуникација преку социјалната мрежа Фацебоок	проф. д-р Владимир Трајковиќ

Рецензија

на докторската дисертација „Влијанието на карактерот на политичкиот систем врз дипломатскиот церемонијал и протокол“ од м-р Добрила Срцева, пријавена на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје

Наставно- научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на седницата одржана на 24.10.2012 година, донесе одлука за формирање на Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатот *м-р Добрила Срцева* под наслов: *„Влијанието на карактерот на политичкиот систем врз дипломатскиот церемонијал и протокол“*, во состав проф. д-р Татјана Петрушевска (ментор), проф. д-р Сашо Георгиевски, проф. д-р Марика Ристовска, доц. д-р Зоран Илиевски и доц. д-р Васко Наумовски.

Комисијата во горенаведениот состав, со внимание ја прочита и ја оцени подготвената докторска дисертација и на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, со задоволство му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Приказ на докторската дисертација

Република Македонија како држава која сака да стане членка на Европската унија мора пред пристапувањето да го прифати сето она што е изградено како право на Унијата до нејзиното зачленување во Унијата. Сето тоа претставува збирка на правни норми и е обврзувачки за имплементација во правниот систем во државата.

Но, правниот систем е тесно поврзан, дури и зависен од уредувањето на односите во самата држава, односно од нејзиниот политички систем. Тоа подразбира дека освен прифаќањето и усогласувањето со законодавството во ЕУ, односно усогласувањето со правните норми не води, сакале или не, кон усогласување и со обичаите, навиките на членките од Европската унија. Обичаите кај поголем дел од државите-членки се инкорпорирани и сосредочени

во законски и подзаконски акти, со што се формира прецизен начин на постапување и однесување во различни постапки.

Протоколот, кој во минатото секогаш бил дел од обичаите, денес кај дел од членките на Европската унија е прецизно определен и егзактно точно поставен, а ние како држава-кандидат за членство во ЕУ и Евро Атланската асоцијација потребно е да се стремиме кон тоа, но истотака и кон поголем научен осврт на дипломатскиот церемонијал и протокол, со оглед на сиромашната литература и анализа со која располагаме, а е далеку од доволното.

Истажувањето не е насочено само на анализа на постојниот церемонијал и протокол, напротив кон негов развој и анализа на промените во политичкиот систем и нивното влијание врз дипломатскиот церемонијал и протокол, како во нашата држава, така и компаративно во државите-членки на ЕУ и во светот.

Заради тоа што се работи за специфичен дел од дипломатската дејност, церемонијалот и протоколот претставуваат исклучително право на државата. Гледано од историски аспект, уште од времето на Византиското Царство, па се до Отоманската Империја, церемонијалот и протоколот организирани од тогашните владетели предизвикувале сериозни проблеми во тогашната дипломатска дејност на владетелите.

Дури во XVIII век американските дипломати се запознаени со европските дипломатски церемонии на кои во тој временски период гледаа со потсмев од причини што американската дипломатија тогаш воопшто не и практикувала протоколот и церемонијалот, но заради постоењето на чувството на заедништво и љубезност, односно користење на алатка за доближување и создавање партнерство со други држави, забрзано работат на воведување, усогласување и брз развој на дипломатскиот церемонијал и протокол.

Дипломатскиот протокол, пред сè, претставува збир на правила и обичаи во дипломатското однесување, церемонијал и куртоазија. Виенската конвенција за дипломатски односи пропишува само некои воспоставени правила. Тоа се минимум на правила со чие непочитување може да се предизвика не само дипломатско недоразбирање, туку и сериозни спорови меѓу државите. Но, како што е наведено погоре, поголем дел од прашањата поврзани со дипломатскиот церемонијал и протокол не се правно уредени. Токму од ваквата ситуација можеме да заклучиме дека овие прашања се решаваат врз основа на

меѓународното обичајно право, општо прифатената практика, домашното законодавство како и воспоставената традиција и обичаите на државите.

Одредени правила пред одреден заеднички дипломатски настан, најчесто билатерален, државите можат меѓусебно да ги договорат со посредство на нивните протоколи.

Протоколот не се сведува само на церемонијал и куртоазија, напротив, означува севкупен начин на однесување во сите дипломатски ситуации. На професионалните дипломати кои се добро запознаени со правилата на протоколот, преку оваа дејност им се упатуваат јасни пораки. Протоколот ги опфаќа сите аспекти на комуникација, договори и преговори, затоа што вклучува однесување со други дипломати како на меѓународен план така и во внатрешните активности на државата.

Протоколот во меѓународното настапување на државата претставува симболичен преносител на пораката за начелата на сопствената држава, но често служи и како средство за приспособување со кое се настојува во меѓународната заедница да се истакнат вредностите на општеството.

Од начинот, поставеноста, организираноста, обичаите кои доминираат и го креираат протоколот се насетува и политичкиот систем на државата, односно карактеристиките на нејзиното внатрешно уредување. И токму овој труд, односно тема и нејзината актуелност произлегува од влијанието на политичките системи и нивниот карактер.

Предмет, цел и хипотези на истражувањето

Предметот на трудот го опфаќа влијанието на политичките системи и нивниот карактер, независно дали се претседателски, парламентарни, собраниски или мешани политички системи со атрибути на други системи и внатрешни уредувања.

Во текот на докторската дисертација посебен осврт се дава на секој политички систем поединечно, но пред сè, акцентот е ставен на мешаните политички системи.

Причината за ова би ја барале во практиката, затоа што во светот ретко каде може да се сретне чисто политичко уредување со карактеристики на еден политички систем, а да не постојат атрибути и влијанија на други.

Пред сè, во контекст на извршната власт што имаме појава на најголема концентрација на моќта во државата и што таа најчесто е поделена помеѓу претседателот и владата, т.е. извршното тело, и поединечно нивното влијание врз уредувањето и карактерот на дипломатскиот церемонијал и протокол.

Исто така, и ингеренциите, во зависност од политичкиот систем, на кого му припаѓаат за уредувањето на односите со другите држави и меѓународните организации, би ја одредиле страната на кормилото на државата.

Церемонијалот и протоколот претставуваат едно од битните дипломатски прашања, од причини што церемонијалот и протоколот претставуваат олицетворение на сериозноста и професионалноста на секоја држава која практикува мултилатерална и билатерална дипломатија.

Неминовно е сознанието дека церемонијалот и протоколот од своите појавни облици па сè до денешни дни има изодено голем еволутивен пат кој бил условен пред сè од општествениот развој на политичкиот систем во државата и токму тој развој и влијанието на политичкиот систем врз него е целта на спроведеното научното истражување, со укажување на факторите кои влијаеле врз овој процес.

Еволутивниот процес на церемонијалот и протоколот не е условен само и единствено од еволутивниот процес во општеството, напротив, големо влијание е извршено од страна на политичките системи и внатрешните пресврти во самата држава. Особено во денешни дни, каде што влијанието е поместено. Ако во минатото монархот или простото мнозинство биле тие кои го одредувале правецот на движење на самата држава, уредувањето на односите во неа, регулирањето и интензитетот на соработка со останатите држави, сега тој збор во голема мера им припаѓа на интересните и лоби-групите кои постојат и се влијателни, поради нивната активност, и тоа како имаат влијание врз дефинирањето на политичкиот систем во државата, а со тоа и преносно влијание врз уредувањето на дипломатскиот церемонијал и протокол.

Политичкиот систем претставува систем од политика и управување. Неговото влијание врз општествените текови предизвикува повеќестрани ефекти во дефинирањето и уредувањето на односите во државата, зависно од специфичноста на самата држава. Ако во една држава како што е САД тоа е најзабележително по однос на нејзините ставови и реакции на меѓународната сцена, во нашата држава влијанието на политичкиот систем се огледува и има

влијание врз односите на етничките заедници, и дефинира, прецизира, поставува правила на игра, со кои се става и одредува рамка на движењето и одредувањето на протоколот и неговото дејствување.

Ваквиот пример неминовно ни прикажува сет, односно палета на влијанија на политичкиот систем и уредувањето во државата по однос на уредувањето на останатите односи внатре во неа, и во останатите неформални односи кои постојат во самото општество. А со тоа времено се поставуваат обичаите, непишаните правила на игра, преку кои по пат на дедукција доаѓаме до пишување на правилата на дипломатскиот церемонијал и протокол на една држава. Односно, преку обичаите земени од минатото, преку нивната еволуција, односно сите промени во општеството, односно промената и развојот на политичкиот систем, до денешни дни кога веќе ги имаме поставено на здрави темели правилата на дипломатскиот церемонијал и протокол.

Со тоа доаѓаме до утврдување на целта на истражувањето. Прецизно опфаќање и утврдување на влијанијата на политичкиот систем врз уредувањето на дипломатскиот церемонијал и протокол, причините кои доведуваат до таа појава, зошто се тие предизвикани и од што.

Хипотезата што се поставува во ова истражување неминовно е барање на потврдни факти и околности кои укажуваат на промените и појавните облици на владеење кои трпеле големи промени во еволуцијата на секое општество и нивното влијание врз уредувањето на дипломатскиот церемонијал и протокол.

Помошниот дел, помошната хипотеза која е потребна за навраќање на основната, односно барање на потврда, компаративно обработена, со која го потврдуваме начелото на вистина, апсолутна вистина, отфрлање на сите субјективни елементи кои можат да влијаат на истражувањето, и не по секоја цена да го докажуваме спротивното на вистината е, и влијанието на личностите во кои бил и е сконцентриран поголемиот дел од моќта во државата, односно личностите кои имале и имаат моќ да ги движат кормилата на државите. А со тоа да извршат и промена, односно да го надополнат со уште некој атрибут политичкиот систем, односно влијание врз дипломатскиот церемонијал и протокол.

Методологија на истражувањето

Сложеноста на темата и целта на истражувањето наложува комплексен методолошки инструментариум, така што е биде применета комбинација на квантитативни и квалитативни методи.

Фактот што истражувањата кои поаѓаат од нормативистичкиот приод се повеќе од нивото на чисто теоретска расправа преминуваат на полето на емпириски истражувања овозможува истражувањето да се базира на веќе тестирани постапки, кои можат да се приспособат на веќе поставената хипотетичка рамка и расположливите податоци.

Од квалитативните методи се користени следниве:

-историска метода- со оваа метода се обработени достапните пишани материјали и публикации кои се однесуваат на еволуцијата на дипломатскиот церемонијал и протокол, како и развојот и промената на политичките системи и нивното влијание врз нив;

-аналитичка метода- прибраните обемни материјали се анализирани од аспект на причините кои довеле до еволуцијата на политичките системи и нивното надоградување и паралелно со нив и дипломатскиот церемонијал и протокол и утврдувањето на нивниот карактер;

-компаративна метода- со оваа метода е извршена компарација на публикуваните материјали за дипломатскиот церемонијал и протокол со цел утврдување на случностите и разликите во практикувањето на овој значаен сегмент од дипломатската дејност. Но освен квантитативната споредба, направена е и квалитативна компарација на политичките системи и дипломатскиот церемонијал и протокол во нив, со цел утврдување на влијанието, односно формирање на нивниот карактер во зависност од тоа кој политички систем се практикува;

-преку критичка анализа, користејќи и индуктивниот и дедуктивниот метод, истражувањето дава оценка за влијанието на одделните фактори врз процесот на заемна поврзаност, односно одредување на карактерот на протоколот и церемонијалот во зависност од политичкиот систем;

-методот на интервју се користи како метод за прибириње на податоци за факторите содржани во хипотезите. Интервјуирани се релевантни чинители.

Од квантитативните методи се применува користењето на статистички анализи.

II. Структура на дисертацијата

Докторскиот труд „Влијанието на карактерот на политичкиот систем врз дипломатскиот церемонијал и протокол“ се состои од вовед, четири дела и заклучок.

Во **воведниот дел** се разработува актуелноста на предметот на истражувањето, доменот во кој докторската дисертација претставува научен придонес и е даден релевантен преглед на дипломатскиот церемонијал и протокол. Дипломатијата претставува облик на државни активности кои ги презема државата во однос со други земји и меѓународни судови. Претставува целокупна државна структура која служи за претставување на сопствената земја во светот и за одржување на службени односи со други субјекти во меѓународните односи. Дипломатијата претставува умешност на решавање на меѓународните тешкотии по мирен пат. Тоа е техника, односно вештина која се применува во хармоничниот развој на меѓународните односи. Исто така, тоа е уметност и техника кои се потчинуваат на конвенциите и на пишаните правила. Ритуалните аспекти на дипломатските активности отсекогаш биле впечатливи и во себе содржат способност, знаење, вештина, определени методи на комуницирање, одржување на меѓународни односи, преговарање и решавање на конфликтни ситуации.

Во **првиот дел** е обработен историскиот развој на дипломатскиот церемонијал и протокол. Во својата долга историја дипломатијата поминувала низ различни промени и состојби. Дипломатската професија е многу стара, многу документи за мировни договори и сојузи датираат од најдревните историски споменици и пишани трагови. Првите вистински почетоци се јавуваат во периодот на ренесансата со развојот на првите дипломатски институции, особено во периодот кога Венеција, Милано, Тоскана, Фиренца и многу други италијански градови за првпат именуваат официјално свои претставници. Додека, пак, во петнаесеттиот век е создадена вистинската

официјална дипломатија како постојана државна функција, а не како дотогаш привремено испраќање на претставници. Со создавањето на сè поголем број на постојани дипломатски претставништва се наметнала потребата од воспоставување на дворски и дипломатски церемонијали. Зборот "протокол" доаѓа од зборот што Грците го употребувале за означување документи. Денес во сложеноста на промените што ги носи дваесеттиот век, тој претставува главна социјална дисциплина без која средбата на крунисаните глави и на претседателите би имала помала важност. Со протоколот средбите на светските водачи се здобиваат со манири на убаво однесување што ќе им овозможи подобра комуникација со своите соговорници. Протоколот ги кодификува и ги применува правилата утврдени со церемонијалот и се грижи и ја контролира нивната примена. Овој поим содржи во себе правила според кои службените власти на одредена држава ги применуваат во согласност со церемонијалот.

Во **вториот дел** кандидатката на научно коректен начин ги анализира, системски ги обработува и ги пресликува начините и правилата за дипломатскиот церемонијал и протокол во Соединетите Американски Држави. Таа анализа, односно обработка, кандидатката не само што врши пресликување, туку со критички осврт доаѓа до причините кои влијаеле во определувањето на карактерот на дипломатскиот церемонијал и протокол. Првично анализирајќи ја практиката на официјалниот живот во Стејт департментот и Белата кука, регулативата на односите, односите во Кабинетот на претседателот, па сè официјалните билатерални и мултилатерални средби организирани од страна на официјалниот протокол на Соединетите Американски Држави. Преку таа анализа доаѓа до влијанието на секој авторитет поединечно во одредувањето на карактерот на дипломатскиот церемонијал и протокол и влијанието на претседателскиот политички систем во одредување на карактерот на дипломатскиот церемонијал и протокол.

Во **третиот дел** аналитички и прецизно се обработува и се истражува потребата која доведе до уредување и инкорпорирање на обичаите во една прецизна правна рамка во Сојузна Република Германија. Обработен е начинот на функционирање на протоколот виден од историски аспект и денешни дни,

промената на политичкиот систем и влијанието на тие промени врз определувањето на карактерот на дипломатскиот церемонијал и протокол.

Се анализираат важните елементи на државниот протокол и државното претставување. Канцеларијата за протокол на Сојузната владина дирекција, начините на обраќање, официјалните титули, националните симболи, јавните настани, државните церемонии, и сите други приклучни елементи на државниот церемонијал и протокол што преку нивна анализа го определуваме првично карактерот на церемонијалот и протоколот во Сојузна Република Германија, а потоа со користење на дедуктивниот метод и влијанието на политичкиот систем и државното уредување во Сојузна Република Германија во определување на карактерот на дипломатскиот церемонијал и протокол.

Во **четвртиот дел** е опфатен дипломатскиот церемонијал и протокол во Република Македонија. Дипломатскиот протокол што се применува во Република Македонија се базира на протоколот на поранешната СФРЈ, која, пак, ги презела принципите и начелата на меѓународното право кои се применуваат во сите останати држави и меѓународни организации. Дипломатскиот протокол во Република Македонија комплетно ги регулира општествено-политичките односи и правниот систем заснован на Уставот на Република Македонија, како и на законите за другите прописи од оваа област. Протоколот своите правни извори ги црпи од меѓународното право при што сите учесници во исполнување на своите дипломатски задачи ги применуваат пропишаните правила и ги применуваат сите ратификувани конвенции за протоколи од разни области склучени помеѓу Република Македонија и другите држави. Со тоа се гарантира успешноста на поставените дипломатски задачи, како и успешно водење на надворешна политика и исполнување на задачи од меѓународен карактер. Преку анализа на сегментите од дипломатскиот церемонијал и протокол во Република Македонија, кандидатката, со користење на индуктивниот метод, доаѓа до отсликување и дава приказ на влијанието на типично мешан политички систем со поизразени елементи на парламентарен систем, каков што функционира во Република Македонија во одредувањето на карактерот на дипломатскиот церемонијал и протокол.

Заклучни согледувања

Докторскиот труд под наслов: „Влијанието на карактерот на политичкиот систем врз дипломатскиот церемонијал и протокол“, од кандидатката м-р Добрила Срцева, обработува многу значајна тема за Република Македонија која е актуелна не само во европски, туку и во светски рамки. Богатата користена литература ја покажува способноста на кандидатката за систематско аналитичко користење на стручната литература. Поставената теоретска рамка ги следи современите тенденции, а применетиот богат методолошки инструментариум обезбедува релевантност и издржаност на сознанијата презентирани во трудот.

Материјата е изложена на јасен начин, содржински богато, сеопфатно и темелно, а целиот труд е логично систематизиран. Трудот претставува самостоен стручно научен труд во кој кандидатката дава сопствен придонес за натамошно развивање на дипломатскиот церемонијал и протокол во Република Македонија.

Со овој труд ќе се даде скроман придонес на постојната македонска литература која го обработува ова прашање, за што цениме дека кај нас не е доволно истражено.

Врз основа на изнесениот приказ и оценка, Комисијата констатира дека се работи за докторски труд што ги задоволува критериумите за подготвување на научни и стручни трудови од ваков вид, предвидени во соодветната законска регулатива и актите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ и Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Од тие причини, на Комисијата ѝ претставува задоволство едногласно да му предложи на Наставно- научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ да го усвои овој извештај со позитивна оценка и да ѝ овозможи на кандидатката Добрила Срцева да пристапи кон јавна одбрана на нејзиниот докторски труд.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Сашо Георгиевски	с.р.
2.Проф. д-р Марика Ристовска	с.р.
3. Проф. д-р Татјана Петрушевска	с.р.
4. Доц. д-р Зоран Илиевски	с.р.
5. Доц. д-р Васко Наумовски	с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „УЧИЛИШНИОТ МЕНАЏМЕНТ ВО ФУНКЦИЈА НА НАДМИНУВАЊЕ НА ОБРАЗОВНО-ОРГАНИЗАЦИСКИТЕ БАРИЕРИ“, ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р МИМОЗА ДАВЧЕВА, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на одлуката број 0903-780/11 од 24.9.2012 година, донесена на 29. редовна седница на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет, одржана на 19.9.2012 година, избрани сме за членови на Комисијата за оцена на докторската дисертација под наслов: *Училишниот менаџмент во функција на надминување на образовно-организациските бариери*, поднесена од кандидатката м-р Мимоза Давчева. Комисијата во состав: проф. д-р Снежана Адамческа, проф. д-р Трајан Гоцевски, проф. д-р Зоран Велковски, проф. д-р Наташа Ангелоска Галевска и проф. д-р Јасмина Делчева Диздаревиќ, изврши проценка на трудот и до Наставно-научниот совет го доставува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација *Училишниот менаџмент во функција на надминување на образовно-организациските бариери* елаборира мошне значајно истражувачко прашање кое е актуелно речиси во сите развојни фази за системот на образование кај нас и во светот. Докторската дисертација претставува мошне сериозен и интересен труд кој го третира комплексниот и мошне актуелниот проблем на идентификација и третман на училишниот менаџмент и неговиот широк спектар на дејствување во колективот и пошироко во односите со сите релевантни субјекти и групи како фактори на целисходни и функционални односи во процесот на воспитание и образование. Во трудот кандидатката м-р Давчева посебно се фокусира на проблемот на надминување на образовно-организациските бариери во училиштето како сложена организациска единка. Теоретскиот дел и емпириското истражување во трудот се поткепени со автентични инструменти изработени за таа намена и се директно условени од спецификите на предметот на истражување, глобалните карактеристики на нашето задолжително образование и ставовите и поставеноста на најрелевантните субјективни фактори кои најнепосредно влијаат врз надминувањето на образовно-организациските бариери од аспект на функцијата на училишниот менаџмент. Во трудот кандидатката истакнува дека речиси не постои држава во која не се бараат патишта за надминување на актуелните состојби и создавање нови услови за учење и поучување кое ќе води кон стекнување стручни и професионални компетенции, конкурентни и ценети на пазарот на трудот.

Врз основа на тоа се актуализира прашањето за идентификација на образовно-организациските бариери, нивната природа, обележја и

манифестации, од една страна и понуда на релевантни стратегии за нивно надминување со цел училиштето својата дејност да ја реализира соодветно и ефективно.

Во трудот се апострофира дека во современи услови на воспитание и образование, за да се менаџира, е потребна пред сè интеграција и имплементација. Невозможно е менаџерот сам континуирано да донесува одлуки, да планира и да организира. Потребна му е консултација со други вработени, потребен му е комплементарен тим кој се состои од различни луѓе со различни гледишта, различни стилови, разијдувања и спротивставени интереси, различни потреби, минати искуства, а тоа е во исто време можност за појавување на шаренолика палета од отпори, организациски бариери и можност за создавање на препреки за да се постигнат планираните организациски цели. Разликите привлекуваат, но во исто време и одбиваат, исто како што тие можат да бидат конструктивни и во исто време доколку се неконтролирани – да добијат деструктивна конотација.

Кандидатката м-р Давчева истакнува дека врвот во менаџментот може да се оствари во организации каде што колегите меѓусебно комуницираат добро, каде што има соработка и тимска работа, во организации каде што има заемна почит и доверба, синергетска и симбиотска врска, каде што вработените имаат чувство за неминовноста од постоењето на организациски бариери и познавања и стручни знаења за нивно надминување. Значи, доколку игнорантскиот однос или стравот и одбојноста од постојните организациски бариери се трансформираат во нивно стручно разбирање и заедничка определба која води кон стручна посветеност, тука се присутни и решенијата за нивно надминување. Ефективност во менаџментот може да се оствари само преку организирана тимска работа, преку правилно комуникатирање и активно слушање, преку соработка на членовите во тимот, заемна доверба и клима на почит, соочување со постојните бариери (лични и организациски), преку заедничко донесување на одлуки, со вистинска структура, процес и луѓе. Организацискиот успех доаѓа одвнатре, бидејќи ако организацијата е силна од внатре, може да се справи со кој било надворешен притисок и проблем, со која било надворешна бариера и истата да ја искористи како можност. Ако организацијата е слаба од внатре, секоја надворешна и внатрешна бариера ќе ја гледа како проблем.

Менаџментот во современата теорија и практика се идентификува и се третира како процес, институција и хиерархија. Менаџментот претставува процес со којшто се прави обид за успешно постигнување на целите на организацијата. Сите активности во склопот на менаџментот можат да се поделат во неколку менаџерски функции. Како базични функции на менаџментот се земаат планирањето, организирањето, екипирањето, водењето и контролирањето. Покрај базичните менаџерски функции, се сретнува и функцијата одлучување, наредување, координирање и мотивирање. Менаџментот како институција го сочинуваат вработените, кои се индивидуално или колективно одговорни за тоа како се извршува работата и како се исполнува мисијата на организацијата. Менаџментот третиран како хиерархија укажува на постоењето на различни менаџерски нивоа и пирамидално хиерархиска структура. Нивото на менаџментот го детерминираат целите на организацијата. Интересот кон менаџментот, како

универзална активност од која зависи успехот на секоја институција, произлегува од желбата за постојан напредок и подобрување на животните и работните услови кон кои се стреми човекот, се истакнува во трудот.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Давчева е структурирана од неколку глобални делови во 321 страница компјутерски обликуван текст со вовед, теоретски основи на проблемот на истражувањето, методолошки компоненти, анализа и интерпретација на добиените резултати, заклучни согледувања, предлози и сугестии за натамошни истражувања на проблемот и прилози во вид на користен инструментариум. Кон трудот е приложена библиографија од 101 книга и статија, релевантни извори од домашни и странски автори.

Првиот глобален дел на докторската дисертација елаборира низа теоретски аспекти и димензии на предметот на истражување во 2 дела и вкупно 4 носечки поглавја/наслови и 45 поднаслови. Во трудот се елаборирани следниве аспекти и димензии на истражувачкиот проблем:

- **ОБРАЗОВЕН СИСТЕМ-ПОТРЕБА И МОЖНОСТИ ЗА КВАЛИТЕТНО ОБРАЗОВАНИЕ**
- **МЕНАЏМЕНТ ВО ОБРАЗОВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ**
- **МАКЕДОНСКИОТ МЕНАЏМЕНТ ВО ОСНОВНИТЕ И СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА**
- **УЧИЛИШТЕТО КАКО ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНА ИНСТИТУЦИЈА И ОРГАНИЗАЦИСКИ СИСТЕМ**
- **УЧИЛИШТЕН МЕНАЏМЕНТ**
- **ПРИРОДА НА МЕНАЏЕРСКОТО ФУНКЦИОНИРАЊЕ ВО УЧИЛИШНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ**
- **ЗАДАЧИ И ВЕШТИНИ НА МЕНАЏЕРИТЕ ВО УЧИЛИШНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ**
- **ОДЛУЧУВАЊЕ НА МЕНАЏЕРИТЕ ВО УЧИЛИШТАТА**
- **УЧИЛНИЧКИ МЕНАЏМЕНТ**
- **МЕНАЏМЕНТОТ И ЧОВЕЧКИТЕ РЕСУРСИ ВО ОБРАЗОВАНИЕТО**
- **УЧИЛИШНИОТ ДИРЕКТОРОТ КАКО МЕНАЏЕР, ВОДАЧ И ПЕДАГОШКИ РАКОВОДИТЕЛ**
- **ПЕДАГОШКО-ПСИХОЛОШКАТА СЛУЖБА КАКО ДЕЛ ОД МЕНАЏЕРСКИОТ ТИМ, СТРУЧЕН СОВЕТУВАЧ И ОЛЕСНУВАЧ НА ПЕДАГОШКИТЕ ДЕЈНОСТИ**
- **НАСТАВНИОТ КАДАР КАКО ДЕЛ ОД МЕНАЏЕРСКИОТ ТИМ, ВОСПИТУВАЧ И РЕАЛИЗАТОР НА НАСТАВНИТЕ СОДРЖИНИ**
- **ЕЛАБОРИРАЊЕ НА УЛОГАТА НА УЧИЛИШНИОТ МЕНАЏМЕНТ ВО УСЛОВИ НА ПОЈАВА И**

МАНИФЕСТИРАЊЕ НА БАРИЕРИ ВО УЧИЛИШНИОТ ЖИВОТ И РАБОТА

- **ОБРАЗОВНА ОРГАНИЗАЦИЈА, ПРИСУТНОСТ НА ОРГАНИЗАЦИСКИ БАРИЕРИ И НИВНА ПОВРЗАНОСТ СО ОРГАНИЗАЦИСКАТА КЛИМА И КУЛТУРА**
- ОБРАЗОВНО-ОРГАНИЗАЦИСКИ БАРИЕРИ
- ВИДОВИ ОБРАЗОВНО-ОРГАНИЗАЦИСКИ БАРИЕРИ
- КЛАСИФИКАЦИЈА НА ОБРАЗОВНО-ОРГАНИЗАЦИСКИТЕ БАРИЕРИ
- **ПРОДЛАБОЧЕНО ЕЛАБОРИРАЊЕ НА АКТУАЛИЗИРАНИТЕ ВИДОВИ ОБРАЗОВНО-ОРГАНИЗАЦИСКИ БАРИЕРИ**
- **КОМУНИКАЦИЈА ВО УЧИЛИШТАТА**
- КОМУНИЦИРАЊЕТО КАКО ВЕШТИНА
- ВЕРБАЛНА КОМУНИКАЦИЈА
- НЕВЕРБАЛНА КОМУНИКАЦИЈА
- ПИСМЕНА КОМУНИКАЦИЈА
- ФОРМИ НА КОМУНИЦИРАЊЕ
- ОСНОВНИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА КОМУНИКАЦИЈАТА
- НАДМИНУВАЊЕ НА ПРЕЧКИТЕ ВО КОМУНИЦИРАЊЕТО
- СЛУШАЊЕ ВО КОМУНИКАЦИЈАТА
- РАЗЛИЧНОСТ ВО КОМУНИЦИРАЊЕТО КАКО ВЕШТИНА
- ТИПОВИ СОГОВОРНИЦИ И МЕТОДИ НА КОМУНИЦИРАЊЕ СО НИВ
- НАЧИНИ И СТИЛОВИ НА КОМУНИЦИРАЊЕ
- КОНФЛИКТите КАКО ДЕЛ ОД ЖИВОТОТ НА МЕНАџЕРИТЕ И УЧИЛИШНАТА ОРГАНИЗАЦИЈА
- ИЗВОРИ, РЕАКЦИИ НА КОНФЛИКТОТ И ПОСЛЕДИЦИ ОД РЕАГИРАЊЕТО
- ЗАСТОЈ НА КОМУНИКАЦИЈАТА ПРИ РЕШАВАЊЕ НА ПРОБЛЕМОТ
- РАЗБИРАЊЕТО НА КОНФЛИКТОТ – ПРВ ЧЕКОР ЗА НЕГОВО УСПЕШНО РАЗРЕШУВАЊЕ И НАДМИНУВАЊЕ
- КОНСТРУКТИВНИ И ДЕСТРУКТИВНИ КОНФЛИКТИ
- ЖИВОТЕН ЦИКЛУС НА КОНФЛИКТОТ
- ПРЕГОВАРАЊЕ И ЕЛЕМЕНТИ НА ПРЕГОВАРАЊЕ
- СТРУКТУРА НА ПРЕГОВАРАЊЕТО
- РАЗРЕШУВАЊЕ КОНФЛИКТИ СО ПОСРЕДУВАЊЕ НА ТРЕТА СТРАНА
- КОНФЛИКТите ИНИЦИРААТ ПРОМЕНА
- **ПРОМЕНите ВО ОБРАЗОВАНИЕТО**
- НЕКОИ ПРИОДИ КОН ПРОМЕНите НА ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНИОТ ПРОЦЕС
- НЕКОИ АСПЕКТИ ВО ОРГАНИЗИРАЊЕТО И МОДИФИКАЦИИТЕ НА НАСТАВАТА ВО УЧИЛИШТАТА
- ПРОМЕНА, МОДИФИКАЦИЈА И АДАПТАЦИЈА НА НАСТАВНИОТ КАДАР
- ПЛАНИРАЊЕТО НА НИВО НА УЧИЛИШТЕ КАКО МЕНАџЕРСКА ФУНКЦИЈА
- КОНЦЕПТ НА РАЗВОЈНО ПЛАНИРАЊЕ ВО УЧИЛИШТАТА

- ОТПОРИ ПРИ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПРОМЕНИТЕ ОД УЧИЛИШНИОТ
- НАДМИНУВАЊЕ НА БАРИЕРИ

Вториот глобален дел од трудот ги содржи носечките методолошки компоненти со кои е дизајниран истражувачкиот модел на проблемот. Презентираме некои од нив:

Предмет на ова истражување за докторски труд се бариерите во образовните организации и начините за нивно надминување од страна на училишните менаџери.

Со цел училишниот менаџмент да се стави во функција на надминување на образовно-организациските бариери, предметот на истражувањето е во контекст на прашањата дали училишните менаџери:

- менаџираат со меѓузависноста, т.е. со правилата и прописите и дали преку тоа се доаѓа до подобрена координација, со што се смалува веројатноста бариерата да се создаде и продолжи;
- менаџираат со целите, а тоа значи дали менаџерите се во можност да го фокусираат вниманието на вработените кон реализација на повисоки цели како начини за елиминирање на бариерите од пониските нивоа;
- менаџираат со динамиката, а тоа значи дали е потребно дополнителен менаџерски напор кон усогласување на специфичностите на вработените како индивидуи и кон воведување начини преку кои би се развиле подобри работни вештини;
- менаџираат со ресурсите, што значи вештини за управување со потребните ресурси и кога е тоа потребно, користење соодветни начини за надминување и справување со бариерите.

Цел на ова истражување е да се идентификуваат основните аспекти на училишниот менаџмент и неговата функција во надминување на образовно-организациските бариери. Цел на овој истражувачки труд е, пред сè, да даде придонес во подобрување на можностите за ефективност и ефикасност во работењето на училиштата.

Целта на истражувањето е операционализирана од следниве аспекти:

*преку давање приказ на развојот и тековите на образовниот менаџмент во Република Македонија;

*дефинирање и давање приказ на менаџментот, училишниот менаџмент, училишните менаџери;

*дефинирање и давање приказ на бариери, организациски бариери, образовно-организациски бариери;

*издвојување и анализирање на функциите, задачите и одговорностите на директорот-менаџер во училиштето, педагошко-психолошката служба и

наставниот кадар како менаџерски тим во правец на надминување на образовните бариери;

*видови, опишување, функции и класифицирање на образовно-организациските бариери;

*начини за надминување на образовно-организациските бариери преку примена на училиштен менаџмент;

*издвојување на знаењата и вештините на директорот-менаџер, педагошко-психолошката служба и наставниот кадар и нивното менаџирање во функција на надминување на образовно-организациските бариери;

*објаснување и потенцирање на потребноста од практичната примена на знаењата и вештините од училишниот менаџмент;

*скенирање и истражување на моменталната состојба во основните и средните училишта на територијата во Република Македонија, во поглед на постоење на образовно-организациски бариери;

*скенирање и истражување на моменталната состојба во основните и средните училишта на територијата во Република Македонија, во поглед на применување на начини за надминување на образовно-организациски бариери преку училишно менаџирање;

*утврдување на актуелните состојби во училиштата поврзани со присутноста на бариерите, утврдување на ставовите во врска со нив, како и справувањата преку применување менаџмент во образование;

*акцентирање на улогата на училишниот менаџмент во функција на надминување на образовно-организациските бариери.
Ова истражување има основна цел да ги афирмира и да ги истакне позитивните страни на училишниот менаџмент и предностите од неговата примена во секојдневното функционирање на училиштата. Целта на истражувањето е операционализирана преку следниве **задачи**:

- да се утврди степенот на свесност на истражуваните субјекти за присутноста на организациските бариери, да се соберат и обработат теоретски и емпириски податоци во врска со бариерите во образовните организации и менаџирањето со нив, да се добијат сознанија од моменталната состојба за степенот на присутноста на бариерите во основните и средните училишта во Република Македонија, во градски и рурални средина и начините на справување со нив од страна на училишните менаџери;
- да се утврди желбата, знаењето, стручноста и спремноста на трите целни групи менаџери во училиштата за справување и надминување на организациските бариери, за спроведување на промени во училиштата, здобивање со релевантни показатели за застапеноста и шареноликоста на образовни бариери во рамките на училиштата, како и видовите и начините на пристапи со цел менаџирање со бариерите;

- да се утврдат актуелните состојби во училиштата поврзани со присутноста на бариерите, ставовите во врска со нив, како и справување преку применување менаџмент во образование – во компарација со посакуваните состојби и констатации од согледувањата;
- да се лоцираат сегментите (сферите) во училишните организации каде што најчесто се применуваат менаџерски постапки и вештини, начините на нивно справување, ефектите од менаџирањето;
- да се скенира дали и колку во развојните планови на училиштата се застапени SWOT-анализите, дали и колку се застапени планирањата на активности и со кој приоритет и каква е опфатеноста на стратегии и планирани едукации за училиштен менаџмент во текот на една учебна година;
- да се утврди постоењето и функционирањето на правилата за работење и училишните кодекси, вклученоста во определени задолженија кај различните менаџерски целни групи во реализирање на менаџирање со бариерите и компаративно да се определи степенот на нивно влијание според однапред поставените менаџерски задачи и цели (доколку ги има) или според спонтано тековно пројавените бариерни ситуации.

Генералната хипотеза е дефинирана како: Успехот во надминување на образовно-организациските бариери зависи од усвоените и применети стручни знаења и вештини на училишното менаџирање. Од примарниот проблем на истражувањето, произлегуваат повеќе **посебни и поединечни хипотези**. Заради нивната бројност, не ги презентираме во овој извештај. Во процесот на истражувањето генерално се опфатени **две варијабли**:

- 1.Поседување и применување на знаења и вештини за училиштно менаџирање со образовно-организациски бариери и
- 2.Ставање под контрола и надминување на образовно-организациските бариери. Првата варијабла е **независна**, а втората варијабла е **зависна**.

Истражувањето има и квантитативен дел, во кој до заклучоци е дојдено откако е спроведена статистичка анализа на добиените нумерички податоци.

Применети се следниве **методи**:

- метод на процена, мерење и утврдување на влијанието на директорите-менаџери во процесот на разбирање, справување и надминување на образовно-организациските бариери;
- метод на процена, мерење и утврдување на влијанието на менаџерската педагошко-психолошка служба во процесот на разбирање, справување и надминување на образовно-организациските бариери;
- метод на процена, мерење и утврдување на влијанието на наставниот менаџерски кадар во процесот на разбирање, справување и надминување на образовно-организациските бариери;
- оперативен метод;

- при изработката на овој научноистражувачки труд, за реализација на целите и проверка на хипотезите, е користена аналитичка метода со нејзините варијанти:
- аналитичко компаративен метод
- аналитичко дескриптивен метод
- метод на предикција или разбирање на
- метод на дедукција
- метод на селекција
- метод на споредбена анализа
- во истражувачкиот труд се применети следниве **техники**:
- техника на анкетирање
- техника.

Истражувачкиот примерок го сочинуваат вкупно 43 училишта од градски и рурални средини на територијата на Република Македонија. Анкетирани се 178 субјекти, од кои 44 се директори и заменици-директори на избраните училишта (со актуелен и поминат мандат), 52 вработени во педагошко – психолошките служби и 82 наставници.

Во истражувањето се користени следниве **инструменти**:

- скала на проценка за испитување на ставови, мислења и тврдења на директорите како менаџери на училиштето;
- скала на проценка за испитување на ставови, мислења и тврдења на педагозите и психолозите;
- скала на проценка за испитување на ставови, мислења и тврдења на наставниот кадар како менаџери;
- анкетен лист „Стратегии за надминување на бариери“ (наменет за менаџерите од трите целни групи на образовната институција);
- „Анкета за образовни бариери во училишните организации“.

Со актуализираниот истражувачки потфат е оформен научноистражувачки труд, кој е создаден со цел да се сублимираат истражувачките сознанија, ставови и искуства во контекст на проблемот за образовно-организациски бариери, кои доведуваат до констатации за училишното менаџериње со нив. Утврдени се постојните конкретни состојби во дел од основните и средните училишта во Република Македонија за начините на менаџирање и надминување на постојните и справувањето со можните идни бариери и бариерни ситуации, на кои постои можност во иднина да најдат училишните организации. Во трудот се анализирани и се интерпретирани скенираните постојни состојби, добиени од менаџерските искуства и ставови по одредени прашања поврзани со актуелните образовни бариери. Добиена е слика за тоа како трите целни групи на опфатена менаџерска мостра ги перцепираат и ги интерпретираат постојните појави на образовни бариери од свој (субјективен) аспект на гледање, а потоа како сублимат на севкупно добиените податоци од целокупната вклучена мостра во истражувањето, е направена анализа и интерпретација на добиените статистички резултати (објективен аспект).

Во трудот посебно се актуализирани внатрешни бариери кои се систематизирани и класифицирани во неколку фокус-подрачја: **комуникацијата во образовните средини** како образовно-организациска бариера; **образовни несогласувања и конфликти** како вид комуникациски образовно-организациски бариери; **отпор кон промени** како образовно-организациски бариери; **физички или материјални** образовно-организациски бариери; **лични бариери** кои произлегуваат од менталните лични доживувања и личниот однос кон работата. Во трудот, како **фокус-подрачја за истражување** се опфатени и актуализирани првите три образовно-организациски бариери.

Заклучок и предлог

Служејќи се со прецизна терминологија од областа на менаџментот на образованието, кандидатката м-р Давчева нуди конкретна и јасна идентификација и дефинирање на основните поими и изрази кои се тесно поврзани и условени од целта на истражувањето и нејзиното методолошко емпириско обликување. Од тие причини сметаме дека оваа докторска дисертација има значајна научна вредност и тежина не само заради автентичниот модел на истражување, туку и заради изборот на предметот на истражување преку кој се бараат и наоѓаат ефикасните модели на успешно менаџирање во нашата образовна практика, како и заради мошне суптилниот пристап кон добиените резултати кои се автентични, изворни и мошне драгоцени за нашата теорија и практика.

Докторската дисертација *Училишниот менаџмент во функција на надминување на образовно-организациските бариери*, поднесена од кандидатката м-р Мимоза Давчева, нуди значен придонес на планот на аналитичко-компаративните резултати од искуствата во Република Македонија кои претставуваат драгоцен извор на сознанија за функцијата и улогата на училишниот менаџмент во надминување на образовно-организациските бариери.

Врз основа на тоа, на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет со особена чест и задоволство му предлагаме извештајот за докторската дисертација под наслов: *Училишниот менаџмент во функција на надминување на образовно-организациските бариери*, поднесена од кандидатката м-р Мимоза Давчева, да го усвои и да одобри јавна усна одбрана на трудот.

Скопје, 18.10.2012 година

К о м и с и ј а

1. Проф. д-р Снежана Адамческа, с.р.
2. Проф. д-р Трајан Гоцевски, с.р.
3. Проф. д-р Зоран Велковски, с.р.
4. Проф. д-р Наташа Ангелоска Галевска, с.р.
5. Проф. д-р Јасмина Делчева Диздаревиќ, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН ПОМЛАД АСИСТЕН ЗА НАУЧНИТЕ
ОБЛАСТИ (ДИСЦИПЛИНИ): СРЕДНОВЕКОВНА АРХЕОЛОГИЈА
И НУМИЗМАТИКА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Во врска со распишаниот конкурс објавен во дневниот весник „Дневник“ од 21.9.2012 година, за избор на еден помлад асистент за научните области (дисциплини): средновековна археологија и нумизматика на Филозофскиот факултет во Скопје, Наставно-научниот совет на наведениот Факултет, на својата 30. редовна седница одржана на 24.10.2012 година, определи Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Елица Манева, проф. д-р Виктор Лилчиќ и проф. д-р Драги Митревски.

Рецензентската комисија констатира дека на распишаниот конкурс се пријавиле двајца (2) кандидати по следниот распоред:

1. М-р Ирена Теодора Весевска;
2. М-р Јелена Јариќ.

По извршениот увид и анализата на пристигнатите материјали, Рецензентската комисија на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Кандидат: м-р Ирена Теодора Весевска

Биографски податоци

М-р Ирена Теодора Весевска е родена на 24.8.1983 година во Скопје. Дипломските студии на Институтот за историја на уметноста и археологија (насока археологија) ги завршила во 2007 година со просечна оценка 9,95, за што се здобила со наградата *Студенџи на генерацијата* на Филозофскиот факултет во Скопје, за 2006/2007 година.

Истовремено, еден семестар ги слушала и успешно ги положила предметите за современата методологија на теренските и научните пристапи во археологијата на Универзитетот во Љубљана како стипендист на СЕЕРУС.

Како потврда за тоа е доставена позитивна и пофална препорака од надлежните професори од Р. Словенија.

Постдипломските студии од областа на средновековната археологија (ранохристијанска археологија), исто така со одличен успех и просек од 10,00 ги завршила во 2009 година. Со тоа се стекнува со научен степен магистер (м-р) по средновековна археологија.

Во учебната 2009/2010 година го пријавила својот докторски труд: *Раношо христијанство во Р. Македонија (Macedonia Prima, Macedonia Secunda, Epirus Nova, Dardania, Dacia Mediteranea)*, чија изработка под менторство на проф. д-р Елица Манева е во завршна фаза.

Стручни и научни остварувања – научноистражувачка дејност

Научноистражувачката дејност на кандидатката Ирена Теодора Весевска се состои од изработка на магистерскиот труд: *Раношохристијанство во Macedonia Secunda* и неколку објавени стручни и научни трудови. Освен тоа кандидатката учествувала во археолошки проекти било како раководител на сектор (Скопско кале 2009 и 2010) или како член на екипа, и тоа:

1. Тумба Маџари – Скопје, 2002-2004;
2. Вардарски Рид – Гевгелија, 2003;
3. Моравске топлице, Мурска Собота 2006;
4. Скопско кале, 2006.

Кандидатката м-р Ирена Теодора Весевска учествувала на Семинарот за погребните обичаи во Старото и Средно Египетско Кралство во Каиро, 2010 година. Притоа, имала можности да се стекне со одделни знаења од областа на Библиската археологија.

Педагошки остварувања

Кандидатката се занимавала и со педагошка дејност во рамките на средновековната археологија.

1. Демонстратор по предметите ранохристијанска археологија 1 и 2 и средновековна археологија во временскиот интервал 2006-2009.
2. Како стручњак од практиката, таа е ангажирана во реализација на предметите ранохристијанска археологија 1 и 2 во периодот 2009-2012 година.
3. Како координатор за ЕКТС на Институтот за историја на уметноста и археологија работи во 2009 и 2010 година.

Оцена за другите остварувања (странски јазик и друго) кои се од важност за утврдување за условите на избор во звање

1. Кандидатката м-р Ирена Теодора Весевска активно се служи со англискиот, словенечкиот и српскиот јазик, а пасивно со германскиот, рускиот и бугарскиот јазик.
2. Како долгогодишен член на Студентското археолошко здружение Аксиос, има организирано повеќе активности, предавања, дискусии, научни екскурзии и работилници во земјата и во странство.
3. Главен организатор била на серијата предавања (Скопје 28.3. – 3.4.2011) на д-р Рамадан Б. Хусеин, заменик-министер во Министерството за антиквитети на Египет, за што доби и посебна Благодарница и позитивна препорака.

Податоци со оцена за објавените стручни и научни трудови

М-р Ирена Теодора Весевска има објавено четири (4) труда, додека една монографија е во печат.

1. „Хароновиот обол во антиката“, *Македонско наследство* бр. 28, Скопје, 2006, 57-61.

Тоа е стручно соопштение со прегледен карактер во кое се третира приложувањето на монети во гробовите од антички период во Р. Македонија во својство на т.н. *Харонов обол*.

2. „Два дедикаторски натписа од Стоби“, *Македонско наследство* бр. 34-35, Скопје, 2009, 151-156.

Во оваа студија се обработени два натписа од мозаиците во Стоби. Тоа е прв обид да се согледа родовата улога на жените во ранохристијанскиот период и статусот на свештенички законици во наведеното време.

3. The Fricone at Tudence: A short analyze of the type in history of Architecture, *Historical Review* Vol. 1, Скопје 2010, 81-89.

Во овој труд се прави обид да се разјасни енигмата околу триконхалната црква во с. Туденце и да се определи најзначајнаа типологија и хронологија во рамките на источномедитеранските простори.

4. „Древниот Египет – каде што сè започнува“, *Maced. Acta Archaeol.* 20, Скопје, 2011, 553-554.

Во овој приказ се претставени трите исцрпни предавања одржани на Филозофскиот факултет во Скопје од д-р Рамадан Б. Хусеин од Министерството за антиквитети од Каиро и професор по египтологија во САД и Египет.

Монографијата произлезена од магистерскиот труд *Рано христјанство во Macedonia Secunda*, одбранета во 2009 година, со одделни дополнувања е подготвена за печатење.

Резиме

Од досега изложеното се гледа дека кандидатката м-р Ирена Теодора Весевска ги исполнува сите критериуми на конкурсот за избор на помлад асистент за научните области (дисциплини): средновековна археологија и нумизматика.

М-р Ирена Теодора ги завршила додипломските студии со просечна оценка 9,95 и е носител на признание *Студент на генерацијата за 2006/2007*.

Исто така, таа поседува диплома магистер по средновековна археологија.

Учествувала во осум (8) научноистражувачки проекти како член, и два пати како раководител на археолошки ископувања.

Организатор е и учесник на повеќе стручни собири, тркалезни маси и работилници од областа на археологијата во Македонија и во странство.

Автор е на четири (4) стручни и научни трудови и на една монографија (во печат).

Нејзината докторска дисертација од областа на средновековната археологија е во завршна фаза.

Таа поседува и конкретно педагошко искуство од областа на средновековната (и ранохристијанската) археологија, и тоа: 2006-2009, како демонстратор и 2009-2012, како надворешен соработник од практиката.

Конечно, таа е добро упатена во ЕКТ-системот како координатор за настава во периодот 2009-2010 година.

2. Кандидат: м-р Јелена Јарик

Биографски податоци

М-р Јелена Јарик е родена на 26.6.1985 година во Скопје. Додипломските студии на Институтот за историја на уметноста и археологија (насока: археологија) ги завршила во 2008 година со среден успех 9,1.

Постдипломските мастер студии ги завршила на Централноевропскиот универзитет во Будимпешта во 2009 година со просечна оценка 9,3, на тема: *Раносредновековно оружје од Централен Балкан*.

На Школата за докторски студии при УКИМ во учебната 2011/2012 запишала III циклус на студии од областа на историја на уметноста и археологија, на тема: *Военише ситуиции помеѓу варварскише народи и Византија во Раниот среден век*.

Стручни и научни остварувања – научноистражувачка дејност

Научноистражувачката дејност на кандидатката се состои од изработката на магистерскиот труд: *Раносредновековно оружје од Централен Балкан* и неколку објавени стручни и научни трудови.

Кандидатката учествувала во преводи на стручна литература и кабинетски проекти, и тоа: археолошко списание *Folia Archaeologica Balkanica II*, *website* на Филозофски факултет – Скопје и *HBO Open Society* – Будимпешта.

Во прилог на документацијата за конкурсот е доставено резимето на тезата: *Early Medieval Warfare Objects from Macedonia, Annual of the Medieval Studies at CEU*, XVI, 2010, 249, како и следниве стручни научни трудови:

1. *The Byzantine Army on the Central Balkan from 5-7C.C.E: A Survey to Military Insignia, Annual of the Medieval Studies at CEU XVI*, 2010, 30-45. Акцентот во овој труд е ставен на воените инсигнии и византиското наоружување во Централен Балкан.

2. *The Barbarian Incursions on Macedonia in Early Middle Ages: Defining Chronology, Geography and Factors, Macedonian Historical Review I*, Скопје 2010, 47-66. На ова место се расправа за варварските инвазии во Македонија во раниот среден век.

3. *The Barbarian and the Big Cities: Destruction, Renewal and Transformation of the urban settlements in Macedonia during the Early Middle ages, Macedonian Historical Review II*, Скопје 2011, 21-55.

Поентата во овој труд е во согледувањата на последиците од варварските рушења на античките градови и создавањето на нова урбанистичка слика во раниот среден век.

4. *A Note on the Barbarian Raids from Fourth to Sixth Century in Macedonia. The Material Evidence from Stobi, Folia Archaeologica Balkanica II*, Скопје 2012, 450-465.

Преку материјалните остатоци од Стоби, авторката ги согледува варварските упади од IV до VI век во Македонија.

5. Во *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU XXIX*, Zagreb 2012, 474-477, кандидатката прави кус приказ на трудовите од меѓународното списание: *Macedonian Historical Review I*, Skopje 2010.

Во фаза на печатење се доставени следниве трудови на м-р Јелена Јариќ:

1. Присуство на византиската војска од V до VII век во Македонија преку анализа на воени инсигнии, *Maced. Acta Archaeol.* 215, каде што ги анализира археолошките остатоци за дадениот проблем.

2. The Image of the Early Medieval Barbaric in the Contemporary Written Sources and Modern Scholarship, *Haemus I*, е труд во којшто се впушта во разгледување на историските извори и денешните нивни толкувања за раниот среден век.

3. Во *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU XXX* (во печат) се дава приказ на списанието *Macedonian Historical Review II*, Skopje 2011.

Археолошки ископувања како член на теренска екипа има реализирано на локалитетите:

- Глошка Чука – Валандово, 2006;
- Скопско кале, 2007, 2009;
- Бучинци, Куманово, 2009, 2011.

Оцена за другите остварувања (странски јазик и друго) кои се од важност за утврдување на условите на избор во звање

1. Кандидатката м-р Јелена Јариќ активно се служи со англискиот и српскиот јазик, а пасивно со италијанскиот и германскиот јазик.

2. Работното искуство како помлад ЕКТС-координатор на Филозофскиот факултет го реализира од февруари 2009.

3. Музејска дејност:

кустос на Археолошка збирка при Филозофскиот факултет во Скопје од март 2012 година.

Педагошка дејност

Во изведувањето на настава кандидатката м-р Јелена Јариќ не била вклучена.

Резиме

Од досега изложеното се гледа дека кандидатката м-р Јелена Јариќ има солиден потенцијал на којшто Филозофскиот факултет во Скопје, а пред сè Институтот за историја на уметноста и археологија треба да смета во иднина.

Недостигот на поголемо искуство, особено во доделени археолошки зафати и немањето на педагошка практика се причините заради кои таа не ги задоволува основните критериуми во врска со конкурсот за избор на помлад асистент за научните области (дисциплини): средновековна археологија и нумизматика.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на внимателно прегледаните и проучени документи и податоци од страна на кандидатите пријавени на конкурсот, Рецензентската комисија заклучи дека единствено м-р Ирена Теодора Весевска ги исполнува сите услови за избор на помлад асистент за научните области (дисциплини): средновековна археологија и нумизматика на Филозофскиот факултет во Скопје.

Од тие причини, чест ни е да му предложиме на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, кандидатката м-р *Ирена Теодора Весевска* да биде избрана во звањето **помлад асистент** за научните области (дисциплини) на Институтот за историја на уметноста и археологија при УКИМ.

Скопје, 27.10.2012

Членови на Комисијата

Проф. д-р Елица Манева, с.р.
Проф. д-р Виктор Лилчиќ, с.р.
Проф. д-р Драги Митревски, с.р.